

HONOROWI OBYWATELE
MIASTA KRAKOWA
(1818-2021)

I
LAUREACI MEDALU
„CRACOVIAE MERENTI”
(1993-2021)



Urząd Miasta Krakowa

HONOROWI OBYWATELE
MIASTA KRAKOWA
(1818–2021)

I

LAUREACI MEDALU
„CRACOVIAE MERENTI”
(1993–2021)

*Na okładce i stronie tytułowej herb Krakowa namalowany w 1895 r. w hali Sukiennic na Rynku Głównym
przez Tadeusza Gadomskiego według projektu Adama Chmiela*



HONOROWI OBYWATELE
MIASTA KRAKOWA
(1818-2021)
I
LAUREACI MEDALU
„CRACOVIAE MERENTI”
(1993-2021)



Kraków 2022

ISBN 978-83-955588-2-5



© Urząd Miasta Krakowa, Kancelaria Prezydenta
pl. Wszystkich Świętych 3–4, 31–004 Kraków
tel. 012 616 13 85, e-mail kp.umk@um.krakow.pl
info@poczetkrakowski.pl
Kraków 2022

Seria: *Poczet Krakowski* (www.poczetkrakowski.pl)



Powstanie niniejszego tomu wydawca zawdzięcza
współpracy i udzielonej w jej ramach pomocy ze strony
Archiwum Narodowego w Krakowie oraz Biblioteki Jagiellońskiej,
za co składa podziękowanie

PAMIĘCI
PROFESORA STANISŁAWA GRODZISKIEGO,
WYBITNEGO HISTORYKA PRAWA,
OPIEKUNA NAUKOWEGO
SERII WYDAWNICZEJ *POCZET KRAKOWSKI*,
TOM TEN POŚWIĘCAJĄ
AUTOR I REDAKCJA

HONOROWI OBYWATELE MIASTA KRAKOWA (1818–2021) I LAUREACI MEDALU „CRACOVIAE MERENTI” (1993–2021)

Kraków 2022

Opracowanie:
Bogdan Kasprzyk

Konsultacja naukowa:
prof. dr hab. Jerzy Malec
dr hab. Marcin Starzyński, prof. UJ
dr Kamila Follprecht

Współpraca w kwerendach:
Adam Sasinowski
oraz
Agnieszka Czuchnowska
Mariusz Kisiel
Rafał Kolsut

Współpraca w opracowaniu
biogramów postaci
z WMK i miasta Podgórze:
Adam Sasinowski

Tłumaczenia:
Marcin Starzyński (łac.)
Izabela Haupt (ang.)
Joanna Mrowiec (franc.)
Justyna Olszańska (niem.)
Kinga Stoszek (ang.)
Julia Żylina-Chudzik (ros. i ukr.)

Autorzy zdjęć i reprodukcji:
podano w spisie źródeł ilustracji;
brak nazwiska oznacza,
że dzieło wykonała
pracownia podanej tam placówki
dysponującej obiektem

Redaktor prowadząca serii
Poczet Krakowski:
Agnieszka Staniszevska

Redakcja i korekta:
Marta Stęplewska-Przybyłowicz

Koordynacja dokumentacji
wydawniczej:
Rafał Kolsut

Opracowanie graficzne,
projekt okładki, DTP:
Rafał Sosin

Współpraca graficzna:
Justyna Zinkiewicz-Grochot

Współpraca organizacyjna:
Monika Bugała
Anna Chlubny
Urszula Florczyk
Mariusz Kisiel
Julita Michalska

Współpraca informatyczna:
Tomasz Ostrowski

Druk i oprawa:
Drukarnia Skleniarz
Kraków

SPIS TREŚCI

SŁOWO WSTĘPNE 19

WPROWADZENIE 25

HONOROWE OBYWATELSTWO MIASTA KRAKOWA (1818–2021) 79

O HONOROWYM OBYWATELSTWIE KRAKOWA 81

Historia krakowska 83

Historia podgórska 157

HONOROWI OBYWATELE KRAKOWA W WOLNYM MIEŚCIE KRAKOWIE 183

IOANNIS ANTONIOS HRABIA KAPODISTRIAS (1818) 184

IGNACY HRABIA SOBOLEWSKI (1818) 188

HENRYK KSIĄŻĘ LUBOMIRSKI (1818) 190

KAROL ARNOLD (1818)	192
JÓZEF HRABIA SWÉERTS-SPORK (1818)	194
IGNACY HRABIA MIĄCZYŃSKI (1818)	196
ERNEST WILHELM BARON VON REIBNITZ (1818)	198
FRYDERYK AUGUST FILIP D'AUVRAY (FIODOR FILIPPOWICZ DOVRE) (1819)	200
ADAM BOJANOWICZ (1819)	202
FRANCISZEK KOSS (1819)	204
KLEMENS KOŁACZKOWSKI (1819)	206
JERZY ARNOLD (1819)	208
MARCIN KLEMENSOWSKI (1819)	210
EMANUEL BARON LIPOWSKI (1819)	212
EMMERICH VON BLAGOEVICH (1819)	214
FRYDERYK ADOLF BOSCAMP (1819)	216
JAN NEPOMUCEN HRABIA METTICH (1819)	218
FRANCISZEK BARON VON HANNEKART (1819)	220
JAN BARON VON ROTHKIRCH UND PANTHEN (1819)	222
FERDYNAND LEO VON PRESSEN (1819)	224
LEOPOLD HERBERT (1819)	226
ADOLF MARIN (1819)	228
WOLFGANG HRABIA VON ZOLLERN (1819)	230
JÓZEF HAUKE (1819)	232
WILHELM BARON VON PFLÜGL (1833)	234
AUGUST VON FORCKENBECK (1833)	236
LUDWIK TĘGOBORSKI (1833)	238
FRANCISZEK LORENZ (1835)	240
OTTO EMIL VON HARTMANN (1843)	242

HONOROWI OBYWATELE KRAKOWA POD ZABOREM – PRZED AUTONOMIĄ 245

- ANDRZEJ ETTMAYER D'ADELSBURG (1850) 246
HENRYK JAROSŁAW HRABIA CLAM-MARTINIC (1857) 248
ANDRZEJ SEIDLER (1858) 250
FRYDERYK WUKASOWICZ (1860) 252
FRANCISZEK JAN SMOLKA (1861) 254
ADAM JÓZEF HRABIA POTOCKI (1861) 256
JÓZEF DIETL (1861) 258
ANTON RYGER (1863) 260

HONOROWI OBYWATELE KRAKOWA POD ZABOREM – W DOBIE AUTONOMII 263

- RYSZARD HRABIA BELCREDI (1866) 264
AGENOR HRABIA GOŁUCHOWSKI (1867) 266
LUDWIK POSSIGER VON CHOBORSKI (1868) 268
LUDWIK RULIKOWSKI ZE ŚWITARZOWA (1869) 270
WŁADYSŁAW KSIĄŻĘ CZARTORYSKI (1880) 272
MIKOŁAJ ZYBLIKIEWICZ (1881) 274
JÓZEF MAJER (1881) 276
JAN MATEJKO (1882 – ZRZECZENIE SIĘ 1892) 278
HENRYK KIESZKOWSKI (1886) 280
OKTAW PIETRUSKI (1886) 282
JULIAN DUNAJEWSKI (1887) 284
FRANCISZEK JAN SMOLKA (1888 – PONOWNIE) 286
PAWEŁ POPIEL (1890) 288
-

- FELIKS SZLACHTOWSKI (1894) 290
KAZIMIERZ HRABIA BADENI (1894) 292
MACIEJ LEON JAKUBOWSKI (1908) 294
WŁADYSŁAW ŻELEŃSKI (1912) 296
TADEUSZ RUTOWSKI (1917) 298

HONOROWI OBYWATELE KRAKOWA POD ZABOREM – W DOBIE AUTONOMII Z MIASTA PODGÓRZA 301

- FRYDERYK ZOLL ST. (1867) 302
ALEKSANDER SIEDLECKI (1867) 304
EDWARD SERSCHEN (1870) 306
PIOTR SMOLARSKI (1871) 308
MICHAŁ LEON HOFMANN (1872) 310
FERDYNAND SEELING DE SAULENFELS (1875) 312
LEOPOLD PŁAZIŃSKI (1879) 314
PAWEŁ KIRSCHNER (1882) 316
ANTONI NOWACZYŃSKI (1882) 318
FELIKS BARON PINO VON FRIEDENTHAL (1883) 320
MACIEJ VON PISCHOF (1883) 322
KAROL PLENIGER (1883) 324
JAN WILHELM POSCHACHER VON ARELSHÖH (1883) 326
OKTAW PIETRUSKI (1886) 328
HENRYK KRONHELM VON NORDHEIM (1886) 330
AGNIESZKA Z MAJEWSKICH JAŁBRZYKOWSKA (1887) 332
EMIL SERKOWSKI (1888) 334

LEON KURYKOWSKI (1893)	336
JAN KOSTRZEWSKI (1893)	338
JÓZEF KOWNACKI (1893)	340
ADAM STANISŁAW KSIĄŻĘ SAPIEHA (1894)	342
KAZIMIERZ HRABIA BADENI (1895)	344
WOJCIECH BEDNARSKI (1896)	346
EDWARD HRABIA STARZEŃSKI (1899)	348
NIKODEM GARBACZYŃSKI (1900)	350
LEON JAN HRABIA PINIŃSKI (1903)	352
FRANCISZEK JERZY MARYEWSKI (1910)	354
STANISŁAW MARCIN HRABIA BADENI (1912)	356
WITOLD MORA-KORYTOWSKI (1914)	358
JULIUSZ FRANCISZEK LEO (1914)	360
KAZIMIERZ JUNOSZA-GAŁECKI (1914)	362

HONOROWI OBYWATELE KRAKOWA W II RZECZYPOSPOLITEJ 365

WŁADYSŁAW BANDURSKI (1932)	366
JÓZEF PIŁSUDSKI (1933)	368
ADAM STEFAN KSIĄŻĘ SAPIEHA (1937)	370

HONOROWI OBYWATELE KRAKOWA W POLSCE LUDOWEJ 373

LUDWIK SOLSKI (1951)	374
IWAN STIEPANOWICZ KONIEW (1955 – ANULOWANIE 1992)	376
JÓZEF CYRANKIEWICZ (1961 – ANULOWANIE 1992)	378

- LUDVÍK SVOBODA (1969 – ANULOWANIE 1992) 380
MICHAŁ ROLA-ŻYMIERSKI (1981 – ANULOWANIE 1992) 382
HENRYK JABŁOŃSKI (1988 – ANULOWANIE 1992) 384

HONOROWI OBYWATELE KRAKOWA W III RZECZYPOSPOLITEJ 387

- SŁAWOMIR MROŻEK (1990) 388
LECH WAŁĘSA (1990) 390
MARGARET THATCHER (1991) 392
EDWARD RACZYŃSKI (1993) 394
WACŁAW JĘDRZEJEWICZ (1993) 396
STANISŁAW MACZEK (1993) 398
ADAM BIEŃ (1993) 400
BROR HANSSON (1993) 402
CZESŁAW MIŁOSZ (1993) 404
PIOTR SKRZYNECKI (1994) 406
GEORGE H.W. BUSH (1994) 408
RONALD REAGAN (1994) 410
SIERGIEJ KOWALIOW (KOWALOW) (1995) 412
ZDZISŁAW PESZKOWSKI (1996) 414
HANK BROWN (1996) 416
EDWARD J. MOSKAL (1997) 418
STANISŁAW LEM (1997) 420
RYSZARD KUKLIŃSKI (1997) 422
WISŁAWA SZYMBORSKA (1997) 424
RYSZARD KACZOROWSKI (1997) 426

BOHDAN ZIELIŃSKI „TYTUS” (1999)	428
NORMAN DAVIES (1999)	430
ADAM FRANCISZEK STUDZIŃSKI (1999)	432
JAN NOWAK-JEZIORAŃSKI (2001)	434
ZBIGNIEW BRZEZIŃSKI (2001)	436
ISTVÁN KOVÁCS (2003)	438
TOMASZ PAWŁOWSKI (2004)	440
ALBIN MAŁYSIAK (2005)	442
FRIEDRICH MAGIRIUS (2005)	444
MARIAN JAWORSKI (2006)	446
DANUTA MICHAŁOWSKA (2008)	448
BOLESŁAW MICHAŁ NIECZUJA-OSTROWSKI (2008)	450
STANISŁAW DZIWIŚ (2009)	452
GABRIEL TUROWSKI (2011)	454
MIECZYŚŁAW TOMASZEWSKI (2012)	456
WŁADYSŁAW BARTOSZEWSKI (2013)	458
KRZYSZTOF PENDERECKI (2013)	460
WŁADYSŁAW STRÓŻEWSKI (2013)	462
STANISŁAW JUCHNOWICZ (2013)	464
RYSZARD HOROWITZ (2014)	466
LEOPOLD KOZŁOWSKI-KLEINMAN (2014)	468
JERZY BRYŁA (2014)	470
ADAM MACEDOŃSKI (2014)	472
JERZY BUZEK (2015)	474
BISERKA RAJČIĆ (2018)	476
JANUSZ SKALSKI (2018)	478

ANTONI DZIATKOWIAK (2019) 480

OLGA TOKARCZUK (2021) 482

ANDRZEJ MLECZKO (2021) 484

MEDAL „CRACOVIAE MERENTI” (1993–2021) 487

O MEDALU „CRACOVIAE MERENTI” 489

LAUREACI ZŁOTEGO MEDALU „CRACOVIAE MERENTI” 511

JAN PAWEŁ II (1993) 512

BISKUPSTWO KRAKOWSKIE (1999) 516

UNIwersytet Jagielloński (1999) 518

TOWARZYSTWO STRZELECKIE „BRACTWO KURKOWE” W KRAKOWIE (2005) 520

SZPITAL ZAKONU BONIFRATRÓW ŚW. JANA GRANDego W KRAKOWIE (2009) 522

KRAKOWSKA KONGREGACJA KUPIECKA (2010) 524

ZAMEK KRÓLEWSKI NA WAWELU (2020) 526

LAUREACI SREBRNEGO MEDALU „CRACOVIAE MERENTI” 529

KRZYSZTOF PENDERECKI (1993) 530

KAROLINA LANCKOROŃSKA (1995) 532

ANDRZEJ WAJDA I KRYSZYNA ZACHWATOWICZ-WAJDA (1995) 534

JERZY TUROWICZ (1995) 536

JERZY WYROZUMSKI (1995) 538

PETER SCHÖNLEIN (1996)	540
KARL DEDECIUS (1997)	542
JAN DESZCZ (1997)	544
LUDWIK PIECHNIK (1997)	546
JACEK WOŹNIAKOWSKI (1997)	548
JAN NOWAK-JEZIORAŃSKI (1997)	550
JERZY NOWOSIELSKI (1999)	552
JÓZEF MOŃKO (2000)	554
ZBIGNIEW STANISŁAW CHOJNACKI (2000)	556
MIEJSKA PAŃSTWOWA STRAŻ POŻARNA W KRAKOWIE (2003)	558
AKADEMIA EKONOMICZNA W KRAKOWIE (2004)	560
AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA IM. STANISŁAWA STASZICA W KRAKOWIE (2005)	562
KLUB SPORTOWY „CRACOVIA” I TOWARZYSTWO SPORTOWE „WISŁA” (2006)	564
SPOŁECZY KOMITET ODNOWY ZABYTEKÓW KRAKOWA (2007)	566
CHORĄGIEW KRAKOWSKA ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO I OKRĘG MAŁOPOLSKI ZWIĄZKU HARCERSTWA RZECZYPOSPOLITEJ (2008)	568
AKADEMICKI ZWIĄZEK SPORTOWY W KRAKOWIE (2009)	570
KRAKOWSKIE POGOTOWIE RATUNKOWE (2011)	572
MAŁOPOLSKI CECH RZEMIEŚLNIKÓW I PRZEDSIĘBIORCÓW BUDOWLANYCH W KRAKOWIE (2012)	574
RADIO KRAKÓW (2012)	576
ARKA PANA – PARAFIA MATKI BOŻEJ KRÓLOWEJ POLSKI W KRAKOWIE (2012)	578
KOMISJA ROBOTNICZA HUTNIKÓW NIEZALEŻNEGO SAMORZĄDNEGO ZWIĄZKU ZAWO- DOWEGO „SOLIDARNOŚĆ” W KRAKOWIE (2013)	580
OKRĘGOWA IZBA LEKARSKA W KRAKOWIE (2013)	582
FRANCISZEK MACHARSKI (2015)	584
TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW HISTORII I ZABYTEKÓW KRAKOWA (2017)	586

JAN ANDRZEJ KŁOCZOWSKI (2017) 588

MUZEUM HISTORYCZNE MIASTA KRAKOWA (2019) 590

AKADEMIA SZTUK PIĘKNYCH IM. JANA MATEJKI W KRAKOWIE (2020) 592

UNIWERSYTET PEDAGOGICZNY IM. KOMISJI EDUKACJI NARODOWEJ W KRAKOWIE (2020) 594

LAUREACI BRĄZOWEGO MEDALU „CRACOVIAE MERENTI” 597

KAZIMIERZ FUGIEL (1998) 598

ELIE GERVOIS (1998) 600

MARJORIE SALISBURY (1998) 602

KAROL PALUCH (2000) 604

JERZY BRYŁA (2001) 606

TADEUSZ PIEKARZ (2001) 608

ADAM BIELAŃSKI (2002) 610

STANISŁAW MAŁYSIAK (2002) 612

CZESŁAW MARCHEWCZYK (2002) 614

WŁADYSŁAW GODYŃ (2004) 616

JÓZEF SKOTNICKI (2004) 618

EDWARD SZYMAŃSKI (2004) 620

STANISŁAW JAN GAŁOŃSKI (2005) 622

BRONISŁAW CHROMY (2005) 624

POLSKIE TOWARZYSTWO GIMNASTYCZNE „SOKÓŁ” W KRAKOWIE (2007) 626

HOSPICIUM ŚW. ŁAZARZA W KRAKOWIE (2007) 628

ZDZISŁAW ŻYGULSKI jun. (2007) 630

ZOFIA ŻELAZNY I ZDZISŁAW ŻELAZNY (2007) 632

CHÓR MARIAŃSKI W KRAKOWIE (2008) 634

EUGENIUSZ WANIEK (2008)	636
ANDRZEJ KOSINIAK-KAMYSZ (2012)	638
STEFAN DOUSA (2013)	640
JADWIGA ROMAŃSKA-GABRYŚ (2013)	642
STANISŁAWA CENTKOWSKA (2013)	644
WINCENTY KUĆMA (2014)	646
MAŁOPOLSKA OKRĘGOWA IZBA PIELEŃNIAREK I POŁOŻNYCH (2014)	648
OPERA KRAKOWSKA (2015)	650
SOBIEŚŁAW ZASADA (2015)	652
OKRĘGOWA IZBA APTEKARSKA W KRAKOWIE (2016)	654
TOWARZYSTWO LEKARSKIE KRAKOWSKIE (2017)	656
STUDENCKI KOMITET SOLIDARNOŚCI W KRAKOWIE (2017)	658
OKRĘGOWA IZBA RADCÓW PRAWNYCH W KRAKOWIE (2018)	660
RUCH KOMITETÓW OBYWATELSKICH W KRAKOWIE (2018)	662
WOJCIECH PLEWIŃSKI (2018)	664
ANTONI BORGOSZ (2018)	666
KRZYSZTOF WIELGUS (2019)	668
JAN OSTROWSKI (2020)	670
MIECZYŚŁAW KOZŁOWSKI (2020)	672
KAZIMIERZ BARCZYK (2020)	674

WYKAZY SKRÓTÓW I LITERATURY ORAZ SPIS ŹRÓDEŁ ILUSTRACJI 677

SPISY ALFABETYCZNE UHONOROWANYCH 703



Dobrze przysłużył się miastu Kraków i jego mieszkańcom... – to dawna, tradycyjna formuła, przy pomocy której podkreślano w zarówno słowie, jak i piśmie, dokonania ważnych dla Krakowa postaci. Ta wyróżniająca fraza towarzyszyła im za życia, będąc wyrazem uznania i niosąc ze sobą splendor, a po ich śmierci pozostawała na zawsze zapisana w miejskich księgach.

W ślad za tym i my powiedzmy, że niniejszy tom jest o tych, którzy dobrze przysłużyli się naszemu miastu, a ściślej o tych nielicznych, którym przez ostatnich z górą 200 lat historii Krakowa zostało dane być w perłę dostrzeżonymi i docenionymi, a spłoty dziejowe pozwoliły na publiczne wyróżnienie ich najwyższymi zaszczytami miejskimi.

Oto 203 lata temu, w roku 1818, nadane zostały pierwsze tytuły honorowego obywatela Krakowa, wówczas Wolnego Miasta Krakowa. To był krakowski początek tej upowszechniającej się już wówczas w Europie godności miejskiej, od razu uplasowanej najwyżej – również w Krakowie, który przez te dwa wieki, do 2021 r., nadawał ją 113 razy. Do tego kręgu w roku 2015, w 100-lecie połączenia Krakowa z Podgórzem, włączono 31 honorowych obywateli podgórskich z okresu miejskiej samodzielności tej dzisiejszej dzielnicy Krakowa.

Natomiast niespełna 30 lat temu, w 1993 r., miasto ustanowiło nowy honor miejski w postaci medalu „Cracoviae Merenti”, sytuując go równolegle do godności honorowego obywatelstwa – *Statut Miasta* powiada: *Najwyższym odznaczeniem Miasta Krakowa jest Medal „Cracoviae Merenti” i zaraz dalej: Najwyższym wyróżnieniem Miasta Krakowa jest Honorowe Obywatelstwo Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa*. W tym przypadku zaszczyt adresowany jest nie tylko do zasłużonych osób, ale także do godnie zapisujących się dla Krakowa instytucji i organizacji. I tak jest też w rzeczywistości: od ustanowienia odznaczenia do 2021 r. przyznano 79 medali, w tym 4 podwójnie – wśród laureatów znalazło się 48 osób i 35 innych podmiotów zasłużonych dla miasta.

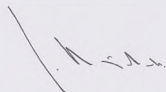
Tak też zakreślono zawartość prezentowanego tu tomu: część pierwsza to poczet honorowych obywateli miasta Krakowa obejmujący postacie w ten sposób wyróżnione w latach 1818–2021 (wraz z honorowymi obywatelami miasta Podgórze z lat 1867–1914), część druga zaś to poczet laureatów medalu „Cracoviae Merenti” (we wszystkich jego trzech klasach) odznaczonych w latach 1993–2021.

Zrządzeniem losu w Krakowie, w przeciwieństwie do wielu innych ośrodków miejskich, w tym i Podgórze, w początkowych czasach nadawania honorowego obywatelstwa nie założono odrębnej księgi honorowych obywateli naszego miasta – i tak już zostało. Niech zatem ten tom w jakiejś mierze lukę tę zapełni. Z kolei skrupulatnie prowadzone spisy dokumentujące przyznawanie medalu „Cracoviae Merenti” to dzisiaj w sumie już kilka ksiąg – niech więc ten tom będzie ich synteza.

Na szczególnie podkreślenie zasługuje fakt, że prace źródłowe nad tym wydawnictwem prowadzone we współpracy z Archiwum Narodowym w Krakowie w odniesieniu do honorowego obywatelstwa daleko wykroczyły poza obszar do tej pory ustalony przez historyków. W efekcie należało w sposób jednoznacznie udokumentowany przesunąć początkową datę nadawania krakowskiego honorowego obywatelstwa z przyjmowanego do tej pory roku 1850 na rok 1818, czyli początki Wolnego Miasta Krakowa. Tym samym ustalono i uzupełniono dotychczasową listę honorowych obywateli Krakowa o 29 nowych, najstarszych dziejowo postaci. To istotny wkład w historiografię tego przedmiotu.

W 2010 r. w Krakowie ukazało się wydawnictwo *Poczet sołtysów, wójtów, burmistrzów i prezydentów Miasta Krakowa 1228–2010*. Był to tom otwierający serię wydawniczą pod nazwą *Poczet Krakowski*, dostępną w wersjach książkowej i cyfrowej. W jej ramach ukazały się tomy kolejne: w roku 2013 *Poczet sołtysów, wójtów i burmistrzów miast, jurydyk, wsi i gmin przyłączonych do Krakowa do 1915 roku*, w roku 2015 *Poczet sołtysów i wójtów wsi, gmin i gromad przyłączonych do Krakowa po 1915 roku*, w roku 2018 *Poczet zwierzchników dzielnic Miasta Krakowa (1396–2018)* i w roku 2020 *Symbole i insygnia Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa od średniowiecza po współczesność*.

Prezentowany właśnie tom *Honorowi obywatele miasta Krakowa (1818–2021)* i *laureaci medalu „Cracoviae Merenti” (1993–2021)* jest następnym w tej serii – podobnie jak poprzednie ukazuje fragment historii Krakowa przez określony pryzmat, tym razem honorowania postaci i instytucji najwyższym miejskim tytułem i odznaczeniem. Daje klarowny obraz tych kart dziejowych miasta od początków XIX w. po współczesność, ale zawiera w sobie także warstwę głębszą – przesłanie: pamiętajmy o tych, którzy prawdziwą treścią wypełnili przywołaną na wstępie formułę *dobrze przysłużył się miastu Kraków i jego mieszkańcom...*



Jacek Majchrowski
Prezydent Miasta Krakowa

- § 4.3. *Najwyższym odznaczeniem Miasta Krakowa jest Medal „Cracoviae Merenti” przyznawany przez Radę [...]*
4. *Najwyższym wyróżnieniem Miasta Krakowa jest Honorowe Obywatelstwo Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa nadawane przez Radę [...].*

Z załącznika do uchwały nr XLVIII/435/96 Rady Miasta Krakowa z dnia 24 kwietnia 1996 r. *Statut Miasta Krakowa*

Przytoczony tu zapis „konstytucji miasta”, jaką jest uchwalony przez Radę Miasta Krakowa w 1996 r. Statut Miasta Krakowa, najogólniej wskazuje przedmiot niniejszego tomu, jakim są dwa najwyższe honory miejskie przyznawane za zasługi dla Krakowa: honorowe obywatelstwo miasta oraz medal „Cracoviae Merenti”. (I już na wstępie zastrzeżenie, że stosować będziemy w tym tomie inną, odwrotną kolejność wymieniania i opisywania, szanując historyczne starszeństwo honorowego obywatelstwa). Zatem rzecz będzie o honorowym obywatelstwie Krakowa oraz o medalu „Cracoviae Merenti”, ale same te godności będą tylko oczywistym punktem wyjścia dla sedna tego tomu, jakim jest przedstawienie postaci honorowych obywateli oraz laureatów medalu. Najważniejsi w tym tomie są ci, którym za zasługi dla Krakowa i jego społeczności miasto nadało swój najwyższy tytuł honorowy lub przyznało swoje najwyższe odznaczenie (w przypadku tego drugiego w grę wchodzi także zasłużone krakowskie instytucje).

W takim ujęciu kluczowe znaczenie mają kompletne i uporządkowane listy wyróżnionych. Tego rodzaju wykazy publikowane do tej pory (np. w *Kronice Krakowa* z 1996 r., *Encyklopedii Krakowa* z 2000 r. czy na internetowych stronach Biuletynu Informacji Publicznej Miasta Krakowa)

zwerifikowano od podstaw, źródłowo, poczynając od kwerend w uchwałach władz miejskich z różnych okresów historycznych, na archiwaliach prasowych sięgających początków XIX w. kończąc. W przypadku wykazów honorowych obywateli oraz laureatów medalu z czasów współczesnych (okres od 1990 do 2021 r.) problemów z miarodajnością ustaleń nie było, jako że w Urzędzie Miasta Krakowa prowadzona jest pełna dokumentacja tych honorów. Inaczej jest w odniesieniu do historycznych nadań honorowego obywatelstwa z okresu 1850–1990, obejmujących także honorowych obywateli miasta Podgórze z lat 1867–1914. Dzięki ścisłej współpracy z Archiwum Narodowym w Krakowie dokonano wielu korekt i uzupełnień w wykazie honorowych obywateli tamtych czasów, ale przede wszystkim – i to ma zasadnicze znaczenie dla całego obrazu tej instytucji honorowej w Krakowie – w sposób bezsporny przesunięto początek jej historii w tym mieście na rok 1818, identyfikując 29 postaci do tej pory w tym kontekście nieznanymi. Będzie o tym szerzej mowa w następnym rozdziale.

W efekcie wykaz nadań honorowego obywatelstwa Krakowa z lat 1818–2021 liczy sobie 144 pozycje, w tym 113 „rdzennych” krakowskich, tj. z nadania władz miasta Krakowa, oraz 31 podgórszych, z nadania władz miasta Podgórze

w okresie jego gminnej samodzielności i odrębności od Krakowa (mocą uchwały Rady Miasta Krakowa z 2015 r. zostali oni „adoptowani” do grona krakowskiego).

Z kolei wykaz laureatów medalu „Cracoviae Merenti” z lat 1993–2021 obejmuje łącznie 83 podmioty, w tym 48 osób oraz 35 instytucji i organizacji (przyznano jednak 79 medali – cztery z nich były podwójnie adresowane, w dwóch przypadkach były to małżeństwa, a w pozostałych dwóch organizacje działające we wspólnym obszarze).

W przypadku historycznego honorowego obywatelstwa aktualne jest pytanie, czy zweryfikowany teraz i uzupełniony wykaz jest kompletny. Dla okresu od autonomii galicyjskiej, tj. od roku 1866, bez ryzyka można dać odpowiedź twierdzącą, natomiast dla nadań najstarszych, do roku 1866, należałoby zachować niewielką dozę ostrożności, mając na uwadze pewne luki w źródłowych archiwaliach. Tam, gdzie brakowało dokumentów archiwalnych, prowadzono jednak intensywną kwerendę na wielu polach i nikt nie przewidziałoby pojawienia się kolejnej, nowej postaci.

Historię krakowskiego honorowego obywatelstwa, jak już zaznaczono, otwiera rok 1818, czyli są to początki Wolnego Miasta Krakowa. Można w tym miejscu zadać również pytanie, czy tytułu tego nie nadawano w Krakowie jeszcze wcześniej, czyli w okresie przynależności miasta do Księstwa Warszawskiego. W innych ważnych dla Krakowa miastach, czyli w Wiedniu i we Lwowie, pierwsze nadania honorowego obywatelstwa odnotowano odpowiednio w latach 1797 oraz 1811, czyli również w przypadku nadwiślańskim rzecz byłaby możliwa na zasadzie skorzystania z wzorca. Mogłoby to nastąpić w okresie między rozpoczęciem działalności Rady Muncypalnej w 1810 r. a początkiem okupacji rosyjskiej w 1813 r. Czy żyła wówczas postać w oczywisty sposób zasługująca na taki honor ze strony Krakowa? Tak, był nią książę Józef Poniatowski, od 1809 r. przez krakowian wysoko ceniony, a swoim rocz-

nym pobylem w naszym mieście budujący pozycję i popularność. Jednak czasy były burzliwe, Rada Muncypalna słaba, a powiew wolności w Krakowie szybko został zgaszony przez wojska rosyjskie, zaś sama postać, bez której ówczesne ewentualne honorowe obywatelstwo Krakowa trudno sobie wyobrazić, zginęła tragicznie w roku 1813. Żadne źródła, ani bezpośrednie, ani pośrednie, do których dotarto, nie zawierają cienia śladu wskazującego, że w czasach Księstwa Warszawskiego o jakimkolwiek honorowym obywatelstwie Krakowa była mowa.

Dodajmy jeszcze, że od tamtego czasu po dni nam współczesne nie było i nie ma w Krakowie wyższego zaszczytu miejskiego ponad honorowe obywatelstwo. Wprowadzony w roku 1993 medal „Cracoviae Merenti” formalnie, statutowo uznany został – jak już zaznaczano wcześniej – za odznaczenie równorzędne temu tytułowi. Wcześniej z tak deklarowaną równorzędnością innej godności miejskiej, która mogłaby się z honorowym obywatelstwem równać, nie mieliśmy w Krakowie do czynienia.

Dla incydentalnych wyróżnień w sytuacjach, gdy z jakichkolwiek względów nie chciano lub nie można było nadać honorowego obywatelstwa (np. gdy w okresie zaboru wyróżniani nie posiadali obywatelstwa cesarstwa austro-węgierskiego), stosowano formę uroczystego, zdobnego adresu dziękczynnego kierowanego przez Radę Miejską. Czasem wykonywano też inny gest: znany dwa przypadki wręczenia symbolicznego berła na znak „panowania” w danej dziedzinie wraz ze stosownym dyplomem. Honor taki otrzymał w roku 1878 Jan Matejko (później, w roku 1882, dostąpił godności honorowego obywatela Krakowa) oraz w roku 1946 Ludwik Solski (ten z kolei honorowe obywatelstwo otrzymał w roku 1951). Odnotujmy także, że w roku 1958 nawiązano do formy tych wyróżnień, wręczając działaczowi politycznemu Bolesławowi Drobnerowi (notabene wielokadencyjnemu radnemu krakowskiemu) berelko „włodarzenia na polu kultury”.



Berło (po lewej) długości 85,5 cm ofiarowane przez miasto Kraków w roku 1878 Janowi Matejce z okazji jubileuszu 40-lecia jego urodzin na znak panowania w sztuce; u góry zbliżenia detali: z lewej strony jedna z trzech plakiet z widokami Krakowa umieszczonych na głowni, tu z sylwetką siedziby Szkoły Sztuk Pięknych (późniejszej Akademii Sztuk Pięknych), której artysta dyktował dalej elementy zdobnicze trzonka berła; plakietka z herbem Krakowa oraz plakietka z inicjałem uhonorowanego i datą jego urodzin. Niżej drzeworyt obrazujący wręczenie berła z dyplomem, wykonany na podstawie rysunku sporządzonego przez uczestniczącego w uroczystości Wojciecha Kosaka – rzecz dzieje się w sali Obrad Rady Miejskiej w Pałacu Wielopolskich, w centrum przed radcami miejskimi (radnymi) i gośćmi stoi mistrz, po lewej od niego w stroju staropolskim prezydent Mikołaj Zybkiewicz, w tle ekspozycja ukończonego właśnie obrazu Bitwa pod Grunwaldem (ze względu na rozmiary dzieła Matejko ostatnią fazę jego tworzenia prowadził w tej, udostępnionej przez miasto, sali radców miejskich).



LUDWIK SOLSKI
WIELKI ARTYSTA DRAMATYCZNY

[illegible][illegible]

...to wszystko słyszy.
Ktoś namówił wojnę, namówił
Ktoś i nas, wojska polskie łamiemy,
Ktoś namęczył cały kraj broniem."

[illegible]

RECEIVED BY: <i>Mr. [illegible]</i>		RECEIVED BY: <i>Mr. [illegible]</i>
RECEIVED BY: <i>Mr. [illegible]</i>		RECEIVED BY: <i>Mr. [illegible]</i>

Berło długości 110 cm ofiarowane przez miasto Kraków w roku 1946 Ludwikowi Solskiemu z okazji jubileuszu 70-letnia twórczej działalności jako symbol mistrzostwa w sztuce scenicznej – po lewej stronie piewcy widowisk teatralnych zwiecznoscą monogramem ubonorowanego, a góry zbliżenia detali umieszczonych na głowach dwóch plakiety: jednej z herbem Krakowa i drugiej z maską sceniczną stylizowaną na styl antyczny. Niezreprodukuj wręczony wraz berłem dyplom, głoszący, że podobnie jak ofiarowane przez miasto Kraków Janowi Matejce berło mistrzostwa było symbolem objęcia przez genialnego malarza królowania w dziedzinie malarstwa, tak niechaj berło niniejsze stanie się symbolem królowania Ludwika Solskiego w dziedzinie polskiej sztuki sceniczej. Jubileuszowej uroczystości nadano wysoką rangę, odbyła się w Teatrze im. Juliusza Słowackiego, którego Solski od lat był honorowym dyrektorem; wręczenia berła poprzedziła dekoracja Orderem Odznaczenia Plakiet pierwszej klasy i wręczenie narodny państwowi.

Honorowi obywatele Krakowa (z Podgórzem) oraz laureaci medalu „Cracoviae Merenti” zostali zaprezentowani chronologicznie, a całość tomu podzielono na dwie wielkie części.

Część pierwsza dotyczy honorowego obywatelstwa i honorowych obywateli.

Zamieszczono tutaj:

- wprowadzenie dotyczące instytucji honorowego obywatelstwa w Krakowie wraz z pełnymi spisami uhonorowanych oraz historią poprowadzoną osobno dla Krakowa, osobno dla Podgórza – tu można znaleźć szersze omówienia przypadków wyróżniających się z różnych względów oraz zbiorcze dane przybliżające cały krąg uhonorowanych symbolicznym obywatelstwem;
- strony prezentujące honorowych obywateli Krakowa (z Podgórzem) w ujęciu chronologicznym, pogrupowanych według okresów historycznych. I tak następują po sobie obywatele honorowi:
 - w Wolnym Mieście Krakowie (z nadań w latach 1818–1843),
 - pod zaborem – przed autonomią (z nadań w latach 1850–1863),
 - pod zaborem – w dobie autonomii – z Krakowa (z nadań w latach 1866–1917),
 - pod zaborem – w dobie autonomii – z Podgórza (z nadań w latach 1867–1914),
 - w II Rzeczypospolitej (z nadań w latach 1933–1937),
 - w Polsce Ludowej (z nadań w latach 1951–1988),
 - w III Rzeczypospolitej (z nadań w latach 1990–2021).

Przedstawienie każdej postaci zawiera:

- dzienną datę nadania tytułu;
- imię i nazwisko uhonorowanego (w zasadzie w brzmieniu zgodnym z dokumentami nadania, ale w części hi-

storycznej z ewentualnymi korektami na rzecz brzmienia powszechnie przyjętego); tytuły naukowe uwzględniono w notkach biogramowych;

- profesję, pełniony urząd lub inny charakteryzujący wyróżnik – w założeniu według stanu z czasu nadania tytułu;
- cytat z dokumentu nadania lub innego oficjalnego dokumentu zawierający uzasadnienie nadania tytułu;
- portret uhonorowanego – w części historycznej portrety w technikach malarskich, graficznych lub fotograficznych, w przypadku braku portretu herb rodowy uhonorowanego lub wizerunek pieczęci miejskiej odpowiednio Krakowa lub Podgórza, natomiast w części współczesnej co do zasady portret ze zdjęć wykonanych podczas uroczystości wręczenia dyplomu, wyjątkowo z braku takowych fotografia portretowa z innego źródła;
- reprodukcję odręcznego podpisu uhonorowanego;
- notkę biogramową zawierającą węzłowe dane o postaci;
- „metryczkę” danego, konkretnego tytułu – z danymi o jego nadaniu i wręczeniu dyplomu, jak też ewentualnych okoliczności towarzyszących;
- ilustracje: w części historycznej reprodukcja dokumentująca nadanie (kopia dyplomu, wpis do ksiąg miejskich lub notka prasowa) oraz ikonografia związana z postacią, w tym w miarę możliwości wizerunek miejsca wiecznego spoczynku, natomiast w części współczesnej reprodukcja kopii dyplomu (jednak nie jest to regułą) oraz fotografie z wręczenia dyplomu; w przypadku braku fotografii – inna ikonografia, np. reprodukcje relacji prasowych.

Uwaga: w części historycznej dla okresu pod zaborem austriackim dla Krakowa i dla Podgórza przy nazwach stanowisk, urzędów i instytucji państwowych (w strukturach administracji rządowej, sądowniczej i wojskowej) pominięto określenia „cesarsko-królewski” oraz „cesarski i królewski”;

ściślej ich skróty „c.k.” oraz „c. i k.” („C.K.”, „C i K”), jak też odmianę tych określeń i ich skrótów. Uczyniono tak dla zachowania zwięzłości i przejrzystości, wzorem wydawnictw o charakterze leksykonów i encyklopedii (np. przywoływane tutaj BLKÖ 1856–1891, ÖBL 1957–2005, *Encyklopedia* 2000). Te urzędowe nazwy w ich pełnej postaci znajdują się w *Szematyzmach* 1781–1914 i *Szematyzmach armii* 1809–1878.

Część druga dotyczy medalu „Cracoviae Merenti” i jego laureatów.

Zamieszczono tutaj:

- wprowadzenie dotyczące medalu „Cracoviae Merenti” wraz z pełnym spisem laureatów, genezą i stroną normatywną tego odznaczenia, praktyką procedowania przy jego przyznawaniu oraz danymi zbiorczymi o laureatach;
- strony poświęcone laureatom medalu – osobom i instytucjom – zgrupowanym według trzech jego klas; w obrębie każdej klasy układ chronologiczny. I tak są to kolejno:
 - laureaci złotego medalu „Cracoviae Merenti” (odznaczeni w latach 1993–2021),
 - laureaci srebrnego medalu „Cracoviae Merenti” (odznaczeni w latach 1993–2021),
 - laureaci brązowego medalu „Cracoviae Merenti” (odznaczeni w latach 1998–2021).

Przedstawienie każdej postaci zawiera:

- klasę, numer kolejny i dzienną datę przyznania medalu;
- imię i nazwisko laureata lub jego nazwę własną; tytuły naukowe osób uwzględniono w notkach biogramowych;
- w przypadku osób profesję, pełniony urząd lub inny charakteryzujący wyróżnik – w założeniu według stanu z czasu przyznania wyróżnienia;
- cytat z dokumentu nadania lub innego oficjalnego dokumentu zawierający uzasadnienie nadania tytułu lub jego fragment;

- w przypadku osób portret laureata co do zasady pozyskany ze zdjęć wykonanych podczas uroczystości wręczenia dyplomu (wyjątkowo fotografia portretowa z innego źródła), natomiast w przypadku instytucji fotografia z widerunkiem jej reprezentanta lub reprezentantów;
- reprodukcję odręcznego podpisu laureata, w przypadku instytucji i organizacji wizerunek logo;
- notkę biogramową zawierającą węzłowe dane o osobie, zaś w przypadku instytucji notkę informacyjną;
- „metryczkę” danego konkretnego medalu – z danymi o jego przyznaniu i wręczeniu, jak też ewentualnych okoliczności towarzyszących;
- ilustrację: reprodukcja kopii dyplomu lub wpisu laureata do księgi medalu (jednak nie jako reguła) oraz fotografie z wręczenia odznaczenia;
- scalony blok podpisów do ilustracji zamieszczonych na obu stronach.

Obie części tomu są zaopatrzone w swoje odrębne spisy chronologiczne. Z kolei spisy alfabetyczne zamieszczono na końcu tomu, gdzie zwyczajowo lokuje się indeksy alfabetyczne.

Dopełnieniem są wykazy skrótów i literatury oraz wykaz ilustracji wraz z ich źródłami, w tym dane o podmiotach udostępniających i autorach fotografii. Dodajmy, że w wykazie literatury w zasadniczy sposób przeważają pozycje wykorzystane do sporządzenia notek biogramowych honorowych obywateli Krakowa okresu historycznego (do roku 1990). Historiografia Krakowa honorowym obywatelstwem w wymiarze wykraczającym poza wspomniane już spisy nie interesowała się, jest tu jednak jeden wyjątek: opracowanie Jana Gordziatkowskiego *Obywatelstwo honorowe Miasta Krakowa i jego obywatele honorowi* wydane w Krakowie w 1990 r. Jest to pozycja w swoim czasie cenna, choć skromna objętościowo, z nieścisłościami i lukami – wiele wskazuje na to, że stała się podstawą dla spisów zamieszczonych w *Kronice Krakowa* z 1996 r. i *Encyklopedii Krakowa* z 2000 r. oraz dla spisu

oficjalnego ze stron Biuletynu Informacji Publicznej Miasta Krakowa. (Na marginesie: miasto Lwów już w roku 1896 wydało *Poczet prezydentów, wiceprezydentów i obywateli honorowych miasta Lwowa* pióra Leona Gustawa Dziubińskiego). Ważną pozycję dla honorowego obywatelstwa miasta Podgórze stanowi wydane w 2015 r. opracowanie Kamili Follprecht *Obywatele Królewskiego Wolnego Miasta Podgórze 1784–1915*.

Z kolei o medalu „Cracoviae Merenti” dowiedzieć się można tylko z hasła zamieszczonego w *Encyklopedii Krakowa* z 2000 r. oraz przywoływanych już tu samorządowych stron internetowych Krakowa.

Przy opracowaniu niniejszego tomu starano się w jak największym zakresie dotrzeć do źródeł bezpośrednich, jednocześnie konfrontując je ze sobą. Dla honorowego obywatelstwa w jego okresie historycznym (do 1990 r.) węzłowe tu były zasoby Archiwum Narodowego w Krakowie. Z jednej strony to akta zawierające protokoły obrad Senatu Wolnego Miasta Krakowa, Rady Miejskiej działającej od 1848 r., Magistratu i Wydziału Miejskiego działającego od 1858 r., Rady Miejskiej Krakowa i Rady Miejskiej Podgórze z okresu autonomicznego, Rady Miejskiej w II Rzeczypospolitej oraz Miejskiej Rady Narodowej (Rady Narodowej Miasta Krakowa) z okresu Polski Ludowej. Z drugiej strony to jednostki archiwalne bezpośrednio związane z honorowym obywatelstwem, jak księga obywateli Wolnego Miasta Krakowa (ANK, sygn. WM 622) i księga obywateli Podgórze (ANK, sygn. P-33) oraz zawierające niekompletne, w wielu przypadkach szczerzkowe dokumenty jednostki inwentarza tymczasowego (ANK, sygn. IT 732, IT 978 i IT 1315) i konwoluta (ANK, sygn. Kr 4423).

Nieliczne zachowane kopie dyplomów honorowego obywatelstwa z tamtych czasów znajdują się rozproszonym (m.in. w Archiwum Narodowym w Krakowie, Muzeum Krakowa, Bibliotece Książąt Czartoryskich, Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie).

Inaczej rzecz się ma ze źródłami bezpośrednimi związanymi ze współczesnym okresem honorowego obywatelstwa oraz w całości współczesnym medalem „Cracoviae Merenti”. Tutaj kompletna dokumentacja pozostaje w obsłudze Urzędu Miasta Krakowa, który w imieniu prezydenta miasta jest wykonawcą uchwał Rady Miasta Krakowa nadających tytuł lub przyznających medal. Kancelaria Prezydenta prowadzi księgę medalu (jeden tom dla klasy złotej i po dwa dla klas srebrnej i brązowej) – znajdują się w nich kopie dyplomów i podpisy laureatów, niekiedy z ich dodatkowymi okolicznościowymi wpisami. W kancelarii archiwizowana jest także dokumentacja fotograficzna z uroczystych wręczeń dyplomów honorowego obywatelstwa oraz medali „Cracoviae Merenti”. Zasób ten gromadzony jest kompletnie od roku 1995, a jego wartość historyczna wzrasta z roku na rok. Właśnie ta staranna zbierana przez ćwierć wieku kolekcja fotograficzna stała się podstawą ikonografii w dotyczącej współczesności części niniejszego tomu. Dla porządku dodajmy, że drobiazgową kwerenda w aktach prezydialnych krakowskiej Rady Narodowej pozwoliła zidentyfikować fragmenty dokumentacji honorowych obywatelstw przyznawanych w okresie Polski Ludowej. Pozostała tu jeszcze kwestia kopii dyplomów honorowego obywatelstwa – otóż ze względu na swoją historyczną rangę są w całości zdeponowane w Muzeum Krakowa, w Dziale Archiwum i Biblioteka; zbiór ten jest poszerzany na bieżąco w miarę kolejnych nadań tego tytułu.

Weryfikowaniu i uzupełnianiu informacji dotyczących historycznych honorowych obywatelstw służyła kwerenda prasowa. W prasie bowiem poszukiwano relacji z nadania tytułu lub wręczenia dyplomu, jak też późniejszych potwierdzeń jego posiadania (np. w nekrologach czy notach wspomnieniowych). Stamtąd też czerpano dodatkowe informacje do notek biogramowych dotyczących najstarszych uhonorowanych.

Dla czasów współczesnych, a ściślej dla lat 90. XX w., istotne były prasowe relacje podające okoliczności wręczeń

dypłomów honorowego obywatelstwa lub medalu „Cracovia Merenti”, które odbywały się poza salą Obrad Rady Miasta Krakowa w Pałacu Wielopolskich. Tu korzystano z dzienników „Gazeta Krakowska”, „Dziennik Polski”, „Echo Krakowa” i „Gazeta Wyborcza” („Gazeta w Krakowie”).

Inną, niesformalizowaną i trudną do obiektywizacji kategorią źródeł były rozmowy konsultacyjne przeprowadzone z osobami kształtującymi politykę Rady Miasta Krakowa po odrodzeniu samorządu z początkiem lat 90. XX w. Był to czas, w którym decydowały się w nowej rzeczywistości społeczno-politycznej i ustrojowej także i takie kwestie, jak dalsze losy krakowskiego honorowego obywatelstwa. To czas, w którym wprowadzono obok niego drugi, uplasowany równolegle najwyższy honor miejski w postaci medalu „Cracovia Merenti”, przesądzając na dalsze dziesięciolecia (do tej pory prawie już trzy) o obrazie miasta w zakresie uznawania wybitnych zasług. Te konsultacje z uczestnikami i kreatorami wydarzeń pozwoliły przybliżyć się do zrozumienia ówczesnych problemów i sytuacyjnych kontekstów decyzji.

Materiały do tej publikacji pozyskano od szeregu placówek – instytucji i organizacji. Były to:

a) Urząd Miasta Krakowa i jednostki miejskie:

- Archiwum Zakładowe Urzędu Miasta Krakowa,
- Kancelaria Prezydenta Urzędu Miasta Krakowa,
- Kancelaria Rady Miasta Krakowa Urzędu Miasta Krakowa,
- Wydział Geodezji Urzędu Miasta Krakowa,
- Zarząd Cmentarzy Komunalnych w Krakowie;

b) placówki archiwalne, biblioteczne i muzealne:

• krajowe:

- Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie,
- Archiwum Narodowe w Krakowie,
- Archiwum Państwowe w Lublinie,
- Archiwum Państwowe w Łodzi,
- Archiwum Nauki PAN i PAU w Krakowie,

- Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego,
 - Biblioteka Jagiellońska,
 - Biblioteka Kórnicka Polskiej Akademii Naukowej w Kórniku,
 - Biblioteka Książąt Czartoryskich w Krakowie,
 - Biblioteka Narodowa w Warszawie,
 - Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie,
 - Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu,
 - Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu,
 - Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie,
 - Biblioteka Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu,
 - Fundacja im. Raczyńskich w Poznaniu,
 - Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku,
 - Muzeum Krakowa – Muzeum Historyczne Miasta Krakowa,
 - Muzeum Narodowe w Krakowie,
 - Muzeum Narodowe w Poznaniu,
 - Muzeum Narodowe w Warszawie,
 - Muzeum Niepodległości w Warszawie,
 - Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego,
 - Muzeum w Przeworsku Zespół Pałacowo-Parkowy,
 - Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie,
 - Muzeum Ziemi Augustowskiej w Augustowie,
 - Muzeum – Zamek w Łąncucie,
 - Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce,
 - Narodowe Archiwum Cyfrowe w Warszawie,
 - Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Wrocławiu,
 - Zamek Królewski na Wawelu – Państwowe Zbiory Sztuki;
- zagraniczne:
- Austriackie Archiwum Państwowe w Wiedniu (Austria),
 - Lwowska Narodowa Galeria Sztuki we Lwowie (Ukraina),

- Państwowe Muzeum Ermitaż w St. Petersburgu (Rosja),
- Muzeum Słuzы „Dąbrówka” w Dąbrówce (Białoruś),
- Narodowe Historyczne Muzeum w Atenach (Grecja),
- Austriacka Biblioteka Narodowa w Wiedniu (Austria),
- Muzeum Miasta Graz (Austria),
- Zespół Pałacowo-Szpitalny w Kuks (Czechy);

c) instytucje kościelne:

- bazylika archikatedralna św. Stanisława i św. Wacława na Wawelu,
- bazylika Dominikanów pw. Św. Trójcy w Krakowie,
- bazylika Franciszkanów pw. św. Franciszka z Asyżu w Krakowie,
- bazylika Mariacka w Krakowie,
- bazylika pw. św. Michała Archanioła i św. Stanisława Biskupa w Krakowie,
- kościół garnizonowy pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski w Warszawie,
- kościół pw. Ducha Św. w Przeworsku,
- kościół pw. Przemienienia Pańskiego w Warszawie,
- kościół pw. Św. Krzyża w Krakowie,
- kościół pw. św. Marcina z Tours w Krzeszowicach,
- kościół pw. św. Anny w Krakowie,
- kościół pw. św. Doroty w Rogowie,
- kościół pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Miedźnie,
- kościół pw. św.św. Apostołów Piotra i Pawła w Chomętowie,
- kościół pw. św.św. Apostołów Piotra i Pawła w Krakowie,
- kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Sienawie,
- kościół pw. Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny w Krakowie,
- parafia pw. św. Józefa w Krakowie-Podgórzcu,

- parafia pw. Matki Bożej Królowej Polski – Arka Pana w Krakowie;

d) inne instytucje i organizacje:

• krajowe:

- Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie,
- Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie,
- Akademia Sztuk Teatralnych im. Stanisława Wyspiańskiego w Krakowie,
- Akademicki Związek Sportowy w Krakowie,
- Chorągiew Krakowska Związku Harcerstwa Polskiego w Krakowie,
- Chór Mariański w Krakowie,
- Fundacja im. Raczyńskich przy Muzeum Narodowym w Poznaniu,
- Hospicjum św. Łazarza w Krakowie,
- Klub Sportowy „Cracovia” w Krakowie,
- Komisja Robotnicza Hutników NSZZ „Solidarność” w Krakowie,
- Krakowska Kongregacja Kwiecieńska,
- Krakowskie Pogotowie Ratunkowe,
- Małopolska Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Krakowie,
- Małopolski Cech Rzemieślników i Przedsiębiorców Budowlanych w Krakowie,
- Miejska Państwowa Straż Pożarna w Krakowie,
- Okręg Małopolski Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej w Krakowie,
- Okręgowa Izba Aptekarska w Krakowie,
- Okręgowa Izba Lekarska w Krakowie,
- Okręgowa Izba Radców Prawnych w Krakowie,
- Opera Krakowska,
- Polska Agencja Prasowa S.A. w Warszawie,
- Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Krakowie,

- Radio Kraków,
- Ruch Komitetów Obywatelskich w Krakowie,
- Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa,
- Studencki Komitet Solidarności w Krakowie,
- Szpital Zakonu Bonifratrów św. Jana Grandego w Krakowie,
- Towarzystwo Lekarskie Krakowskie,
- Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa,
- Towarzystwo Sportowe „Wisła” w Krakowie,
- Towarzystwo Strzeleckie „Bractwo Kurkowe” w Krakowie,
- Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie,
- Uniwersytet Jagielloński,
- Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie;
- + zagraniczne:
 - Alter Katholischer Friedhof w Dreźnie (Niemcy),
 - Döblinger Fridhof w Wiedniu (Austria),
 - Friedhofsverwaltung w Münsterze (Niemcy),
 - Gamle Logen AS w Oslo (Norwegia),
 - Hietzinger Fridhof w Wiedniu (Austria),
 - Městský hřbitov w Holešovie (Czechy),
 - Městský úřad w Smečnie (Czechy),
 - Stadtgemeinde w Gmunden (Austria),
 - Stadtpfarrfriedhof w Baden (Austria),
 - Währinger Schubertpark w Wiedniu (Austria),
 - Wolkowski Luterski Cmentarz w St. Petersburgu (Rosja),
 - Zentralfriedhof w Wiedniu (Austria).

Kierownictwom wszystkich tych placówek, jak też ich przedstawicielom oraz pracownikom przekazujemy podziękowania za udzieloną pomoc.

Skorzystano także z prywatnych, rodzinnych archiwów – życziwemu ich otworzeniu dla potrzeb tego wydawnictwa

zawdzięczamy istotne uzupełnienie ikonografii. O przyjęcie podziękowania proszeni są:

- + Stanisław Handzlik, przewodniczący Rady Miasta Krakowa w latach 1994–2002, uczestnik wręczenia w 1996 r. w Waszyngtonie dyplomu honorowego obywatela Krakowa senatorowi Hankowi Brownowi;
- + Wojciech Tadeusz Bednarski, potomek Wojciecha Bednarskiego, honorowego obywatela miasta Podgórze z roku 1896;
- + Jerzy Ettmayer d'Adelsburg, w linii prostej praprawnuk Andrzeja, honorowego obywatela miasta Krakowa z roku 1850;
- + rodzina zmarłego w 2007 r. Kazimierza Fugiela, pierwszego laureata brązowego medalu „Cracoviae Merenti” z roku 1989;
- + Tadeusz Kołaczky, przewodniczący Rady Miasta Krakowa w latach 1993–1994, uczestnik wręczenia w roku 1993 w Warykanie złotego medalu „Cracoviae Merenti” papieżowi Janowi Pawłowi II;
- + Marta Sigmund-Kozak i Marek Sigmund, potomkowie Antoniego Nowaczyńskiego, honorowego obywatela miasta Podgórze z 1882 r.;
- + Marta Mikurda, potomkini Emanuela Lipowskiego, honorowego obywatela WMK z roku 1819;
- + rodzina zmarłego w 2020 r. prof. Krzysztofa Pendereckiego, pierwszego laureata srebrnego medalu „Cracoviae Merenti” z roku 1993 oraz honorowego obywatela miasta Krakowa z roku 2013;
- + Agnieszka Rozwadowska zamieszkała w dawnym dworze Emanuela Lipowskiego, honorowego obywatela WMK z roku 1819;
- + rodzina zmarłego w 2019 r. Mieczysława Tomaszewskiego, honorowego obywatela Krakowa z roku 2012;
- + Tomasz Trafas, brat zmarłego Kazimierza Trafasa, który wręczał w 1993 r. w Edynburgu dyplom honorowego obywatelstwa Krakowa gen. Stanisławowi Maczkowi.

Odrębne słowa podziękowania składane są na ręce prof. Haralda Herresthala, norweskiego muzykologa, który udostępnił wiedzę o Karolu Arnoldzie, honorowym obywatelu WMK z roku 1818, oraz dotyczącą go ikonografię, jak też pośredniczył w pozyskaniu od zamieszkalej w Oslo rodziny laureata cennych reprodukcji z dyplomem honorowego obywatelstwa na czele – tą drogą składamy rodzinie Karola Arnolda podziękowania za tę pomoc.

Dla dodatkowego naświetlenia początków honorowego obywatelstwa Krakowa i medalu „Cracoviae Merenti” w czasach nam współczesnych, po roku 1990, gdy samorząd miejski odradzał się i organizował od nowa, sięgnięto do bezpośrednich relacji uczestników wydarzeń z tamtych lat. Bez zastrzeżenia sobie anonimowości istotnych i godnych utrwalenia wiadomości udzielili:

- Kazimierz Barczyk, przewodniczący Rady Miasta Krakowa w latach 1990–1993,
- Tadeusz Kołaczyk, przewodniczący Rady Miasta Krakowa w latach 1993–1994,
- Ryszard Bocian, wiceprzewodniczący Rady Miasta Krakowa w latach 1990–1992,
- Antoni Leon Dawidowicz, przewodniczący Komisji Kultury i Ochrony Zabytków Rady Miasta Krakowa w latach 1992–1994.

„Świadkowie historii” proszeni są o przyjęcie podziękowania za życziwą otwartość i wiedzę, którą podzielili się dla celów tego wydawnictwa.

Szczególne podziękowania kierujemy do konsultantów naukowych niniejszego opracowania: prof. dr. hab. Jerzego Malca, dr. hab. Marcina Starzyńskiego, prof. UJ, oraz dr. Kamili Follprecht. Prosimy o przyjęcie wyrazów wdzięczności za nieustającą opiekę – wszak trwa przez szereg lat przy kolejnych tomach serii wydawniczej *Poczet Krakowski*. Także wysoce cenimy sobie i dziękujemy za pomoc merytoryczną udzieloną przez Annę Białecką-Bubak, Ewę Kozłowską, Małgorzatę Niechaj i Mateusza Drożdża oraz organizacyj-

ną ze strony Marty Kucharyk, Teresy Paszkot-Kluz i Marty Warmuz. Podkreślamy tu udział Joanny Bocheńskiej-Pytel i Romana Pytla w naświetlaniu wątków związanych ze sztuką muzyczną – za co słowa wdzięczności. Dziękujemy całemu szerokiemu kręgowi osób, które wsparły pracę nad tym wydawnictwem.

Wydanie tego tomu nie byłoby możliwe bez zabezpieczenia przez Urząd Miasta Krakowa warunków niezbędnych dla tego przedsięwzięcia. O przyjęcie podziękowań za stworzenie tych możliwości proszeni są dyrektor Magistratu Marta Nowak i dyrektor Kancelarii Prezydenta Anna Frankiewicz, jak też skarbnik miasta Małgorzata Okarmus i dyrektor Wydziału Budżetu Miasta Tomasz Tylek.

Przygotowując to wydawnictwo, dużą wagę przyłożono również do identyfikacji grobów dawnych krakowskich i podgórszych honorowych obywateli, pochowanych zarówno na cmentarzach położonych w Krakowie, jak i poza nim, w kraju i zagranicą. Odrębne więc podziękowanie adresujemy do dyr. Pawła Sularza oraz pracowników Zarządu Cmentarzy Komunalnych (ZCK) w Krakowie – za pomoc w odnalezieniu szeregu zapomnianych grobów honorowych obywateli spoczywających na krakowskich nekropoliach.

Oddawany tom obrazuje stan spraw aktualny na 31 grudnia 2021 r. Poczet honorowych obywateli Krakowa zamykają tu dwa ostatnie nadania dokonane przez Radę Miasta Krakowa 9 czerwca 2021 r. Poczet laureatów medalu „Cracoviae Merenti” zamykają cztery przyznania uczynione przez Radę Miasta Krakowa 8 lipca 2020 r.

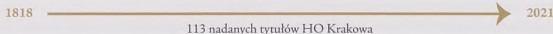
Honorowe obywatelstwo miasta Krakowa oraz medal „Cracoviae Merenti” to formy otwarte, żywe. Mają przed sobą wiele niewypełnionych jeszcze kart – dalsze strony niech zapisuje tworząca się historia, a pocztu uhonorowanych najwyższym miejskim tytułem lub medalem niech zawsze będą chlubą Krakowa.



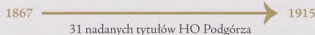
TYTUŁY I MEDALE – CZAS I LICZBY

HONOROWE OBYWATELSTWO KRAKOWA I PODGÓRZA

MIASTO KRAKÓW



MIASTO PODGÓRZE



RAZEM

OD ZRÓWNANIA W 2015 R. TYTUŁÓW PODGÓRSKICH Z KRAKOWSKIMI

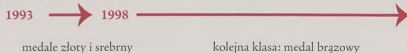
łącznie 144 nadanych tytułów HO Krakowa z Podgórzem



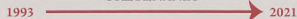
95 nadań historycznych (64 bez Podgórze) 49 nadań współczesnych
w tym: 1 nadanie powtórne w 1888 r.; 1 nadanie z 1882 r. zwrócone w 1892 r.
oraz 5 nadań z lat 1955–1988 anulowanych w 1992 r.

MEDAL „CRACOVIAE MERENTI”

USTANOWIENIE, KLASY



PRZYZNANIA



79 przyznanych medali, w tym:

7 medali złotych w tym 1 dla osoby i 6 dla instytucji	33 medale srebrne w tym 16 dla 17 osób i 17 dla 19 instytucji	39 medali brązowych w tym 29 dla 30 osób i 10 dla instytucji
---	---	--

**Z GRONA POSTACI, KTÓRYM NADANO HONOROWE OBYWATELSTWO KRAKOWA
(Z PODGÓRZEM) LUB MEDAL „CRACOVIAE MERENTI”
(w kolejności nadania)**

GŁOWY PAŃSTW

**IOANNIS ANTONIOS
KAPODISTRIAS**



prezydent/gubernator
I Republiki Grecji
w l. 1827–1831,
HO Krakowa w 1818 r.

**JÓZEF
PIŁSUDSKI**



naczelnik
Państwa Polskiego
w l. 1918–1922,
HO Krakowa w 1933 r.

**LUDVÍK
SVOBODA**



prezydent
Czechosłowackiej Republiki
Socialistycznej w l. 1968–1975,
HO Krakowa w 1969 r.,
anulowano w 1992 r.

**EDWARD
RACZYŃSKI**



prezydent
Rzeczypospolitej Polskiej
na uchodźstwie*
w l. 1979–1986,
HO Krakowa w 1993 r.

**JAN PAWEŁ II
(KAROL WOJTYŁA)**



papież, suweren
Państwa Watykańskiego
w l. 1978–2005,
złoty medal CM w 1993 r.

**LECH
WAŁĘSA**



prezydent
Rzeczypospolitej Polskiej
w l. 1990–1995,
HO Krakowa w 1990 r.

**GEORGE H.W.
BUSH**



prezydent
Stanów Zjednoczonych
w l. 1989–1993,
HO Krakowa w 1994 r.

**RONALD
REAGAN**



prezydent
Stanów Zjednoczonych
w l. 1981–1989,
HO Krakowa w 1994 r.

**RYSZARD
KACZOROWSKI**



prezydent
Rzeczypospolitej Polskiej
na uchodźstwie* w l. 1989–1990,
HO Krakowa w 1997 r.

* Z uwzględnieniem utraty przez władze RP na uchodźstwie od 5 lipca 1945 r. międzynarodowo uznawanej podmiotowości.

SZEFOWIE RZĄDÓW

**RYSZARD
BELCREDI**



premier
Cesarstwa Austriackiego
w l. 1865–1867,
HO Krakowa w 1866 r.

**KAZIMIERZ
BADENI**



premier Austrii
w Austro-Węgrych
w l. 1895–1897,
HO Krakowa w 1894 r.

**JÓZEF
PIŁSUDSKI**



premier
Rzeczypospolitej Polskiej
w l. 1926–1928 i 1930,
HO Krakowa w 1933 r.

**JÓZEF
CYRANKIEWICZ**



premier
w Polsce Ludowej
w l. 1947–1952, 1954–1970,
HO Krakowa w 1994 r.,
anulowano w 1961 r.

**MARGARET
THATCHER**



premier
Wielkiej Brytanii
w l. 1979–1990,
HO Krakowa w 1991 r.

**JERZY
BUZEK**



premier
Rzeczypospolitej Polskiej
w l. 1997–2001,
HO Krakowa w 2015 r.

PREZYDENCI KRAKOWA

ANDRZEJ
SEIDLER



burmistrz miasta
w l. 1856–1866,
HO Krakowa w 1858 r.

JÓZEF
DIETL



prezydent miasta
w l. 1866–1874,
HO Krakowa w 1861 r.

MIKOŁAJ
ZYBLIKIEWICZ



prezydent miasta
w l. 1874–1881,
HO Krakowa w 1881 r.

FELIKS
SZLACHTOWSKI



prezydent miasta
w l. 1884–1893,
HO Krakowa w 1894 r.

JULIUSZ FRANCISZEK
LEO



prezydent miasta
w l. 1904–1918,
HO Podgórze w 1914 r.
tytuł zrównany z krakowskim w 2015 r.

JACEK
WOŹNIAKOWSKI



prezydent miasta
w l. 1990–1991,
srebrny medal CM w 1997 r.

NAJWYŻSI DUCHOWNI KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

JAN PAWEŁ II
(**KS. KAROL WOJTYŁA**)



papież w l. 1978–2005
święty Kościoła Katolickiego
poprzednio kardynał, arcybiskup metropolita krakowski
1964–1978,
złoty medal CM w 1993 r.

KS. ADAM STEFAN
SAPIEHA



kardynał, arcybiskup metropolita krakowski
w l. 1926–1951,
HO Krakowa w 1937 r.

KS. MARIAN
JAWORSKI



kardynał, arcybiskup metropolita lwowski
w l. 1991–2008,
HO Krakowa w 2008 r.

KS. STANISŁAW
DZIWIŚ



kardynał, arcybiskup metropolita krakowski
w l. 2005–2016,
HO Krakowa w 2009 r.

KS. FRANCISZEK
MACHARSKI



kardynał, arcybiskup metropolita krakowski
w l. 1978–2005,
srebrny medal CM w 2015 r.

REKTORZY UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO

JÓZEF
DIETL



profesor medycyny, rektor UJ
w l. 1861–1862,
HO Krakowa w 1861 r.

FRYDERYK
ZOLL ST.



profesor prawa, rektor UJ
w l. 1875–1877,
HO Podgórze w 1867 r.

JÓZEF
MAJER



profesor medycyny, rektor UJ
w l. 1848–1851, 1865–1866,
HO Krakowa w 1881 r.

JULIAN
DUNAJEWSKI



profesor prawa, rektor UJ
w l. 1865, 1868–1869,
1879–1880,
HO Krakowa w 1887 r.

MACIEJ LEON
JAKUBOWSKI



profesor medycyny, rektor UJ
w l. 1900–1901,
HO Krakowa w 1908 r.

LAUREACI NAGRODY NOBLA

LECH
WAŁĘSA

laureat
Pokojoyej Nagrody Nobla z 1983 r.,
HO Krakowa w 1990 r.

CZESŁAW
MIŁOŻ

laureat Nagrody Nobla
w dziedzinie literatury
z 1980 r.,
HO Krakowa w 1993 r.

WISŁAWA
SZYMBORSKA

laureatka Nagrody Nobla
w dziedzinie literatury
z 1996 r.,
HO Krakowa w 1997 r.

OLGA
TOKARCZUK

laureatka Nagrody Nobla
w dziedzinie literatury
z 2018 r.,
HO Krakowa w 2021 r.

PODWÓJNIE WYRÓŻNIENI – TYTUŁEM HO I MEDALEM CM

KRZYSZTOF
PENDERECKI

srebrny medal CM
w 1993 r.,
HO Krakowa
w 2013 r.

JAN NOWAK-
JEZIORAŃSKI

srebrny medal CM
w 1997 r.,
HO Krakowa
w 2001 r.

KS. JERZY
BRYŁA

brązowy medal CM
w 2001 r.,
HO Krakowa
w 2014 r.

PIERWSZE UHONOROWANE KOBIETY

**AGNIESZKA
JAŁBRZYKOWSKA**



pierwsza w gronie honorowych
obywatelek,
HO Podgórze w 1887 r.

**MARGARET
THATCHER**



druga w gronie honorowych
obywatelek,
HO Krakowa w 1991 r.

**KAROLINA
LANCKOROŃSKA**



pierwsza w gronie
laureatek medalu CM,
srebrny medal w 1995 r.

NAJMŁODSZY I NAJSTARSZY POŚRÓD UHONOROWANYCH

**KAROL
ARNOLD**



urodzony w 1794 r.,
HO Krakowa w 1818 r.,
tytuł otrzymał
w wieku 24 lat

**EDWARD
RACZYŃSKI**



urodzony w 1891 r.,
HO Krakowa w 1993 r.,
tytuł otrzymał
w wieku 102 lat

**EUGENIUSZ
WANIEK**



urodzony w 1906 r.,
medal CM w 2008 r.,
odznaczenie otrzymał
w wieku 102 lat

KAWALEROWIE I DAMA ORDERU ORŁA BIAŁEGO

ORDER (rok)	KTO	HO/CM (rok)
1812	Ignacy SOBOLEWSKI	HO 1818
1818	Ioannis Antonios KAPODISTRIAS	HO 1818
1921	Józef PIŁSUDSKI*	HO 1933
1936	Adam Stefan SAPIEHA	HO 1937
1979	Edward RACZYŃSKI* (władze RP na uchodźstwie)	HO 1993
1989	Ryszard KACZOROWSKI* (władze RP na uchodźstwie)	HO 1997
1992	Lech WAŁĘSA*	HO 1990
1993	JAN PAWEŁ II (Karol WOJTYŁA)	CM 1993
1994	Stanisław MACZEK	HO 1993
1994	Adam BIEN	HO 1993
1994	Czesław MIŁOŚZ	HO 1993
1994	Jan NOWAK-JEZIORAŃSKI	CM 1997 HO 2001
1994	Jerzy TUROWICZ	CM 1995

1995	Władysław BARTOSZEWSKI	HO 2013
1995	Zbigniew BRZEZIŃSKI	HO 2001
1996	Stanisław LEM	HO 1997
2003	Karl DEDECIUS	CM 1997
2005	Krzysztof PENDERECKI	CM 1993 HO 2013
2007	Ronald REAGAN	HO 1994
2011	Wisława SZYMBORSKA	HO 1997
2011	Andrzej WAJDA	CM 1995
2012	Jerzy BUZEK	HO 2015
2012	Norman DAVIES	HO 1999
2017	Stanisław DZIWIŚZ	HO 2009
2017	Mieczysław TOMASZEWSKI	HO 2012
2019	Wincenty KUĆMA	CM 2014

* Ex officio – z racji prezydentury i przewodniczenia Kapitułe Orderu.

Najwyższe odznaczenie państwowe Rzeczypospolitej Polskiej ustanowione w 1705 r. (nieobowiązujące w okresie Polski Ludowej, ale honorowane przez władze na uchodźstwie).



Order Orła Białego
z okresu Księstwa Warszawskiego
i Królestwa Polskiego w latach 1807–1917.



Order Orła Białego
z okresu II Rzeczypospolitej
i władz Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie
w latach 1921–1990.



Order Orła Białego
z okresu III Rzeczypospolitej
w kształcie od 1992 r.

KAWALEROWIE I DAMA KRZYŻA WIELKIEGO ORDERU ODRODZENIA POLSKI (POLONIA RESTITUTA)

ORDER (rok)	KTO	HO/CM (rok)
1921	Józef PIŁSUDSKI*	HO 1933
1924	Adam Stefan SAPIEHA	HO 1937
1927	Władysław BANDURSKI	HO 1932
1945	Ludwik SOLSKI	HO 1951
1946	Michał ROLA-ŻYMIERSKI	HO 1981**
1949	Józef CYRANKIEWICZ	HO 1961**
1955 <i>non post</i>	Iwan KONIEW	HO 1955**
1969	Ludvík SVOBODA	HO 1969**
1974	Henryk JABŁOŃSKI	HO 1988**
1979	Edward RACZYŃSKI* (władze RP na uchodźstwie)	HO 1903
1983	Wacław JĘDRZEJEWICZ (władze RP na uchodźstwie)	HO 1993
1989	Ryszard KACZOROWSKI* (władze RP na uchodźstwie)	HO 1997

1990	Jan NOWAK-JEZIORAŃSKI (władze RP na uchodźstwie)	CN 1997 HO 2001
1990	Lech WAŁĘSA*	HO 1990
1991	Karolina LANCKOROŃSKA	CM 1995
1993	Wacław JĘDRZEJEWICZ (powtórnie, pośmiertnie – patrz wyżej rok 1983)	HO 1993
1998	Jerzy NOWOSIELSKI	CM 1999
1999	Andrzej WAJDA	CM 1995
2000	Antoni DZIATKOWIAK	HO 2019
2003	Stanisław DZIWIŚ	HO 2009
2005	Mieczysław TOMASZEWSKI	HO 2012
2010	Albin MAŁYSIAK	HO 2005
2010	Jan OSTROWSKI	CM 2020
2013	Sławomir MROŻEK (pośmiertnie)	HO 1990
2014	Franciszek MACHARSKI	CM 2015

* *Ex officio* – z racji prezydentury i przewodniczenia Kapituły Orderu.

** Honorowe obywatelstwo anulowano uchwałą Rady Miasta Krakowa w 1992 r.



*Awers insygniów Krzyża Wielkiego
Orderu Odrodzenia Polski.*

Drugie co do starszeństwa odznaczenie państwowe Rzeczypospolitej Polskiej ustanowione w 1921 r. (w okresie Polski Ludowej nadawane i przez władze w kraju, i przez władze na uchodźstwie).

Tutaj tylko I klasa spośród pięciu klas orderu – Krzyż Wielki, który do 1960 r. w kraju i do 1990 r. na obczyźnie występował pod nazwą Wielkiej Wstęgi Orderu Odrodzenia Polski.

LAUREACI NAGRÓD MIASTA KRAKOWA OD 1990 ROKU POD NAZWĄ „NAGRODA STOLECZNEGO KRÓLEWSKIEGO MIASTA KRAKOWA”

NAGRODA (rok)	KTO	HO/CM (rok)
1954	Wisława SZYMBORSKA	HO 1997
1957	Stanisław LEM	HO 1997
1967	Danuta MICHAŁOWSKA	HO 2008
1972	Bronisław CHROMY	CM 2005
1972	Krzysztof PENDERECKI	CM 1993 HO 2013
1978	Mieczysław TOMASZEWSKI	HO 2012
1979	Stanisław GAŁOŃSKI	CM 2005
1981	Jadwiga ROMAŃSKA-GABRYŚ	CM 2013
1981	Piotr SKRZYŃECKI	HO 1994
1981	Zdzisław ŻYGULSKI jun.	CM 2007
1987	Jerzy NOWOSIELSKI	CM 1999

1995	Antoni DZIATKOWIAK i in.	HO 2019
1996	Jerzy NOWOSIELSKI (powtórnie – patrz wyżej rok 1987)	CM 1999
1997	Zdzisław ŻYGULSKI jun. (powtórnie – patrz wyżej rok 1981)	CM 2007
1999	Stanisław JUCHNOWICZ i in.	HO 2013
2000	Krzysztof PENDERECKI (powtórnie – patrz wyżej rok 1972)	CM 1993 HO 2013
2004	Władysław STRÓŻEWSKI	HO 2013
2010	Jerzy WYROZUMSKI	CM 1995
2010	Jan OSTROWSKI	CM 2020
2011	Andrzej WAJDA Krzyszyna ZACHWATOWICZ	CM 1995
2013	Krzysztof WIELGUS i in.	CM 2019
2018	Wojciech PLEWIŃSKI	CM 2018

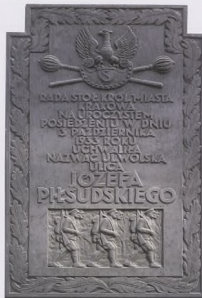


Nagroda Miasta Krakowa ustanowiona w latach 30. XX w., aktualnie przyznawana corocznie przez prezydenta miasta na wniosek Komisji Nagród w kilku kategoriach, z nauką i techniką oraz kulturą i sztuką na czele – za wybitne osiągnięcia mające związek z Krakowem.



Awers i rewers wprowadzonego w 2003 r. medalu Nagrody Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa; na awersie atyka Sukiennic z wieżami bazyliki Mariackiej w tle i nazwa nagrody, na rewersie Człowiek witrawiański Leonarda da Vinci oraz powtarzane nazwy nagradzanych dziedzin: nauka – technika – kultura – sztuka. Wykonany według projektu Kazimierza Adamskiego w posrebrzonym brązie.

**HONOROWI OBYWATELE KRAKOWA
I LAUREACI MEDALU „CRACOVIAE MERENTI”
PATRONAMI KRAKOWSKICH ULIC, PLACÓW, PARKÓW ETC.**



Tablica wmurowana w 1933 r. w budynek narożny ulic Straszewskiego i ówczesnej Wolskiej, upamiętniająca zmianę nazwy tej drugiej na ul. Józefa Piłsudskiego; nastąpiło to równocześnie z nadaniem marszałkowi honorowego obywatelstwa Krakowa.

PATRONI – HONOROWI OBYWATELE KRAKOWA

(w nawiasie rok nadania tytułu)

- Józef DIETL (1861) – ulica (Stare Miasto)
- Fryderyk ZOLL st. (1867) – ulica (Prokocim-Bieżanów)
- Mikołaj ZYBLIKIEWICZ (1881) – ulica (Stare Miasto)
- Jan MATEJKO (1882) – plac (Stare Miasto)
- Julian DUNAJEWSKI (1887) – ulica (Stare Miasto)
- Emil SERKOWSKI (1888) – plac (Podgórze)
- Feliks SZLACHTOWSKI (1894) – ulica (Bronowice)
- Maciej Leon JAKUBOWSKI (1898) – ulica (Prokocim-Bieżanów)
- Wojciech BEDNARSKI (1896) – park (Podgórze)
- Franciszek MARYEWSKI (1910) – ulica (Podgórze)
- Władysław ŻELEŃSKI (1912) – ulica (Bronowice)

- Juliusz Franciszek LEO (1914) – ulica (Bronowice)
 Władysław BANDURSKI (1932) – ulica (Grzegórzki)
 Józef PIŁSUDSKI (1933) – ulica (Stare Miasto)
 Józef PIŁSUDSKI (1933) – kopiec (Zwierzyniec)
 Józef PIŁSUDSKI (1933) – most (na Wiśle)
 Adam Stefan SAPIEHA (1937) – ulica (Mistrzejowice)
 Adam Stefan SAPIEHA (1937) – węzeł drogowy (Łagiewniki)
 Ludwik SOLSKI (1951) – ulica (Prądnik Biały)
 Czesław MIŁOSZ (1993) – ulica (Łobzów)
 Czesław MIŁOSZ (1993) – węzeł drogowy (Stare Miasto)
 Edward RACZYŃSKI (1993) – plac (Grzegórzki)
 Stanisław MACZEK (1993) – rondo (Bieńczyce)
 Bror HANSSON (1993) – skwer (Stare Miasto)
 Ronald REAGAN (1994) – plac (Nowa Huta)
 Ryszard KUKLIŃSKI (1997) – ulica (Podgórze)
 Stanisław LEM (1997) – ulica (Czyżyny)
 Bohdan ZIELIŃSKI (1999) – ulica (Dębiki)
 Adam STUDZIŃSKI (1999) – plac (Stare Miasto)
 Jan NOWAK-JEZIORAŃSKI (2001) – plac (Stare Miasto)
 Albin MAŁYSIAK (2005) – ulica (Dębiki)
 Władysław BARTOSZEWSKI (2013) – skwer (Stare Miasto)

Uwaga: zgodnie z uchwałą Rady Miasta Krakowa z czerwca 2020 r. jako patronkę przyszłego parku pomiędzy ulicami Karmelicką i Dolnych Młynów przewidziano Wisławę Szymborską, honorową obywatelkę Krakowa z 1997 r.

PATRONI – LAUREACI MEDALU „CRACOVIAE MERENTI”

(w nawiasie rok przyznania medalu)

- JAN PAWEŁ II (1993) – aleja (od Prądnika Czerwonego po Nową Hutę)
 Jerzy TUROWICZ (1995) – ulica (Podgórze)
 Andrzej WAJDA (1995) – skwer (Stare Miasto)
 Jan NOWAK-JEZIORAŃSKI (1997) – plac (Stare Miasto)
 Jacek WOŹNIAKOWSKI (1997) – skwer (Stare Miasto)
 Czesław MACHEWCZYK (2002) – plac (Stare Miasto)
 Franciszek MACHARSKI (2015) – most (na Wiśle)

HONOROWI OBYWATELE KRAKOWA (Z PODGÓRZEM)
I LAUREACI MEDALU „CRACOVIAE MERENTI”
„W BRĄZIE I MARMURZE”

(wybrane przykłady na terenie Krakowa)

W OTWARTEJ PRZESTRZENI



Pomnik Józefa Dietla, honorowego obywatela Krakowa z 1861 r., odsłonięty w 1938 r. na pl. Wszystkich Świętych, dzieło Xawerego Dunikowskiego (fotografia z 2020 r., po zmodernizowaniu otoczenia pomnika).



Pomnik Mikołaja Zybkiewicza, honorowego obywatela Krakowa z 1881 r., dłuta Walerego Gadomskiego, postawiony na pl. Wszystkich Świętych przed Pałacem Wielopolskich w 1887 r. (w 1954 r. usunięty, ponownie odsłonięty w roku 1985), oraz pomnik Jana Matejki, honorowego obywatela Krakowa z 1887 r., autorstwa Jana Tutujsa, odsłonięty w 2013 r. na Plantach po zachodniej stronie Barbakanu.



Pomnik – popiersie Wojciecha Bednarskiego, honorowego obywatela miasta Podgórza z 1896 r., dłuta Stanisława Popławskiego, postawiony w 1937 r. w parku w Podgórzu, noszącym od roku 1906 imię Wojciecha Bednarskiego, oraz pomnik Juliusza Franciszka Lea, honorowego obywatela miasta Podgórza z 1914 r., autorstwa Karola Badyiny i Łukasza Podczaszego, odsłonięty w roku 2018 nad Wisłą u zbiegu ulic Nadwiślańskiej i Józefińskiej, nieopodal kładki o. Bernacka.



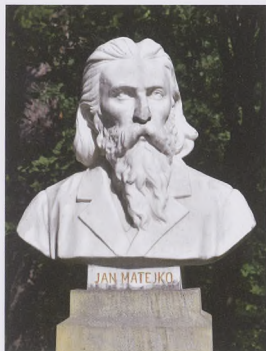
Pomnik Józefa Piłsudskiego, honorowego obywatela Krakowa z 1933 r., autorstwa Czesława Dźwigaja, odsłonięty w roku 2008 u zbiegu ulic Piłsudskiego, Wencesława i Garniejskiej, oraz pomnik ks. kard. Adama Stefana Sapiehy, honorowego obywatela Krakowa z 1937 r., dłuta Augusta Zamoyskiego, odsłonięty w 1976 r. przed kościołem św. Franciszka z Asyżu przy ul. Franciszkańskiej.



Pomnik papieża Jana Pawła II, laureata złotego medalu „Cracoviae Merenti” w roku 1993, dzieło włoskiej rzeźbiarki Jole Sensi Croci – dar artystów włoskich dla Krakowa; odsłonięty w 1980 r. jako pierwszy pomnik Jana Pawła II w Polsce, zlokalizowany na dziedzińcu Pałacu Biskupiego przy ul. Franciszkańskiej.



Pomnik, tzn. rzeźba uliczna, Piotra Skrzyneckiego, honorowego obywatela Krakowa z 1994 r., według projektu Krystyny Borkowskiej-Niemcewskiej i Łukasza Niemcewskiego, postawiony w roku 2000 w Rynku Głównym przed Kamienią pod Blachą, u wejścia do ulubionej przez uhonorowanego kawiarni Vis-à-vis, oraz rzeźba upamiętniająca Ryszarda Kuklińskiego, honorowego obywatela Krakowa z 1997 r., autorstwa Czesława Dźwigaja i Krzysztofa Lenartowicza, odsłonięta w 2018 r. na pl. Nowaka-Jeziorańskiego (dawniej pl. Kolejowy).



Z kolekcji popiersi w Parku im. Henryka Jordana: Jan Matejko (honorowy obywatel Krakowa, 1882 r.) – autor Michał Kopuł, pocz. XX w.; Józef Piłsudski (honorowy obywatel Krakowa, 1933 r.) – autor Stefan Dousa, 2000 r.; kard. Adam Stefan Sapieha (honorowy obywatel Krakowa, 1937 r.) – autor Jan Sisk, 2001 r.



Z kolekcji popiersi w Parku im. Henryka Jordana: papież Jan Paweł II (laureat złotego medalu „Cracoviae Merenti”, 1993 r.) – autor Stefan Dousa, 2000 r.; Stanisław Maczek (honorowy obywatel Krakowa, 1993 r.) – autor Józef Opala, 2011 r.; Karolina Lanckorońska (laureatka srebrnego medalu „Cracoviae Merenti”, 1995 r.) – autor Józef Opala, 2010 r.



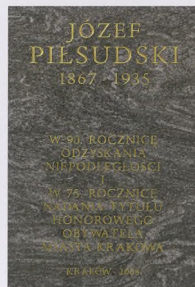
Z kolekcji popiersi w Parku im. Henryka Jordana: ks. Zdzisław Peszkowski (honorowy obywatel Krakowa, 1995 r.) – autor ks. Robert Kruczek, 2010 r.; ks. Albin Małysiak (honorowy obywatel Krakowa, 2005 r.) – autor ks. Leszek Kruczek, 2015 r.; Ryszard Kukliński (honorowy obywatel Krakowa, 1997 r.) – autor Wojciech Siek, 2006 r.

W POLSKIEJ AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI



Z galerii rzeźb w siedzibie Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk przy ul. Sławkowskiej – kolejno popiersia Józefa Piłsudskiego (honorowego obywatela Krakowa z roku 1933), Czesława Miłosza (honorowego obywatela Krakowa z roku 1993) oraz Karoliny Lanckorońskiej (lauratki srebrnego medalu „Cracoviae Merenti” z roku 1995). Popiersia te, autorstwa Witolda Cęckiewicz, odsłonięto odpowiednio w latach 2007, 2013 i 2009.

W PAŁACU WIEŁOPOLSKICH – SIEDZIBIE WŁADZ MIASTA



Popiersie Józefa Piłsudskiego według projektu Witolda Cęckiewicza ufundowane w 2008 r. przez samorząd Krakowa dla upamiętnienia 90. rocznicy odzyskania niepodległości oraz 75. rocznicy nadania marszałkowi tytułu honorowego obywatela Krakowa. Popiersie usytuowane w siedzibie władz miasta, w holu Kamienicznym Pałacu Wielopolskich.



Plyta pamiątkowa z popiersiem dłuta Karola Badyńa poświęcona papieżowi Janowi Pawłowi II, ufundowana przez samorząd miasta, wmurowana w 2015 r. w holu Kamiennym Pałacu Wicelipskich, siedziby władz miejskich, z okazji 25. rocznicy odnowienia samorządu krakowskiego, dedykowana Janowi Pawłowi II jako otwierającemu poczet laureatów medalu „Cracoviae Merenti”; na pierścieniu okalającym dolną część płaskorzeźby napis: CRACOVIAE MERENTI.



NA EPITAFIACH



Powyżej epitafium Józefa Dietla, honorowego obywatela Krakowa z 1861 r., dzieło Michała Korpala, ufundowane przez rodzinę po 1878 r., eksponowane w uniwersyteckiej kolegiacie św. Anny. Treść inskrypcji: Caci i Pamięci / Dra JÓZEFA DIETLA / KAWALERA ORDERÓW FRANCISZKA JÓZEFA i ŻELAZNEJ KORONY / KOMANDORA ORDERU GRZEGORZA VII. / PROFESORA I REKTORA UNIW. JAGIELL. / którego staraniem język ojczysty w wykładach przywrócić. / Dyrektora Kliniki chorób wewnętrznych, Członka czynnego i Dyrektora Wydziału przyrodn. / Akademii Umiejętności w Krakowie, / Prezesa i Członka honorowego licznych Towarzystw lekarskich, / naukowych i humanitarnych w kraju i za granicą. / Wskrzęsiela zdrojowisk krajowych, / Autora wielu cennych dzieł lekarskich i pedagogicznych / i t.d. i t.d. / Posła na Sejm kraj. Członka Izby Panów austr. Rady Państwa, / pierwszego Prezydenta miasta Krakowa po objęciu samorządu, / Męża nieskazitelnego charakteru, wielkiej wiedzy i miłości ojczyzny. / * 1804 r. † 1878 r. / WZDZIĘCZNA RODZINA NAPIS TEN POŚWIĘCA.

Poniżej epitafium Jana Matejki, honorowego obywatela Krakowa z 1882 r., ufundowane przez miasto Kraków w 1897 r., autorstwa Cypriana Godebskiego, umiarkowane w ścianie południowej nawy bazyliki Mariackiej w Krakowie, pod renesansowym gankiem. Treść inskrypcji: PAMIĘCI / JANA MATEJKI / UR. D. 30 LIPCA R.P. 1838 – D. 1 LISTOPADA R.P. 1893 / RADA MIASTA KRAKOWA / POMNIK TEN POŁOŻYŁA W R.P. 1897 / WIELKI MALARZ / I OBYWATEL / Z PODNIOŚLEJ DUSZY I GORĄCEGO SERCA / POTĘŻNE CZERPAŁ NATCHNIENIA / UŚWIETNIŁ PRZESZŁOŚĆ POLSKI I IMIĘ NARODU / ŻYCIEM PRACĄ MODLIWĄ SŁUŻYŁ BOGU I OJCZYZNIE.





Powyższe epitafium Władysława Czartoryskiego, honorowego obywatela Krakowa z 1880 r., z kaplicy Czartoryskich w katedrze na Wawelu – dzieło Antoniego Małdejskiego powstałe w okresie międzywojnia. Na płycie napis: PAMIĘCI KSIĘCIA WŁADYSŁAWA CZARTORYSKIEGO / SYN ADAMA I ANNY Z KS. SAPIEŃSKICH, URODZONY W WARSZAWIE 1828 R. / W MŁODOŚCI PRZY OJCU PÓŹNIEJ SAM STRAŻNIK, RZECZNIK, OBRONCA / SPRAWY POLSKIEJ U ZACHODNICH RZĄDÓW I LUDÓW. W DOJRZAŁYM WIEKU / TWÓRCA BIBLIOTEKI I MUZEUM SWEGO IMIENIA I ORDYNACJI NA / SIENIAWIE, TEJ KAPLICY ODNOWIŁ ZONATY Z MARYĄ AMPARO HIR. / VISTA ALEGRE W DRUGIM MAŁŻEŃSTWIE Z KSIĘŻNICZKĄ MAŁGORZATĄ / ORLEAŃSKĄ UMARŁ W PARYŻU 1894 R. POCHOWANY W SIENIAWIE / MIEOŚCIĄ OJCZYZNY, POŚWIĘCENIEM RÓWNY NAILEPSZYM ZE SWOICH / PRZODKÓW, BOGU I OJCZYZNIE SŁUŻYŁ WIERNIE, GORLIWIE, WYTWALE.

Poniżej epitafium Henryka Kieszkowskiego, honorowego obywatela Krakowa z 1886 r., z bazyliki Dominikanów pw. Św. Trójcy w Krakowie – dzieło Zygmunta Langmana z pierwszej dekady XX w. Na płycie napis: HENRYK KRZYWDĄ KIESZKOWSKI / * 1821 † 1905 / DYREKTOR TOWARZYSTWA WZAJEM. UBEZPIECZEŃ / W KRAKOWIE I TEJ INTYTUCJI KURATOR / HONOROWY OBYATEL MIASTA KRAKOWA E.T.C. / MAŻ PEŁEN BOJAŻNI BOŻEJ I MIŁOŚCI OJCZYZNY / CZCZONY PRZEZ WSZYSTKICH PRZEZ NAJBLIŻSZYCH / UWIELBIANY POZOSTAWIŁ W SPADKU SWYM / DZIECIOM I WNUKOM WDZIĘCZNOŚĆ KRAJU / ZA OWOCNĄ CAŁEGO ŻYCIA PRACĘ I NAJWZNIOSZĄ / LEJSZY PRZYKŁAD DO NAŚLADOWANIA.

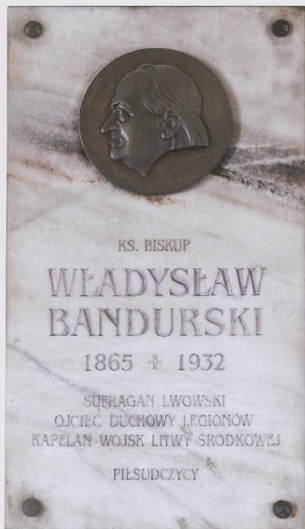




Powyżej epitafium Władysława Żeląńskiego, honorowego obywatela Krakowa z 1912 r., wmurowane w ścianę południowej nawy bazyliki Mariackiej. Treść inskrypcji: WŁADYSŁAW ŻEŁĄŃSKI / ŻEŁEŃSKI / *1835 R. W GROTKOWICACH / + 23. I. 1921. R. W KRAKOWIE / KOMPOZYTOR, PIEŚNIARZ, TWÓRCA OPER / DŁUGOLETNI DYREKTOR KONSERWATORIIUM / KRAKOWSKIEGO, PRZODOWAŁ KILKU / POKOLENIOM MUZYKÓW POLSKICH / GORĄCO MIŁOWAŁ SZTUKĘ, OJCZYZNY BYŁ / CHWAŁĄ, KOŚCIOŁA WIERNYM SYNEM. Niziej zbliżenie wizerunku Władysława Żeląńskiego z tego epitafium.

Poniżej popiersie kard. Adama Stefana Sapiehy, honorowego obywatela Krakowa z 1937 r., dzieło Jadwigi Horodyńskiej z 1967 r., eksponowane w katedrze na Wawelu w lewym ambicje – zbliżenie popiersia i widok ogólny. Na cokole łacińska inskrypcja, w tłumaczeniu: ADAM STEFAN KARDYNAŁ SAPIEHA, METROPOLITA KRAKOWSKI, URODZONY 1867, KONSEKROWANY 1911 PRZEZ PAPIEŻA PIUSA X, ZMARŁY 1951, „DZIELNY, MĘŻNY I NIGDY NIE ZŁAMANY STRACHEM, KTÓREGO POSTAWA BYŁA PRZEJAWEM ODWAŻNEJ RADOŚCI NIE TYLKO DLA POLAKÓW, ALE I DLA CAŁEGO CHRZEŚCIJAŃSTWA” (PIUS XII PAPIEŻ).





Powyżej epitafium ks. bp. Władysława Bandurskiego, honorowego obywatela Krakowa z 1932 r., ufundowane przez krakowskie środowisko piłsudczykowskie, wmurowane w krężankową ścianę Kaplicy Loretańskiej przy kościele Kapucynów w Krakowie.

Obok epitafium poświęcone ks. bp. Albinowi Małysiakowi, honorowemu obywatelowi Krakowa z 2005 r., umiurwane przy kościele św. Saluatora w Krakowie. Na tablicy zapisano m.in.: LEGENDA POLSKIEGO DUCHOWIEŃSTWA [...] NIEZŁOMNY KAPŁAN I PATRIOTA / SPRAWIEDLIWY WŚRÓD / NARODÓW ŚWIATA / HONOROWY OBYWATEL / MIASTA KRAKOWA.



LAPIDARIUM

Z prawej strony popiersie Jana Matejki, honorowego obywatela Krakowa z 1882 r., znajdujące się na wschodniej elewacji budynku Pałacu Sztuki – Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Krakowie; dzieło Antoniego Madeyskiego odsłonięte w 1901 r.
Z lewej strony tablica upamiętniająca Jana Matejkę, odsłonięta na budynku Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie w 1938 r., w 100. rocznicę urodzin mistrza.



Z lewej medalion z profilem Mikołaja Zybkiewicza, honorowego obywatela Krakowa z 1881 r., z grobowca-pomnika wystawionego na cmentarzu Rakowickim na koszt miasta Krakowa; dzieło Tadeusza Błotnickiego, po 1887 r.

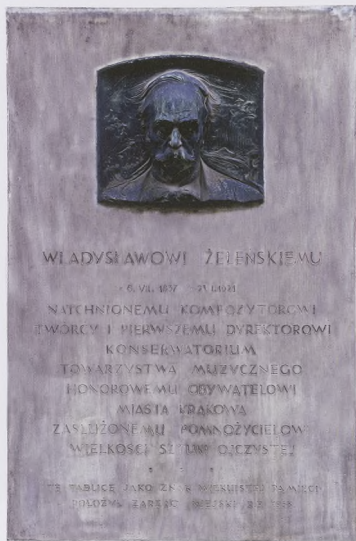


Płyta upamiętniająca twórcę parku w Podgórzu, Wojciecha Bednarskiego, honorowego obywatela Podgórza z roku 1896, od 2015 r. także Krakowa. W inskrypcji zapisano m.in.: TWÓRCY PARKU, DYREKTORA SZKÓŁ LUDOWYCH, / RADNEGO m. PODGÓRZA, ZAŁOŻYCIELA TOWARZYSTW / OBYWATELSKIEJ TROSKI, HONOROWEGO OBYWATELA / MIASTA PODGÓRZA. / W 100-LECIE OTWARCIA PARKU W 1996 r. / RADA MIASTA KRAKOWA, / TOWARZYSTWO im. W. BEDNARSKIEGO I RODZINA.



Tablica poświęcona Julianowi Dunajewskiemu, honorowemu obywatelowi Krakowa z 1887 r., dłuta Mieszka Tyłka, wmurowana w 2007 r. w budynek przy ul. Dunajewskiego. W inskrypcji m.in.:

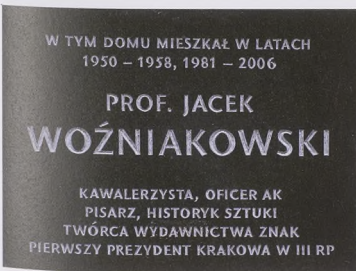
REKTOR UJ, / POLSKI POSEŁ I CK MINISTER SKARBU / KONSERWATYSTA KRAKOWSKI / WIELKIEMU POLAKOWI / W 100 ROCZNICĘ ŚMIERCI / KRAKOWIANIE.



Tablica upamiętniająca Władysława Żeleńskiego, honorowego obywatela Krakowa z 1912 r., umiurowana obok wejścia do budynku Narodowego Starego Teatru im. Heleny Modrzejewskiej w Krakowie przy ul. Jagiellońskiej. W inskrypcji m.in.: NATCHNIONEMU KOMPOZYTOROWI / TWÓRCY I PIERWSZEMU DYREKTOROWI / KONSERWATORIUM / TOWARZYSTWA MUZYCZNEGO / HONOROWEMU OBYWATELOWI / MIASTA KRAKOWA / ZASŁUŻONEMU POMNOŻYCIELOWI / WIELKOŚCI SZTUKI OJCZYSTEJ / TĘ TABLICĘ JAKO ZNAK WIEKUISTEJ PAMIĘCI / POŁOŻYŁ ZARZĄD MIEJSKI R. P. 1938.



Tablica upamiętniająca Karolinę Lanckorońską, laureatkę srebrnego medalu „Cracoviae Merenti” z 1995 r., umiurowana w 2007 r. w 5. rocznicę zgonu w fasadę kamienicy przy ul. Wenecja, gdzie Karolina Lanckorońska mieszkała w czasie okupacji niemieckiej. Z inskrypcji: WIELKA POLSKA PATRIOTKA / ZA UDZIAŁ / W RUCHU OPORU I OPIEKĘ NAD WIĘZNIAMI / ODZNA CZONA PRZEZ POLSKIE PAŃSTWO PODZIEMNE / KRZYŻEM WALECZNYCH / WIEŻIONA PRZEZ HITLEROWCÓW / W STANISŁAWOWIE, LWOWIE, BERLINIE I RAVENSBRÜCK / DOKTOR H.C. UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO / OGIARODAWCZYNIA WSPANIAŁYCH DZIEŁ SZTUKI / DLA ZAMKÓW KRÓLEWSKICH W KRAKOWIE I WARSZAWIE.



Tablice z krakowskich domów mieszkalnych upamiętniające:

Czesława Miłosza, honorowego obywatela Krakowa z 1993 r. – z kamienicy przy ul. Boгуśławskiego, odsłonięta w 2005 r., dzieło Czesława Dźwiga;ja;

Wisławę Szymborską, honorową obywatelkę Krakowa z 1997 r. – z kamienicy przy ul. Radziwiłłowskiej, odsłonięta w 2017 r.;

Jerzego Turowicza, laureata srebrnego medalu „Cracoviae Merenti” w 1995 r. – z kamienicy przy ul. Lenartowicza, odsłonięta w 2012 r.;

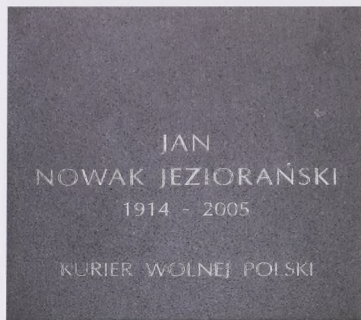
Jacka Woźniakowskiego, laureata srebrnego medalu „Cracoviae Merenti” w 1995 r. – z kamienicy przy ul. Pijarskiej, odsłonięta w 2013 r.;

Zdzisława Żygulskiego jun., laureata brązowego medalu „Cracoviae Merenti” w 2007 r. – z kamienicy przy ul. Dunin-Wąsowicza, odsłonięta w 2017 r.

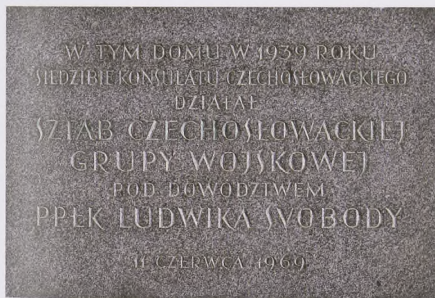




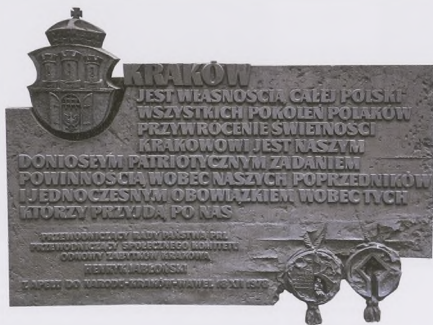
Postawiona w roku 2012 w bezpośrednim otoczeniu kościoła Św. Krzyża tablica poświęcona pamięci pięciu zasłużonych dla Krakowa filantropów, z których – wbrew treści tej tablicy – tylko jeden, a to Bror Hansson, otrzymał honorowe obywatelstwo Krakowa (1993 r.), natomiast trzej pozostali zostali laureatami medalu „Cracoviae Merenti”: Zbigniew Chojnacki srebrnego (2000 r.), Tadeusz Piekarz brązowego (2001) i Zdzisław Żelazny także brązowego (2007 r.). W inskrypcji zapisano m.in.: Honorowym Obywatelom / Stołeczno-Królewskiego / Miasta Krakowa, / filantropom, którym życie upłynęło / na służbie bliżnim i rozwijaniu / dzieł charytatywnych, zapisanym / w pamięci mieszkańców Krakowa / i Małopolski, a zwłaszcza osób / niepełnosprawnych / Z wdzięcznością obelisk ten fundują / OBDAROWANI I PRZYJACIELE.



Tablica poświęcona Janowi Nowakowi-Jeziorańskiemu, laureatowi srebrnego medalu „Cracoviae Merenti” z 1997 r. oraz honorowemu obywatelowi Krakowa z 2001 r. – ufundowana przez władze miejskie, odsłonięta w 2017 r. na dawnym pl. Kolejowym, przemianowanym na pl. Jana Nowaka-Jeziorańskiego.



Tablica na budynku dawnego (w latach 1938–1939) konsulatu czeskosłowackiego przy ul. Westerplatte (wówczas Potockiego), gdzie po wybuchu wojny działał sztab czeskosłowackiej grupy wojskowej pod dowództwem Ludwika Śwobody – był to Legion Czechów i Słowaków wspierający Polaków w kampanii wrześniowej. Tablicę umiurowano 11 czerwca 1969 r., na trzy miesiące przed przyjazdem do Krakowa Ludwika Śwobody, wtedy prezydenta Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej – podczas tego pobytu otrzymał tytuł honorowego obywatela Krakowa (anulowany w 1992 r.).



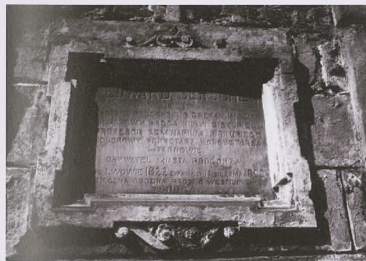
Umiejscowiona przy Plantach na murze ogrodu Muzeum Archeologicznego tablica upamiętniająca inauguracyjne posiedzenie Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, które miało miejsce 18 grudnia 1978 r. na Wawelu (SKOZK uhonorowany został srebrnym medalem „Cracoviae Merenti” w 2007 r.). Na tablicy cytat z Apelu do Narodu o ratowanie zabytków Krakowa, wystosowanego wtedy przez przewodniczącego Rady Państwa, jednocześnie przewodniczącego SKOZK, Henryka Jabłńskiego (w 1988 r. otrzymał tytuł honorowego obywatela Krakowa, w 1992 r. anulowany). Tablicy towarzyszą symboliczne „cegielki” pierwszych ofiarodawców odpowiadających na wspomniany apel, wzorowane na cegielkach wawelskich. Całość powstała w 1985 r. według koncepcji Czesława Dźwignia i Jerzego Nowakowskiego.

OBIEKTY JUŻ NIEISTNIEJĄCE



Postawiona na cmentarzu Podgórskim przed rokiem 1886 i już nieistniejąca kaplica grobowa rodziny Zdzienskich, właścicieli Płaszowa, która pełniła też funkcję kaplicy cmentarnej. Gdy w roku 1942 okupujący miasto Niemcy zniwelowali część nekropolii, by zbudować linię kolejową, niektóre z płyt nagrobnych uratowano. I tak m.in. płytę z grobu ks. Edwarda Serchenia, honorowego obywatela miasta Podgórze z roku 1870, wbudowano wówczas we frontową elewację kaplicy Zdzienskich (widoczna między narożnikiem a drzwiami), natomiast w bocznej elewację tej kaplicy wbudowano tablicę z grobu Agnieszki Jułbrzykowskiej, honorowej obywatelki miasta Podgórze z roku 1887 (widoczna między oknem a narożnikiem).

Z kolei gdy aktualnie stały się plany likwidacji kolejnej części cmentarza Podgórskiego starego, dla budowy arterii roboczo zwanej ul. Telewizyjną wykonano w 1975 r. dokumentację obiektów cmentarnych zagrożonych rozbiórką – z tegoż roku pochodzi prezentowane tu zdjęcie. Wkrótce wielką polać nekropolii oddano pod budowę, kaplicę Zdzienskich rozebrano, a wspomniane płyty nagrobne dwóch honorowych obywateli Podgórze przepały niepowrotnie. Dla porządku odnotujmy, że w 1980 r. nowo wybudowanej arterii nadano nazwę ul. Inwalidów Wojennych, którą w roku 1991 przemianowano na al. Powstańców Śląskich.



Wykonane w 1975 r. fotografie nieistniejących już tablic nagrobnych, o których mowa na stronie poprzedniej w kontekście reliktów wbudowanych w dawną kaplicę grobową Dziesiękich na cmentarzu Podgórskim starym.

U góry tablica z grobu ks. Edwarda Serschenia o treści: KS. EDWARD SERSCHEN / JUBILAT / PROBOSZCZ PODGÓRSKI B. DZIEKAN WIELICKI / HONOROWY RADCA KURYI BISKUPIEJ / PROFESOR SEMINARIUM BISKUPIEGO / HONOROWY SEKRETARZ KONSYSTORZA / W TARNOWIE. / OBYWATEL MIASTA PODGÓRZA. / [...] WE LWOWIE 1822 ZMARŁ D. 17 SIERPNIA 1899 / WDZIĘCZNA RODZINA PROSI O WESTCHNIENIE / DO BOGA.

Po prawej tablica z grobu Agnieszki Jalbryzkowskiej o treści: [...] / JALBRZYKOWSKA / WDOWA PO UCZESTNIKU POWS[...] / SEWERYNIE JALB[...] / OBYWATELKA HON[...] / PODGÓRZA / PRZEŁOŻONA ZAKŁADU ŻEŃSKIEGO / WYCHOWAWCZEGO PRZEZ LAT 60 / URODZONA D. 21 STYCZNIA 1818 R. / ZMARŁA D. 15 GRUDNIA 1902 R. / CAŁE ŻYCIE SPĘDZIŁA NA MOZOLNEJ / PRACY I CICHEJ DOBROCZYNNOSCI. / CZĘŚĆ JEJ ZACNEJ PAMIĘCI.





Pomnik Iwana Koniewa, honorowego obywatela z roku 1955 (tytuł anulowany w roku 1992), dzieło Antoniego Hajdeckiego postawione w 1987 r. na os. Widok przy ul. Koniewa, obecnie Armii Krajowej – na fotografii z dnia odsłonięcia. Pomnik ten nie został nigdy, już w styczniu 1991 r. został zdemontowany i przekazany w darze obwodowi kirowskiemu w ZSRR, rodzinnemu dla bohatera monumentu, na prośbę tamtejszej rady narodowej (stał na pl. Koniewa w mieście Kirow). Demontaż ten był wynikiem przyjętej w 1990 r. uchwały Rady Miasta Krakowa w sprawie likwidacji pomników będących symbolami panowania sowieckiego, w której nie tylko przesądzono tę rozbiórkę, ale też zapisano, że Rada Miasta wyraża swe moralne potępienie wobec wszystkich, którzy kierując się serwilizmem przyczynili się do ufundowania pomnika Koniewa w czasach powszechnej biedy społeczeństwa. Inną uchwałą kosztę z piaskowca z otoczenia pomnika Rada przekazała na potrzeby kopca Piłsudskiego. Na marginesie: w czeskiej Pradze pomnik Koniewa, honorowego obywatela tego miasta z 1945 r., stał w roku 1980, zdemontowano go zaś z początkiem roku 2020 z inicjatywy i sumptem władz jednej z dzielnic (a że był to już czas epidemii koronawirusa SARS-CoV-2, to jak zwykle dowcipna praska ulica jako powód usunięcia Koniewa podawała brak u niego antyseptycznej maseczki...).

HONOROWI OBYWATELE KRAKOWA
I LAUREACI MEDALU „CRACOVIAE MERENTI”
W KRAKOWSKICH PANTEONACH

BAZYLIKA ARCHIKATEDRALNA ŚW. STANISŁAWA I ŚW. WACŁAWA –
KATEDRA NA WAWELU



Miejsca pochówków w katedrze na Wawelu: Józefa Piłsudskiego, honorowego obywatela Krakowa z 1933 r., zmarłego w roku 1935, złożonego w krypcie pod Wicą Srebrnych Dzwonów, oraz kard. Adama Stefana Sapięhy, honorowego obywatela Krakowa z 1937 r., zmarłego w roku 1951, i Franciszka Macharskiego, laureata medalu „Cracoviae Merenti” z 2015 r., zmarłego w roku 2016, pochowanych w krypcie biskupów krakowskich pod konsejgą św. Stanisława w katedrze na Wawelu.

**KRYPTA ZASŁUŻONYCH NA SKALCE –
W PODZIEMIACH BAZYLIKI ŚW. MICHAŁA ARCHANIOLA I ŚW. STANISŁAWA BISKUPA**



Sarkofagi w Krypcie Zasłużonych na Skalce: Ludwika Solskiego, honorowego obywatela Krakowa z roku 1951, zmarłego w roku 1954, oraz Czesława Miłosza, honorowego obywatela Krakowa z roku 1993, zmarłego w roku 2004.

**PANTEON NARODOWY –
KRYPTY POD KOŚCIOŁEM ŚW.ŚW. APOSTOŁÓW PIOTRA I PAWŁA
(KONTYNUACJA IDEI KRYPTY ZASŁUŻONYCH W KLASZTORZE NA SKALCE)**



Sarkofagi w Panteonie Narodowym przy kościele św.św. Apostołów Piotra i Pawła: Slawomira Mroźka, honorowego obywatela Krakowa z roku 1990, zmarłego w roku 2013, oraz Krzysztofa Pendereckiego, honorowego obywatela Krakowa z roku 2013, odznaczonego w 1993 r. także medalem „Cracoviae Merenti”, zmarłego w roku 2020; ten sarkofag, będący dziełem rzeźbiarza Krzysztofa M. Bednarskiego, pozostaje w oczekiwaniu na uroczystości pogrzebowe przełożone w związku z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2 (do tego czasu przejściowe miejsce spoczynku Krzysztofa Pendereckiego znajduje się bazylice św. Floriana w Krakowie, w kaplicy św. Jana z Kęt).

HONOROWE
OBYWATELSTWO
MIASTA KRAKOWA
(1818-2021)

O
HONOROWYM
OBYWATELSTWIE
KRAKOWA

HISTORIA KRAKOWSKA

SPIS – UWAGI OGÓLNE – NOWE USTALENIA – NADANIE TYTUŁU – PRZEGLĄD POSTACI – DYPLOM I JEGO WRĘCZENIE

SPIS

Poniżej pełne zestawienie nadanych honorowych obywatelstw miasta Krakowa (bez Podgórze) wraz z datą nadania tytułu oraz datą wręczenia towarzyszącego mu dyplomu – w ujęciu chronologicznym od 1818 do 2021 r. według stanu z 31 lipca 2021 r. Podane stanowiska i funkcje uhonorowanych aktualne są dla chwili nadania tytułu.

HONOROWI OBYWATELE MIASTA KRAKOWA W LATACH 1818–2021		
UHONOROWANY	DATA NADANIA TYTUŁU	DATA WRĘCZENIA DYPLOMU
W WOLNYM MIEŚCIE KRAKOWIE (WMK)		
Ioannis Antonios hrabia Kapodistrias minister spraw zagranicznych cesarza Rosji i króla Polski, protektor WMK	28.05.1818	Nie zachowały się dane o wręczeniu dyplomów; każdorazowo Senat zawierał w uchwale nadającej tytuł polecenie „wydania dyplomu” na koszt miasta, jednak dalszych, szczegółowych źródeł w aktach WMK brak.
Ignacy hrabia Sobolewski minister sekretarz stanu cesarza Rosji i króla Polski, protektor WMK	28.05.1818	
Henryk książę Lubomirski b. prefekt Departamentu Krakowskiego Księstwa Warszawskiego	6.07.1818	
Karol Arnold artysta muzyki, kompozytor i pianista, wybawiciel tonącego w Wiśle	17.07.1818	
Józef hrabia Świersta-Spork komisarz w Komisji Organizacyjnej WMK z ramienia Austrii	12.08.1818	
Ignacy hrabia Miączyński komisarz w Komisji Organizacyjnej WMK z ramienia Rosji	12.08.1818	
Ernest Wilhelm baron von Reibnitz komisarz w Komisji Organizacyjnej WMK z ramienia Prus	12.08.1818	
Fryderyk August Filip d'Auvray (Fiodor Filippowicz Dovre) generał porucznik, przedstawiciel cesarza Rosji w komisji demarkacyjnej WMK	17.02.1819	

Adam Bojanowicz podpułkownik w komisji demarkacyjnej WMK z ramienia Królestwa Polskiego	17.02.1819	Nie zachowały się dane o wręczeniu dyplomów; każdorazowo Senat zawierał w uchwale nadającej tytuł polecenie „wydania dyplomu” na koszt miasta, jednak dalszych, szczegółowych źródeł w aktach WMK brak.
Franciszek Koss podpułkownik w komisji demarkacyjnej WMK z ramienia Królestwa Polskiego	17.02.1819	
Klemens Kołaczkowski kapitan w komisji demarkacyjnej WMK z ramienia Królestwa Polskiego	17.02.1819	
Jerzy Arnold kapitan w komisji demarkacyjnej WMK z ramienia Królestwa Polskiego	17.02.1819	
Marcin Klemensowski kapitan w komisji demarkacyjnej WMK z ramienia Królestwa Polskiego	17.02.1819	
Emanuel baron Lipowski rezydent w WMK, przedstawiciel cesarza Austrii w komisji demarkacyjnej WMK	17.08.1819	
Emmerich von Blagoevich major, przedstawiciel cesarza Austrii w komisji demarkacyjnej WMK	17.08.1819	
Fryderyk Adolf Boscamp radca górniczy, przedstawiciel króla Prus w komisji demarkacyjnej WMK	17.08.1819	
Jan Nepomucen hrabia Metrich przedstawiciel króla Prus w komisji demarkacyjnej WMK	17.08.1819	
Franciszek baron von Hannekart major w komisji demarkacyjnej WMK z ramienia Austrii	17.08.1819	
Jan baron von Rothkirch und Panthen kapitan w komisji demarkacyjnej WMK z ramienia Austrii	17.08.1819	
Ferdynand Leo von Pressen sekretarz dyrekcji solnej, przedstawiciel cesarza Austrii w komisji demarkacyjnej WMK	17.08.1819	
Leopold Herbert kapitan w komisji demarkacyjnej WMK z ramienia Austrii	17.08.1819	
Adolf Marin porucznik w komisji demarkacyjnej WMK z ramienia Austrii	17.08.1819	
Wolfgang hrabia von Zollern gubernialny koncypista, przedstawiciel cesarza Austrii w komisji demarkacyjnej WMK	17.08.1819	
Józef Hauke pułkownik w komisji demarkacyjnej WMK z ramienia Królestwa Polskiego	28.09.1819	
Wilhelm baron von Pflügl komisarz w Komisji Reorganizacyjnej WMK z ramienia cesarza Austrii	17.08.1833	

August von Forckenbeck komisarz w Komisji Reorganizacyjnej WMK z ramienia króla Prus	17.08.1833	
Ludwik Tęgohorski komisarz w Komisji Reorganizacyjnej WMK z ramienia cesarza Rosji	17.08.1833	
Franciszek Lorenz rezydent i konsul generalny cesarza Austrii w WMK	5.10.1835	
Otto Emil von Hartmann rezydent króla Prus w WMK	14.07.1843	

POD ZABOREM – PRZED AUTONOMIĄ

Andrzej Ettmayer d'Adelsburg naczelnik Wysokiej Komisji Gubernialnej w Krakowie	28.12.1850	nie później niż 8.02.1851
Henryk Jarosław hrabia Clam-Martinic prezydent krajowy dla Galicji Zachodniej w Krakowie	05.1857	3.07.1857
Andrzej Seidler burmistrz miasta Krakowa	4.11.1858	1.01.1859
Fryderyk Wukasowicz naczelnik Rządu Krajowego w Krakowie	przed 3.05.1860	5.05.1860
Franciszek Jan Smolka poseł do Rady Państwa w Wiedniu	18.09.1861	z końcem 1862
Adam Józef hrabia Potocki poseł do Rady Państwa w Wiedniu	18.09.1861	z końcem 1862
Józef Dietl poseł do Rady Państwa w Wiedniu	18.09.1861	z końcem 1862
Anton Ryger notariusz i adwokat w Holeszowie na Morawach	przed 19.04.1863	19.04.1863

POD ZABOREM – W DOBIE AUTONOMII

Ryszard hrabia Belcredi minister stanu Austrii w Wiedniu	18.10.1866	po 6.12.1866
Agenor hrabia Goluchowski namiestnik Galicji we Lwowie	3.01.1867	27.01.1867
Ludwik Possiger von Choborski wiceprezydent Namiestnictwa we Lwowie	3.12.1868	b.d.

Ludwik Rulikowski ze Świtarzowa ziemianin, społecznik, filantrop	14.10.1869	po 2.06.1870
Władysław książe Czartoryski emigracyjny działacz polityczny, mecenas nauki i kultury	7.10.1880	26.06.1881
Mikołaj Żybkiewicz b. prezydent miasta, marszałek Sejmiku Krajowego we Lwowie	1.02.1881	17.02.1881
Józef Majer prezes Akademii Umiejętności w Krakowie	25.05.1881	23.07.1881
Jan Matejko* artysta malarz, dyrektor Szkoły Sztuk Pięknych	18.10.1882	13.09.1883
Henryk Kieszkowski dyrektor Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń w Krakowie	1.04.1886	8.06.1886
Oktaw Pietruski wicemarszałek Sejmiku Galicyjskiego, przewodniczący Wydziału Krajowego we Lwowie	1.04.1886	18.04.1886
Julian Dunajewski minister skarbu Austro-Węgier	2.06.1887	przed 3.07.1887
Franciszek Jan Smolka członek Izby Panów i prezes Koła Polskiego w Wiedniu	16.10.1888	b.d.
Paweł Popiel prawnik, polityk, publicysta, konserwator zabytków	6.05.1890	16.02.1891
Feliks Szlachtowski prawnik, ustępujący prezydent miasta Krakowa	1.02.1894	b.d.
Kazimierz hrabia Badeni namiestnik Galicji we Lwowie	17.12.1894	29.09.1895
Maciej Leon Jakubowski lekarz, dyrektor Szpitala św. Łudwika w Krakowie	6.02.1908	11.01.1909
Władysław Żeleński kompozytor	23.11.1912	12.1912
Tadeusz Rutowski wiceprezydent, faktyczny prezydent miasta Lwowa	18.02.1917	18.02.1917
W II RZECZYPOSPOLITEJ		
Władysław Bandurski ks. biskup pomocniczy archidiecezji lwowskiej	28.01.1932	b.d.

Józef Piłsudski marszałek Polski, b. naczelnik państwa	3.10.1933	6.10.1933
Adam Stefan książę Sapieha ks. kardynał metropolita krakowski	12.06.1937	12.06.1937
W POLSCE LUDOWEJ		
Ludwik Solski aktor dramatyczny	28.04.1951	28.04.1951
Iwan Stiepanowicz Koniew* marszałek Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich	23.04.1955	23.04.1955
Józef Cyrankiewicz* premier Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej	26.04.1961	16.06.1961
Ludvik Svoboda* generał armii, prezydent Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej	2.09.1969	2.09.1969
Michał Rola-Żymierski* marszałek Polski w Ludowym Wojsku Polskim	27.04.1981	6.05.1981
Henryk Jabłoński* b. przewodniczący Rady Państwa, przewodniczący Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa	5.01.1988	18.01.1988
W III RZECZYPOSPOLITEJ		
Sławomir Mrożek dramatopisarz, prozaik, rysownik	8.06.1990	20.06.1990
Lech Wałęsa przewodniczący Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”	24.08.1990	17.10.1990
Margaret Thatcher b. premier Wielkiej Brytanii	27.09.1991	3.10.1991
Edward Raczyński b. prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie	14.05.1993	b.d.
Wacław Jędrzejewicz dyplomata, polityk, historyk	14.05.1993	b.d.
Stanisław Maczek generał Wojska Polskiego	14.05.1993	przed 9.06.1993
Adam Bień b. minister w podziemnej Krajowej Radzie Ministrów	14.05.1993	18.06.1993

Bror Hansson szwedzki działacz charytatywny, filantrop	14.05.1993	2.07.1993
Czesław Miłosz poeta, historyk literatury, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury	15.10.1993	6.11.1993
Piotr Skrzynecki reżyser i scenarzysta, twórca i kierownik artystyczny Piwnicy pod Baranami	22.04.1994	7.05.1994
George H.W. Bush b. prezydent Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej	27.05.1994	20.07.1995
Ronald Reagan b. prezydent Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej	27.05.1994	4.12.1995
Siergiej Kowalów (Kowalów) b. dysydent, rosyjski działacz na rzecz praw człowieka	24.05.1995	6.06.1995
Zdzisław Peszkowski ks. prałat, kapelan rodzin katyńskich i pomordowanych na Wschodzie	20.03.1996	15.05.1996
Hank Brown polityk republikański, członek Senatu Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej	23.10.1996	22.11.1996
Edward J. Moskal prezes Kongresu Polonii Amerykańskiej	8.01.1997	6.04.1997
Stanisław Lem pisarz, filozof, futurolog	29.01.1997	22.03.1997
Ryszard Kukliński pułkownik Wojska Polskiego, b. agent wywiadu amerykańskiego	7.05.1997	28.04.1998
Wisława Szymborska poetka, laureatka Nagrody Nobla w dziedzinie literatury	10.09.1997	11.03.1998
Ryszard Kaczorowski ostatni prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie	22.10.1997	6.01.1998
Bohdan Zieliński „Tytus” generał Wojska Polskiego, b. oficer Komendy Głównej Armii Krajowej	13.01.1999	27.01.1999
Norman Davies brytyjsko-polski historyk, naukowiec i publicysta	31.03.1999	8.05.1999
Adam Franciszek Studziński ks. pułkownik Wojska Polskiego, dominikanin, duszpasterz kombatanatów	12.05.1999	5.06.1999
Jan Nowak-Jeziorański emigracyjny „kurier londyński”, b. dyrektor Rozgłośni Polskiej Radia Wolna Europa	7.11.2001	27.04.2002

Zbigniew Brzeziński polsko-amerykański politolog, b. doradca prezydentów Stanów Zjednoczonych	7.11.2001	14.05.2002
István Kovács historyk i dyplomata, pierwszy konsul generalny Republiki Węgierskiej w Krakowie	21.05.2003	5.06.2003
Tomasz Pawłowski dominikanin, przebiter, duszpasterz akademicki, twórca krakowskiej „Beczki”	6.10.2004	15.10.2003
Albin Małysiak ks. misjonarz, biskup pomocniczy senior archidiecezji krakowskiej	26.01.2005	22.06.2005
Friedrich Magirus pastor, biskup ewangelicki, b. przewodniczący Rady Miejskiej Lipska	8.06.2005	3.10.2003
Marian Jaworski ks. kardynał, arcybiskup metropolita lwowski	24.05.2006	8.06.2006
Danuta Michałowska aktorka, reżyser teatralny, pedagog, profesor sztuk teatralnych	27.02.2008	16.04.2008
Bolesław Michał Nieczuja-Ostrowski generał Wojska Polskiego, kombatanat września 1939 r. i Armii Krajowej	28.05.2008	5.07.2008
Stanisław Dziwisz ks., kardynał, arcybiskup metropolita krakowski	4.03.2009	22.04.2009
Gabriel Tiurowski profesor nauk medycznych, immunolog kliniczny, publicysta katolicki	14.09.2011	28.10.2011
Mieczysław Tomaszewski profesor muzykologii, wykładowca teorii i historii muzyki	11.07.2012	25.09.2012
Władysław Bartoszewski historyk, publicysta, dyplomata, polityk, b. minister spraw zagranicznych	19.12.2012	6.02.2013
Krzysztof Penderecki kompozytor, dyrygent, b. rektor Państwowej Wyższej Szkoły Muzycznej w Krakowie	12.06.2013	26.09.2013
Władysław Stróżewski filozof, profesor nauk humanistycznych, działacz naukowy	25.09.2013	11.12.2013
Stanisław Juchnowicz architekt, urbanista, profesor nauk technicznych, współtwórca Nowej Huty	25.09.2013	27.11.2013
Ryszard Horowitz artysta fotografik tworzący w Stanach Zjednoczonych	26.03.2014	30.04.2014
Leopold Kozłowski-Kleinman pianista, kompozytor, „ostatni klezmer Galicji”	26.03.2014	28.05.2014

Jerzy Bryła ks. infułat, b. proboszcz salwatorski, duszpasterz środowisk twórczych	21.05.2014	5.06.2014
Adam Macedoński artysta plastyk, poeta, b. działacz opozycji demokratycznej	10.09.2014	29.10.2014
Jerzy Buzek polityk, b. prezes Rady Ministrów, b. przewodniczący Parlamentu Europejskiego	8.07.2015	30.10.2015
Biserka Rajčić serbska tłumaczka, głównie literatury polskiej, związana z krakowskimi twórcami	25.04.2018	5.06.2018
Janusz Skalski profesor medycyny, kardiolog, kierownik Kliniki Kardiologii Dziecięcej UJ	25.04.2018	5.06.2018
Antoni Dziatkowski profesor medycyny, kardiolog, b. kierownik Kliniki Chirurgii Serca i Naczyni UJ	8.05.2019	5.06.2019
Olga Tokarczuk pisarka, eseistka, poetka, laureatka Nagrody Nobla w dziedzinie literatury	9.06.2021	8.10.2021
Andrzej Mleczko artysta, rysownik, satyryk	9.06.2021	przed wręczeniem

* Zestawienie zbiorcze zawiera nadania tytułu, zatem obejmuje również przypadki, w których nastąpiło późniejsze zrzeczenie się go (Jan Matejko) oraz anulowanie (pięć postaci z okresu PRL: Iwan Stepanowicz Koniew, Józef Cyrankiewicz, Ludvík Svoboda, Michał Rola-Żymierski, Henryk Jabłoński).

NADANIA HONOROWYCH OBYWATELSTW MIASTA KRAKOWA (BEZ MIASTA PODGÓRZA) W 204 LATACH DZIEJÓW TEGO TYTUŁU 1818–2021	
113 nadanych tytułów*	
w tym:	
w 172 latach historycznych 1818–1990	w 32 latach współczesnych 1990–2021
64 nadanych tytułów*	49 nadanych tytułów

* Zestawienie zbiorcze zawiera nadania tytułu, zatem obejmuje również przypadki, w których nastąpiło późniejsze zrzeczenie się go (Jan Matejko) oraz anulowanie tytułu (pięć postaci z okresu PRL: Iwan Stepanowicz Koniew, Józef Cyrankiewicz, Ludvík Svoboda, Michał Rola-Żymierski, Henryk Jabłoński).

UWAGI OGÓLNE

Honorowe obywatelstwo miasta to tytuł godnościowy, honorowy, plasujący się w kategorii najwyższego wyróżnienia miejskiego, nadawany przez władze miasta w imieniu społeczności miejskiej w uznaniu szczególnych zasług dla miasta.

To godność tytułarna nawiązująca do starożytnego obdarowywania obywatelstwem Rzymu za czyny wojenne lub wysługę wojskową, osadzona w nowożytnym nabyciu mieszkańców praw miejskich. Prawdopodobnie zaktualizowała się w okresie rewolucji francuskiej lat 1789–1799, kiedy to nadawano honorowe obywatelstwo republiki. Wiele wskazuje, że zwyczaj ten adaptowano z francuskiego poziomu państwowego do poziomu miast europejskich w państwach sąsiadujących. W naturalny sposób Kraków czerpał wzorce ze zwyczajów i regulacji cesarstwa austriackiego (najstarsze nadania w Wiedniu w 1797 r. i we Lwowie w 1811 r.).

Pierwotnie honor ten powiązany był z realnym obywatelstwem, co w pełni wyrażono w autonomicznej ustawie gminnej z 1866 r. (honorowy obywatel miał pełnię miejskich praw cywilnych, społecznych i politycznych przy jednoczesnym zwolnieniu z obowiązków). Z czasem tytuł ten ewoluował w kierunku czystej symboliki, oznaczającej uznanie najwyższych zasług i umowne włączenie uhonorowanego do społeczności miejskiej.

Historycznie, zgodnie z genezą, honorowe obywatelstwo miasta było „prezentowaniem” obywatelstwa zwyczajnego. Oznaczało to już u podstaw zwolnienie z rygorów obowiązujących dla nabywcy tego drugiego (cenzus majątkowy, posiadanie w mieście nieruchomości itd.). Obdarowany, oprócz samego wyróżnienia honorowym tytułem, uzyskiwał prawo do osiedlenia się, prawa wyborcze i możliwość korzystania z instytucji miejskich dostępnych zwykłym obywatelom, przy jednoczesnym zwolnieniu ze spoczywających na tychże obciążeń – czyli dar od miasta bez obarczania „dobrodrożstwem inwentarza”.

Zatem obywatelstwo honorowe i obywatelstwo zwykłe to odmienne konstrukcje, ale nie oddano tego w oficjalnym nazewnictwie; urzędowo długo operowano jednolitym określeniem „obywatelstwo miasta”, podczas gdy pojęcie „honorowe obywatelstwo” już było uarte i w obiegowym użyciu. Przykład krakowski: już w notce zamieszczonej w „Gazecie Lwowskiej” z 1820 r., nr 23, na nazwanie osób, którym przyznano obywatelstwo Wolnego Miasta Krakowa w 1819 r. za zasługi, użyto pojęcia „honorowi obywatele”, podczas gdy w odpowiednich uchwałach Senatu Rządzącego Wolnego Miasta Krakowa zapisywano ogólnie nadanie obywatelstwa. W oficjalnym krakowskim dokumencie miejskim po raz pierwszy to pojęcie pojawi się – z tego, co wiemy – dopiero w dyplomie honorowego obywatelstwa Andrzeja Seidlera w 1858 r. w brzmieniu: *mianują Cię tegoż Miasta honorowym Obywatelem*. W dyplomie wcześniejszym, Andrzeja Ettmayera d’Adelsburg z 1850 r., użyto jeszcze ogólnego zwrotu: *policzyc w poczet Obywateli miasta Krakowa*, ale już w wewnętrznym piśmie rady miejskiego Józefa Wenderbiera wnioskującego o nadanie tytułu znajdujemy: [aby Rada] *udzieliła dyplom na honorowego obywatela M. Krakowa (prawo miejskie) i takowy mu wręczyć poleciła*.

Ta dawna niedoskonałość nomenklatury nie przeszkadza w odróżnieniu obywatelstwa zwykłego od obywatelstwa honorowego z tamtych historycznych czasów. Otóż o zakwalifikowaniu do rzędu honorowego obywatelstwa decydują tu trzy kryteria:

- nadanie z własnej inicjatywy organu miejskiego (czyli podjęcie uchwały nie na wniosek zainteresowanego, wręcz bez takiego wniosku),
- nadanie jako forma uznania i podziękowania za dokonania uczynione na rzecz miasta (co winno wynikać z treści aktu nadającego – uchwały),
- nieodpłatność w odniesieniu do udzielanego obywatelstwa i towarzyszącego mu dyplomu (zatem na koszt miasta).

Nie jest natomiast takim wyróżnikiem określenie „obywatelstwo miasta”, bo nią, jak już wskazano, długo określano obywatelstwo zarówno zwykłe, jak i honorowe. Ostatecznie decydująca jest zawsze treść, a nie nazwa, choć nazwa nie oddająca jednoznacznie treści to źródło kłopotów – będzie o tym dalej mowa.

Punktem wyjścia dla przedstawienia krakowskiego honorowego obywatelstwa musi stać się kwestia pryncypialna, jaką jest lista uhonorowanych. Lista wiarygodnie udokumentowana, pełna, bez luk, otwarta przez pierwsze nadanie w Krakowie tego tytułu. Teoretycznie z zestawieniem takich honorowych wydarzeń w historii miasta nie powinno być trudności – niestety, było i jest inaczej.

Zauważmy najpierw, że w przeciwieństwie do miasta Podgórze z okresu jego samodzielności miejskiej władze Krakowa nie prowadziły księgi honorowych obywateli, a byłaby ona w naturalny sposób źródłem porządkującym i miarodajnie ukazującym historyczne zaszczyty w tym obszarze. Pozostają więc wykazy czynione *ad hoc* czy to na podstawie kwerend archiwalnych, czy zestawień sporządzonych wcześniej (jeżeli bezkrytycznie, to powielające błędy). Dwa takie wykazy o znaczeniu historycznym znajdują się w Archiwum Narodowym w Krakowie w zespole akt miejskich – warto spojrzeć, jak tę rzecz widziano wcześniej, szczególnie pod kątem najstarszych nadań oraz samej rzetelności, zatem wiarygodności owych zestawień.

Starszym spośród nich dokumentem jest prezentowana tutaj (s. 93) lista honorowych obywateli Krakowa (ANK, sygn. IT 1315, s. 285), powstała po 6 maja 1890 r. (data ostatniej pozycji), a przed 1 lutego 1894 r. (kolejne nadanie, na tej liście jeszcze nieuwzględnione) – w ramach przygotowań do uhonorowania tym tytułem Feliksa Szlachtowskiego. Perspektywa spojrzenia jest tu jasna: liczy się to, co jest dziełem samorządu powołanego w ramach autonomii galicyjskiej, efektem działania Rady Miejskiej ustanowionej w roku 1866. Lista ogranicza się do tego okresu, nie sięga

wstecz, jedynie na marginesie zamarkowano, że wcześniej, w 1862 r., zostały nadane dwa tytuły honorowe: Adamowi Potockiemu i Franciszkowi Janowi Smolce – i tu od razu dwa błędy: prawidłowe datowanie to rok 1861, a uchwała obejmowała nie dwie, lecz trzy osoby, pominięto Józefa Dietla. Zaskakujące jest to zignorowanie wszystkiego, co zdarzyło się w przedmiocie krakowskiego honorowego obywatelstwa przed epoką autonomii galicyjskiej, ten brak historycznego spojrzenia, głębszego niż ostatnie trzy dziesięciolecia.

Drugi z zachowanych dokumentów (ANK, sygn. IT 978, s. 867), także tu prezentowany (s. 94), powstał 40 lat później, 13 września 1933 r., około trzech tygodni przed uchwaleniem honorowego obywatelstwa dla marszałka Józefa Piłsudskiego. Autorem był znakomity historyk, znawca dziejów Krakowa prof. Adam Chmiel, ówczesny dyrektor Archiwum Akt Dawnych Miasta Krakowa. Można się było spodziewać, że dzięki kierowanej w latach 30. XX w. przez tak zacną dyрекcję instytucji, w której były (i nadal są) zgromadzone wszystkie potrzebne materiały, wiedza o początkach krakowskiego honorowego obywatelstwa zostanie ustalona zgodnie z historią, a lista uhonorowanych będzie miarodajna. Nie dokonano jednak własnych ustaleń, przepisano listę z końca ubiegłego wieku wraz z jej błędami (wspomniana już zła data nadania tytułu Adamowi Potockiemu i Franciszkowi Janowi Smolce, a także pominięcie Józefa Dietla) oraz zaktualizowano ją, popelniając szereg własnych błędów (w 1894 r. tytuł otrzymał nie Ferdynand Weigel, lecz Feliks Szlachtowski, gen. Eugeniusz baron Albori nie został honorowym obywatelem, lecz w 1903 r. na odejście z dowodzenia krakowskim garnizonem otrzymał od miasta dziękczynny adres, na koniec pominięto honorowe obywatelstwa Macieja Leona Jakubowskiego z 1908 r., Władysława Żeleńskiego z 1912 r. i Tadeusza Rutowskiego z 1917 r.).



285

Obywatelskiego honorowe M. Krakowa obywateli:

- 1) h. Belcredi, minister spraw wch. Rm. z 17/10 1866. ($\frac{54.70}{I}$)
- 2) Adam h. Goltuchowski, namiestnik Galicji M. R. M. z 3/1 1867 ($\frac{96}{I}$)
- 3) Prinsinger Choborski, delegat Kam. w Krakowie M. R. M. z 3/12 1868 ($\frac{329.746}{I}$)
- 4) Ludwik Rutkowski, p. Świdła M. R. M. z 14/10 1869 ($\frac{32}{I}$)
- 5) h. Władysław Bratowski M. R. M. z 7/10 1870 ($\frac{495}{I}$)
- 6) J. Mikotaj Rybicki M. R. M. z 1/11 1871 ($\frac{573}{I}$)
- 7) J. Józef Majer M. R. M. z 27/5 1871 ($\frac{652}{I}$)
- 8) Jan Matejko M. R. M. z 17/10 1872 ($\frac{216}{I}$)
- 9) Oktaw Bielawski p. Włocławek M. R. M. z 1/4 1876 ($\frac{20.84.21}{II}$)
- 10) Henryk Kierkowski ^{Stł.}
- 11) J. Julian Demajewski M. R. M. z 7/10 1877 ($\frac{107}{II}$)
- 12) Franciszek Smolke M. R. M. z 14/10 1878 ($\frac{90}{II}$)
- 13) Popiel Rucot M. R. M. z 9/1 1890 ($\frac{13}{II}$)

N.B. h. Adam Potocki obywat. w p. 1862 patens przed Radą w
Kracie. Franciszek Smolke w tym samym roku long par obywat.
honorowe obywatelskiego.

Odpis.

867

Archiwum Aktów Dawnych Miasta Krakowa.

L.286/33

W Krakowie, dnia 13 września 1933.

Do

W Pana Radcy Mgtu Tadeusza Wandasiewicza

Wydział IV.

Na zawiadomienie telefoniczne w dniu dzisiejszym przesyłam
spis obywateli honorowych m.Krakowa:

- 1862 - Adam hr.Potocki
1862 - Dr.franciszek Smolka
1866 -18/X. Hr.Beloreddi, minister Stanu
1867-3/I. Agenor hr.Odziochowski, namiestnik Galicji
1868-3/XII. Possinger - Choborski, delegat Namiestn.w Krakowie
1869-4/X. Bulikowski Ludwik
1880-7/X. Ks.Władysław Czartoryski
1881-1/II. Dr.Nikołaj Zyblikiewicz
1881-25/V. Dr.Józef Majer
1892-18/X. Jan Matejko
1886-1/IV. Oktaw Pietruski, członek Wydziału kraj.
1886-1/IV. Henryk Kieszkowski
1887-2/VI. Dr.Juljan Dunajewski, minister
1898 Dr.franciszek Smolka /powtórnie/
1890-6/V. Paweł Popiel
1894-1/II. Dr.Ferdynand Weigel, prezydent
1894-17/XII.Hr.Karimierz Badeni, namiestnik
1903-10/XII. Eugenjuż bar.Albort, generał broni
1932-28/I. Ks.biskup Władysław Bandurski
1913 *Przewodniczący Zarządu "Związek Józef Pilsudski"*

Dyrektor Archiwum:

A.Chmiel wir.

Z akt miasta Krakowa odpis spisu honorowych obywateli sporządzonego w 1933 r. w miejskim archiwum na polecenie służb prezydenckich przed nadaniem tego tytułu Józefowi Piłsudskiemu w tymże roku.

Poświęciliśmy tym dwóm dokumentom więcej uwagi, aby wykazać, że dawne podejście do honorowego obywatelstwa Krakowa było, nazwijmy to, niefrasobliwe. Nie zasłużyły się na polu odsłonięcia i utrwalenia historii najwyższej godności miejskiej ani Rada Miejska z Magistratem, ani środowisko historyków i archiwistów. Nie był to też temat atrakcyjny po II wojnie światowej, w Polsce Ludowej. Dopiero w latach 90. XX w. pojawiły się sumaryczne zestawienia honorowych obywateli Krakowa, będące efektem wcześniejszych, rozproszonych ustaleń, ujęte wówczas w kształt, który bez zmian przetrwał do chwili obecnej.

Przywołajmy tu zatem opracowanie Jana Gordziałkowskiego (pracownika ówczesnego Archiwum Państwowego w Krakowie) *Obywatelstwo honorowe miasta Krakowa i jego obywatele honorowi* i zamieszczony tam spis postaci (Kraków 1990), wydaną przez Mariana B. Michalika *Kronikę Krakowa* z jej spisem uhonorowanych (Warszawa 1996) oraz *Encyklopedię Krakowa* ze spisem towarzyszącym hasłu *Honorowe obywatelstwo* (Warszawa–Kraków 2000). W ślad za tym w dobie cyfryzacji lista honorowych obywateli pojawiła się na oficjalnych internetowych stronach miejskich.

Zaprezentowane wykazy zgodnie otwierają historię krakowskiego honorowego obywatelstwa tytułem nadanym w roku 1850 Andrzejowi Ettmayerowi d'Adelsburg. W partiach obejmujących wspólny sobie okres historyczny (to jest do 1990 r.) wszystkie są identyczne co do imiennego wykazu uhonorowanych, wszystkie mają wspólny błąd w postaci „zagubienia” postaci Antona Rygera, honorowego obywatela Krakowa z 1863 r. W kilku przypadkach różni się dziennymi datami uchwał nadających tytuł.

Tak czy inaczej do tej pory we współczesnej krakowskiej historiografii zgodnie przyjmowało się (a przynajmniej nie było to do teraz negowane), że pierwszym honorowym obywatelem miasta Krakowa był Andrzej Ettmayer d'Adelsburg, obdarzony tą godnością przez Radę Miejską (tymczasową) powołaną w 1848 r. po upadku Wolnego Miasta Krakowa.

NOWE USTALENIA

Historia krakowskiego honorowego obywatelstwa rozpoczęła się nie w 1850, lecz w 1818 r., dzięki czemu lista uhonorowanych ulega wzbogaceniu o 29 postaci z okresu Wolnego Miasta Krakowa, do tej pory niedostrzeganych.

Pierwszym honorowym obywatelem Krakowa obdarzonym tym tytułem 28 maja 1818 r. przez Senat Rządzący Wolnego Miasta Krakowa był hr. Ioannis Antonios Kapodistrias, minister spraw zagranicznych cesarza Rosji i króla Polski, protektor Krakowa jeszcze na kongresie wiedeńskim w 1815 r., przyszedł (od 1828 r.), gubernator – prezydent podległej Republiki Greckiej, na trwałe wpisany do grona czołowych greckich bohaterów narodowych.

Na drugim miejscu Senat w tej samej uchwale z 28 maja 1818 r. wyróżnił godnością honorowego obywatela hr. Ignacego Sobolewskiego, ministra sekretarza stanu w służbie tego samego cesarza, także protektora Krakowa w okresie tworzenia Wolnego Miasta, od 1825 r. ministra sprawiedliwości w Petersburgu.

Trzecie honorowe obywatelstwo Senat nadał 6 lipca 1818 r. księciu Henrykowi Lubomirskiemu, byłemu prefektowi Departamentu Krakowskiego Księstwa Warszawskiego pod rozkazami księcia Józefa Poniatowskiego; w przyszłości swoim darem stworzył on podwaliny lwowskiego Ossolineum.

Kolejne tytuły Senat nadawał do roku 1843, łącznie przyznając ich – jak już wskazano – 29.

Jak Kraków ze swoim rokiem 1818 jako początkową datą nadawania honorowego obywatelstwa sytuuje się na tle innych miast, obrazuje poniższe zestawienie:

LATA
PIERWSZYCH NADAŃ HONOROWYCH OBYWATELSTW
W WYBRANYCH MIASTACH
(W KOLEJNOŚCI CHRONOLOGICZNEJ)

Frankfurt n. Menem	Wiedeń	Lwów	Berlin	Hamburg	Toruń
1795	1797	1811	1813	1813	1815
Kraków	Norymberga	Monachium	Bydgoszcz	Poznań	Innsbruck
1818	1819	1820	1821	1822	1825

Źródło: internetowe strony miejskie przywołanych miast.

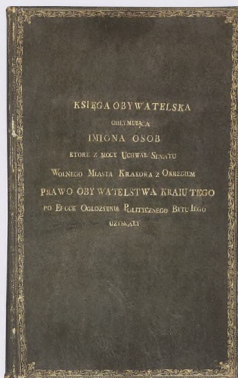
Nowe ustalenia wpływają na ogólną liczbę nadanych do tej pory w Krakowie honorowych obywatelstw – aktualizuje to kolejne zestawienie:

NADANIA HONOROWYCH OBYWATELSTW
MIASTA KRAKOWA (BEZ MIASTA PODGÓRZA)
W OKRESACH DZIEJOWYCH
1815–2021

Okres historyczny	Liczba uhonorowanych
Wolne Miasto Kraków 1815–1846	29
pod zaborem – przed autonomią 1846–1866	8
pod zaborem – w dobie autonomii 1866–1918	18
w II Rzeczypospolitej 1918–1939	3
w Polsce Ludowej 1945–1990	6
w III Rzeczypospolitej 1990–2021	49
Łącznie	113

Nie znaleziono śladów nadawania honorowego obywatelstwa w okresie przynależności Krakowa do Księstwa Warszawskiego w latach 1809–1815, w czasie krótkiej działalności Rady Muncypalnej. A kandydat do tego tytułu był wtedy pierwszoplanowy: to księciu Józef Poniatowski, wyzwoliciel miasta z 1809 r., długo przebywający w Krakowie i to w blasku wielkiej popularności. Inaczej potoczyły się losy księcia, Rady, Księstwa Warszawskiego i na koniec Krakowa. Miasto w tamtym czasie zdążyło jedynie przekazać Poniatowskiemu uroczysty adres.

Odmienne rzecz się ma z okresem Wolnego Miasta Krakowa z lat 1815–1846. Analiza akt wykazała, że od roku 1818 mamy do czynienia z praktyką konsekwentnego stosowania tej formy wyróżnienia. Kluczem okazała się odnaleziona w czeluściach archiwalnych zasobów *Księga obywatelska*... (ANK, sygn. WM 622), w której zapisywano obywatelstwa, co do których decyzje podejmował Senat. Stwierdzono tam istnienie grupy postaci, w przypadku których trudno przyjąć, aby stały się o obywatelskie zamieszkanie w Krakowie (ze wspomnianym już Ioannisem Antoniossem Kapodistriasem na czele).



Imię i Nazwisko Obywatela		Wzrost Ciężar ciała
1818	1819	1820
1821	1822	1823
1824	1825	1826
1827	1828	1829
1830	1831	1832
1833	1834	1835
1836	1837	1838
1839	1840	1841
1842	1843	1844
1845	1846	1847
1848	1849	1850
1851	1852	1853
1854	1855	1856
1857	1858	1859
1860	1861	1862
1863	1864	1865
1866	1867	1868
1869	1870	1871
1872	1873	1874
1875	1876	1877
1878	1879	1880
1881	1882	1883
1884	1885	1886
1887	1888	1889
1890	1891	1892
1893	1894	1895
1896	1897	1898
1899	1900	1901
1902	1903	1904
1905	1906	1907
1908	1909	1910
1911	1912	1913
1914	1915	1916
1917	1918	1919
1920	1921	1922
1923	1924	1925
1926	1927	1928
1929	1930	1931
1932	1933	1934
1935	1936	1937
1938	1939	1940
1941	1942	1943
1944	1945	1946
1947	1948	1949
1950	1951	1952
1953	1954	1955
1956	1957	1958
1959	1960	1961
1962	1963	1964
1965	1966	1967
1968	1969	1970
1971	1972	1973
1974	1975	1976
1977	1978	1979
1980	1981	1982
1983	1984	1985
1986	1987	1988
1989	1990	1991
1992	1993	1994
1995	1996	1997
1998	1999	2000

Przód okładziny i pierwsza strona urzędowego spisu Księga obywatelska obejmująca imiona osób, które z mocy uchwał Senatu Wolnego Miasta Krakowa z Okręgiem prawo obywatelstwa kraju tego po epoce ogłoszenia politycznego bytu jego uzyskały; tu zapisywane były trzy kategorie obywateli zastrzeżone do wyłącznej właściwości Senatu: (1) obywatelstwa nadawane z urzędu za zasługi, tj. honorowe, (2) obywatelstwa „wzyskle” na wniosek, ale ze zwolnieniem z normalnie obowiązujących rygorów czasu zamieszkiwania w Krakowie i posiadania tu własności, oraz (3) obywatelstwa dla wnioskodawców izraelitów. Wszystkie wpisy obejmują kategorie pierwszą – są tam zapisani pierwsi honorowi obywatele Krakowa: siedmiu uhonorowanych w roku 1818 i dwóch pierwszych z szeregu uhonorowanych w roku 1819.

Księga ta poprowadziła do *Protokołów Obrad Senatu Rządu-czego Wolnego Miasta Krakowa* (ANK, sygn. WMK IV 4-32). Dokumenty te, obejmujące lata 1818–1843, skonstruowane są co do zasady w jednolity sposób, który niech zobrazuje pierwsza najstarsza w tej grupie uchwała:

[28 maja 1818 r.]

No Obrad 806

Dziennika Głównego 1488

Przedmiot

Prezes Senatu wnosi aby w dowód wdzięczności za wstawianie się do Tronu Cesarza WszechRosji JW Hrabiego Capodistria i Ignacego Sobolewskiego Ministrów tego Monarchy, tymże Prawo Obywatelstwa WMKra i Jego Okręgu udzielonym było.

Uchwalono

Wydać powyżej rzeczonym Ministrom Prawa Obywatelstwa i podziękować już za robione interesowanie się o dobre tuby-szego Kraju (ANK, sygn. WMK IV-4, s. 208).

W następnych uchwałach dotyczących tego przedmiotu pojawiają się sformułowania odnoszące się do dyplomów, np. *Stosowne dyplomata z Kancelarii Senatu wydać*, oraz podkreślające nieodpłatność, np. *aby Prawo Obywatelstwa bezpłatne ofiarowanym było* (ANK, sygn. WMK IV 5, s. 267–268).

To nic innego jak honorowe obywatelstwo. Spełnione są kryteria – cechy, o których wcześniej była mowa: działanie z urzędu, a nie na wniosek zainteresowanego, nadanie w podzięce za wymienione zasługi oraz nieodpłatność.

Już podkreślano, że nie jest problemem używanie wówczas przez Senat terminu „obywatelstwo” bez przymiotnika „honorowe” – nazwą tą jeszcze długo określano oba rodzaje obywatelstwa, natomiast o ich kwalifikacji decydowała treść, a nie terminologia.

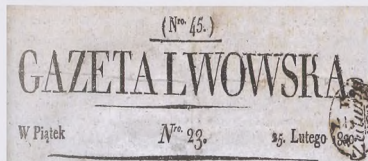
Senat działał w oparciu o Konstytucję Wolnego Miasta Krakowa z 1818 r., szczegółowo regulującą sprawę obywatelstwa:

[art. 3] Po przemieszczanych pięciu latach przy sprawowaniu się nie naganném, i po nabyciu własności, cudzoziemcy będą używać Praw społecznych i politycznych, i będą mogli byćz mianowanemi na Urzędy publiczne. Senat iednakże mocen iest przeciąg ten czasu skrócić, lub z własnej woli nadać prawo Obywatelstwa iakiemu bądź Cudzoziemcowi.

Postanowienie to dawało Senatowi kompetencję do nadawania obywatelstwa każdemu cudzoziemcowi z własnej inicjatywy i według własnego uznania – w tej kategorii mieścić się obywatelstw honorowe. Ale konstytucja nie wprowadzała terminu innego niż „obywatelstwo”, a zapewne Senat tej litery prawa trzymał się.

Natomiast pojęcie honorowego obywatelstwa funkcjonowało już w obiegu nieurzędowym. Znajdujemy je w notkach prasowych, czego przykładem jest publikowana tutaj notka z „Gazety Lwowskiej” z 1820 r., nr 23, informująca o trzech honorowych obywatelach Wolnego Miasta Krakowa z roku 1819. Nie ma wątpliwości, że w tym okresie interesująca nas grupa obywatelstw była postrzegana w publicznym odbiorze zgodnie z intencją Senatu jako obywatelstwa honorowe – bez względu na niedopowiedzenia wynikające z samej nazwy. Potwierdzenie tego znajdujemy nie tylko w ówczesnej prasie, ale także przykładowo w biogramach, notach pośmiertnych czy wspomnieniach dotyczących poszczególnych postaci, w których honorowe obywatelstwo WMK (właśnie pod taką pełną nazwą) wzmiankowane było jako jedno z wyróżnień, których dostąpiła dana osoba – niech jednym z wielu możliwych przykładów będzie nota wspomnieniowa dotycząca barona Wilhelma von Pflügla, honorowego obywatela WMK z 1833 r., zamieszczona w „Wiener Zeitung” z 1870 r., nr 69, gdzie dla przyznania honorowego obywatelstwa użyto niepozostawiającego wątpliwości określenia *Ertheilung des Ehrenbürgerrechtes*. Z innych źródeł przywołajmy *Szematyzmy galicyjskie* – przykładowo w rocznikach z lat 1841–1851 przy nazwisku

gen. Leopolda Herberta, komendanta korpusu kawalerii, honorowego obywatela WMK z 1819 r., podawane jest wśród posiadanych wyróżnień *Ehrenbürger der Stadt Krakau*.



Z Wiednia dnia 6. Lutego. — Jego C. K. Mość raczył najwyższem rozporządzeniem swoim zezwolić na noszenie ozdób orderów Królewsko-Polskiego S. Stanisława 4ty klasy i S. Włodzimierza 4ty klasy, którym Najjaśniejszy Cesarz wszech Rossey wdowód swojego zadowolenia, zaszczycił pierwszym Hrabiego Wolfganga Zollern Gallicyjskiego Guberniialnego Konceptistę użytego przy Kommissji granicznej wolnego miasta Krakowa, drugim zaś Ferdynanda Leo Pressena Sekretarza Dyrekcji solnej Wiednickiej.

Równie Najjaśniejszy Pan zezwolił raczyć, ażeby wspomniane osoby iako też Rezydent i Konsul jenerałny w wolnym mieście Krakowie Emanuel Barón Lipowski, przysięgli od Senatu wolnego miasta Krakowa nadesłane sobie honorowych obywateli dyplomy.

Przykładowa notka prasowa („Gazeta Lwowska” z 1920 r., nr 23),

w której na nazwanie osób, którym przyznano

obywatelstwo Wolnego Miasta Krakowa w 1819 r. za zasługi,

użyto pojęcia „honorowi obywatele”;

oficjalnie Senat WMK terminu tego, obecnego w życiu publicznym, nie używał, ponieważ nie operowała nim Konstytucja WMK z 1818 r.

I jeszcze problem: otóż Wolne Miasto Kraków i Jego Okręg stanowiło pewien „wybryk” ustrojowy, sztuczny twór ukryty pod formułą państwa-miasta. Formalnie usytuowano je na arenie międzynarodowej, ale przeciw państwu, także w ówczesnym, normalnym rozumieniu, nie było. Jednocześnie samo dotychczasowe miasto Kraków pozbawiono podstawowych cech własnej municypalności, przede wszystkim dotychczasowych granic, które zostały zastąpione granicami całego tworu, czyli organizmu miejskiego wraz z jego okręgiem. Dotychczasowe miasto jako jednostka ustrojowa przestało istnieć – zniknęły organy szczebla miejskiego, w ich miejsce weszły organy „ogólnopaństwowe”, właściwe dla obszaru miasta w dotychczasowym rozumieniu oraz wyznaczonych nową granicą terenów stanowiących okręg tego miasta. Rolę rady miejskiej przejęło Zgromadzenie Reprezentantów, zaś rolę prezydenta i zarządu miejskiego – Senat Rządzący z prezesem na czele, ale w poszerzonej właściwości terytorialnej w stosunku do dawnych organów miejskich. Dawny obszar miasta, teraz pozbawiony swoich granic oraz odrębnych instytucji, pokryty został siecią 11 gmin miejskich ze swoimi granicami i swoimi organami (na terenie okręgu były to gminy wiejskie).

W konsekwencji nie było wówczas odrębnego obywatelstwa zwyczajnego dla Krakowa i odrębnego dla terenów z jego okręgu – było jedno obywatelstwo Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu. Tkwił w nim walor obywatelstwa zarówno quasi-państwowego, jak i lokalnego, miejskiego krakowskiego i terenów miasta w dotychczasowym rozumieniu przyległych. Analogicznie trzeba potraktować kwestię obywatelstwa honorowego.

Gdyby ówczesny twór ustrojowy (zwany też – dla wyeksponowania „nobilitującego” statusu międzynarodowego – Rzeczpospolitą Krakowską) złożony był z gminy Kraków oraz odrębnych gmin z terenu okręgu, wówczas obywatelstwa honorowe nadawane przez Senat byłyby samoistnym, odmiennym od miejsko-krakowskiego hono-

rem. Ale, jak zaznaczono, tak nie było. I miejskość 11 gmin miejskich i małomiasteczkowość oraz wiejskość gmin z terenu okręgu konsumowała usytuowana na szczęblu „państwowym” konstrukcja państwa-miasta. To wszystko upoważnia do pełnego uznawania obywatelstwa honorowego Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu za po prostu obywatelstwo honorowe Krakowa, bez względu na to, czy uznamy je za tytuł „państwowy”, czy miejski. Taka uroda sztucznych, ułomnych quasi-państw w istocie będących miastami, że wszystko jest w nich ustrojowo pomieszane, a granice między tym, co „państwowe”, a tym, co „miejskie”, zacierają się albo – lepiej powiedzieć – po prostu stają się praktycznie nieistotne.

Przedstawione tu nowe ustalenia uzupełniające listę honorowych obywateli o osoby odznaczone w okresie Wolnego Miasta Krakowa są wynikiem poszukiwań prowadzonych wspólnie przez dr Kamilę Follprecht, dr Agnieszkę Staniszewską i piszącego te słowa. O ile ten działający *ad hoc* zespół odnalazł zapomnianych honorowych obywateli Krakowa z pierwszej połowy XIX w., o tyle nie odpowie na pytanie, dlaczego stało się to tak późno w stosunku do innych obszarów badań nad historią Krakowa.

NADANIE TYTUŁU

Na początek kwestie formalno-ustrojowe, a wśród nich odpowiedzi na pytania dotyczące podstaw prawnych i kompetencji do nadawania honorowego obywatelstwa oraz zasad i trybu przyznawania tego tytułu.

Mowa o ponad 200 latach istnienia w Krakowie tego najwyższego miejskiego wyróżnienia, zatem o mozaice złożonej z rozwiązań zaprzeczłych, przeszłych i teraźniejszych. Dla zilustrowania całości podzielimy rozważania na część historyczną i część współczesną, tą pierwszą dodatkowo porządkując według okresów dziejowych.

HISTORYCZNIE

W Wolnym Mieście Krakowie, 1815–1846 – kwestie honorowego obywatelstwa w tym historycznym okresie zawierają do tej pory niedostrzegany pracoczątek tej instytucji na gruncie krakowskim. Celowe było więc ich wyodrębnienie i wyeksponowanie pod odrębnym tytułem *Nowe ustalenia* (patrz s. 95–99).

Pod zaborem przed autonomią, 1846–1866 – to burzliwy okres (w latach 1849–1854 obowiązywał stan wojenny) charakteryzujący się niestabilnymi formami ustrojowymi organizmu miejskiego, otwarty upadkiem Wolnego Miasta Krakowa i powtórным wcieleniu Krakowa do cesarstwa austriackiego. W roku 1848 w drodze wyborów wyłoniono tymczasową Radę Miejską Miasta Krakowa, która przetrwała do roku 1853. W jej miejsce utworzono w tymże roku pochodzącą z nominacji quasi-radę pod nazwą Wydział Miejski, którego ograniczona działalność faktycznie wygasła po 1863 r.

7 września 1848 r. Gubernator Galicji wydał obwieszczenie o zaprowadzeniu tymczasowej Zwierzchności Gminnej czy Rady Miejskiej w Krakowie, już 25 września tegoż roku odbyły się wybory radców miejskich, zaś 17 października 1848 r. Rada zainaugurowała działalność. Nic nie wskazuje na to, aby w tym czasie sformułowano jakiś oficjalny zapis systematyzujący kwestię honorowego obywatelstwa, w dyplomie potwierdzającym nadanie go przez tę Radę z końcem 1850 r. Andrzejowi Ettmayerowi d'Adelsburg użyto sformułowania *policzyc w poczet Obywateli miasta*. Jak już wcześniej wspomniano, termin „obywatelstwo honorowe” pojawił się w 1858 r. na dyplomie towarzyszącym tytułowi nadanemu Andrzejowi Seidlerowi.

Że nie wiadzianno, jak to określenie rozumieć, okazało się za kadencji Wydziału Miejskiego w 1861 r., gdy podczas posiedzenia rozważano uhonorowanie posłów do Rady Państwa w Wiedniu: Franciszka Smolki, Adama Józefa Po-

tockiego i Józefa Dietla. Wywiązała się wówczas zagorzała dyskusja nad relacją między honorowym obywatelstwem a zamieszkiwaniem w mieście czy też posiadaniem zwykłego obywatelstwa (ANK, sygn. IT 693).

Nadanie tytułów tym trzem osobom było okazją dla zgłoszenia przez dziennik „Czas” z 1861 r., nr 217, bardziej zasadniczych wątpliwości, które warto przytoczyć dla oddania pewnego kolorytu:

Zdaniem naszym owo tytularne obywatelstwo wydaje się być naśladowaniem obcego obyczaj, i to obyczaj, który stracił już całe znaczenie i moc swoją; jest zaś przedrzeźnianiem instytucji, która w wiekach najwzrostu rozwinięcia udzielnosci miast nie była czcym tytułem, lecz wielce cenionym przywilejem. Ależ dziś! Każdy z tych trzech mężów obdarzonych honorowem obywatelstwem miasta Krakowa, pomijając, że jako obywatel kraju już te same prawa posiada, jakie mu tytuł w Krakowie udzielony nadaje, już tem samem otrzymał indygenat, że go zaufanie obywateli na godność poselską wyniosło. Indygenat to nie honorowego ale prawdziwego obywatela, nie miasta, nie powiatu, lecz całego kraju, całej ojczyzny.

Jakże się dziennikarz mylił, nie widząc już przyszłości dla honorowego obywatelstwa!

Wspomniane trzy tytuły honorowe nadano 18 września 1861 r., a 29 października tegoż roku wydany został reskrypt Ministerstwa Stanu zatwierdzający akty: *Prowizoryczny zakres działania Wydziału Miejskiego Gminy Miasta Krakowa* oraz *Regulamin obrad tego organu*. I oto w *Regulaminie obrad* znalazł się zapis:

§ 2. Rozpoznaniu i decyzji Wydziału Miejskiego na pełnych posiedzeniach ulegają następujące przedmioty:

1) Nadawanie praw obywatelstwa honorowego i rzeczywistego; tudzież wymierzenie taks od tego ostatniego.

I choć przepis ten dotyczy spraw, dla których rozpatrzenia potrzebny jest pełny skład wydziału (a nie skład którejś z pojedynczych jego sekcji), to jednocześnie co do zasady potwierdza on właściwość tego organu w kwestii honorowego obywatelstwa oraz jego kompetencje w tym zakresie.

W opisanym tu okresie do wejścia w życie przywołanego *Regulaminu obrad* nadano 7 honorowych obywatelstw, w czasie zaś obowiązywania tego aktu już tylko Antonowi Rygerowi w 1863 r.

Pod zaborem w autonomii oraz w II Rzeczypospolitej, 1866–1933 – to połączenie dwóch różnych okresów dziejowych wynika z faktu, że prawodawstwo galicyjskie sprzed odzyskania przez Polskę niepodległości (a w ślad za tym instytucje uregulowane na tym gruncie) obowiązywało na ziemiach byłego zaboru austriackiego aż do wprowadzenia w 1933 r. ustawy samorządowej, jednolitej już dla całego państwa.

Sytuacja i na europejskiej arenie, i wewnątrz cesarstwa austriackiego doprowadziła do kresu epoki autokratyzmu. Otwarły się możliwości lokalnego samostanowienia – dla Krakowa oznaczało to odrodzenie samorządu miejskiego, wcześniej przekreślonego upadkiem Konstytucji 3 maja. Nastąpił czas tzw. autonomii galicyjskiej.

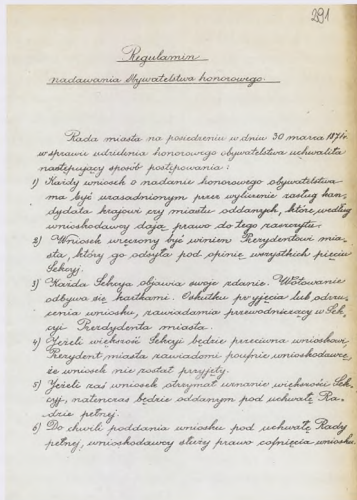
Dla galicyjskich miast, miasteczek i wsi cesarz Franciszek Józef I usankcjonował ustawę z 12 sierpnia 1866 r. wprowadzając ustawę gminną dla Królestwa Galicji i Lodomerii z Wielkim Księstwem Krakowskim. Stała się ona podstawą samorządu lokalnego, zawierając regulacje dotyczące także obywatelstwa honorowego. Akt ten zostanie omówiony dalej, w rozdziale dotyczącym Podgórza (patrz s. 159–160), ponieważ nie dotyczył on Krakowa – cesarz spod jego obowiązywania wyłączył dwa największe miasta Galicji, czyli Lwów i Kraków, przewidując dla nich wydanie odrębnych ustaw ustrojowych w postaci statutów.

W Krakowie zatem ustrojomą podstawę stanowił *Statut tymczasowy* wprowadzony usankcjonowaną przez

cesarza 1 kwietnia 1866 r. ustawą nadającą tymczasowy Statut gminny dla miasta Krakowa – ta „tymczasowość” trwała 35 lat.

Statut ten pomija kwestię obywatelstwa honorowego. Oczywiście nie przeszkadzało to Radzie nadawać tego tytułu w oparciu o statutową ogólną kompetencję zawiadywania

sprawami gminy, popartą np. przepisem § 64 stanowiącym, że: Rozpoznaniu i decyzji Rady miejskiej na posiedzeniach pełnych ulegają następujące przedmioty: [...] 29. W końcu wszystkie sprawy ważniejsze, które sekcje gminy lub Magistrat do decyzji Rady miejskiej przedłożą. Prawdopodobnie ten właśnie przepis byłby przywoływany jako formalna podstawa 13 nadeń



Z akt miasta Krakowa pełny tekst pierwszego, zatem najstarszego, regulaminu nadawania hono-
rowego obywatelstwa, uchwalonego przez Radę Miejską 30 marca 1871 r. Nad regulaminem tym pra-
cowano od 1869 r., inicjatorem prac był radca miejski Piotr Moszyński. Zasady te zostały włączone
do Regulaminu obrad Rady Miejskiej, uchwalonego 4 października 1866 r.

honorowego obywatelstwa Krakowa o latach 1866–1890 – ale w okresie tym po prostu nie podawano umocowania prawnego, w oparciu o które następowało uhonorowanie.

Poruszymy istotne zagadnienie: tytuł ten, pomimo braku przepisu wprost regulującego tę sprawę, nadawano wówczas tylko obywatelom państwa austriackiego. Co prawda *Statut gminy* z 1866 r. milczał w tej kwestii, ale nadania odbywały się przez analogię do zwykłego, rzeczywistego obywatelstwa. W sprawie przynależności do gminy § 9 *Statutu* odsyłał do ustawy z 3 grudnia 1863 r. (*Dziennik Ustaw Państwa* z 1863 r., L. 105), która od ubiegających się o przyznanie zwyczajnego obywatelstwa gminy wymagała posiadania austriackiego obywatelstwa państwowego. Wprost potwierdził tę zasadę nadawania tytułu honorowego dopiero *Statut gminy* z 1901 r.

Od 1869 r. pracowano w Radzie Miejskiej nad regulaminem nadawania honorowego obywatelstwa miasta Krakowa. W efekcie Rada uchwałą podjętą 30 marca 1871 r. regulamin taki przyjęła – to pierwsza w historii Krakowa regulacja zasad i trybu nadawania tej najwyższej godności miejskiej (na s. 102 reprodukcja oryginalnego tekstu w pełnym jego brzmieniu). Regulamin ten funkcjonował jako samodzielna uchwała, następnie został włączony do § 12 *Regulaminu obrad Rady Miejskiej* (uchwalonego przez ten organ już na początku jego działywania, 4 października 1866 r.).

Taki stan rzeczy przetrwał do początku XX w. Oto ustawą z 6 października 1901 r. wprowadzono nowy *Statut gminy* dla miasta Krakowa, w miejsce dotychczasowego z 1866 r. Już na początku stwierdzał on:

§ 5. *Mieszkańcy miasta Krakowa dzielą się na członków i obcych.*

Rada miejska może zasłużonym mężom bez względu na ich miejsce zamieszkania i przynależność, jeżeli są obywatelami austriackimi, nadać obywatelstwo honorowe. Obywatelstwo honorowe nadaje wszystkie prawa służące członkom gminy, nie nakłada jednak żadnych obowiązków lub ciężarów gminnych.

I dalej w sprawach wyborczych:

§ 19. *Prawo wyboru radców miejskich służy bez względu na płeć tylko obywatelom państwa.*

Prawo to mają następujący członkowie gminy:

a) *obywatela honorowi miasta Krakowa [...]*

§ 26. *Wybieralnymi na członków Rady miejskiej są wszyscy własnowolni mężczyźni, prawo głosowania mający, którzy 30-ty rok życia ukończyli.*

Wśród zadań Rady znalazł się również zapis:

§ 60. *W szczególności należą do Rady Miejskiej następujące przedmioty: [...]*

29. *Nadawanie obywatelstwa honorowego.*

W całym tym okresie zgodnie ze *Statutem* i *Regulaminem obrad* sprawy honorowego obywatelstwa rozpatrywane były na posiedzeniach zwykłych, tajnych („przy drzwiach zamkniętych”), kworum stanowiła połowa radców miejskich, nie wliczając w to przewodniczącego obrad, którym był prezydent lub wiceprezydent miasta. Uchwała musiała uzyskać zwykłą większość głosów, zaś po zmianie *Statutu* w 1901 r. – bezwzględną większość głosów.

Na podstawie aktu z 1901 r. w latach 1894–1932 nadano 6 obywatelstw honorowych (przywołując jako podstawę cytowany wyżej § 5). Okres obowiązywania dwóch krakowskich statutów galicyjskich zamknęło uchwalenie w 1933 r. ustawy samorządowej.

W II Rzeczypospolitej, 1933–1939 – kwestia honorowego obywatelstwa i jego nadawania została jednoznacznie określona ustawą z 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego zwaną ustawą scaleniową (miała bowiem scalać różne rozwiązania ustrojowe obowiązujące nadal na ziemiach trzech byłych zaborów).

Interesujące nas zapisy tej regulacji, to:

- + odnośnie do czynnego prawa wyborczego:

Art. 3.

4. Prawo wybierania przysługuje obywatelom honorowym danego związku samorządowego bez ograniczenia przewidzianego w ust. 1 pkt. b)

Ograniczenie, o którym mowa w cytowanym przepisie, to dla czynnego prawa wyborczego wymóg zamieszkania przynajmniej od roku na terenie, dla którego organ jest wybierany – zasada ta nie dotyczyła zatem honorowych obywateli; mogli oni w ogóle nie mieszkać w mieście, którego honorowe obywatelstwo posiadali, a mimo to przysługiwało im prawo głosowania.

- + odnośnie do biernego prawa wyborczego:

Art. 4.

1. Wybrany do organów ustrojowych związków samorządowych może być każdy obywatel polski bez różnicy płci, który ukończył do dnia zarządzenia wyborów 30 lat i ma prawo wybierania do powyższych organów.

2. Do rady miejskiej i rady powiatowej, jak również na stanowisko ławnika miejskiego mogą być wybrani tylko obywatele polscy, którzy obok warunków wybieralności [...] władają językiem polskim w słowie i piśmie.

Zatem krajowi i zagraniczni honorowi obywatele Krakowa niemieszkający w mieście mogli być wybierani do organów różnych instytucji samorządu miejskiego (np. zarządów lub rad nadzorczych spółek czy fundacji miejskich), a także do rady miejskiej i powiatowej, ale w tym przypadku musieli wylegitymować się polskim obywatelstwem oraz znajomością języka polskiego w mowie i piśmie.

- + odnośnie do kompetencji do nadawania honorowego obywatelstwa:

Art. 43.

1. Do zakresu działania rady gminy [...] należy [...]:
y) nadawanie obywatelstwa honorowego gminy.

Zapis ten kontynuuje uświęconą tradycją zasadę, że o honorowym obywatelstwie decyduje najwyższy organ przedstawicielski samorządu na danym terenie, czyli rada gminy (miasta). Na tej podstawie w Krakowie nadano honorowe obywatelstwo Józefowi Piłsudskiemu w październiku 1933 r. (ustawa scaleniowa weszła w życie w lipcu tegoż roku) oraz ks. Adamowi Stefanowi Sapięcie w 1937 r.

Dodajmy, że omawiana ustawa przewidywała, że w najbliższych trzech latach prezydent Rzeczypospolitej wyda rozporządzenia z mocą ustaw nadające kilku największym ośrodkom miejskim, w Krakowowi, odrębne prawa – statuty o ustroju tych miast. Zapewne znalazłoby się tam i odniesienie do honorowych obywateli, ale do tej legislacji nie doszło.

Rzecz jasna w okresie okupacji niemieckiej 1939–1945 nie ma mowy o nadawaniu honorowych obywatelstw. Kraków był stolicą Generalnego Gubernatorstwa, okupacyjnego tworu pozbawionego samorządu, zatem bez rady miejskiej. Przyniosło to jednak również pozytywny skutek: po wojnie nie trzeba było rozliczać się z ewentualnych, kompromitujących nadań, jak to miało miejsce w wielu miastach na terenach włączonych do III Rzeszy.

W Polsce Ludowej, 1945–1990 – pierwsze dwie regulacje dotyczące ustroju miast, tj. ustawa z dnia 11 września 1944 r. o organizacji i zakresie działania rad narodowych oraz ustawa z 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej na temat honorowego obywatelstwa milczały.

Trzecia regulacja, ustawa z 25 stycznia 1958 r. o radach narodowych, także nie podejmowała kwestii instytucji ho-

norowego obywatelstwa, ale tylko do nowelizacji ustawą z 22 listopada 1973 r. o zmianie ustawy o radach narodowych. Zmiana ta wprowadziła nowy przepis uwzględniający już tę instytucję:

Art. 15 ust. 2 *W szczególności do zakresu działania miejskich rad narodowych należą sprawy [...]*

8) nadawania obywatelstwa honorowego miasta.

Akt ten został zastąpiony kolejną regulacją w postaci uchwalonej 20 lipca 1983 r. ustawy o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego. W jej treści znowu, jak przed rokiem 1973, nie znalazł się zapis o honorowym obywatelstwie – tak już pozostało do końca tego okresu, do 1990 r.

Z powyższego wynika, że w Polsce Ludowej bezpośrednia ustawowa podstawa do nadawania przez rady narodowe honorowego obywatelstwa istniała wyłącznie w latach 1973–1983. W tym czasie nadano tytuł tylko Michałowi Roli-Żymierskiemu w 1981 r.

W jaki sposób zatem poradzano sobie z wykazaniem podstaw dla nadania pozostałych tytułów w tym okresie? Metodę stosowaną do roku 1973 ukazuje uchwała z 2 września 1969 r. honorujący Ludvíka Svobodu, w której jako podstawę prawną podano art. 27 ust. 1 ustawy z 25 stycznia 1958 r. o radach narodowych. Brzmiał on: *Na sesjach rady narodowej rozpatrują sprawy zasadnicze dla danego terenu* – w tym przypadku uznano, że honorowe obywatelstwo mieści się w kategorii „spraw zasadniczych dla terenu Krakowa” i tym samym hasłowo określonej, ogólnej normie w drodze wykładni przyznano szczegółową kompetencję...

Natomiast metodą aktualną dla okresu po roku 1983 obrazuje uchwała z 5 stycznia 1988 r. nadająca tytuł Henrykowi Jabłotnickiemu, która przywołuje jako swoją podstawę art. 24 pkt 1 ustawy z 20 lipca 1983 r. o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego. Brzmiał on: *Rady narodowe stopnia podstawowego są właściwe we wszystkich sprawach należących*

do kompetencji rad narodowych, które nie zostały w drodze ustawowej zastrzeżone dla wojewódzkich rad narodowych, co z kolei należy odczytywać w kontekście poprzedzającego art. 23: Do rad narodowych należą wszystkie sprawy dotyczące rozwoju terenu, zaspakajania potrzeb ludności, a także inne sprawy nie zastrzeżone ustawowo na rzecz innych organów – ta podstawa to nic innego, jak odwołanie się do sformułowanego w owych przepisach domniemania kompetencji rady narodowej szczególnie podstawowego i odniesienie tego do nadawania honorowego obywatelstwa (rada narodowa właściwa we wszystkich sprawach, zatem i w tym przypadku, ponieważ ta kompetencja nie jest wyraźnie zastrzeżona dla żadnego innego organu). Wprowadzenie konstrukcji domniemania kompetencji do ustawy z 1983 r. tłumaczy rezygnację z niej ze szczegółowego wyliczania kompetencji rady, w tym z nadawania honorowego obywatelstwa (podobnie zresztą rzecz się miała z nadawaniem nazw ulicom i placom).

I jeszcze o ewentualnym regulaminie nadawania tytułu w okresie Polski Ludowej. W 1983 r. krakowskie Biuro Rady Narodowej wydelegowało swego inspektora M. Malińskiego do Archiwum Państwowego Miasta Krakowa, aby przeprowadził kwerendę w aktach Rady z lat 1945–1968 i ustalił, komu w tym czasie przyznano honorowe obywatelstwo oraz czy istnieje regulamin przyznawania tego tytułu. Inspektor w notatce służbowej z 17 listopada 1983 r. raportował: *brak jest regulaminu w sprawie przyznawania honorowego obywatelstwa M. Krakowa (z zasobu AZ UMK)*. Przygotowując ten tom, poszukiwano regulaminu, który mógłby powstać po 1983 r. – bezskutecznie. Z niewielką dozą ryzyka można stwierdzić, że regulacja taka w okresie Polski Ludowej nie istniała.

WSPÓŁCZEŚNIE

Od pierwszego współczesnego nadania krakowskiego honorowego obywatelstwa, które miało miejsce na inauguracyjnym posiedzeniu odrodzonej Rady Miasta Krakowa 28 czerwca 1990 r.

na rzecz Sławomira Mrożka, prawną podstawą była ustawa z 8 marca 1990 r. o *samorządzie terytorialnym*, stanowiąca:

Art. 18. [...]

ust. 2. Do wyłącznej właściwości rady gminy należy: [...]

14) nadawanie honorowego obywatelstwa gminy

Pomimo wielokrotnej nowelizacji tej ustawy (od 1998 r. obowiązuje ona pod nazwą o *samorządzie gminnym*) zapis ten nie zmienił się.

W ślad za tą ustawową regulacją Rada Miasta Krakowa wprowadziła do miejskiego statutu załącznik do uchwały nr XXV/167/91 RMK z 24 maja 1991 r. *Statut Miasta Krakowa* zapis:

§ 17. [...]

2. Do wyłącznej właściwości Rady należy: [...]

15) nadawanie honorowego obywatelstwa miasta.

W nowym *Statucie Miasta*, wprowadzonym jako załącznik do uchwały nr XLVIII/435/96 RMK z 24 kwietnia 1996 r. *Statut Miasta Krakowa*, ujęto rzecz inaczej:

§ 3. [...]

4. Najwyższym wyróżnieniem Miasta Krakowa jest nadawane przez Radę Honorowe Obywatelstwo Stołeczne Królewskiego Miasta Krakowa.

Dwa lata później uchwałą nr CXVII/1042/98 z 24 maja 1998 r. Rada Miasta Krakowa nadała tej regulacji nowe brzmienie:

§ 4. [...]

4. Najwyższym wyróżnieniem Miasta Krakowa jest Honorowe Obywatelstwo Stołeczne Królewskiego Miasta Krakowa nadawane przez Radę w wniosek Komisji Głównej przyjęty bezwzględłą większością głosów składu tej komisji.

W 1992 r. Rada Miasta Krakowa wprowadziła drugie, obok honorowego obywatelstwa, najwyższej rangi miejskie wyróżnienie w postaci medalu „Cracoviae Merenti”. Także i ono znalazło swoje statutowe umocowanie jako najwyższe odznaczenie miasta Krakowa (o relacjach między tymi dwoma honorami miejskimi w rozdziale o medalu „Cracoviae Merenti”).

Do tej pory mowa była o współczesnych podstawach prawnych nadawania honorowego obywatelstwa, ale nadawanie to powinno odbywać się na podstawie regulaminu ustalającego zasady i tryb działania Rady w tym przedmiocie. Pierwszych 13 tytułów (od czerwca 1990 r. do maja 1995 r.) przyznano jednak bez takiego regulaminu i ujednoliconych rygorów procedowania. Dopiero uchwałą nr XXXIV/321/95 RMK z 22 listopada 1995 r. w sprawie zasad i trybu nadawania Honorowego Obywatelstwa Stołeczne Królewskiego Miasta Krakowa rzecz tę uunormowano. Regulamin podlegał niewielkim zmianom, aktualnie w tej mierze obowiązuje uchwała nr LXXV/1836/17 RMK z 14 czerwca 2017 r. w sprawie zasad i trybu nadawania Honorowego Obywatelstwa Stołeczne Królewskiego Miasta Krakowa.

W myśl tej ostatniej regulacji Honorowe Obywatelstwo Stołeczne Królewskiego Miasta Krakowa może być nadawane żyjącym obywatelom polskim i cudzoziemcom, za zasługi dla Miasta, całokształt dokonań oraz postawę życiową stanowiącą wzór do naśladowania dla Krakowian. Nadanie Honorowego Obywatelstwa Stołeczne Królewskiego Miasta Krakowa niezależne jest od miejsca zamieszkania osoby proponowanej do uhonorowania.

Zatem wykluczono nadania pośmiertne, co jest potwierdzeniem ponad 200-letniej praktyki – w historii krakowskiego honorowego obywatelstwa nie zdarzyło się przyznanie tego tytułu osobie nieżyjącej. Wynika to z genetycznego powiązania tego zaszczytu z obywatelstwem miejskim, które było związane z prawami podmiotowymi danej osoby, na przyjęcie których mogła się ona godzić lub nie.

Omawiana uchwała z 2017 r. inicjatywę w zgłaszaniu kandydatur (wraz z umotywowaniem) składa w ręce:

- prezydenta miasta,
- przewodniczącego Rady działającego z własnej inicjatywy lub na piśmie wniosek grupy co najmniej 5 radnych,
- grupy mieszkańców Krakowa liczącej co najmniej 4 tys. osób mających prawo wybierania do Rady Miasta Krakowa.

Kandydatury są składane przewodniczącemu Rady Miasta najpóźniej do 31 marca każdego roku, ten zaś przedstawia je Komisji Głównej, która po ocenie kandydatów może bezwzględnie swoją większością zdecydować o wnioskowaniu o ich uhonorowanie do Rady Miasta. Po pozytywnej decyzji komisji przewodniczący Rady przyjmuje od osoby rekomendowanej do uhonorowania oświadczenie o woli przyjęcia zaszczytu. Gdy jest taka wola, wówczas Komisja Główna prze-

kazuje wniosek do rozpatrzenia przez Radę Miasta.

Na zwyczajnej sesji Rady Miasta Krakowa wniosek z uzasadnieniem przedstawia w imieniu Komisji Głównej przewodniczący Rady; procedura odbywa się w jednym czytaniu, zatem na tym samym posiedzeniu jest on głosowany – dla nadania tytułu potrzebne jest uzyskanie zwykłej większości głosów przy obecności co najmniej połowy składu Rady (radnych obecnych w sali obrad i niebiorących udziału w głosowaniu liczy się do kworum).

Tak oto tytuł zostaje nadany. Czym innym natomiast jest wręczenie dyplomu poświadczającego ten fakt, o czym mowa w dalszej.

W latach 1990–2021 Rada Miasta Krakowa nadała 49 honorowych obywatelstw. Poniżej porównanie z innymi miastami:

LICZBA HONOROWYCH OBYWATELSTW NADANYCH W NAJLUDNIEJSZYCH MIASTACH W POLSCE W LATACH 1990–2020* (W KOLEJNOŚCI LICZBY LUDNOŚCI)						
Warszawa	Kraków	Łódź	Wrocław	Poznań	Gdańsk	Szczecin
84	47	27	36	34	54	12

Zródło: internetowe strony miejskie przywołanych miast.

* Brak danych z innych miast odnośnie do roku 2021, stąd przyjęto rok 2020.



Już 6 lipca 1818 r. Senat uchwalił trzecie honorowe obywatelstwo. Nadano je księciu Henrykowi Lubomirskiemu, byłemu prefektowi Departamentu Krakowskiego Księstwa Warszawskiego z nominacji księcia Józefa Poniatowskiego. Lubomirski, zapewne z racji urzędu zaangażowany w początki ówczesnego przekształcenia ustrojowego, szczęśliwie przeprowadził ziemię krakowską z Krakowem przez burzliwy historycznie okres do czasów Wolnego Miasta. Jego przysły dar biblioteczny stał się jedną z podstaw utworzenia lwowskiego Ossolineum.



Henryk Lubomirski, wychowawcą księżnej Izabeli Czartoryskiej, ze względu na uznaną, niepospolitą urodę był w wczesnych latach życia wielokrotnie uwieczniany przez europejskich artystów; tutaj znajdujący się obecnie w Muzeum – Zamku w Łanucie posąg Henryk Lubomirski jako Amor, dzieło Antonia Canovy.

Te pierwsze trzy honorowe obywatelstwa były jakby „spłaceniem długu” za zasługi u początków Wolnego Miasta – zostały dobrane szczęśliwie i o razu wysoko usytuowały krakowskie honorowe obywatelstwo.

Alse Senat Rządzący WMK dopiero wypracowywał kryteria dla swoich honorowych nadań. Widać to po kolejnym, czwartym uhonorowaniu, które nastąpiło już 17 lipca 1818 r. Oto zaszczytem tym obdarzono 24-letniego młodzieńca Karola Arnolda, który bawiąc w Krakowie rok wcześniej, uratował tonącego w Wiśle. O ile trzy pierwsze nadania dotyczą postaci uplasowanych na „wysokich półkach”, niosąc w sobie ładunek polityczny, odnoszą się do kompleksowych dokonań uznanych za ważne dla Krakowa, to wbrew tej, wydawałoby się ukształtowanej już linii pojawia się honorowe obywatelstwo za czyn jednostkowy – bohaterski, ale incydentalny, a nie za „całokształt” dokonań. Jak się okaże, to jedyny taki przypadek w całej historii krakowskiego tytułu honorowego obywatela.

Karol Arnold, młody kompozytor i pianista niemieckiego pochodzenia, latem 1817 r. zatrzymał się w Krakowie, wracając z koncertów w Wiedniu do Warszawy, gdzie wówczas czasowo mieszkał. To, co zdarzyło się 5 lipca tegoż roku, opisano w wydawanym w Lipsku czasopiśmie „Allgemeine musikalische Zeitung” z 1817 r., nr 35:

Wczoraj spora grupa przedstawicieli tutejszej śmietanki towarzyskiej wracała z sielskiego rautu wydanego przez hrabiego Karola Soltyka. Podróż powrotna odbyła się barką po Wiśle. Przebywający wówczas w mieście znakomity pianista Karl Arnold z Frankfurtu nad Menem był również gościem rautu i wracał do Krakowa wspólnie z towarzystwem. W chwili, gdy barka zbliżała się do murów miasta, rozbrzmiały dzikie krzyki, a widok tonącego młodzieńca – jako że nurt rzeki był gwałtowny – przeraził wszystkich. Wtedy bez chwili zastanowienia, z narażeniem własnego życia pan Arnold rzucił się w otchłań wody, podpływał do nieszczęśnika, łapie go zdecydowanie, płył z nim do brzegu i po ciężkich zmaganiach rzeczywiście mu się

udaje: ratuje tonącemu życie. Mimo iż sama świadomość takiego czynu jest już najpiękniejszym podziękowaniem, pomimo ogólnych okrzyków zachwytu i podziękowań wszystkich obecnych dla młodego bohaterskiego artysty, który próbował zdystansować się od całego tego zamieszania, uważamy, że możemy prosić o rozpowszechnienie tego prostego opisu faktu – choćby dlatego, że stało się niemalże zwyczajem, iż artystom (szczególnie muzykom) towarzyszą anegdoty, które przedstawiają ludzkie słabości tychże, deprecjonują w powszechnym mniemaniu ich znaczenie (tłum. z jęz. niem. J. Olszańska).

Rok później Arnold ponownie przebywał w Krakowie, 28 czerwca 1818 r. dał koncert pianistyczny w ramach Drugiej Akademii Świętojańskiej, w tym samym dniu przystąpił do nowo utworzonego Towarzystwa Przyjaciół Muzyki, a 17 lipca został honorowym obywatelem Krakowa – do dnia dzisiejszego najmłodszym

z obdarzonych tych tytułem w całej krakowskiej historii tego zaszczytu.

Jak podaje norweski profesor muzykologii Harald Herresthal w monografii poświęconej Karolowi Arnoldowi, krakowska przygoda młodego artysty zakończona odebraniem z rąk władz Wolnego Miasta w 1818 r. poważnym tytułem godnościowym spotkała się z szerokim rezonansem w różnorodnej prasie i przyczyniła się do budowania istotnej u zarań kariery popularności, zarówno w środowisku artystycznym, jak i wśród publiczności (Herresthal 1993, s. 42–44).

Z czasem Arnold osiadł w dzisiejszym Oslo i zyskał pozycję jednego z najwybitniejszych norweskich kompozytorów; pod koniec życia został uznany za jednego z twórców muzyki narodowej Norwegii. W Oslo żyją jego potomkowie przechowujący rodzinne archiwum, a w nim oryginał dyplomu honorowego obywatela Krakowa z 1818 r., zatem najstarszy tego rodzaju krakowski dokument, jaki znamy – o tym będzie jeszcze dalej mowa.



Pród tytułowej karty nut skomponowanego na fortepian przez Karola Arnolda utworu Rondo na temat norweski, reklamowanego tu jako atrakcyjne dla dam – nuty wydane w Warszawie w latach 20. XIX w.

Kolejnymi trzema nadaniami Senat uhonorował ponownie polityków i dygnitarzy. Zakończyła pracę Komisja Organizacyjna złożona z komisarzy reprezentujących „mocarstwa opiekuńcze”, czyli Austrię, Rosję i Prusy, działającą od 1815 r., czuwająca nad tworzeniem Rzeczypospolitej Krakowskiej i przygotowująca konstytucję w jej rozwiniętym kształcie. Wspólną uchwałą Senatu z 12 września 1818 r. nadano więc honorowe obywatelstwo trzem cesarskim komisarzom, którymi byli: z ramienia Austrii hrabia Józef Swięts-Spork, z ramienia Rosji hrabia Ignacy Miączyński, z ramienia Prus baron Ernest Wilhelm von Reibnitz.

„Gazeta Krakowska” z 1818 r., nr 75, donosiła:

Senat Rządzący Wolnego Miasta Krakowa i jego Okręgu, okazując najczulsze dowody wdzięczności winnej gorliwym usiłowaniom JJWW. Pełnomocników w rozwinięciu Konstytucji od trzech Najjaśniejszych Dworów nowej tej Wolnego Kraju osadzie nadanej, położonym, chcąc oraz połączyć Ich na zawsze z tym Krajem związkami szczęścia na tej Konstytucji opartego, wszystkim Trzem Dyplomata Obywatelstwa przez ręce JW. Prezesa Senatu d. 18 bm. ofiarował.



Medal wybity w 1818 r. na zamówienie Senatu Wolnego Miasta Krakowa w podzięk za nadanie w tymże roku konstytucji WMK – na awersie herb WMK, na rewersie nazwiska trzech komisarzy reprezentujących „mocarstwa opiekuńcze”, członków Komisji Organizacyjnej WMK: u góry z ramienia Prus baron Ernest Wilhelm von Reibnitz, z lewej strony z ramienia Austrii hr. Ignacy Miączyński oraz po prawej z ramienia Austrii hr. Józef Swięts-Spork; wszyscy trzej w 1833 r. otrzymali tytuły honorowych obywateli WMK. Ich nazwiska umieszczone w wieńcach z liści dębu, których klasyczna symbolika wiązała je z ideą zasługi obywatelskiej (corona civica). Medal zaprojektowany przez warszawskiego medaliera Ferencza Xavera Stuckharta, wybity w złocie, średnica 63 mm.

W 1818 r. przyznano zatem 7 honorowych obywatelstw. Kolejny, 1819 rok, przyniósł aż 17 tytułów honorowych obywateli Wolnego Miasta Krakowa, wszystkie one związane były zakończeniem prac nad wytyczeniem szczegółowego przebiegu granic Wolnego Miasta.

Od 1816 r. działały komisje demarkacyjne: dla granicy z cesarstwem rosyjskim, ściślej z Królestwem Polskim (najlicniejsza, bo granica była długa i biegła w otwartym terenie), dla granicy z cesarstwem austriackim (mniej liczna, ponieważ wprawdzie granica też była długa, ale naturalna, na rzece

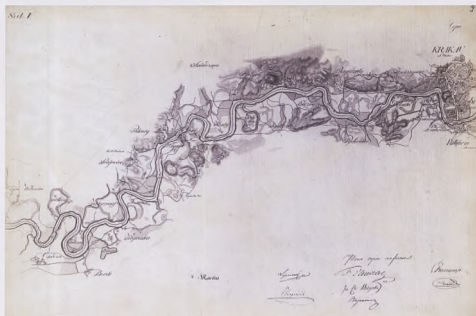
Wiśle) oraz dla granicy z królestwem pruskim (nieliczna, bo granica była krótka i naturalna, na rzece Przemszy). Prace prowadzili przedstawiciele wojsk trzech mocarstw – specjaliści ze służb kwatermistrzowskich (geodezyjno-kartograficznych). W przypadku granicy z Rosją byli to podoficerowie i oficerowie wojska Królestwa Polskiego pod dowództwem generała armii rosyjskiej. Na koniec tej pracy członkowie komisji otrzymywali od swoich cesarzy medale, Senat natomiast postanowił rozdysponowywać honorowe obywatelstwa i mocno się w tym uwikłał.

Demarkację zakończono w 1819 r.; już 17 lutego Senat przyznał 6 honorowych obywatelstw – otrzymali je członkowie komisji dla granicy z Rosją (Królestwem Polskim): Fryderyk August Filip d'Auvray, Adam Bojanowicz, Franciszek Koss, Klemens Kołaczkowski, Jerzy Arnold i Marcin Kle-

mensowski. Uchwała ta musiała wzbudzić poważne kontrowersje, skoro już niebawem Senat podjął kolejną (nr obrad 329, nr Dz. Gł. 629) o treści:

Przedmiot: JW Prezes Senatu wnosi aby ze względu kosztów jakie Skarbłożyć ma na wydanie dyplomatów prawa obywatelstwa członkom demarkacji Królestwa Polskiego liczbą onych do 4-ch pierwszych osób demarkacji ograniczoną była.

Uchwalono: następującym czterem członkom demarkacji dyplomata na prawo obywatelstwa kosztem Skarbu mają być wydanymi jako to generałowi d'Auvray – podpułkownikowi Bojanowiczowi – podpułkownikowi Kossowi i kapitanowi Kołaczkowskiemu. Na co Senat salvo calculo na ręce sekretarza generalnego kwotę zł dwieście czterdzieści assygnuje (ANK, sygn. WMK IV-5, s. 298).



Jeden z zachowanych arkuszy planu demarkacyjnego Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu – w tym przypadku granica między miastem i jego okręgiem a Austrią (Galicją) na odcinku między Krakowem i Podgórzem na wschodzie a Włobowicami i Obodzieżą na zachodzie, biegnąca głównym nurtem rzeki Wisły. Pod planem podpisy członków komisji demarkacyjnej, wśród nich obdarzeni za tę pracę w 1819 r. tytułami honorowych obywateli WMK: z ramienia Austrii baron Emanuel Lipowski i major Emmerich von Blagovich, z ramienia Rosji gen. Fryderyk August Filip d'Auvray i ppłk Adam Bojanowicz oraz z ramienia Prus Fryderyk Adolf Boscamp.

Można to odczytywać szeroko jako cofnięcie dwóch nadanych obywatelstw albo też wąsko jako odmowę wydania dyplomów na koszt miasta. Rzeczą wyjaśnili sami zainteresowani, czyli Jerzy Arnold i Marcin Klemensowski. Czując się obywatelami honorowymi z mocy uchwały Senatu z 17 lutego i powołując się na nią, wniesli do tego organu o wydanie dyplomów, choćby mieli za nie sami zapłacić – w przeciwieństwie do Senatu wykazali charakter i klasę. W tej sytuacji Senat uchwałą podjętą 11 maja 1819 r. (nr obrad 734, nr Dz. Gł. 1397) zgodził się z tym wnioskiem. Zacytujmy:

Przedmiot – Senator Michałowski przekłada, iż P. Arnold i Klemensowski, którym uchwałą do liczby obrad 222 prawu obywatelstwa przyznane zostało, ofiarują ponieść koszt na wygotowanie dyplomów stosownych potrzebny. Uchwalono – żądane dyplomatą z Kancelarii Senatu na koszt żądających wydać rozkazać (ANK, WMK IV-6, s. 16).

W ten sposób dwaj kapitanowie wojska polskiego z Królestwa obronili swoje honorowe obywatelstwa Krakowa, ale cała sprawa nadal pozostaje tajemnicza. Jest oczywiste, że Senatowi nie chodziło o to, by zaoszczędzić na niewypisaniu dwóch dyplomów; chodziło raczej o skrócenie listy uhonorowanych przedstawicieli Rosji (Królestwa Polskiego) z sześciu do czterech osób – na ułożonej według hierarchii służbowej liście padło na dwóch ostatnich... Podjęto więc uchwałę wklajając rzecz w sprawy finansowe i to widać wystarczyło, skoro w końcowym efekcie cała szóstka dyplomy otrzymała. Nie dowiemy się już zapewne, kto i dlaczego interweniował w tej sprawie i jakie były kulisy tych wysoce niezręcznych działań Senatu.

Dotyczyło to tylko jednej, rosyjskiej granicy; natomiast 17 sierpnia tegoż 1819 r. uchwałą Senatu uhonorowano osoby prowadzące demarkację z Austrią i Prusami. Honorowe obywatelstwa otrzymali dwaj przedstawiciele cesarza austriackiego – komisarze baron Emanuel Lipowski i Emmerich von Blagoevich, oraz dwaj przedstawiciele królestwa pruskiego – komisarze Fryderyk Adolf Boscamp i hr. Jan Nepomucen Mettlich.



Herb własny Lipowiczów z Lipowic (odmiana herbu Gryf) oraz sporządzony w 1935 r. portret barona Emanuela Lipowskiego; na piersi gwiazda orderowa polskiego Orderu św. Stanisława. Portret ten namalowała hr. Izabella Geldren-Egmond, żona barona Edwarda Adama Lipowskiego, prawnuka uhonorowanego przez WMK Emanuela.

Ta uchwała z kolei musiała oburzyć zmarginalizowanych w uhonorowaniach za demarkację Austriaków (6 osób za granicę rosyjską i tylko 2 osoby za austriacką) – Senat wyraźnie nie radził sobie z honorowymi obywatelstwami związanymi z wytyczeniem granic Wolnego Miasta. Musiał istnieć mocny nacisk zewnętrzny, skoro nagle pojawiło się aż 6 nowych honorowych obywateli, wszyscy z grona austriackich demarkatorów. Byli to: baron Franciszek von Hannekart, baron Jan von Rothkirch und Panthen, Ferdynand Leo von Pressen, Leopold Herbert, Adolf Marin i hr. Wolfgang von Zollern. Problem w tym, że osoby te pojawiły się nie w księdze protokołów obrad Senatu, gdzie wpisywano wszystkie uchwały i postanowienia, lecz w prowadzonej równolegle *Księdze obywatelskiej...* (ANK, sygn. WM 622), w której notowano obywatelstwa nadane przez Senat, ale wpis był wtórny w stosunku do zapisu uchwały we wspomnianej księdze protokołów; m.in. musiał powoływać się na nią jako na źródło. I tak oto znajdujemy w *Księdze obywatelskiej...* 4 nazwiska honorowych obywateli z przywołaniem uchwały z 17 sierpnia, a do tej uchwały – z jej wskazaniem – niejako „doklejonych” kolejnych 6 nazwisk honorowych obywateli, właśnie tych poszerzających reprezentację austriacką. W efekcie w *Księdze obywatelskiej...* z przywołaniem uchwały z 17 sierpnia znajdujemy 10 nazwisk, natomiast w księdze protokołów uchwała ta operuje tylko 4 nazwiskami. Świadczyć by to mogło o pewnym chaotycznym działaniu, zmierzającym do pospiesznego wygaszania konfliktowej sytuacji. „Poza protokołem” poszerzono treść uchwały z 17 sierpnia, zwiększono liczbę nadanych honorowych obywatelstw, ale przeoczono konieczność odpowiedniego skorygowania uchwały w księdze protokołów. Błąd poważny, ale niezmiennyjący istoty rzeczy: tych 6 honorowych tytułów pomimo nieskorygowania uchwały zaistniało i miało swoją moc. Zachowała się notka prasowa z 1820 r. wspominająca o zgodzie cesarza austriackiego na przyjęcie tych właśnie zaszczytnych nadań przez Ferdynanda Leona von Pressena i hr. Wolfganga von Zollerna.

Do tych „rozliczeń” z demarkacją Senat musiał jeszcze powrócić 28 września 1819 r., kiedy to podjął uchwałę o udzieleniu honorowego obywatelstwa kolejnemu przedstawicielowi Rosji (Królestwa Polskiego) w komisji demarkacyjnej, Józefowi Haukemu – zapewne znowu w wyniku zewnętrznej interwencji. W uzasadnieniu tej uchwały, rezygnując z wchodzenia w szczegóły, zapisano:

*ażeby gdy wedle uchwał [...] członkom Komisji Demarkacyjnej [...] dyplomata prawa obywatelskiego już wydane-
mi zostały [...] onemu także prawo obywatelstwa udzielono-
nym było*

– czyli: „inni dostali, to i on niech dostanie” (okazało się zresztą, że ówczesny podpułkownik, późniejszy generał obdarzony hrabiowskim tytułem Józef Hauke był zadaną postacią). Tym samym prowadzoną w 1819 r. akcję honorowania za demarkację Senat Rządzący zakończył rezultatem: 7 tytułów dla przedstawicieli Austrii (Królestwa Polskiego), 8 tytułów dla przedstawicieli Austrii oraz 2 tytuły dla przedstawicieli Prus.

Po tym wyczerpującym na dyplomatycznym polu roku 1819 Senat odłożył na bok sprawę honorowego obywatelstwa aż na 13 lat. Dopiero 17 sierpnia 1833 r. tytuł ten nadano 3 członkom Komisji Reorganizacyjnej, komisarzom upoważnionym przez swoje macierzyste dwory cesarskie i królewskie: baronowi Wilhelm von Pflüglowi reprezentującemu Austrię, Augustowi von Forckenbeckowi reprezentującemu Prusy i Ludwikowi Tęgoborskiemu reprezentującemu Rosję. Te honorowe obywatelstwa były podziękowaniem za opracowanie nowej konstytucji i nadanie jej Wolnemu Miastu Krakowowi – był to gest czysto dyplomatyczny, jako że dokument ten ograniczał wewnętrzne instrumenty demokratyczne republiki, jaką stanowiło Wolne Miasto, a jednocześnie jej zewnętrzną suwerenność, i tak już z samego założenia od czasów kongresu wiedeńskiego w 1815 r. względną.



Medal wybity w 1833 r. w Wiedniu na zamówienie Izby Prawodawczej Wolnego Miasta Krakowa w podzięk za przywrócenie jej do działania po okresie zawieszenia – na awersie herb WMK, na rewersie popiersia trzech komisarzy reprezentujących „mocarstwa opiekuńcze”, członków Komisji Reorganizacyjnej WMK (od lewej strony): z ramienia Austrii baron Wilhelm von Pflügl, z ramienia Prus August von Forckenbeck oraz z ramienia Rosji Ludwik Tęgoborski; wszyscy trzej w tymże 1833 r. otrzymali tytuły honorowych obywateli WMK. Medal zaprojektowany przez medaliera Josepha Daniela Boehma, wybity w brązie, średnica 55,8 mm.

Ostatnie dwa honorowe obywatelstwa okresu Wolnego Miasta Krakowa przypadły kończącym swoje misje w mieście rezydentom „mocarstw opiekuńczych” (w kategoriach dyplomacji mieli oni rangę konsułów). I tak 5 października 1835 r. tytuł ten otrzymał austriacki rezydent Franciszek Lorenz, natomiast 14 lipca 1843 r. pruski rezydent Otto Emil von Hartmann.

Łącznie w okresie Wolnego Miasta Krakowa przyznano 29 tytułów honorowego obywatelstwa.

POD ZABOREM – PRZED AUTONOMIĄ

W 1846 r. upadło Wolne Miasto Kraków – Rzeczpospolita Krakowska. Obszar miasta i jego okręg włączone zostały do granic cesarstwa austriackiego, nastąpił drugi zabór austriacki (pierwszy miał miejsce w latach 1796–1809 i został zakończony włączeniem Krakowa do granic Księstwa Warszaw-

skiego, a po jego likwidacji utworzeniem w 1815 r. Wolnego Miasta Krakowa). Już wkrótce, bo w roku 1848, powołano Radę Miejską. Jej udziałem było nadanie 28 grudnia 1850 r. honorowego obywatelstwa Krakowa radcy dworu, naczelnikowi Wysokiej C.K. Komisji Gubernialnej w Krakowie, Andrzejowi Ettmayerowi d'Adelsburg. Oficjalnie podano, że akt ten jest podziękowaniem za wsparcie budowy mostu na Wiśle łączącego Kraków z Podgórzem (tam, gdzie dzisiaj znajduje się kładka o. Bernatka), w rzeczywistości natomiast chciano wyrazić wdzięczność za wyjednanie u cesarza anulowania decyzji o przekształceniu katedry na Wawelu w kościół garnizonowy i przeniesieniu nekropolii królewskiej do kościoła pw. św.św. Apostołów Piotra i Pawła. Związawszy się z Krakowem, Andrzej Ettmayer d'Adelsburg z czasem osiadł tutaj, tu zmarł i został pochowany. Potomkowie w prostej linii naszego honorowego obywatela żyją na Śląsku, prawnuk

Jerzy przechowuje w archiwum rodzinnym m.in. oryginał dyplomu honorowego obywatelstwa.

Przez Radę Miejską wybraną w 1848 r. uhonorowany został w maju 1857 r. także prezydent krajowy dla Galicji Zachodniej w Krakowie hr. Henryk Jarosław Clam-Martinic, co budowało relacje miasta z jego bezpośrednim zwierzchnictwem w osobie tegoż prezydenta krajowego, skądinąd przychylnego Krakowowi.

Rok 1858 przyniósł w Galicji zmiany ustrojowe. W ich ramach w Krakowie m.in. zlikwidowano Radę Miejską, a w jej miejsce wprowadzono namiastkę reprezentacji samorządowej w postaci Wydziału Miejskiego. Już 4 listopada tegoż roku Magistrat i Wydział Miejski podjęły uchwałę o nadaniu honorowego obywatelstwa Andrzejowi Seidlerowi, aktualnemu burmistrzowi Krakowa. Był to jedyny w latach 1818–2020 przypadek w krakowskiej (czyli bez Podgórze) historii tego tytułu przyznania honorowego obywatelstwa urzędującemu burmistrzowi lub prezydentowi Krakowa. Pewnym wytłumaczeniem może tu być fakt wspomnianego przełomu ustrojowego, podczas którego działalność dotychczasowej Rady Miejskiej pod przewodnictwem Seidlera została zakończona, ale burmistrz przydywał nadal wspólnym posiedzeniom Magistratu i Wydziału Miejskiego. Bez względu na to zastrzeżenie nadanie godności było trafne – Andrzej Seidler dobrze zapisał się w historii naszego miasta.

Magistrat i Wydział Miejski wspólnymi uchwałami nadali jeszcze w latach 1860–1863 pięć honorowych obywatelstw. I tak 3 maja 1860 r. godność tę uzyskał Fryderyk Wykusiowicz, radca dworu, naczelnik Rządu Krajowego w Krakowie, późniejszy wieloletni radca w lwowskim Namiestnictwie, otwarty na sprawy krakowskie. Z kolei 18 września 1861 r. uhonorowano trzech postów krakowskich do wiedeńskiej Rady Państwa – tytularne obywatelstwa otrzymali: Franciszek Jan Smolka, hr. Adam Józef Potocki i Józef Dietl. Nad tymi ostatnimi warto się przez chwilę zatrzymać. Otóż wyściowy wniosek o nadanie obywatelstwa honorowego złożył

na XXVII posiedzeniu Magistratu i Wydziału Miejskiego 10 września radca miejski Walery Wielogłowski. Dotyczył on wyłącznie posła Franciszka Jana Smolki. Zgromadzeni bez otwierania dyskusji postanowili wniosek ten rozpatrzyć na kolejnym posiedzeniu. Następne, XXVII posiedzenie, miało miejsce właśnie 18 września. Już na jego wstępie radca Wielogłowski w formule sprostowania protokołu z poprzedniego posiedzenia poszerzył swój wniosek o osobę posła Adama Józefa Potockiego. Podniósł, że posłowie Smolka i Potocki reprezentują przeciwstawne obozy polityczne i łączne uznanie ich zasług byłoby dowodem bezstronności władz miejskich. Rozwinęła się dyskusja, ale dotycząca tylko kwestii, czy można nadać obywatelstwo honorowe osobie, która jest obywatелем rzeczywistym danego miasta – kwestia ta nie była nieuregulowana, radcy wymienili więc swoje poglądy w oparciu o przypadek Potockiego. Dyskusję tę przerwał kolejny wniosek – jak podaje protokół: *Radca Miej. Baranowski przywiódł, że [...] gdyby zaś Wydział Miejski podzielał wniosek za udzieleniem obywatelstwa honorowego Adamowi br. Potockiemu, tedy należałoby także honorowe obywatelstwo udzielić drowi Dietlowi, który równie położył zasługi. Radcy poparli ten punkt widzenia i: Prezydujący [...] poddał pod decyzję wniosek Rady Miej. Wielogłowskiemu z dodatkowym wnioskiem Rady Miej. Baranowskiego, aby udzielić obywatelstwo honorowe posłom do Rady Państwa z sejmiku galicyjskiego wybranym: Dr. Franciszkowi Smolce, Adamowi br. Potockiemu i Drowi Dietlowi w dowód uznania zasług dla dobra Kraju przez nich położonych. Wniosek przyjęto jednomyślnie* (ANK, sygn. IT 693, s. 53).

Widoczny jest tu kompromis polityczny (w efekcie korzystniejszy dla silniejszego ugrupowania) sprowadzający się do kuluarowego układu: poparcie Smolki w zamian za poparcie Potockiego, ale zarazem poparcie Potockiego w zamian za dodatkowe poparcie Dietla. Jak by nie spojrzeć, było to swoiste zgłównianie postaciami, z których każda miała już swoją poważną, ugruntowaną pozycję. W szczególności za wnioskowaniem pod koniec procedowania o honorowe obywa-

telstwo Józefa Dietla, niejako w formie „dodatku”, nie mogło zainteresowanego w pełni satysfakcjonować. Znać z przekazów trudny charakter Dietla i jego wrażliwość na własnym punkcie, można przypuszczać, że czuł urazę, a przynajmniej godność nie stała się mu bliska. Wśród zachowanych archiwaliów dotyczących tej sprawy znajdują się listy dziękczynne posłów Smolki i Potockiego skierowane na ręce burmistrza, listu od posła Dietla brak. W roku 1888, po upływie 27 lat, Franciszek Jan Smolka otrzymała ponownie tytuł honorowego obywatela Krakowa, natomiast w roku 1933, po upływie 72 lat, przywoływany już historyk prof. Adam Chmiel, sporządzając urzędowy spis honorowych obywateli miasta, o nadaniu w 1861 r. tej godności Józefowi Dietlowi... zapomni (patrz s. 94). Znamienne jest, że w wielu starszych opracowaniach o Dietlu jego honorowe obywatelstwo Krakowa było niedostrzegane, pomijane. Czy to wskutek tego, że – jak się wydaje – on sam z opisanych wyżej powodów nie ekspozował tej godności i usunął ją w cień, co spowodowało późniejszą niewiedzę?

Ostatnie honorowe obywatelstwo za swojego urzędowania Magistrat i Wydział Miejski nadały 19 kwietnia 1863 r.; tytuł ten otrzymał Anton Ryger, morawski notariusz i adwokat ustosunkowany w Wiedniu i wspierający tam nieokreślone bliżej sprawy Krakowa. Nie zachowały się dokumenty archiwalne związane z tym nadaniem (w szczególności brak protokołów uchwał władz miejskich z tego czasu), jednak było ono ówczesnie relacjonowane w szeregu tytułów prasowych i nie podlega najmniejszej wątpliwości. Natomiast luka w miejskich archiwaliach spowodowała, że jest niedostrzegane zarówno w literaturze, jak i w zestawieniach (np. w *Encyklopedii Krakowa* z 2000 r. czy na urzędowej liście w internetowym Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Krakowa). Przywracamy zatem pamięć o honorowym obywatelstwie Krakowa Antona Rygera.

W okresie pomiędzy upadkiem Wolnego Miasta Krakowa a powstaniem autonomicznego samorządu przyznano

8 honorowych obywatelstw – wszystkie one tak czy inaczej związane były z polityką, a sam tytuł ujawnił swój potencjał w kształtowaniu, a przynajmniej manifestowaniu linii politycznej. Najogólniej można stwierdzić, że całą ósemkę postaci uhonorowanych w tym bardzo trudnym dla Krakowa okresie historia zweryfikowała pozytywnie.

POD ZABOREM – W DOBIE AUTONOMII

Omówiliśmy instytucję krakowskiego honorowego obywatelstwa w dwóch najstarszych okresach historycznych, przedstawiając wszystkich uhonorowanych. Doszliśmy do roku 1866, kiedy to powstaje autonomiczny samorząd, którego jesteśmy dzisiaj bezpośrednimi spadkobiercami (zresztą nie tylko co do idei i zasad, ale i co do szeregu rozwiązań). Honorowe obywatelstwo Krakowa zaczyna podlegać regulacjom, rozpoczyna się proces prowadzący do takiego rozumienia tego tytułu, które jest nam bliskie – jako czysto godnościowego wyróżnienia, mającego na celu podziękowanie uhonorowanym i postawienie ich za wzór. Tym samym krąg osób obdarzonych tą godnością zmienia się, poszerzając o przedstawicieli nauki, kultury, gospodarki, filantropii oraz o rzecz jasna wpływowych polityków. Nadania tytułów stają się czytelne także według dzisiejszych kategorii. Dlatego też odwołując do kart poświęconych poszczególnym postaciom, tutaj i w następnych okresach historycznych skupimy się na sytuacjach tylko z różnych względów nietypowych, wyjątkowych.

O ile przez pierwsze honorowe obywatelstwa w tym okresie miały charakter polityczny (wśród nich premier wiedeńskiego rządu hr. Ryszard Belcredi, ale też obciążony zarzutami o antypolskość namiestnik Galicji hr. Agenor Gołuchowski) i były kontynuacją linii nakreślonej w okresie przedautonomicznym, to już w 1869 r. Rada Miejska uhonorowała Ludwika Rulikowskiego ze Świątarczowa, filantropa, który ofiarował miastu i tą drogą krakowskim instytucjom znakomitą bibliotekę i kolekcję instrumentarium naukowego.

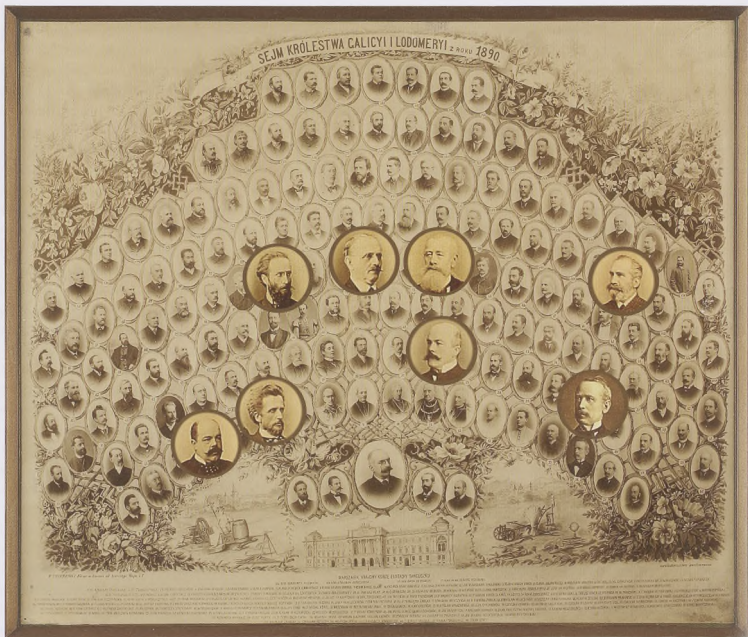


Tableau posłów do Sejmu Królestwa Galicji i Lodomerii z Wielkim Księstwem Krakowskim (Sejmu Krajowego Galicyjskiego) we Lwowie z roku 1890. Wśród posłów czterech aktualnych oraz czterech przyszłych honorowych obywateli miasta Krakowa i miasta Podgórze.

I tak w górnym rzędzie od lewej strony:

Tadeusz Rutowski – honorowy obywatel Krakowa (1917), Oskart Pietruski – honorowy obywatel Krakowa (1886) i Podgórz (1886).

Franciszek Jan Smolka – honorowy obywatel Krakowa (1861, ponownie 1888) i Fryderyk Zoll st. – honorowy obywatel Podgórz (1867), natomiast w dolnym rzędzie od lewej strony:

Stanisław Marcin Badien – honorowy obywatel Podgórz (1912),

Adam Stanisław Sapieha – honorowy obywatel Podgórz (1894),

Kazimierz Badien – honorowy obywatel Krakowa (1894) i Podgórz (1895)

i Julian Dunajewski – honorowy obywatel Krakowa (1887).

Na dole tableau wizerunków gmachu Sejmu Krajowego w Łuowie (obecnie siedziba uniwersytetu), nad nim wyróżniona wielkością zdjęcia postać Eustachego Stanisława Sanguszki, ówczesnego marszałka Sejmu.

W 1882 r. Rada Miejska nadała honorowe obywatelstwo Janowi Matejce – zatrzymamy się nad tym przypadkiem, ponieważ jest on jedynym w całej historii krakowskiego honorowego obywatelstwa z lat 1818–2021, w którym godność ta została przyjęta, a następnie odrzucona. Nadanie honorowego obywatelstwa mistrzowi było oczywiste. Matejko był hołubiony przez miasto; w 1878 r. po ukończeniu obrazu *Bitwa pod Grunwaldem* otrzymał od miasta podczas wielkiej gali berło na znak panowania w sztuce. Gdy ukończył i darował Krakowowi dzieło *Hold pruski*, 18 października 1882 r. uchwalono przyznanie artyście honorowego obywatelstwa. Tak się jednak złożyło, że władze miejskie postanowiły wyburzyć Szpital św. Ducha wbrew gorącym protestom Matejki. W proteście 23 maja 1892 r. ten zwrócił honorowe obywatelstwo, odsyłając dyplom. Miasto przyjęło to do milczącej wiadomości, deponując dyplom w archiwum miejskim, gdzie znajduje się do dzisiaj (obecnie Archiwum Narodowe w Krakowie).

I druga z tego okresu sytuacja niepowtarzalna w całej dotychczasowej historii krakowskiego honorowego obywatelstwa: jednej i tej samej osobie nadano tytuł po dwakroć. Franciszek Jan Smolka został honorowym obywatelem Krakowa w roku 1861 za zasługi podczas posłowania do wiedeńskiej Rady Państwa. W roku 1888 postanowiono uhonorować go tym samym tytułem w 10-lecie służby publicznej. Wyraźnie

nastąpił tu błąd władzy miejskiej, zaangażowano się w nadanie godności, nie mając wiedzy o wydarzeniach sprzed 27 lat. Były prezydent miasta Ferdynand Weigel wysłał do urzędującego prezydenta Feliksa Szlachtowskiego telegram uprzedzający o sytuacji i problemie, Szlachtowski podtrzymał jednak decyzję o nadaniu tytułu – zatem świadomie zdecydował o przekroczeniu zasad wydających się oczywistymi. Być może dla uzasadnienia tego zdarzenia skorzystano z podpowiedzi zawartej we wspomnianym telegramie od Weigla, że co innego tytuł sprzed autonomii, a co innego nadany za czasów autonomicznych pod rządami regulacji samorządowych. Sytuacja z powtórny nadaniem honorowego obywatelstwa nie stała się precedensem dla kolejnych tego rodzaju działań, do naszych czasów pozostała odosobnionym wyjątkiem – pomysłką, z której nie chciano lub nie można było się wycofać, i tak już zostało.

W okresie autonomicznym obejmującym lata 1866–1919 Rada Miejska przyznała 18 honorowych obywatelstw, nadawanych dość równomiernie, z wyłączeniem 10 lat, w trakcie których tytułu w ogóle nie przyznawano. Miało to miejsce w latach 1870–1879, w trakcie drugiej połowy kadencji Józefa Dietla i prawie całej kadencji Mikołaja Żyblikiewicza. Intrygujące jest, że właśnie na początku tego okresu, bo 30 marca 1871 r., na wniosek złożony jeszcze w 1869 r. Rada uchwaliła *Regulamin nadawania honorowego obywatelstwa*, niewprowadzający zresztą żadnych istotnych regulacji oprócz opiniowania kandydatur przez sekcje (komisje) Rady – o czym była już mowa. Zatem z jednej strony regulamin uchwalono, z drugiej zaś długo z niego w ogóle nie korzystano. Pierwszym, który otrzymał tytuł honorowego obywatela Krakowa w okresie obowiązywania tej regulacji, był w 1880 r. książę Władysław Czartoryski, założyciel Biblioteki i Muzeum Książąt Czartoryskich w Krakowie.

I jeszcze spojrzenie pod innym kątem – zacytujmy fragment artykułu pt. 76 *honorowych obywateli Krakowa*, czyli *historia zaszczytów z polityką w tle* autorstwa Mateusza Drożdża:

przepisy nie pozwalały nagradzać honorowym obywatelstwem Krakowa osób, które nie posiadały obywatelstwa monarchii habsburskiej. Z tego powodu krakowscy radni nie mogli w ten sposób uhonorować m.in. Henryka Sienkiewicza, Józefa Ignacego Kraszewskiego czy Ignacego Paderewskiego, formalnie obywateli rosyjskich. Gdy w 1910 r., w 500-lecie bitwy grunwaldzkiej, Paderewski ufundował pomnik Jagielly, prezydent Juliusz Leo mógł mu tylko powiedzieć: „Niestety prawa, które mi się rządzą, tj. statut nasz nie pozwalają nadać Ci najwyższej godności, jaką miasto nasze rozporządza, tj. obywatelstwa honorowego. Nie mogąc tego uczynić, prosimy Cię, abyś przyjął obywatelstwo honorowe wśród naszych serc”. Hojnego ofiarodawcę uczczono nadaniem jego nazwiska ulicy wychodzącej z Kleparza wprost na nowy monument (Drożdż 2014).

W II RZECZYPOSPOLITEJ

W okresie 10-lecia międzywojennego krakowscy radcy miejscy, od 1933 r. nazwani już radnymi miejskimi, nie szafowali tytułem honorowego obywatelstwa – nadali go tylko trzykrotnie. Pierwszy z nich ks. bp. Władysławowi Bandurskiemu, kapelanowi wojskowemu związanemu ze środowiskiem wileńskim, dopiero w roku 1932 – zatem ponad 15 lat od ostatniego nadania „galicyjskiego” w 1917 r. dla Tadeusza Rutowskiego, wiceprezidenta, faktycznego prezydenta miasta Lwowa. Ten 15-letni okres to czas wielkich perypetii w funkcjonowaniu Rady Miejskiej, wybranej jeszcze przed I wojną światową, czas jej rozwiązywania, ustanawiania rad przybocznych i jej ponownego reaktywowania. Sytuacja zmieniała się wraz z wyborem w 1931 r. Tymczasowej Rady Miejskiej. W 1933 r. tytuł honorowego obywatela nadano marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu – Tymczasowa Rada Miejska zebrała się w trybie pilnym, by przyznać mu tę godność na uroczystym posiedzeniu 3 października tegoż roku, na kilka dni przed potwierdzonym już przybyciem uhonorowanego do Krakowa na Święto Jazdy Polskiej zorganizowane w 250. rocznicę odsieczy wiedeńskiej. W natłoku relacji z tego święta samo

wręczenie dyplomu umknęło zarówno dziennikarzom, jak i kronikarzom. Po wnikliwych badaniach można stwierdzić, że prawdopodobnie odbyło się ono 6 października przed defiladą jazdy konnej na Błoniach, gdy marszałek podejmował w namiotach na boisku klubu „Juwenia” przedstawicieli kleru, miasta, wojskowości i korpusu dyplomatycznego. Jeżeli tak było w rzeczywistości, a wiele na to wskazuje, to byłoby to najbardziej nietypowe miejsce wręczenia krakowskiego honorowego obywatelstwa w całej jego historii, nie zresztą nieumiejące wartości samego tytułu.

W POLSCE LUDOWEJ

Z okresu Polski Ludowej (Rzeczypospolitej Polskiej, od roku 1951 Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej) z 6 nadanych wówczas honorowych obywatelstw do naszych czasów przetrwało tylko jedno. Jest to godność przyznana przez Miejską Radę Narodową w Krakowie w 1951 r. Ludwikowi Solskiemu, nestorowi scen polskich, w 75-lecie pracy artystycznej, które przypadło w jubileusz 95-lecia jego urodzin. Pięć lat wcześniej, w 1946 r., stosowne jubileusze Solskiego obchodzono także uroczystie, miasto nadało i wręczyło aktorowi berło na znak panowania na teatralnych deskach (była to analogia do berła wręzonego w roku 1878 Janowi Matejce na znak panowania w sztuce).

Kolejnych 5 honorowych obywatelstw Krakowa z tamtego okresu nie ostało się próbie czasu i późniejszym ocenom. Chodzi o tytuły nadane: w roku 1955 marszałkowi ZSRR Iwanowi Stiepanowiczowi Koniewowi, w roku 1961 premierowi Józefowi Cyrankiewiczowi, w roku 1969 czechosłowackiemu prezydentowi Ludvíkowi Svobodzie, w roku 1981 marszałkowi Michałowi Roli-Żymierskiemu i w roku 1988 prof. Henrykowi Jabłońskiemu. W nowej rzeczywistości politycznej odrodzona Rada Miasta Krakowa negatywnie zweryfikowała te postaci i uchwałą nr LI/357/92 z 8 maja 1992 r. w sprawie Honorowego Obywatelstwa Miasta Krakowa cofnęła wcześniejsze nadania tych tytułów.

Formalnie zastosowano tu prawny instrument anulowania stosownych uchwał byłej Rady Narodowej Miasta Krakowa. Nie wdając się w prawniczą egzegezę tego „anulowania”, należy zdroworozsądkowo stwierdzić, że owych 5 nadań honorowych obywatelstw było faktem. Przywołana tu uchwała Rady Miasta Krakowa z 1992 r. w istocie sprowadza się

do wykreślenia tych postaci z listy honorowych obywateli miasta Krakowa. Można obrazowo dodać: „wykreślenia piórem”, ale nie „wymazania gumką”, bo to ostatnie byłoby ahistoryczne. Tak rozumiana wola Rady Miasta Krakowa ma oczywiście swoją moc formalną, ale rzecz jasna nie niweczy zaszczytu historycznych.

Druk nr 368

Projekt
Komisji Przewodzącej
i Porządku Publicznego

Uchwała
Rady Miasta Krakowa

§ 1.

W uchwale RM m. Krakowa z dnia 20.IV.1951. nadającej L.Solskiemu godność Honorowego Obywatela Miasta Krakowa zmienia się nazwę nadanej godności na

Honorowy Obywatel Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa

§ 2.

Anuluje się następujące uchwały RM m. Krakowa

1.2 dnia 23.IV.1955. o nadaniu Honorowego Obywatelstwa Miasta Krakowa Ivanowi Stiepanowiczowi Koniewowi

2.2 dnia 20.IV.1951 o nadaniu Honorowego Obywatelstwa Miasta Krakowa Mironowi Cyrankiewiczowi

3.2 dnia 2.IX.1959. o nadaniu Honorowego Obywatelstwa Miasta Krakowa Ludwikowi Swobodzie

4.2 dnia 17.IV.1951. o nadaniu Honorowego Obywatelstwa Miasta Krakowa Michałowi Poli-Zymierskiemu

5.2 dnia 5.I.1950 o nadaniu Honorowego Obywatelstwa Miasta Krakowa Henrykowi Jabłońskiemu.

§ 3.

Ustala się, iż ludzie zasłużeni dla Krakowa w okresie po 6. IX. 1959. , którzy zmarli przed 26. V. 1990 mogą w roku 1992. otrzymać godność Honorowego Obywatela Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa pośmiertnie.

Uzasadnienie

Ad.1. Wszyscy inni honorowi obywatele otrzymali tytuł w takim brzmieniu.

Ad.2. I.S. Koniew otrzymał honorowe obywatelstwo za "manewr, który ocalił Kraków". Istnienie tego manewru jest obecnie poddawane w

i

wątpliwości przez historyków. Ponadto jeżeli rzeczywiście ocalili on Kraków, to zrobił to nie dla Polski, tylko dla imperium sowieckiego, czyli chcąc móc mówić o "красивым славянским городом" (pięknym słowiańskim mieście). Ilustracją do tego mogą być wyroki śmierci na żołnierzy AK podpisane przez I.S. Koniewa. J. Cyrankiewicz otrzymał godność za sfinansowanie z funduszy rządowych remontu Rynku Głównego. Remont ten nie był niczym innym, jak dewastacją zabytku. Prezydent L.Swoboda odbierał tytuł w Krakowie, w czasie gdy wspólnie z G. Husakiem tłumił "Wiesie Praską". Kryminalny przestępca M. Lybwiński (Pola-Zymierski) nie wyróżnił się czymś tak wielkim, co mogłoby zaizolować wrażeń, jakie wywołuje kompromitujący proces o łapówki. Prof. Henryk Jabłoński był wspólnie z K. Barcikowskim inicjatorem programu zorganizowanej, rabunkowej dewastacji miasta dokonywanej pod przykrywką rewolucyjacji.

Ad.3. W okresie, o którym mowa byli ludzie, którym honorowe obywatelstwo się należało na pewno, a nie miał go kto nadać.

Pochodzący z Archiwum Zakładowego UMK projekt uchwały Rady Miasta Krakowa z uzasadnieniem, anulującej 5 honorowych obywatelstw Krakowa nadanych w okresie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej – uchwałę tę podjęto 8 maja 1992 r. w brzmieniu zgodnym z przedstawianym tu projektem, jedynie bez § 1 tego projektu.

Projekt uchwały Rady Miasta Krakowa w tym przedmiocie wraz z jej uzasadnieniem przygotowany został przez Komisję Praworządności i Porządku Publicznego RMK działającą pod przewodnictwem radnego Ryszarda Bociana – dokument ten w całości publikujemy poniżej. Widoczna na jego początku adnotacja „Druk nr 368” oznacza, że stał się oficjalnym dokumentem Rady skierowanym do dalszego procedowania. W tych ramach najpierw przewodniczący RMK radny Kazimierz Barczyk 27 kwietnia 1992 r. przekazał go do zaopiniowania komisjom Rady oraz klubom radnych (zachowała się kopia pozytywnej opinii Komisji ds. Współpracy z Zagranicą i Współpracy z Gminami, sygnowanej przez wiceprzewodniczącego tego organu, radnego Marka Czerskiego). Projekt ten wprowadzony został 8 maja 1992 r. pod obrady Rady *in pleno*; tę część porządku dziennego poprowadził wiceprzewodniczący Rady radny Jerzy Ronikier. Zachowana kopia stenogramu z tego posiedzenia wykazuje, że radni skoncentrowali się na kwestiach formalnych, nie dyskutowano na temat listy honorowych obywatelstw wnioskowanych do anulowania czy poszczególnych postaci objętych tą listą ani nad uzasadnieniem przedstawionym przez wnioskującą komisję w projekcie uchwały. Na koniec Rada Miasta Krakowa przyjęła wnioskowaną uchwałę w pierwszym czytaniu większością 36 głosów „za”, przy 1 głosie przeciwnym i 6 wstrzymujących się; nadano jej numer i tytuł w brzmieniu podanym już w poprzednim akapicie. Oryginał uchwały podpisał wskazany już radny prowadzący tę część obrad. Treść tego dokumentu w pełni odpowiada prezentowanemu tu projektowi, z jednym wyjątkiem: aby nie mieszać różnych materii, w całości odrzucono projektowany § 1, w którym przewidywano zmianę nazwy godności honorowego obywatela miasta Krakowa nadanej w 1951 r. Ludwikowi Solskiemu, poprzez dodanie określeń „Stołecznego Królewskiego” (w konsekwencji tego odrzucenia zmieniła się numeracja paragrafów).

Gwoli sprawiedliwości należy dodać, że na marginesie tematu krakowskiego honorowego obywatelstwa spotkać można wątpliwości co do decyzji Rady anulującej tę godność w przypadku Józefa Cyrankiewicza i Henryka Jabłońskiego. Nie chodzi tu o konteksty ideologiczne czy polityczne dotyczące tych dwóch postaci uhonorowanych w okresie Polski Ludowej, lecz jedynie – jak jest to podnoszone – o zasługi dla Krakowa w zakresie pozyskiwania i przekazywania nadzwyczajnych funduszy z budżetu centralnego czy to na inwestycje i przedsięwzięcia rozwojowe, czy też na rzecz historycznej substancji miasta, to jest na – jak to różnie w kolejnych dekadach określano – ratowanie, ochronę, odnowę czy rewaloryzację zabytków (w tym ostatnim zakresie przywoływana jest przede wszystkim historyczna dla miasta waga Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, działającego w latach 1978–1990 pod przewodnictwem Henryka Jabłońskiego).

W historii krakowskiego honorowego obywatelstwa w latach 1818–2021 innych przypadków pozbawienia tytułu nie było.

Przytaczana tu uchwała z 1992 r. zawiera furtkę dla wyjątku od przestrzeganej do tej pory zasady nadawania godności za życia uhonorowanego. Otóż zapisano w niej: *Ustala się, że ludzie zasłużeńi dla Krakowa w okresie po 6 września 1939 r., którzy zmarli przed 26 maja 1990 r. mogą w roku 1992 otrzymać godność Honorowego Obywatela Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa pośmiertnie.* (Dzień 6 września 1939 r. to początek okupacji niemieckiej Krakowa w czasie II wojny światowej, 26 maja 1990 r. to dzień przed datą wyborów powszechnych do odrodzonego samorządu I kadencji). Rada wprowadziła zatem wyjątek od zasady nienadawania honorowego obywatelstwa pośmiertnie (inaczej ujmując: złamano zasadę koniecznej osobistej zgody zainteresowanego i wyrażenia woli przyjęcia honoru), ograniczając jednak możliwość skorzystania z tego wyjątku zarówno czasowo – do niepełnych 8 miesięcy 1992 r., jak i co do kręgu osób – zasłużeńi i zmarli w ściśle oznaczonym przedziale ok. 50 lat.

Można by głębiej rozważać tę konstrukcję, gdyby Rada Miasta Krakowa z tej stworzonej dla siebie furtki skorzystała, ale do końca 1992 r. nie przyznała żadnego pośmiertnego honorowego obywatelstwa i cytowany zapis uchwały pozostał martwy. Mogłoby to oznaczać, że Rada przez szereg miesięcy nie znalazła w 50-letnim okresie okupacji niemieckiej i Polski Ludowej ani jednej zasłużonej osoby związanej z naszym miastem, a już nieżyjącej, która byłaby godna – w opinii większości tego organu – tytułu honorowego obywatela Krakowa. Nie tak jednak było. Jak wynika z bezpośredniej relacji uzyskanej od Antoniego Leona Dawidowicza, ówczesnego radnego i przewodniczącego Komisji Kultury i Ochrony Zabytków Rady Miasta, to właśnie ów radny skutecznie zawniósł o dołączenie tego właśnie zapisu o możliwości pośmiertnego nadania tytułu. Zapis został sformułowany ogólnie, ale jego intencją było umożliwienie uhonorowania zmarłego w 1983 r. ks. Kazimierza Figlewicza, długoletniego proboszcza parafii archikatedralnej na Wawelu, zasłużonego w trakcie okupacji niemieckiej w ratowaniu skarbów katedry. Formalnie więc możliwość stworzono, ale ostatecznie z niej nie skorzystano.

Z okresem Polski Ludowej wiąże się sprawa honorowego obywatelstwa dla papieża Jana Pawła II. Oto Rada Narodowa Miasta Krakowa pod przewodnictwem Apolinarego Kozuba w 1987 r., czyli u schyłku PRL-u, postanowiła obdarzyć tą godnością Karola Wojtyłę. Rzecz wagi pierwszorzędnej, sam zamiysł musiał oczywiście zyskać akceptację odpowiednich instancji Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (o ile wręcz nie stamtąd pochodziła sama idea takiego uhonorowania, zawierającego przecież bardzo mocny ładunek polityczny).

W Biurze Rady Narodowej zaczęto przygotowywać dokumenty, w tym węzłowy tekst projektu stosownej uchwały. Znamy i publikujemy tu ostatnią z zachowanych wersji tego projektu – w nim oprócz ekspozycji zasług Jana Pawła II znajduje się znamieny fragment: w zgodzie z powszechną

wolą społeczeństwa Krakowa jego przedstawiciele potwierdzają. Był rok 1987, władza na każdym szczeblu, w tym i krakowska Rada Narodowa, dramatycznie poszukiwała potwierdzeń, że posiada legitymację do reprezentowania społeczeństwa i ma rzeczywiście charakter przedstawicielski.

Podjęto zaawansowane działania przygotowawcze oraz opracowano szczegółowy scenariusz nadania tytułu i wręczenia dyplomu – zaplanowano, że uroczystość nastąpi 10 czerwca 1987 r. na zamku wawelskim w Sali Senatorskiej przed lub po mszy św. w katedrze na Wawelu. Zadbano o detale z hejnałem mariackim i trzema osobami w strojach ludowych do wręczania kwiatów włącznie. Zaczęły się już zabiegi o uczestnictwo w tej uroczystości, czego przykładem przedstawiana tu kopia oficjalnego pisma do władz miasta (s. 128).

Równolegle podjęto starania o uzyskanie zgody papieża Jana Pawła II na przyjęcie oferowanego honoru. Kontakt z metropolitą krakowskim kard. Franciszkiem Macharskim wykazał, że sprawa ta nie rozegra się kanałami wewnątrzkościelnymi, lecz konieczna jest droga dyplomatyczna na szczeblu państwowym, jak w relacjach z każdą inną głową państwa.

Właściwe tu Ministerstwo Spraw Zagranicznych koniecznie końców otrzymało z Watykanu stanowisko, w którym stwierdzono, że *Papież Jan Paweł II czuje się krakowianinem i dziękuje za pamięć i serdeczny gest (z publikowanego tu „Wyjaśnienia” Biura Rady Narodowej)*. To zamknęło rzecz całą, oczywiście z wynikiem negatywnym.



III wersja

UCHWAŁA Nr
RADY NARODOWEJ MIASTA KRAKOWA
z dnia 1987 r.

o nadaniu honorowego obywatelstwa miasta Krakowa Karolowi
Wojtyła - Jego Świątobliwości Janowi Pawłowi II, Papieżowi
Kościoła Rzymskokatolickiego.

Rada Narodowa Miasta Krakowa zabrana na nadzwyczajnej
sesji nadaje

JEGO ŚWIĄTOBLIWOŚCI PAPIEŻOWI JANOWI PAWŁOWI II
HONOROWE OBYWATELSTWO MIASTA KRAKOWA

wysoko ceniąc Jego zasługi dla utrwalania pokoju, sprawiedli-
wości społecznej i wartości moralnych wśród narodów świata
oraz mając we wdzięcznej pamięci Jego związki z ojczyzną
Polską i z ukochanym przezeń Krakowem.

W zgodzie z powszechną wolą społeczeństwa Krakowa
jego przedstawiciele potwierdzają niniejszym aktem najgłębszy
szacunek dla szlachetnych idei, które Jego Świątobliwość głosi
całemu światu.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Apolinary Kozub

Na tej i pięciu kolejnych stronach pochodzące z Archiwum Zakładowego UMK dokumenty wewnętrzne
Prezydium Rady Narodowej Miasta Krakowa z 1987 r. dotyczące planowanego nadania
papieżowi Janowi Pawłowi II tytułu honorowego obywatela Krakowa.

P r o p o z y c j e

dotyczące nadania Papieżowi Janowi Pawłowi II tytułu Honorowego Obywatela Miasta Krakowa oraz organizacji uroczystości wręczenia aktu nadania tego tytułu.

I. Nadanie Honorowego Obywatelstwa

- W dniu 27 maja br. w godz. 10.00 - 15.30 Rada Narodowa Miasta Krakowa będzie obradowała na XXVIII zwyczajnej sesji.
- Proponuje się, aby przed jej zakończeniem - Prezydium Rady ogłosiło swoje postanowienie o zwołaniu bezpośrednio po zakończeniu obrad sesji zwyczajnej /tj. o godz. 15.30/ -
 - nadzwyczajnej sesji Rady Narodowej Miasta Krakowa dotyczącej nadania Papieżowi tytułu Honorowego Obywatela Miasta Krakowa.
- W sesji nadzwyczajnej udział biorą: radni i pozostali uczestnicy trwającej do godz. 15.30 zwyczajnej sesji oraz dodatkowo zaproszeni na sesję nadzwyczajną /na godz. 15.30/ przedstawiciele władz kościelnych /w/g odrębnych uzgodnień/.
- Oczekiwany rezultat nadzwyczajnej sesji - podjęcie przez Radę Narodową Miasta Krakowa ^{uchwały} o nadaniu Papieżowi - Honorowego Obywatelstwa Miasta Krakowa.

II. Organizacja uroczystości wręczenia Papieżowi aktu nadania Honorowego Obywatelstwa Miasta Krakowa

- Proponuje się zorganizowanie tej uroczystości w dniu 10 czerwca br. na Wawelu, w Sali Senatorskiej, w następującym czasie:
 - 1/ od godz. 18.15 do godz. 18.45, tj. przed mszą jaką będzie odprawiona w Katedrze na Wawelu
 - lub
 - 2/ od godz. 20.30 do godz. 21.00, tj. po mszy w Katedrze na Wawelu.

- 2 -

- Propozycja listy uczestników uroczystości:

1/ Przedstawiciele RN m. Krakowa

- a/ Prezydium RN m. Krakowa - 17 osób,
- b/ Radni RN m. Krakowa - członkowie PAX, CHSS
- 1 PZKS - 9 osób

2/ Przedstawiciele władz krakowskich

- a/ ścisłe Prezydium Krakowskiej Rady PRON - 5 osób
- b/ Posłowie - członkowie Krakowskiego Zespołu Poselskiego - 14 osób
- c/ Prezydent i Wiceprezydenci Miasta Krakowa - 5 osób

3/ Przedstawiciele władz organizacji społecznych

- a/ ścisłe Prezydium Krakowskiego Komitetu Pokoju - 4 osoby,
- b/ ścisłe kierownictwa Stowarzyszeń: PAX, CHSS
- 1 PZKS - 12 osób,
- c/ ścisłe kierownictwo Wojewódzkiego Porozumienia Związków Zawodowych - 5 osób.

4/ Przedstawiciele władz centralnych - w/g odrębnych ustaleń.

5/ Przedstawiciele władz kościelnych - w/g odrębnych ustaleń.

- łączna ilość uczestników - około 75 osób /bez przedstawicieli władz centralnych i kościelnych/.

- Propozycja - przebiegu uroczystości :

1. Zebranie się uczestników uroczystości na 10 = 15 min. przed jej rozpoczęciem /w tym czasie proponuje się odegranie na fortepianie - niejako w tle - utworów Chopina/
2. Wejście Papieża z osobami towarzyszącymi /punktualnie o godzinie rozpoczęcia uroczystości/
3. Zajęcie przez Papieża miejsca w ustawionym centralnie fotelu, a osoby towarzyszące zajmują wyznaczone miejsca na sali.
4. Hejnał mariacki.
5. Otwarcie uroczystości przez Przewodniczącego RN m. Krakowa.
6. Krótkie wystąpienie Przewodniczącego RN m. Krakowa w trakcie którego m.in. Przewodniczący odczytuje tekst uchwały Rady.

- 3 -

7. Wręczenie Papieżowi aktu nadania Honorowego Obywatelstwa przez Przewodniczącego RN m. Krakowa.
8. Wręczenia Papieżowi kwiatów /3 osoby w strojach regionalnych/.
9. Wręczenie Papieżowi pamiątkowego daru przez przedstawicieli władz Krakowa.
10. Wystąpienie Papieża.
11. Zakończenie uroczystości przez przewodniczącego RN m. Krakowa.
12. Odegranie krótkiego /3-5 min./ utworu Chopina.



KRAKOWSKA RADA PATRIOTYCZNEGO RUCHU ODRODZENIA NARODOWEGO

31-156 Kraków, ulica Baszowa 22
Telefon 22-33-70, 22-24-27, centrala 22-25-55 telex 8322302

BRN II 15230/A/3/87

L. dz.

426/87

Kraków, dnia 1987-05-15

Ob. Przewodniczący


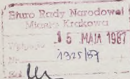
Rady Narodowej

Miasta Krakowa

Apolinary Kozub

Uprzejmie prosimy Obywatela Przewodniczącego o umożliwienie udziału w uroczystości nadania honorowego obywatelstwa Krakowa Janowi Pawłowi II grupie jego kolegów z lat studiów. Z wnioskiem takim zwrócił się do nas mgr Jan Antoniszczak / w załączeniu/.

Przewodniczący KR PRON


Ryszard Zieliński

BRN IV / 5230/4/3/81Załącznik nr 1do też XXVIII sesji Rady Narodowej m. Krakowa - 27 maja 1987r.Wyjednienie dot. wniosku o nadanie PapieżowiJanowi Pawłowi II Honorowego Obywatelstwa Miasta Krakowa.

Na poprzedniej sesji w dniu 25 marca br. Radny Gustaw LEMBAŚ w imieniu własnym i Krakowskiego Komitetu Pokoju zgłosił wniosek o nadanie Papieżowi Janowi Pawłowi II Honorowego Obywatelstwa Miasta Krakowa.

Wniosek taki był też przedmiotem specjalnej uchwały II Wojewódzkiego Zjazdu PRON w Krakowie, który obradował 21 marca bieżącego roku.

W tej sprawie niezwłocznie zostały podjęte działania wykonawcze. Na trzeci dzień po sesji został nawiązany kontakt z odpowiednim departamentem Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Została również przeprowadzona rozmowa z kardynałem Franciszkiem Macharskim podczas której ustalono, że sprawa ta będzie załatwiona na drodze dyplomatycznej.

W związku z tym zwróciłem się do Ministerstwa Spraw Zagranicznych o nadanie sprawie stosownego biegu.

Utrzymywaliśmy stały kontakt z Ministerstwem, które ostatnio poinformowało, że Papież Jan Paweł II czuje się krakowianinem i dziękuje za panie i serdeczny gość.

W tej sytuacji sprawa pozostaje bez dalszego biegu.

W III RZECZYPOSPOLITEJ

Nadszedł czas przełomu polityczno-ustrojowego lat 1989/1990, diametralnie zmieniły się wszelkie uwarunkowania. W nawiązaniu do przedstawionych już starań z roku 1987 o uhonorowanie papieża Jana Pawła II nasuwa się pytanie, czy w tych nowych okolicznościach była szansa, aby Ojciec Święty stał się honorowym obywatelem Krakowa?

Na tak postawione pytanie nie znajdziemy odpowiedzi w zachowanych dokumentach i utrwalonych urzędowych archiwaliach. Dla tego rodzaju materii bardziej właściwe są instrumenty dyplomacji, z dyskrecją gabinetów na czele (podkreślano już, że o tym zapomniano w 1987 r.), w efekcie dla wyświetlenia kulisów pewnych zdarzeń bezcennym, a czasem jedynym źródłem, pozostają relacje czy wspomnienia miarodajnych ich uczestników. Tak jest również w przypadku poszukiwania odpowiedzi na zadane tu na wstępie pytanie.

Oddajmy zatem głos Kazimierzowi Barczykowi, pierwszemu przewodniczącemu nowej Rady Miasta Krakowa, który zapisał:

Pierwsza sesja nowo wybranej Rady Miasta Krakowa odbyła się 8 czerwca 1990 r. Był to piątek i tradycja zwoływania posiedzeń właśnie w ten dzień utrzymała się przez wiele lat. Do sali obrad przybyło liczne grono zaproszonych gości. Oczywiście był wśród nich Kardynał Franciszek Macharski. [...] Pierwszą podjętą przez Radę uchwałą był wybór przewodniczącego. Funkcję tę krakowscy radni powierzyli mnie [...] Z tą pierwszą, historyczną sesją Rady Miasta Krakowa, gdzie później niektóre wystąpienia publiczne i dyskusje rzeczywiście toczyły się absurdalnie, „jak u Mrożka”, wiąże się pewne zdarzenie, które można uznać za signum temporis epoki przejściowej. Otóż na tej sesji, na ad hoc zgłoszony przez jednego z radnych wniosek, bez żadnych rozmów i uzgodnień, ze złożonymi na poczekaniu popisami, z zaskoczenia dla wszystkich, bez dyskusji podjęto uchwałę Nr I/6/90. Jej treść była lakoniczna i brzmiała: „Nadaje się Panu Sławomirowi

Mrożkowi Honorowe Obywatelstwo Królewskiego Stołecznego Miasta Krakowa”. Był to odruch, emocjonalna reakcja, rekompensata za wcześniejszą odmowę przyznania Mrożkowi tego tytułu przez Radę Narodową Miasta Krakowa. [...] Podjęta w pośpiechu uchwała zamknęła drogę nie tylko moim planom nadania Honorowego Obywatelstwa jako pierwszemu Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II (Barczyk 2021, nlb).

Dodajmy, że radnym, który zgłosił ów niespodziewany wniosek, był Zbigniew Fijak, były opozycjonista i działacz NSZZ „Solidarność”, w przyszłości, w latach 1999–2002, dyrektor Magistratu.

Zgodnie z tą relacją Rada pozbawiła sama siebie możliwości obdarowania Jana Pawła II ową godnością, nadając tytuł honorowego obywatela Sławomirowi Mrożkowi już 8 czerwca 1990 r. na pierwszym swoim posiedzeniu. Z całą mocą podkreśla się, że nie chodzi tutaj o jakiegokolwiek podważanie zasadności samego nadania znakomitemu dramaturgowi tej godności, lecz wyłącznie o kolejność zdarzeń i wynikające stąd konsekwencje. Nie pozostawiono sobie czasu na refleksję co do polityki honorowania zasłużonych dla miasta osób i kalendarium w tym zakresie, lecz pośpieszną decyzją przekreślono możliwość starania się o postawienie papieża Jana Pawła II na czele honorowych obywateli Krakowa III Rzeczypospolitej.

Na marginesie: autor przytoczonego wyżej cytatu w rozmowie z piszącym te słowa przekazał – z możliwością upowszechnienia – przyczynę, dla której Franciszek Macharski jakiś czas później, pomimo czynionych przez Radę Miasta starań, konsekwentnie odmawiał przyjęcia honorowego obywatelstwa Krakowa. Otóż kardynał, obecny podczas opisywanych tu pierwszych obrad Rady 8 czerwca 1990 r., obwinił siebie za to, że nie zapobiegł wówczas zamknięciu drogi honorowemu obywatelstwu dla Jana Pawła II, że nie przesłał od razu sygnału, jakie skutki będzie miało spontaniczne przyjęcie wniosku dotyczącego Sławomira Mrożka. Z tej informacji wynika inny ważny

wniosek: że kard. Macharski uważał, iż przyjęcie przez papieża honorowego obywatelstwa Krakowa z rąk odrodzonego samorządu byłoby jak najbardziej realne i na miejscu (zatem opisywane tu wcześniej zaszczości i papieskie stanowisko z roku 1987 nie miałyby w nowych warunkach znaczenia).

W dotychczasowym 30-leciu krakowskiego samorządu działającego w III Rzeczypospolitej godnościowa instytucja honorowego obywatelstwa miasta licząca sobie w Krakowie już ponad 200 lat jest żywa i praktykowana, nie tracąc na swojej randze. To rzeczywisty, najwyższy zaszczyt miejski, a o swoich uhonorowanych miasto pamięta, czego jednym z dowodów jest niniejszy tom.

W latach 1818–1990, to jest w ciągu 172 lat, Kraków (bez Podgórza) przyjął do swojego grona 64 honorowych obywateli (5 postaciami z lat 1955–1988 godność tę anulowano w roku 1992 – tutaj je uwzględniamy, ponieważ publikacja dotyczy nadań, bez względu na dalsze losy danego tytułu). W 30-leciu odrodzonego samorządu, w latach 1990–2021, nadano 49 tytułów honorowego obywatela Krakowa. Zestawienie tych wielkości mogłoby sugerować następującą w naszych czasach inflację tego tytułu – celowa jest jednak ostrożność w takich ocenach, należy bowiem dostrzegać różnice między etapami rozwoju cywilizacyjnego, skalą miasta i jego społeczności oraz dynamiką życia i rozwoju.

**NADANIA TYTUŁU HONOROWEGO OBYWATELSTWA KRAKOWA
W LATACH 1990–2021
WEDŁUG KADENCJI RADY MIASTA KRAKOWA**

Kadencja Rady Miasta Krakowa	Liczba tytułów	Uhonorowani
I kadencja 1990–1994	12	Ślawomir MROŻEK (1990), Lech WAŁĘSA (1990), Margaret THATCHER (1991), Edward RACZYŃSKI (1993), Wacław JĘDRZEJEWICZ (1993), Stanisław MACZEK (1993), Adam BIEN (1993), Bror HANSSON (1993), Czesław MIŁOSZ (1993), Piotr SKRZYŃSKI (1994), George H.W. BUSH (1994), Ronald REAGAN (1994)
II kadencja 1994–1998	8	Siergiej KOWALIOV (1995), Zdzisław PESZKOWSKI (1996), Hank BROWN (1996), Edward J. MOSKAL (1997), Stanisław LEM (1997), Ryszard KUKLIŃSKI (1997), Wisława SZYMBORSKA (1997), Ryszard KACZOROWSKI (1997)
III kadencja 1998–2002	5	Bohdan ZIELIŃSKI „TYTUS” (1999), Norman DAVIES (1999), Adam STUDZIŃSKI (1999), Jan NOWAK-JEZIORAŃSKI (2001), Zbigniew BRZEZIŃSKI (2001)
IV kadencja 2002–2006	5	István KOVÁCS (2003), Tomasz PAWŁOWSKI (2004), Albin MAŁYSIAK (2005), Friedrich MAGIRIUS (2005), Marian JAWORSKI (2006)
V kadencja 2006–2010	3	Danuta MICHAŁOWSKA (2008), Bolesław NIECZUJA-OSTROWSKI (2008), Stanisław DZIWIŚ (2009)
VI kadencja 2010–2014	10	Gabriel TUROWSKI (2011), Mieczysław TOMASZEWSKI (2012), Władysław BARTOSZEWSKI (2013), Krzysztof PENDERECKI (2013), Władysław STROŻEWSKI (2013), Stanisław JUCHNOWICZ (2013), Ryszard HOROWITZ (2014), Leopold KOZŁOWSKI-KLEINMAN (2014), Jerzy BRYŁA (2014), Adam MACEDONSKI (2014)
VII kadencja 2014–2018	3	Jerzy BUZEK (2015), Biserka RAJCIC (2018), Janusz SKALSKI (2018)
VIII kadencja od 2018 – w roku	3	Antoni DZIATKOWIAK (2019), Olga TOKARCZUK (2021), Andrzej MLECZKO (2021)
Łącznie	49	

DYPLOM I JEGO WRĘCZENIE

Czym innym jest nadanie tytułu, czym innym przekazanie dyplomu poświadczającego ten fakt – należy bardzo wyraźnie odróżnić te dwa akty. Pierwszy to wyraz woli władz miejskich wyrażony przez nie w stosownej uchwale. Wyróżniony staje się honorowym obywatelem miasta z chwilą jej podjęcia przez Radę. Drugi akt, przekazanie dyplomu, stanowi tylko urzędowe, oficjalne, a jednocześnie uroczyste co do formy potwierdzenie nadania tytułu.

Nawet gdyby z jakichkolwiek przyczyn owo przekazanie nie nastąpiło lub udokumentowanie tego aktu byłoby wątpliwe, nie wpływałoby to na zaistnienie i ważność samego nadania tytułu. O honorowym obywatelstwie decyduje jego nadanie w formie uchwały, a nie poświadczenie w formie dyplomu.

Identycznie jest w przypadku medalu „Cracoviae Merenti”, o czym będzie mowa w odpowiednim miejscu.

Tylko wyjątkowo nadanie tytułu i wręczenie dyplomu następowało bezpośrednio po sobie, w tym samym dniu. Regułą był i jest czasowy odstęp, czasem sięgający wielu miesięcy, co powoduje, że nie tylko dzienne, ale wręcz roczne daty tych zdarzeń są różne. Błędem jest utożsamianie tych dwóch aktów, z czym mamy do czynienia w wielu relacjach dziennikarskich czy pamiątkarskich.

Dyplomy towarzyszące udzieleniu honorowego obywatelstwa stosowano od narodzin tego wyróżnienia w Wolnym Mieście Krakowie, tj. od roku 1818.

W uchwalach nadających ten tytuł można spotkać zapisy, którymi Senat Rządzący *dyplomata* [...] *wygotować rozkazał lub wydać rozkazał*. Wykonanie dyplomu spoczywało na senackiej kancelarii – senackim biurze pomocniczym. W trakcie opracowywania tego tomu zespołowi redakcyjnemu udało się odnaleźć oryginał dyplomu wręczonego w 1818 r. Karolowi Arnoldowi – dokument ten znajduje się w Oslo u rodziny uhonorowanego. Z tego źródła pozyskano prezentowaną tu reprodukcję, a dzięki temu kontak-

towi oraz staraniom dr. Michała Niezabitowskiego oryginał dyplomu powrócił do Krakowa, zakupiony przez Muzeum Krakowa.

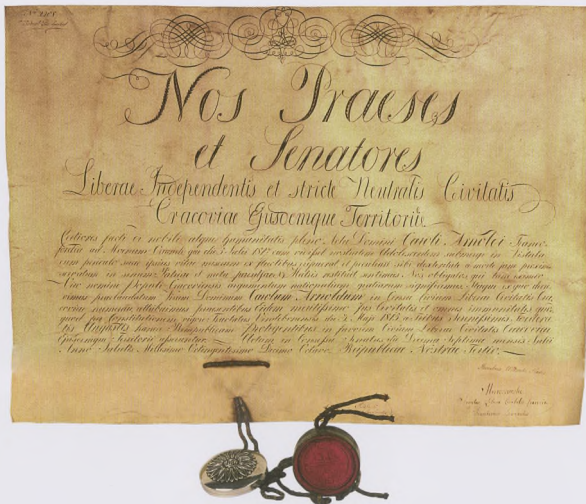
Na tej podstawie stwierdzić można, że przynajmniej w początkowej fazie istnienia Wolnego Miasta Krakowa dyplom honorowego obywatelstwa w swojej formie nawiązywał bezpośrednio do tradycyjnych, średniowiecznych jeszcze aktów pergaminowych opatrzonych przywieszaną pieczęcią, z treścią zapisaną po łacinie.

Kolejne dwa z najstarszych zachowanych dyplomów, tj. egzemplarze wykonane w 1850 r. lub na początku 1851 r. dla Andrzeja Ettmayera d'Adelsburg oraz w 1858 r. dla Andrzeja Seidlera, reprezentują okres zaboru przed autonomią. Aktualna jest nadal forma rolowanego aktu pergaminowego z przywieszoną pieczęcią, jednakże całkowitej zmianie ulega estetyka – dyplomy stają się małymi dziełami sztuki. Ich bogata iluminacja utrzyma się w okresie autonomicznym, ale one same ewoluują – będą to karty wkładane do zdobnych okładek, których wykonanie z czasem będzie mogło skutecznie konkurować z wykończeniem samego aktu.

Współcześnie dyplomy honorowego obywatelstwa to stylowo wypisane karty czerpanego papieru o wymiarach 35 × 47 cm, podpisane przez prezydenta miasta i przewodniczącego Rady Miasta Krakowa, umieszczone w okładzinach z tłoczonym herbem Krakowa.

Poniżej przegląd różnych form dyplomu – w pełnym przekroju dziejowym, od roku 1818 po czasy nam współczesne. Rzecz jasna to tylko wybór z i tak ograniczonego kręgu tych dyplomów historycznych, które przetrwały do naszych czasów i są dostępne. Pomimo tego problem tę można uznać za w pełni reprezentatywną.





Najstarszy znany dyplom honorowego obywatelstwa miasta Krakowa – oryginał pergaminowego dokumentu wystawionego przez Senat WMK w 1818 r. dla obdarzonego tytułem w tymże roku Karola Arnolda (patrz s. 192–193); dyplom zachował się do naszych czasów w norweskim Oslo, w zbiorach prywatnych potomków uboronowanego, obecnie po dokonanych zakupie w Muzeum Krakowa. Poniżej jego tekst (tłum. z jęz. łac. M. Starzyński):

My, prezes i senatorowie Wolnego, Niepodległego i Ścisłe Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu, pewność czynów dokonanych przez Karola Arnolda z Frankfurdu szlachetnie i pełnych człowieczeństwa, który 5 lipca 1817 r., gdy zobaczył młodzieńca tonącego w Wiśle, narażając własne życie, ocalił go od zbliżającej się śmierci i przywrócił ojczyźnie, uznajemy. Zobowiązani zaś w imieniu społeczności miasta Krakowa potwierdzamy, że postanowiliśmy wspomnianego męża, pana Karola Arnolda, włączyć do grona obywateli Wolnego Miasta Krakowa, nadając mu prawo miejskie i wszelkie wolności, które zostały przyznane mocą traktatu wiedeńskiego 3 maja 1815 r. przez trzech jego sygnatariuszy ku pożytkowi mieszkańców Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu. Działło się za wiedzą Senatu dnia 17 lipca w roku Zbawienia tysiąc osiemset osiemnastym, trzecim naszej Republiki.

Dyplom ten podpisał Stanisław Wodzicki, prezes Senatu WMK, oraz Jacek Piotr Mieroszewski, senator dożywotni i sekretarz generalny Senatu WMK. Przy dyplomie odciśnięta w czerwonym wosku pieczęć wielka Senatu WMK, zamknięta w metalowej puszcze.



Z dyplomu honorowego obywatelstwa Andrzeja Ettmayera d'Adelsburg z 1850 r. powiększenie umieszczonej tam panoramy – widok z podgórskiego brzegu Wisły na rzekę i most cesarza Franciszka Józefa I, zwany później Mostem Podgórskim (otwarty w 1850 r., zburzony w 1925 r., na jego muryrowanych przyczółkach spoczywa obecnie kładka o. Bernatka); w tle zabudowania Kazimierza, z prawej strony widoczny kościół pw. Bożego Ciała. Autorem iluminacji był Hipolit Zajaczkowski.

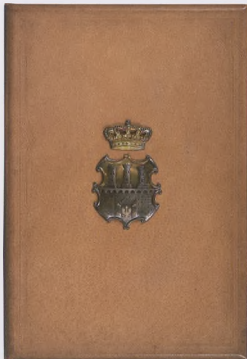
Niżej z prawej strony przywieszona do tego dyplomu pieczęć: wieko metalowej puszki pieczętniej z herbem Krakowa oraz puszka otwarta, z widocznym odciskiem w zielonym wosku pieczęci miejskiej – z tych samych zbiorów, co i dyplom. Z lewej strony metalowy stempel tej właśnie pieczęci Rady Miejskiej Krakowa zachowany w zbiorach Archiwum Narodowego w Krakowie, w użyciu w latach 1848–1853, tu dla ułatwienia odczytania w zwierciadlanym odbiciu.



Trzeci z rzędu najstarszych znanych dyplomów honorowego obywatelstwa miasta Krakowa – oryginał pergaminowego dokumentu wystawionego dla Andrzeja Seidlera (patrz s. 250–251) w 1858 r. przez ówczesną reprezentację miejską w postaci Magistratu i Wydziału Miejskiego, zwanego też Radą Obywatelską; przechowywany w zbiorach Muzeum Krakowa.

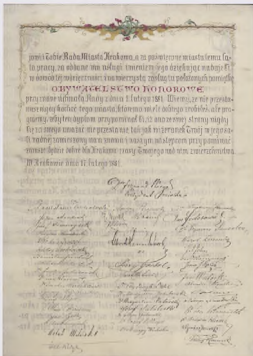
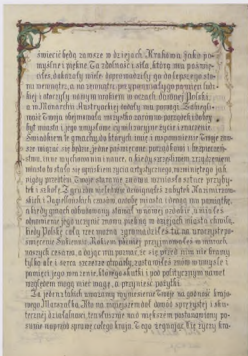


Z wystawionego w 1858 r. dyplomu honorowego obywatelstwa Andrzeja Seidlera powiększenie umieszczonej tam panoramy – widok Krakowa ze stoku wzgórza bł. Bronisławy, gdzie podnóże Lasu Wolskiego, Blonia i miasto z dominującymi kościołem Mariackim, kościołem św.św. Apostołów Piotra i Pawła oraz Wawelem, za którym widoczny kopiec Kraka.



Na tej stronie przód okładki dyplomu oraz dyplom wręczony księżce Władysławowi Czartoryskiemu (patrz s. 272–273) w ślad za nadanym przez Radę Miejską w 1880 r. tytułem honorowego obywatela Krakowa; dyplom iluminowany przez Stanisława Eliasza Radzikowskiego; przechowywane w zbiorach Biblioteki Książąt Czartoryskich w Krakowie.

Na następnej stronie przód okładki dyplomu oraz dyplom wręczony Mikołajowi Zybkiewiczowi (patrz s. 274–275) w związku z nadanym przez Radę Miejską w 1881 r. tytułem honorowego obywatela Krakowa; dyplom iluminowany przez Stanisława Eliasza Radzikowskiego; przechowywane w zbiorach Archiwum Narodowego w Krakowie.

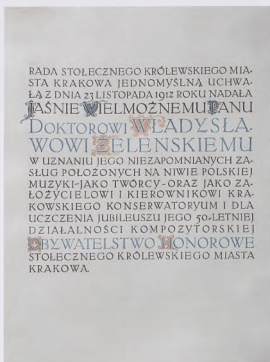


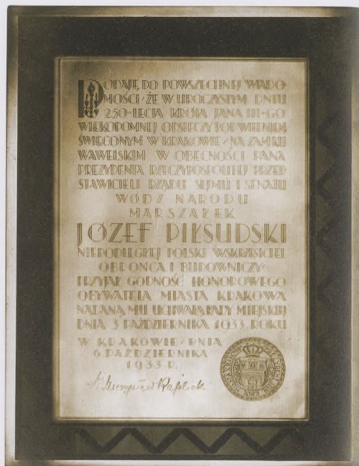




Na poprzedniej stronie przód wyłożonej atlasem okładki dyplomu oraz dyplom wręczony Janowi Matejce (patrz s. 278–279) po nadaniu przez Radę Miejską w 1882 r. tytułu honorowego obywatela Krakowa; w 1892 r. uhonorowany zwrócił tytuł i dyplom władzom miasta; przechowywane w Archiwum Narodowym w Krakowie.

Na tej stronie przód okładki dyplomu oraz dyplom wręczony Władysławowi Zelenskiemu (patrz s. 296–297) w związku z nadaniem przez Radę Miejską w 1912 r. tytułem honorowego obywatela Krakowa; przechowywane w zbiorach Muzeum Krakowa.

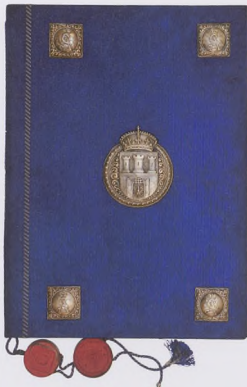




Fotografie przodu skórzanej oprawy oraz metalowego dyplomu wręczonego Józefowi Piłsudskiemu (patrz s. 368–369) w związku z nadaniem przez Radę Miejską w 1933 r. tytułem honorowego obywatela Krakowa.

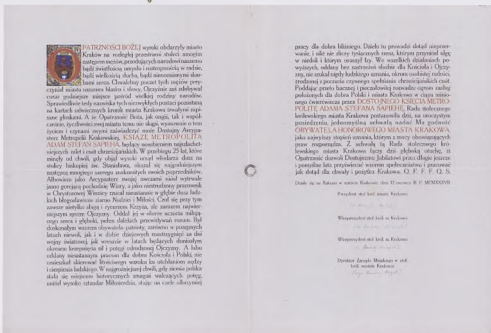
Dyplom miał formę srebrnej płyty o wymiarach 25 x 36,5 cm, na niej wyryto złocony napis z podpisem i pieczęcią prezydenta miasta. Był on złożony w srebrnej kasecie mającej u góry szklane, ornamentowe wicko. Z kolei ta całość złożona była w bogato zdobionej oprawie – pudle wyklejonym skórą w technice kurdybanowej. Projektantami kompletu byli Kazimierz Witkiewicz i inż. Eugeniusz Tor, wykonano go w pracowniach Miejskiego Muzeum Przemysłowego.

Po wręczeniu dyplom w kasecie i oprawie przechowywany był w warszawskim Belwedrze, od 1934 r. w salach gromadzących pamiątki po Józefie Piłsudskim; prawdopodobnie przypadł już we wrześniu 1939 r. Prezentowane zachowane fotografie pochodzą ze zbiorów Archiwum Narodowego w Krakowie.

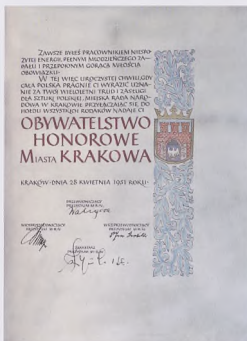
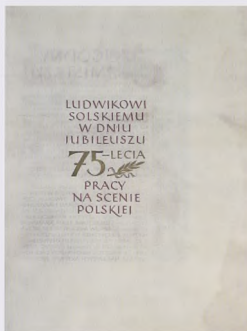
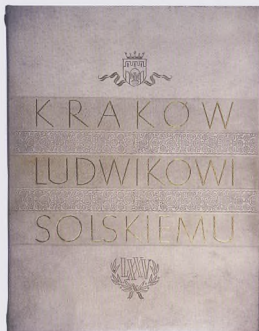


Na tej stronie przód okładki dyplomu oraz dyplom wręczony ks. Adamowi Stefanowi księciu Sapieży (patrz s. 370–371) w ślad za nadanym przez Radę Miejską w 1937 r. tytułem honorowego obywatela Krakowa; przechowywane w Archiwum Metropolitalnym w Krakowie.

Na następnej stronie przód okładki dyplomu oraz dyplom wręczony Ludwikowi Sobkiewi (patrz s. 374–375) po nadaniu przez Miejską Radę Narodową w 1951 r. tytułu honorowego obywatela Krakowa; przechowywane w Muzeum Krakowa.



C





Na następnej stronie wzór okładki dyplomów honorowego obywatelstwa stosowany w latach 1990–1991 (z wyjątkiem umieszczonego w tubie dyplomu dla Sławomira Mroska) oraz kopie dyplomów towarzyszących nadanym w tych latach tytułom honorowych obywateli Krakowa; wzór okładki z Kancelarii Prezydenta Urzędu Miasta Krakowa, kopie dyplomów przechowywane w Muzeum Krakowa.

Na tej stronie zachowany na fotografii przód okładki dyplomu oraz kopia dyplomu wręczonego Ludwikowi Swobodzie (patrz s. 380–381) po nadaniu przez Radę Narodową Miasta Krakowa w 1969 r. tytułu honorowego obywatela Krakowa (tytuł anulowano w 1992 r.); fotografia i kopia dyplomu z Archiwum Zakładowego Urzędu Miasta Krakowa.

W ponad tysiącletnich dziejach bratnich naszych narodów doniosłą rolę odegrały długowiekowe więzy narodu polskiego oraz czeskiego i słowackiego, bohaterski opór naszych narodów w latach drugiej wojny światowej przeciwko ludobójczemu faszyzmowi, a szczególnie lata budowy w naszych krajach ustroju socjalistycznego.

*P*omni pragniemy te związki – dając wyraz najwyższemu szacunkowi na wspólnej i zwycięskiej walce z hitlerowskim najeźdźcą, na wielki wkład w dzieło umocnienia współwzajemnych związków socjalistycznych oraz przyjaźni i współpracy między naszymi narodami, w trzydziestą rocznicę wyzwolenia w naszym mieście Krakowie Legionu Czeskosłowackiego i podjęcia przez niego razem z żołnierzami polskimi działań bojowych przeciwko agresji niemieckiego imperializmu –

RADA NARODOWA MIASTA KRAKOWA

rozstrzyga

GENERALOWI ARMII LUDWIKOWI SWOBODZIE

Prezydentowi Czeskosłowackiej Republiki Socjalistycznej
Organizatorowi i Dowódcy Legionu Czeskosłowackiego

Honorowe Obywatelstwo Miasta Krakowa

SEKRETARZ PREZYDIUM

Władysław Lepiński

Członkowie Prezydium

Jan Górecki

Alajos Grósz

Stanisław Marjański

Władysław Kubiś

PRZEWODNICZĄCY PREZYDIUM

Jerzy Pichalski

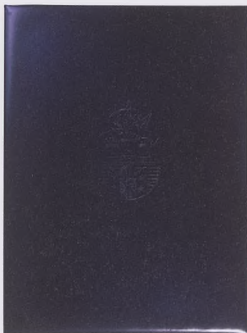
Zastępcy Przewodniczącego Prezydium

Edward Górecki

Jan Górecki

Jan Skiba

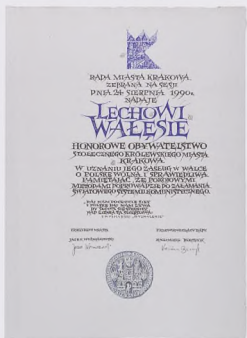
W Krakowie, 2 września 1969 r.



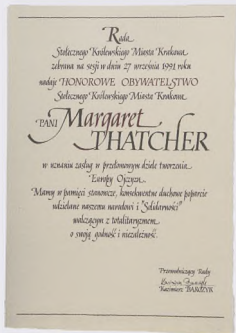
w latach 1900–1901



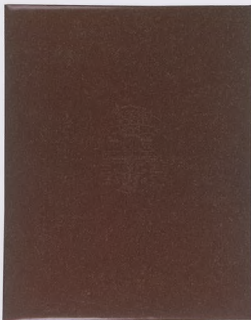
rok 1990



rok 1990



rok 1991



od roku 1993

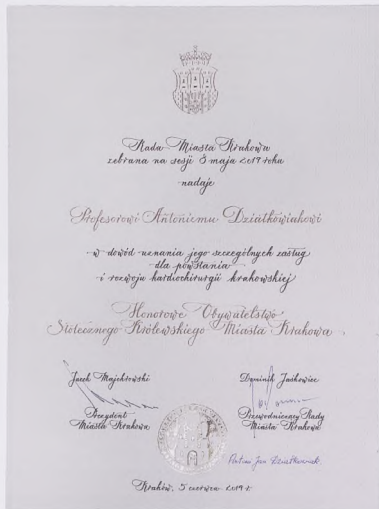


lata 1993–2015

U góry wzór okładki dyplomów honorowego obywatelstwa w użyciu od roku 1993, niżej kopie dyplomów towarzyszących nadanym tytułom honorowych obywateli Krakowa:

- z lewej strony kopia dyplomu według wzoru stosowanego w latach 1993–2015,
- z prawej strony kopia dyplomu według wzoru stosowanego od roku 2018.

Wzór okładki z Kancelarii Prezydenta Urzędu Miasta Krakowa, kopie dyplomów przechowywane w Muzeum Krakowa.



od roku 2018



Metalowe stemple do wyciskania ozdobnych pieczęci na uroczystych dokumentach miejskich, w tym dyplomach honorowego obywatelstwa – oparte na wzorze najstarszej pieczęci Krakowa z 1812 r., stosowane w czasach galicyjskich; w tym celu wykonywano rekonstrukcje wspomnianej najstarszej pieczęci Krakowa; powyżej po prawej stronie zachowany w Archiwum Narodowym w Krakowie stempel będący taką rekonstrukcją z roku 1895 (widok od przodu ukazano w zwierciadlanym odbiciu). Po prawej stronie taka rekonstrukcja z czasów współczesnych – od 1993 r.; wszystkie dyplomy honorowego obywatelstwa pieczętowane są stemplem wykonanym dla Urzędu Miasta Krakowa na początku lat 90. XX w.



rok 1880



rok 1912



rok 1990



lata 1993–2015



od roku 2018

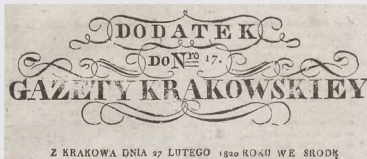
Różne warianty użycia na dyplomach honorowego obywatelstwa stempli rekonstruujących najstarszą pieczęć miejską z 1312 r. – odciskińcia w tuszu, pieczęcie „oplatkowe”, to jest wyciśnięte na podkładzie naklejany na dokument, pieczęcie bezpośrednio wyciskane na pergaminie dokumentu, w końcu pieczęcie także wyciskane bezpośrednio, ale z użyciem folii zdobiącej.

Niewiele wiemy o formach przekazywania uhonorowanym dyplomów w czasach Wolnego Miasta Krakowa. Nie wiadomo, czy nadawano temu uroczysty charakter i jak kształtował się w tym zakresie zwyczaj. Dwie publikowane tutaj notki prasowe z ówczesnej „Gazety Krakowskiej” wskazują na osobiste wręczanie dyplomu przez prezesa Senatu oraz na formę wysyłkową. Ta ostatnia mogła być stosowana szczególnie w 1819 r., gdy organ ten uwikłał się w honorowanie tytułem obywatelskim na zakończenie prac demarkacyjnych, doprowadzając do



— Z Krakowa. —
Senat Rządzący Wolnego Miasta Krakowa i jego Okręgu, okazując nayszczelniejsze dowody wdzięczności winnej gorliwym usiłowaniom JJWW. Pełnomocników, w rozwinięciu konstytucyi od trzech Najjaśniejszych Dworów, nowey tey Wolnego Kraju osadzie nadaney, potożonym; chcąc oraz, ołączyć Ich na zawsze z tym Krajem związkami szczęścia na tey Konstytucyi oparogoy, wszystkim Trzem Dyplomatami Obywatelskimi przez ręce JW. Prezesa Senatu d. 18 b. m. ofiarował.

pewnej „inflacji” godności, co wcześniej już opisano. W każdym razie z tego okresu dalej idących szczegółów brak.



Najjaśniejszy Cesarz Jmć. postanowił swoim do: wolić nayszczelniejszy racyt użytym do rozgraniczenia wolnego Miasta Krakowa Galicyjskiemu rządowemu Koncepcji, Hr. Zollerni, i Sekretarzowi Dyrekcji sprzedarzy soli w Wielicze, Ferdynandowi Leo de Pressen, przysięć i nosić udzieleno im ozdoby orderów przez N. Cesarza Rossyjskiego, pierwszemu S. Stanisława 4tey klasy, a drugiemu S. Włodzimierza 4tey klasy. Najjaśniejszy Pan zezwolić także raczył na przyięcie powyższym Urzędnikom, i Rezydentowi i Konsulowi w rzeczonym wolnem mieście, Emanuelowi Baronowi Lipowskiemu, przestanych przez Senat wolnego Miasta Krakowa dyplomatów na obywatelstwo.

W poszukiwaniu form przekazywania dyplomów honorowego obywatelstwa za czasów Wolnego Miasta Krakowa: w notce prasowej z „Gazety Krakowskiej” z 1818 r., nr 75, informacja, że członkom Komisji Organizacyjnej Józefowi Swęrt-Sporkowi, Ignacemu Mięczyńskiemu i Ernestowi Wilbelmowi von Reibnitzowi, którym honorowe obywatelstwa Senat nadał 12 sierpnia 1818 r., dyplomy wręczył prezes Senatu Rządzącego Stanisław Wódzicki 18 września tegoż roku; z kolei w notce z „Gazety Krakowskiej” z 1820 r., dodatku do nr 17, zawarta jest na końcu informacja, że dyplomy honorowych obywatelstw nadanych przez Senat 17 sierpnia 1819 r. Włófgangowi von Zollernowi, Ferdynandowi Leonowi von Pressenowi i Emanuelowi Lipowskiemu zostały przez Senat przesłane do ręk uhonorowanych.

Zachowany materiał źródłowy pozwala więc powiedzieć o wręczeniach dyplomów w następnych okresach historycznych, począwszy od 1850 r. Otóż dla całego okresu galicyjskiego oraz II Rzeczypospolitej ukształtowała się praktyka, w której dominowało ustanawianie specjalnych delegacji miejskich, które przekazywały wyróżnionemu dyplom. Za zwyczaj delegację taką formowała sama Rada Miejska. Na jej czele stawał – to także reguła – aktualny prezydent miasta (warto przypomnieć, że od 1866 r. jednocześnie przewodniczył on Radzie). Delegacja udawała się do uhonorowanego, najczęściej do siedziby jego urzędowania zlokalizowanej w Krakowie, Lwowie lub Wiedniu (znany nam wyjątkiem była delegacja do Holeszowa na Morawach w związku z nadaniem w 1863 r. tytułu Antonowi Rygerowi).

Zdarzało się, że upoważnieni przez Radę jej przedstawiciele wręcali dyplom honorowego obywatelstwa, wykorzystując inną publiczną uroczystość związaną z daną osobą. Głównym tutaj przykładem są uroczystości jubileuszowe Jana Matejki w 1883 r. na Wawelu, wcześniej, w 1881 r., uroczystości jubileuszowe Józefa Majera na zjeździe lekarzy, w 1886 r. uroczystości jubileuszowe Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń, podczas których wręczono dyplom Henrykowi Kieszkowski-

mu. Podobnie wiele później, w 1933 r., wykorzystano pobyt Józefa Piłsudskiego w Krakowie na Błoniach podczas święta kawalerskiego (prawdopodobnie wręczenie nastąpiło podczas śniadania w namiocie na terenie dzisiejszego klubu „Juwenia”, co byłoby bardzo „roboczym” trybem...).

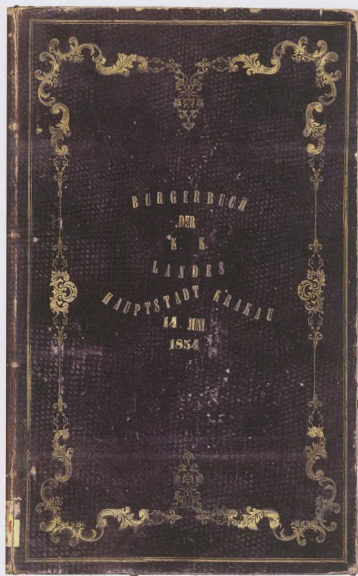
Tylko wyjątkowo wręczenie dyplomu w latach 1850–1837 miało miejsce w siedzibie władz miasta. W 1867 r. Kraków wizytował namiestnik Agenor Gołuchowski, któremu trzy tygodnie wcześniej Rada nadała tytuł honorowego obywatela. Goszcząc w ratuszu, wpisał do księgi:

Dziękując najserdeczniej obywatelom miasta Krakowa za nadane mi obywatelstwo wpisuję się do tej księgi.

Można przyjąć, że to tam i wtedy nastąpiło wręczenie dyplomu, a w odpowiedzi powstał ów wpis. Natomiast jednoznaczna sytuacja miała miejsce w 1917 r., gdy przyznano honorowe obywatelstwo Tadeuszowi Rutowskiemu – Rada uczyniła to na tajnym posiedzeniu, które zostało formalnie zamknięte, a do sali zaproszono oczekujących gości. Rozpoczęła się uroczysta część posiedzenia, podczas której wręczono uhonorowanemu dyplom.

*Dziękując najserdeczniej obywatelom miasta Krakowa za nadane mi obywatelstwo wpisuję
się do tej Księgi – Kraków 18. 3. 67
Agenor Gołuchowski*

Ście Władysław Bratowyński otrzymał obywatelstwo honorowe uchwałą Rady d. 7. października 1880 – Dyplom wręczony d. 26. czerwieca 1881.



Jak już wspomniano, Kraków w żadnym okresie historycznym nie prowadził odrębnej księgi honorowych obywateli. W czasach Wolnego Miasta Krakowa prowadzono Księgę obywatelską... ale obejmowała ona zarówno obywatelstwa zwykłe, jak i honorowe nadawane przez Senat Rządzący (por. s. 97). W późniejszych okresach pojawiały się księgi – spisy zwykłych obywateli. Jest to m.in. Bürgerbuch der K.K. Landes Hauptstadt Krakau 14 Juni 1854 (ANK, sygn. rkps 1443) – założona dla wpisywania właśnie zwykłych obywatelstw. Zapłał do jej prowadzenia wygust w 1864 r., ale jedną z wolnych stron dwukrotnie wykorzystano później. I tak 3 stycznia 1867 r. miasto nadało honorowe obywatelstwo hr. Agenorowi Gołuchowskiemu, namiestnikowi Galicji, niebawem uhonorowany przybył do Krakowa i 27 stycznia tegoż roku wizytował władze miejskie. Wówczas prawdopodobnie wręczono mu dyplom, a w każdym razie podano tę właśnie księgę dla dokonania wpisu, który brzmi: Dziękując najserdeczniej obywatelom miasta Krakowa za nadanie mi obywatelstwo [honorowe] wpisuję się do tej księgi. Kraków 27.1.1867. Agenor Gołuchowski. Dwadzieścia kilka lat później urzędnik dopisał pod tym notatkę o honorowym obywatelstwie księcia Władysława Czartoryskiego.

Nr 2.

Wszystkie ogłoszenia i reklamy przyjmujemy i ich wykonanie po
umówionej stawce. W ogłoszeniach i reklamach prosimy podać
nazwiska i adresy. W ogłoszeniach o poszukiwaniu pracy
prosimy podać imię, nazwisko, wiek, wykształcenie, dotychczasowe
zawody, miejsce zamieszkania, adres, telefon, godziny, w których
można się z nami skontaktować. W ogłoszeniach o poszukiwaniu
mieszkania prosimy podać imię, nazwisko, wiek, wykształcenie,
dotychczasowe zawody, miejsce zamieszkania, adres, telefon,
godziny, w których można się z nami skontaktować. W ogłoszeniach
o poszukiwaniu pracy prosimy podać imię, nazwisko, wiek,
wykształcenie, dotychczasowe zawody, miejsce zamieszkania,
adres, telefon, godziny, w których można się z nami skontaktować.

Krahow 4 Słycznia — Wtorek.

CZAS

Rok 1859.

Przedruk i rozpowszechnienie w drukarni.
Wszystkie ogłoszenia i reklamy przyjmujemy i ich wykonanie po
umówionej stawce. W ogłoszeniach i reklamach prosimy podać
nazwiska i adresy. W ogłoszeniach o poszukiwaniu pracy
prosimy podać imię, nazwisko, wiek, wykształcenie, dotychczasowe
zawody, miejsce zamieszkania, adres, telefon, godziny, w których
można się z nami skontaktować. W ogłoszeniach o poszukiwaniu
mieszkania prosimy podać imię, nazwisko, wiek, wykształcenie,
dotychczasowe zawody, miejsce zamieszkania, adres, telefon,
godziny, w których można się z nami skontaktować. W ogłoszeniach
o poszukiwaniu pracy prosimy podać imię, nazwisko, wiek,
wykształcenie, dotychczasowe zawody, miejsce zamieszkania,
adres, telefon, godziny, w których można się z nami skontaktować.

Kronika miejscowa i zagraniczna.

Kraków 3 stycznia. W dzień Nowego Roku członkowie delegacyi miejskiej tutejszćj, pod przewodem p. Ludwika Hóizla de Sternstein tutejszego bankiera, złożyli p. Seidlerowi burmistrzowi miasta dyplom nadający mu honorowe obywatelstwo.

[illegible]

Deputacja miasta Krakowa złożona z prezydenta p. Friedleina, radców miejskich pp. prof. Dumańskiego i Słęka, uda się wczoraj do Lwowa, celem wręczenia dyplomu obywatela honorowego m. Krakowa, p. namiestnikowi hr. Kazimierzowi Badeniemu.

Z dzienników „Czas” z 1857 r., nr 149, i z 1859 r., nr 2, oraz „Głos Narodu” z 1895 r., nr 224, przykładowe notki informujące o wręczaniu dyplomów honorowego obywatelstwa przez delegacje miejskie.

[illegible]

Kronika miejscowa i zagraniczna.

Kraków 20 lipca. Czytamy w *Krakauer Zeitung*: „Dziś udała się deputacyja wydziału miejskiego złożona pp.: radcy zamieszczeni Dr. Jakubowski, Pollera, Bartla, Wołańskiego, Dr. Oettingera, Zieleniewskiego, pod przewodnictwem burmistrza miasta pana Seidlera, do JW. Prezydenta kraju hr. Clam-Martino, w celu wręczenia temuż dyplomu obywatelstwa miasta Krakowa w dowód wdzięczności za skuteczne i nieszkodliwe użycowania w podniesieniu pomyślności i popieraniu interesów ogółu mieszkańców.

„Po przemowie burmistrza, w której ogólne uczucia uszanowania i cześci dla naczelnika rządu krajowego wypowiedział i dobitnie wyraził, raczył tenże uprzejmie mniej więcej w tych słowach odpowiedzieć: iż mu to sprawia równą przyjemność jak zaszczyt, że w bliższe jeszcze stosunki wchodzi z tą stolicą kraju, w której działalność jego jeszcze trwa za krótko, ażeby mógł czynnie dobieść iżyć swoich i usiłować pomnożenia jej pomyślności i dać trwałe i widoczne tychże reżimie; spodziwa się jednakże, że będzie miał jeszcze długo sposobność przyczyniać się do sakwitowania miasta i być świadkiem tego błogiego rozwoju, do jakiego Kraków szczęśliwem swoim położeniem uszczególniej sjaże mu się być powołanym.

„Na to odpowiedział deputowany miasta Dr. Oettinger, że Kraków z t^ęm większą pewnością oddawał się mości mój^{sz} nadziei, iż w krótkim przebiegu lat kilku odebrał niesprzeczne dowody prawdziwego udziału W. Rządu i jego kierujących organów, i widoczne już postępy aby się zbliżyło do pożądanego celu wskaza-
nia przez J.W. Prezydenta kraju.

"Prezydent kraju zapewnił raz jeszcze członków deputacy o swoim żywej i niesmiertelnej życzliwości dla dobra miasta, do którego teraz jako obywatel należy oraz że z radością odbiera zaszczytny dowód uznania swoich szczerych chęci."

Nr 14.

Kraków, Poniedziałek 11 Stycznia 1909.

Rok XXVIII

Nowa
REFORMA
SUNER POPOŁOŻNIOWY

Po zamknięciu numeru.

Kraków, 11 stycznia.

Wręczenie dyplomu. Dzisiaj w południe udała się do mieszkania prof. dra Macieja Jakubowskiego deputacja Rady miejskiej, celem wręczenia dyplomu obywatela honorowego miasta Krakowa, nadanego prof. Jakubowskiemu za zasługi poniesione dla społeczeństwa i miasta Krakowa. W deputacji wzięli udział: prezydent miasta dr Leo, wiceprezydent dr H. Szarski, oraz radcy miasta: Beringer, dr Bandrowski, dr Domański, Epstein, Ed. Klemsiewicz, dr Pareński i dr Ponikło. Dyplom, ozdobiony jest dwoma akwarelowymi widokami pędzla art. malarza p. Józefa Czajkowskiego, przedstawiającymi: u góry, zabawę młodzieży w kolonii rabeczkańskiej i u dołu dyplom, profesora Jakubowskiego ułoża chorego dziecka w szpitalu św. Ludwika.

Adres z podpisami członków prezydium miasta i wszystkich radców, którego tekst słał zasługi wielkiego filantropa, złożony jest w artystycznej tece, wykonanej w pracowni Introligatorzkiej p. R. Jachody.

Nr. 82.

Kraków, Poniedziałek 18 Lutego 1917.

Rok XXXVI

Nowa
REFORMA
WYDAWIE POPOŁOŻNIOWE

Kraków, 18 lutego.

Obywatelstwo honorowe m. Krakowa.

Odswieżną szatę włożył gmach Rady miasta Krakowa na powitanie prezydenta Rutowskiego. Westybul i klatka schodowa ozdobione krzewami i kwiatami, wejście na salę, pierwsze ławki i trybuna prezydyalne, nadto łożo pokryte dywanami i kilimami.

• O pół do 1 w południe odbyło się poufne posiedzenie Rady miejskiej. Przewodniczył wiceprezydent Federowicz, sprawę nadania obywatelstwa honorowego Rutowskiemu referował prezydent Leo. Podniósłszy zasługi prez. Rutowskiego, uznane przez kraj cały, zaznaczył, że stosownie do paragrafu 15 statutu miejskiego, wszystkie sekcye powzięły jednomyślnie uchwałę nadania Rutowskiemu obywatelstwa honorowego. (Huczno oklaski). Mowca przedstawia więc ten wniosek pełnej Radzie.

Wniosek Rada miasta jednogłośnie i wśród oklasków bez dyskusji uchwaliła.

Teraz otwarto galeryę, które niebawem wypełnią się po brzegi. W łoży zasiadła także prezydentowa Rutowska z córką, w towarzystwie prezydentowej Leowej.

O godz. 1 wszedł na salę dr Rutowski w towarzystwie prezydenta dra Lea i wiceprezydentów J. K. Federowicza, Sarego i Rollego, powitany długotrwałymi, hucznymi oklaskami.

Z dziennika „Nowa Reforma” z 1909 r., nr 14, oraz z 1917 r., nr 82, przykładowe notki informujące o wręczeniu dyplomów honorowego obywatelstwa – w formie wizyty domowej delegacji miejskiej oraz podczas posiedzenia Rady Miejskiej, które z tajemną przeszło w uroczyste.

gazeta

W KRAKOWIE

KRAKÓW
TARNÓW
NOWY SĄCZ

NR 133 (961)

Środa
9 czerwca 1993

Redaktor prowadzący:
Janusz Ślęzak

Bezpłatny dodatek
do „Gazety Wyborczej”
Nakład 35 tys.

GAZETA W KRAKOWIE

2

HONOROWI OBYWATELE KRAKOWA

Dyplomy jak dla Mrożka

Generałowi Stanisławowi Maczkowi, jednemu z pięciu wyróżnionych ostatnio honorowym obywatelstwem Krakowa, dyplom zawieszono do Edynburga. Pierwsza wersja dokumentu trafiła do kosza, bo zawierała błąd.

Siedziwy, liczący 101 lat gen. Maczek przyjął wysłannika władz Krakowa w swoim prywatnym mieszkaniu. Honorowe obywatelstwo przyznano także prezydentowi RP na uchodźstwie Edwardowi Raczyńskiemu i ostatniemu tyłacemu ministrowi rządu II RP Wacławowi Jędrzejewiczowi. Otrzymały oni dyplomy za pośrednictwem polskich placówek dyplomatycznych.

Adam Bień, skazany w „procesie 16” w Moskwie, odbierze tytuł podczas sesji rady miasta w przyszłym tygodniu. Brorowi Hanssonowi – szwedzkiemu filantropowi pomagającemu krakowskim szpitalom i osobom ubogim radni przekazały wyróżnienie w lipcu w Krakowie. Honorowe obywatelstwa przy-



Wizyta w mieszkaniu gen. Stanisława Maczka

znaje się „Za zasługi dla sprawy niepodległości Polski”, tymczasem w dyplomach napisano, że za zasługi dla narodu, ojczyzny i miasta. Formularze z błędem,

warte ok. 8 mln zł, wyrzucono do kosza. Pomyłkę popełniono już wcześniej przy wyróżnieniu dla Sławomira Mrożka, który dostał dyplom z błędną nazwą. (AS)

Jeszcze jeden przyczynek prasowy do tematu dyplomów i ich wręczeń, tym razem z czasów współczesnych – relacja z „Gazety w Krakowie” z 1993 r., nr 133, dotycząca wręczenia dyplomu w Edynburgu ubonorowanemu 14 maja 1993 r. gen. Stanisławowi Maczkowi przez delegowanego przez Radę Miasta Krakowa Kazimierza Trąfusa, przewodniczącego jej Komisji ds. Współpracy z Zagranicą i Współpracy z Gminami.

Przy tej okazji dziennikarz napiętnował urzędnicy błąd, w gorliwości swojej sam popełniając pomyłkę. Otóż nieprawdą jest, że Sławomir Mrożek dostał dyplom z błędną nazwą. Dyplom Mrożka zawiera nazwę dokładnie taką, jaką sformułowała Rada Miasta w swojej uchwale nadającej tytuł.

W Polsce Ludowej nastąpiło 6 nadań honorowego obywatelstwa (5 z nich anulowano w 1992 r., o czym w innych miejscach). Jak zauważyliśmy, punkt ciężkości co do lokalizacji wręczenia dyplomów zaczął się przesuwać wyraźnie w kierunku siedziby władz miejskich. Wprawdzie w 1981 r. dyplom wręczono Ludwikowi Solskiemu w Teatrze im. Juliusza Słowackiego podczas uroczystości jubileuszowych uhonorowanego, ale już wszystkie następne wręczenia w tym okresie związane były z siedzibą władz miasta, choć w różny sposób.

Iwan Stiepanowicz Koniew otrzymał dyplom w 1955 r. podczas przyjęcia wydanego przez władze miejskie na cześć zagranicznej delegacji w ich siedzibie, w 1961 r. Józef Cyraniewicz po odbiór dyplomu przybył z mamą Reginą do gabinetu prezydenta, który specjalnie przystrojono wielkim monogramem uhonorowanego – ówczesnie przewodniczącego Prezydium Rady Narodowej Miasta Krakowa, w 1969 r. Ludwikowi Swołodzie wręczono dyplom podczas drugiej, otwartej części posiedzenia Rady Narodowej (w części pierwszej nadano tytuł), Michał Rola-Żymierski dyplom otrzymał w 1981 r. podczas uroczystej wspólnej sesji Rady Narodowej Miasta Krakowa i Zarządu Wojewódzkiego w Krakowie Związku Bojowników o Wolność i Demokrację, natomiast w 1988 r. Henrykowi Jabłońskiemu dyplom wręczono na uroczystej sesji Rady Narodowej zwołanej w 43. rocznicę wyzwolenia Krakowa spod okupacji niemieckiej. Wszystko to znów w siedzibie władz miasta.

Na marginesie wręczenia dyplomu Koniewowi (dyplodem była ozdobna wersja aktu uchwały Rady Narodowej) kilka zdań więcej o tym barwnym zdarzeniu. Rada Narodowa nadała godność 23 kwietnia 1955 r., natomiast w tymże dniu wieczorem wydano w salach recepcyjnych władz miasta przyjęcie, na które przybyła bawiąca w Polsce oficjalna delegacja radziecka w asyście władz polskich – zjawili się więc I sekretarz KC KPZR Nikita Chruszczow i KC PZPR Bolesław Bierut, był też uhonorowany Iwan Koniew. Oddajmy głos świadkowi zdarzenia, Janowi Garlickiemu, który we *Wspomnieniach* zanotował:

oczekiwali goście urzędujący członkowie Prezydium Rady, a przewodniczący Tadeusz Mrugacz, z burmistrzowskim łańcuchem na szyi, miał dokonać uroczystego nadania [...] Zdjął Mrugacz łańcuch burmistrzowski i nakładając go na szyję marszałka Koniewa oświadczył, że został on nie tylko honorowym obywatelem Krakowa, ale także dziś na jego ręce przekazuje mu władzę w mieście [...] W czasie trwania bankietu Chruszczow zwracał się do Koniewa nie inaczej, jak do burmistrza Krakowa (Garlicki 2003, s. 28–29).

Wszystko byłoby tu w miarę w porządku, gdyby nie fakt, że łańcuch burmistrzów krakowskich wtedy najprawdopodobniej po prostu nie istniał. Były i zachowały się pierścienie i berełki burmistrzowskie, a pierwszy łańcuch głowy miasta, prezydencki, pojawił się dopiero w 1959 r. Przewodniczący Prezydium Rady Narodowej (odpowiednik prezydenta) Tadeusz Mrugacz dokonał więc mistyfikacji – dla złręcznego gestu związanego z honorowym obywatelstwem wykorzystał zapewne wypożyczony na tę gałę łańcuch, któremu dodał burmistrzowską legendę (prawdopodobnie swój łańcuch z dużym herbem Krakowa i godłami cechowymi na ogniach wypożyczyła Izba Rzemieślnicza).

Współcześnie, od 1990 r., sytuacja z wręczaniem dyplomów honorowego obywatelstwa jest klarowna. Od pierwszych nadań tego tytułu (Sławomirowi Mrożkowi i Lechowi Wałęsie w 1990 r., Margaret Thatcher w 1991 r.) przyjęto praktykę dokonywania tego na zwykłych posiedzeniach Rady Miasta Krakowa, natomiast dyplomy wręczano na specjalnie w tym celu zwoływanych posiedzeniach nadzwyczajnych Rady. Praktykę tę usankcjonowała i wprowadziła jako obowiązującą normę przywoływana już uchwała Rady z 22 listopada 1995 r. w sprawie zasad i trybu nadawania Honorowego Obywatelstwa Stołeczno-go Królewskiego Miasta Krakowa. Stanowiła ona w § 6, że:

1. [Dyplom] Honorowego Obywatelstwa wręczany jest na uroczystej, specjalnie zwołanej sesji Rady Miasta.

2. O ile z istotnych przyczyn nie jest możliwe wręczenie na sesji, wręczenia dokonuje delegacja, której skład ustala Prezydent Miasta Krakowa w porozumieniu z Przewodniczącym Rady.

Zapisy te obowiązują nadal, jedynie także już przytaczaną uchwałą Rady z 14 czerwca 2017 r. w sprawie zasad i trybu nadawania Honorowego Obywatelstwa... dokonano dwóch korekt: po pierwsze ustalono, że uroczysta sesja, o której mowa, ma być zwoływana w Święto Miasta (przypadające 5 czerwca i upamiętniające lokację Krakowa) oraz po drugie przesunięto kompetencję do ustalania składu delegacji w przypadku niemożliwości wręczenia dyplomu na nadzwyczajnej sesji – czyni to przewodniczący Rady, a nie prezydent miasta, jak do tej pory.

Zasady te są przestrzegane. W latach 1990–2021 nadano 49 tytułów honorowego obywatelstwa Krakowa (do zamknięcia tego tomu nie wręczono tylko jednego dyplomu towarzyszącego temu honorowi). Dyplomy wręczono na 41 uroczystych, zwołanych w tym celu sesjach Rady, a tylko 7 aktów uhonorowani otrzymali w innym trybie (poprzez placówki dyplomatyczne Edward Raczyński i Wacław Jędrzejewicz w 1993 r., przez delegację miejskie zagraniczne Stanisław Maczek w 1993 r., George H.W. Bush w 1995 r. i Hank Braun w 1996 r., przez delegacje lokalne Piotr Skrzynecki w 1994 r. i Bolesław Nieczuja-Ostrowski w 2008 r.). Dla dopełnienia obrazu odnotujmy, że tylko jednokrotnie odbiór dyplomu nastąpił *per procuram* – w 2012 r. w imieniu Mieczysława Tomaszewskiego akt na uroczystej sesji odebrała małżonka Wanda. Nie są znane szczegóły dwóch wspomnianych wyżej wręczeń za pośrednictwem placówki dyplomatycznej.



HISTORIA PODGÓRSKA

SPIS – NADANIE TYTUŁU – PRZEGLĄD POSTACI – WPIS DO ZŁOTEJ KSIĘGI – DYPLOM I JEGO WRĘCZENIE – PODGÓRZANIE KRAKOWIANAMI

SPIS

Poniżej pełne zestawienie honorowych obywateli miasta Podgórza wraz z datą nadania tytułu oraz datą wręczenia towarzyszącego mu dyplomu – w ujęciu chronologicznym od nadania pierwszego w 1867 r. do nadań ostatnich w 1914 r. Podane stanowiska i funkcje uhonorowanych aktualne dla chwili nadania tytułu.

HONOROWI OBYWATELE MIASTA PODGÓRZA W LATACH 1867–1914		
UHONOROWANY	DATA NADANIA TYTUŁU	DATA WRĘCZENIA DYPLOMU
POD ZABOREM – W DOBIE AUTONOMII Z MIASTA PODGÓRZA		
Fryderyk Zoll st. prawnik, profesor UJ	17.01.1867	po 14.03.1870
Aleksander Siedlecki notariusz, naczelnik miasta – burmistrz Podgórza	6.09.1867	b.d.
Edward Seracheń ks. kanonik, proboszcz podgórskiej parafii św. Józefa	14.03.1870	b.d.
Piotr Smolarski sędzia i naczelnik Sądu Powiatowego w Podgórzu	11.08.1871	b.d.
Michał Leon Hofmann lekarz miejski podgórski	19.04.1872	b.d.
Ferdynand Seeling de Saulenfels ustępujący burmistrz miasta Podgórze	23.02.1875	po 12.04.1875
Leopold Plaziński starosta powiatu wielickiego	16.01.1879	po 20.03.1882
Paweł Kirschner pułkownik w Dyrekcji Inżynierii Komendy Wojskowej w Krakowie	20.03.1882	b.d.
Antoni Nowaczyński b. naczelnik Sądu Powiatowego w Podgórzu	15.11.1882	b.d.
Feliks baron Pino von Friedenthal minister handlu austro-węgierskiej Przeglądowi	28.09.1883	19.01.1884
Maciej von Pischof radca dworu, generalny inspektor austriackich kolei	28.09.1883	po 15.01.1884

Karol Pleniger st. inżynier, szef sekcji budowy kolei transversalnej Oświęcim–Podgórze	28.09.1883	3.02.1884
Jan Wilhelm Poschacher von Arelshöh dyrektor Generalnej Inspekcji Budowy Austriackich Kolei Państwowych	19.11.1883	po 15.01.1884
Oktaw Pietruski wicemarszałek Sejmu Galicyjskiego, przewodniczący Wydziału Krajowego we Lwowie	13.04.1886	25.05.1886
Henryk Kronhelm de Nordheim prawnik, radca skarbu	20.12.1886	16.02.1887
Agnieszka z Majewskich Jalbrzykowska nauczycielka, pedagog, przełożona pensji żeńskiej w Podgórzu	1.08.1887	b.d.
Emil Serkowski ustępujący burmistrz miasta Podgórze	20.12.1888	b.d.
Leon Kurykowski starosta powiatu wielickiego	19.01.1893	po 6.04.1893
Jan Kostrzewski nadkomisarz, naczelnik Ekspozytury Policji w Podgórzu	26.07.1893	b.d.
Józef Kownacki lekarz powiatu wielickiego	26.07.1893	b.d.
Adam Stanisław książę Sapieha poseł do Sejmu Krajowego, prezes Wystawy Krajowej we Lwowie	22.11.1894	28.04.1895
Kazimierz hrabia Badeni namiestnik Galicji	9.05.1895	b.d.
Wojciech Bednarski kierownik Szkoły Ludowej, dyrektor Kasy Oszczędności w Podgórzu	8.10.1896	3.01.1897
Edward hrabia Starzeński starosta powiatu podgórskiego	16.02.1899	19.03.1899
Nikodem Garbaczynski em. radca dworu, b. burmistrz miasta Podgórze	15.02.1900	b.d.
Leon Jan hrabia Piniński namiestnik Galicji	26.02.1903	7.06.1903
Franciszek Jerzy Maryewski poseł na Sejm Krajowy, burmistrz miasta Podgórze	3.03.1910	b.d.
Stanisław Marcin hrabia Badeni marszałek krajowy Galicji	27.06.1912	b.d.
Witold Mora-Korytowski namiestnik Galicji	17.03.1914	30.05.1915
Juliusz Franciszek Leo poseł do Rady Państwa w Wiedniu, prezydent miasta Krakowa	17.03.1914	7.06.1915
Kazimierz Junosza-Galecki szef sekcji w Ministerstwie Skarbu w Wiedniu	17.03.1914	przed 19.06.1915

NADANIE TYTUŁU

Powstałe w 1784 r. Królewskie Wolne Miasto Podgórze nie spieszyło się z wprowadzeniem do swojego obyczaj i praktyki instytucji honorowego obywatelstwa. Jak już podawano, w sąsiednim Krakowie godność ta była przyznawana od

1818 r., w stolicy Galicji Lwowie od 1811 r., w stolicy cesarstwa austriackiego Wiedniu od 1797 r. Jeżeli porównanie z tymi znacznie większymi miastami mogłoby być mylące, to przywołajmy przykładowe średnie miasta z terenu Galicji i lata ich pierwszych nadań honorowych obywatelstw:

LATA PIERWSZYCH NADAŃ HONOROWYCH OBYWATELSTW
W NIEKTÓRYCH MIASTACH Z USTAWOWEJ LISTY „ŚREDNICH MIAST GALICJI”*

Jarosław	Jasło	Nowy Sącz	Podgórze	Przemysł	Rzeszów	Sanok
1857	1861	ok. 1850	1867	1858	1847	1848

Źródło: internetowe strony miejskie przywołanych miast.

* Mowa o wykazie 30 średnich miast, dla których wydano ustawę z 13 marca 1889 r. zaprowadzającą ustawę gminną dla miast: Biała, Bochnia ... Podgórze ... etc.

Podgórze otwarło swoją kartę honorowych obywatelstw dopiero 1867 r., to jest z chwilą nastania autonomii opartej na ustawie gminnej z sierpnia 1866 r. Nie szukało ram we wcześniejszych regulacjach przejściowych, które inspirowały do nadawania honorowej godności obywatelskiej inne średnie miasta Galicji. Podgórze, jak widać, czekało na ustanowienie rzeczywistego i trwałego samorządu gminnego.

Zatem dla miasta Podgórza podstawą prawną do nadawania honorowego obywatelstwa stała się podpisana przez cesarza Franciszka Józefa I ustawa z 12 sierpnia 1866 r. wprowadzająca ustawę gminną dla Królestwa Galicji i Lodomerii z Wielkim Księstwem Krakowskim, ogłoszona w Dzienniku Ustaw i Rozporządzeń Krajowych dla Królestwa Galicji i Lodomerii wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim.

W ustawie tej, w Dziale II zatytułowanym *O członkach Gminy*, w § 8, któremu nadano tytuł *Obywatele miejscy i honorowi*, zapisano:

Obywatelami miejskimi są ci, którym Gmina miasta prawo obywatelskie nadała. [...] Gminy mogą w uznaniu zasług publicznych nadawać obywatelstwo honorowe osobom, będącym obywatelami Państwa Austriackiego.

Z kolei § 9 pod tytułem *Prawa i obowiązki członków Gminy* głosił:

Członkom Gminy służy prawo swobodnego pobytu w Gminie. Mają oni udział, podług postanowień niniejszej ustawy, tak w prawach i korzyściach, jako też w obowiązkach i ciężarach Gminy [...]

Obywatelom miejskim zastrzega się prawo do udziału w fundacjach i zakładach, osobno dla nich utworzonych.

Obywatelstwo honorowe nadaje prawa uczestników Gminy, ale nie nakłada udziału w ich obowiązkach.

I jeszcze z Działu IV tej ustawy gminnej, z rozdziału O *zakresie działania Rady gminnej* § 40 pod tytułem *Dalsze uchwały Radzie zastrzeżone istotny zapis:*

Do zakresu działania Rady należy dalej: [...]

b) *nadawanie prawa przynależności do Gminy; nadawanie obywatelstwa miejskiego i honorowego...*

Przywołana ustawa z 12 sierpnia 1866 r. wprowadziła także ustawę *Ordynacja wyborcza dla Gmin w Królestwie Galicji i Lodomerii z Wielkim Księstwem Krakowskim*. Tam w § 1 pod tytułem *Prawo wybierania* zapisano:

Prawo wybierania mają: [...]

3) *W miastach obywateli honorowi.*

Natomiast § 12 pod tytułem *Spis wyborców* stanowił:

Przed wyborami do Rady Gminnej ma Naczelnik Gminy ołowić spis członków Gminy uprawnionych do głosowania. Na czele tego spisu umieszczeni być mają obywatele honorowi.

Na podstawie spisów wyborczych tworzone były koła wyborcze, zróżnicowane według opłacanych podatków. Stąd § 14 tej ordynacji pod swoim tytułem *Zaliczenie uprawnionych bez względu na podatek* odnośnie do tego przesądzał:

Obywatele honorowi [...] należą do pierwszego koła wyborczego.

Tyle w ordynacji o czynnym prawie wyborczym. Przyznawała ona obywatelom honorowym także bierne prawo wyborcze, o czym w § 9 pod tytułem *Obieralność*:

Każdy członek Gminy, z wyjątkiem niewiast, może być obrany członkiem Rady gminnej lub zastępcą członka, jeżeli ma prawo wybierania, 24 lat życia ukończył i używa własności.

Na marginesie: na tym tle mało korzystną pozycję, gorszą od innych honorowych obywateli, zajmowała Agnieszka Jąłbrzykowska obdarzona honorowym obywatelstwem Podgórze w 1887 r. W myśl ordynacji mogła wybierać Radę, jednak nie głosując osobiście, lecz – będąc kobietą – tylko przez reprezentanta w postaci męża lub innego przedstawiciela. Płeć wyłączała całkowicie jej bierne prawo wyborcze, nie mogła kandydować do Rady ani być wybraną w jej skład.

Ustawa z 12 sierpnia 1866 r. została zastąpiona ustawą z 13 marca 1889 r. *zaprowadzającą ustawę gminą dla miast: Biała, Bochnia, Brody, Brzeżany, Buczacz, Drohobycz, Gorlice, Gródek pod Lwowem, Jarosław, Jasło, Jaworów, Kołomyja, Krosno, Nowy Sącz, Podgórze, Przemyśl, Rzeszów, Sambor, Sanok, Śniatyn, Sokal, Stanisławów, Stryj, Tarnopol, Tarnów, Trembowla, Wadowice, Wieliczka, Złoczów, Żółkiew* (ustawowo określonych 30 miast średnich Galicji). W sprawach dotyczących honorowego obywatelstwa podtrzymała ona poprzednie rozwiązania.

W myśl tych regulacji jedynym organem uprawnionym do nadawania podgórskiego honorowego obywatelstwa była Rada Gminna, od 1889 r. Rada Miejska Podgórze działająca pod przewodnictwem naczelnika gminy, od 1889 r. burmistrza miasta. Dla nadania honorowego tytułu obowiązywały zwykłe zasady, takie jak przy innych uchwałach. Mogło to nastąpić na publicznym (otwartym) posiedzeniu, Rada mogła jednak uchwalić jego tajność. To samo dotyczyło głosowania – mogło być jawne lub decyzją Rady tajne. Dla ważności uchwały nadającej tytuł wymagana była – jak i przy innych zwykłych uchwałach – obecność więcej niż połowy radnych (kworum) oraz oddanie za tą uchwałą bezwzględnej większości głosów (liczba głosów za wnioskiem winna być większa od sumy głosów przeciw i wstrzymujących się).

Podjętą uchwałą obowiązkowo wpisywano do gminnej księgi uchwał, gdzie poświadczali ją podpisami prowadzący obrady, dwóch radnych i pisarz. W Archiwum Narodowym w Krakowie przechowywany jest komplet ksiąg uchwał Rady

Gminnej (Rady Miejskiej, Rady Miasta) Podgórza, obejmującej lata 1867-1915.

Dodajmy, że w Podgórzu nie wprowadzono jakiegos dodatkowego, własnego regulaminu przyznawania honorowych obywatelstw, jak to uczyniono np. w Krakowie – uznano zatem regulacje ustawowe za wystarczające.

Publikujemy tu dwie strony z ostatniej książki uchwał, obejmującej lata 1908-1915, gdzie znajdują się wpisy trzech ostatnich nadań honorowego obywatelstwa Podgórza, dla: Witolda Mory-Korytowskiego, Juliusza Franciszka Lea i Kazimierza Junoszy-Gałęckiego.

356		357		
Ładne numer w	Uchwała z datą	Ładne numer w	Uchwała z datą	
PRZEDMIOT		PRZEDMIOT		
5725	Przewodniczący Zarządu powołał Rady 1. Leon Janowski, 2. P. Janowski, 3. P. Janowski, 4. P. Janowski, 5. P. Janowski, 6. P. Janowski, 7. P. Janowski, 8. P. Janowski, 9. P. Janowski, 10. P. Janowski, 11. P. Janowski, 12. P. Janowski, 13. P. Janowski, 14. P. Janowski, 15. P. Janowski, 16. P. Janowski, 17. P. Janowski, 18. P. Janowski, 19. P. Janowski, 20. P. Janowski, 21. P. Janowski, 22. P. Janowski, 23. P. Janowski, 24. P. Janowski, 25. P. Janowski, 26. P. Janowski, 27. P. Janowski, 28. P. Janowski, 29. P. Janowski, 30. P. Janowski, 31. P. Janowski, 32. P. Janowski, 33. P. Janowski, 34. P. Janowski, 35. P. Janowski, 36. P. Janowski, 37. P. Janowski, 38. P. Janowski, 39. P. Janowski, 40. P. Janowski, 41. P. Janowski, 42. P. Janowski, 43. P. Janowski, 44. P. Janowski, 45. P. Janowski, 46. P. Janowski, 47. P. Janowski, 48. P. Janowski, 49. P. Janowski, 50. P. Janowski, 51. P. Janowski, 52. P. Janowski, 53. P. Janowski, 54. P. Janowski, 55. P. Janowski, 56. P. Janowski, 57. P. Janowski, 58. P. Janowski, 59. P. Janowski, 60. P. Janowski, 61. P. Janowski, 62. P. Janowski, 63. P. Janowski, 64. P. Janowski, 65. P. Janowski, 66. P. Janowski, 67. P. Janowski, 68. P. Janowski, 69. P. Janowski, 70. P. Janowski, 71. P. Janowski, 72. P. Janowski, 73. P. Janowski, 74. P. Janowski, 75. P. Janowski, 76. P. Janowski, 77. P. Janowski, 78. P. Janowski, 79. P. Janowski, 80. P. Janowski, 81. P. Janowski, 82. P. Janowski, 83. P. Janowski, 84. P. Janowski, 85. P. Janowski, 86. P. Janowski, 87. P. Janowski, 88. P. Janowski, 89. P. Janowski, 90. P. Janowski, 91. P. Janowski, 92. P. Janowski, 93. P. Janowski, 94. P. Janowski, 95. P. Janowski, 96. P. Janowski, 97. P. Janowski, 98. P. Janowski, 99. P. Janowski, 100. P.		5726	Przewodniczący Zarządu powołał Rady 1. Leon Janowski, 2. P. Janowski, 3. P. Janowski, 4. P. Janowski, 5. P. Janowski, 6. P. Janowski, 7. P. Janowski, 8. P. Janowski, 9. P. Janowski, 10. P. Janowski, 11. P. Janowski, 12. P. Janowski, 13. P. Janowski, 14. P. Janowski, 15. P. Janowski, 16. P. Janowski, 17. P. Janowski, 18. P. Janowski, 19. P. Janowski, 20. P. Janowski, 21. P. Janowski, 22. P. Janowski, 23. P. Janowski, 24. P. Janowski, 25. P. Janowski, 26. P. Janowski, 27. P. Janowski, 28. P. Janowski, 29. P. Janowski, 30. P. Janowski, 31. P. Janowski, 32. P. Janowski, 33. P. Janowski, 34. P. Janowski, 35. P. Janowski, 36. P. Janowski, 37. P. Janowski, 38. P. Janowski, 39. P. Janowski, 40. P. Janowski, 41. P. Janowski, 42. P. Janowski, 43. P. Janowski, 44. P. Janowski, 45. P. Janowski, 46. P. Janowski, 47. P. Janowski, 48. P. Janowski, 49. P. Janowski, 50. P. Janowski, 51. P. Janowski, 52. P. Janowski, 53. P. Janowski, 54. P. Janowski, 55. P. Janowski, 56. P. Janowski, 57. P. Janowski, 58. P. Janowski, 59. P. Janowski, 60. P. Janowski, 61. P. Janowski, 62. P. Janowski, 63. P. Janowski, 64. P. Janowski, 65. P. Janowski, 66. P. Janowski, 67. P. Janowski, 68. P. Janowski, 69. P. Janowski, 70. P. Janowski, 71. P. Janowski, 72. P. Janowski, 73. P. Janowski, 74. P. Janowski, 75. P. Janowski, 76. P. Janowski, 77. P. Janowski, 78. P. Janowski, 79. P. Janowski, 80. P. Janowski, 81. P. Janowski, 82. P. Janowski, 83. P. Janowski, 84. P. Janowski, 85. P. Janowski, 86. P. Janowski, 87. P. Janowski, 88. P. Janowski, 89. P. Janowski, 90. P. Janowski, 91. P. Janowski, 92. P. Janowski, 93. P. Janowski, 94. P. Janowski, 95. P. Janowski, 96. P. Janowski, 97. P. Janowski, 98. P. Janowski, 99. P. Janowski, 100. P.

Dwie strony z ostatniej, obejmującej lata 1908-1915, książki uchwał podgórskiej Rady, gdzie wpisy trzech ostatnich nadań honorowego obywatelstwa Podgórza, dla: Witolda Mory-Korytowskiego, Juliusza Franciszka Lea i Kazimierza Junoszy-Gałęckiego.

Jak wcześniej napisano, Podgórze nie spieszyło się z przystąpieniem do nadawania honorowego obywatelstwa. Ale gdy to już nastąpiło (w roku 1867), to dosłownie z podwójną aktywnością. W identycznym przedziale czasowym w Podgórzu nadano w zasadzie dwa razy więcej tytułów honorowego obywatela niż w Krakowie.

LICZBA HONOROWYCH OBYWATELSTW NADANYCH W KRAKOWIE I W PODGÓRZU W LATACH 1867–1915	
Kraków	Podgórze
16	31

Podobny wniosek wyniknie z zestawienia liczby honorowych obywatelstw nadanych w Podgórzu z takimi samymi nadaniami – w identycznym przedziale czasowym – w innych przykładowych średnich miastach z terenu Galicji.

LICZBA HONOROWYCH OBYWATELSTW NADANYCH W NIEKTÓRYCH MIASTACH Z USTAWOWEJ LISTY „ŚREDNICH MIAST GALICJI” W LATACH 1867–1915						
Jarosław	Jasło	Nowy Sącz	Podgórze	Przemyśl	Rzeszów	Sanok
10	20	16	31	13	16	23

Źródło: internetowe strony miejskie przywołanych miast.

* Mowa o wykazie 30 średnich miast, dla których wydano ustawę z 13 marca 1889 r. zaprowadzającą ustawę *gminną* dla miast: Biela, Bochnia ..., Podgórze ... etc.

W zestawieniu tym średnia liczba honorowych obywatelstw dla podanych 6 innych niż Podgórze miast wynosi nieco ponad 16. Zatem 31 podgórskich nadań to w zasadzie dwukrotność tej średniej. Taką aktywną, odstającą od innych miast politykę przyjęło w Podgórzu, zapewne jej realizacji musiały sprzyjać mocna pozycja w Radzie kolejnych burmistrzów i ograniczona kontrowersyjność kandydatur do wyróżnienia, a w każdym razie utrzymywana przez dziesięciolecia zdolność do wypracowywania konsensusu, przynajmniej w tym godnościowym zakresie.

Zresztą ta dwukrotność nadań honorowego obywatelstwa w porównaniu z innymi miastami nie jest tak rażąca, jeżeli liczbę uhonorowanych podgórzan odnieść do liczby lat, w których byli oni odznaczani – to 31 osób w ciągu 49 lat. Wszystko zależy od spojrzenia oceniającego, ale raczej nie nastąpiło zbliżenie do granicy, od której można by dopatrywać się groźby inflacji tego podgórskiego tytułu honorowego.

Rzecz jasna kolejne nadania nie rozkładały się w tym okresie równomiernie, różne było w różnych okresach tempo życia politycznego, gospodarczego i społecznego (nie wykluczając i towarzyskiego, wcale nie obojętnego dla honorów), różnie w czasie aktualizowały się potrzeby czy to doraźne, czy strategiczne.





Hr. Starzeński — honorowym obywatelom. Z Podgórza piszą do nas: Na piśmienne żądanie 28 radców miejskich odbyło się w dniu 16 b. m. posiedzenie Rady miejskiej pod przewodnictwem burmistrza, na którym powzięto następującej treści uchwałę: „W historii rozwoju miasta Podgórze donosłym bez wątpienia jest i na przyszłość pozostanie fakt otwarcia w roku 1896 starostwa w Podgórzu. Odczyt bowiem, pomijając już dodatnie strony i korzyści, wynikające z tego dla miasta i jego mieszkańców, stało się Podgórze miastem powiatowem i siedzibą władzy rządowej, zyskując tem samem na znaczenie w hierarchii miast. Fakt ten należało upamiętnić tembardziej, że pierwszym reprezentantem władzy rządowej jest mąż, który całą swą uwagę poświęca sprawom i interesom miasta, który współdziała gorliwie w każdym kierunku naprawy stosunków zdrowotnych, który w ogóle zawsze i wszędzie skutecznie popiera każdą akcję, dobro miasta na celu mającą. Ta dotychczasowa działalność starosty podgórskiego wskazuje, iż czuje on się na swem stanowisku nie tylko reprezentantem władzy, lecz także gorliwym obywatelem tego miasta, któremu całą swą dobrą wolę i zdolności poświęca.

Z tych powodów i w uznaniu zasług nadaje rada miejska Jásniemu Wielmożnemu Edwardowi hr. Starzeńskiemu, staroście w Podgórzu, obywatelstwo honorowe i upoważnia deputację z grona swego, do której przeznacza burmistrza i trzech przez niego dobrać się mających członków rady, aby dyplom honorowy temuż staroście wręczyła.“ Ta niespodziewana i zadziwiająca honorowe obywatelstwo jest jak dotąd jedynym skutkiem politycznej akcji p. Ignacego Daszyńskiego. Niejednemu młody starosta pocnie oddać wdzięczność, aby przeciwko niemu choć raz napadł p. Daszyński!

ZAMACH NA STAROSTĘ PODGÓRSKIEGO.

Hr. Edward Starzeński, starosta w Podgórzu, wróciwszy wczoraj około 7^{1/4}, wieczorem z Krakowa do Podgórza, wysiadł na podwórze swego domu z dorożki i zamierzając obejrzeć swoje konie, udał się przez podwórze w kierunku stajni.

Po ujęciu kilku kroków, zobaczył hr. Starzeński jakąś postać ludzką, która wyruszała się z ciemności niemal tuż przed nim. Był to mężczyzna średniego wzrostu ubrany w żółtawy paltot, ciemne spodnie i buty z cholewami; na oczach miał czarne okulary. Zanim hr. Starzeński mógł się go spytać czego sobie życzy, w ręce napastnika ukazał się rewolwer, z łęczy, skierowaną w skroń hr. Starzeńskiego, a huk strzału ogłuszył niemal zupełnie ofiarę zamachu. Na szczęście kula ciekła jakimś chybiła celu przechodząc koło głowy hr. Starzeńskiego, któremu proch osmałił twarz i ucho. Napastowany dobył natychmiast rewolweru, i broniąc swego życia, strzelił do skrytobójcy, mierząc w ramię. Złoczyńca spostrzegłszy, że ofiara nie jest bezbronną, zrzędynował z drugiego strzału i wyrwał się z zanzadzą jakiś ostry przedmiot, ugodził nim hr. Starzeńskiego w piersi z lewej strony. Ciężko przebił futro, marynarkę i seilnizujący się po srebrnej papierosnicy umieszczonej w kieszeni od kamizelki, wybił w niej głęboką rysę. Temu osłabieniu uderzenia należy zawdzięczać, iż ostrze przeszło wprawdzie kamizelką i koszułę lecz prócz lekkiego zdrapania skóry na piersiach, nie zdołało zadać ofierze zamachu żadnej poważniejszej rany.

Relacja dziennika „Głos Narodu” z 1899 r., nr 40, z nadania przez Radę Miejską Podgórze 16 lutego 1899 r. honorowego obywatelstwa hr. Edwardowi Starzeńskiemu – typowa sytuacja, w której uhonorowany jest osobą spoza miasta, a Rada upoważnia swoich przedstawicieli, delegację miejską, do późniejszego wręczenia dyplomu. Na końcu tej notki zawarto aluzję do politycznego konfliktu między socjalistą Ignacym Daszyńskim a konserwatywnym starostą (Daszyński, poseł do parlamentu wiedeńskiego, wniósł nawet interpelację w sprawie domniemanej działalności lwbiarskiej Starzeńskiego).

Pod koniec następnego, 1900 roku, miał miejsce zamach na życie starosty Starzeńskiego. Kilkuletnie śledztwo, niezakończony wyjaśnieniem sprawy, jako główną wersję przyjęło pobićki polityczne, obciążając środowiska socjalistów i anarchistów – o samym zamachu przy ul. Salinarniej (obecnie Lwowska) w notce z „Głosu Narodu” z 28 listopada 1900 r., nr 272.

[illegible]

Uczczenie burmistrza Maryewskiego. Podgórska Rada miejska na wczorajszym posiedzeniu przed przystąpieniem do porządku dziennego, zgłosiła miłą niespodziankę swemu burmistrzowi p. Franciszkowi Maryewskiemu. Oto, gdy na krześle burmistrzowskim zasiadł wiceburmistrz p. Kaczmarski, zabrał głos radca dr Górski i odczytał następującą petycję, opatrzoną podpisami wszystkich członków Rady miejskiej:

„Zacny nasz Burmistrz kończy dziesięciolecie
swojego burmistrzowania; niespożyte są zastęgi
Jego około dobra Jego pieszcz powiurzonego miasta,
miasto nasze się dźwiga, rozszerza się i buduje,
przemysł zataca coraz szersze kręgi, otwierają się
nowe ulice i dzielnice, powstają budynki publiczne,
kanalizacya na ukończeniu, sprawa wodociągowa w
toku; wogóle nie ma sprawy ważnej, któraby odlogiem
leżała.

W uznaniu tak rozlicznych zasług i mrowczej pracy, tych ciągłych trudów, tej niezłomnej energii, stawiają podpisami wniosek nagły:

Świetna Rada uchwali nadać Burmistrzowi Franciszkowi Maryewskiemu obywatelstwo honorowe".

Petycję tę uchwalono jednogłośnie wśród oklasków, poczem na wniosek rady Górskiego udała się do mieszkania p. Maryewskiego deputacya złożona z pp. Łuczki i Aronsohna, z zaproszeniem burmistrza do sali obrad.

Gdy po chwili przybył p. Maryewski, oznajmił wiceburmistrz p. Kaczmarewski, iż jednomyślną uchwałą Rady miejskiej nadane mu zostało honorowe obywatelstwo miasta Podgórze.

P. Maryewski, dziękując za odznaczenie, podniósł w swem przemówieniu, iż zawsze w miarę sił swoich służyć będzie sprawie publicznej, nie szczędząc starań dla rozwoju i podniesienia mł.

Na tem zakończono obrady, odkładając załatwienie spraw z porządku dziennego do następnego posiedzenia.

Wieczorem odbył się na cześć p. Maryewskiego w kasynie miejskiem bankiet, w którym wzięli udział: starosta p. Bodnar, komisarz starostwa p. Chrzczęszewski, Rada miasta „in corpore”, urzędnicy magistratu z dyrektorem p. Kowalskim na czele, dyrektor Kasy oszczędności miasta Podgórze p. Miziewicz, sędziowie profesorów gimnazjalnych i wiele osób ze sfery obywatelstwa miejscowego. — W czasie ucztu toastowali r. Łuczko, starosta Bodnar, r. Arousohn i inni.

Dyplom obywatelstwa honorowego wręczony zostanie p. Maryewskiemu w dniach najbliższych. — W uroczystości tej wezmą udział najszerze warstwy obywatelstwa m. Podgórze.

Z dziennika „Nowa Reforma” z 4 marca 1910 r., nr 101, relacja z posiedzenia Rady Miejskiej Podgórze z 3 marca 1910 r., na którym nadano Franciszkowi Jerzemu Maryewskiemu, urzędującemu burmistrzowi Podgórze, tytuł honorowego obywatela – nietypowa sytuacja, w której uhonorowany jest jednocześnie członkiem przyznającej go Rady, nadto przewodząc jej.

PRZEGLĄD POSTACI

Poczet honorowych obywateli Podgórza otwiera Fryderyk Zoll st., obdarzony przez Radę Gminną tytułem, jak zapisano w *Złotej księdze* (o której będzie jeszcze mowa), w *dowód uznania położonych zasług dla gminy Podgórze*. Rodzina Zollów, osiadła od 1841 r. w Wieliczce, przeniosła się do Podgórza, zakupując tam dom przy zbiegu dzisiejszych ulic Bolesława Limanowskiego i Józefińskiej (w tym miejscu obecnie skwer). Ojciec Fryderyka, Józef, w latach 1855–1867 sprawował jako ostatni w epoce przedautonomicznej stanowisko burmistrza podgórskiego – u schyłku jego kadencji nadano jego nadal zamieszkałemu w Podgórzu synowi, wtedy już profesorowi prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego, honorową godność. Można się domyślać, że było to uzasadnione dumą z kariery uniwersyteckiej podgórzanina, a jednocześnie stanowiło ukłon w kierunku ojca – zasłużonego dla miasta, odchodzącego burmistrza (dopiero w latach 90. XIX w. uhonorowany wejdzie do wieńców Izby Panów i zasiądzie w lwowskim Sejmie Krajowym Galicji).

W tym samym, 1867 roku, honorowe obywatelstwo otrzymał Aleksander Siedlecki. W 1860 r. osiadł on w Podgórzu, gdzie zgodnie ze skierowaniem wyznaczono mu miejsce prowadzenia notarialnej praktyki. Po pierwszych autonomicznych wyborach 2 sierpnia 1867 r. objął urząd naczelnika gminy – burmistrza, a już 6 września tegoż roku Rada, której przewodził, nadała mu honorową godność. Po zakończeniu w 1870 r. burmistrzowskiej kariery powrócił do Krakowa. (W Podgórzu zdarzył się jeszcze drugi przypadek nadania tytułu urzędującemu burmistrzowi, a to w 1910 r. Franciszkowi Jerzemu Maryewskiemu, jednak ten miał już wówczas 10-letni burmistrzowski staż).

Kolejne cztery honorowe obywatelstwa to wyróżnienie postaci lokalnych, z wieloletnim podgórskim dorobkiem, ważnych dla życia miasta. Byli to: w 1870 r. ks. Edward Sercheń, proboszcz parafii pw. św. Józefa, w 1871 r. Piotr Smolarski, radca sądowy – sędzia i naczelnik Sądu Powiatowego

w Podgórzu, w 1872 r. Michał Leon Hofmann, podgórski lekarz miejski, oraz w 1875 r. Ferdynand Seeling de Saulenfels, ustępujący naczelnik gminy – burmistrz Podgórza (tytuł nadano w ostatnim dniu pełnienia urzędu, po przyjęciu przez Radę złożonej dymisji).

Odstępując od chronologii, stwierdźmy, że do tej samej grupy postaci lokalnych albo życiowo, albo wieloletnie związanych zawodowo z Podgórzem i tam działających weszli uhonorowani: w 1882 r. Antoni Nowaczyński, naczelnik Sądu Powiatowego w Podgórzu, w 1887 r. Agnieszka z Majewskich Jałbrzykowska, przełożona prywatnej pensji, pierwsza uhonorowana w ten sposób kobieta w wymiarze nie tylko podgórskim, lecz również krakowskim, w 1888 r. Emil Serkowski, budowniczy miejski, ustępujący naczelnik gminy – burmistrz Podgórza (tytuł nadano w dniu przyjęcia rezygnacji z tego stanowiska), w 1893 r. Jan Kostrzewski, naczelnik Ekspozytury Policji w Podgórzu, w 1896 r. Wojciech Bednarski, kierownik Szkoły Ludowej, twórca parku miejskiego, w 1899 r. hr. Edward Starzeński, starosta powiatu podgórskiego, w 1900 r. Nikodem Garbaczynski, ustępujący burmistrz podgórski (tytuł Rada nadała w dniu, w którym przyjęła jego rezygnację ze stanowiska) oraz w 1910 r. Franciszek Jerzy Maryewski, burmistrz Podgórza przez 15 lat, uhonorowany po 10 latach sprawowania tego stanowiska.

Wszystkich 14 wymienionych do tej pory postaci żyło i działało przez szereg lat bezpośrednio w Podgórzu – w jakimś wymiarze, mniej lub bardziej pełnym, każda z tych osób mogłaby uzyskać miano „swojego”. Przyjmując taką konwencję, pozostałych 17 postaci z pełnej listy 31 uhonorowanych to osoby „obce”, „zewnątrzne” w stosunku do Podgórza.

Wśród tych 17 uhonorowanych „niepodgórzan” spójną grupę stanowią przedstawiciele władz powiatowych (innych niż powiatu podgórskiego). Są to uhonorowani: w 1879 r. Leopold Płaziński, starosta powiatu wielickiego, oraz w 1893 r. Leon Kurykowski, także starosta wielicki, i Józef Kownacki, lekarz powiatowy wielicki.

Osobną grupę tworzą uhonorowani: w 1882 r. Paweł Kirschner, pułkownik inżynierii wojskowej, zasłużony w poszerzeniu podgórskiego rejonu fortecznego, następnie baron Feliks Pino von Friedenthal, minister handlu w Wiedniu, Maciej von Pischof, dyrektor w generalnym inspektoracie kolei austro-węgierskich, Karol Pleniger, szef budowy odcinka kolei, oraz Jan Wilhelm Poschacher von Arelshöh, dyrektor Generalnej Inspekcji Budowy Austriackich Kolei Państwowych – wszyscy obdarzeni tytułem w roku 1883 w związku z przyłączeniem Podgórza do sieci kolejowej, budową odpowiedniej odnogi kolei transwersalnej i podgórskiej stacji kolejowej. Tutaj także uhonorowany w 1886 r. Henryk Kronhelm von Nordheim, radca skarbu uczestniczący w sprawach prawno-formalnych związanych z przeprowadzeniem linii kolejowej przez Podgórze. Do tej grupy dołączmy również uhonorowanego w 1914 r. Kazimierza Junoszę-Gałęckiego, szefa sekcji w Ministerstwie Skarbu w Wiedniu, wyróżnionego w dowód uznania niepopolitych zasług dla dobra m. Podgórza, jak głosi Złota księga.

O ile 10 ostatnich wymienionych postaci „niepodgórzan” łączy uhonorowanie za przychylność czy pomoc przekładającą się na sprawy bezpośrednio dotyczące Podgórza, to kolejne nadania tytułu plasują się w kategorii politycznej czy „etykietałno-dyplomatycznej”, mogącej skutkować pozytywnie dla miasta w sposób pośredni, albo po prostu są wyrazem bezinteresownego uznania dla postaci – piastunów władzy będących jednak od Podgórza w oddaleniu. Są to uhonorowani: w 1886 r. Oktaw Pietruski, wicemarszałek Sejmu Galicyjskiego, członek Wydziału Krajowego we Lwowie, w 1895 r. hr. Kazimierz Badeni, namiestnik Galicji, w 1903 r. hr. Leon Jan Piniński, namiestnik Galicji, w 1912 r. hr. Stanisław Marcin Badeni, marszałek krajowy Galicji, oraz w 1914 r. Witold Mora-Korytowski, namiestnik Galicji.

Osobno wymienimy księcia Adama Stanisława Sapiehy, posła do Sejmu Krajowego, prezesa Wystawy Krajowej we Lwowie – właśnie w uznaniu wagi tej ostatniej i osobistego

wkładu Sapiehy w jej zorganizowanie 30 miast średnich Galicji wspólnie postanowiło nadać księciu swoje miejskie honorowe godności obywatelskie i wspólnie je wręczyć. Podgórze nadało swój tytuł 22 listopada 1894 r. Zatem idea tego uhonorowania nie została wykreowana samodzielnie w Podgórzu, lecz miasto przyjęło ją i współzrealizowało.

Na koniec kategorię samą w sobie stanowi honorowe obywatelstwo Podgórza przyznane w 1914 r. Juliuszowi Franciszkowi Leo, prezydentowi Krakowa. Realizując swój projekt Wielkiego Krakowa, stał się on faktycznym likwidatorem samodzielnego miasta Podgórza, co zostało przypieczętowane w tym samym, 1914 roku. Cokolwiek by w uzasadnieniu tego nadania tytułu Rada Miejska Podgórza nie napisała, to akt ten był symbolicznym wyrazem jej kapitulacji w wieloletniej walce o zachowanie odrębności miejskiej, ale jednocześnie w tej sytuacji jedną z cegiełek do ułożenia dobrej przyszłości dla powstającej właśnie prawobrzeżnej, podgórskiej części Krakowa.

Na marginesie: w literaturze podnoszone jest, że to ówczesnie samodzielne miasto Podgórze nadało Juliuszowi Franciszkowi Leo godność honorowego obywatela, a nie uczyniło tego jego macierzyste miasto Kraków. Fakt jest faktem, ale ukryta w tym stwierdzeniu ocena zasadza się na błędach. Otóż w Krakowie przestrzegano zasady, że urzędujący prezydent stojący na czele władz miejskich nie otrzymywał od tych władz takiej godności. Uhonorowany mógł mieć co najwyżej status ustępującego prezydenta, jak to było w przypadku Mikołaja Zyblikiewicza i Feliksa Szlachetowskiego. Jedynym wyjątkiem był tu Andrzej Seidler w epoce przedautonomicznej, podczas zawirowaniach ustrojowych i przy braku rady miejskiej. Bez względu na literę regulacji formalnych są czynności wątpliwe, a w istocie niedopuszczalne – dla umiarkowanych nielegankie, dla bardziej stanowczych nieetyczne (tu nasuwa się analogia ze stawianiem pomników lub nazywaniem ulic imionami postaci żyjących). Juliusz Franciszek Leo mógł otrzymać honorowe

obywatelstwo Krakowa po zakończeniu swojej prezydentury i zapewne był otrzymał, lecz zmarł w 1918 r. w trakcie jej trwania, a po śmierci tytuł ten co do zasady nie mógł zostać mu przyznany. Miasto Podgórze mogło to zrobić i zrobiło, miasto Kraków nie mogło tego zrobić i nie zrobiło.

WPIS DO ŻŁOTEJ KSIĘGI

Swego rodzaju perełką w archiwalnym zbiorze akt miasta Podgórze jest *Książka obywateli Miasta Podgórze*, zwana też *Złotą księgą* (ANK, sygn. P-33). Jej pierwsza część dotyczy obywateli honorowych Podgórze, obejmując cały okres autonomiczny, a w nim wszystkich obdarzonych tą honorową godnością. Z założenia księga ta nie ma charakteru biurowego, lecz nadano jej uroczystą, zdobną formę. Kaligrafowane wpisy z czasem przechodzą w iluminowane strony przypominające „małe dyplomy”. Treść wpisów oddaje istotę nadania: przywołanie uchwały Rady nadającej tytuł, identyfikacja postaci z imienia i nazwiska oraz stanowiska, jak też zasług uzasadniającą godność. Księgę założono w 1876 r., na jej początku wpisano nadania wcześniejsze, tak aby uwzględniła wszystkich obywateli honorowych od roku 1867.

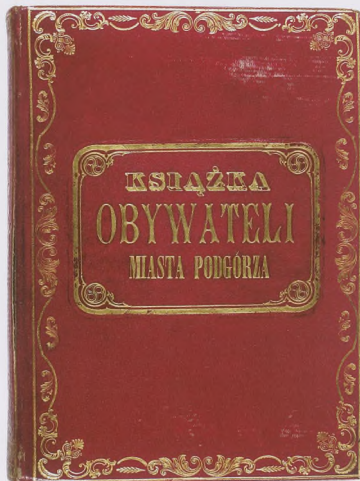
Zachowała się informacja, że 10 maja 1913 r. Władysław Grzybczyk otrzymał 10 koron za wpisanie do *Złotej księgi* obywatelstwa honorowego hr. Stanisława Marcina Badeniego (ANK, sygn. 29/53/611, s. 226), który otrzymał tytuł uchwałą podgórskiej Rady podjętą 27 czerwca 1912 r. – zatem wpisanie go do księgi długo trwało. Władysław Grzybczyk, któremu to dzieło powierzono, to członek rodziny osiadłej w Podgórzu, najstarsze obywatelstwo miejskie jej przedstawiciel otrzymał w 1845 r.

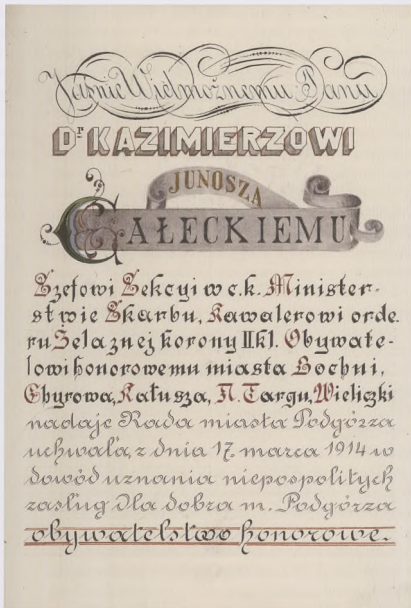
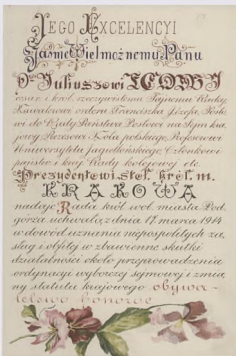
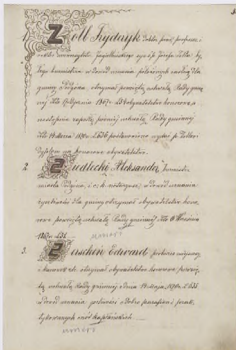
Tekst źródłowy *Złotej księgi* opublikowała dr Kamila Follprecht w aneksie do monograficznego opracowania *Obywatele Królewskiego Wolnego Miasta Podgórze 1784–1915*, wydane przez Archiwum Narodowe w Krakowie w 2015 r. Tam

też znajduje się szczegółowy opis księgi i jej historia (Follprecht 2015, s. 25–29, 38–51).

Do księgi wpisywano kolejnych uhonorowanych po podjęciu przez Radę stosownej uchwały o nadaniu honorowego obywatelstwa – przetrwała ona, stanowiąc przez stulecie, które upłynęło od jej zamknięcia, ważne, a zarazem oryginalne w formie źródło do historii Podgórze. Większość stron części dotyczącej obywateli honorowych publikujemy w tym tomie, w rozdziale prezentującym poszczególne postacie.

Jakże żal, że władze krakowskie takiej księgi, jak podgórska, nie założyły i nie poprowadziły!





Z przechowywanej w Archiwum Narodowym w Krakowie Książki obywateli Miasta Podgórze założonej w 1876 r., obejmującej honorowych obywateli Podgórze z lat 1867–1914; na poprzedniej stronie: przed okładziną, tutaj strona z pierwszymi uhonorowanymi postaciami (wpisy uczynione wstecz) oraz końcówce strony poświęcone Juliuszowi Franciszkowi Leo i Kazimierzowi Junoszy-Galeckiemu.

DYPLOM I JEGO WRĘCZENIE

Już wcześniej, w części dotyczącej Krakowa, podkreślaliśmy, że dyplom nadania honorowego obywatelstwa jest materialnym przejawem tego tytułu. Formalnie ma wagę urzędowego poświadczenia zaistnienia faktu, a jego uroczysta, często wyszukana forma daje wyraz nadzwyczajności wyróżnienia.

Konieczne elementy dyplomu to: nazwa honorowego tytułu, podanie organu nadającego tytuł, a jednocześnie wystawiającego dyplom, przywołanie stosownej uchwały tego organu nadającego tytuł, dane identyfikujące uhonorowanego oraz co najmniej jeden podpis reprezentanta organu, o którym tu mowa. I tego także w Podgórzu przestrzegano, dodając jednak kolejne elementy, jak hasłowo ujęte cnoty i zasługi uhonorowanego, czyli „za co” zaszczyt przyznano, oraz dodatkowo wepisy.

Niestety spośród 31 podgórszych honorowych nadań, a zatem i dyplomów, zachowały się, a ściślej znane są, tylko 3. Starszy to dyplom starosty wielickiego Leopolda Plazińskiego z 1879 r., wykonany w formie rolowanego pergaminu, dzieło pracowni Marcina Salba. Dwa młodsze, w rodowodzie i estetyce braterskie, to dyplomy z 1914 r. prezydenta Krakowa Juliusza Franciszka Lea oraz wiedeńskiego urzędnika ministerialnego Kazimierza Junoszy-Galeckiego, obydwa iluminowane przez malarza Wincentego Wodzinowskiego.

Po innych dyplomach pozostały tylko ślady pośrednie w postaci zachowanych w aktach miejskich Podgórza zapisach polecających ich sporządzenie, zamawiających je czy asygnujących na to stosowne kwoty pieniężne, jak też informacje dotyczące delegacji miejskich „dla wręczenia dyplomu” – formujące skład czy wzywające na spotkanie. Takie ślady istnienia tych dokumentów zawierają też notki prasowe informujące owręczeniu dyplomu.

Wszystko to potwierdza, że tak, jak i w innych miastach, w Podgórzu dyplom nie tylko zawsze towarzyszył tytułowi honorowego obywatelstwa i był jego koniecznym wyrazem,

ale też władze podgórskie przywiązywały do niego wysokie znaczenie jako do „wizytówki” miasta.

Niech obrazu dopełni cytat z przywołanego już opracowania dr Kamili Follprecht o obywatelach podgórskich:

Obywatelstwo honorowe było przyznawane na wniosek Rady i na jej koszt, nadany tytuł potwierdzał ozdobny dyplom [...]. W marcu 1870 r. Rada powierzyła radnemu Józefowi Żabińskiemu „wystaranie się” o dyplom honorowego obywatelstwa nadanego właśnie księdzu Edwardowi Scherscheniowi, zlecając równocześnie sporządzenie dyplomu dla Fryderyka Zolla, któremu przyznano ten tytuł w styczniu 1867 r. Koszty z tym związane zwrócono Żabińskiemu dopiero w grudniu 1873 r. Nie wiemy, kto dyplomy wykonał – chociaż już od 1868 r. podgórska Rada współpracowała ze znanym krakowskim litografem Marcinem Salb, jednak dyplom dla Piotra Smolarskiego w 1871 r. przygotował Michał Serafin. Sporządził on także dyplom dla burmistrza Ferdynanda Seeling z Saulenfels, uhonorowanego przez Radę w lutym 1975 r., a już w kwietniu wybrano delegację, która miała dyplom wręczyć. Dyplom pergaminowy dla Leopolda Plazińskiego w 1879 r. zrealizował Marcin Salb, jemu też zlecono w październiku 1883 r. przygotowanie dwujęzycznych dyplomów dla Feliksa barona Pino-Friedenthal, Macieja Pischofa i Jana Wilhelma von Arelshöh Poschacher, które na początku 1884 r. wręczyła w Wiedniu delegacja podgórskiej Rady. Marcin Salb wykonał także w 1886 r. dyplom dla Oktawa Pietruskiego.

Przekazanie dyplomu osobom mieszkającym w Podgórzu mogło się odbywać uroczysto w budynku Magistratu, zazwyczaj jednak do uhonorowanego udawała się delegacja radnych z burmistrzem na czele – w sierpniu 1871 r. w uchwale Rady wpisano, że dyplom Piotrowi Smolarskiemu wręczy „deputacja Rady Miejskiej”. W kwietniu 1893 r. wybrano delegację dla dostarczenia dyplomu Leonowi Kurykowskiemu, w sierpniu 1895 r. zdecydowano o pokryciu kosztów wyjazdu delegacji do Kazimierza Badeniego. Rada, uchwalając 13 kwietnia



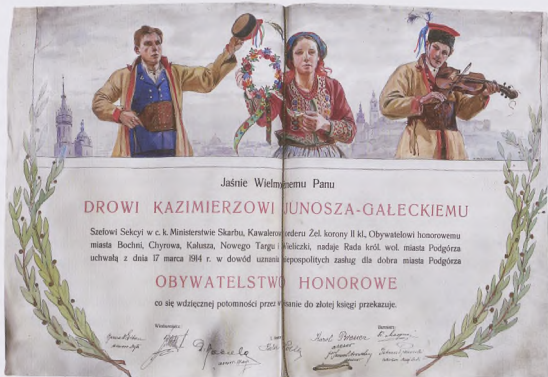
Dyplom honorowego obywatelstwa Podgórze nadanego Leopoldowi Plazińskiemu, staroście wielickiemu, w styczniu 1879 r. Wykonany w pracowni Marcina Salba, wręczony w marcu tegoż roku. Poniżej powiększenie pieczęci miasta Podgórze wyciśniętej w czerwonym wosku, zabezpieczonej w metalowej puszcze.



Dyplom honorowego obywatelstwa Podgórza nadanego Antoniemu Nowaczyńskiemu, radcy Sądu Krajowego, byłemu naczelnikowi Sądu Powiatowego w Podgórzu, radnemu podgórskiemu. Tytuł nadany został w listopadzie 1882 r., po tym terminie w pracowni Marcina Salba wykonano towarzyszący tytułowi dyplom.



Dyplom honorowego obywatelstwa Podgórze nadanego Juliuszowi Franciszkowi Leo, prezydentowi Krakowa, w marcu 1914 r., widok oprawy tego dyplomu oraz powiększenie pieczęci miejskiej w skórzaną osłonę. Dyplom został malarzko ozdobiony przez Wincentego Wodzinowskiego, wręczenie nastąpiło w czerwcu następnego, 1915 roku w siedzibie ubonorowanego w Pałacu Larisba w Krakowie.



Dyplom honorowego obywatelstwa Podgórz nadanego Kazimierzowi Junosza-Galeckiemu z wiedeńskiego Ministerstwa Skarbu w marcu 1914 r., widok oprawy tego dyplomu oraz powiększenie pieczęci miejskiej w skórzanym oślonie. Tak, jak w przypadku dyplomu Juliusza Franciszka Lea, dyplom ten został malarsko ozdobiony przez Wincentego Wodzisławskiego, a jego wręczenie nastąpiło w czerwcu następnego, 1915 roku w Wiedniu.

1886 r. nadanie honorowego obywatelstwa Oktawowi Pietruskiemu, „postanowiła jednak poprzecznie wyśtosować awizację do tegoż i zawiadomić o powyższej uchwale” – 23 kwietnia Rada otrzymała telegraficzną odpowiedź, że „obywatelstwo honorowe z wdzięcznością przyjmuję”, w maju wybrano delegację, która miała udać się do Lwowa celem wręczenia dyplomu „oraz dla załatwienia kilku spraw gminnych”. Oficjalne podziękowanie za nadany tytuł wraz z kwotą 50 złr a.w. na rzecz podgórskich ubogich przesłał na ręce radnych w czerwcu 1887 r. Henryk Kronhelm.

W czerwcu 1915 r. „Ilustrowany Kurier Codzienny” zamieścił informację o wręczeniu w krakowskim Magistracie prezydentowi Juliuszowi Leo ozdobnego, artystycznie wykonane dyplomu honorowego obywatelstwa miasta Podgórze przez deputata na czele z burmistrzem Franciszkiem Maryewskim, który „podniósł wybitne zasługi prezydenta dra Lea, położone około połączenia Podgórza z Krakowem, dzieła wielkiego znaczenia” [...]. Kilka dni później podgórska delegacja wręczyła w Wiedniu dyplom Kazimierzowi Junosza-Galeckiemu, o czym także donosiła prasa. Przyznając w sierpniu 1887 r. honorowe obywatelstwo Agnieszce Jalbryzkowskiej, Rada uchwaliła „co ma być w dziennikach ogłoszone” (Follprecht 2015, s. 21–23, tam też przypisy źródełowe).

Z kolei burmistrz Florian Nowacki stojący na czele delegacji mającej wręczyć we Lwowie dyplom Oktawowi Pietruskiemu 21 maja 1886 r. pobrał z kasy miejskiej tytułem zaliczki na wydatki i diety kwotę 100 złr w.a. W późniejszym rozliczeniu pośród innych wydatków (np. poczęstowanie przekąski pewnego Urzędnika w interesie gminnym, liczne koszty fiaków parokrotnych oraz fiakierków jednokrotnych użytych dla Burmistrza w sprawach gminnych do różnych Władz i osób czy napiwki: woźnemu w banku, służącemu marszałka, służącemu uhonorowanego, portierowi w budynku sejmowym, służącemu prezydenta, portierowi w dyrekcji finansowej, kamerdynerowi namiestnika) przedstawił też pozycję wstążka do dyplomu dla

Pana Pietruskiego, którą zakupiono 24 maja – zatem na dzień przed wręczeniem dyplomu już na miejscu we Lwowie delegacja jeszcze go przyozdabiała (ANK, sygn. 29/53/6, s. 257, 273–274). Na marginesie: Florian Nowacki po 13 latach burmistrzowania w 1888 r. został przez lwowskie Namiestnictwo zdjęty z tego urzędu za nadużycia, co nie przeszkodziło mu objąć stanowiska urzędującego dyrektora i kasjera w Powiatowej Kasie Oszczędnościowej w Wieliczce – zakończyło się to wyrokami karnym 5 lat więzienia za oszustwa, w tym fałszerstwa wekslowe; ponad 3 lata spędził w więzieniu w Wiśniczu (Poczet 2013, s. 660–661). Nieświadoma tych zaszłości Rada Miasta Krakowa w 1991 r. uczyniła go patronem parku w Podgórzu; ten błąd nadal oczekuje na naprawienie.

Zachowała się informacja, że 28 sierpnia 1895 r. Rada Miejska Podgórze postanowiła wypłacić honoraria: malarzowi Juliuszowi Kossakowi za wykonanie dyplomu dla hr. Kazimierza Badeniego oraz Robertowi Jahodzie, krakowskiemu introligatorowi, za zrobienie teki ozdobnej do tego dyplomu (ANK, sygn. 29/53/26, s. 378). Badeni otrzymał honorowe obywatelstwo Podgórze 9 maja 1895 r., a niewiele wcześniej, 17 grudnia 1894 r., nadano mu honorowe obywatelstwo Krakowa. Krakowski dyplom poświadczający ten tytuł malarsko ozdobił Wojciech Kossak. To sięgnięcie przez władze podgórskie po Kossaka nie mogło być przypadkowe – Kraków zatrudnił syna, a Podgórze ojca...

Wspomniano już, że dyplom dla barona Feliksa Pina von Friedenthal wykonał litograf Marcin Salb. Dodajmy, że delegacja miejska wręczyła go uhonorowanemu 19 stycznia 1884 r. w Wiedniu. Przywoływany tu artysta pobrał z kasy podgórskiej honoraria za sporządzenie kolejnych dyplomów: 21 maja 1868 r. dla Aleksandra Siedleckiego (ANK, sygn. 29/53/478, s. 43–44), a 17 grudnia 1887 r. dla Agnieszki z Majewskich Jalbryzkowskiej (ANK, sygn. 29/53/562, s. 126). Ten sam Marcin Salb 22 lutego 1887 r. otrzymał wynagrodzenie za sporządzenie dyplomu dla uhonorowa-

nego radcy skarbowego Henryka Kronhelma von Nordheim (ANK, sygn. 29/53/562, s. 102) – dokument ten delegacja podgórska wręczyła uhonorowanemu 16 lutego 1887 r. („Kurier Krakowski” z 1887 r., nr 37). Uchwałą z 5 kwietnia 1893 r. Rada postanowiła zapłacić Aureliuszowi Pruszyńskiemu za wykonanie dyplomu dla starosty Leona Kurykowskiego, uhonorowanego w styczniu tegoż roku, zaś dzień później, 6 kwietnia, wybrała mającą go wręczyć deputację z burmistrzem i dwoma radnymi (ANK, sygn. 29/53/24, s. 2, 4). W czerwcu 1900 r. zapłacono litografowi Adamowi Jurczykiewiczowi za wykonanie dyplomu, a introligatorowi Robertowi Jahodzie za jego oprawę w związku z honorowym obywatelstwem dla Nikodema Garbaczńskiego (ANK, sygn. 29/53/29, s. 251, 255). Z kolei dyplom oprawiony przez Roberta Jahodę wręczyła w Lwowie 7 czerwca 1903 r. uhonorowanemu uchwałą z 26 lutego 1903 r. namiestnikowi Janowi Pinińskiemu delegacja w składzie burmistrz Franciszek Jerzy Maryewski, wiceburmistrz Szczepan Kaczmarek i proboszcz ks. Antoni Gruszewski (ANK, sygn. 29/53/39, s. 269). Natomiast 30 marca 1910 r. Rada postanowiła zapłacić Robertowi Jahodzie za wykonanie teki do dyplomu Franciszka Jerzego Maryewskiego (ANK, sygn. 29/53/32, s. 169).

Wspomniano już o okolicznościach uhonorowania księcia Adama Stanisława Sapiehy, posła na Sejm Krajowy, prezesa Wystawy Krajowej we Lwowie, którego za tę właśnie wystawę zorganizowaną w 1894 r. obdarowało honorowymi obywatelstwami każde z 30 miast średnich Galicji wyodrębnionych wspólną ustawą gminną. Burmistrzowie tych miast współpracowali ze sobą, ich okresowe spotkania nosiły nazwę Wiecu Burmistrzów, a pomiędzy nimi działała stała Komisja Wiecowa. To właśnie ona zorganizowała wspólne wręczenie wszystkich 30 dyplomów. W tym celu przygotowano na komplet dyplomów jedną, wystawną kasę, na koszt której złożyły się poszczególne miasta – podgórska Rada 12 lutego 1895 r. wyasygnowała na ten cel kwotę 55 złr (ANK, sygn. 229/53/26, s. 283). Uroczyste wręczenie kasety

z dyplomami przez przedstawicieli wszystkich 30 miast miało miejsce 28 kwietnia 1895 r. we Lwowie w pałacu Sapiehów, dokąd burmistrzowie miast udali się z sali obrad lwowskiego ratusza. Po części oficjalnej książę Sapieha z małżonką podjęli gości śniadaniem, po którym burmistrzowie wrócili do ratusza na swój wiec („Nowa Reforma” z 1895 r., nr 100).

W publikowanej tu notce prasowej z „Głosu Narodu” z 1897 r., nr 4, zamieszczono obszerny opis wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa Wojciechowi Bednarskiemu, które rozpoczęło się wizytą delegacji miejskiej w mieszkaniu uhonorowanego, a zakończyło barwnie opisaną przez reportera uroczystą w sali „Sokoła”. Przedstawiana jest również notka ze „Słowa Polskiego” z 1899 r., nr 69, opisująca „uroczystą” urządzoną dwa lata później, w niedzielę 19 marca 1899 r., w tej samej sali przez uhonorowanego starostę podgórskiego Edwarda Starzeńskiego na cześć Rady Miejskiej Podgórz, co należy łączyć z wręczeniem dyplomu – czytamy tam, że *uroczysta przeciągnęła się do późnej nocy*. Także publikowana tu notka prasowa z „Nowej Reformy” z 1915 r., nr 101, wspomina o bankiecie w kasynie miejskim wydanym na cześć Franciszka Jerzego Maryewskiego w dniu przyznania mu honorowego obywatelstwa – dyplom, jak doniósł reporter, miał zostać wręczony w najbliższych dniach. Jak się można domyślać, biadałowanie w związku z honorowym obywatelstwem mogło być aktualne, gdy rzecz rozgrywała się na terenie Podgórza. Z delegacyjnych sytuacji znany jest przypadek, gdy 7 czerwca 1915 r. Juliusz Franciszek Leo zaprosił przedstawicieli Podgórza wręczających dyplom honorowego obywatelstwa na prywatne śniadanie, o czym donosił m.in. dziennik „Nowa Reforma” z 1915 r., nr 284, w publikowanej tu notce.

Uwaga: dla wszystkich honorowych obywateli Podgórza w pełnym przekroju historycznym informacje na temat nadań tytułów honorowego obywatelstwa oraz w dostępnym zakresie także wręczeń towarzyszących tym nadaniem dyplomów zawarto w kolejnym rozdziale tego tomu, poświęconym prezentacji postaci.

PODGÓRZANIE KRAKOWIANAMI

Z dniem 30 czerwca 1915 r. Królewskie Wolne Miasto Podgórze przestało istnieć. Od dnia 1 lipca tegoż roku stało się częścią miasta Krakowa w jego granicach – dopełniła się idea utworzenia Wielkiego Krakowa (szczegóły procesu likwidacji samodzielności miejskiej Podgórza zob. *Poczet 2013*, s. 622–629; informacje o terenach podgórskich już w granicach Krakowa w kontekście dzielnic katastralnych i dzielnic administracyjnych w pierwszych latach po 1 lipca 1915 r. zob. *Poczet 2018*, s. 161–166, 493–532).

Tutaj dla nas ważne jest stwierdzenie, że pomimo szczegółowego uregulowania szeregu spraw wynikających z faktu połączenia organizmów miejskich, nie dotknięto kwestii statusu ani podgórskich obywateli miejskich, ani honorowych obywateli miasta Podgórza. Miejsce ku temu było przede wszystkim w zawartym 7 czerwca 1913 r. *Układzie w sprawie połączenia Królewskiego Wolnego Miasta Podgórza ze Stołecznym Królewskim Miastem Krakowem* – przemilczenie problemu spowodowało, że o status tych honorowych obywateli przez następne 100 lat nikt się już nie upominał.

I oto w 2015 r., niejako w przeddzień obchodów 100-lecia połączenia Krakowa z Podgórzem, z inicjatywą uregulowania kwestii podgórskich honorowych obywateli wystąpili Mateusz Drożdż i dr Kamila Follprecht, zyskując wsparcie m.in. Stowarzyszenia PODGORZE.PL oraz pomoc ze strony przewodniczącego Rady Miasta Krakowa Bogusława Kośmidera.

W efekcie Rada Miasta Krakowa podjęła 24 czerwca 2015 r. uchwałę nr XVIIIK/319/15 w sprawie przywrócenia pamięci Honorowych Obywateli Królewskiego Wolnego Miasta Podgórza z lat 1867–1914. Przytoczmy pełne brzmienie jej istotnych dla sprawy zapisów:

§ 1. Rada Miasta Krakowa w uznaniu zasług położonych dla Królewskiego Wolnego Miasta Podgórza, będącego od 1915 r. integralną częścią Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa, zwróćmy w prawach, honorach i wdzięcznej pamięci 31 Honorowych Obywateli Miasta Podgórza z lat 1867–1914 z Honorowymi Obywatelami Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa, zgodnie z załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2. Zaleca się, aby instytucje miejskie, zwłaszcza z terenu obecnych dzielnic podgórskich działały lub współdziałały z innymi podmiotami dla upamiętniania osób zasłużonych dla rozwoju Podgórza, jako samodzielnego miasta.

§ 3. 1. Uchwałę podejmuje się w setną rocznicę połączenia Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa i Królewskiego Wolnego Miasta Podgórza jako wkład w upamiętnienie osiągnięć i działalności Honorowych Obywateli Miasta Podgórza dla mieszkańców południowej części Krakowa.

2. Uchwała jest symbolicznym zamknięciem procesu zjednoczenia obu miast w jeden organizm miejski, co zakończyło proces budowania Wielkiego Krakowa i stało u podstaw przekształcenia Krakowa w nowoczesną europejską metropolię.

Zatem zrównano w prawach, honorach i wdzięcznej pamięci wszystkich 31 honorowych obywateli Miasta Podgórza z honorowymi obywatelami miasta Krakowa.

W niniejszym tomie realizujemy tę słuszną ideę i trafną uchwałę, włączając honorowych obywateli Podgórza do pocztu honorowych obywateli Krakowa, tworząc dla okresu autonomicznego 1866–1918 dwa odrębne wykazy, co zapewnia z jednej strony jednolitość i ciągłość całej listy uhonorowanych, z drugiej natomiast zachowanie tożsamości rodowodowej podgórczan. Wprost oddaje to układ całego tomu, uwidocznił już w jego spisie treści.

114

Okólnik!

Celem doręczenia Dyplomu Panu Matwiej.
 mierowi Plenigerowi, - zaproszonym przez
 Radców niniejszy wydziałowski, do udziału
 w delegacji dnia 3^{go} Lutego r. b., o godzinie
 11^{1/2} przed południem udać się mający.

W tym celu wszelkie bieżące w kancelarii Ma.
 gistratu niniejszy o godzinie 10^{3/4}, -
 z Magistratu miasta Podgórze,
 Podgórze dnia 2^{go} Lutego 1884.

Burmistrz.

F. Nowacki

Pan Matwiej rad. Morhardcki. - Lubi

" Panu de Hainlenfeld. - Salsenfeld

" " Adamkiewicz. - Salsenfeld

" " Baruch. - Salsenfeld

" " Liban. - Salsenfeld

Pismo okólnie z początku 1884 r., którym naczelnik gminy – burmistrz Podgórze Florian Nowacki organizuje wręczenie przez delegację miejską dyplomu honorowego obywatelstwa Karolowi Plenigerowi, uhonorowanemu ua wręczeniu 1883 r.

Nr. 17 Piątek, 16 stycznia 1904. Rok 74.

GAZETA LWOWSKA

Wzrost: 120 mm, szerokość: 180 mm, grubość: 10 mm, waga: 100 g, cena: 1000 zł, numer: 17, data: 16 stycznia 1904, rok: 74.

Wzrost: 120 mm, szerokość: 180 mm, grubość: 10 mm, waga: 100 g, cena: 1000 zł, numer: 17, data: 16 stycznia 1904, rok: 74.

Deputacya miasta Podgórza wręczyła dnia 19 b. m. p. ministrowi handlu bar, Pino, dyplom obywatelstwa honorowego tegoż miasta. P. minister podziękował uprzejmie Reprezentacyi za uznanie usiłowań rządu, które mają na celu dobrobyt kraju.

Nr. 37. Kraków, dnia 16 Lutego, Środa. Rok 1887.

KURJER KRAKOWSKI.

Kurjer wydawany codziennie przed południem z wyjątkiem niedziel i świąt uroczystych.

CENA WYDAWANIA		CENA WYDAWANIA	
Wzrost: 120 mm	Szerokość: 180 mm	Wzrost: 120 mm	Szerokość: 180 mm
Grubość: 10 mm	Waga: 100 g	Grubość: 10 mm	Waga: 100 g
Cena: 1000 zł	Numer: 37	Cena: 1000 zł	Numer: 37
Data: 16 lutego 1887	Rok: 1887	Data: 16 lutego 1887	Rok: 1887

Obywatelstwo honorowe. Dziś wręczyła reprezentacya miasta Podgórza dyplom obywatelstwa honorowego JW. Dr. Kronhelm-Nordheimowi c. k. radcy skarbowemu i komisarzowi dla wykupna gruntów kolei państwowej, w dowód uznania skutecznej a bezstronnej działalności przy wykupnie i expropriacji gruntów w gminie Podgórze.

Nr. 69. Wniosk, dnia 21 marca 1899. L W O W

Słowo Polskie

Wzrost: 120 mm, szerokość: 180 mm, grubość: 10 mm, waga: 100 g, cena: 1000 zł, numer: 69, data: 21 marca 1899, rok: 1899.

Z Podgórza (pod Krakowem) donoszą nam: W niedzielę wieczorem o godz. 8 odbyła się tu uczta, urządzona w sali „Sokoła” przez starostę Podgórza hr. Starzeńskiego na cześć Rady miejskiej podgórskiej, z powodu odznaczenia go przez Radę obywatelstwem honorowem. Do stołu zasiadła cała Rada miasta, ks. kanonik Twardowski z Wieliczki, naczelnicy władz i grono obywateli. Pierwszy toast wznosił na cześć Rady miejskiej hr. Starzeński, dziękując za tak zaszczytne odznaczenie i zapewniając, że pozostanie zawsze urzędnikiem — obywatelem.

Burmistrz miasta Podgórza, radca dworu dr. Garbaczynski, dziękował następnie hr. Starzeńskiemu za popieranie przemysłu miasta Podgórze i za wytworzenie harmonii między stanem urzędniczym a obywatelskim miasta.

Uczta przeciągnęła się do późnej nocy.

U góry informacja z „Gazety Lwowskiej” z 1884 r., nr 17, o wręczeniu dyplomu Feliksowi Pinowi von Friedenthal oraz z dziennika „Kurier Krakowski” z 1887 r., nr 37, o przekazaniu dyplomu Henrykowi Kronhelmowi von Nordheim.

Niżej relacja dziennika „Słowo Polskie” z 1899 r., nr 69, z „uczty” w podgórskim „Sokole”, podczas której wręczono dyplom staroście Edwardowi Starzeńskiemu.

TRZEJ HONOROWI OBYWATELE KRAKOWA I PODGÓRZA „POD GRUNWALDEM”...



Dwa studia – szkice Jana Matejki do ukończonego w roku 1878 monumentalnego dzieła Bitwa pod Grunwaldem: sporządzony w 1876 r. portret księcia Adama Stanisława Sapiehy, stanowiący studium do postaci księcia Witolda, oraz namalowane w tym samym roku studium konia w galopie, będące szkicem Witoldowego wierzchowca, podarowane wraz z odrębną dedykacją autora w 1885 r. księciu Władysławowi Czartoryskiemu. Tak oto Bitwa pod Grunwaldem połączyła trzy postaci, które dostąpiły najwyższej godności miejskiej: Jana Matejkę, honorowego obywatela Krakowa z 1882 r., księcia Adama Stanisława Sapiehę, honorowego obywatela Podgórza z 1894 r., oraz księcia Władysława Czartoryskiego, honorowego obywatela Krakowa z 1880 r.

HONOROWI OBYWATELE
KRAKOWA
W WOLNYM MIĘŚCIE KRAKOWIE

IOANNIS ANTONIOS HRABIA KAPODISTRIAS

minister spraw zagranicznych
cesarza Rosji i króla Polski,
protektor WMK



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 28 MAJA 1818 ROKU



...za robione interesowanie się
o dobro tutejszego Kraju...

(z uchwały Senatu Rządzącego – ANK, sygn. WMK IV-4, s. 208)



Zakrawichowski

Ioannis Antonios Kapodistrias (Ιωάννης Καποδίστριας, Giovanni Antonio Capodistria conte Capo d'Istria), hrabia, polityk i dyplomata, pierwszy prezydent niepodległej Grecji, bohater narodowy Greków. Urodzony 11 lutego 1776 r. w Korfu, na jońskiej wyspie o tejże nazwie, w rodzinie o włoskich korzeniach, syn Antoniosa Maria, artysty i polityka z miasta Capodistria, obecnie Koper w Słowenii (na wyspie Istria – stąd przydomek Capo d'Istria), oraz Adamantine Gonemis. Studiował w Padwie medycynę, filozofię i prawo. Był ministrem organizującej się Republiki Siedmiu Wypł Jońskich, od 1809 r. w służbie cesarza Rosji. W latach 1814–1815, reprezentując Rosję na kongresie wiedeńskim, i w latach 1816–1822, gdy pełnił urząd ministra spraw zagranicznych Rosji, miał rzeczywisty wpływ na powstanie, założenia ustrojowe i granice Wolnego Miasta Krakowa. W 1822 r. osiadł w Genewie, skąd czynnie wspierał grecki ruch wyzwolenczy przeciwko Imperium Otomańskiemu. W 1827 r. został wybrany pierwszym prezydentem (pod nazwą gubernatora) niepodległej Grecji. Odznaczony m.in. w 1818 r. polskim Orderem Orła Białego. Zmarł, sprawując urząd, w wyniku zamachu 27 września 1831 r. w Nafplion na Peloponezie; pochowany w monasterze Platytiera na rodzinnej wyspie Korfu.



Nr. Obrad 806.

Dziennika Głównego 1488.

Predmót

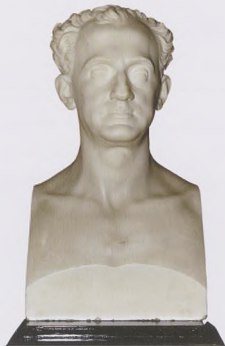
Prezes Senatu wnosi aby w dowód wdzięczności za wsparcie się do Honoru
Nleżana Wszechłopcy MM Strabiego Kapodistria, i Ignacego Sobolew
skiego Ministrow tego Monarchii. tymże Prawo Obywatelstwa Miłkwa
kwa i tego Obwaga udzielonym być. — Udzielano

Wydać powyższy anonimowy Ministrom Prawa Obywatelstwa i podziękować
jemu za rokowanie i interesowanie się o Dobro Włzkiego Króju.

Tytuł nadany uchwałą Senatu Rządzącego nr obrad 806, nr Dziennika Głównego 1488 (ANK, sygn. WMK IV-4, s. 208) podjętą 28 maja 1818 r., gdy prezesurę Senatu Rządzącego sprawował Stanisław Wodzicki. Uchwalenie było wyrazem wdzięczności za poparcie utworzenia Wolnego Miasta Krakowa i jego statusu polityczno-ustrojowego wyrażonego w tymczasowej konstytucji z 1815 r. oraz za wsparcie przy ustalaniu granicy z mocarstwami ościennymi.



Na poprzedniej stronie Ioannis Antonios Kapodistrias na portrecie pędzla Dionysiosa Tsokosa oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry z protokółów obrad Senatu WMK reprodukcja wpisu z uchwałą przyznającą godność; niżej portret Ioannisa Antoniosa Kapodistriasa namalowany na przełomie lat 1818 i 1819 autorstwa Thomasa Lawrence'a.





Na poprzedniej stronie u góry popiersie Ioannisa Antoniosa Kapodistriasa ze zbiorów Narodowego Muzeum Historycznego w Atenach; niżej popiersie dłuta Vladimira Surovtseva z pomnika ufundowanego przez Federację Rosyjską, odsłoniętego w 2009 r. w szwajcarskiej Lozannie; z prawej strony pełny widok pomnika Ioannisa Antoniosa Kapodistriasa z 1887 r. autorstwa Leonidas Drosisa i Georgiosa Xenakisa, znajdującego się w rodzinnym mieście Korfu, na prospekcie Demokracji obok Akademii Jonickiej.

Postać Ioannisa Antoniosa Kapodistriasa jest obecna we współczesnej narodowej pamięci Greków. Tutaj przykłady: przednia strona banknotu o nominale 500 drachm będącego w obiegu w latach 1983–2002, znaczek pocztowy o nominale 0,10 euro wprowadzony do obiegu w 2008 r., w 180-lecie objęcia przez Kapodistriasa urzędu pierwszego gubernatora (prezydenta) niepodległej Republiki Grecji, oraz poniżej awers i rewers monety o nominale 20 eurocentów emitowanej w Grecji od 2002 r., a także miejsce spoczynku na terenie klasztoru Platyeru na wyspie Korfu, jednej z greckich Wysp Jonickich (patrz także s. 108).



IGNACY HRABIA SOBOLEWSKI

minister sekretarz stanu
cesarza Rosji i króla Polski,
protektor WMK

**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 28 MAJA 1818 ROKU**



...za robione interesowanie się o dobro tutejszego Kraju...
(z uchwały Senatu Rządzącego – ANK, sygn. WMK IV-4, s. 208)

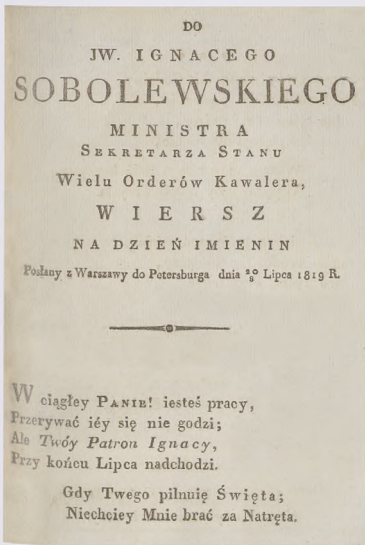


Ign. Sobolewski

Ignacy Sobolewski, hrabia, herbu Ślepowron, polityk Królestwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego (Kongresowego), wolnomularz. Urodzony w 1770 r., syn kasztelana czerskiego Walentego i Kunegundy z Nowickich. W okresie Księstwa Warszawskiego członek Rady Stanu, mianowany w 1812 r. ministrem policji. Po utworzeniu Królestwa Polskiego w 1815 r. powołany na urząd sekretarza stanu – przewodniczącego rządowej komisji sprawiedliwości w Petersburgu, w 1825 r. objął urząd ministra sprawiedliwości. Był wpływowym protektorem u cesarza Rosji w sprawach konstytucji i granic Wolnego Miasta Krakowa. Wielki Jąmużnik wolnomularskiego Wielkiego Wschodu Narodowego Polski, w 1818 r. był członkiem izby wolnomularskiej Bouclier du Nored. Po upadku powstania listopadowego, w którym nie wziął udziału, na stałe osiadł w Quarto, obecnie jednej z dzielnic włoskiej Genui. Komandor maltański, kawaler orderów Orła Białego, św. Stanisława i św. Aleksandra Newskiego z brylantami. Ożeniony z Józefatą hrabianką Zabiellówną, kasztelaną kowieńską, miał trzech synów: Jerzego, Aleksandra i Józefa. Zmarł 8 października 1846 r.; pochowany na jednym z cmentarzy rejonu dawnego Quarto.



Tytuł nadany uchwałą Senatu Rządzącego nr obrad 806, nr Dziennika Głównego 1488 (ANK, sygn. WMK IV-4, s. 208) podjętą 28 maja 1818 r., gdy prezesurę Senatu Rządzącego sprawował Stanisław Wodzicki. Uehonorowanie było wyrazem wdzięczności za poparcie utworzenia Wolnego Miasta Krakowa i jego statusu polityczno-ustrojowego wyrażonego w tymczasowej konstytucji z 1815 r.



Na poprzedniej stronie reprodukcja fotografii portretu Ignacego Sobolewskiego autorstwa Marcella Bacciarellego oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie reprodukcja przypadkowo wraz z zasobami rufusa warszawskiego, olejnego portretu Ignacego Sobolewskiego; obok pierwsza strona rymowanego panegiriku piona Marcina Molskiego, wydane go w 1819 r. w Warszawie z okazji imienin Sobolewskiego (patrz także s. 108).

HENRYK KSIĄŻĘ LUBOMIRSKI

były prefekt Departamentu Krakowskiego Księstwa
Warszawskiego



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 6 LIPCA 1818 ROKU



...w dowód wdzięcznej pamięci przysług Jego miastu tu-
tejszemu w trudnych wojennych czasach poczynionych...
(z uchwały Senatu Rządzącego – ANK, sygn. WMK IV-4, a. 310)

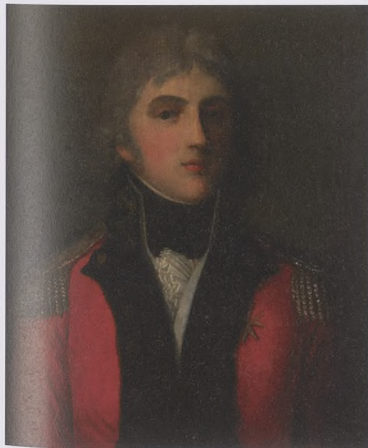


Henryk Lubomirski

Henryk Lubomirski, książę, herbu Szreniawa bez Krzyża, galicyjski działacz polityczny, mecenas sztuki, kurator Ossolineum. Urodzony 15 września 1777 r. w Równem na Wołyniu, syn kasztelana kijowskiego Józefa i Ludwiki z Sosnowskich, wychowywany przez krewną, księżnę Izabelę z Czartoryskich Lubomirską. Uznawany za cudowne dziecko, był jako pupil swojej protektorki portretowany i rzeźbiony przez wielu wybitnych twórców europejskich. Z czasem zyskał silną pozycję w wiedeńskich kręgach, od 1796 r. był kawalerem maltańskim, w 1805 r. został szambelanem. W 1809 r. poparł stronników Napoleona i włączył się w struktury administracyjne Księstwa Warszawskiego; książę Józef Poniatowski mianował go prefektem Departamentu Krakowskiego. Odziedziczone po księżnej Czartoryskiej zbiory z pałacu w Wiedniu pomnożył i przeniósł do Przeworska; w 1823 r. włączył je do zbiorów powstającego Ossolineum, w którym objął funkcję kuratora – wzbogacenie i umocnienie instytutu było dziełem jego życia. W 1807 r. ożeniony z Teresą, córką stolnika litewskiego Józefa Klemensa Czartoryskiego, miał trzy córki: Izabelę, Jadwigę i Dorotę, oraz syna Jerzego Henryka. Zmarł 20 października 1850 r. w Dreźnie; pochowany w krypcie bazyliki w Przeworsku.



Tytuł nadany uchwałą Senatu Rządzącego nr obrad 1152, nr Dziennika Głównego 2030 (ANK, sygn. WMK IV-4, s. 310) podjętą 6 lipca 1818 r., gdy prezesurę Senatu Rządzącego sprawował Stanisław Wodzicki. Uehonorowanie było wyrazem wdzięczności za wspieranie miasta w okresie pełnienia od 1810 r. urzędu prefekta Departamentu Krakowskiego Księstwa Warszawskiego.



Na poprzedniej stronie portret Henryka Lubomirskiego z 1839 r. pędzla Jakuba Procińskiego oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie portret Lubomirskiego w mundurze kawalera maltańskiego oraz miejsce spoczynku w krypcie pod kaplicą Grobu Pańskiego bazyliki kolegiackiej pw. Ducha Świętego w Przeworsku (patrz także s. 109).



KAROL ARNOLD

artysta muzyk, kompozytor

TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 17 LIPCA 1818 ROKU



*...tonącego na Wiśle młodziana przytomnością umysłu,
z narażeniem osoby swojej na niebezpieczeństwo uratował...
(z uchwały Senatu Rządzącego – ANK, sygn. WMK IV-4, s. 327)*

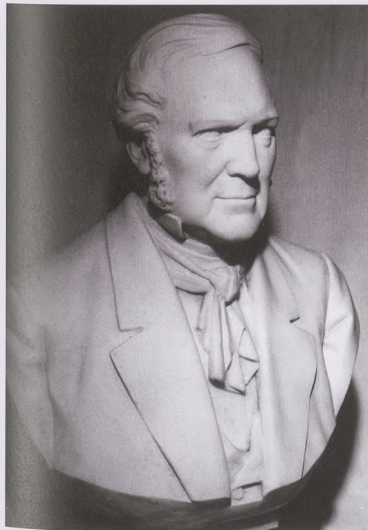


Carl Arnold.

Karol Arnold (Carl Arnold, Friedrich Carl Gottfried Arnold), kompozytor pochodzenia niemieckiego, pianista, kameralistyk, pedagog, uznawany za jednego z twórców norweskiej muzyki narodowej. Urodzony 6 maja 1794 r. w Neunkirchen k. Bad Mergentheim w obecnej niemieckiej Badenii-Wirtembergii, syn wioloncelisty i kompozytora Johanna Gottfrieda oraz Luisy Kathariny Öttinger; po wczesnej śmierci ojca adoptowany przez Johanna Antona André, wydawcę i kompozytora. Zadebiutował jako pianista w wieku 11 lat, od 1815 r. odbywał trasy koncertowe (Lipsk, Wiedeń, Praga i Warszawa); w 1818 r. w Krakowie grał w Akademii Świętojańskiej, wtedy też przystąpił do Towarzystwa Przyjaciół Muzyki w Krakowie. Koncertował i nauczał od 1819 r. w Petersburgu, w latach 1824–1835 w Berlinie, później do 1846 r. piastował stanowisko dyrektora muzycznego orkiestry w Münsterze. Po skandynawskiej trasie koncertowej w 1848 r. osiadł z rodziną w norweskiej Christianii, obecnie Oslo, gdzie do 1863 r. kierował Towarzystwem Filharmonicznym, a od 1858 r. do śmierci był organistą w kościele pw. Św. Trójcy. Żonaty z Henriette Kisting, córką wytwórcy fortepianów; miał syna Carla jun., który został wioloncelistą. Zmarł 11 listopada 1873 r. w Christianii; pochowany na cmentarzu Chrystusa Zbawiciela w Oslo.



Tytuł nadany uchwałą Senatu Rządzącego nr obrad 1225, nr Dziennika Głównego 2208 (ANK, sygn. WMK IV-4, s. 327) podjętą 17 lipca 1818 r., gdy prezesurę Senatu Rządzącego sprawował Stanisław Wodzicki. Uehonorowanie nastąpiło w uznaniu bohaterskiego czynu – uratowania tonącego w Wiśle młodzieńca, co miało miejsce 5 lipca 1817 r., gdy Karol Arnold bawił w Krakowie, wracając do Warszawy z koncertów w Wiedniu. To jedyne uehonorowanie krakowską godnością obywatelską za tego rodzaju chwalebny, lecz jednostkowy czyn.



Na poprzedniej stronie reprodukcja zachowanego w rodzinnych zbiorach portretu Karola Arnolda namalowanego prawdopodobnie w Berlinie ok. 1825 r. oraz własnoręczny podpis uehonorowanego. Na tej stronie popiersie z roku 1874 dłuta Stephana Sindinga znajdujące się w Gamle Logen w Oslo, gdzie za życia Arnolda odbywały się koncerty; po prawej stronie miejsce spoczynku – cmentarz Chrystusa Zbawiciela w Oslo, grób rodzinny, płyta nagrobna w tej postaci postawiona przed 1994 r. (patrz także s. 109–110).

JÓZEF HRABIA SWÉERTS-SPORK

tajny radca, komisarz w Komisji Organizacyjnej
Wolnego Miasta Krakowa
delegowany przez cesarza Austrii



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 12 SIERPNI 1818 ROKU**



*...dla okazania JWW Komissarzom Organizacyjnym
uczuciów, jakie praca Ich dla dobra Kraju tego
w Senacie wzbudziła...*

(z uchwały Senatu Rządzącego – ANK, sygn. WMK IV-5, s. 21)



Swéerts Spork

Józef Swéerts-Spork (Joseph Jan Krtitel von Swéerts-Sporck), hrabia, herbu własnego, polityk i urzędnik austriacki, tajny radca. Urodzony 7 lipca 1788 r. w rodzinie z korzeniami w Westfalii, która w XVII w. weszła w posiadanie znacznych nieruchomości w Królestwie Czech. Syn Józefa Franciszka de Paula von Swéerts-Spörck i Katarzyny von Fillenbaum. W latach 1815–1818 komisarz pełnomocny cesarza Austrii – członek Komisji Organizacyjnej zajmującej się ukonstytuowaniem Wolnego Miasta Krakowa, z przygotowaniem konstytucji na czele. Od 1817 r. formalnie odnotowywany jako prakrykant na etacie w Krajowym Gubernium we Lwowie – zarządzie dla Królestwa Galicji i Lodomerii, następnie, co najmniej od 1826 r., gubernialny koncepista. W latach 1848–1853 stał na czele gubernialnej Dyrekcji Protokołu Urzędowego. Po dziadku Filipie i ojcu Józefie dziedzic Głogowa Małopolskiego na Podkarpaciu, w ówczesnym cyrkule rzeszowskim. Tajny radca, kawaler Orderu św. Stefana. W 1820 r. poślubił Reginę z Kronpass, mieli dwóch synów: Maurycygo Gustawa i Ludwika. Zmarł 11 lutego 1855 r.; pochowany w krypcie grobowej Sporków w Kuks w czeskim kraju hradeckim.



Obrad nr 1386⁴
Dziennik Stow. nr 2521.

Przedmiot

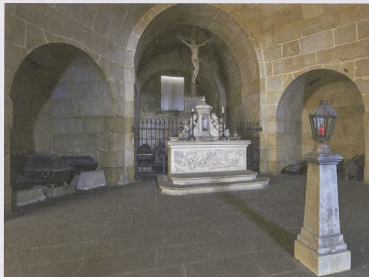
Pracujący Smotek wnosi ażeby dla bliższego ZWŁ. Kommissaryum organizacyjnego utworzyć ialecie Praca dla dobra Kraju tego w Senacie urzędowała, Prawo Obywatelstwa było im udzielonym

Uchwalono

Dyplomata Prawa Obywatelstwa dla ZWŁ. Kommissaryum Organizacyjnego a mianowicie: Józefowi Sporka, Ignacemu Międzyńskiego i Ernestowi Wilhelmowi. Z Ignacemu Międzyńskiego Orderu S. Stanisława i Ernestowi Wilhelmowi Baronowi S. Reibnitz. Przewodniemu Raywójniejszego Senatu Appellacji: Mole: Pruskiego, sturży małego, wygotowai roszarai



Tytuł nadany uchwałą Senatu Rządzącego nr obrad 1386, nr Dziennika Głównego 2521 (ANK, sygn. WMK IV-5, s. 21) podjętą 12 sierpnia 1818 r., gdy prezesurę Senatu Rządzącego sprawował Stanisław Wodzicki. Była to wspólna uchwała dla trzech komisarzy Komisji Organizacyjnej WMK: Józefa Swięerts-Sporka, Ignacego Międzyńskiego i Ernesta Wilhelma Reibnitza. Uchonorowanie nastąpiło w związku z opracowaniem i nadaniem w 1818 r. konstytucji WMK w kształcie „rozwinieństw”, w czym Komisja miała przewodnią rolę.



Na poprzedniej stronie portret Józefa Swięerts-Sporka wykadrowany z obrazu Maksymiliana Czerby Nadanie konstytucji Wolnemu Miastu Krakowowi z 1818 r. oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry z protokołów obrad Senatu WMK reprodukcja wpisu z uchwałą przyznającą godność; poniżej odcisk w laku pieczęci herbowej Józefa Swięerts-Sporka oraz miejsce jego spoczynku – krypta grobowia Sporków w kościele pw. Najświętszej Trójcy w miejscowości Kuks w Czechach (patrz także s. 111).

IGNACY HRABIA MIĄCZYŃSKI

senator kasztelan Królestwa Polskiego,
komisarz w Komisji Organizacyjnej Wolnego Miasta Krakowa
delegowany przez cesarza Rosji i króla Polski



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 12 SIERPNI 1818 ROKU**



*...dla okazania JWW Komissarzom Organizacyjnym
uczciwioń, jakie praca Ich dla dobra Kraju tego
w Senacie wzbudziła...*

(z uchwały Senatu Rządzącego – ANK, sygn. WMK IV-5, s. 21)



Ignace de Miacyński

Ignacy Miączyński, hrabia, herbu Sucheckomnaty, prawnik, ekonomista, senator wojewoda Królestwa Polskiego. Urodzony w 1767 r. w Kostomłotach na Podlasiu, syn konfederaty barskiego Konstantego i Magdaleny z Krzemienieckich. Doktor obojga praw, za Księstwa Warszawskiego konsyliarz Najwyższej Izby Obrachunkowej, następnie członek Kałiskiej Rady Departamentowej. W latach 1815–1818 komisarz pełnomocny rządu rosyjskiego – członek Komisji Organizacyjnej zajmującej się ukonstytuowaniem Wolnego Miasta Krakowa, z przygotowaniem konstytucji na czele. W 1818 r. został mianowany senatorem kasztelanem Królestwa Polskiego, w 1825 r. wszedł z ramienia Senatu do Komisji Sejmowej Praw Skarbowych, wówczas też został senatorem wojewodą. Poparł powstanie listopadowe, od początku 1831 r. przewodniczył obradom Senatu oraz Komisji Praw Organicznych i Administracyjnych. Po upadku powstania osiadł w Miedźnie k. Częstochowy. Autor wielu dzieł ekonomicznych, doktor h.c. Uniwersytetu Jagiellońskiego z 1818 r., kawaler orderów św. Stanisława I kl. i św. Anny z brylantami I kl. Ostatni wielki mistrz loży masonskiej w Warszawie. Żonaty z Salomeą z Sucheckich, miał trzech synów: Stefana, Edwarda i Henryka. Zmarł 3 lutego 1840 r.; pochowany w rodzinnej kaplicy grobowej w Miedźnie.



Tytuł nadany uchwałą Senatu Rządzącego nr obrad 1386, nr Dziennika Głównego 2521 (ANK, sygn. WMK IV-5, s. 21) podjętą 12 sierpnia 1818 r., gdy prezesurę Senatu Rządzącego sprawował Stanisław Wodzicki. Była to wspólna uchwała dla trzech komisarzy Komisji Organizacyjnej WMK: Józefa Swéerts-Sporka, Ignacego Miączyńskiego i Ernesta Wilhelma von Reibnitza. Uehonorowanie nastąpiło w związku z opracowaniem i nadaniem w 1818 r. konstytucji WMK w kształcie „rozwinietym”, w czym Komisja miała przewodnią rolę.



Na poprzedniej stronie portret Ignacego Miączyńskiego wykadrowany z obrazu Maksymiliana Czerohy Nadanie konstytucji Wolnemu Miastu Krakowowi z 1818 r. oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie zachowany oryginalny druk administracji cywilnej Królestwa Polskiego z lat 1815–1831 po Ignacym Miączyńskim oraz odcisk w laku jego pieczęci herbowej Sucheckomnaty; z prawej strony mięście spoczynku – kaplica onenarna Miączyńskich w Miedźnie k. Częstochowy oraz tablica nagrobna z tej kaplicy (patrz także s. 111).



ERNEST WILHELM BARON VON REIBNITZ

prezes Najwyższego Sądu i Apelacji w Królestwie Pruskim, komisarz w Komisji Organizacyjnej Wolnego Miasta Krakowa delegowany przez cesarza Rosji i króla Polski



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 12 SIERPNIĄ 1818 ROKU



...dla okazania JWW Kommissarzom Organizacyjnym
uczciwów, jakie praca Ich dla dobra Kraju tego
w Senacie wzbudziła...

(z uchwały Senatu Rządzącego – ANK, sygn. WMK IV-5, s. 21)



Ernest Wilhelm von Reibnitz (Ernst Karl Wilhelm von Reobnitz), baron, herbu własnego, prawnik, sędzia, pruski urzędnik sądowy i administracyjny. Urodzony 11 października 1765 r. w Glogau, obecnie Głogów, w pruskiej rodzinie wywodzącej się z Dolnego Śląska i tam osiadłej; przydomek pochodzi od miejscowości Reibnitz – Rybnica w gminie Stara Kamienica. Odnotowany jako sędzia w Kaliszu, karierę w pruskim sądownictwie zwieńczył stanowiskiem prezesa Najwyższego Sądu i Apelacji Królestwa Pruskiego. W 1815 r. mianowany przez króla Prus komisarzem pełnomocnym – członkiem Komisji Organizacyjnej zajmującej się ukonstytuowaniem Wolnego Miasta Krakowa, z końcowym zadaniem przygotowania konstytucji, co nastąpiło w 1818 r. W kontekście tej Komisji oceniono go: *najprzebiegłęjszy i najwięcej posiadający sprytu i talentów [...] człowiek bardzo wolnego sumienia i niskich namiętności, przy wielkich zdolnościach. W interesach szczwany, sprytny i przebiegły. Za „reformowanie” Uniwersytetu Jagiellońskiego otrzymał w 1818 r. doktorat h.c. W 1802 r. poślubił Ulrykę von Blomberg. Zmarł 17 listopada 1829 r. w Berlinie; pochowany wraz z żoną i synem Eugenem na jednym z cmentarzy w Hallesches Tor w Berlinie-Kreuzbergu.*



Imię i Noh.	Imię, Nazwisko Godność.	Miejsce Głównego Sądow.
Dnia 12. Maja, Siecznia 1818.	Ernst Wilhelm Reibnitz, Baron, Antoni Magyarskiego Sędzi i Appellacy w Królestwie Pruskiem Kommissarz do reprezentowania da n. Wolnym Miście Krakowi i Sędzi Obiegu od Magyarskiego go Króla Pruskiego Polgowa- ny.	2521



Tytuł nadany uchwałą Senatu Rządzącego nr obrad 1386, nr Dziennika Głównego 2521 (ANK, sygn. WMK IV-5, s. 21) podjętą 12 sierpnia 1818 r., gdy prezesurę Senatu Rządzącego sprawował Stanisław Wodzicki. Była to wspólna uchwała dla trzech komisarzy Komisji Organizacyjnej WMK: Józefa Święerts-Sporka, Ignacego Miączyńskiego i Ernesta Wilhelma von Reibnitza. Uhonorowanie nastąpiło w związku z opracowaniem i nadaniem w 1818 r. konstytucji WMK w kształcie „rozwiniętym”, w czym Komisja miała przewodnią rolę.



Na poprzedniej stronie portret Ernesta Wilhelma von Reibnitza wykadrowany z obrazu Maksymiliana Cerhy Nadanie konstytucji Wolnemu Miastu Krakowowi z 1818 r. oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry fragment wpisu do Księgi obywatelskiej... WMK; obok dwa odciski w laku pieczęci Reibnitza: osobistej herbowej oraz urzędowej jako pruskiego komisarza ds. organizacji WMK; z prawej strony miejsce spoczynku – jeden z cmentarzy w Hallesches Tor w niemieckim Berlinie-Kreuzbergu (patrz także s. 111).

FRYDERYK AUGUST FILIP D'AUVRAY

generał porucznik wojsk rosyjskich,
przedstawiciel cesarza Rosji i króla Polski
w komisji ustalającej granice Wolnego Miasta Krakowa



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA
NADANY 17 LUTEGO 1819 ROKU



...żeby na zawdzięczenie prac około
[ustalenia granic] podjętych
osobom szczególnie się do tego przykładającym...
(z uchwały Senatu Rządzącego – ANK, sygn. WMK IV-5, s. 268–269)



F. d'Auvray

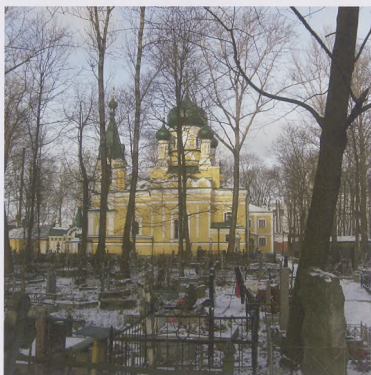
Fryderyk August Filip Antoni d'Auvray (Fiodor Filippowicz Dobre, Федор Филиппович Довре), generał piechoty w armii rosyjskiej, inżynier, kwatermistrz Sztabu Generalnego. Urodzony 12 września 1766 r. w Dreźnie w szlacheckiej rodzinie, która za czasów hugenotów wyemigrowała z Francji do Saksonii. Po ukończeniu w 1786 r. drezdeńskiej Akademii Inżynieryjnej służył w armii saksońskiej, następnie polskiej, zwolniony za prorosyjskie nastawienie, przeszedł w 1795 r. do armii rosyjskiej w stopniu kapitana inżyniera. Brał udział w wojnie francusko-prusko-rosyjskiej 1806–1807 i wojnie ojczyźnianej 1812 r. – jako szef sztabu u gen. Piotra Wittgensteina, już w randze generała. Po wojnie od 1816 r. był przedstawicielem cesarza Rosji i króla Polski, zajmując się wytyczeniem granic Królestwa Polskiego z Austrią, Prusami i Wolnym Miastem Krakowem. W latach 1828–1829 uczestniczył w kampanii tureckiej, w 1831 r. natomiast w tłumieniu powstania listopadowego w Królestwie Polskim. Dosłużył rangi generała piechoty i stanowiska kwatermistrza Sztabu Generalnego. Kawaler licznych orderów za czyny bojowe. Żonaty z Ulianą Karłowną Zilberarm, miał czworo dzieci. Zmarł 25 sierpnia 1846 r. w Petersburgu; pochowany także w luterkańskiej części cmentarza Wołkowskiego.





Tytuł nadany uchwałą Senatu Rządzącego nr obrad 222, nr Dziennika Głównego 478 (ANK, sygn. WMK IV-5, s. 268–269) podjętą 17 lutego 1819 r., gdy prezesurę Senatu Rządzącego sprawował Stanisław Wodzicki. Była to wspólna uchwała dla sześciu przedstawicieli Królestwa Polskiego (Imperium Rosyjskiego) w zespole demarkacyjnym ustalającym granice WMK. Uhonorowanie nastąpiło w związku z zakończeniem prac nad wytyczeniem granic WMK z sąsiadującymi Królestwem Polskim, Austrią i Prusami.

Na poprzedniej stronie portret Fryderyka Augusta Filipa d'Auvraya namalowany w pracowni George'a Dawida nie później niż w 1827 r. oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie fragment mapy demarkacyjnej WMK ukazującej rejon miasta Krakowa z granicą na rzece Wiśle; po prawej stronie miejsce spoczynku – w luteraniskiej części cmentarza Wólkowskiego w rosyjskim Petersburgu.



ADAM BOJANOWICZ

podpułkownik wojsk polskich,
przedstawiciel cesarza Rosji i króla Polski
w komisji ustalającej granice Wolnego Miasta Krakowa



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 17 LUTEGO 1819 ROKU**



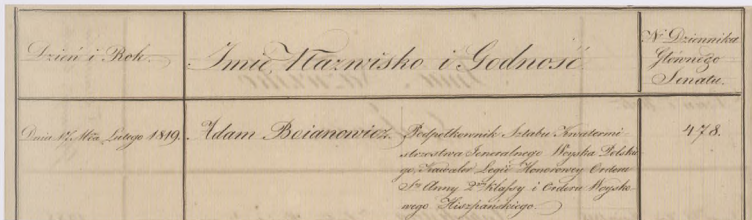
*...ażeby na zawdzięczenie prac około
[ustalenia granic] podjętych
osobom szczególnie się do tego przykładającym...
(z uchwały Senatu Rządzącego – ANK, sygn. WMK IV-5, s. 268–269)*



Bojanowicz

Adam Bojanowicz, herbu Junosza, pułkownik wojsk Królestwa Polskiego, topograf wojskowy. Urodzony 24 grudnia 1787 r. w Warszawie, syn Wincentego i Katarzyny. Karierę wojskową rozpoczął w 1807 r. jako podporucznik wojsk Księstwa Warszawskiego, w 1810 r. już jako kapitan był adiutantem polowym gen. Antoniego Pawła Sułkowskiego. Od 1815 r. służył w kwatermistrzostwie generalnym wojsk Królestwa Polskiego, od 1827 r. w randze pułkownika. Uczestniczył w kampanii hiszpańskiej 1808–1810, wyprawie Napoleona w 1812 r. i kampanii 1813 r. – pod Lipskiem wzięty do niewoli, uwolniony w 1814 r. W latach 1816–1826 kierował demarkacją z Wolnym Miastem Krakowem i z Austrią, następnie prowadził triangulację na obszarze Królestwa. Walczył w powstaniu listopadowym w sztabie gen. Ludwika Michała Paca, następnie jako szef sztabów gen. Kazimierza Dziekońskiego i gen. Hieronima Ramorina. Po upadku powstania w 1831 r. zamieszkał w Krakowie, później osiadł w Dreźnie. Kawaler orderów św. Włodzimierza III kl. i św. Anny II kl., Znak Nieskazitelnej Służby za lat 20, austriackiego Krzyża Komandorskiego Orderu Leopolda, francuskiej Legii Honorowej i pruskiego Orderu Orła Czerwonego III kl. Zmarł 10 grudnia 1852 r. w Dreźnie; pochowany tamże na Starym Cmentarzu Katolickim.





Na poprzedniej stronie herb Bojanowiczów, Junosza oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry fragment wpisu do Księgi obywatelskiej... WMK; niżej reprodukcja olejnego obrazu Teodora Baltazara Stachowicza Katafalk sp. Tadeusza Kościuszki w Kościele Kated. Krakowskim, pod Zwłoki Jego na dzień 23 Czerwca 1818 r. wystawiony – katafalk ten projektował i nadzorował jego wykonanie Adam Bojanowicz wraz z Franciszkiem Kossem (vide kolejne strony); obok miejsce spoczynku Bojanowicza, grobowiec na Starym Cmentarzu Katolickim w niemieckim Dreźnie.

Tytuł nadany uchwałą Senatu Rządzącego nr obrad 222, nr Dziennika Głównego 478 (ANK, sygn. WMK IV-5, s. 268–269) podjętą 17 lutego 1819 r., gdy prezesurę Senatu Rządzącego sprawował Stanisław Wodzicki. Była to wspólna uchwała dla sześciu przedstawicieli Królestwa Polskiego (Imperium Rosyjskiego) w zespole demarkacyjnym ustalającym granice WMK. Uhonorowanie nastąpiło w związku z zakończeniem prac nad wytyczeniem granic WMK z sąsiadującymi mi Królestwem Polskim, Austrią i Prusami.



FRANCISZEK KOSS

podpułkownik wojsk polskich,
przedstawiciel cesarza Rosji i króla Polski
w komisji ustalającej granice Wolnego Miasta Krakowa



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 17 LUTEGO 1819 ROKU**



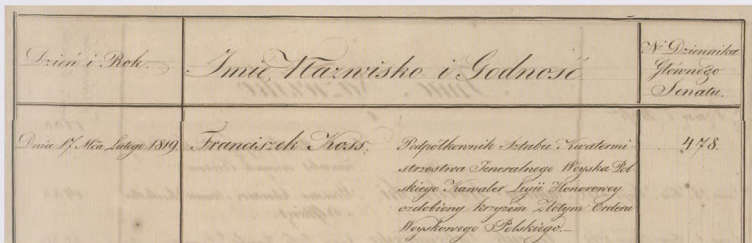
*...ażeby na zawdzięczenie prac około
[ustalenia granic] podjętych
osobom szczególnie się do tego przyklądającym...
(z uchwały Senatu Rządzącego – ANK, sygn. WMK IV-5, s. 268–269)*



Koss

Franciszek Koss, pułkownik wojsk Królestwa Polskiego. Urodzony 7 marca 1792 r. w Warszawie, syn Józefa i Bogumili Czarneckiej. W 1809 r. elew Szkoły Aplikacyjnej Artylerii i Inżynierów w Warszawie przydzielony do Korpusu Inżynierów wojsk Księstwa Warszawskiego. W 1812 r. kapitan batalionu saperów, wziął udział w kampanii moskiewskiej 1812 r., rok później bronił Gdańska, dostał się do niewoli rosyjskiej. W 1815 r. w armii Królestwa Polskiego, w sztabie Kwatermistrzostwa Generalnego. Od 1816 r. sekretarz komisji do demarkacji granic z Wolnym Miastem Krakowem i cesarstwem austriackim. W 1824 r. dyrektor naukowy w Szkole Kadetów w Kaliszu; awansował wówczas do stopnia pułkownika. W powstaniu listopadowym komendant fortyfikacji praskich, uczestnik bitwy pod Wawrem, następnie w kampanii litewskiej, internowany w Prusach. Po upadku powstania został urzędnikiem w zarządzie komunikacji lądowej i wodnej. Odznaczony Złotym Krzyżem Orderu Virtuti Militari, Krzyżem Kawalerskim Legii Honorowej, orderami św. Anny z brylantami II kl. i św. Włodzimierza III kl. U schyłku życia bez środków utrzymania pod opieką o.o. kapucynów, zmarł w ich klasztorze w Warszawie 30 lipca 1841 r.; pochowany na cmentarzu Powązkowskim.





Tytuł nadany uchwałą Senatu Rządzącego nr obrad 222, nr Dziennika Głównego 478 (ANK, sygn. WMK IV-5, s. 268–269) podjętą 17 lutego 1819 r., gdy prezesurę Senatu Rządzącego sprawował Stanisław Wodzicki. Była to wspólna uchwała dla sześciu przedstawicieli Królestwa Polskiego (Imperium Rosyjskiego) w zespole demarkacyjnym ustalającym granice WMK. Uhonorowanie nastąpiło w związku z zakończeniem prac nad wytyczeniem granic WMK z sąsiadującymi Królestwem Polskim, Austrią i Prusami.



Na poprzedniej stronie portret Franciszka Kossy – grafika Józefa Hilarego Głowackiego z roku 1831 – oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry fragment wpisu do Księgi obywatelskiej... WMK; po prawej stronie miejsce spoczynku na cmentarzu Powązkowskim w Warszawie – grób rodzinny w kwaterze 175.

KLEMENS KOŁACZKOWSKI

kapitan wojsk polskich,
przedstawiciel cesarza Rosji i króla Polski
w komisji ustalającej granice Wolnego Miasta Krakowa



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 17 LUTEGO 1819 ROKU**



*...ażeby na zawdzięczenie prac około
[ustalenia granic] podjętych
osobom szczególnie się do tego przykładającym...
(z uchwały Senatu Rządzącego – ANK, sygn. WMK IV-5, s. 268–269)*



Kołaczkowski.

Klemens Kołaczkowski, herbu Habdank, generał wojsk Królestwa Polskiego, inżynier wojskowy. Urodzony w październiku 1793 r. w Poznaniu, syn Ignacego i Józefy z Grudzińskich. Absolwent Szkoły Aplikacyjnej Artylerii i Inżynierów w Warszawie. W latach 1810–1811 w randze porucznika nadzorował prace fortyfikacyjne w Modlinie i Zamościu, w kampanii napoleońskiej 1812 r. walczył m.in. pod Borodino i nad Berezyną. W 1815 r. wstąpił do wojska Królestwa Polskiego. W latach 1816–1818 w randze kapitana był szefem robót przy demarkacji granicy z Wolnym Miastem Krakowem, zaś do wybuchu powstania listopadowego dyrektorem naukowym w Szkole Aplikacyjnej; w powstaniu objął dowództwo korpusu inżynierów, następnie jako generał brygady został kwatermistrzem generalnym. Brał udział w obronie Woli oraz Modlina. Po upadku powstania listopadowego osiadł w Żernikach k. Kruszwicy, w latach 60. XIX w. przeniósł się do Drezna. Odznaczony m.in. orderami św. Włodzimierza IV kl. i św. Anny z brylantami II kl., w 1813 r. francuskim tytułem kawalera Orderu Legii Honorowej i polskim Krzyżem Złoty Orderu Virtuti Militari. Żonaty z Michaliną Kościelską, miał dwie córki: Józefę i Marię. Zmarł 23 września 1873 r. w Dreźnie; pochowany na tamtejszym Starym Cmentarzu Katolickim.



Tytuł nadany uchwałą Senatu Rządzącego nr obrad 222, nr Dziennika Głównego 478 (ANK, sygn. WMK IV-5, s. 268–269) podjętą 17 lutego 1819 r., gdy prezesurę Senatu Rządzącego sprawował Stanisław Wodzicki. Była to wspólna uchwała dla sześciu przedstawicieli Królestwa Polskiego (Imperium Rosyjskiego) w zespole demarkacyjnym ustalającym granice WMK. Uchonorowanie nastąpiło w związku z zakończeniem prac nad wytyczeniem granic WMK z sąsiadującymi Królestwem Polskim, Austrią i Prusami.



Na poprzedniej stronie portret Klemensa Kolaczkowskiego z wydanego w roku 1898 tomu jego wspomnień oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie złożona para pistoletów z zamkiem skalkowym pochodząca z ok. 1770 r. z Królewskiej Fabryki w Napolu, подарowana przez księcia Józefa Poniatowskiego swemu oficerowi Klemensowi Kolaczkowskiemu, oraz płyta z glazu postawionego dla upamiętnienia generała w Alei Chwały na Olszynie Grochowskiej w Warszawie; obok miejsce spoczynku na Starym Cmentarzu Katolickim w niemieckim Dreźnie – grobowiec z dominującą antyczną kolumną z napisem Rodzina i Rodacy.

JERZY ARNOLD

kapitan wojsk polskich,
przedstawiciel cesarza Rosji i króla Polski
w komisji ustalającej granice Wolnego Miasta Krakowa



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA NADANY 17 LUTEGO 1819 ROKU



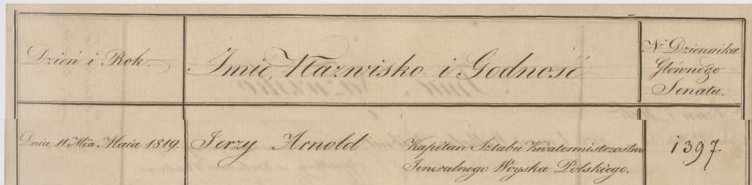
...ażeby na zawdzięczenie prac około
[ustalenia granic] polijętych
osobom szczególnie się do tego przykładającym...
(z uchwały Senatu Rządzącego – ANK, sygn. WMK IV-5, s. 268–269)



Jerzy Arnold.

Jerzy Grzegorz Arnold, pułkownik wojsk polskich, inżynier. Urodzony 29 grudnia 1791 r. w Warszawie, syn prof. nauk med. Jerzego Chrystiana i Rozalii z Roesslerów. Od 1809 r. w artylerii Księstwa Warszawskiego, od 1812 r. saper w Mo-dlinie. Po krótkiej niewoli rosyjskiej wstąpił do wojska Kró-lestwa Polskiego, służył w kwaterymistrzostwie generalnym, od 1816 r. w randze kapitana. W latach 1816–1819 brał udział w wytyczaniu granic między Królestwem a Wolnym Miastem Krakowem. Od 1823 r. pod komendą gen. Ignacego Prądzyńskiego uczestniczył w pracach nad budową Kanału Augustowskiego – jego dzieła to służy Gorczyca i Dąbrówka. Uczestnik powstania listopadowego, za zasługi pod Grocho-wem w 1831 r. już jako pułkownik odznaczony Krzyżem Złotym Orderu Virtuti Militari. W 1835 r. w cywilnym Zarządzie Dróg i Komunikacji, od 1840 r. inżynier obwo-du piotrkowskiego, następnie inżynier gubernialny w Su-walkach. W 1852 r. jako emeryt osiadł w odziedziczonych po pierwszej żonie dobrach Balla Kownacka u ujścia Kanału Augustowskiego do Niemna. Trzykrotnie żonaty: z Barbarą z Wrzesińskich Małkiewiczową, Teklą z Bychawców i Józefi-ną Dahlen. Zmarł 18 grudnia 1858 r.; pochowany w Sylwa-nowcach w rejonie grodzieńskim, obecnie na Białorusi, gdzie jego dzieci, wśród nich znana z imienia Aniela, wystawiły po-mnik cmentarny.





Tytuł nadany uchwałą Senatu Rządzącego nr obrad 222, nr Dziennika Głównego 478 (ANK, sygn. WMK IV-5, s. 268–269) podjętą 17 lutego 1819 r., gdy prezesurę Senatu Rządzącego sprawował Stanisław Wodzicki. Była to wspólna uchwała dla sześciu przedstawicieli Królestwa Polskiego (Imperium Rosyjskiego) w zespole demarkacyjnym ustalającym granice WMK. Uhonorowanie nastąpiło w związku z zakończeniem prac nad wytyczeniem granic WMK z sąsiadującymi Królestwem Polskim, Austrią i Prusami.



Na poprzedniej stronie herb szlachecki Arnold nadany ojcu Jerzego Arnolda oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry fragment wpisu do Księgi obywatelskiej... WMK; niżej tablica z wybudowanej przez Jerzego Arnolda służby Górczyca na Kanale Augustowskim; obok miejsce pochówku na cmentarzu w Sylwanowcach w rejonie grodzickim, obecnie na Białorusi.



MARCIN KLEMENSOWSKI

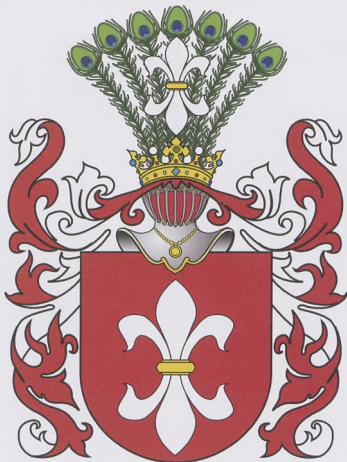
kapitan wojsk polskich,
przedstawiciel cesarza Rosji i króla Polski
w komisji ustalającej granice Wolnego Miasta Krakowa



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA
NADANY 17 LUTEGO 1819 ROKU**



*...ażeby na zawdzięczenie prac około
[ustalenia granic] podjętych
osobom szczególnie się do tego przykładającym...
(z uchwały Senatu Rządzącego – ANK, sygn. WMK IV-5, s. 268–269)*



Marcin Klemensowski

Marcin Klemensowski, herbu Gozdawa, pułkownik wojsk polskich, inżynier, powstaniec listopadowy. Urodzony 9 listopada 1791 r. w Lachowicach w powiecie stryjskim, syn Antoniego i Brygidy z Beldowskich. Saper w wojsku Księstwa Warszawskiego, uczestnik kampanii w latach 1813–1814, m.in. bitwy pod Lipskiem. W 1815 r. przeniesiony do Kwatermistrzostwa Generalnego wojsk Królestwa Polskiego. W latach 1816–1820 skierowany do demarkacji granic z Austrią, Prusami, Królestwem Polskim i Wolnym Miastem Krakowem. Od 1828 r. wykładowca geodezji i topografii w Szkole Aplikacyjnej Artylerii i Inżynierii. W powstaniu listopadowym walczył pod Wawrem i Ostrołęką, awansowany na pułkownika. Z upadkiem powstania udał się do Prus, gdzie został internowany, po powrocie do Warszawy przeszedł do służby cywilnej. Od 1842 r. kierował Zarządem Komunikacji Lądowej i Wodnej, od 1846 r. pracował jako inspektor w Okręgu Komunikacji. Na emeryturze od 1860 r., kolekcjoner map oraz dokumentów z powstania listopadowego. Odznaczony Krzyżem Kawalerskim Legii Honorowej i Złotym Krzyżem Orderu Virtuti Militari. Żonaty z Ludwiką z Sakowiczów, pozostawił syna Ludwika Anastazego. Zmarł 13 lutego 1869 r. w Warszawie; pochowany tamże na cmentarzu Powązkowskim.



EMANUEL BARON LIPOWSKI

radca gubernialny, rezydent
i konsul generalny cesarza Austrii
przy Wolnym Mięście Krakowie,
przedstawiciel cesarza Austrii w komisji ustalającej
granice WMK



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 17 SIERPNIĄ 1819 ROKU



*...ażeby kommissarzom do demarkacji z strony
Najjaśniejszego Cesarza Austrii ... wyznaczonym prawo
obywatelstwa udzielone zostało...*

(z uchwały Senatu Rządzącego – ANK, sygn. WMK IV-6, s. 191)

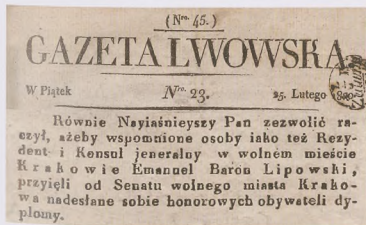


Lipowski

Emanuel Lipowski z Lipowic (Emanuel Lipowsky von Lipovitz), baron, herbu Gryf, urzędnik austriacki, radca gubernialny. Urodzony w morawsko-polskiej gałęzi rodziny 30 listopada 1763 r. w Volfíovie na Morawach, syn Franciszka Antoniego, pana na Řečici, i Antoniny baronówny Bezowny z Chrostina. Komisarz cyrkulowy w latach 1792–1796 w cyrkule bocheńskim, w latach 1798–1802 w cyrkule pilzneńskim z siedzibą w Rzeszowie. W 1803 r. w randze radcy gubernialnego został naczelnikiem cyrkułu koneckiego, w 1806 r. odnotowany jako naczelnik cyrkułu myślenickiego – na tym stanowisku pozostał do 1818 r. Równocześnie od 1816 r. reprezentował Austrię w komisji demarkacyjnej wytyczającej granice Wolnego Miasta Krakowa. Po zakończeniu tych prac w 1818 r. cesarz austriacki mianował go rezydentem i konsulem Austrii przy Senacie Rządzącym WMK – Lipowski stał się jednym z trzech przedstawicieli „mocarstw opiekuńczych”, współdecydującym o sprawach miasta i okręgu. Po zakupieniu dóbr w okolicach Gdowa we wsi Hucisko postawił dwór – rodzinną siedzibę. Kawaler polskiego Orderu św. Stanisława. Żonaty z Joanną Eleonorą Baum von Appelshofen, mieli pięcioro dzieci, wśród nich pierworodnego Karola Józefa. Zmarł 27 marca 1827 r. w Krakowie; pochowany na cmentarzu parafialnym w Dziekanowicach.



Tytuł nadany uchwałą Senatu Rządzącego nr obrad 1379, nr Dziennika Głównego 2632 (ANK, sygn. WMK IV-6, s. 191) podjętą 17 sierpnia 1819 r., gdy prezesurę Senatu Rządzącego sprawował Stanisław Wodzicki. Była to wspólna uchwała dla czterech uczestników zespołu demarkacyjnego wyznaczającego granice WMK: z ramienia Austrii Emanuela Lipowskiego i Emmericha von Blagoevicha oraz z ramienia Prus Fryderyka Adolfa Boscampa i Jana Nepomucena Metticha. Uehonorowanie nastąpiło w związku z zakończeniem prac nad wytyczeniem granic WMK z sąsiadującymi Królestwem Polskim, Austrią i Prusami.



Na poprzedniej stronie niesygnowany portret Emanuela Lipowskiego z epoki oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie z góry okładka wydanych w Krakowie w roku 1825 nut kompozycji tanecznych Antoniego Sokulskiego dedykowanych baronowi Emanuelowi Lipowskiemu, ówczesnemu konsulowi – rezydentowi Austrii w WMK; niżej fragment notatki z „Gazety Lwowskiej” z 1820 r., nr 23, dotyczącej przyzwolenia cesarza Austrii na przyjęcie honorowego obywatelstwa, gipsowy medalion z popiersiem Emanuela Lipowskiego wykonany zaraz po jego śmierci w 1827 r. przez Józefa Schmclera oraz herb Gryf (patrz także s. 113).

EMMERICH VON BLAGOEVICH

major armii austriackiej,
przedstawiciel cesarza Austrii
w komisji ustalającej granice Wolnego Miasta Krakowa



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 17 SIERPANIA 1819 ROKU



...ażeby kommissarzom do demarkacji z strony
Najjaśniejszego Cesarza Austrii ... wyznaczonym prawo
obywatelstwa udzielone zostało...

(z uchwały Senatu Rządzącego – ANK, sygn. WMK IV-6, s. 191)



Baron Blagoevich

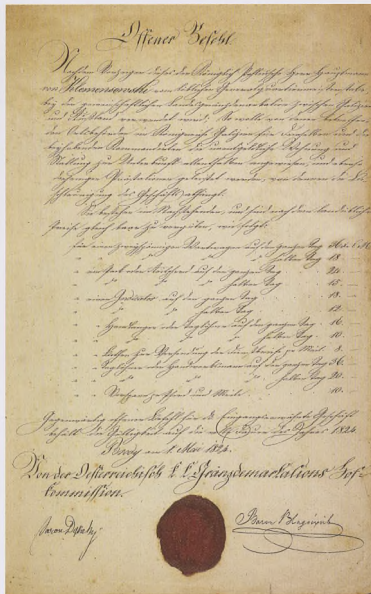
Emmerich von Blagoevich, generał wojsk austriackich, tajny radca. Urodzony w 1784 r. w Wiedniu, w rodzinie szlacheckiej. Od 1800 r. w korpusie kadetów, w 1809 r. w randze kapitana. Zasłużony w kampanii 1813 r., m.in. w bitwie z wojskami napoleońskimi pod Hanau. W 1816 r. w randze majora w Sztabie Generalnym Kwatermistrzostwa lwowskiej komendatury wojskowej, wtedy też został powołany na komisarza cesarskiego do demarkacji między Wolnym Miastem Krakowem a Królestwem Polskim, Austrią i Prusami. Od 1837 r. dowodził przygranicznym okręgiem wojskowym w Bukowinie z Czerniowcami na Mołdawii, w 1848 r. był dowodzącym generałem w Sławonii z tytułem tajnego radcy. W 1849 r., gdy pełnił obowiązki szefa pułku piechoty, brał udział w obronie twierdzy Petrovaradin w serbskiej Wojwodinie. Po przejęciu twierdzy przez węgierskich powstańców i odbiciu jej przez Austriaków jego udział w wydarzeniach poddano dochodzeniu, po którym został emerytowany. Kawaler odznaczeń austriackich: Orderu Wojskowego Marii Teresy i Orderu Żelaznej Korony II kl., rosyjskich: Orderu św. Anny II kl. i Orderu św. Włodzimierza III kl. oraz bawarskiego Orderu Maksymiliana Józefa. Zmarł 21 stycznia 1850 r. w Wiedniu; tamże pochowany.



Tytuł nadany uchwałą Senatu Rządzącego nr obrad 1379, nr Dziennika Głównego 2632 (ANK, sygn. WMK IV-6, s. 191) podjętą 17 sierpnia 1819 r., gdy prezesurę Senatu Rządzącego sprawował Stanisław Wodzicki. Była to wspólna uchwała dla czterech uczestników zespołu demarkacyjnego ustalającego granice WMK: z ramienia Austrii Emanuela Lipowskiego i Emmericha von Blagoevicha oraz z ramienia Prus Fryderyka Adolfa Boscampa i Jana Nepomucena Metticha. Uehonorowanie nastąpiło w związku z zakończeniem prac nad wytyczeniem granic WMK z sąsiadującymi Królestwem Polskim, Austrią i Prusami.



Na poprzedniej stronie stempel pieczęci (zwierciadlane odbicie) Senatu Rządzącego WMK udzielającego godności honorowego obywatelstwa oraz własnoręczny podpis uhonorowanego: Baron Blagoevich. Na tej stronie reprodukcja pismem rozkazu wydawanego przez Emmericha von Blagoevicha w 1824 r. w ramach prac nad demarkacją między Austrią i Królestwem Polskim oraz odcisk w laku pieczęci urzędowej, którą posługiwał się Emmerich von Blagoevich podczas tych prac.



FRYDERYK ADOLF BOSCAMP

urzędnik pruski, radca górniczy,
przedstawiciel króla Prus
w komisji ustalającej granice Wolnego Miasta Krakowa

**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 17 SIERPNIĄ 1819 ROKU**



*...ażeby kommissarzom do demarkacji z strony
Najjaśniejszego Cesarza Austrii ... wyznaczonym prawo
obywatelstwa udzielone zostało...*

(z uchwały Senatu Rządzącego – ANK, sygn. WMK IV-6, s. 191)



de Boscamp 13

Fryderyk Adolf Boscamp (Karol Fryderyk August Boscamp, Adolf Karol Boscamp), cywilny urzędnik pruski, radca górniczy. Urodzony 28 sierpnia 1763 r. w Lataczu na Bukowinie, w niderlandzkiej rodzinie przybyłej z Prus, syn Karola Adolfa Boscamp-Lasopolskiego, targowiczana i agenta carskiego, powieszony w 1794 r. podczas tzw. rewolucji warszawskiej. Po studiach górniczo-hutniczych w Berlinie i odbyciu asesury górniczej w Tarnowskich Górach w 1794 r. stanął na czele tamtejszej Deputacji Górniczej, a w 1800 r. zajął stanowisko dyrektora Urzędu Górniczego w Tarnowskich Górach z tytułem królewskiego radcy górniczego. W latach 1816–1818 z nominacji króla Prus pełnił dodatkowo funkcję komisarza do demarkacji między Austrią, Prusami i Rosją (Królestwem Polskim) oraz Wolnym Miastem Krakowem. Do śmierci rezydował na zamku w Tarnowskich Górach, gdzie znajdowała się też siedziba powołanej przez niego loży masonskiej Silberfels. Członek Towarzystwa Naukowego Krakowskiego. Kawaler pruskiego Krzyża Żelaznego. Żonaty z wdową z domu von Reitzenstein, następnie wdową Joanną Eleonorą Below. Zmarł 23 marca 1830 r.; pochowany na cmentarzu ewangelickim w Tarnowskich Górach, zlikwidowanym w 1967 r.



<i>Wzrost (Pier.)</i>	<i>Imię Nazwisko i Godność</i>	<i>Numer Dziennika Głównego Senatu</i>
<i>cm 175, 1819</i>	<i>Frederick Adolf Boscamp, Consiliarius Superior metallifundinarum et pium metallifundinaris Directo. Ordinis Praes. ferra Equus.</i>	<i>2632</i>

Tytuł nadany uchwałą Senatu Rządzącego nr obrad 1379, nr Dziennika Głównego 2632 (ANK, sygn. WMK IV-6, s. 191) podjętą 17 sierpnia 1819 r., gdy prezesurę Senatu Rządzącego sprawował Stanisław Wodzicki. Była to wspólna uchwała dla czterech uczestników zespołu demarkacyjnego ustalającego granice WMK: z ramienia Austrii Emanuela Lipowskiego i Emmericha von Blagoevicha oraz z ramienia Prus Fryderyka Adolfa Boscampa i Jana Nepomucena Metticha. Uehonorowanie nastąpiło w związku z zakończeniem prac nad wytyczeniem granic WMK z sąsiadującymi Królestwem Polskim, Austrią i Prusami.



Na poprzedniej stronie odcisk w laku pieczęci Senatu Rządzącego WMK udzielającego godności honorowego obywatelstwa oraz własnoręczny podpis uhonorowanego.

Na tej stronie u góry fragment wpisu do Księgi obywatelskiej... WMK; niżej reprodukcja fragmentu mapy sporządzonej w ramach prac demarkacyjnych – tu odcinek granicy między WMK a cesarstwem austriackim położonej na rzece Wiśle między miejscowościami Rusocice i Czernichów; widoczny podpis Fryderyka Boscampa działającego tu z ramienia królestwa pruskiego.

JAN NEPOMUCEN HRABIA METTICH

właściciel dóbr na Górnym Śląsku,
urzędnik prowincji pruskiej Śląsk,
przedstawiciel króla Prus
w komisji ustalającej granice Wolnego Miasta Krakowa



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 17 SIERPNIĄ 1819 ROKU**



*...ażeby kommissarzom do demarkacji z strony
Króla Pruskiego ... wyznaczonym prawo obywatelstwa
udzielone zostało...*

(z uchwały Senatu Rządzącego – ANK, sygn. WMK IV-6, s. 191)

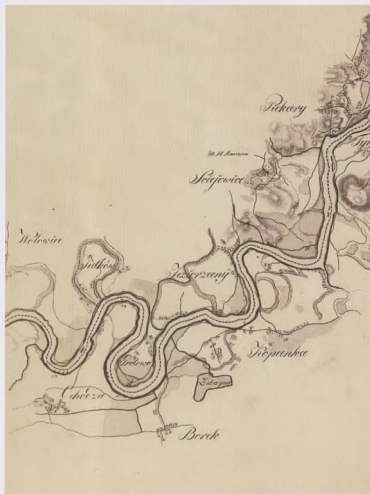


Jan Nepomucen Mettich (Karl Magnus Johann Nepomuk Franz Xavier Joseph Joahim von Mettich), hrabia, właściciel dóbr na Górnym Śląsku, przedstawiciel króla Prus. Urodzony 23 marca 1774 r., syn Franza Karola i Marii Johanny, potomek śląskiej rodziny wywodzącej się z Czech, mającej od przełomu XVI i XVII w. siedzibę w zamku w Łące Prudnickiej; rodzina posiadała też m.in.: Chmielowice, Moszczanki, Niemysłówce, Rudziczkę, Żerkowice oraz miasto Korfantów, zamek w Raciborzu i pałac w Dąbrowie Niemodlińskiej. Żył w czasach minionej już świetności rodu, znajdował się na granicy bankructwa – zadłużoną główną siedzibę w Łące Prudnickiej jego córki sprzedały w 1829 r. Akta podgórskie określają go jako „przełożonego prowincji” – prawdopodobnie pełnił urząd zastępcy prezydenta powołanej w 1815 r. prowincji pruskiej Śląsk i z tej racji otrzymał w 1816 r. królewską nominację na reprezentującego Prusy komisarza do demarkacji między Austrią, Prusami i Rosją (Królestwem Polskim) oraz Wolnym Miastem Krakowem. Dwukrotnie żonaty: z Marią Antoniną Carwath i Marią Anną Henckel, miał dwie córki: Marię Antoninę oraz Annę Antoninę wydaną za von Larischa. Zmarł 20 sierpnia 1825 r.; miejsce pochówku nieustalone.



<i>Dzienn. i Pierw.)</i>	<i>Imię Nazwisko i Podność</i>	<i>Numer Dziennika Głównego Senatu</i>
<i>Jana Nepomuc.</i>	<i>Jan Nepomucen Hrabia de Mettich Unier Provincia. –</i>	<i>2632.</i>

Tytuł nadany uchwałą Senatu Rządzącego nr obrad 1379, nr Dziennika Głównego 2632 (ANK, sygn. WMK IV-6, s. 191) podjętą 17 sierpnia 1819 r., gdy prezesurę Senatu Rządzącego sprawował Stanisław Wodzicki. Była to wspólna uchwała dla czterech uczestników zespołu demarkacyjnego ustalającego granice WMK: z ramienia Austrii Emanuela Lipowskiego i Emmericha von Blagoevicha oraz z ramienia Prus Fryderyka Adolfa Boscampa i Jana Nepomucena Metticha. Uehonorowanie nastąpiło w związku z zakończeniem prac nad wytyczeniem granic WMK z sąsiadującymi Królestwem Polskim, Austrią i Prusami.



Na poprzedniej stronie herb hrabiowski Mettichów nad wejściem do pałacu w Dąbrowie Niemodlińskiej. Na tej stronie u góry fragment wpisu do Księgi obywatelskiej... WMK; niżej reprodukcja fragmentu mapy sporządzonej w ramach prac demarkacyjnych – tu odcinek granicy między WMK a cesarstwem austriackim biegnący nad rzecze Wisła na odcinku między miejscowościami Wolowice i Tyniec.

FRANCISZEK BARON VON HANNEKART

major armii austriackiej, kwatermistrz,
przedstawiciel cesarza Austrii
w komisji ustalającej granice Wolnego Miasta Krakowa



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 17 SIERPNI 1819 ROKU



...ażeby kommissarzom do demarkacji z strony
Najjaśniejszego Cesarza Austrii ... wyznaczonym prawo
obywatelstwa udzielone zostało...

(z uchwały Senatu Rządzącego – ANK, sygn. WMK IV-6, z. 191)



Franciszek von Hannekart (Franz Silvius von Hannekart), baron, szambelan, generał armii austriackiej, archiwista. Urodzony 17 maja 1788 r. w czeskim Pilźnie, absolwent Wojskowej Akademii Technicznej w Wiedniu. Od 1809 r. na etacie w Sztabie Generalnego Kwatermistrzostwa lwowskiej komendantury wojskowej, w 1816 r. oddelegowany jako przedstawiciel cesarza Austrii towarzyszący komisarzom ds. demarkacji między Austrią, Prusami i Rosją (Królestwem Polskim) oraz Wolnym Miastem Krakowem. W 1818 r. awansowany do stopnia majora. Pozostając w strukturze armijnego kwatermistrzostwa, w 1836 r. objął stanowisko dyrektora Krajowego Archiwum (wojskowego), w 1845 r. awansował na stopień generała majora. W 1848 r. przejął kierownictwo założonego w 1808 r. austriackiego wojskowego magazynu prasowego „Österreichische Militärische Zeitschrift” (nadal wydawanego). Na emeryturze od 1854 r. Obdarzony cesarskim tytułem szambelana wyższego prefekta zamków, kawaler m.in. rosyjskiego Orderu św. Włodzimierza i szwedzkiego Królewskiego Orderu Miecza. Zmarł 19 sierpnia 1855 r. w Baden k. Wiednia; tam też pochowany na parafialnym cmentarzu św. Stefana, grób niezidentyfikowany.



Tytuł nadany w wyniku poszerzenia uchwały Senatu Rządzącego nr obrad 1379, nr Dziennika Głównego 2632 (ANK, sygn. WMK IV-6, s. 191) podjętej 17 sierpnia 1819 r., gdy prezesurę Senatu Rządzącego sprawował Stanisław Wodzicki. Poszerzenie uchwały polegało na włączeniu do niej sześciu uczestników zespołu demarkacyjnego zajmującego się wyznaczaniem granic WMK z ramienia Austrii (ANK, sygn. WM 622, nlb), por. s. 114. Uchonorowanie nastąpiło w związku z zakończeniem prac nad wytyczeniem granic WMK z sąsiadującymi Królestwem Polskim, Austrią i Prusami.



† In Baden fand am 21sten das feierliche Leichenbegängniß des daselbst am 19ten verstorbenen unangestellten k. k. FML. Franz Ritter v. Hanne-
kart statt.

Na poprzedniej stronie stempel pieczęci (zwieryadłane odbicie) Senatu Rządzącego WMK udzielającego godności honorowego obywatelstwa. Na tej stronie reprodukcja karykatury z dziennika „Wiener Zeitung” z 1855 r., nr 20, z informacją, że w Baden 21 sierpnia odbył się uroczysty pogrzeb zmarłego 19 sierpnia byłego urzędnika Franza Rittera von Haannarkta; obok widok kaplicy na cmentarzu parafialnym św. Stefana w miejscowości Baden k. Wiednia – kaplicę tę wybudowano w roku 1841, jeszcze za życia Franciszka von Haannarkta; spoczął na tym cmentarzu, obecnie identyfikacja grobu nie jest już możliwa.



JAN BARON VON ROTHKIRCH UND PANTHEN

kapitan armii austriackiej,
przedstawiciel cesarza Austrii
w komisji ustalającej granice Wolnego Miasta Krakowa



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 17 SIERNIA 1819 ROKU**



*...ażeby kommissarzom do demarkacji z strony
Najjaśniejszego Cesarza Austrii ... wyznaczonym prawo
obywatelstwa udzielone zostało...*

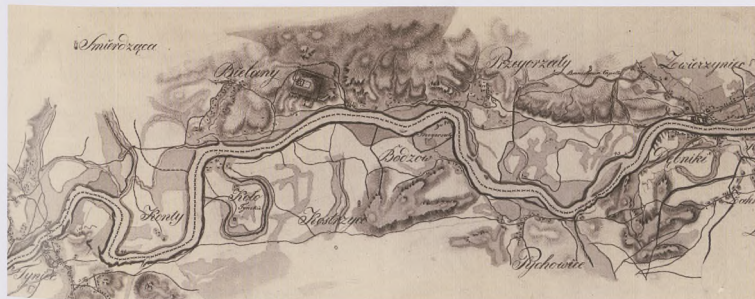
(z uchwały Senatu Rządzącego – ANK, sygn. WMK IV-6, s. 191)



Jan von Rothkirch und Panthen, baron, herbu własnego, kapitan armii austriackiej. Pochodził z rodu wywodzącego się z Tyrolu, osiadłego na Śląsku, z gniazdem w Czerwonym Kościele (Rothkirch) k. Legnicy, jednak z gałęzi związanej nie z ziemiami pruskimi, lecz ze Śląskiem Austriackim. Poświęcony służbie wojskowej, w której jednak się nie wybił (współcześni mu w armii Leonard i Leopold Rothkirchowie sięgnęli po szlify generalskie). Odnotowywany w latach 1811–1824 w randze kapitana w 20. Pułku Piechoty (zwanym śląskim, później galicyjskim); w okresie jego służby z siedzibami sztabu kolejno w Opawie, Lwowie i Nowym Sączu. W 1816 r., pozostając na etacie pułkowym, przydzielony został do prac nad demarkacją między Austrią, Prusami i Rosją (Królestwem Polskim) oraz Wolnym Miastem Krakowem pod komendę austriackich komisarzy demarkacyjnych barona Emanuela Lipowskiego (por. s. 212–213) i Emmericha von Blagoevicha (por. s. 214–215). Pracował m.in. w brygadzie mierniczej na odcinku od Wisły do Czarnej Przemszy z przedstawicielami Królestwa Polskiego kpt. Klemensem Kołaczkowskim (por. s. 206–207) i kpt. Marcinem Klemensowskim (por. s. 210–211). W 1819 r. wyróżniony honorowym tytułem szambelana, w 1820 r. odznaczony rosyjskim Orderem św. Włodzimierza IV kl.



Dzieln. (Pier.)	Imię Nazwisko i Godność	Numer Dziennika Głównego Senatu
Jan Kłopotyński	Jan Baren Rothkirch i Panthen Cgo. Ręg. actualis Camerarius et Culturio in Cgo. Ręg. legione pedestri de Vindobona	2632.



Tytuł nadany w wyniku poszerzenia uchwały Senatu Rządzącego nr obrad 1379, nr Dziennika Głównego 2632 (ANK, sygn. WMK IV-6, s. 191) podjętej 17 sierpnia 1819 r., gdy prezesurę Senatu Rządzącego sprawował Stanisław Wodzicki. Poszerzenie uchwały polegało na włączeniu do niej sześciu uczestników zespołu demarkacyjnego zajmującego się wyznaczaniem granic WMK z ramienia Austrii (ANK, sygn. WM 622, nlb),

por. s. 214. Uehonorowanie nastąpiło w związku z zakończeniem prac nad wytyczeniem granic WMK z sąsiadującymi Królestwem Polskim, Austrią i Prusami.

Na poprzedniej stronie herb Rothkirch und Panthen. Na tej stronie powyżej fragment wpisu do Księgi obywatelskiej... WMK; poniżej fragment mapy sporządzonej w ramach prac demarkacyjnych – tu odcinek granicy między WMK a cesarstwem austriackim biegnącej na rzece Wiśle na odcinku między Tychem a Zwierzyńcem (widoczna w lewym górnym rogu nazwa Smierdżga oznaczała dzisiejszy Krzepinów).

FERDYNAND LEO VON PRESSEN

kapitan armii austriackiej,
przedstawiciel cesarza Austrii
w komisji ustalającej granice Wolnego Miasta Krakowa



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 17 SIERPNIĄ 1819 ROKU



...ażeby kommissarzom do demarkacji z strony
Najjaśniejszego Cesarza Austrii ... wyznaczonym prawo
obywatelstwa udzielone zostało...

(z uchwały Senatu Rządzącego – ANK, sygn. WMK IV-6, s. 191)



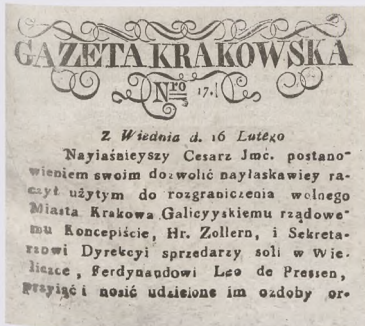
Ferdynand Leo von Pressen, pułkownik wojsk austriackich. Odnotowany w latach 1809–1813 w randze podporucznika 25. Pułku Piechoty (zwanego czeskim) z siedzibą sztabu w mieście Pisku w Czechach. W latach 1816–1818 jako kapitan w Sztapie Generalnego Kwatermistrzostwa lwowskiej komendantury wojskowej wraz z mjr. Emmerichem von Blagovichem (por. s. 214–215), kpt. Franciszkiem von Hannekartem (por. s. 220–221) i rotm. Leopoldem Herbertem (por. s. 226–227), skąd skierowani zostali do prac nad demarkacją między Austrią, Prusami i Rosją (Królestwem Polskim) oraz Wolnym Miastem Krakowem. W 1818 r. objął stanowisko sekretarza dyrekcji salinarnej w Wieliczce (Austria realizowała tu specjalne uprawnienia nadzorcze) – pełnił je do 1822 r. Od 1844 r. w korpusie oficerskim 56. Pułku Piechoty (zwanego galicyjskim) z siedzibą sztabu w Cieszyńcu – w randze majora, od 1846 r. podpułkownika. W latach 1850–1852 skierowany do włoskiego miasta Udine, wtedy w granicach Austrii, na stanowisko wojskowego komendanta placu (miasta) w randze pułkownika. W 1854 r. przeszedł w stan spoczynku. W latach 1854–1868 wykazywany jako członek Fundacji Wojskowej Elżbiety Teresy dla oficerów-weteranów. Kawaler rosyjskiego Orderu św. Włodzimierza IV kl.



Dziennik Pierwszy	Imię Nazwisko i Podność	Numer Dziennika Głównego Senatu
Wina P. S. 1819	Ferdinand de Pressen <i>quondam</i> Centurio in Collegio generali supremi castro- rum profecti, hoc tempore autem Secretarius Ego. Regis Directo- ris distributoris salinarum Vic- licensis. —	— 2632.

Tytuł nadany w wyniku poszerzenia uchwały Senatu Rządzącego nr obrad 1379, nr Dziennika Głównego 2632 (ANK, sygn. WMK IV-6, s. 191) podjętej 17 sierpnia 1819 r., gdy prezesurę Senatu Rządzącego sprawował Stanisław Wodzicki. Poszerzenie uchwały polegało na włączeniu do niej sze-

ściu uczestników zespołu demarkacyjnego zajmującego się wyznaczaniem granic WMK z ramienia Austrii (ANK, sygn. WM 622, nlb), por. s. 114. Uhonorowanie nastąpiło w związku z zakończeniem prac nad wytyczeniem granic WMK z sąsiadującymi Królestwem Polskim, Austrią i Prusami.



derów przez N. Cesarza Rossyyskiego, pierwszemu S. Stanisława 4tej klasy, a drugiemu S. Włodzimierza 4tej klasy. Najjaśniejszy Pan zezwolić także raczył na przyjęcie powyższym Urzędnikom, i Rezydentowi i Konsulowi w rzeczonym wolnem mieście, Emanuelowi Baronowi Lipowskiemu, przesłanych przez Senat wolnego Miasta Krakowa dyplomatów na oby watelstwo.

Na poprzedniej stronie odcisk w laku pieczęci Senatu Rządzącego WMK udzielającego godności honorowego obywatelstwa. Na tej stronie u góry fragment wpisu do Księgi obywatelskiej... WMK; niżej reprodukcja notatki z „Gazety Krakowskiej” z 1820 r., nr 17, z informacją o zgodzie cesarza Austrii na przyjęcie przez Ferdynanda Leona von Pressena zagranicznych zaszczytów Orderu św. Włodzimierza przyznawanego przez cesarza Rosji i honorowego obywatelstwa Krakowa nadanego przez Senat Wolnego Miasta Krakowa.

LEOPOLD HERBERT

rotmistrz w armii austriackiej,
przedstawiciel cesarza Austrii
w komisji ustalającej granice Wolnego Miasta Krakowa



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 17 SIERPNIĄ 1819 ROKU**



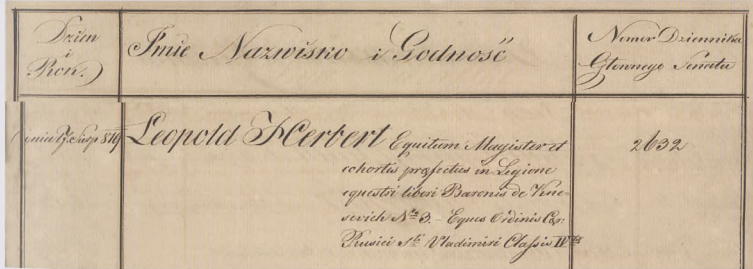
*...ażeby kommissarzom do demarkacji z strony
Najjaśniejszego Cesarza Austrii ... wyznaczonym prawo
obywatelstwa udzielone zostało...*

(z uchwały Senatu Rządzącego – ANK, sygn. WMK IV-6, s. 191)

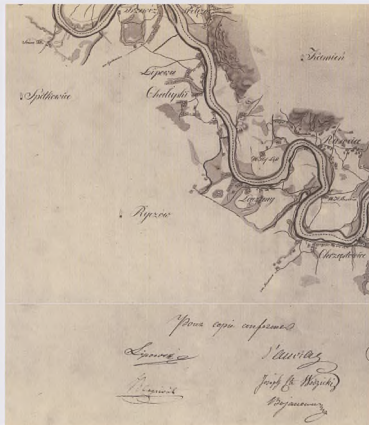


Leopold Herbert (od 1850 r. Leopold Herbert von Heerbot, herbu własnego), generał porucznik (generał dywizji) armii austriackiej. Urodzony w 1778 r. w Neukirchen am Walde w Górnej Austrii. Związany z 3. Pułkiem Konnicy (zwanym galicyjskim, morawskim, wreszcie czeskim) z siedzibą sztabu kolejno w Tarnopolu, Tarnowie, Łańcutie i Wiedniu. W 1816 r. w randze rotmistrza delegowany do Sztabu Generalnego Kwatermistrzostwa lwowskiej komendantury wojskowej, skąd skierowano go do demarkacji między Austrią, Prusami i Rosją (Królestwem Polskim) oraz Wolnym Miastem Krakowem. W 1828 r. wrócił do pułku, w 1834 r. awansował na majora. Po reorganizacji konnicy w 1839 r. pełnił funkcję przybocznego dowódcy, a od 1841 r. dowódcy Korpusu Wojskowej Kawalerii. Karierę zakończył w 1851 r. na tymże stanowisku w randze generała porucznika, wówczas też uzyskał tytuł szlachecki z predykatem „von Heerbot”. Odznaczony Austriacko-Cesarskim Orderem Leopolda, polskim Orderem św. Stanisława II kl., rosyjskim Orderem św. Włodzimierza IV kl. Pozostawił dwóch synów, także w cesarskiej armii: Adolfa, majora ułanów, i Leopolda mł., pułkownika w korpusie kawalerii. Zmarł 30 grudnia 1856 r. w Baden k. Wiednia.





Tytuł nadany w wyniku poszerzenia uchwały Senatu Rządzącego nr obrad 1379, nr Dziennika Głównego 2632 (ANK, sygn. WMK IV-6, s. 191) podjętej 17 sierpnia 1819 r., gdy prezesurę Senatu Rządzącego sprawował Stanisław Wodzicki. Poszerzenie uchwały polegało na włączeniu do niej sześciu uczestników zespołu demarkacyjnego zajmującego się wyznaczaniem granic WMK z ramienia Austrii (ANK, sygn. WM 622, nlb), por. s. 114. Uhonorowanie nastąpiło w związku z zakończeniem prac nad wytyczeniem granic WMK z sąsiadującymi Królestwem Polskim, Austrią i Prusami.



Na poprzedniej stronie stempel pieczęci Senatu Rządzącego WMK (zwierciadlane obłicz) udzielającego godności honorowego obywatelstwa. Na tej stronie w góry fragment wpisu do Księgi obywatelskiej... WMK; niżej reprodukcja fragmentu mapy sporządzonej w ramach prac demarkacyjnych – tu odcinek granicy między WMK a cesarstwem austriackim biegnący na rzecze Wiśle na odcinku między miejscowościami Podgłże i Chrząstowice; w dolnej części widoczne podpisy członków komisji demarkacyjnej – przesyłnych honorowych obywateli Krakowa z roku 1819: Fryderyka Augusta Filipa d'Aurayra, Emanuela Lipowskiego, Emmericha von Blagoczyba, Adama Bojanowicza i Fryderyka Adolfa Boscapa.

ADOLF MARIN

podporucznik w armii austriackiej, inżynier,
przedstawiciel cesarza Austrii
w komisji ustalającej granice Wolnego Miasta Krakowa



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 17 SIERPNIA 1819 ROKU**



*...ażeby kommissarzom do demarkacji z strony
Najjaśniejszego Cesarza Austrii ... wyznaczonym prawo
obywatelstwa udzielone zostało...*

(z uchwały Senatu Rządzącego – ANK, sygn. WMK IV-6, s. 191)



Adolf Heinrich Marin, oficer armii austriackiej, inżynier w administracji cyrkulowej. Urodzony 29 czerwca 1795 r. w Kałuszu (Kallusch) w województwie ruskim, obecnie na Ukrainie. Karierę wojskową związał z przydziałem do 63. Pułku Piechoty (zwanego galicyjskim) z siedzibą sztabu w Stanisławowie. Służył tam w latach 1815–1825, nieprzerwanie w stopniu podporucznika. Pozostając na etacie pułkowym, w latach 1816–1824 oddelegowany do Sztabu Generalnego Kwatermistrzostwa lwowskiej komendatury wojskowej (w tym w latach 1821–1824 do delegatury Sztabu w Brodach), skąd został skierowany do demarkacji między Austrią, Prusami i Rosją (Królestwem Polskim) oraz Wolnym Miastem Krakowem, gdzie podlegał komisarzowi Emmerichowi von Blagoevichowi (por. s. 214–215). Po powrocie do pułku nie awansował, w 1826 r. rozpoczął karierę cywilną, zostając inżynierem cyrkulowym w c.k. Urzędzie Cyrkularnym Bukowiny z siedzibą w Czerniowcach – na etacie tym pozostał do schyłku aktywności zawodowej w 1853 r. Od 1849 r. członek Stowarzyszenia Handlowego Dolnej Austrii. Odznaczony rosyjskim Orderem św. Anny III kl. Zmarł 2 lipca 1859 r. w Călinesti na terenie historycznej Mołdawii, obecnie w okręgu Suczawa w Rumunii; tam też został pochowany.



Tytuł nadany w wyniku poszerzenia uchwały Senatu Rządzącego nr obrad 1379, nr Dziennika Głównego 2632 (ANK, sygn. WMK IV-6, s. 191) podjętej 17 sierpnia 1819 r., gdy prezesurę Senatu Rządzącego sprawował Stanisław Woźnicki. Poszerzenie uchwały polegało na włączeniu do niej

szczęści uczestników zespołu demarkacyjnego zajmującego się wyznaczaniem granic WMK z ramienia Austrii (ANK, sygn. WM 622, nlb), por. s. 214. Uhonorowanie nastąpiło w związku z zakończeniem prac nad wytyczeniem granic WMK z sąsiadującymi Królestwem Polskim, Austrią i Prusami.

Na poprzedniej stronie odcisk w laku pieczęci Senatu Rządzącego WMK udzielającego godności honorowego obywatelstwa. Na tej stronie miejsce spoczynku Adolfa Marina – grobowiec rodzinny na cmentarzu przy kościele pw. św.św. Archaniołów Michała i Gabriela w miejscowości Călinesti w okręgu Suczawa w Rumunii oraz zbliżenie napisu nad wejściem.



WOLFGANG HRABIA VON ZOLLERN

austriacki urzędnik gubernialny,
przedstawiciel cesarza Austrii
w komisji ustalającej granice Wolnego Miasta Krakowa



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 17 SIERPNIĄ 1819 ROKU



...ażeby kommissarzom do demarkacji z strony
Najjaśniejszego Cesarza Austrii ... wyznaczonym prawo
obywatelstwa udzielone zostało...

(z uchwały Senatu Rządzącego – ANK, sygn. WMK IV-6, s. 191)



Wolfgang Carl Friedrich von Zollern, hrabia, austriacki urzędnik gubernialny. Urodzony 31 października 1783 r., przedstawiciel dawnego możnego rodu Zollernów wywodzącego się ze Szwabii, wpisanego w powstanie dynastii Hohenzollernów – jednak reprezentowana przez niego gałąź rodzinna nie przyczyniła się do przeszłej świetności rodowej. Odnotowywany w latach 1807–1817 w Krajowym Gubernium Królestwa Galicji i Lodomerii we Lwowie na pomocniczym stanowisku asystenta biurowego. Wówczas to, w 1816 r., skierowany został do Krakowa w celu sprawowania funkcji sekretarza komisji demarkacyjnej działającej w związku z wytyczaniem granic między Wolnym Miastem Krakowem a Rosją (Królestwem Polskim), Austrią i Prusami. Na zakończenie tej misji, w 1818 r., awansował w Gubernium na stanowisko gubernialnego koncepcy – sprawował je przez następne 22 lata. W 1840 r. został dyrektorem wydzielonej w ramach Krajowego Gubernium na prawach departamentu Dyrekcji Protokołu. Kierował tą jednostką do 1847 r., wtedy też prawdopodobnie przeszedł w stan spoczynku. Odznaczony polskim Orderem św. Stanisława IV kl. Zmarł 18 listopada 1864 r. w Wiedniu, w Starhemberg'schen Freihause.



<i>Excm. (Rev.)</i>	<i>Smie Najwyższe i Godność</i>	<i>Numer Dziennika Głównego Senatu</i>
<i>Dnia 7. Sierp. 1820.</i>	<i>Wolfgang Hradia a Zollern Secretarius Cgo. Reg. Commissionis demarcationis finium.</i>	<i>2632.</i>

Tytuł nadany w wyniku poszerzenia uchwały Senatu Rządzącego nr obrad 1379, nr Dziennika Głównego 2632 (ANK, sygn. WMK IV-6, s. 191) podjętej 17 sierpnia 1819 r., gdy prezesurę Senatu Rządzącego sprawował Stanisław Wodzicki. Poszerzenie uchwały polegało na włączeniu do niej sześciu uczestników zespołu demarkacyjnego zajmującego się wyznaczaniem granic WMK z ramienia Austrii (ANK, sygn. WM 622, nlb), por. s. 114. Uhonorowanie nastąpiło w związku z zakończeniem prac nad wytyczeniem granic WMK z sąsiadującymi Królestwem Polskim, Austrią i Prusami.

Na poprzedniej stronie herb rodowy Zollernów (Hobenzollernów). Na tej stronie u góry fragment wpisu do Księgi obywatelskiej... WMK; niżej fragment notatki z „Gazety Lwowskiej” z 1820 r., nr 23, dotyczącej przyzwolenia cesarza Austrii na przyjęcie przez Wolfganga von Zollerna zagranicznych zaszczytów: Orderu św. Stanisława przyznanego przez cesarza Rosji i honorowego obywatelstwa Krakowa nadanego przez Senat Wolnego Miasta Krakowa.

(Nr 45.)

GAZETA LWOWSKA

W Piątek Nr 23. 25. Lutego 1820.

Z Wiednia dnia 6. Lutego. — Jego C. K. Mość raczył najwyższem rozporządzeniem swoim zezwolić na noszenie ozdób orderów Królewsko-Polskiego S. Stanisława 4ty klasy i S. Włodzimierza 4ty klasy, którzy Najjaśniejszy Cesarz wszech Rosyi wdowód swojego zadowolenia, zaszczycił pierwszym Hrabiego Wolfganga Zollern Gallicyjskiego Gubernialnego Koncepiste użytego przy kommissyi granicznej wolnego miasta Krakowa, drugim zaś Ferdynanda Leo Pressena Sekretarza Dyrekcji solnej Wieduckiej.

Równie Najjaśniejszy Pan zezwolił raczyć, ażeby wspomniane osoby iako też Rezydent i Konsul generalny w wolnym mieście Krakowie Emanuel Baron Lipowski, przyjęli od Senatu wolnego miasta Krakowa nadesłane sobie honorowych obywateli dyplomy.

JÓZEF HAUKE

pułkownik wojsk polskich, kwatermistrz,
przedstawiciel cesarza Rosji i króla Polski
w komisji ustalającej granice Wolnego Miasta Krakowa



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 28 WRZEŚNIA 1819 ROKU**



...ażeby gdy wedle uchwał ... członkom Kommissji Demarkacyjnej ... dyplomata prawa obywatelskiego już wydanemi zostaly ... onemu także prawo obywatelstwa udzielonym bylo. ...
(z uchwały Senatu Rządzącego – ANK, sygn. WMK IV-6, s. 283)



Józef Hauke, herbu Bosak, prawdopodobnie po 1830 r. z rosyjskim tytułem hrabiowskim, oficer wojsk polskich, generał major armii rosyjskiej. Urodzony 14 kutego 1790 r. w Warszawie w rodzinie flamandzkiego pochodzenia, syn Fryderyka i Salomei ze Schweppenhäuderów, brat Maurycego, generała. Od 1806 r. w Legionach Dąbrowskiego, w randze podporucznika został adiutantem sztabowym dowódcy. W Księstwie Warszawskim od 1807 r. był porucznikiem w 12. Pułku Piechoty, później adiutantem swego brata Maurycego; zasłużył się w walkach o Twierdzę Zamość. W wojsku Królestwa Polskiego służył w Sztapie Kwatermistrzostwa Generalnego, pełniąc funkcję sekretarza generalnego komisji demarkacyjnej wyznaczającej granice Wolnego Miasta Krakowa – dosłużył rangi pułkownika. Już w armii rosyjskiej dostał stanowiska adiutanta przybocznego cesarza Mikołaja I, od 1833 r. w randze generała majora. Odznaczony polskim Orderem Wojskowym Virtuti Militari III i IV kl., francuskim Orderem Legii Honorowej, rosyjskim Orderem św. Anny II kl. z brylantami i II kl., pruskim Orderem Orła Czerwonego III kl. Żonaty z Karoliną ze Steinkellerów, syn Józef Ludwik to znany z powstania styczniowego gen. Bosak. Zmarł 6 kwietnia 1837 r. w Petersburgu.



WILHELM BARON VON PFLÜGL

radca legacji, komisarz w Komisji Reorganizacyjnej
Wolnego Miasta Krakowa
upelnomocniony przez cesarza Austrii



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 17 SIERPNIĄ 1833 ROKU



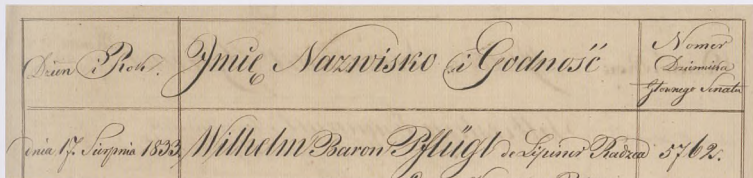
...gdy w roku 1818 członkiem pierwszą Komisję Organizacyjną składającym prawo obywatelstwa Kraju tutejszego udzieleno, Prezes Senatu wnosi, aby i teraz trzech Kommissarzy Nadzwyczajnych ... w grono obywateli przyjąć...
(z uchwały Senatu – ANK, sygn. WMK IV-22, s. 21)



B. v. Pflügl.

Wilhelm von Pflügl (Wilhelm Pflügl von Lissinetz), baron, herbu własnego, radca dworu, urzędnik austriackiej administracji centralnej. Urodzony 27 sierpnia 1790 r. w Linzu, w wiedeńskiej hierarchii osiągnął stanowisko radcy ministerialnego w Ministerstwie Cesarskiego i Królewskiego Domu i Spraw Zagranicznych. W 1833 r. jako radca legacji (pomocniczy przedstawiciel dyplomatyczny) z tytułem komisarza pełnomocnego cesarza Austrii ds. reorganizacji Wolnego Miasta Krakowa wszedł z ramienia Austrii w skład Komisji Reorganizacyjnej trzech „mocarstw opiekuńczych”, która w tymże 1833 r. nadała WMK nową konstytucję, restrykcyjną dla i tak ograniczonej suwerenności państwa-miasta. Uzyskał tytuł radcy dworu. Komandor Austriacko-Cesarskiego Orderu Leopolda, kawaler portugalskiego Królewskiego Orderu Wieży i Miecza, odznaczony saskim Królewskim Orderem Zasługi Cywilnej i Cesarsko-Austriackim Orderem Franciszka Józefa. W testamencie zapisał poważną kwotę pieniędzy na cele charytatywne do dyspozycji namiestników Dolnej i Górnej Austrii, Styrii i Dalmacji oraz naczelników Karyntii i Krainy. Zmarł 22 listopada 1869 r. w Wiedniu; pochowany na tamtejszym cmentarzu Währinger, obecnie w tym miejscu Währinger Schubertpark.





Tytuł nadany uchwałą Senatu Rządzącego nr obrad 1952, nr Dziennika Głównego 5260 (ANK, sygn. WMK IV-22, s. 21) podjętą 17 sierpnia 1833 r., gdy prezesurę Senatu Rządzącego sprawował Kasper Wielogłowski. Była to wspólna uchwała dla trzech komisarzy Komisji Reorganizacyjnej WMK: Wilhelma von Pflügla, Augusta von Forckenbecka i Ludwika Tęgoborskiego. Uehonorowanie nastąpiło w związku z przygotowaniem i nadaniem w 1833 r. nowej konstytucji WMK, co było zadaniem Komisji Reorganizacyjnej.

Na poprzedniej stronie portret Wilhelma von Pflügla w grafice Józefa Sonntaga datowanej na rok 1833 oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie w górę fragment wpisu do Księgi obywatelskiej... WMK; niżej odcisk w laku pieczęci berbowej odcisniętej przez uhonorowanego w imieniu cesarza Austrii na akcie zreformowanej w 1833 r. konstytucji WMK; obok fotografia najstarszej z bram wejściowych na miejsce spoczynku Wilhelma von Pflügla – cmentarz Währinger, obecnie Währinger Schubertpark w Wiedniu (patrz także s. 114–115).



AUGUST VON FORCKENBECK

tajny radca regencji,
komisarz w Komisji Reorganizacyjnej
Wolnego Miasta Krakowa upelnomocniony
przez króla Prus



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 17 SIERPNIA 1833 ROKU**



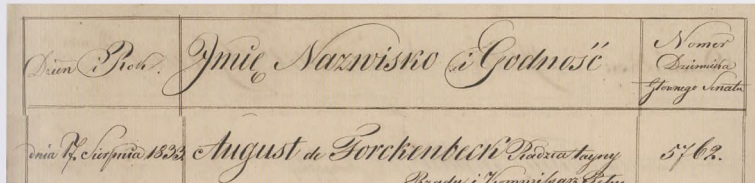
...gdy w roku 1818 członkiem pierwszą Komisję Organizacyjną składającym prawo obywatelstwa Krajowi tutejszego udzieleno, Prezes Senatu wnosi, aby i teraz trzech Kommissarzy Nadzwyczajnych ... w grono obywateli przyjmąć...
(z uchwały Senatu – ANK, sygn. WMK IV-22, s. 21)



Forckenbeck

August Maria Joseph Friedrich von Forckenbeck, pruski urzędnik administracji centralnej, tajny radca rządowy. Urodzony 15 października 1792 r. w Münsterze w Westfalii, syn tajnego radcy Friedricha Christiana i Marii Josephine von Kaas. Krewny pochodzącego także z Münsteru Maximiliana (Maxa) Franza von Forckenberga, polityka, burmistrza Berlina. Urzędnik szczebla rządowego działający w pruskiej dyplomacji, doszedł do tytułu tajnego radcy rządowego i stanowiska konsula generalnego. W 1833 r. jako komisarz pełnomocny króla Prus ds. reorganizacji Wolnego Miasta Krakowa wszedł z ramienia Prus w skład Komisji Reorganizacyjnej trzech „mocarstw opiekuńczych”, która w tym samym 1833 r. opracowała i nadała WMK nową konstytucję, restrykcyjną dla i tak ograniczonej suwerenności państwa-miasta. Odznaczony pruskim Orderem Orła Czerwonego, kawaler francuskiego Orderu Legii Honorowej. Żonaty z Theresą z Forckenbecków, córką Theodora Heinricha, miał cztery córki i trzech synów, wśród nich pierworodny Oscar Franz Eduard, prawnik, burmistrz Rheine w Westfalii. Zmarł 11 lipca 1871 r. w Münsterze; tam też pochowany na nieistniejącym już cmentarzu parafii St. Ludgeri.





Tytuł nadany uchwałą Senatu Rządzącego nr obrad 1952, nr Dziennika Głównego 5260 (ANK, sygn. WMK IV-22, s. 21) podjętą 17 sierpnia 1833 r., gdy prezesurę Senatu Rządzącego sprawował Kasper Wielogłowski. Była to wspólna uchwała dla trzech komisarzy Komisji Reorganizacyjnej WMK: Wilhelma von Pflügla, Augusta von Forckenbecka i Ludwika Tęgoborskiego. Uhonorowanie nastąpiło w związku z przygotowaniem i nadaniem w 1833 r. nowej konstytucji WMK, co było zadaniem Komisji Reorganizacyjnej.

Na poprzedniej stronie portret Augusta von Forckenbecka w grafice Józefa Sonntaga datowanej na rok 1833 oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry fragment wpisu do Księgi obywatelskiej... WMK; niżej odcisk w laku pieczęci berbowej odcisniętej przez uhonorowanego w imieniu króla Prus na akcie zreformowanej w 1833 r. konstytucji WMK; obok fotografia najstarszej z bram wejściowych na cmentarz Zentralfriedhof w niemieckim Münsterze, w mieście tym pochowany został August von Forckenbeck – prawdopodobnie na jednym z nieistniejących już cmentarzy (patrz także s. 114–115).



LUDWIK TĘGOBORSKI

rzeczywisty radca stanu,
komisarz w Komisji Reorganizacyjnej
Wolnego Miasta Krakowa upamiętniony
przez cesarza Rosji i króla Polski



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 17 SIERPANIA 1833 ROKU**



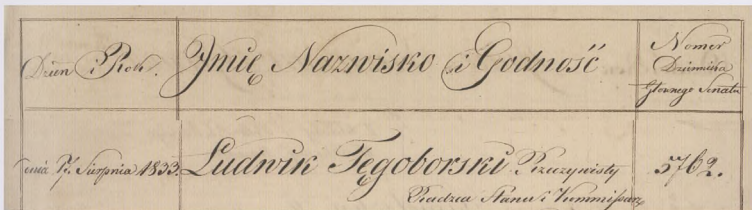
...gdy w roku 1818 członkiem pierwszą Komisję Organizacyjną składającym prawo obywatelstwa Kraju tutejszego udzieleno, Prezes Senatu wnosi, aby i teraz trzech Kommissarzy Nadzwyczajnych ... w grono obywateli przyjąć...
(z uchwały Senatu – ANK, sygn. WMK IV-22, s. 21)



L Tęgoborski

Ludwik Ignacy Sabin Tęgoborski z Tęgoborzy (Ludwik Szreniawa Tęgoborski; Людвиг Валерианович Тегоборский), herbu Szreniawa, polskiego pochodzenia rosyjski ekonomista, polityk, dyplomata. Urodzony 17 lutego 1793 r. w Warszawie, syn Waleriana, szambelana królewskiego, sekretarza wielkiego litewskiego. W Księstwie Warszawskim od 1812 r. w Departamencie Skarbu Państwa, po utworzeniu w 1815 r. Królestwa Polskiego wszedł do Rady Stanu. W latach 1829–1833 był konsulem generalnym Rosji w Gdańsku, wtedy też został ustanowiony komisarzem pełnomocnym i reprezentantem cesarza Rosji w Komisji Reorganizacyjnej trzech „mocarstw opiekuńczych”, która w 1833 r. opracowała i nadała Wolnemu Miastu Kraków nową konstytucję, będącą opresyjną odpowiedzią na powstanie listopadowe. Od 1848 r. członek Rady Państwowej Imperium Rosyjskiego, od 1850 r. przewodniczący Komisji Taryf Celnych. Opublikował szereg prac z zakresu ekonomii. Komandor Austriacko-Cesarskiego Orderu Leopolda, odznaczony rosyjskim Orderem św. Stanisława II kl. Zmarł 30 marca [11 kwietnia] 1857 r. w Petersburgu; pochowany na tamtejszym cmentarzu św. Marii w dzielnicy Strona Wyborska, następnie przeniesiony do Warszawy na cmentarz Powązkowski.





Tytuł nadany uchwałą Senatu Rządzącego nr obrad 1952, nr Dziennika Głównego 5260 (ANK, sygn. WMK IV-22, s. 21) podjętą 17 sierpnia 1833 r., gdy prezesurę Senatu Rządzącego sprawował Kasper Wielogłowski. Była to wspólna uchwała dla trzech komisarzy Komisji Reorganizacyjnej WMK; Wilhelma von Pflügla, Augusta von Forckenbecka i Ludwika Tęgoborskiego. Uehonorowanie nastąpiło w związku z przygotowaniem i nadaniem w 1833 r. nowej konstytucji WMK, co było zadaniem Komisji Reorganizacyjnej.

Na poprzedniej stronie portret Ludwika Tęgoborskiego w grafice Józefa Sonntaga datowanej na rok 1833 oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry fragment wpisu do Księgi obywatelskiej... WMK; niżej odcisk w laku pieczęci z herbem Sereńiawia odcisniętej przez Ludwika Tęgoborskiego w imieniu króla Prus na akcie zreformowanej w 1833 r. konstytucji WMK oraz miejsce spoczynku – grobowiec na cmentarzu Powązkowskim w Warszawie, w kwaterze 21 (patrz także s. 114–115).



FRANCISZEK LORENZ

radca gubernialny, rezydent
i konsul generalny Cesarstwa Austrii w Wolnym Mięście Kra-
kowie

TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 5 PAŹDZIERNIKA 1835 ROKU



*...w dowód wdzięczności za przychylne chęci ...
w ciągu długoletniego Jego urzędowania
dla Kraju tutejszego okazywane...*

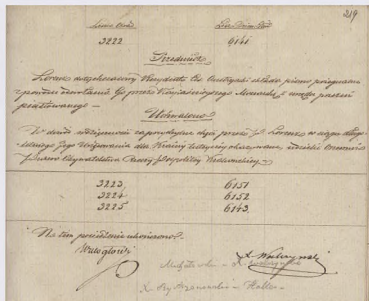
(z uchwały Senatu – ANK, sygn. WMK IV-24, s. 219)



Franciszek Lorenz (Franciszek Lorentz), krajowy urzędnik austriacki, radca gubernialny, rezydent cesarski w Wolnym Mięście Krakowie. Urodzony w 1785 r. Karierę związał z Krajowym Gubernium Królestwa Galicji i Lodomerii we Lwowie; w 1809 r. odnotowany tam jako asystent, w 1820 r. osiągnął już stanowisko rzeczywistego radcy gubernialnego. W 1830 r. objął rezydenturę Austrii przy Senacie WMK – w randze chargé d'affaires, a następnie konsula. Jako rezydent wykonujący polityczno-nadzorczą funkcję w imieniu jednego z trzech „mocarstw opiekuńczych” nie pozostawił złych wspomnień – w ciężkim czasie upadku powstania listopadowego pomógł zbiec z Krakowa ukrywającym się prezesowi Rządu Narodowego Adamowi Jerzemu Czartoryskiemu oraz gen. Janowi Skrzyneckiemu. Do Gubernium wrócił w 1835 r. na radcowskie stanowisko, następnie w latach 1839–1846 pełnił urząd naczelnika cyrkułu stanisławowskiego. Pozostawał członkiem-korespondentem Towarzystwa Naukowego Krakowskiego. Kawaler polskiego Orderu św. Stanisława II kl. oraz jego zruszczonej odniami Cesarskiego i Królewskiego Orderu św. Stanisława. Zmarł 16 października 1864 r. w Wiedniu; pochowany na tamtejszym, nieistniejącym już cmentarzu Schmelzer Friedhof.



Tytuł nadany uchwałą Senatu Rządzącego nr obrad 3222, nr Dziennika Głównego 6141 (ANK, sygn. WMK IV-24, s. 219) podjętą 5 października 1833 r., gdy prezesurę Senatu Rządzącego sprawował Kasper Wielogłowski. Uhonorowanie Franciszka Lorenza nastąpiło w związku z zakończeniem przez niego pełnienia urzędu rezydenta i konsula generalnego cesarstwa Austrii przy WMK.



Na poprzedniej stronie stempel pieczęci (zwierciadlane odbicie) Senatu Rządzącego WMK udzielającego godności honorowego obywatelstwa oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry z protokołów obrad Senatu WMK reprodukcja wpisu z uchwałą przyznającą godność; niżej odcisk w laku pieczęci urzędowej Franciszka Lorenza, rezydenta cesarza Austrii przy WMK, oraz pomnik ofiar wiedeńskiej Wiosny Ludów 1848 r. – symboliczna pozostałość na terenie zlikwidowanego cmentarza Schmelzer Friedhof w Wiedniu, na którym pochowany został Franciszek Lorenz.

OTTO EMIL VON HARTMANN

radca legacji,
rezydent króla Prus w Wolnym Mięście Krakowie

TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 14 LIPCA 1843 ROKU



...w dowód wdzięczności za Jego przychylnie
dla tego Kraju chęci...

(z uchwały Senatu – ANK, sygn. WMK IV-32, s. 106)



O. Hartmann.

Otto Emil von Hartmann, herbu własnego, pruski urzędnik, radca legacji, minister-rezydent. Urodzony 7 sierpnia 1786 r. w Berlinie, syn radcy administracyjno-skarbowego Ottona Karla i Juliany Dorothy z domu Hielscher. W stołecznym Berlinie w administracji rządowej pełnił stanowisko radcy legacji – urzędnika w służbie dyplomatycznej. W 1833 r. powierzono mu przedstawicielstwo Królestwa Prus przy Senacie WMK. Objął równorzędne konsulowi stanowisko ministra-rezydenta króla Prus, współdziałał z taki samymi rezydentami cesarza Austrii i Rosji – w celu sprawowania politycznego nadzoru nad WMK. Tę przedstawicielską rezydenturę pełnił przez dekadę, do roku 1843, kiedy to ze względu na stan zdrowia złożył w Berlinie dymisję. W 1836 r. został honorowym członkiem Towarzystwa Naukowego Krakowskiego. Kawaler austriackiego Orderu Żelaznej Korony II kl., odznaczony rosyjskim Orderem św. Anny II kl. i pruskim Orderem Orła Czerwonego III kl. Żonaty z Augustą Rosalią Emilią z domu Mandel, mieli syna Karla Georga Wolfganga Eberharda, generała piechoty pruskiej, gubernatora twierdzy Ulm. Zmarł 22 sierpnia 1854 r. w Berlinie; pochowany tamże na nieistniejącym już cmentarzu ewangelickim.



HONOROWI OBYWATELE
KRAKOWA
POD ZABOREM – PRZED AUTONOMIĄ

ANDRZEJ ETTMAYER D'ADELSBURG

radca dworu,
naczelnik Wysokiej Komisji Gubernialnej w Krakowie



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 28 GRUDNIA 1850 ROKU



...ażeby z powodu nastąpić mającej w dn. 30 bm. uroczystości poświęcenia i otwarcia mostu nowego na Wiśle ...

[Rada Miasta] udzieliła dyplom
na honorowego obywatela M. Krakowa...

(z wniosku o nadanie godności – ANK, sygn. IT 732, s. 161)



Andrzej Ettmayer d'Adelsburg (Andrzej d'Adelsburg Ettmayer), herbu własnego, urzędnik austriacki, radca dworu, naczelnik Wysokiej Komisji Gubernialnej w Krakowie. Urodzony 28 marca 1791 r., syn Jana i Anny z domu Nadler. W latach 1816–1817 odnotowywany w Krajowym Gubernium we Lwowie jako gubernialny koncepista. W 1818 r. objął stanowisko komisarza cyrkulowego w cyrkule tarnowskim – pełnił je do ok. 1827 r., kiedy to został mianowany w randze radcy gubernialnego naczelnikiem cyrkulu samborskiego. W 1834 r. powrócił do cyrkulu tarnowskiego, tym razem na stanowisko jego naczelnika. W 1848 r. powołany, już w randze radcy dworu, na stanowisko prezesa-naczelnika nowo ustanowionej w Krakowie Komisji Gubernialnej, podległej Gubernium. Za propolską politykę został z rokiem 1853 zdymisjonowany i przeniesiony w stan spoczynku. Odznaczony Cesarskim Austriackim Orderem Franciszka Józefa oraz rosyjskim Orderem św. Włodzimierza. Około 1820 r. poślubił Annę z domu Klosson, mieli pięciu synów: Karola, żonatego z Felicją Dunin Brzezińską, Antoniego, Józefa, Franciszka i Fryderyka oraz córkę Alojżę. Zmarł 15 maja 1886 r. w Krakowie; pochowany tamże w grobowcu rodzinnym na cmentarzu Rakowickim.





Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa podjętą 28 grudnia 1850 r. (dokument nie zachował się) na wniosek radcy Józefa Werderbera, gdy p.o. prezesem Rady był Ignacy Paprocki. Przyznanie godności powiązano z otwarciem mostu podgórskiego im. Franciszka Józefa I (obecnie jest tam kładka o. Bernatka). W rzeczywistości nastąpiło to w podzięce za skuteczne wstawiennictwo u cesarza w sprawie cofnięcia decyzji o przekształceniu katedry na Wawelu w kościół garnizonowy i przeniesieniu nekropolii królewskiej do kościoła pw. św. św. Apostołów Piotra i Pawła – względy polityczne motywacji tej nie pozwoliły ujawnić publicznie. Iluminowany dyplom sporządził Hipolit Zajackowski, delegacja miejska wręczyła go uhonorowanemu nie później niż 8 lutego 1851 r. (data listu dziękczynnego do Rady).



Na sąsiedniej stronie portret Andrzeja Etmayera z Adelsburg namalowany przez Karla Gottlieba Schweikarta w 1823 r. oraz własnoręczny podpis uhonorowanego.

Na tej stronie u góry reprodukcja oryginału dyplomu honorowego obywatelstwa znajdującego się w rodzinnych zbiorach Etmayerów (patrz także s. 134–135); niżej oryginalny herbowy stempel pieczętny uhonorowanego (widok z przodu w zwierciadlanym odbiciu) oraz miejsce spoczynku – grobowiec rodzinny na cmentarzu Rakowickim w Krakowie w kwaterze T.



HENRYK JAROSŁAW HRABIA CLAM-MARTINIC

prezydent krajowy
dla Galicji Zachodniej w Krakowie



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY W MAJU 1857 ROKU



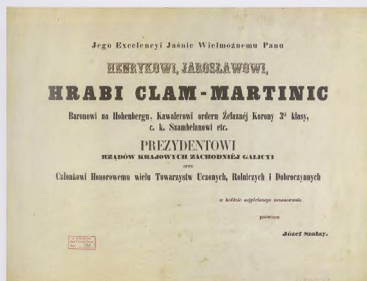
*...w dowód wdzięczności za skuteczne i niezmordowane
usiłowania w podniesieniu pomyślności
i popieraniu interesów ogółu mieszkańców...
(z notatki w dzienniku „Czas” z 1857 r., nr 149)*



H. Clam-Martinic

Henryk Jarosław Clam-Martinic (Heinrich [Jindřich] Jaroslav Jan Nepomuk von Clam-Martinic), hrabia, ziemianin, prawnik, urzędnik i polityk. Zniemczony arystokrata czeski urodzony 15 czerwca 1826 r. w węgierskim Sankt Georgen (obecnie Svätý Jur w zachodniej Słowacji), syn generała armii austriackiej Karla Josefa Nepomucena i Irlandki Seliny Medade. Jego bratanek Heinrich był w latach 1916–1917 premierem rządu austriackiego. Henryk Jarosław studiował prawo, od 1848 r. w służbie państwowej – m.in. w latach 1850–1853 starosta w Mielniku w Podlaskiem nad Bugiem. W latach 1867–1859 na urzędzie naczelnika (prezydenta) Rządu Krajowego Galicji Zachodniej z siedzibą w Krakowie (w Pałacu Spiskim przy Rynku Głównym). Od 1860 r., już z tytułem tajnego radcy cesarskiego, poświęcił się polityce. W latach 1860 i 1879 wybierany do parlamentu wiedeńskiego – Izby Posłów Rady Państwa; był sprawozdawcą większości parlamentarnej i głównym referentem budżetu. Od 1884 r. w stanie spoczynku. Członek honorowy Towarzystwa Naukowego Krakowskiego. Kawaler austriackiego Orderu Żelaznej Korony III kl. Zonaty z Augustą księżniczką Salm-Krautheim. Zmarł 5 czerwca 1887 r. w Pradze; pochowany w kaplicy grobowej w rodzinnych dobrach w Smečnie w pobliżu Pragi.





Tytuł nadany na posiedzeniu Magistratu i Wydziału Miejskiego Krakowa w maju 1857 r. (dokument nie zachował się), gdy urząd burmistrza sprawował Andrzej Seidler. Dyplom wręczyła 3 lipca 1857 r. w Pałacu Spiskim przy krakowskim Rynku, gdzie uhonorowany urzędował jako prezydent krajowy dla Zachodniej Galicji, delegacja w składzie radców Józefa Jakubowskiego, Kaspra Pollera, Józefa Bartla, Karola Wolańskiego, Józefa Oettingera i Józefa Zieleniewskiego – z burmistrzem Andrzejem Seidlerem na czele, co opisał dziennik „Czas” z 1857 r., nr 149 (patrz s. 152).

Na sąsiedniej stronie wykonana w Wiedniu w 1858 r. fotografia uhonorowanego oraz jego własnoročný podpis. Na tej stronie u góry dedykacja umieszczona w wydany w 1858 r. w Krakowie zbiorze grafik Album szczawnickie, czyli nabrzeża Górnego Dumajca... autorstwa Józefa Szalaya, twórcy uzdrowiska w Szczawnicy, oraz herb Clam-Martinic; niżej miejsce spoczynku – kaplica grobowa rodziny Clam-Martinic w czeskiej miejscowości Smčno.



ANDRZEJ SEIDLER

burmistrz miasta Krakowa



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 4 LISTOPADA 1858 ROKU



*...za pełną zasług działalność ... przez wzorowe
kierowanie interesów M. Krakowa
w celu podźwignięcia tegoż...*

(z zapisu w dyplomie – MK, nr inw. R-386)



Andrzej Seidler-Wiślański, galicyjski urzędnik państwowy, poseł na Sejm Krajowy, starosta przemyski, burmistrz Krakowa. Urodzony w 1812 r. w Lipniku, syn Jana i Zuzanny z Homów. Karierę urzędniczą rozpoczął w 1840 r. jako praktykant koncepcyjny w Urzędzie Obwodowym w Rzeszowie. W 1855 r. został sekretarzem Komisji Namiestnictwa w Krakowie. W 1956 r. mianowany tymczasowym burmistrzem Krakowa, stanowisko to pełnił do roku 1866, do wyboru Józefa Dietla na urząd pierwszego prezydenta okresu autonomicznego. Od 1861 r. przez dwie kadencje posłował do galicyjskiego Sejmu Krajowego. Po odejściu z urzędu burmistrza i bezskutecznym kandydowaniu na funkcję wiceprezydenta Krakowa w latach 1866–1869 zajmował stanowisko radcy namiestnikowskiego w Białej, a następnie został starostą w Przemyśle. Do Krakowa wrócił w roku 1879, po przejściu na emeryturę. Nobilitowany w 1879 r., od tego czasu posługiwał się przydomkiem „Wiślański”. Kawaler austriackich orderów Żelaznej Korony III kl. oraz Franciszka Józefa, honorowy obywatel miast Rzeszowa i Białej. Ożeniony z Maryldą z Schaitterów, miał syna Wilhelma oraz córki Emilię i Maryldę. Zmarł 30 marca 1895 r. w Krakowie; pochowany tamże na cmentarzu Rakowickim.





Tytuł nadany na posiedzeniu Magistratu i Wydziału Miejskiego 4 listopada 1858 r. (dokument nie zachował się), gdy burmistrzem miasta był sam uhonorowany Andrzej Seidler – to jedyny krakowski przypadek, aby głowa miasta otrzymała ten honorowy tytuł w trakcie trwania urzędowania. Dyplom został przekazany 1 stycznia 1859 r. przez delegację pod przewodnictwem starszego Wydziału Miejskiego Ludwika Helcla z udziałem członków Wydziału Józefa Bartla, Józefa Jakubowskiego, Kasptra Pollera, Walerego Wielogłowskiego i Wincentego Wolfa.



Na sąsiedniej stronie stempel pieczęci (zwierciadlane odbicie) utworzonej w 1848 r. Rady Miejskiej, używany do rozważania tej Rady w 1853 r., oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry reprodukcja pętnego widoku zachowanego do naszych czasów oryginału dyplomu honorowego obywatelstwa (patrz s. 136–137); niżej miejsce spoczynku – grób rodziny w kwaterze Pd cmentarza Rakowickiego w Krakowie.

FRYDERYK WUKASOWICZ

radca dworu,
naczelnik Rządu Krajowego w Krakowie

**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA
NADANY PRZED 3 MAJA 1860 ROKU**



*...udzielony miał sobie dyplom
obywatelstwa honorowego...*

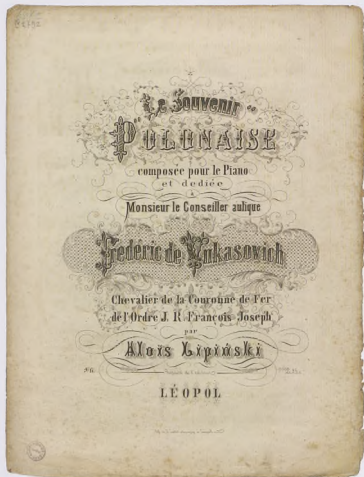
(z notatki w dzienniku „Czas” z 1860 r., nr 108)



Fryderyk Wukasowicz (Friedrich von Vukassovich), urzędnik austriacki, radca dworu. Urodzony w 1810 r. w rodzinie wywodzącej się lub z dawną osiadłą na Bałkanach, prawdopodobnie w Chorwacji. W latach 1834–1845 był praktykantem, a następnie konceptistą we lwowskim Gubernium dla Królestwa Galicji i Lodomerii. W 1846 r. skierowany jako komisarz do Urzędu Obwodowego w Złoczowie, powrócił do lwowskiego Gubernium w 1849 r. na etat sekretarza gubernialnego. W 1853 r. mianowany starostą obwodu krakowskiego, od 1859 r. w randze radcy dworu na urzędzie tymczasowego naczelnika (prezydenta) Rządu Krajowego Galicji Zachodniej w Krakowie, przemianowanym w 1860 r. na urząd naczelnika obwodu krakowskiego. W 1861 r. skierowany do Namiestnictwa we Lwowie, gdzie pozostawał na etacie radcy dworu do 1868 r. Żonaty z Antonią, w 1858 r. zamieszkivali wraz kuzynką Herminą w kamienicy Pod Obrazem przy Rynku Głównym; tam też była siedziba wspomnianego już obwodu krakowskiego. Członek Krakowskiego Towarzystwa Dobroczynności i Towarzystwa Rolniczego Krakowskiego. Kawaler austriackiego Orderu Żelaznej Korony III kl. oraz Cesarskiego Austriackiego Orderu Józefa. O czasie i miejscu śmierci brak danych.



Tytuł nadany na posiedzeniu Magistratu i Wydziału Miejskiego przed 3 maja 1860 r. (dokument nie zachował się), za burmistrzowskiej kadencji Andrzeja Seidler – dla datowania wskazówką jest zachowana uchwała z 3 maja 1860 r. o honorarium dla Hipolita Zajączkowskiego za wykonanie dyplomu. Wyróżnienie wiązało się z pełnionym przez uhonorowanego urzędem naczelnika Rządu Krajowego w Krakowie. Dyplom wręczyła 5 maja 1860 r. delegacja miejska w składzie: burmistrz Andrzej Seidler oraz z Wydziału Miejskiego senior Ludwik Helcel i członkowie Józef Bartl, Antoni Czerny, Józef Jakubowski, Józef Oettinger i Teofil Seifert.



Na sąsiedniej stronie odcisk pieczęci urzędowej obwodu krakowskiego, którą w latach 1853–1859 posługiwał się Fryderyk Wukaszowicz, oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry reprodukcja notatki z krakowskiego „Czasu” z 1860 r., nr 108, informującej o wręczeniu 5 maja 1861 r. przez delegację miejską dyplomu honorowego obywatelstwa; poniżej wydane w 1863 r. we Lwowie nuty poloneza Podarunek skomponowanego przez Alojzego Lipińskiego i dedykowanego ówczesnemu nadzercy Namiestnictwa we Lwowie Fryderykowi Wukaszowiczowi – prawdopodobnie prezent od urzędników Namiestnictwa w związku z 30-leciem pracy zawodowej.

FRANCISZEK JAN SMOLKA

poseł do Rady Państwa w Wiedniu

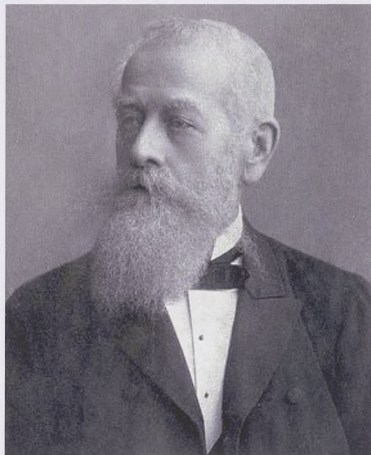


**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 18 WRZEŚNIA 1861 ROKU**



*...w dowód uznania zasług ...
dla dobra kraju położonych...*

(z uchwały Magistratu i Wydziału Miejskiego –
ANK, sygn. IT 693, nlb)



Franciszek Jan Smolka

Franciszek Jan Smolka, adwokat, niepodległościowiec, polityk i społecznik. Urodzony 5 listopada 1810 r. w Kałuszu, w województwie ruskim, obecnie na Ukrainie, syn oficera ułanów austriackich Wincentego Schmolke z Nysy na Górnym Śląsku i Anny Néméthý o węgierskich korzeniach. Studiował na Uniwersytecie Lwowskim, od 1831 r. doktor praw, od 1840 r. adwokat z kancelarią we Lwowie. Uczestnik tajnych organizacji niepodległościowych, więziony, w 1845 r. skazany na śmierć i ułaskawiony. Demokrata, prezes Towarzystwa Narodowo-Demokratycznego we Lwowie. Aktywny we władzach przedstawicielskich: w latach 1848–1849 w Wiedniu-Kromieryżu w Sejmie Konstytucyjnym, w latach 1861–1865 i 1873–1893 przez 5 kadencji w wiedeńskiej Radzie Państwa w Izbie Poselskiej, od 1892 r. dożywotnio w Izbie Panów, jak też od 1861 r. do śmierci przez 7 kadencji w lwowskim Sejmie Krajowym Galicji oraz w latach 1861–1879 w Radzie Miejskiej Lwowa. Inicjator Kopca Unii Lubelskiej we Lwowie. Honorowy obywatel kilkudziesięciu miast, m.in. Lwowa, Nowego Sącza i Rzeszowa. Żonaty z Leokadią Bäcker von Salzhelm, wśród dzieci Stanisław, historyk, profesor i rektor UJ, dyrektor AKAGiZ w Krakowie. Zmarł 4 grudnia 1899 r. we Lwowie; spoczywa na tamtejszym cmentarzu Łyczakowski.





Na sąsiedniej stronie zdjęcie portretowe Franciszka Jana Smolki wykonane w 1885 r. w wiedeńskiej pracowni oraz jego własnoręczny podpis. Na tej stronie litografia Eduarda Kaisera z 1861 r. prezentująca postać uhonorowanego w stroju staropolskim i awers medalu o średnicy 65 mm wybitego według projektu Antona Scharffa w 1895 r. przez Radę Miasta Łowowa w 85-lecie urodzin Franciszka Jana Smolki; po prawej stronie miejsce spoczynku – grób na cmentarzu Łyczakowskim we Lwowie.

Tytuł nadany na posiedzeniu Magistratu i Wydziału Miejskiego 18 września 1861 r. (ANK, sygn. IT 693, s. 53), gdy burmistrzem miasta był Andrzej Seidler. On referował wniosek obejmujący początkowo tylko Franciszka Jana Smolkę, następnie także Adama Józefa Potockiego, a wreszcie i Józefa Dietla – posłów do Rady Państwa w Wiedniu (patrz s. 116–117). Dyplom, wykonany przez Walerego Eliasza Radzikowskiego, został dostarczony wraz z prezydenckim listem z końcem 1862 r., za co Franciszek Jan Smolka podziękował w liście. W roku 1888 Rada Miasta Krakowa nadała Smolce godność honorowego obywatela Krakowa powtórnie (por. s. 119, 286–287).



ADAM JÓZEF HRABIA POTOCKI

poseł do Rady Państwa w Wiedniu

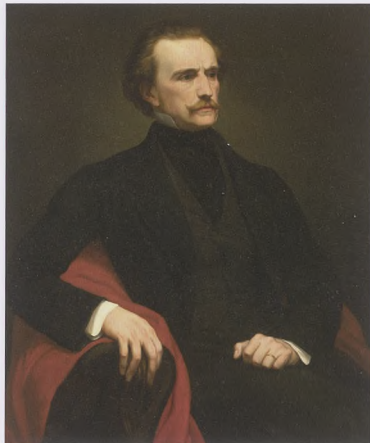


TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA
NADANY 18 WRZEŚNIA 1861 ROKU



...w dowód uznania zasług ...
dla dobra kraju położonych...

(z uchwały Magistratu i Wydziału Miejskiego –
ANK, sygn. IT 693, s. 53)



Adam Potocki

Adam Józef Mateusz Potocki z Podhajec, hrabia, herbu Piława (Srebrna), właściciel ziemski i przemysłowy, polityk, orędownik autonomii. Przedstawiciel gałęzi krzeszowickiej Potockich, urodzony 24 lutego 1822 r. w Łańcucie, syn Artura Stanisława, oficera napoleońskiego, i Zofii z Braniczych, ponoć wnuczki cesarzowej Katarzyny II. Konserwatywa, jeden z przywódców politycznych stańczyków, patriota więziony w 1851 r. we Lwowie i Spielbergu. Uczestnik organów przedstawicielskich: w 1848 r. Sejmu Konstytucyjnego w Wiedniu-Kromieryżu, w latach 1861–1870 wiedeńskiej Rady Państwa – Izby Poselskiej, w latach 1861–1869 lwowskiego Sejmu Krajowego Galicji. W latach 1866–1872 radca miejski Krakowa w dwóch pierwszych kadencjach autonomicznego samorządu. Prezes Towarzystwa Gospodarczo-Rolniczego Krakowskiego. Żonaty z Katarzyną z Braniczych, mieli dwóch synów: Artura Władysława, szambelana, radcę miejskiego Krakowa w latach 1881–1890, i Andrzeja Kazimierza, namiestnika Galicji, radcę miejskiego Krakowa w latach 1893–1902, oraz pięć córek: Różę 1° v. Kasińską, 2° v. Raczyńską, Zofię Zamoyską, Marię Sierakowską, Annę Branicką i Wandę. Zmarł 15 czerwca 1872 r. w krzeszowickich dobrach; tam pochowany w krypcie Potockich.



JÓZEF DIETL

poseł do Rady Państwa w Wiedniu



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 18 WRZEŚNIA 1861 ROKU**



*...w dowód uznania zasług ...
dla dobra kraju położonych...*

(z uchwały Magistratu i Wydziału Miejskiego –
ANK, sygn. IT 693, s. 53)



Dietl

Józef Konrad Dietl, lekarz, balneolog, profesor i rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego, polityk, pierwszy prezydent autonomiczny Krakowa. Urodzony 24 stycznia 1804 r. w Podbożu w ziemi drohobyckiej, obecnie na Ukrainie, wnuk austriackiego oficera, syn urzędnika galicyjskiego Franciszka i Anny z domu Kulczyckiej. Studiował we Lwowie i w Wiedniu, od 1829 r. doktor medycyny. W latach 1851–1865 na stanowisku profesora kierował Katedrą Medycyny Wewnętrznej UJ, w 1861 r. został rektorem. Usunięty z uczelni w 1865 r. za propagowanie języka polskiego w instytucjach publicznych. Współtwórca uzdrowisk na ziemiach polskich. Działał w organach przedstawicielskich: w latach 1861–1865 w wiedeńskiej Radzie Państwa w Izbie Poselskiej, od 1869 r. dożywotnio w Izbie Panów, w latach 1861–1867 we lwowskim Sejmie Krajowym Galicji. W 1866 r. wszedł do Rady Miejskiej Krakowa, wybrany prezydentem miasta – z miejskich stanowisk zrezygnował w 1874 r. Odznaczony austriackimi Złotym Krzyżem Zasługi Cywilnej z Koroną i Orderem Korony Żelaznej III kl. oraz watykańskim Krzyżem Komandorskim Orderu św. Grzegorza. Żonaty z wiedeńską Heleną Zietzbarth, byli bezdzietni. Zmarł 18 stycznia 1878 r. w Krakowie; pochowany tamże na cmentarzu Rakowickim.



Tytuł nadany na posiedzeniu Magistratu i Wydziału Miejskiego 18 września 1861 r. (ANK, sygn. IT 693, s. 53), gdy burmistrzem miasta był Andrzej Seidler. Wniosek stawiany przez burmistrza 10 września dotyczył tylko posła Franciszka Jana Smolki, został jednak poszerzony o posła Adama Józefa Potockiego, a na posiedzeniu 18 września dołączono do niego osobę posła Józefa Dietla. Wykonany przez Walerego Eliasza Radzikowskiego dyplom z listem od burmistrza przekazano uhonorowanemu z końcem 1862 r. Brak potwierdzenia, że Dietl odpowiedział listem dziękczynnym do władz miejskich (patrz s. 116–117).



Na poprzedniej stronie portret Józefa Dietla pędzła Zdzisława Pabisiaaka z 1972 r. oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie portret pędzła Teodora Grotta oraz portret Józefa Dietla w rogatycie zwanej konfederatką; po prawej stronie miejsce spoczynku – grób rodziny Dietlów w kwaterze 25 cmentarza Rakowickiego w Krakowie i zbliżenie tablicy grobowej.



ANTON RYGER

notariusz i adwokat w Holeszowie na Morawach



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA
NADANY PRZED 19 KWIEŚNIA 1863 ROKU**



*...za wielce czynne wstawianie się
u wysokich władz centralnych w Wiedniu
w ważnych sprawach miasta Krakowa...*

(z notatki w dzienniku „Gazeta Lwowska” z 1863 r., nr 91)



Anton Ryger, prawnik, działacz polityczny. Urodzony 28 marca 1810 r. w Napajedli w rejonie miasta Zlin na czeskich Morawach w rodzinie niemieckiej. W 1831 r. ukończył Uniwersytet Franciszkański (obecnie Palackiego) w morawskim Ołomuńcu ze stopniem doktora praw. Czynnie, choć brak jest szczegółów, poparł wówczas polskie powstanie listopadowe. Praktykował jako administrator i justycjariusz dóbr, urzędnik sądowy i aplikant prawny w Ołomuńcu, Opawie, Rohrbach w Górnej Austrii i Wiedniu. W 1852 r. osiadł w rodzinnych stronach w Holeszowie – tam prowadził kancelarię adwokacką i notarialną do końca aktywności zawodowej. Czynny politycznie, wybierany do sejmu krajowego Moraw w kadencjach 1861–1867 i 1867–1870 oraz do wiedeńskiej Rady Państwa – Izby Posłów w kadencjach 1861–1865, 1867–1870 i 1873–1879; był członkiem lewicowych klubów parlamentarnych. Z początkiem lat 60. XIX w. zapewne jako praktykujący prawnik, ale i wpływowy poseł, reprezentował wobec wiedeńskich władz i instytucji sprawy miasta Krakowa; potwierdzone jest m.in. załatwianie kredytów inwestycyjnych wspomagających krakowski budżet miejski. Zmarł 1 grudnia 1887 r. w Holeszowie; pochowany na tamtejszym cmentarzu komunalnym.



N 91.

Środa 22. Kwietnia 1863.

rok wydania 53.

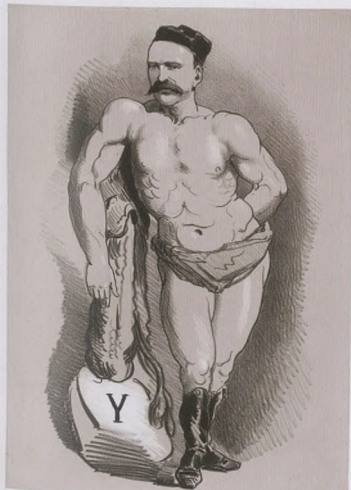
W Dzielnicy Krakowa
i powiatach: Białym
ostrej, Nowym i Starym
Kraju, w powiatach:
Kraju, w powiatach:
Kraju, w powiatach:
Kraju, w powiatach:

GAZETA LWOWSKA

Wydawca: J. Seidler,
drukarnia: J. Seidler,
drukarnia: J. Seidler,
drukarnia: J. Seidler,

Kronika.

(Honorowo obywatelstwo.) Krakowski wydział miejski pisze „Kraś. Zg.”
szmal za słowno, nadaje honorowe obywatelstwo Drwi Antoniemu Rygerowi,
c. k. notaryuszowi i adwokatowi w Holeschau, w Morawii, a to za jego wielce
czyne wstawianie się u wysokich władz centralnych w Wiedniu w ważnych
sprawach miasta Krakowa. Do 19go b. m. pan Andrzej Seidler, przez ma-
gistrato i członka wydziału p. Józef Bartl udali się do Holeschau z dyplomem
pysznym nadobionym, aby go doręczyć temu poważnemu poważanemu mężowi.
Dr. Ryger ma być znany wielu polskim żołnierzom z r. 1831.



Wielki poważny człowiek, Ryger, a Ryger.

Drwi z Rygerem, a Ryger.

Tytuł nadany przez Magistrat i Wydział Miejski przed 19 kwietnia 1863 r., gdy burmistrzem miasta był Andrzej Seidler. Wręczenie dyplomu nastąpiło 19 kwietnia 1863 r. w Holeszowie, miejscu zamieszkania i pracy uhonorowanego. Odnotowały to w 1863 r. dzienniki: „Krakuer Zeitung” nr 89, „Gazeta Lwowska” nr 91, „Wiener Zeitung” nr 91, ołomuniecki „Neue Zeit” nr 91, wiedeński „Das Vaterland” nr 92, a także lublański „Laibacher Zeitung” nr 92.



Na poprzedniej stronie litografia z portretem Antona Rygera opublikowana w Wiedniu w 1879 r. Na tej stronie nota prasowa dotycząca wręczenia dyplomu, karykatura z okresu posłowania do wiedeńskiej Rady Państwa oraz kaplica św. Krzyża z cmentarza w Holeszowie, na którym spoczywa Anton Ryger.

HONOROWI OBYWATELE
KRAKOWA

POD ZABOREM - W DOBIE AUTONOMII

RYSZARD HRABIA BELCREDI

minister stanu,
przewodniczący Konferencji Ministrów Cesarstwa
Austriackiego (premier)



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA
NADANY 18 PAŹDZIERNIKA 1866 ROKU**



*...zaproszono ... na honorowego
członka gminy miasta Krakowa...
(z notatki w dzienniku „Czas” z 1866 r., nr 239)*



*Richard
Graf Belcredi*

Ryszard Belcredi (Richard von Belcredi), hrabia, herbu własnego, prawnik, konserwatywny polityk austriackiej Przedlitawii, premier Austrii. Urodzony 12 lutego 1823 r. w Jimramovie (dawniej Ingrowitz) koło Svitavy na Morawach, syn Eduarda, uczestnika wojen napoleońskich, i Marii von Fünfkirchen. Po studiach prawniczych w Pradze i Wiedniu poświęcił się działalności politycznej w krajach cesarstwa: Księstwie Śląska, Margrabstwie Moraw i Królestwie Czech. W 1860 r. wybrany do sejmu czeskiego i parlamentu wiedeńskiego, w 1863 r. w randze tajnego radcy został namiestnikiem Czech. W 1865 r. otrzymał cesarską nominację na ministra stanu i premiera austriackiej Rady Ministrów, w 1867 r. złożył dymisję. Do polityki powrócił w 1881 r., wchodząc dożywotnio do Izby Panów i obejmując prezydenturę Trybunału Administracyjnego. Odznaczony austriackim Orderem Złotego Runa oraz Wielkim Krzyżem Królewskiego Węgierskiego Orderu św. Stefana. Żonaty z Anną von Welden, mieli syna Ludwiga Egberta Richarda, poślą do morawskiego sejmu, oraz córki Marię Karolinę i Karolinę Krystynę. Zmarł 3 grudnia 1902 r. w Gmunden, w austriackich Alpach Salzburskich; pochowany w kaplicy grobowej Belcredich w rodzinnym Jimramovie.

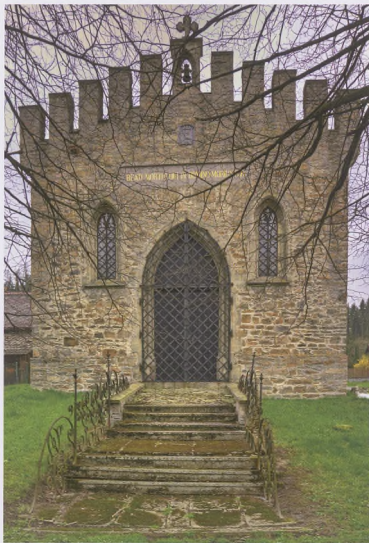


Tytuł nadany uchwałą Rady Miejskiej podjętą na posiedzeniu 18 października 1866 r. (ANK, sygn. MAG II-325, s. 54). Wprawdzie 13 września tegoż roku prezydentem miasta Rada wybrała Józefa Dietla, ale zaprzysiężenie, po akceptacji cesarskiej, nastąpiło 31 października – w tym okresie tymczasowo urząd prezydencki pełnił ustępujący burmistrz Andrzej Seidler. Wniosek dotyczący uhonorowania Ryszarda Belcrediego złożył radca miejski ks. Leopold Górnicki. Było

to u progu okresu autonomicznego i miasto, równolegle do podporządkowania krajowym władzom galicyjskim w stołecznym Lwowie, budowało własną pozycję także w Wiedniu. Dyplom, dzieło Hipolita Zajączkowskiego, był gotowy 6 grudnia 1866 r., od tego dnia radcy miejscy mogli go podpisywać w Prezydium Miasta. Ozdobiony był widokiem Krakowa i kościoła katedralnego oraz herbami miasta i uhonorowanego.



Na poprzedniej stronie Ryszard Belcredi na fotografii z pracowni Roberta Heinricha w Troppau (Opawa) oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie litografia portretowa z 1883 r. autorstwa Josefa Mukarowskiego i Václava Mára oraz miejsce spoczynku – kaplica grobowa Belcredich w rodowym Jimramovie (dawniej Ingrowitz), w rejonie pardubickim na czeskich Morawach.



AGENOR HRABIA GOŁUCHOWSKI

namiestnik Galicji we Lwowie



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA
NADANY 3 STYCZNIA 1867 ROKU**



*...w ocenieńiu ... poświęcenia i oddanych krajowi
znakomitych usług...*

(z zapisu w dyplomie – dziennik „Czas” z 1867 r. nr 53)



Agenor Gołuchowski

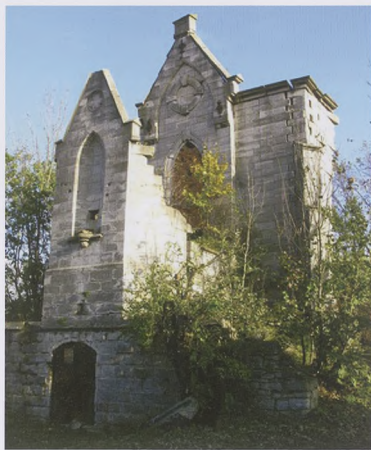
Agenor Romuald Onufry Gołuchowski z Gołuchowa, hrabia, herbu Leliwa, prawnik, austriacki konserwatywny polityk, namiestnik Galicji. Urodzony 8 lutego 1812 r. w Skale Podolskiej w ziemi tarnopolskiej, obecnie na Ukrainie, syn Wojciecha Stanisława, członka Sejmu Stanowego Galicyjskiego, i Zofii Józefy z Czyżów. Doktor praw, galicyjski sekretarz gubernialny, od 1848 r. kierownik Gubernium we Lwowie, w latach 1849–1859 gubernator Galicji, w latach 1866–1867 i 1871–1875 namiestnik Galicji. W latach 1859–1861 minister spraw wewnętrznych Austrii, od 1861 r. członek dziedziczny Rady Państwa – Izby Panów. W randze tajnego radcy, z tytułem podkomorzego. Odznaczony m.in. Wielkim Krzyżem Królewskiego Węgierskiego Orderu św. Stefana, austriackim Orderem Korony Żelaznej I kl., rosyjskimi Orderem św. Aleksandra Newskiego i Orderem św. Stanisława I kl. Honorowy obywatel wielu miast, m.in. Lwowa, Rzeszowa, Przemyśla, Tarnowa i Nowego Sącza. Żonaty z Marią Karoliną z Baworowskich, wśród sześciorga dzieci Agenor Maria Adam, austriacki minister spraw zagranicznych, i Adam Maria Stanisław, marszałek krajowy Galicji. Zmarł 3 sierpnia 1875 r. we Lwowie; pochowany w rodzinnej kaplicy grobowej w Skale Podolskiej.





Na poprzedniej stronie Agenor Gołuchowski na fotografii portretowej Emila Rabendinga sprzed roku 1875 oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry fotografia pocztówkowa pomnika Agenora Gołuchowskiego w brzoście, dłuta Cypriana Godebskiego mł., odsłoniętego w 1901 r. we Lwowie w obecnym parku im. Ivana Franki, zdemontowanego w roku 1950; niżej miejsce spoczynku – ruiny kaplicy grobowej Gołuchowskich w Skale Podolskiej w Tarnopolskiem nad Zbruczem, obecnie na Ukrainie.

Tytuł nadany uchwałą Rady Miejskiej podjętą na posiedzeniu 3 stycznia 1867 r. (ANK, sygn. MAG II-325, s. 96–97), gdy urząd prezydenta miasta pełnił Józef Dietl. Wniosek złożył wiceprezydent miasta Ludwik Helcel. Uhonorowany był już wcześniej, w latach 1849–1859, namiestnikiem Galicji, w roku 1866 powtórnie uzyskał nominację na ten urząd. Zapewne władze miejskie pomne trudnych doświadczeń chciały stworzyć przychylny dla Krakowa klimat. Dyplom przygotował Hipolit Zajączkowski, ozdobił go widokiem Krakowa i postaciami dawnych mieszczan. Wręczenia dokonała delegacja miejska z Ludwikiem Helcelem na czele we Lwowie 28 lutego 1867 r. W kwestii wpisu uhonorowanego do księgi miejskiej patrz s. 151.



LUDWIK POSSINGER VON CHOBORSKI

były przewodniczący Komisji Namiestniczej w Krakowie,
wiceprezydent Namiestnictwa we Lwowie

TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 3 GRUDNIA 1868 ROKU



...okazywaną swą życzliwością dla miasta naszego wszystkich serca sobie pozyskał ... całe miasto nasze przy jego odejściu wyraziło swe uznanie i żal, że go utracą...
(z wniosku o nadanie godności – ANK, sygn. IT 978, s. 485)



Ludwik Possinger von Choborski (Ludwik Possinger-Choborski), baron, prawnik, urzędnik austriackiej Przedlitawii, minister rządu wiedeńskiego. Urodzony 10 stycznia 1823 r. we wsi Grab w powiecie jasielskim na Podkarpaciu, syn urzędnika skarbowego Józefa, neofity ochrzczonego, i Anny z Choborów. Po średniej szkole w Nowym Sączu i uniwersyteckich studiach prawniczych we Lwowie w 1846 r. karierę urzędniczą związał z Gubernią, następnie Namiestnictwem we Lwowie, gdzie awansował od praktykanta do komisarza, sekretarza, w 1864 r. radcy. Od 1866 r. naczelnik Komisji Namiestniczej w Krakowie, od 1867 r. starosta powiatu krakowskiego. W latach 1867–1871 pełnił obowiązki namiestnika Galicji we Lwowie; w 1871 r. minister handlu w austriackiej Radzie Ministrów, w latach 1874–1880 gubernator Moraw, z kolei w latach 1880–1889 gubernator Dolnej Austrii. Członek Towarzystwa Strzeleckiego Krakowskiego. Kawaler austriackiego Orderu Żelaznej Korony II kl., honorowy obywatel także Jasła. Żonaty z Emilią Krogulską, mieli syna Józefa Ludwika i córkę Maryldę Sewerynę wydaną za barona Adama Budwińskiego. Zmarł 29 stycznia 1905 r. w austriackim Grazu; pochowany na tamtejszym cmentarzu św. Piotra, w krypcie rodziny Stopperów.



LUDWIK RULIKOWSKI ZE ŚWITARZOWA

ziemianin, społecznik, filantrop



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
 NADANY 14 PAŹDZIERNIKA 1869 ROKU



*...za dar złożony w instrumentach naukowych i książkach
 dla instytucji naukowych w Krakowie...*

(z uchwały Rady Miejskiej – ANK, sygn. IT 978, s. 277)



Ludwik Kajetan Rulikowski ze Świtarzowa (także: z Honiatycz, z Poradowa), herbu Korab, ziemianin, sędzia pokoju, poseł, filantrop. Urodzony w 1784 r. w Świerżach nad Bugiem w powiecie chełmskim, syn łowczego chełmskiego, chorążego Ignacego i Marianny z Gałęzowskich. Od 1814 r. pełnił urząd sędziego pokoju, w 1818 r. został wybrany posłem do sejmiku Królestwa Polskiego z powiatu chełmskiego. W 1831 r. osiadł w Krakowie, oddając się pasji społecznikowskiej, filantropii i kolekcjonerstwu. Był m.in. wiceprezsem Rady Ogólnej Krakowskiego Towarzystwa Dobroczynności, radcą w Arcybractwie Miłosierdzia Najświętszej Marii Panny Bolesnej i Banku Pobożnego w Krakowie, protektorem Towarzystwa Naukowego Krakowskiego. Finansował renowację zabytków i dzieł sztuki. Swoją unikatową kolekcję instrumentów naukowych i książek przekazał na rzecz krakowskich instytucji nauki i oświaty; m.in. Uniwersytet Jagielloński otrzymał zbiór przyrządów astronomicznych i zegarów (obecnie w ekspozycji Muzeum UJ). Żonaty z Brygidą z Rzewuskich, mieli synów Seweryna, Henryka Józefa i Antoniego Edwarda oraz córkę Józefę wydaną za Kajetana Rulikowskiego. Zmarł 24 czerwca 1872 r. w Krakowie; pochowany także w grobowcu rodzinnym na cmentarzu Rakowickim.

Ludwik Rulikowski



WŁADYSŁAW KSIĄŻĘ CZARTORYSKI

emigracyjny działacz polityczny, mecenas nauki i kultury

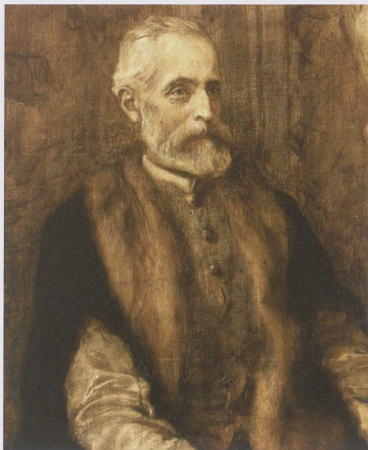


TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA
NADANY 7 PAŹDZIERNIKA 1880 ROKU



...świećciejcie w całej Polsce jako niezmordowany pracow-
nik około dobra i przyszłości Kraju naszego...

(z wniosku o nadanie godności – ANK, sygn. IT 978, s. 456)



Władysław Czartoryski

Władysław Czartoryski na Kłewaniu i Żukowie, ksią-
żę, herbu Pogoń Litewska, emigracyjny działacz polityczny.
Urodzony 3 lipca 1828 r. w Warszawie, syn Adama Jerze-
go, przywódcy obozu politycznego Hotel Lambert, i Anny
Zofii Sapieżanki, filantropki. Po ojcu przewodził temu emi-
gracyjnemu obozowi skupiającemu siły monarchistyczne,
konserwatywno-liberalne i politycznie osadzone na grun-
cie Konstytucji 3 maja. W okresie powstania styczniowego
emisariusz dyplomatyczny Rządu Narodowego. W połowie
lat 70. XIX w. założyciel Muzeum Czartoryskich – puław-
skich zbiorów przeniesionych z Paryża i zlokalizowanych,
przy udziale władz miasta, w Krakowie. Prezes Towarzy-
stwa Historyczno-Literackiego w Paryżu, twórca Towarzy-
stwa Literackiego Przyjaciół Polski, protektor Towarzystwa
Muzycznego w Krakowie. Żonaty z Marią Amparo Muñoz,
córką królowej Hiszpanii Marii Krystyny Burbon, z którą
miał syna Augusta Franciszka (salezjanina beatyfikowanego
w 2004 r.), od 1872 r. z Małgorzatą Adelajdą Burbon-Orle-
ańską, wnuczką króla Ludwika Filipa I, z którą miał synów
Adama Ludwika i Witolda Kazimierza. Zmarł 23 czerwca
1894 r. w Boulogne-Billancourt we Francji; spoczywa w kryp-
cie książąt Czartoryskich w rodzinnej Sieniawie.





Staraniem miłośników Pradziwny Wawoj Książki Mości w Polnawch
niegdyś ogromne, przeniesieni listami mianit wyroczni, a wstawy
Twim zachodem zmieni obywateli dozwoli, umysłki Książki, w miejsce
mianem, ponieważ i dla publicznego użytku przysparzamy wycofać.

Główny to ich zanie przystać, a z rodzinnego ścisła rozumem, naj-
lepiej przystać ponieważ je obok historycznych zabytków i rękopiśm
skarbów naszej dawnej sztuki. Ale gołota tak nakazywali, gołota Pa-
lowskią młodość i gołota słowotwórczego daru Wawoj Książki Mości
było to postanowienie, które powołując wszystkim cieszyc się wielokim
pięknym parafianek i dawać umki, daje uczynić sposobność badania pra-
wotności, z dokumentów nie niszczą obywateli jak wagi, a dla brzości i po-
wstaniekłej młodości naszej polskich się przysparza.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miejskiej podjętą na posiedzeniu 7 października 1880 r. (DzRMK 1880, L. 4, s. 43), gdy urząd prezydenta miasta pełnił Mikołaj Zyblikiewicz. Wniosek zainicjowany przez radcę miejskiego prezesa Izby Handlowej Teodora Baranowskiego referował radca miejski Walery Rzewuski. We wniosku eksponowano wdzięczność za lokalizację w Krakowie skarbów sztuki z rodzinnej kolekcji książąt Czartoryskich i ich powszechne udostępnienie. Wręczenie dyplomu (patrz także s. 138) ozdobionego przez Stanisława Eliasza Radzikowskiego nastąpiło 26 czerwca 1881 r. w Arsenale, siedzibie tworzącego się muzeum.

Na poprzedniej stronie centralny fragment portretu księcia Władysława Czartoryskiego z lat 1892–1893 pędzła Teodora Axentowicza oraz własnoręczny podpis ubonorowanego. Na tej stronie u góry reprodukcja pierwszej strony dyplomu honorowego obywatelstwa (patrz s. 138); niżej popierze z epitafrum Władysława Czartoryskiego w kaplicy Czartoryskich katedry wawelskiej dłuta Antoniego Madryskiego oraz miejsce spoczynku – krypta książąt Czartoryskich w kościele pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Sieniawie.



MIKOŁAJ ZYBLIKIEWICZ

marszałek Sejmu Krajowego we Lwowie



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 1 LUTEGO 1881 ROKU



*...w uznaniu znakomitych dla miasta położonych zasług
przez ... dotychczasowego swego prezydenta na godność
Marszałka krajowego przez Najj. Pana powołanego...*

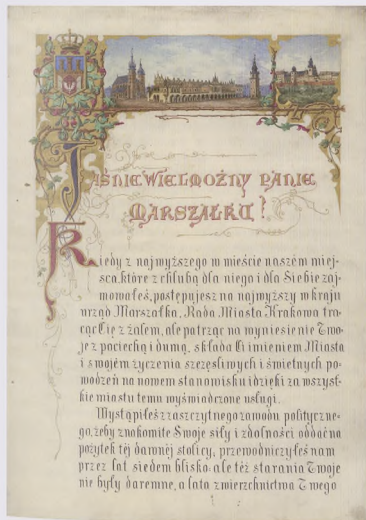
(z uchwały Rady Miejskiej – DzRMK z 1881 r., L. 1, s. 2)



M. Zyblikiewicz

Mikołaj Zyblikiewicz, adwokat, polityk galicyjski, marszałek krajowy Galicji, prezydent Krakowa. Urodzony 28 listopada 1823 r. w Starym Mieście koło Sambora, obecnie na Ukrainie, w rodzinie obrządku grekokatolickiego, syn Szymona, kuśnierza. Po studiach filozoficznych na Uniwersytecie we Lwowie i prawniczych na Uniwersytecie Jagiellońskim od 1855 r. prowadził w Krakowie kancelarię adwokacką, w życie publiczne wprowadził go Adam Potocki (por. s. 256–257). Wszedł do organów przedstawicielskich doby autonomicznej: wiedeńskiej Rady Państwa – Izby Posłów, gdzie zasiadał przez 5 kadencji w latach 1861–1879, lwowskiego Sejmu Krajowego Galicji, gdzie posłował przez 5 kadencji od 1861 r. do śmierci, a także Rady Miejskiej Krakowa, gdzie zasiadał w fotelu radcy miejskiego w latach 1866–1881. W 1882 r. mianowany dożywotnim członkiem Rady Państwa – Izby Panów. W 1874 r. wybrany na urząd prezydenta Krakowa, który pełnił do 1881 r., kiedy to powierzono mu urząd marszałka krajowego – był nim do 1886 r. Komandor Orderu Franciszka Józefa z Gwiazdą i Orderu Korony Włoch. Honorowy obywatel także Lwowa. Zmarł 16 maja 1887 r.; pochowany w wystawionym przez miasto Kraków grobowcu-pomniku na cmentarzu Rakowickim.





Na poprzedniej stronie centralny fragment portretu Mikołaja Zyblikiewicza z 1887 r. pędzła Jana Matejki oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry reprodukcja pierwszej strony dyplomu honorowego obywatelstwa, który odczytał Stanisław Eliasz Radzikowski (patrz s. 139); niżej miejsce spoczynku – pomnik grobowy na cmentarzu Rakowickim w Krakowie, między kwaterami IIIA, IVa, VIII i IX.

Tytuł nadany uchwałą Rady Miejskiej podjętą na nadzwyczajnym posiedzeniu 1 lutego 1881 r. (DzRMK 1881, L. 1, s. 2); Mikołaj Zyblikiewicz złożył prezydenturę miasta 7 lutego, 10 dni później objął ją Ferdynand Weigel. Wnioskujący wiceprezydent miasta Stefan Muczkowski wyeksponował zakończenie przez Mikołaja Zyblikiewicza prezydentury Krakowa i powołanie na urząd marszałka krajowego we Lwowie. Postanowiono także sprawić na koszt miasta portret uhonorowanego do sali Obrad Rady. Na dyplomie (patrz także s. 139) umieszczono datę 17 lutego 1891 r., którą należy kojarzyć z datą wręczenia tego potwierdzenia uhonorowania.



JÓZEF MAJER

lekarz, antropolog,
prezes Akademii Umiejętności w Krakowie

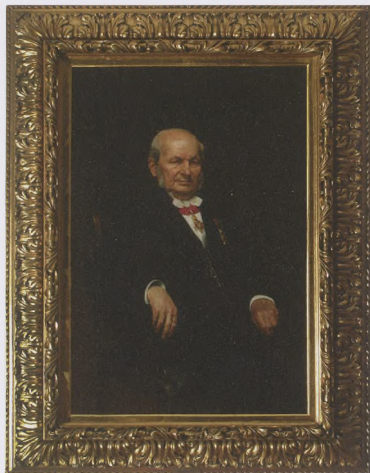


TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 25 MAJA 1881 ROKU



*...w uznaniu licznych i wielkich zasług jakie położył
dla narodu i dla miasta naszego...*

(z uchwały Rady Miejskiej – DzRMK z 1881 r., L. 7, s. 42)



Józef Grzegorz Majer, lekarz fizjolog, przyrodnik, profesor i rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego, pierwszy prezes Akademii Umiejętności w Krakowie. Urodzony 12 marca 1808 r. w Krakowie, syn Jana, białoskórnik, i Marianny z Przybylskich. W 1831 r. uzyskał doktorat z medycyny i chirurgii, jako lekarz brał udział w powstaniu listopadowym i był internowany przez Prusaków. Od 1833 r. profesor na UJ, w latach 1845–1848 i 1862–1864 dziekan Wydziału Lekarskiego, w latach 1848–1851 i 1865–1866 rektor. W latach 1848–1852 i 1860–1873 prezes Towarzystwa Naukowego Krakowskiego, w 1873 r. członek założyciel Akademii Umiejętności w Krakowie i jej pierwszy prezes – do 1890 r. W latach 1867–1889 przez 4 kadencje był posłem do Sejmu Galicyjskiego. W latach 1866–1890 zasiadał w Radzie Miejskiej Krakowa. Od 1890 r. członek honorowy Towarzystwa Muzeum Narodowego Polskiego w Rapperswilu. Komandor Orderu Franciszka Józefa, kawaler Orderu Żelaznej Korony II kl. – odznaczeń austriackich. Żonaty z Karoliną Józefą z Friedleinów (jej bratankiem był Józef, prezydent Krakowa), mieli jedno dziecko, o którym brak wiadomości. Zmarł 3 lipca 1899 r. w Krakowie; pochowany tamże w grobowcu rodzinnym na cmentarzu Rakowickim.





Na poprzedniej stronie portret Józefa Majera z 1891 r. pędzla Kazimierza Pochwalickiego oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie w górze medal o średnicy 37,9 mm według projektu Aleksandra Schindlera, wybity w brązie w 1881 r. na jubileusz 50-lecia pracy naukowej Józefa Majera; niżej reprodukcja noty prasowej z dziennika „Czas” z 1881 r., nr 121, o nadaniu godności oraz miejsce spoczynku – grobowiec w kwaterze Kb cmentarza Rakowickiego w Krakowie.



Sprawy miejskie.

Posiedzenie Rady miejskiej d. 25 maja.

Po kilkuminutowej przerwie w obradach zarządzonej przez przewodniczącego odczytał sekretarz wniosek wszystkich pięciu sekcji tej treści: Jubileusz dostąpienia stopnia doktora medycyny Józefa Majera obchodzony będzie uroczysto przez obywatelstwo przy sposobności zjazdu przyrodników i lekarzy mającego nastąpić w lipcu b. r.

Zbyt uczynną jest rzeczą wykazywać szczegółowo, że na radę miasta Krakowa dla którego jubilat tyle położył zasług, spada obowiązek uczczenia go w sposób najświetlejszy.

Podpisani wnoszą przeto, aby Prezesowi Akademii umiejętności Drowi Józefowi Majerowi w uznaniu licznych i wielkich zasług jakie położył dla narodu i dla miasta naszego udzielonem zostało obywatelstwo honorowe miasta Krakowa.

Wniosek ten uczyniony przez r. m. Dr Zolla a podpisany przez wszystkich obecnych radców Rada jednomyślnie przez powstanie z miejsca przyjęła.

Tytuł nadany uchwałą Rady Miejskiej podjętą na nadzwyczajnym posiedzeniu 25 maja 1881 r. (DzRMK 1881, L. 7, s. 42), gdy prezydenturę miasta sprawował Ferdynand Weigel. Wnioskującym był radca miejski Fryderyk Zoll st., wiążący uznanie zasług z jubileuszem 50-lecia pracy naukowej Józefa Majera. Jubileusz ten wkomponowany został w program zaplanowanego na lipiec tegoż roku III Zjazdu Lekarzy i Przyrodników Polskich. Odnotowano, że publiczne posiedzenie 23 lipca w sali gimnazjum Nowodworskiego przeznaczone jest głównie ku uczczeniu Jubilata prof. Majera i wręczenia mu upominków od różnych deputacji przybyłych nawet z najodleglejszych krainów naszej ojczyzny [...] Dr. Weigel, prezydent miasta Krakowa, otoczony radcami miejskimi [...] wręczył mu dyplom honorowy obywatela miasta Krakowa („Dziennik Trzeciego Zjazdu” 1881, nr 4).



JAN MATEJKO

artysta malarz,
dyrektor Szkoły Sztuk Pięknych



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA NADANY
18 PAŹDZIERNIKA 1882 ROKU
ZRZECZENIE SIĘ TYTUŁU 23 MAJA 1892 ROKU**



Dla uczczenia znakomitych zasług położonych dla sztuk pięknych oraz dla wyrażenia wdzięczności za królewski dar uczyniony dla kraju naszego przez ofiarowanie najwspanialszego arcydzieła „Holdu Pruskiego”...

(z uchwały Rady Miejskiej – DzUMK z 1882 r., L. 6, s. 55)



Jan Matejko

Jan Alojzy Matejko, artysta malarz, historyzof, uznany za najwybitniejszego reprezentanta historyzmu w malarstwie polskim. Urodzony 24 czerwca 1838 r. w Krakowie, syn Franciszka Ksawerego, Czecha spod Hradca Králové, nauczyciela muzyki, i Joanny Karoliny z polsko-niemieckich Rossbergów. Ukończył krakowską Szkołę Rysunku i Malarstwa, studiował w wiedeńskiej Akademii Sztuk Pięknych. W 1873 r. został pierwszym dyrektorem Szkoły Sztuk Pięknych w Krakowie, poprzedniczki krakowskiej ASP – funkcję tę pełnił przez 20 lat. W malarstwie osiągnął status „mistrza”, trwale zapisał się także w dziedzinie ochrony i odnowy zabytków Krakowa. Kawaler francuskiego Orderu Legii Honorowej, odznaczony także austriackimi Krzyżami Komandorskimi Orderu Franciszka Józefa i Orderu Żelaznej Korony i watykańskim Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Piusa IX. Honorowy obywatel m.in. Lwowa i Przemyśla. Żonaty z Teodorą z Giebułtowskich, mieli dwóch synów: Tadeusza i Jerzego Jana oraz trzy córki: Helenę po mężu Unierzyorską, Beatę po mężu Kirchmayerową i Reginę zmarłą jako niemowlę. Zmarł 1 listopada 1893 r. w Krakowie; pochowany tamże – przy dźwiękach dzwonu Zygmunta – w głównej alei cmentarza Rakowickiego.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miejskiej podjętą na nadzwyczajnym posiedzeniu 18 października 1882 r. (DzRMK 1882, L. 6, s. 55), gdy prezydentem miasta był Ferdynand Weigel. Wnioskował prezydent, w uzasadnieniu podniesiono darowanie przez uhonorowanego dzieła *Hold pruski*, z przeznaczeniem umieszczenia obrazu na Wawelu. Dyplom (patrz także s. 140) przygotowany we wniosłej tonacji umieszczono w bogatej tece. Wręczenie nastąpiło 13 września 1883 r. w ramach kulminacji obchodów jubileuszu 25-lecia pracy artystycznej Jana Matejki – po mszy w katedrze królewskiej na Wawelu. Gdy w roku 1892 mistrz popadł w konflikt z władzami miasta spowodowany wyburzeniem budynków szpitala i kościoła św. Ducha, 23 maja tegoż roku w proteście rzekł się tytułu i zwrócił dyplom (por. s. 119).



Na poprzedniej stronie autoportret Jana Matejki – tondo na mahoniowej desce z 1887 r. – oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie reprodukcja uchwały w szczególny sposób wyróżniającej w organicznie zrędownym miastu, medal o średnicy 55 mm według projektu Jeana Auguste'a Barra'e, wybity w miedzi w 1875 r. w Paryżu ku upamiętnieniu Jana Matejki, oraz miejsce spoczynku – grobowiec w alei głównej cmentarza Rakowickiego w Krakowie.



HENRYK KIESZKOWSKI

dyrektor Towarzystwa Wzajemnych
Ubezpieczeń w Krakowie

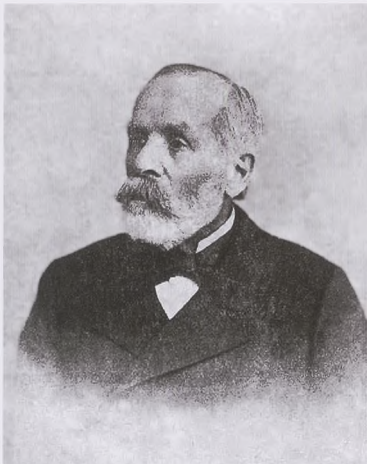


TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA
NADANY 1 KWIEŹNIA 1886 ROKU



*...[w] dwudziestopięcioletni jubileusz Twojej pracy
w Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń ... w uznaniu
wysokich Twych zasług...*

(z zapisu w dyplomie – ANK, sygn. IT 978, s. 755)



Henryk Kieszkowski

Henryk Kieszkowski z Kieszkowa, herbu Krzywda, ziemia-
nin, współzałożyciel Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń
w Krakowie, poseł do Sejmu Krajowego. Urodzony 10 maja
1821 r. w Hruszatycach w obwodzie lwowskim, obecnie na
Ukrainie, syn Stanisława Kajetana, członka Stanów Gali-
cyjskich, i Marii Sigert von Sigertstein. Po studiach na Poli-
technice w Wiedniu gospodarował dobrami w Tarnawie. Od
1858 r. w Krakowie, tu od 1860 r. przez 36 lat stał na czele
Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń, którego był współ-
twórcą. Organizator kas zaliczkowych, kółek rolniczych,
straży ochotniczych w Galicji. W latach 1878–1881 poseł
do Sejmu Krajowego Galicji, w latach 1875–1887 w Radzie
Miejskiej Krakowa. Odznaczony austriackim Krzyżem Ka-
walerskim Orderu Leopolda, honorowy obywatel także Sa-
noka. Żonaty z Zofią Leszczyńską, mieli synów: Czesława,
radcę miejskiego Krakowa w latach 1890–1893, Jacka Cze-
sława, oficera armii, i Bogusława Bogdana, starostę sambor-
skiego, oraz córki: Helenę wydaną za Tomasza Prylińskiego,
krakowskiego architekta, znanego m.in. z restauracji Sukien-
nic, Zofię i Felicję. Zmarł 12 marca 1905 r. w Krakowie; po-
chowany tamże we wspólnym grobowcu Prylińskich i Kiesz-
kowskich na cmentarzu Rakowickim.



W obcej chęli obchodzić Ciągły Pań, dewotystycznymi
Jubileusz Twój pracy w Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń. Ochołd ten
wzrostem radośnie został powitany, bo Towarzysze rozumieli się tuł wadliwie
oczekiwania, i oddaliwszy w sposób nadzwyczajny i polityczny na ten cel.

Najbardziej jednak uczucia obchodu powitany niewątpliwie w tym
grodzie starożytnym, w którym, Ciągły Pań, rozpościerał swoją malowniczość
i skuteczną działalność, i którego instytucja, Twój dyrekcja, powołana,
rozszerzała wpływ swój na coraz dalsze strony, i w której instytucja ta
sprawdzała porządnie miękkość kasy Oszczędności, Towarzystwa załadowanego
i Towarzystwa wzajemnego kredytu, mijających tak wolne znaczenie dla naj-
szych mieszkańców, dla ichszych mieszkańców, przynajmniej i handlu.

RADA MIASTA KRAKOWA

w uznaniu wysiłków Twych zasług, uchwałała przeto jednomyślnie, użyczyć Ci
Ciągły Pań, najprzyjemniejszy, jakim rozrząd, mianując Cię

OBYWATELEM HONOROWYM

miasta tego.

W Krakowie, dnia 8 Czerwca 1886 roku



Na poprzedniej stronie fotografii portretowa Henryka Kieszkowskiego oraz
własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry reprodukcja kopii dyplomu
(oryginał dla uhonorowanego posiadał dodatkowe zdobienia); niżej miejsce spo-
czynku – grobowiec rodziny Prylskich i Kieszkowskich w kwatery IX
cmentarza Rakowickiego w Krakowie.

Tytuł nadany uchwałą Rady Miejskiej podjętą na zwyczajnym posiedzeniu 1 kwietnia 1886 r. (DzRMK 1886, L. 14, s. 84), gdy prezydentem miasta był Feliks Szlachetkowski. Wniosek wnosili wiceprezydenci miasta Faustyn Jakubowski; podkreślono 25-letnie zasługi Henryka Kieszkowskiego w utworzeniu i prowadzeniu Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń. Dyplom, ozdobiony przez artystę malarza Tomasza Barabasa, został wręczony uhonorowanemu przez prezydenta miasta 8 czerwca 1886 r. podczas uroczystości jubileuszowych wspomnianego Towarzystwa.



OKTAW PIETRUSKI

wicemarszałek Sejmu Galicyjskiego,
członek Wydziału Krajowego we Lwowie

**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA
NADANY 1 KWIETNIA 1886 ROKU**



*...obchodzącemu ... jubileusz 25-cio letniej służby
autonomicznej przy Wydziale Krajowym ...
dla uczczenia jego zasług...*

(z protokołu posiedzenia Rady Miejskiej – DzRMK 1886, L. 16, s. 99)



Oktaw Pietruski

Oktaw Pietruski z Siemuszowy, herbu Starykoń, prawnik, działacz polityczny, wicemarszałek Sejmu Krajowego Galicji, członek Wydziału Krajowego we Lwowie. Urodzony 5 lutego 1820 r. w Brukseli, syn Józefa, kapitana wojsk polskich okresu napoleońskiego, i Wilhelminy z Wittusów. Ukończył m.in. renomowane Theresianum w Wiedniu. Od 1842 r. w sądownictwie: auskultant w lwowskim sądzie szlacheckim, radca Sądu Obwodowego w Samborze, radca w Krajowym Sądzie Wyższym we Lwowie. W 1861 r. wszedł do galicyjskiego Sejmu Krajowego, od 1862 r. członek Wydziału Krajowego we Lwowie prowadzący jego sprawy organizacyjne; orędownik autonomii, zaangażowany w edukację (od 1868 r. w Radzie Szkolnej Krajowej). W latach 1872–1890 zastępca marszałka krajowego, w 1890 r. odszedł po 28 latach z Wydziału Krajowego, pozostając posłem. Był członkiem Trybunału Stanu, twórcą galicyjskiego Banku Krajowego we Lwowie. Komandor Wielkiego Krzyża Orderu Franciszka Józefa, honorowy obywatel m.in. Lwowa, Podgórze, Rzeszowa Kołomyi, Buczacza, Stryja, Stanisławowa i Wadowic. Żonaty ze Stefaną z Augustynowiczów, pozostawił dwóch synów i dwie córki. Zmarł 23 lutego 1894 r. we Lwowie; spoczął na tamtejszym cmentarzu Łyczakowski.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miejskiej podjętą na zwyczajnym posiedzeniu 1 kwietnia 1886 r. (DzRMK 1886, L. 14, s. 84), gdy prezydentem miasta był Feliks Szlachetowski. Propozycję zgłosił wiceprezydent miasta Faustyn Jakubowski, łącząc uhonorowanie z jubileuszem 25-lecia pracy Oktawa Pietruskiego na szczeblu krajowym. 18 kwietnia 1886 r. prezydent Feliks Szlachetowski z radcą miejskim Henrykiem Kieszkow-

skim (także wyróżnionym w tym czasie tytułem honorowego obywatela) przekazali we Lwowie uhonorowanemu dyplom ozdobiony przez artystę malarza Michała Pocięchę. Niepełna dwa tygodnie po nadaniu krakowskiego honorowego obywatelstwa Oskar Pietruski otrzymał honorowy tytuł od władz miasta Podgórze (patrz s. 329).

L. 16. Rok 1886.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ

dla stol. król. miasta Krakowa.

Przedpisy rozciągają się na I, składają natomiast w burdę Komisarzy obwodowych. Wskazanie domów w Krakowie otrzymują dziennik rozporządzeń bezpłatnie.

Rada miejska.

Posiedzenie zwyczajne (46. kad. VII.) z dnia 10. maja 1886.

Przewodniczący: Dr. Szlachetowski, Prezydent M. Obecnych Radców łącznie z I. Vice-Prezydentem Miasta 43. Radców 16. nieobecność swą na tym posiedzeniu usprawiedliwiło. —

Przewodniczący zawiadomił Radę, że stosownie do jęj uchwały z dnia 1. kwietnia b. r. udał się z r. m. Kieszkow- skim na dzień 18. kwietnia b. r. do Lwowa i złożył tamże p. Oktawowi Pietruskiemu, zastępcy marszałka krajowego, obchodzącemu w dniu tym jubileusz 25-cio letniej służby autonomicznej przy Wydziale krajowym, wobec reprezentantów innych władz, życzenia imieniem miasta Krakowa, oświadczając mu zarazem, że gmina M. Krakowa dla uczczenia jego zasług nadała mu honorowe obywatelstwo.

P. Pietruski przyjął z żywą wdzięcznością ten dowód pamięci ze strony gminy M. Krakowa i oświadczył, że oś- biście w Krakowie złoży zań podziękowanie. Jakoż tydzień temu przybył p. Pietruski do Krakowa i w biurze prezy- dyalnym wobec I. Vice-Prezydenta Miasta i kilku Radców miejskich, wyraził swe podziękowanie za złożone życzenia i za nadanie mu honorowego obywatelstwa.



Na poprzedniej stronie litograficzny portret Oktawa Pietruskiego oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie reprodukcja fragmentu protokołu opublikowa- nego w organie urzędowym miasta oraz miejsce spoczynku – grobowiec na cmentarzu Łyczakowskim we Lwowie (por. s. 329).

JULIAN DUNAJEWSKI

wicemarszałek Sejmu Galicyjskiego,
członek Wydziału Krajowego we Lwowie

**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 2 CZERWCA 1887 ROKU**



*...aby dać wyraz hołdu, czci i wdzięczności ... by w ten
sposób dla pamięci potomnych zapisać Twoje imię, jako
wielce zasłużonego rodaka...*

(z treści dyplomu – ANK, sygn. IT 978, s. 501)



Julian Dunajewski

Julian Antoni Dunajewski z Dunajewa, herbu Sas, ekonomista, prawnik, profesor i rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego, polityk, minister skarbu Austrii. Urodzony 4 czerwca 1821 r. w Stanisławowie (obecnie Iwano-Frankiwsk na Ukrainie) w rodzinie wywodzącej się z Dunajewa w ziemi lwowskiej, syn urzędnika Szymona i Antoniny z Błażowskich, brat Albina, kardynała, szwagier Karola Estreichera. Ekonomista po uniwersytetach Lwowskim i Wiedeńskim, doktor praw po UJ, od 1860 r. był profesorem tej uczelni, a także trzykrotnie jej rektorem. Od 1872 r. członek Akademii Umiejętności. Aktywny politycznie w nurcie konserwatywnym. W latach 1873–1891 w wiedeńskiej Radzie Państwa w Izbie Posłów, od 1897 r. dożywotnio w Izbie Panów, w latach 1869–1907 w Sejmie Krajowym z okręgu Nowy Sącz, w latach 1869–1881 w Radzie Miejskiej Krakowa. W latach 1880–1891 minister skarbu Austrii. Doktor h.c. UJ, kawaler Orderu Cesarza Leopolda, odznaczony austriackim Orderem Krzyża Żelaznego I kl. Honorowy obywatel także Nowego Sącza i Jasła. Żonaty z Marią z Estreicherów, mieli synów Stanisława Antoniego, starostę tarnowskiego, i Juliana mł. oraz córkę Marię Julię. Zmarł 27 grudnia 1907 r. w Nowym Sączu; pochowany w Krakowie na cmentarzu Rakowickim.



FRANCISZEK JAN SMOLKA

członek Izby Panów
i prezes Koła Polskiego w Wiedniu

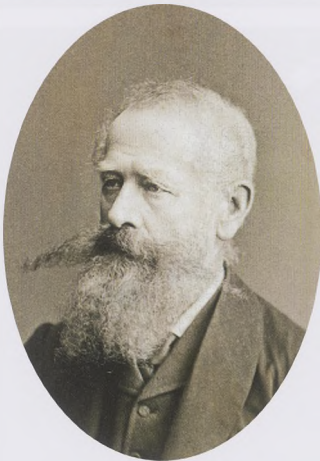


**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA NADANY
16 PAŹDZIERNIKA 1888 ROKU
NADANIE POWTÓRNE, PIERWSZE W 1861 ROKU**



*...z powodu 40 letniego jubileuszu służby życia publicznego i w uznaniu wielkich zasług około dobra
Kraja położonych...*

(z dokumentacji miejskiej – ANK, sygn. IT 978, s. 939)



Franciszek Jan Smolka, adwokat, niepodległościowiec, polityk i społecznik. Urodzony 5 listopada 1810 r. w Kałuszu, w województwie ruskim, obecnie na Ukrainie, syn oficera ułanów austriackich Wincetego Schmolke z Nysy na Górnym Śląsku i Anny Néméthý o węgierskich korzeniach. Studiował na Uniwersytecie Lwowskim, od 1831 r. doktor praw, od 1840 r. adwokat z kancelarią we Lwowie. Uczestnik tajnych organizacji niepodległościowych, więziony, w 1845 r. skazany na śmierć i ułaskawiony. Demokrata, prezes Towarzystwa Narodowo-Demokratycznego we Lwowie. Aktywny we władzach przedstawicielskich: w latach 1848–1849 w Wiedniu-Kromieryżu w Sejmie Konstytucyjnym, w latach 1861–1865 i 1873–1893 przez 5 kadencji w wiedeńskiej Radzie Państwa w Izbie Poselskiej, od 1892 r. dożywotnio w Izbie Panów, jak też od 1861 r. do śmierci przez 7 kadencji w lwowskim Sejmie Krajowym Galicji oraz w latach 1861–1879 w Radzie Miejskiej Lwowa. Inicjator budowy Kopca Unii Lubelskiej we Lwowie. Honorowy obywatel kilkunastu miast, m.in. Lwowa, Nowego Sącza i Rzeszowa. Żona z Leokadią Bäcker von Salzheim, wśród dzieci Stanisław, historyk, profesor i rektor UJ, dyrektor AKAGiZ w Krakowie. Zmarł 4 grudnia 1899 r. we Lwowie; spoczywa na cmentarzu Łyczakowskim.



PAWEŁ POPIEL

prawnik, polityk, publicysta,
konserwator zabytków

**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 6 MAJA 1890 ROKU**



*...w uznaniu zasług, jakie ... poniósł około zachowania
najdroższych każdemu Polakowi pamiątek
i zabytków sztuki...*

(z uchwały Rady Miejskiej – DzRMK 1890, L. 6, s. 53)



Paweł Popiel.

Paweł Chościak-Popiel z Kurozwęk, herbu Sulima, ziemianin, prawnik, polityk i publicysta, konserwator zabytków. Urodzony 21 lipca 1807 r. w Krakowie, syn Konstantego, radcy departamentowego w Księstwie Warszawskim, i Zofii z Badenich. Po Gimnazjum św. Anny w Krakowie studiował prawo na Uniwersytecie Warszawskim, podjął też służbę w Komisji Rządowej Oświecenia. Walczył w powstaniu listopadowym, po jego upadku osiadł w podkrakowskiej Ruszcy. W 1848 r. współzałożyciel i redaktor konserwatywnego dziennika „Czas”. W latach 1848–1853 zasiadał w Radzie Miejskiej Krakowa, następnie został konserwatorem zabytków Krakowa. Przeciwnik Wiosny Ludów i powstania styczniowego, propagator autonomii Galicji; zasiadał w Sejmie Krajowym Galicji w latach 1876–1882. Członek Towarzystwa Gospodarczo-Rolniczego w Krakowie i Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Krakowie. Żonaty z Emilią z Soltyków, mieli cztery córki i pięciu synów, wśród nich Jana, powstańca styczniowego, posła do Sejmu Krajowego Galicji w latach 1882–1889, i Pawła mł., profesora prawa rzymskiego, członka Rady Miejskiej Krakowa w latach 1893–1902. Zmarł 6 marca 1892 r. w Krakowie; pochowany w grobowcu przy kościele św. Grzegorza Wielkiego w Krakowie-Ruszczy.





Tytuł nadany uchwałą Rady Miejskiej podjętą na posiedzeniu zwykłym 6 maja 1890 r. (DzRMK 1890, L. 6, s. 53), gdy prezydentem miasta był Feliks Szlachetowski. Wniosek referował radca miejski Faustyn Jakubowski. W uzasadnieniu wyeksponowano zasługi Pawła Popiela przy ratowaniu zabytków Krakowa oraz założeniu Towarzystwa Naukowego Krakowskiego (od 1872 r. Akademii Umiejętności). Zachował się list z podziękowaniem skierowany przez Pawła Popiela 29 maja 1890 r. do Rady Miejskiej. Dyplom wręczyli uhonorowanemu prezydent Feliks Szlachetowski i wiceprezydent Józef Friedlein 16 lutego 1891 r. w Krakowie.



Na poprzedniej stronie Paweł Popiel na fotografii z 1881 r. oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie znajdują się w bazylice Mariackiej płyta z wizerunkiem Pawła Popiela, dzieło Piusa Wieluńskiego z 1895 r., oraz miejsce spoczynku w grobowcu rodzinnym w Krakowie-Ruszczy, przy kościele pw. św. Grzegorza Wielkiego.

FELIKS SZLACHTOWSKI

prawnik,
ustępujący prezydent Miasta Krakowa



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY I LUTEGO 1894 ROKU



...w uznaniu zasług byłego prezydenta miasta ...
około dobra miasta...

(z uchwały Rady Miejskiej – DzUMK 1894, L. 3, s. 15)



Feliks Szlachtowski, adwokat, lokalny działacz polityczny, prezydent miasta Krakowa. Urodzony w 1820 r. we Lwowie, syn Stefana i Magdaleny Joanny z Białostockich, brat Jana Kantego, dyrektora Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie. Doktor praw po Uniwersytecie we Lwowie, urzędnik sądowy we Lwowie, Czerniowcach i Złoczowie. Od 1861 r. w Krakowie, gdzie otworzył kancelarię adwokacką, w latach 1862–1870 prowadził wykłady na Wydziale Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego. Od narodzin autonomii związał się z Radą Miejską Krakowa – był radcą miejskim przez 30 lat, w kadencjach zamkniętych latami 1866–1896. W tym czasie w latach 1869–1873 był wiceprezydentem miasta, następnie w latach 1884–1893 pełnił urząd prezydenta Krakowa. Prezes Krakowskiej Kasy Oszczędności i Towarzystwa Muzycznego w Krakowie, członek honorowy Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. W uznaniu zasług obdarzony przez cesarza tytułem szlacheckim. Żonaty z Heleną Jankowską z Jankowa, miał dwóch synów, Stanisława Adama i Feliksa mł., oraz córkę Karolinę Magdalenę wydaną za Stefana Sękowskiego z Wojsławia koło Mielca, posła do Sejmu Krajowego. Zmarł 11 marca 1896 r. w Wojsławiu; pochowany w Krakowie na cmentarzu Rakowickim.



Nr. 96

Kraków, Piątek dnia 2. Lutego 1894.

Rok II

Przebiega

w Krakowie

Dziennik polityczny, społeczny i literacki

Wychodzi co tydzień, z wyjątkiem dni poświątecznych, o godzinie 8 rano.

Redaktor: JÓZEF ROGOSZ.

Koszt półroczny 4 zł

Koszt półroczny 4 zł

Koszt półroczny 4 zł

Koszt półroczny 4 zł

Koszt półroczny 4 zł

Koszt półroczny 4 zł

GŁOS NARODU

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI

Wychodzi co tydzień, z wyjątkiem dni poświątecznych, o godzinie 8 rano.

Redaktor: JÓZEF ROGOSZ.

Opłata:

Za wstawienie ogłoszenia

Za wstawienie ogłoszenia

Za wstawienie ogłoszenia

Za wstawienie ogłoszenia

Za wstawienie ogłoszenia

Za wstawienie ogłoszenia

Za wstawienie ogłoszenia

Za wstawienie ogłoszenia

Za wstawienie ogłoszenia

Za wstawienie ogłoszenia

Rada miejska na wczorajszym posiedzeniu, najpierw tajnem, uchwaliła uczcić byłego prezydenta, dra Szlachtowskiego, przez udzielenie mu dyplomu honorowego obywatelstwa, następnie na jawnem zatwierdziła resztę budżetu *en bloc*. Na wniosek ks. Chotkowskiego, prezydent przyrzekł, że sali Rady w dni świąteczne przed południem, żadnemu towarzystwu nie będzie oddawał na posiedzenia, prócz tego pp. Baumowi i Kutrzebie pozwoliła Rada zrobić reprodukcję z portretu Kościuszki, znajdującą się w Muzeum.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miejskiej podjętą na posiedzeniu tajnym 1 lutego 1894 r. i w tym samym dniu potwierdzoną na posiedzeniu nadzwyczajnym (DzRMK 1894, L. 3, s. 7 i 15), gdy prezydentem miasta był Józef Friedlein. Wniosek referował wiceprezydent Józef Pieniżek. Uchonorowanie wiązało się z zakończeniem kadencji prezydenckiej przez Feliksa Szlachtowskiego. Pozostały ślady wątpliwości, czy nie powinien zostać obdarzony honorowym obywatelstwem także jego poprzednik, były prezydent Ferdynand Weigel – stało na tym, że dla obu miasto zamówi portrety olejne do powieszenia w sali obrad. Tak też się stało, niestety portrety te spłonęły podczas pożaru Pałacu Wielopolskich w 1926 r.



Na poprzedniej stronie Feliks Szlachtowski na fotografii z 1881 r. oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry notka z dziennika „Głos Narodu” z 1894 r., nr 26, o nadaniu godności honorowego obywatela; niżej portret Feliksa Szlachtowskiego pędzla Stanisława Żarnickiego oraz miejsce spoczynku – grobowiec rodzinny w kwatery S Wsch. cmentarza Rakowickiego w Krakowie.

KAZIMIERZ HRABIA BADENI

namiestnik Galicji we Lwowie



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA
NADANY 17 GRUDNIA 1894 ROKU



*...w uznaniu szczególnych zasług Jego około miasta
Krakowa, które posiadało w Nim
i posiada zawsze gorącego i życzliwego orędownika...*
(z wniosku o nadanie tytułu – ANK, sygn. IT 978, s. 177)



Badeni

Kazimierz Feliks Badeni, hrabia, herbu Bończa, polityk, premier austriacki, namiestnik Galicji. Urodzony 14 października 1846 r. w Surochowie koło Jarosławia, syn Władysława, posła do Sejmu Krajowego, i Cecylii z domu Mier, brat Stanisława Marcina (por. s. 356–357). Ukończył Uniwersytet Jagielloński z tytułami doktora praw i filozofii. Po praktyce w Namiestnictwie we Lwowie został starostą powiatowym: od 1871 r. w Żółkwi, od 1873 r. w Rzeszowie i od 1886 r., już w randze radcy Namiestnictwa, w Krakowie. W 1888 r. mianowany namiestnikiem Galicji, urząd ten sprawował do 1895 r. W tymże roku cesarz powierzył mu urząd premiera rządu austriackiego (Przedlitawii). Rząd ten upadł w 1897 r. (jedną z przyczyn było zrównanie języków czeskiego i niemieckiego). Przez 5 kadencji, od 1882 r. do śmierci, był posłem do Sejmu Krajowego Galicji. Od 1878 r. cesarski szambelan, od 1888 r. rzeczywisty tajny radca. Kawaler wielu orderów, w tym Krzyża Wielkiego Orderu Leopolda. Honorowy obywatel także Lwowa. Żonaty z Marią Apolonią ze Skrzyńskich, ojciec Ludwika Józefa oraz Marii 1^o v. Krasieńskiej, 2^o v. Zamoyskiej. Zmarł 9 lipca 1909 r. w Krasnem; pochowany w nieistniejącej już krypcie Badenich w Busku koło Lwowa, gdzie miał majątek.



Kopie

DO
JEGO EKSCELENCY JĄSNIE WIELMOŻNEGO
KAZIMIERZA HRABIEGO BADENIEGO

CES. I KRÓL. RZECZYWISTEGO JĄSNIEGO RADCY,
C. K. NAMESTNIKA KRÓLESTWA GALICJI I LUDOMERYI Z WIELKIEM KSIĘSTWEM KRAKOWSKIEM
I t. d. i t. d.

MIASTO KRAKÓW może się nie poznać, że wspomnienia Twoje, Ekscelencyjo, łączą się z niem od samej młodości Twojej. Wszakże Uniwersytet Jagielloński nadał Ciście do grona swoich uczniów, na nim uzyskał stopień Doktora praw, że wreszcie poświęcił się Swoje na usługi Króla, w krótkim stosunkowo czasie objął ster szersze administracyjne, jako Delegat Namiestnika i na tem stanowisku rozwijał dla naszego miasta nader polityczną i skuteczną działalność. — Z szacunkiem też i zalewną Ci reprezentacya miasta Krakowa po utpieniu z tego stanowiska, dając zarazem wyraz serdecznej wdzięczności w adresie, wysunowaym do dostojnej Osoby Twojej.

Ku wielkiej jednak swej radości, Kraków ścierał Ci, Ekscelencyjo, wkrótce na czele szerszei naszego Króla, jako lego Namiestnika.

Jak spełniał trudne obowiązki, przywiązane do tego wysokiego i wielce szacownego stanowiska, o tem szerzej się mowadzić nie ma potrzeby, gdyż to powszechnie jest wiadomem, a i nie Twojej wistli danieli czy Król, prociwy nienagannemu ciele dla Msta, który z całą świadomością cielej wotce Króla, Państwa i Monarchy przyjął na Siebie odpowiedzialności i z posuniem naderobli obywatelom, silną dłońa skutecznie emil zakliewał wysiłkiem, solidnie wprawy mied na podniesienie Króla naszego, tak pod względem moralnym, jak i ekonomicznym. — Nie dale też, jeżeli wreszcie radny znalazł oddźwięk nader łaskawe i pełne uznania słowa, któreś Najjaśniejszy Pan przed niepełną dwoma laty wyraził się raczy o Twojej, Ekscelencyjo, działalności; a gdy pódnił praca podjętą z prawdziwym poświęceniem, przyczynił się tak znakomicie do powodzenia Wyjazdu Krajowej, na która oży całego niemal cywilizowanego świata były wzrósłone, że w całym Króju myślna tylko o tem, jakby w gólny sposób dążyć Ci należał hold i objawił najdłubszą cześć.

Ilna miasta Krakowa łącząc się całym sercem z tym głosem poważającego uznania, uchwalila jasnomyślnie udzielić Ci, Ekscelencyjo, najdłuższą godność, jaką rozporządza, to jest

OBYWATELSTWO HONOROWE KRÓLEWSKIEGO STOLECZNEGO MIASTA KRAKOWA.

Odsłaje Ci niniejszy dyplom, jako dowód powyższj uchwały, Rada miasta dólżna jeszcze prosić, abyś Ekscelencyjo i nadal otaczał Kraków tą ksztytewością, jaką mu dotąd przy każdej sposobności okazywał.

Dan w Krakowie, dnia Siędmastego Grudnia Tysiące osmset czterdzięciósłatego ówastego roku P.

Tytuł nadany uchwałą Rady Miejskiej podjętą 17 grudnia 1894 r. (DzRMK 1894, L. 13, s. 82–83). Wnioskodawcą był radca miejski Adam hr. Potocki z grupą radców. Uhonorowanie wiązało się z końcem sprawowania urzędu namiestnikowskiego. Już 22 grudnia 1894 r. wyróżniony skierował na ręce prezydenta Józefa Friedleina list dziękczynny. Dyplom towarzyszący tytułowi ozdobił Wojciech Kossak, natomiast srebrną puszkę na ten dyplom wykonał zakład Jana L. Jakubowskiego. Deputacja krakowskiej Rady z prezydentem na czele wręczyła go Kazimierzowi Badeniemu we Lwowie w budynku Namiestnictwa 29 września 1895 r., zatem w przeddzień powołania go na premiera Przedlitawii (por. s. 174). W kolejnym, 1895 roku, Kazimierz Badeni został honorowym obywatelem miasta Podgórz (patrz s. 344–345).



Na poprzedniej stronie fotografia Kazimierza Badeniego wykonana ok. 1890 r. w lwowskiej pracowni Trzemeski & Blachowski oraz własnoręcznie podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry reprodukcja kopii dyplomu honorowego obywatelstwa (oryginał oddobiony został przez Wojciecha Kossaka); niżej portret z lwowskiej pracowni Jakuba Heimera oraz dwujęzyczna, czesko-polska tablica umiurwana w dom na rogu ulic Badeniho i Na Walech w Pradze z podzięca za działania dla Królestwa Czech; tablica ufundowana przez polskie Ministerstwo Kultury i polską ambasadę w Pradze w 2016 r. w 170. rocznicę urodzin Kazimierza Badeniego.

MACIEJ LEON JAKUBOWSKI

profesor nauk medycznych, lekarz,
dyrektor Szpitala św. Ludwika



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 6 LUTEGO 1908 ROKU



...w uznaniu Jego wielkich zasług około założenia: Szpitala dla dzieci im. św. Ludwika w Krakowie i Kolonii leczniczej dla dzieci skrofulicznych w Rabce...
(z projektu dyplomu – ANK, sygn. Kr 4423, s. 273)



M. Maciej Jakubowski

Maciej Leon Jakubowski, lekarz, pediatra, profesor medycyny i rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego. Urodzony 2 marca 1837 r. w Krakowie, w rodzinie o lekarskich tradycjach, w 1861 r. uzyskał dyplom doktora medycyny na Wydziale Lekarskim UJ. Habilitacja z pediatrii w 1864 r., profesura od 1873 r. nadzwyczajna, od 1895 r. zwyczajna. Współtwórca prekursorskiej Kliniki Pediatrycznej UJ, w roku 1889 dziekan Wydziału Lekarskiego UJ, w roku akademickim 1900–1901 rektor UJ. W 1872 r. założył Towarzystwo Opieki Szpitalnej dla Dzieci, w 1876 r. Szpital św. Ludwika dla dzieci z działającą w Rabce od 1878 r. filią Kolonia Lecznicza św. Józefa. Uważany za twórcę polskiej szkoły pediatrycznej. Współzałożyciel i prezes Krakowskiego Towarzystwa Lekarskiego, członek Towarzystwa Naukowego Krakowskiego, następnie członek nadzwyczajny Akademii Umiejętności. Radca miejski – członek Rady Miejskiej Krakowa w latach 1875–1897. Żonaty z Józefą z Helclów. Odznaczony austriackim Orderem Żelaznej Korony, pośmiertnie w 1936 r. Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. Zmarł 14 grudnia 1915 r. w Krakowie; pochowany tamże w grobie rodzinnym na cmentarzu Rakowickim.



BIURO PRZEZYOVALNE
MAGISTRATU
MIASTA KRAKOWA.

283

Kraków, d. 5. stycznia 1909

Okólnik!

Celem uroczennia p. Radyi Honorowej
Maciejowi Jakubowskiemu dyplomu
na honorowego obywatela miasta
Krakowa upraszam najuprzejmiej
Jasnia Wielmożnych Panów, aby raczyli
zebrać się w mojem biurze, w poniedziałek
dnia 11. stycznia b.r. o godzinie 11 przed-
południem.

Prezydent miasta.

Strój: strażnicy tutejsi.

J.W.P.P.

I. Wiceprezydent Miasta: Karol

II. " " Józef

Radcy miast: Władysław

Radcy miast: Józef

Radcy miast: Józef

Radcy miast: Józef

Radcy miast: Józef

Radcy miast: Józef

Radcy miast: Józef

Radcy miast: Józef

Radcy miast: Józef

Radcy miast: Józef

Radcy miast: Józef

Radcy miast: Józef

Radcy miast: Józef

Radcy miast: Józef

Radcy miast: Józef

Radcy miast: Józef

Radcy miast: Józef

Radcy miast: Józef

Radcy miast: Józef

Radcy miast: Józef

Radcy miast: Józef

Tytuł nadany uchwałą Rady Miejskiej podjętą na posiedzeniu 6 lutego 1908 r. (DzRMK 1908, L. 11, s. 93), za prezydentury Juliusza Franciszka Lea. Wyróżnienie nastąpiło w jubileusz 40-lecia jego pracy naukowej i lekarskiej. W uzasadnieniu wyeksponowano zasługi położone przy utworzeniu dziecięcego Szpitala im. św. Ludwika oraz Kolonii Leczniczej w Rabce. Dyplom wykonany w Muzeum Techniczno-Przemysłowym pod pieczę jego dyrektora Tadeusza Stryjeńskiego malował Józef Czajkowski. Wręczenie dyplomu przez deputację miejską z prezydentem na czele miało miejsce 11 stycznia 1909 r. w mieszkaniu uhonorowanego (por. s. 153).



Na poprzedniej stronie Maciej Leon Jakubowski na fotografii wykonanej w 1881 r. w krakowskiej pracowni Walerego Rzewuskiego oraz uławnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie reprodukcja pisma okólnego prezydenta dotyczącego wręczenia dyplomu, awers medalu wg projektu Jana Raszki wybitego na zamówienie Uniwersytetu Jagiellońskiego w Wiedniu w 1907 r. w 70-lecie urodzin Macieja Leona Jakubowskiego oraz miejsce spoczynku – tablica z grobu na cmentarzu Rakowickim w Krakowie, w głównej alei, z tytułu grobowca Jana Matejki.



WŁADYSŁAW ŻELEŃSKI

kompozytor

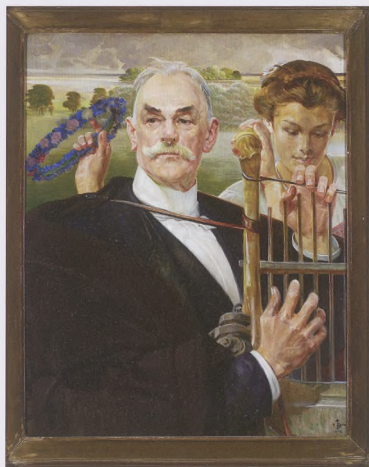


**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 23 LISTOPADA 1912 ROKU**



*...w uznaniu jego niezapomnianych zasług położonych na
niwie polskiej muzyki ... i dla uczczenia jubileuszu Jego
50-letniej działalności kompozytorskiej...*

(z zapisu w dyplomie – MK, nr inw. R-765)



Władysław Żeleński

Władysław Marccjan Mikołaj Żeleński z Żelanki, herbu Ciołek, kompozytor, pedagog – jeden z głównych neoromantyków w polskiej muzyce, uznany za najwybitniejszego po Stanisławie Moniuszce twórcę oper i pieśni. Urodzony 6 lipca 1837 r. w Grodkowicach koło Krakowa, syn Marcjana, powstańca listopadowego, i Kamili z Russockich. Doktor filozofii po Uniwersytecie Jagiellońskim i Uniwersytecie Karola w Pradze. Studiował w Praskiej Szkole Organowej i Konserwatorium Paryskim. W 1872 r. został wykładowcą harmonii i kontrapunktu w Konserwatorium Warszawskim. Na stałe w Krakowie od 1881 r., zainicjował utworzenie szkoły muzycznej; przy wsparciu księżnej Marceliny Czartoryskiej, uczennicy Fryderyka Chopina, w 1888 r. otworzył Konserwatorium Towarzystwa Muzycznego w Krakowie, którym kierował do śmierci. Kawaler Cesarskiego Austriackiego Orderu Franciszka Józefa. Żonaty z Wandą z Gądomskich, mieli trzech synów: Stanisława Gabriela, architekta, właściciela Krakowskiego Zakładu Witrażów, Tadeusza Kamila (pseudonim „Boy”), lekarza, tłumacza literatury francuskiej, pisarza, satyryka, oraz Edwarda Narcyza, urzędnika bankowego, współzałożyciela kabaretu „Zielony Balonik”. Zmarł 23 stycznia 1921 r. w Krakowie; pochowany tamże na cmentarzu Rakowickim.



RADA STOLECZNEGO KRÓLEWSKIEGO MIASTA KRAKOWA JEDNOMYSLNĄ UCHWAŁĄ Z DNIA 23 LISTOPADA 1912 ROKU NADAŁA JASNIE WIELMOŻNEMU PANU DOKTOROWI WŁADYSŁAWOWI ŻELEŃSKIEMU W UZNANIU JEGO NIEZAPOMNIANYCH ZAŚLUG POŁOŻONYCH NA NIWIE POLSKIEJ MUZYKI-JAKO TWÓRCY-ORAZ JAKO ZAŁOŻYCIELOWI I KIEROWNIKOWI KRAKOWSKIEGO KONSERWATORYUM I DLA UCZCZENIA JUBILEUSZU JEGO 50-LETNIEJ DZIAŁALNOŚCI KOMPÓZYTORSKIEJ OBYWATELSTWO HONOROWE STOLECZNEGO KRÓLEWSKIEGO MIASTA KRAKOWA.

W DOWÓD CZEGO DOSTOJNEMU I CZCIGODNEMU JUBILATOWI NINIEJSZY WYDAJE SIĘ DYPL. DAN W KRAKOWIE W GRUDNIU 1912 ROKU.



IMIENIEM RADY STOLECZNEGO KRÓLEWSKIEGO M. KRAKOWA.

PREZYDENT MIASTA

St. Juliusz Franciszek

I WICEPREZYDENT

J. Henrykiewicz

II WICEPREZYDENT

Prof. S. S.

Tytuł nadany uchwałą Rady Miejskiej podjętą na posiedzeniu nadzwyczajnym 23 listopada 1912 r. (DzRMK 1912, nr 13, s. 211–212), gdy prezydentem miasta był Juliusz Franciszek Leo, on też był wnioskodawcą. W uzasadnieniu podkreślono zasługi Władysława Żeleńskiego w założeniu i prowadzeniu Konserwatorium Muzycznego w Krakowie. Wyróżnienie nastąpiło w jubileusz 50-lecia działalności kompozytorskiej uhonorowanego. Treść dyplomu (patrz także s. 141) wskazuje, że został on wręczony w grudniu 1912 r.

†
WŁADYSŁAW ŻELEŃSKI * 6.VII.1857 + 23.I.1944
KOMPÓZYTOR, DR FIL., HONOROWY OBYWATEL MIASTA KRAKOWA,
ZALOZYCIEL I DYREKTOR KONSERWATORIUM MUZYCZNEGO W KRAKOWIE.
TADEUSZ ŻELEŃSKI (BOY) * 21.III.1874 + 4.VII.1944
PAMIĘCI PISARZA ZAMORDOWANEGO PRZEZ HITLERÓWCÓW
W L.P.C.U. 1941 R. WE LWOWIE I TAM POCHOWANEGO
W ZBIOROWEJ MOGILE

Na poprzedniej stronie olejny portret Władysława Żeleńskiego z roku 1908 pędzla Jacka Malczewskiego oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry reprodukcja oryginału dyplomu honorowego obywatelstwa; niżej miejsce spoczynku – zbliżenie fragmentu tablicy nagrobnej z grobowca na cmentarzu Rakowickim w Krakowie, w kwadracie Ka, będącego także symbolicznym miejscem pochówku syna Tadeusza.

TADEUSZ RUTOWSKI

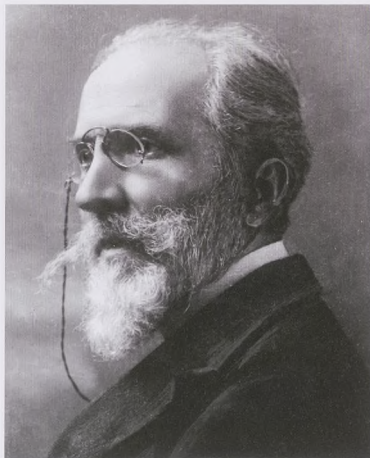
wiceprezydent,
faktyczny prezydent miasta Lwowa



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA
NADANY 18 LUTEGO 1917 ROKU



*...w chwili najazdu nieprzyjacielskiego ...
spełniał obowiązki ... z chlubą
dla imienia polskiego i na pożytek ludności...*
(z uchwały Rady Miejskiej – DzRMK 1917, nr 2, s. 11)



Tadeusz Rutowski

Tadeusz Klemens Rutowski, ekonomista, polityk, samorządowiec, publicysta, pełniący obowiązki prezydenta Lwowa. Urodzony 2 grudnia 1852 r. w Tarnowie, syn Klemensa, adwokata, uczestnika powstania listopadowego i Wiosny Ludów, burmistrza Tarnowa, i Karoliny z Truszkowskich. Studiował na Politechnice Wiedeńskiej, doktor filozofii Uniwersytetu Wiedeńskiego. W polityce reprezentował centrum demokratyczne. Członek wiedeńskiej Rady Państwa – w latach 1888–1900 Izby Posłów i od 1917 r. dożywotnio Izby Panów, a w latach 1889–1895 i 1901–1914 także Sejmu Krajowego Galicji. Od 1905 r. wiceprezydent miasta Lwowa, podczas okupacji rosyjskiej w latach 1814–1815 pełnił obowiązki prezydenta miasta, w 1815 r. internowany przez Rosjan, zwolniony w 1817 r. powrócił przez Szwecję do Lwowa i objął zarząd komisarzyczny miasta. Mecenaz kultury, założyciel Miejskiej Galerii Obrazów we Lwowie. Kawaler Cesarskiego Austriackiego Orderu Franciszka Józefa. Żonaty z Jadwigą z Bogdańskich, mieli syna Andrzeja, porucznika artylerii, późniejszą ofiarę zbrodni katyńskiej, oraz córki: Zofię, Alicję i Marię. Zmarł 30 marca 1918 r. w Krechowicach, obecnie na Ukrainie; spoczywa w wystawionym przez miasto Lwów grobowcu-pomniku na cmentarzu Łyczakowskim.



Do
Jasie Wielmożnego Pana
Prezydenta st. krol. miasta
Krakowa!

Podpisani członkowie Rady miejskiej upraszają
4. Wł. Pawła Sierogę o miłość, aby w sprawie ra-
dyj. przysięgi miłości Leona Dr. Pawła Kulickiego
zawet, nastronie najprzejrzystej i swobodnej dyskusji
rady miejskiej dla powzięcia wniosku na radę
miejską o nadaniu Prze. Kulickiemu,
obywatelowi hosiarskiego stat. kol. miast. Strakowa.

W Krakowie dnia 14. lutego 1917.

Dr. J. J. J. J. J.

Chief Clerk

John Kautsky

Walter P. Stuart

Paula Travers

Prover

Justice

10

100

100

Discussion—The results of this study suggest that the

cja wniosku o nadanie tytułu; niżej

wiec na cmentarzu Łyczakowskim

d w oznaczeniu roku urodzenia.

100

Tytuł nadany uchwałą Rady Miejskiej podjętą na posiedzeniu nadzwyczajnym tajnym 18 lutego 1917 r. (DzRmk 1917, nr 2, s. 11–12), gdy prezydentem miasta był Juliusz Franciszek Leo. Wnioskowała grupa radnych, wniosek poparły wszystkie sekcje (komisje) Rady. Assumptem do uhonorowania był szczególny powrót Tadeusza Rutkowskiego z rosyjskiej niewoli. W tymże dniu po tajnym posiedzeniu Rady i nadaniu tytułu otwarto uroczyste posiedzenie jawne z udziałem uhonorowanego i jego gości (por. s. 153). Wieczorem prezydent wydał przyjęcie na cześć honorowego obywatela w sali restauracyjnej Grand Hotelu.



Na sąsiedniej stronie fotografia portretowa Tadeusza Rutowskiego oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry reprodukcja wniosku o nadanie tytułu; niżej odlewana plakietka o średnicy 16 cm z portretem Tadeusza Rutowskiego z 1915 r. według projektu Jana Raszki oraz miejsce spoczynku – grobowiec na cmentarzu Łyczakowskim we Lwowie i zbliżenie napisu nagrobnego – tam błąd w oznaczeniu roku urodzenia.

FRYDERYK ZOLL ST.

prawnik,
profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA PODGÓRZA NADANY 17 STYCZNIA 1867 ROKU



*...w dowód uznania położonych zasług
dla gminy Podgórze...*

(z wpisu do Złotej księgi – ANK, sygn. 29/53/33, s. 5)

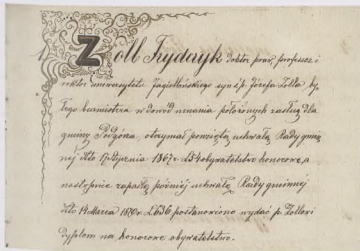


Fryderyk Zoll

Fryderyk Zoll st., prawnik, profesor i rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego, poseł do Sejmu Krajowego. Urodzony 2 grudnia 1834 r. w Dolnej k. Myślenic, syn Józefa Chrystiana Zolla, burmistrza Podgórze, i Katarzyny z domu Wątorskiej, córki burmistrza Myślenic. Absolwent Gimnazjum św. Anny w Krakowie, po studiach prawniczych na UJ trwale związany z tą uczelnią – po habilitacji w 1862 r. katedra prawa rzymskiego, od 1865 r. profesura zwyczajna, 5 kadencji dziekańskich, 2 kadencje rektorskie i 2 prorektorskie. Członek i wiceprezes Akademii Umiejętności w Krakowie. W latach 1878–1902 zasiadał w Radzie Miejskiej Krakowa, w 1891 r. wszedł do wiedeńskiej Izby Panów. Od 1894 r. posłował do Sejmu Krajowego Galicji. Otrzymał tytuł radcy dworu i dziedziczne szlachectwo. W 1864 r. poślubił Helenę Mariannę Wacławę, córkę Ferdynanda Seelinga de Saulenfels, przyszłego naczelnika (burmistrza) Podgórze, mieli synów: Fryderyka mł., prawnika, profesora UJ, Antoniego, prawnika, oraz Józefa, lekarza. Był pradiadkiem Andrzeja, prawnika, profesora UJ, rzecznika praw obywatelskich w III RP. Zmarł 1 kwietnia 1917 r. w Krakowie; pochowany tamże w grobowcu rodzinnym na cmentarzu Rakowickim.



Tytuł nadany uchwałą miejską L. 54 podjętą na posiedzeniu 17 stycznia 1867 r. (niezachowana), gdy burmistrzem miasta był Józef Chrystian Zoll. Z nieznanych przyczyn uchwałą Rady Gminnej L. 636 podjętą 14 marca 1870 r. (ANK, sygn. 29/53/5, s. 168) z przywołaniem wcześniej nadanego obywatelstwa honorowego postanowiono wydać dyplom – być może wcześniej niewydany lub utracony; naczelnikiem gminy (burmistrzem) był wówczas Aleksander Siedlecki. Wpis o honorowym obywatelstwie Podgórzana Fryderyka Zolla st. nadany w 1867 r. otwiera Księgę obywateli Miasta Podgórz, zwaną Złotą księgą (ANK, sygn. 29/53/33, s. 5) – patrz s. 167. Mocą uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVIII/319/15 z 24 czerwca 2015 r. włączony został w poczet honorowych obywateli miasta Krakowa.



Na poprzedniej stronie Fryderyk Zoll st. na litografii pochodzącej z 1877 r. z zakładu Aurdiusza Pruszyńskiego oraz własnoręczny podpis ahonorowanego. Na tej stronie u góry fotografia portretowa uhonorowanego z 1881 r. wykonana w pracowni Walerego Rzewuskiego; niżej reprodukcja wpisu do Złotej księgi miasta Podgórz oraz miejsce spoczynku – grobowiec rodziny w kwaterze N cmentarza Rakowickiego w Krakowie.



ALEKSANDER SIEDLECKI

notariusz, były naczelnik miasta –
burmistrz Podgórze

**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA PODGÓRZA
NADANY 6 WRZEŚNIA 1867 ROKU**



...w dowód uznania życzliwości dla gminy...
(z wpisu do Złotej księgi – ANK, sygn. 29/53/33, s. 5)



Alexander Siedlecki

Aleksander Siedlecki, herbu Grzymała, prawnik, notariusz, naczelnik gminy Podgórze. Urodzony w 1827 r. w Jankówce w obwodzie bocheńskim, syn Aleksego, dzierżawcy dóbr, i Marii z Chylewskich. Absolwent prawa na Uniwersytecie Jagiellońskim, od 1854 r. kancelista w krakowskich sądach, w 1857 r. adiunkt w Krajowym Sądzie Wyższym w Krakowie. W 1860 r. wpisany na listę notariuszy ze skierowaniem do pracy w Podgórzu. Otworzył tam kancelarię, zamieszkując w domu pod nr. 103 (późniejsza ul. Ciasna). W 1867 r. został wybrany do Rady Gminnej Miasta Podgórze, która powierzyła mu urząd naczelnika gminy (burmistrza). Po upływie kadencji w 1872 r. przeniósł się do Krakowa, gdzie zamieszkał przy ul. Grodzkiej i otworzył kancelarię notarialną w kamienicy Pod Murzynami przy ul. Floriańskiej. Od roku 1866 był właścicielem wsi Borek Szlachecki. Dwukrotnie żonaty: z Olimpią ze Strzelbickich, córką Marcina, notariusza, właściciela kamienicy przy ul. Grodzkiej, z którą miał syna Aleksandra Marcina, następnie z Wiktorią Sturm-Święcką, z którą dochował się trzech córek: Marii Joanny, Joanny Marceliny i Zofii Aleksandry. Zmarł 25 listopada 1872 r.; pochowany na cmentarzu Rakowickim w Krakowie w grobowcu rodzinnym.



2. **Siedlecki Aleksander** Burmistrz
 miasta Podgórze, i c. k. notaryusz, w Dowód uznania
 życzliwości dla gminy otrzymać obywatelstwo hono-
 rowe powzięta uchwała Rady gminnej 1to 6 Wresnia
 1867r. L31. — *umort*

Tytuł nadany uchwałą Rady Gminnej L. 31 podjętą na posiedzeniu 6 września 1867 r. (ANK, sygn. 29/53/5, s. 17), gdy naczelnikiem gminy (burmistrzem) był on sam. W uzasadnieniu jako podstawę nadania godności wyeksponowano jego życzliwość dla gminy. Dyplom wykonany został przez Marcina Salba. Honorowe obywatelstwo miasta Podgórze Aleksandra Siedleckiego uwiecznione zostało w Księżce obywateli Miasta Podgórze zwanej Złotą księgą (ANK, sygn. 29/53/33, s. 5). Mocą uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVIII/319/15 z 24 czerwca 2015 r. włączony został w poczet honorowych obywateli miasta Krakowa.

Na poprzedniej stronie stempel pieczęci (zwierniadlane odbicie) miasta Podgórze oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry reprodukcja wpisu do Złotej księgi miasta Podgórze; niżej miejsce spoczynku – grobowiec rodzinny w kwarterze 12 cmentarza Rakowickiego w Krakowie.



KS. EDWARD
SERSCHENkanonik,
proboszcz podgórskiej parafii św. JózefaTYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA PODGÓRZA
NADANY 14 MARCA 1870 ROKU*...w dowód uznania gorliwości o dobro parafian
i praktykowanych cnót kapłańskich...*

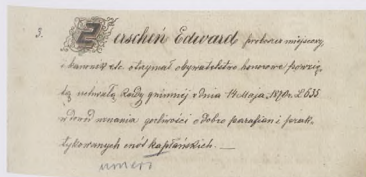
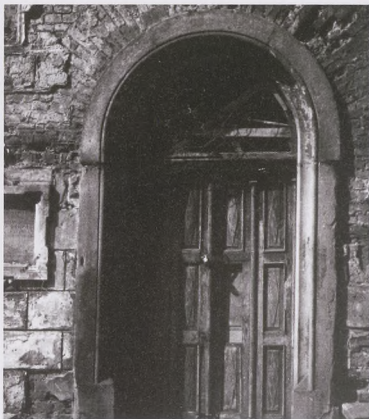
(z wpisu do Złotej księgi – ANK, sygn. 29/53/33, s. 5)



Edward Serschen, ksiądz katolicki, kanonik, długoletni proboszcz podgórskiej parafii pw. św. Józefa. Urodzony 26 października 1822 r. we Lwowie, syn Józefa, na urzędniczej posadzie, i Marianny Eil. Gimnazjum ukończył w Nowym Sączu, studia teologiczne w Tarnowie. Świecenia kapłańskie przyjął w 1846 r., został wikariuszem w parafii pw. św. Małgorzaty w Nowym Sączu, następnie katechetą i dyrektorem przyklasztornej szkoły ss. klarysek w Starym Sączu. W 1853 r. mianowany notariuszem dekanatu sądeckiego, w 1855 r. powołany na profesora katechetyki i metodyki w tarnowskim seminarium duchownym. Był wtedy też egzaminatorem pro-synodalnym i sędzią w sądzie biskupim. W 1864 r. objął probostwo parafii pw. św. Józefa w Podgórzu, które sprawował nieprzerwanie przez 35 lat. Pełnił także funkcje wicedziekana dekanatu wielickiego i sekretarza honorowego biskupiego konsystorza w Tarnowie, dostąpił godności kanonika honorowego i radcy honorowego Kurii Metropolitalnej w Krakowie. W wymiarze świeckim od 1867 r. wybierany był do podgórskiej Rady Gminnej (następnie Miejskiej); funkcję radcy miejskiego pełnił przez 32 lata. Zmarł 17 sierpnia 1899 r. w Podgórzu; pochowany tamże na cmentarzu Podgórskim starym; jego grób nie zachował się.



Tytuł nadany uchwałą Rady Gminnej L. 635 podjętą na posiedzeniu 14 marca 1870 r. (ANK, sygn. 29/53/5, s. 168), gdy naczelnikiem gminy (burmistrzem) był Aleksander Siedlecki. W uzasadnieniu wyeksponowano oddanie parafianom i postawę kapłańską. Honorowe obywatelstwo miasta Podgórze ks. Edwarda Serschenia uwiecznione zostało w Księżce obywateli Miasta Podgórze zwanej Złotą księgą (ANK, sygn. 29/53/33, s. 5). Mocą uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVIII/319/15 z 24 czerwca 2015 r. włączony został w poczet honorowych obywateli miasta Krakowa.



Na poprzedniej stronie z ukończonego w 1878 r. dzieła Jana Matejki Bitwa pod Grunwaldem fragment z postacią bp. warmińskiego Maurycego Ferbera, do której pozował ks. Edward Serschen, oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie reprodukcja wpisu do Złotej księgi miasta Podgórze (tam błąd w dacie uchwały); po prawej stronie z miejsca spoczynku na cmentarzu Podgórkim starym w Krakowie nieistniejąca już tablica nagrobna ks. Edwarda Serschenia wmurowana w kaplicę grobową Zdziżeńskich, rozebraną w latach XX w. (więcej patrz s. 72–73).



PIOTR SMOLARSKI

sędzia i naczelnik
Sądu Powiatowego w Podgórzu

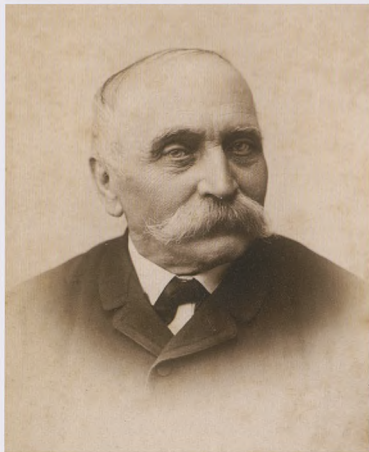


TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA PODGÓRZA
NADANY 11 SIERPNI 1871 ROKU



...w dowód ogólnego uznania i szacunku, jaki sobie zjednał u mieszkańców miasta Podgórza podczas swego czteroletniego urzędowania jako naczelnik Sądu Powiatowego...

(z wpisu do Złotej księgi – ANK, sygn. 29/53/33, s. 6)



Piotr Smolarski

Piotr Smolarski, prawnik, radca Sądu Krajowego Wyższego w Krakowie, naczelnik Sądu Powiatowego w Podgórzu. Urodzony 18 października 1817 r. w Suchej koło Wadowic, syn Wawrzyńca. W 1846 r. odnotowany jako asystent magistracki w Zatorze, od 1856 r. już w sądownictwie jako adiunkt w Sądzie Powiatowym w Kętach, w latach 1861–1864 w tejże roli w Oświęcimiu i od 1865 r. w Podgórzu. Po awansie w 1864 r. został sędzią i naczelnikiem Sądu Powiatowego w Podgórzu. W 1872 r. przeszedł do Krakowa do Sądu Krajowego na etat sędziego-radcy, w 1884 r. został sędzią-radcą Sądu Krajowego Wyższego w Krakowie, od 1888 r. na emeryturze. We wcześniejszej, powiatowej fazie kariery podejmował się odpłatnej funkcji justycjariusza dla szeregu dominów w Galicji Zachodniej, w tym w Bystrej, Lipowej, Łętowni, Rabce, Rabie Wyżnej, Sieniawie, Skomielnej, Spytkowicach, Suchej, Ślemieniu, Tokarni i Zatorze. Żonaty z Antoniną z Sobków, mieli pięciu synów: pierworodnego Stanisława, studenta zmarłego w 1868 r., pochowanego na cmentarzu Podgórskim starym w Krakowie, Kazimierza, doktora prawa, Wiktora, Zygmunta i Władysława, doktora medycyny, oraz córkę Helenę. Zmarł 25 lutego 1891 r. w Krakowie; pochowany na tamtejszym cmentarzu Rakowickim.



6.

4. **S**molarski Piotr c.k. Radca Sądu
 Krajowego otrzymał obywatelstwo honorowe powiatu,
 Uchwałą Rady gminnej dnia 11 Sierpnia 1871 r. L. 169 w Doro-
 gożnego uznania i szacunku, jaki sobie zjednał u miast,
 Ranców miasta Podgórze, powierzasz swego ceteroletniego
 urzędowania jako naczelnik Sądu powiatowego. —

Tytuł nadany uchwałą Rady Gminnej L. 169 podjętą na posiedzeniu 11 sierpnia 1871 r. (ANK, sygn. 29/53/5, s. 269), gdy naczelnikiem gminy (burmistrzem) był Ferdynand Seeling de Saulenfels. W uzasadnieniu podniesiono zasługi dla podgórskiego sądownictwa powiatowego. Dyplom przygotował Michał Serafin. Honorowe obywatelstwo Piotra Smolarskiego uwiecznione zostało w Księżce obywateli Miasta Podgórze zwanej Złotą księgą (ANK, sygn. 29/53/33, s. 6). Mocą uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVIII/319/15 z 24 czerwca 2015 r. włączony został w poczet honorowych obywateli miasta Krakowa.

Na poprzedniej stronie fotografia portretowa Piotra Smolarskiego oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry reprodukcja wpisu do Złotej księgi miasta Podgórze; niżej miejsce spoczynku – grobowiec rodzinny w kwatery Cmentarza Rakowickiego w Krakowie.



MICHAŁ LEON HOFMANN

lekarz miejski podgórski

**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA PODGÓRZA
NADANY 19 KWIETNIA 1872 ROKU**




...z okazji jubileum 50-letniej praktyki lekarskiej oraz
w dowód uznania gorliwie pełnionych obowiązków leka-
rza miejskiego w Podgórzu przez lat 40...

(z wpisu do Złotej księgi – ANK, sygn. 29/53/33, s. 6)



Michał Leon Hofmann (Leon Hofmann), doktor medycyny, wieloletni lekarz miejski w Podgórzu. Urodzony w 1802 r. w Vág-Ujhely na Węgrzech, obecnie Nowe Miasto nad Wągiem w Słowacji. Do Krakowa przybył z rodzinnej miejscowości, w 1835 r. zatrudniony w magistracie Podgórza na etacie lekarza miejskiego, który zajmował dożywotnio przez 44 lata. Ta stabilizacja była przeciwieństwem stanu poprzedniego – na przełomie pierwszej i drugiej dekady XIX w. lekarzem miejskim Podgórza był Antoni Janelli, w latach 1823–1827 stanowisko to pozostawało nieobsadzone, przez następne 4 lata pełnił je Józef Ronthal, kolejny wakat nastąpił w latach 1832–1834. Władze Podgórza tę stabilizację wysoko cenili; w 1872 r. obchodzono 50-lecie praktyki lekarskiej Hofmanna i 40-lecie jego pracy jako lekarza miejskiego. Żonaty z Teofilą Rozalią z Schoenfeldów, ich córka Honorata Anna, urodzona jeszcze na Węgrzech, jako 19-letnia artystka dramatyczna poślubiła w Krakowie Władysława Majeranowskiego, artystę malarza, syn Kazimierz Mikołaj urodzony już w Krakowie, pianista i kompozytor, poślubił śpiewaczkę wodewilową Matyldę Pinderską, z którą miał syna Józefa, także pianistę. Michał Leon Hofmann zmarł 10 października 1879 r. w Krakowie; pochowany na tamtejszym cmentarzu Rakowickim.



5.  *Hoffmann Leon lekarz miejski ostry,*
mał obywatelstwo honorowe, powziętą uchwałą Rady gmin,
w d. 19 kwietnia 1872 r. L. 379 – z okazji jubileum 50-let,
niej praktyki lekarskiej, oraz w dowód uznania gorliwie
pełnionych obowiązków lekarza miejskiego w Podgórzu,
proxi lat 40.

Tytuł nadany uchwałą Rady Gminnej L. 379 podjętą na posiedzeniu 19 kwietnia 1872 r. (ANK, sygn. 29/53/5, s. 335), gdy naczelnikiem gminy (burmistrzem) był Ferdynand Seeling de Saulenfels. W uzasadnieniu wskazano zasługi na stanowisku podgórskiego lekarza miejskiego. Honorowe obywatelstwo miasta Podgórza Michała Leona Hofmanna uwiecznione zostało w Księdze obywateli Miasta Podgórza zwanej Złotą księgą (ANK, sygn. 29/53/33, s. 6). Mocą uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVIII/319/15 z 24 czerwca 2015 r. włączony został w poczet honorowych obywateli miasta Krakowa.

Na poprzedniej stronie stempel pieczęci (zwierciadlane odbicie) miasta Podgórza oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry reprodukcja wpisu do Złotej księgi miasta Podgórza; niżej miejsce spoczynku – grobowiec rodzinny w kwatery J cmentarza Rakowickiego w Krakowie.



FERDYNAD SEELING DE SAULENFELS

ustępujący burmistrz miasta Podgórze

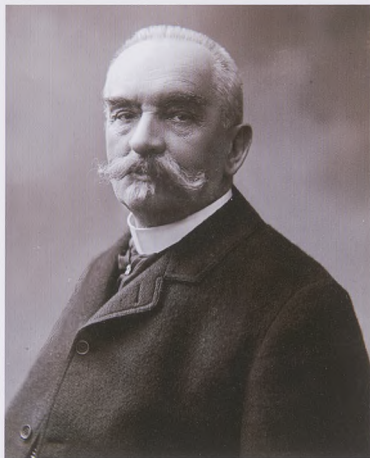


TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA PODGÓRZA
NADANY 23 LUTEGO 1875 ROKU



*...w dowód uznania położonych zasług dla dobra miasta
i gorliwe pełnienie obowiązków jako
były radny i burmistrz...*

(z wpisu do Złotej księgi – ANK, sygn. 29/53/33, s. 6–7)



Ferdynand Seeling de Saulenfels

Ferdynand Seeling de Saulenfels, starszy radca skarbowy, naczelnik (burmistrz) miasta Podgórze. Urodzony 4 lutego 1800 r. w Wieliczce, syn Antoniego i Agnieszki z Bojarskich. Ojciec, urodzony w Platten (Horní Blatná) na stokach Rudaw, geolog-górnik osiadł w Wieliczce, za pracę w salinach otrzymał szlachectwo z przydomkiem „Saulenfels”. Ferdynand ukończył w Wiedniu szkołę administracji publicznej Theresianum, odnotowany w latach 1831–1833 jako trzeci komisarz cyrkularny w Bochni, w 1838 r. jako drugi komisarz cyrkularny w Tarnopolu, w 1848 r. jako sekretarz w urzędzie gubernialnym we Lwowie, w 1850 r. jako sekretarz w komisji gubernialnej w Krakowie. Emeryturę osiągnął na stanowisku starszego radcy skarbowego w Dyrekcji Skarbowej w Krakowie. W 1867 r. wszedł do Rady Gminnej Podgórze, w 1871 r. powołany na urząd naczelnika gminy (burmistrza), który pełnił do 1875 r. Żonaty z Karoliną Baum von Appelshofen z Kopytówki, siostrą Józefa, starosty bocheńskiego. Syn Ludwik był członkiem władz powiatowych w Wadowicach, córka Helena Marianna poślubiła Fryderyka, syna Józefa Chrystiana Zolla (por. s. 302), druga córka, Karolina, pozostała w panieństwie. Ferdynand Seeling de Saulenfels zmarł 23 maja 1888 r.; pochowany na cmentarzu Podgórkim starym w Krakowie.



6 **S**eeling de Saulenfels c.k. penezonowany
 nadawca skarbowy burmistrza miasta Podgórze – otrzy,
 mał obywatelstwo honorowe powiatu Uchwały Rady gminnej
 No 23 lutego 1875 L 144 w Porro wznania polonionych radnych
 Na Półna miastogorliwre pełnienie obowiązków jako były Radcy

Tytuł nadany uchwałą Rady Gminnej L. 144 podjętą na posiedzeniu 23 lutego 1875 r. (ANK, sygn. 29/53/6, s. 56), w ostatnim dniu kadencji Ferdynanda Seelinga de Saulenfels jako naczelnika gminy (burmistrza). W uzasadnieniu wskazano zasługi w ciągu 5 lat burmistrzowania miastu. Dyplom przygotowany przez Michała Serafina wręczono po 12 kwietnia 1875 r., kiedy to Rada ustaliła delegację miejską w składzie: burmistrz Florian Nowacki oraz radni ks. Edward Serscheń, Franciszek Ripper i Piotr Siekierzyński. Honorowe obywatelstwo Ferdynanda Seelinga de Saulenfels uwiecznione zostało w Księżce obywateli Miasta Podgórze zwanej Złotą księgą (ANK, sygn. 29/53/33, s. 6). Mocą uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVIII/319/15 z 24 czerwca 2015 r. włączony został w poczet honorowych obywateli miasta Krakowa.

Na poprzedniej stronie fotografia portretowa Ferdynanda Seelinga de Saulenfels oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry reprodukcja wpisu do Złotej księgi miasta Podgórze; niżej miejsce spoczynku – grobowiec rodzinny na cmentarzu Podgórskim starym w Krakowie.



LEOPOLD PŁAZIŃSKI

starosta powiatu wielickiego

**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA PODGÓRZA
NADANY 16 STYCZNIA 1879 ROKU**



*...w uznaniu jego zasług i życzliwości
dla gminy miasta Podgórze
w czasie kilkoletniego jego urzędowania...*
(z wpisu do Złotej księgi – ANK, sygn. 29/53/33, s. 7)



Leopold Płaziński, urzędnik, starosta powiatowy, poseł do Sejmu Krajowego Galicji. Urodzony w 1830 r., absolwent Uniwersytetu Jagiellońskiego, poświęcił się karierze urzędniczej w galicyjskiej strukturze administracyjnej. W 1867 r. odnotowany jako komisarz powiatowy w składzie komitetu kościelnego nadzorującego konserwację ołtarza Wita Stwosza w kościele Mariackim. W latach 1870–1872 sprawował urząd komisarza powiatowego i zastępcy starosty dla powiatu chrzanowskiego, następnie został przeniesiony do powiatu wielickiego, w którym znajdowało się miasto Podgórze, na urząd kolejno zastępcy starosty i starosty powiatowego – ten ostatni pełnił do roku 1883. W 1882 r. został wybrany z okręgu Wieliczka–Podgórze–Dobczyce posłem do Sejmu Krajowego Galicji we Lwowie na kadencję trwającą do roku 1889. W latach 1884–1886 sprawował urząd starosty powiatowego w Pilźnie, w latach 1887–1888 odnotowywany jako starosta powiatu bocheńskiego. W 1889 r. objął urząd starosty powiatowego w Tarnowie, na którym pozostał do roku 1895. Wówczas też przewodniczył tarnowskiej Radzie Szkolnej Okręgowej, był komisarzem rządowym Kasy Oszczędności w Tarnowie. Otrzymał obywatelstwa honorowe także Podgórze, Wieliczki, Dobczyc i Pilzna. Zmarł w 1910 r., pochowany na Starym Cmentarzu w Tarnowie.





Na poprzedniej stronie odcisk pieczęci miasta Podgórze przywieszanej przy dyplomie honorowego obywatelstwa Leopolda Płazińskiego oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry reprodukcja oryginału wspomnianego dyplomu; niżej miejsce spoczynku – grób rodzinny w sektorze XX Starego Cmentarza w Tarnowie.

Tytuł nadany uchwałą Rady Gminnej L. 282 podjętą na posiedzeniu 16 stycznia 1879 r. (ANK, sygn. 29/53/6, s. 245), gdy stanowisko naczelnika gminy (burmistrza) pełnił Florian Nowacki. W uzasadnieniu podano życzliwość dla miasta z pozycji starosty powiatu wielickiego. Przekazanie dyplomu wykonanego przez Marcina Salba nastąpiło po 20 marca 1879 r. (data wyasygnowania przez Radę kwoty na jego ozdobienie). Honorowe obywatelstwo Leopolda Płazińskiego uwiecznione zostało w Księżce obywateli Miasta Podgórze zwanej Złotą księgą (ANK, sygn. 29/53/33, s. 7). Mocą uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVIII/319/15 z 24 czerwca 2015 r. włączony został w poczet honorowych obywateli miasta Krakowa.



PAWEŁ KIRSCHNER

pułkownik w Dyrekcji Inżynierii
Komendy Wojskowej w Krakowie



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA PODGÓRZA
NADANY 20 MARCA 1882 ROKU**



*...w dowód wdzięczności gminy za doznaną ze strony Jego
życzliwość dla miasta i śpieszne przeprowadzenie sprawy doty-
czącej rozszerzenia rayonu fortyfikacyjnego dla Podgórza...*

(z wpisu do Złotej księgi – ANK, sygn. 29/53/33, s. 7)



Paweł Kirschner Nortfort (Paul Kirschner), generał major w armii austriackiej, inżynier wojskowy. Odnotowywany w latach 1878 i 1879 w cesarsko-królewskich władzach wojskowych, w ramach Generalnej Komendy dla Galicji i Bukowiny we Lwowie, gdzie z ramienia sztabu inżynierskiego został przydzielony, już w randze pułkownika, do Wojskowej Dyrekcji Budownictwa we Lwowie. W 1880 r. został przeniesiony do Krakowa i przydzielony do Komendy Wojskowej, a w jej ramach do Dyrekcji Inżynierii. Po reorganizacji w latach 1883–1884 jako szef inżynierii służył w Komendzie I Korpusu w Krakowie, jednocześnie awansowany do stopnia generała majora. Na tym stanowisku i w tej randze wykazywany do roku 1888. Wspomniane przeniesienie w 1880 r. z Lwowa do Krakowa i awansowanie związane było z budową III pierścienia obrony Twierdzy Kraków, w szczególności wysuniętych fortów artyleryjskich. Na przedpolach Podgórza, które militarnie stanowiły część obwarowań, powstały wówczas forty główne artyleryjskie nr 50–53: Prokocim, Rąjsko, Borek i Bodzów, w czym Paweł Kirschner miał zasadniczy udział. Kawaler Orderu Żelaznej Korony III kl.



8. *Kirschner Paweł, Pułkownik
s. k. Inżynierii wojennej i Dyrektor bu-
dowlę fortyfikacyjnych w Krakowie otrzymał oby-
watelstwo honorowe uchwałą Rady gminnej z dnia
20^{tego} marca 1882 r. k. 271. w dowód wdzięczności Gminy
za dofinansowanie w stronę jego życia i dla miasta i
szczęśliwe przeprowadzenie sprawy dotyczącej rozszerzenia
rejonu fortyfikacyjnego dla Podgórzca. –*

Tytuł nadany uchwałą Rady Gminnej L. 271 podjętą na posiedzeniu 20 marca 1882 r. (ANK, sygn. 29/53/6, s. 555), gdy stanowisko naczelnika gminy (burmistrza) pełnił Florian Nowacki. W uzasadnieniu wskazano zasługi w poszerzeniu obszaru rejonu fortecznego dla Podgórzca. Honorowe obywatelstwo Pawła Kirschnera uwiecznione zostało w Księżce obywateli Miasta Podgórzca zwanej Złotą księgą (ANK, sygn. 29/53/33, s. 7). Mocą uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVIII/319/15 z 24 czerwca 2015 r. włączony został w poczet honorowych obywateli miasta Krakowa.

Na poprzedniej stronie stemple pieczęci (zwierciadlane odbicie) miasta Podgórzca. Na tej stronie u góry reprodukcja upisu do Złotej księgi miasta Podgórzca; niżej widok fragmentu artyleryjskiego Fortu nr 52 Borek, jednego z podgórskich dzieł inżynierii wojskowej w ramach Twierdzy Kraków, powstałych lub podjętych pod dyktando ubonorowanego pfe. inż. Pawła Kirschnera (widok aktualny, w trakcie kompleksowej rewitalizacji obiektu).



ANTONI NOWACZYŃSKI

były naczelnik Sądu Powiatowego
w Podgórzu



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA PODGÓRZA
NADANY 15 LISTOPADA 1882 ROKU**



*...w dowód uznania gorliwości Jego
w wykonywaniu obowiązków
sędziego powiatowego i radnego...*

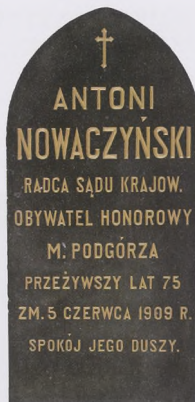
(z wpisu do Złotej księgi – ANK, sygn. 29/53/33, s. 8)



Antoni Nowaczyński

Antoni Nowaczyński, prawnik, sędzia. Urodzony w 1833 r., syn Wincentego i Magdaleny z Białkowskich, właścicieli dóbr w powiecie jasielskim. W latach 1861–1864 praktykant w urzędzie okręgowym w Krynicy, w latach 1865–1869 adiunkt w Sądzie Powiatowym w Rzeszowie, w latach 1870–1871 zastępca prokuratora w prokuraturii rządowej w Krakowie. Od 1871 r. sędzia w Sądzie Powiatowym w Jasle, od 1875 r. osiadł w Podgórzu, gdzie był do roku 1883 sędzią-naczelnikiem podgórskiego Sądu Powiatowego, wówczas też zasiadał w Radzie Gminnej Podgórza. W latach 1883–1888 radca Sądu Okręgowego w Wadowicach na etacie Sądu Krajowego Wyższego w Krakowie, następnie w latach 1889–1899 radca tego krakowskiego sądu. W okresie emerytalnym w latach 1894–1896 zasiadał w sądzie rozjemczym krakowskiego okręgu urzędu górniczego. Zamieszkiwał już wówczas w Krakowie przy ul. Karmelickiej. Od ok. 1863 r. żonaty z Ludwiką Kornberger de Cronberg ze spolonizowanej austriackiej rodziny, mieli córkę Armandę i synów: Edwarda, Adolfa i Zdzisława; Adolf, urodzony w 1876 r. w Podgórzu, to późniejszy znany pisarz, dramaturg i satyryk. Antoni Nowaczyński zmarł 5 czerwca 1909 r.; pochowany wraz ze zmarłą w 1928 r. żoną na cmentarzu Rakowickim w Krakowie.





Tytuł nadany uchwałą Rady Gminnej L. 462 podjętą na posiedzeniu 15 listopada 1882 r. (ANK, sygn. 29/53/6, s. 633), gdy stanowisko naczelnika gminy (burmistrza) pełnił Florian Nowacki. W uzasadnieniu wyeksponowano zasługi dla miasta w czasie pełnienia urzędów sędziego powiatowego i radcy miejskiego. Honorowe obywatelstwo Antoniego Nowaczyńskiego uwiecznione zostało w *Księżce obywateli Miasta Podgórze* zwanej *Złotą księgą* (ANK, sygn. 29/53/33, s. 8). Mocą uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVIII/319/15 z 24 czerwca 2015 r. włączony został w poczet honorowych obywateli miasta Krakowa.

Na poprzedniej stronie portret Antoniego Nowaczyńskiego z lat 80. XX w. oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie reprodukcja dyplomu honorowego obywatelstwa wykonanego w pracowni litograficznej Mariana Salba w Krakowie oraz miejsce spoczynku – grób w kwaterze Kd cmentarza Rakawickiego w Krakowie i zbliżenie tablicy nagrobnej.



FELIKS BARON PINO VON FRIEDENTHAL

minister handlu
austro-węgierskiej Przedlitawii



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA PODGÓRZA
NADANY 28 WRZEŚNIA 1883 ROKU

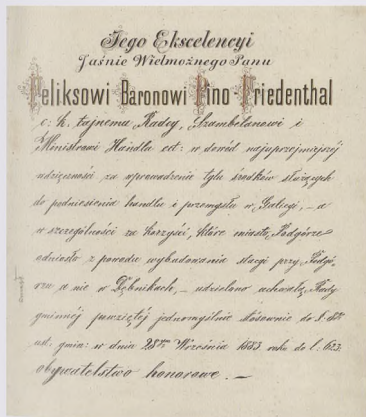


*...w szczególności za korzyści,
które miasto Podgórze odniosło z powodu
wybudowania stacji przy Podgórzu, a nie w Dębnikach...*
(z wpisu do Złotej księgi – ANK, sygn. 29/53/33, s. 9)



Feliks Maria Pino von Friedenthal (Feliks Pino-Friedenthal), baron, prawnik, polityk, urzędnik państwowy. Urodzony 14 października 1826 r. w Wiedniu w rodzinie wywodzącej się z Lombardii. Ukończył prawo w Wiedniu, od 1849 r. w Sądzie Karnym w Grazu i Centralnym Urzędzie Morskim w Trieście. W 1867 r. objął starostwo w Baden w Dolnej Austrii, później w Görz (Gorycja). W latach 1870–1874 pełnił urząd prezydenta Kraju Bukowiny, zasiadał w tamtejszym parlamencie krajowym. W latach 1874–1879 na stanowisku naczelnika w Trieście, w latach 1879–1881 na tym samym urzędzie w Górnej Austrii. W 1881 r. mianowany ministrem ds. handlu w wiedeńskim gabinecie Eduarda von Taffe (rząd Przedlitawii) – wiele wysiłku poświęcił organizacji kolejnictwa państwowego i inwestycjom w tym zakresie, co miało znaczenie w kontekście nadanego przez miasto Podgórze tytułu honorowego obywatela. W 1886 r. zmuszony do rezygnacji, ponownie został prezydentem Kraju Bukowiny. W 1890 r. emerytowany. Tajny radca, odznaczony Krzyżem Wielkim Orderu Franciszka Józefa i Orderem Żelaznej Korony I kl. Żonaty z hr. Joanną Schrenck von Notzing, damą Orderu Krzyża Gwiazdzystego. Zmarł 14 kwietnia 1906 r. w St. Ruprecht koło Völkermarkt (Velikovec) w austriackiej Karyntii; tamże pochowany.





Tytuł nadany uchwałą Rady Gminnej L. 623 podjętą na posiedzeniu 28 września 1883 r. (ANK, sygn. 29/53/6, s. 697–698), gdy stanowisko naczelnika gminy (burmistrza) pełnił Florian Nowacki. W uzasadnieniu podniesiono kwestię decyzji o podgórskiej lokalizacji stacji kolejowej. Dyplom sporządzony przez Marcina Salba został wręczony przez burmistrza i radnych Wacława Adamskiego i Romana Kleina we Lwowie 19 stycznia 1884 r. (patrz s. 178). Honorowe obywatelstwo Feliksa Pina von Friedenthal uwiecznione zostało w Księdze obywateli Miasta Podgórze zwanej Złotą księgą (ANK, sygn. 29/53/33, s. 9). Mocą uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVIII/319/15 z 24 czerwca 2015 r. włączony został w poczet honorowych obywateli miasta Krakowa.

Na poprzedniej stronie Feliks Pino von Friedenthal na prasowym portrecie w „Neue Illustrierte Zeitung” z 1874 r., nr 32. Na tej stronie u góry reprodukcja wpisu do Złotej księgi miasta Podgórze; niżej miejsce spoczynku – ołtarz przy kościele Sankt Ruprecht w Völkermarkt w austriackiej Karyntii.



MACIEJ VON PISCHOF

radca dworu,
dyrektor w generalnym inspektoracie austriackich kolei



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA PODGÓRZA
NADANY 28 WRZEŚNIA 1883 ROKU**



...w dowód najgłębszego szacunku i prawdziwej wdzięczności za skuteczną działalność ... przy przeprowadzeniu trasy, tudzież budowy odnogi kolei transversalnej...

(z wpisu do Złotej księgi – ANK, sygn. 29/53/33, s. 10)

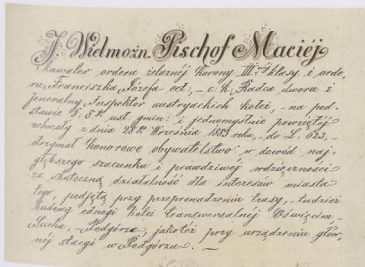


Mathias von Pischhof

Maciej von Pischof (Mathias von Pischhof), radca dworu, urzędnik austriackiej administracji kolejnictwa. Urodzony 23 lipca 1826 r. w Raibl, obecnie Cave de Predil, Friuli-Jul-Veneto we Włoszech przy granicy włosko-słoweńskiej. Wykształcony politechnicznie, początkowo pracował jako operator kolejowy w Banat Montanbahn (transport kolejowy na południu Niziny Węgierskiej), następnie zatrudniony w przedsiębiorstwie Staatseisenbahnges przy budowie linii kolejowych. W 1870 r. przeniesiony do Generalnego Inspektoratu Austriackich Kolei, gdzie został dyrektorem sekcji. Zasiadał w Radzie Nadzorczej Creditanstalt – Austriackiego Banku dla Handlu i Przemysłu. Tytułarny radca dworu, kawaler orderów św. Leopolda, Korony Żelaznej III kl. i Franciszka Józefa, odznaczony Krzyżem Donata Suwerennego Zakonu Joannitów, bawarskim Orderem Zasługi św. Michała, saksońskim Orderem Alberta, serbskim Orderem Takowy. Żonaty z Florą z domu von Hoffman, mieli trzech synów: Alfreda, Rudolfa i Wilhelma oraz córkę Helenę wydaną za Baumgartnera. Zmarł 22 października 1893 r. w Ausse, obecnie uzdrowisko Bad Aussee w austriackiej Styrii; pochowany na cmentarzu Centralnym w Wiedniu.



Tytuł nadany uchwałą Rady Gminnej L. 623 podjętą na posiedzeniu 28 września 1883 r. (ANK, sygn. 29/53/6, s. 697–698), gdy stanowisko naczelnika gminy (burmistrza) pełnił Florian Nowacki. W uzasadnieniu podniesiono kwestię decyzji o podgórskiej lokalizacji stacji kolejowej. Dyplom sporządzony przez Marcina Salba został wręczony przez burmistrza i radnych Wacława Adamskiego i Romana Kleina podczas 8-dniowej delegacji do Wiednia i Lwowa w 1884 r. – po 15 stycznia (wtedy pobrano zaliczkę). Honorowe obywatelstwo Macieja von Pischofa uwiecznione zostało w Księżce obywateli Miasta Podgórze zwanej Złotą księgą (ANK, sygn. 29/53/33, s. 10). Mocą uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVIII/319/15 z 24 czerwca 2015 r. włączony został w poczet honorowych obywateli miasta Krakowa.



Na poprzedniej stronie stempel pieczęci (zwierciadlane odbicie) miasta Podgórze oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie reprodukcja wpisu do Złotej księgi miasta Podgórze oraz miejsce spoczynku – cmentarz Centralny w Wiedniu (grób się nie zachował); na fotografii w głębi widoczny położony na tym cmentarzu kościół św. św. Karola Boromeusza.

KAROL PLENIGER

st. inżynier, szef sekcji budowy odcinka kolei transversalnej
Oświęcim–Podgórze

**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA PODGÓRZA
NADANY 28 WRZEŚNIA 1883 ROKU**



*...w dowód wdzięczności za skuteczną działalność przy
oznaczeniu miejsca pod budowę dworca stacji kolejowej
w Podgórzu, zamiast w Dembnikach...*

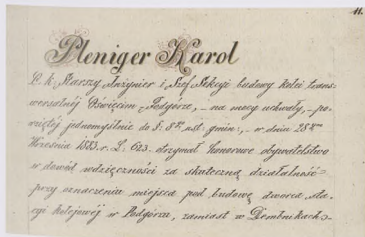
(z wpisu do Złotej księgi – ANK, sygn. 29/53/33, s. 11)



Karol Pleniger (Carl Pleniger), st. inżynier, radca budownictwa, urzędnik austriackiej administracji kolejnictwa. Urodzony 15 października 1831 r. w Kolinetzu (Kolinec) w Czechach, w Kraju Pilzneńskim. Był szefem sekcji budowy Galicyjskiej Kolei Transversalnej, jej odnogi Oświęcim–Sucha–Podgórze. Inwestycja ta miała kluczowe znaczenie dla miasta Podgórza, realizowała potrzebę własnej stacji kolejowej osobowej i towarowej, o co bezskutecznie zabiegano od połowy XIX w. W podjęciu kluczowych decyzji o przebiegu linii oraz lokalizacji stacji w Podgórzu, a nie w Dębnikach, mieli udział – każdy w swojej roli – minister Feliks Pino von Friedenthal (por. s. 320–321), dyrektorzy Maciej von Pischof (por. s. 322–323) i Jan Wilhelm Poschacher von Arelshöh (por. s. 326–327) oraz szef sekcji Karol Pleniger; otrzymali oni w 1883 r. honorowe obywatelstwo Podgórza. W 1884 r. powstała stacja Podgórze w Płaszowie, rok później stacja Podgórze-Miasto. Karol Pleniger do emerytury zatrudniony był w Generalnej Dyrekcji Austriackich Kolei, gdzie osiągnął stanowisko inspektora. Przed przejściem w stan spoczynku w 1890 r. otrzymał tytuł radcy budowlanego. Zmarł 21 września 1899 r. w Wiedniu; pochowany na tamtejszym cmentarzu Döblinger.



Tytuł nadany uchwałą Rady Gminnej L. 623 podjętą na posiedzeniu 28 września 1883 r. (ANK, sygn. 29/53/6, s. 697–698), gdy stanowisko naczelnika gminy (burmistrza) pełnił Florian Nowacki. W uzasadnieniu podniesiono działania związane z podgóorską lokalizacją stacji kolejowej. Dyplom wręczony został 3 lutego 1884 r. przez 6-osobową delegację z burmistrzem na czele (ANK, sygn. 29/53/964, s. 1141). Honorowe obywatelstwo Karola Plenigera uwiecznione zostało w Księżce obywateli Miasta Podgórza zwanej Złotą księgą (ANK, sygn. 29/53/33, s. 11). Mocą uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVIII/319/15 z 24 czerwca 2015 r. włączony został w poczet honorowych obywateli miasta Krakowa (patrz także s. 177).



Na poprzedniej stronie stempel pieczęci (zwierciadlane odbicie) miasta Podgórza oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie reprodukcja wpisu do Złotej księgi miasta Podgórza oraz miejsce spoczynku uhonorowanego – cmentarz Dobli- ger w Wiedniu (grób się nie zachował); na fotografii tamtejszy krzyż cmentarny z końca XIX w.



JAN WILHELM POSCHACHER VON ARELSHÖH

dyrektor Generalnej Inspekcji Budowy
Austriackich Kolei Państwowych



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA PODGÓRZA
NADANY 19 LISTOPADA 1883 ROKU



...w dowód wysokiego poważania i wdzięczności za skuteczną dla dobra miasta Podgórza podjętą działalność przy budowie głównej stacji odnogi kolei transwersalnej...

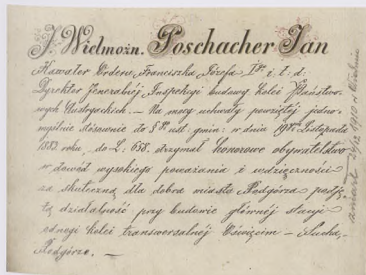
(z wpisu do Złotej księgi – ANK, sygn. 29/53/33, s. 10)



Jan Wilhelm Poschacher von Arelsöh, radca dworu, urzędnik austriackiej administracji kolejnictwa. Urodzony 16 maja 1839 r. w austriackim Salzburgu. Po ukończeniu w 1855 r. w Wiedniu studiów politechnicznych pracował w spółce Kn. Elisabethbahn (Kolej Cesarzowej Elżbiety, obecnie Westbahn z główną linią Wiedeń–Salzburg), od 1862 r. kierował sekcją podczas budowy kolei brenneńskiej (Innsbruck–Bolzano–Weronia). W 1871 r. objął stanowisko inspektora w Generalnym Inspektoracie Austriackich Kolei, w 1874 r. wszedł do zarządu Tarnowskiego Inspektoratu Budowy Kolei i realizował budowę trasy kolejowej Tarnów–Leluchów. Na kolejnym etapie kariery objął kierownictwo nad Dyrekcją Budowy Kolei – podczas jego urzędowania zakończono w 1883 r. budowę ponad 10-kilometrowego tunelu Arlberg łączącego kraje związkowe Tyrol i Vorarlberg (przy stacji St. Anton am Arlberg znajduje się tablica pamiątkowa z otwarciem tunelu upamiętniająca jego nazwisko jako głównego inspektora i kierownika projektu). Otrzymał wtedy szlachectwo z przydomkiem „von Arelsöh”. W 1893 r. odznaczony Krzyżem Kawalerskim Leopolda i Orderem Franciszka Józefa, przeszedł na emeryturę. Zmarł 24 grudnia 1910 r. w Wiedniu; pochowany na tamtejszym cmentarzu Hietzinger.



Tytuł nadany uchwałą Rady Gminnej L. 658 podjętą na posiedzeniu 19 listopada 1883 r. (ANK, sygn. 29/53/6, s. 715), gdy stanowisko naczelnika gminy (burmistrza) pełnił Florian Nowacki. W uzasadnieniu podniesiono działania związane z podgóorską lokalizacją stacji kolejowej. Dyplom sporządzony przez Marcina Salba został wręczony przez burmistrza i radnych Wacława Adamskiego i Romana Kleina podczas 8-dniowej delegacji do Wiednia i Lwowa w 1884 r. – po 15 stycznia (wtedy pobrano zaliczki). Honorowe obywatelstwo Jana Wilhelma Poschachera von Arelsöh uwiecznione zostało w Księżce obywateli Miasta Podgórza zwanej Złotą księgą (ANK, sygn. 29/53/33, s. 10). Mocą uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVIII/319/15 z 24 czerwca 2015 r. włączony został w poczet honorowych obywateli miasta Krakowa.



Na poprzedniej stronie stempel pieczęci (zwierciadlane odbicie) miasta Podgórze. Na tej stronie reprodukcja wpisu do Złotej księgi miasta Podgórze oraz miejsce spoczynku uhonorowanego – cmentarz Hietzingier w Wiedniu (grób się nie zachował); na fotografii tamtejszy krzyż cmentarny.

OKTAW PIETRUSKI

wicemarszałek Sejmu Galicyjskiego,
członek Wydziału Krajowego we Lwowie

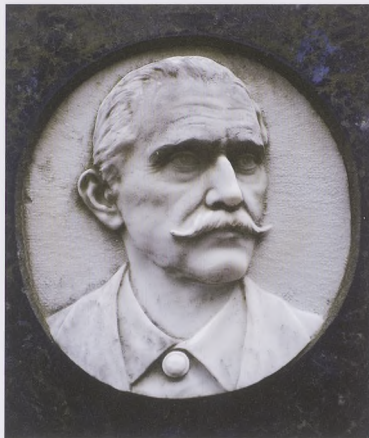


**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA PODGÓRZA
NADANY 13 KWIETNIA 1886 ROKU**



*...w uznaniu rzeczywistych zasług
położonych dla kraju...*

(z wpisu do Złotej księgi – ANK, sygn. 29/53/33, s. 11)

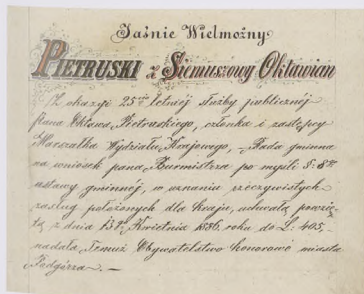


Oktaw Pietruski

Oktaw Pietruski z Siemuszowy, herbu Starykoń, prawnik, działacz polityczny, wicemarszałek Sejmu Krajowego Galicji, członek Wydziału Krajowego we Lwowie. Urodzony 5 lutego 1820 r. w Brukseli, syn Józefa, kapitana wojsk polskich okresu napoleońskiego, i Wilhelminy z Wittusów. Ukończył m.in. renomowane Theresianum w Wiedniu. Od 1842 r. w sądownictwie: auskultant w lwowskim sądzie szlacheckim, radca Sądu Obwodowego w Samborze, radca w Krajowym Sądzie Wyższym we Lwowie. W 1861 r. wszedł do galicyjskiego Sejmu Krajowego, od 1862 r. członek Wydziału Krajowego we Lwowie prowadzący jego sprawy organizacyjne; orędownik autonomii, zaangażowany w edukację (od 1868 r. w Radzie Szkolnej Krajowej). W latach 1872–1890 zastępca marszałka krajowego, w 1890 r. odszedł po 28 latach z Wydziału Krajowego, pozostając posłem. Był członkiem Trybunału Stanu, twórcą galicyjskiego Banku Krajowego we Lwowie. Komandor Wielkiego Krzyża Orderu Franciszka Józefa, honorowy obywatel m.in. Lwowa, Krakowa, Rzeszowa, Kołomyi, Buczacza, Stryja, Stanisławowa i Wadowic. Żonaty ze Stefanią z Augustynowiczów, pozostawił dwóch synów i dwie córki. Zmarł 23 lutego 1894 r. we Lwowie; spoczął na tamtejszym cmentarzu Łyczakowskim.



Tytuł nadany uchwałą Rady Gminnej L. 405 podjętą na posiedzeniu 13 kwietnia 1886 r. (ANK, sygn. 29/53/7, s. 8), gdy stanowisko naczelnika gminy (burmistrza) pełnił Florian Nowacki. W uzasadnieniu ogólnie przywołano zasługi dla Kraju, czyli Galicji. Dyplom sporządzony przez Marcina Salba wręczył burmistrz oraz radni Wacław Adamski i Roman Klein 25 maja 1886 r. we Lwowie w siedzibie Sejmu Krajowego. Honorowe obywatelstwo Oktawa Pietruskiego uwiecznione zostało w Księżce obywateli Miasta Podgórze zwanej Złotą księgą (ANK, sygn. 29/53/33, s. 11). Nieco wcześniej, 1 kwietnia 1886 r., otrzymał on honorowe obywatelstwo Krakowa (por. s. 283). Dla tej postaci nie miała więc znaczenia przywoływana wcześniej uchwała Rady Miasta Krakowa nr XVIII/319/15 z 24 czerwca 2015 r.



Na poprzedniej stronie Oktaw Pietruski na płaskorzeźbie nagrobnej oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie reprodukcja wpisu do Złotej księgi miasta Podgórze oraz miejsce spoczynku – grobowiec ma cmentarzu Łyczakowskim we Lwowie (por. s. 283).

HENRYK KRONHELM VON NORDHEIM

prawnik, radca skarbu

TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA PODGÓRZA
NADANY 20 GRUDNIA 1886 ROKU



*...z powodu kilkakrotnie danego dowodu
życzliwości gminie tutejszej
przy pertraktowaniu spraw kolejowych...*

(z uchwały Rady Gminnej – ANK, sygn. 29/53/7, s. 70)

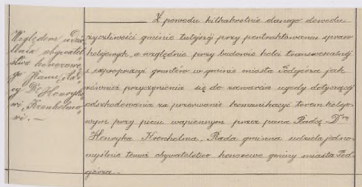


Henryk Kronhelm

Henryk Kronhelm von Nordheim (de Nordheim, Nordheim), prawnik, radca skarbowy. Urodzony w 1837 r. w Segedynie na Węgrzech, syn Wilhelma, porucznika. Ukończył gimnazjum we Lwowie, a następnie studia na Uniwersytecie Jagiellońskim z tytułem doktora praw. Od 1862 r. praktykant w krakowskiej ekspozyturze Prokuraturii Skarbowej we Lwowie, w 1870 r. awansował na konceptistę, w 1872 r. na adiunkta, w 1874 r. na sekretarza. Odnotowywany też jako komisarz rządowy w Galicyjskim Zakładzie Kredytowym Ziemskim. W 1875 r. awansowany na stanowisko radcy skarbowego w krajowej centrali Prokuraturii Skarbowej we Lwowie; brał wówczas udział w rozwiązywaniu problemów Podgórza. Na tym stanowisku pozostał do końca służby, tj. do 1889 r. Wówczas przeniósł się ze Lwowa do Tarnowa, gdzie otworzył w 1891 r. praktykę adwokacką; prowadził ją do 1905 r. Angażował się też na innych polach, w 1901 r. odnotowany w dyrekcji Tarnowskiego Towarzystwa Bankowego. Żonaty z Felicją, zmarłą w 1904 r.; pochował żonę na Starym Cmentarzu w Tarnowie, gdzie wystawił pomnik. Być może u schyłku życia przeprowadził się – zmarł 31 marca 1910 r. w Mszanie Dolnej; miejsce jego spoczynku jest nieznane.



Tytuł nadany uchwałą Rady Gminnej L. 628 podjętą na posiedzeniu 20 grudnia 1886 r. (ANK, sygn. 29/53/7, s. 70), gdy stanowisko naczelnika gminy (burmistrza) pełnił Florian Nowacki. W uzasadnieniu wskazano zasługi związane z połączeniem kolejowym Podgórza. Dyplom wykonany przez Marcina Salba delegacja miejska wręczyła uhonorowanemu 16 lutego 1887 r. (patrz s. 178). W czerwcu 1887 r. Henryk Kronhelm von Nordheim przesłał Radzie oficjalne podziękowanie za tytuł wraz z kwotą 50 złr na rzecz podgórskich ubogich. Jego honorowe obywatelstwo uwiecznione zostało w Księżce obywateli Miasta Podgórza zwanej Złotą księgą (ANK, sygn. 29/53/33, s. 12). Mocą uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVIII/319/15 z 24 czerwca 2015 r. włączony został w poczet honorowych obywateli miasta Krakowa.



Na poprzedniej stronie stempel pieczęci (zwierciadlane odbicie) miasta Podgórza oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie reprodukcja wpisu do Złotej księgi miasta Podgórze oraz na Starym Cmentarzu w Tarnowie grób Felicji, żony Henryka Kronhelma von Nordheim, zmarłej w 1904 r.; pomnik ten wystawił zapewne owdowiwały mąż, nie został tam jednak później pochowany.



AGNIESZKA Z MAJEWSKICH JAŁBRZYKOWSKA

nauczycielka,
pedagog, przełożona pensji żeńskiej w Podgórzu



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA PODGÓRZA
NADANY 1 SIERNIA 1887 ROKU**



...za położone zasługi
około długoletniego krzewienia oświaty...
(z wpisu do Złotej księgi – ANK, sygn. 29/53/33, s. 12)



*Agnieszka z Majewskich
Jałbrzykowska*

Agnieszka z Majewskich Jałbrzykowska, nauczycielka, pedagog, przełożona prywatnej pensji żeńskiej w mieście Podgórzu, pierwsza kobieta z tytułem honorowego obywatela na terenie obecnego Krakowa. Urodzona 21 stycznia 1818 r. w Krakowie, córka Mikołaja Majewskiego, wieloletniego protokolisty magistratu miasta Podgórza, i Magdaleny z Kratzerów. W drugiej połowie lat 40. XIX w. założyła w Podgórzu pensję żeńską, w okresie autonomicznym o statusie szkoły żeńskiej prywatnej w ramach szkół ludowych pospolitych funkcjonujących w systemie szkolnictwa elementarnego w Galicji. Przełożoną tej pensji była przez ponad 50 lat. W 1842 r. wyszła za starszego o prawie 20 lat Seweryna Jałbrzykowskiego, prywatnego pisarza, wcześniej kancelistę magistratu miasta Podgórza. Mąż zmarł po 9 latach małżeństwa, gdy była w wieku 33 lat – we wdowieństwie przeżyła 51 lat. Przed śmiercią władze Podgórza ze względu na stan ubóstwa przyznały jej dożywotnią zapomogę. Zmarła 15 grudnia 1902 r. w Podgórzu, spoczęła na cmentarzu Podgórskim starym w Krakowie. W związku z inwestycją kolejową w 1942 r. grób został zniszczony, do lat 70. XX w. zachowała się tablica nagrobna; obecnie na cmentarzu znajduje się symboliczne miejsce pochówku.



Tytuł nadany uchwałą Rady Gminnej L. 822 podjętą na posiedzeniu 1 sierpnia 1887 r. (ANK, sygn. 29/53/7, s. 119), gdy stanowisko naczelnika gminy (burmistrza) pełnił Florian Nowacki. W uzasadnieniu wskazano zasługi w krzewieniu oświaty. Dyplom wykonał litograf Marcin Salb. Honorowe obywatelstwo miasta Podgórze Agnieszki Jąłbrzykowskiej uwiecznione zostało w *Księżce obywateli Miasta Podgórze*, zwanej *Złotą księgą* (ANK, sygn. 29/53/33, s. 12). Mocą uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVIII/319/15 z 24 czerwca 2015 r. włączona została w poczet honorowych obywateli miasta Krakowa; to pierwsza kobieta z tym tytułem.



Na poprzedniej stronie portret Agnieszki Jąłbrzykowskiej wykonany olejem na tekturze ok. 1870 r. oraz własnoręczny podpis uhonorowanej. Na tej stronie reprodukcja wpisu do *Złotej księgi miasta Podgórze* oraz grób uhonorowanej na cmentarzu Podgórskim starym w Krakowie wraz ze zbliżeniem tablicy nagrobnej; jest to jednak grób symboliczny (oryginały nie zachował się); o historii rzeczywistego miejsca pochowania na tym cmentarzu patrz s. 72–73.



EMIL SERKOWSKI

ustępujący burmistrz miasta Podgórze



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA PODGÓRZA NADANY 20 GRUDNIA 1888 ROKU



*...w dowód uznania Jego zasług położonych
około dobra i rozwoju miasta Podgórze...*

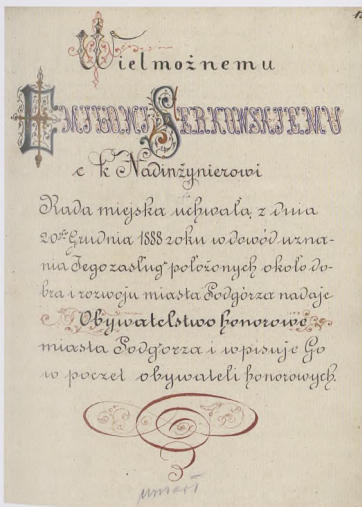
(z wpisu do Złotej księgi – ANK, sygn. 29/53/33, s. 13)



Emil Serkowski

Emil Serkowski, herbu Lubicz, inżynier budowlany, burmistrz miasta Podgórze. Urodzony 13 kwietnia 1822 r. w Podgórzu, syn Józefa Teodora, sekretarza i kasjera w magistracie podgórskim, i Elżbiety z Naizerów, pieczętował się herbem Lubicz. Ukończył Instytut Techniczny w Krakowie, od 1854 r. zatrudniony w podgórskim komisariacie dykcji budownictwa dróg, następnie w administracji budowlanej w Wieliczce i w dykcji budownictwa w Krakowie, od 1870 r. w oddziale budowlanym starostwa powiatowego w Krakowie jako inżynier. Po wyborach 1867 r. zasiadł w Radzie Gminnej Podgórze – członkiem rady pozostawał do śmierci, przez 33 lata. W 1869 r. objął stanowisko budowniczego miejskiego, sprawowane przez 22 lata. W roku 1884 został zastępcą naczelnika gminy Podgórze, w 1888 r. pełnił obowiązki naczelnika gminy, w tymże roku został naczelnikiem gminy – burmistrzem. Po niespełna trzech miesiącach złożył rezygnację, dystansując się od rozgrywek personalnych. Z małżeństwa z Rozalią z Nadmillerów miał troje dzieci: Helenę, Stanisława oraz Wandę, zamężną z Franciszkiem Jerzym Maryewskim (patrz s. 354–355). Zmarł 23 września 1900 r.; pochowany na starym cmentarzu w Podgórzu.





Tytuł nadany uchwałą Rady Gminnej L. 1306 podjętą na posiedzeniu 20 grudnia 1888 r. (ANK, sygn. 29/53/7, s. 285–286), gdy Emil Serkowski ustępował ze stanowiska naczelnika gminy (burmistrza). W uzasadnieniu wskazano zasługi dla rozwoju miasta. Honorowe obywatelstwo Emila Serkowskiego uwiecznione zostało w *Księżce obywateli Miasta Podgórza* zwanej *Złotą księgą* (ANK, sygn. 29/53/33, s. 13). Mocą uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVIII/319/15 z 24 czerwca 2015 r. włączony został w poczet honorowych obywateli miasta Krakowa.

Na poprzedniej stronie fotografia portretowa Emila Serkowskiego oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry reprodukcja wpisu do *Złotej księgi miasta Podgórza*; niżej miejsce spoczynku – grobowiec rodzinny Serkowskich i Maryewskich na cmentarzu Podgórkim starym w Krakowie (por. s. 355).



LEON KURYKOWSKI

starosta powiatu wielickiego

**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA PODGÓRZA
NADANY 19 STYCZNIA 1893 ROKU**



*...w dowód uznania Jego życzliwości
dla rozwoju i dobrobytu miasta naszego...*

(z wpisu do Złotej księgi – ANK, sygn. 29/53/33, s. 14)



Leon Kurykowski

Leon Kurykowski, radca namiestnikowski, urzędnik administracji austriackiej szczebla powiatowego. Urodzony ok. 1838 r., według relacji z pochodzenia Rusin. W gubernialnym korpusie urzędniczym od 1864 r. – w urzędach obwodowych, w okresie autonomicznym w starostwach powiatowych (krakowskim, wadowickim, nowosądeckim) na stanowiskach od praktykanta po komisarza. W 1880 r. osiągnął szczebel starosty, na którym już pozostał. I tak w latach 1880–1883 był starostą powiatowym w Kolbuszowej, w latach 1884–1895 pełnił urząd starosty powiatowego w Wieliczce, z kolei w latach 1896–1903 zajmował urząd starosty powiatowego w Białej. W tym też czasie z urzędu przewodniczył powiatowym radom szkolnym oraz pełnił rolę komisarza rządowego w powiatowych lub miejskich kasach oszczędnościowych. Od lat 90. XIX w. z tytułem radcy namiestnikowskiego. Oskarżany przez prasę o germanizację i antypolskość. Honorowy obywatel także Kolbuszowej, Podgórza, Skawiny i Dobczyc. Żonaty z urodzoną w 1846 r. Charlotte pochodzenia niemieckiego. Mieli syna Gustawa, zmarłego w 1912 r. w wieku 31 lat. Dwa lata później, 11 marca 1914 r., zmarł Leon, siedem miesięcy po nim Charlotte. Cała rodzina została pochowana na cmentarzu Centralnym w Wiedniu.



Wielmożnemu Panu
Leonowi Kurykowskiemu

c.k. Staroście

Sowiata Wielickiego

Rada miejska uchwała, z dnia
 19^{tego} stycznia 1893 roku nadała

Obywatelstwo honorowe
 a to w dowód uznania Jego życz-
 liwości dla rozwoju i dobrobytu
 miasta naszego. w dowód czego
 wpisuje Go niniejszej księgi
 Obywateli honorowych.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miejskiej L. 506 podjętą na posiedzeniu 19 stycznia 1893 r. (ANK, sygn. 29/53/7, s. 705), gdy stanowisko burmistrza sprawował Wacław Adamski. W uzasadnieniu wskazano życzliwość dla rozwoju miasta. 5 kwietnia 1893 r. Rada uchwaliła honorarium dla Aureliusza Pruszyńskiego za wykonanie dyplomu, 6 kwietnia wybrała mając go wręczyć delegację z burmistrzem i dwoma radnymi. Honorowe obywatelstwo Leona Kurykowskiego uwiecznione zostało w *Księżce obywateli Miasta Podgórza* zwanej *Złotą księgą* (ANK, sygn. 29/53/33, s. 14). Mocą uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVIII/319/15 z 24 czerwca 2015 r. włączony został w poczet honorowych obywateli miasta Krakowa.



Na poprzedniej stronie stempel pieczęci (zwierciadlane odbicie) miasta Podgórze oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie reprodukcja wpisu do Złotej księgi miasta Podgórze oraz cmentarz Centralny w Wiedniu, na którym pochowano Leona Kurykowskiego; na fotografii położony w centrum tego cmentarza kościół pw. św. Karola Boromeusza wybudowany w latach 1908–1911.

JAN KOSTRZEWSKI

nadkomisarz,
naczelnik Ekspozytury Policji w Podgórzu

**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA PODGÓRZA
NADANY 26 LIPCA 1893 ROKU**



*...uznając Jego energiczną działalność
oraz za poniesione trudy
w czasie epidemii cholery...*

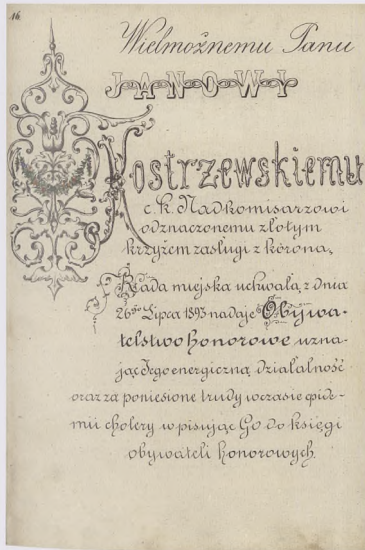
(z wpisu do Złotej księgi – ANK, sygn. 29/53/33, s. 16)



J. Kostrzewski

Jan Kostrzewski, radca cesarski, nadkomisarz policji. Urodzony 2 czerwca 1845 r. w Bilczycach koło Gdowa w powiecie wielickim, nauczyciel pomocniczy w szkole w Podgórzu i guwerner. W 1873 r. wstąpił do policji, początkowo jako koncepista w Dyrekcji Policji w Krakowie, w 1878 r. był już tam komisarzem. Aktywny w tropieniu socjalistycznej konspiracji (m.in. w 1879 r. w lokalu przy ul. Floriańskiej osobiście aresztował Ludwika Waryńskiego). W 1882 r. mianowany naczelnikiem krakowskiej Ekspozytury Policji w Podgórzu (liczącej trzech strażników i stróża). W 1901 r. awansowany do rangi nadkomisarza, wyróżniony tytułem radcy cesarskiego. Ekspozyturą podgóorską kierował przez ponad ćwierć wieku, do 1908 r. Był właścicielem realności w Podgórzu przy ul. Rękawka. Odznaczony austriackim Złotym Krzyżem Zasługi z Koroną oraz za agenturalną współpracę z carskimi tajnymi służbami orderami rosyjskimi św. Anny III kl. oraz św. Stanisława III kl. Żonaty z Barbarą Paschmą, córką poprzednika Jana w Ekspozyturze. Mieli dwie córki: Annę i Marię. Zmarł 8 maja 1931 r. w Krakowie; pochowany na tamtejszym cmentarzu Podgórkim nowym w kwaterze za kaplicą; grób się nie zachował.





Tytuł nadany uchwałą Rady Miejskiej L. 615 podjętą na posiedzeniu 26 lipca 1893 r. (ANK, sygn. 29/53/7, s. 740), gdy stanowisko burmistrza sprawował Roman Klein. W uzasadnieniu wskazano zasługi w okresie zwalczania epidemii cholery. Honorowe obywatelstwo Jana Kostrzewskiego uwiecznione zostało w *Księżce obywateli Miasta Podgórza* zwanej *Złotą księgą* (ANK, sygn. 29/53/33, s. 16). Mocą uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVIII/319/15 z 24 czerwca 2015 r. włączony został w poczet honorowych obywateli miasta Krakowa.



Na poprzedniej stronie stempel pieczęci (zwierciadlane odbicie) miasta Podgórze oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie reprodukcja wpisu do *Złotej księgi* miasta Podgórze oraz miejsce spoczynku – cmentarz Podgórski nowy w Krakowie; niezachowany grób znajdował się z tyłu kaplicy, w rejonie objętym fotografią.

JÓZEF KOWNACKI

lekarz powiatu wielickiego

**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA PODGÓRZA
NADANY 26 LIPCA 1893 ROKU**



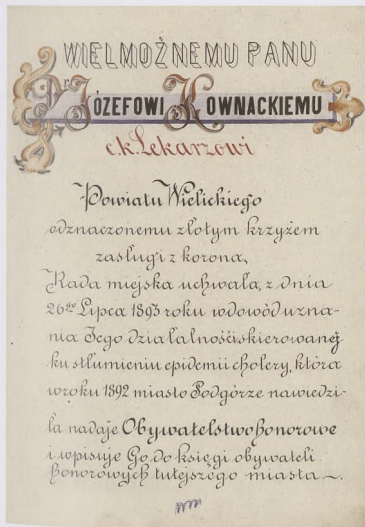
*...w dowód uznania Jego działalności skierowanej
ku stłumieniu epidemii cholery,
która w roku 1892 miasto Podgórze nawiedziła...
(z wpisu do Złotej księgi – ANK, sygn. 29/53/33, s. 15)*



Józef Kownacki.

Józef Teodor Kownacki z Suchych Kownat, herbu Suchekownaty, lekarz, powiatowy lekarz wielicki. Urodzony 11 stycznia 1851 r. w Mławce w guberni płockiej, syn Jana, oficera z powstania listopadowego, oraz Eugenii z domu Engler. Doktor medycyny, w 1885 r. otworzył praktykę lekarską w Wieliczce, od 1891 r. zatrudniony jako asystent sanitarny powiatowy w starostwie wielickim. W 1893 r. awansowany na stanowisko wielickiego lekarza powiatowego, od 1900 r. już z tytułem starszego lekarza powiatowego – na tym etapie pozostał co najmniej do 1914 r. Po zakończonej służbie w Wieliczce przeniósł się do Krakowa, gdzie zamieszkał przy ul. Czystej. W 1921 r. ofiarował tworzącej się Miejskiej Bibliotece Publicznej w Krakowie księgozbiór liczący blisko 2000 tomów, w części odziedziczony po ojcu, w części będący własną kolekcją. Odznaczony cesarskim Złotym Krzyżem Zasługi z Koroną, w 1911 r. medalem dla cywilnych funkcjonariuszy oraz krzyżem jubileuszowym. W 1872 r. w parafii Proszowice wziął ślub z Olimpią Augustą z Ochabowiczów, mieli synów Józefa Stefana i Bolesława Józefa oraz córki Olimpię Eugenię i Annę Eugenę. Zmarł 26 kwietnia 1923 r. w Krakowie; pochowany na tamtejszym cmentarzu Rakowickim.





Na poprzedniej stronie stempel pieczęci (zwierciadlane odbicie) miasta Podgórze oraz własnoręczny podpis ubonorowanego. Na tej stronie u góry reprodukcja wpisu do Złotej księgi miasta Podgórze; niżej miejsce spoczynku – grób w kwaterze XX cmentarza Rakowickiego w Krakowie i zbliżenie fragmentu napisu nagrobnego (mowa tam o honorowej godności z miasta Krakowa – albo jest to błąd, albo wyraz uznania, że po przyłączeniu w 1915 r. Podgórze do Krakowa godność podgórska nabrała znaczenia krakowskiego).

Tytuł nadany uchwałą Rady Miejskiej L. 615 podjętą na posiedzeniu 26 lipca 1893 r. (ANK, sygn. 29/53/7, s. 740), gdy stanowisko burmistrza sprawował Roman Klein. W uzasadnieniu wskazano zasługi w okresie zwalczania epidemii cholery. Honorowe obywatelstwo Józefa Kownackiego uwiecznione zostało w Księdze obywateli Miasta Podgórze zwanej Złotą księgą (ANK, sygn. 29/53/33, s. 15). Mocą uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVIII/319/15 z 24 czerwca 2015 r. włączony został w poczet honorowych obywateli miasta Krakowa.



ADAM STANISŁAW KSIĄŻĘ SAPIEHA

poseł do Sejmu Krajowego,
prezes Wystawy Krajowej we Lwowie

TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA PODGÓRZA
NADANY 22 LISTOPADA 1894 ROKU



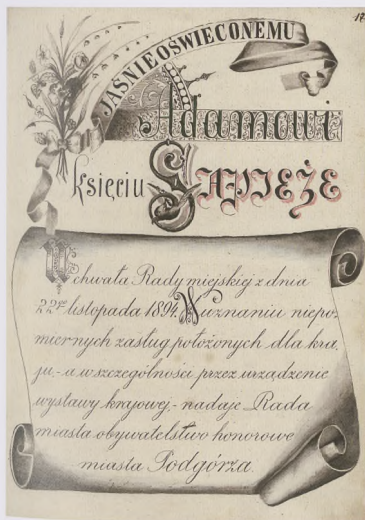
*...w uznaniu niepominiernych zasług położonych dla kraju,
a w szczególności przez urządzenie Wystawy Krajowej...*
(z wpisu do Złotej księgi – ANK, sygn. 29/53/33, s. 17)



Adam Sapieha

Adam Stanisław Sapieha-Kodeński z Krasiczyna, książę, herbu Lis, działacz społeczno-gospodarczy, polityk. Urodzony 4 grudnia 1828 r. w Warszawie, syn Leona Ludwika, marszałka sejmu galicyjskiego, i Jadwigi z Zamoyskich. Ukończył lwowskie gimnazjum, studiował w Londynie. W latach 1861, 1868–1872 i 1883–1895 poseł do Sejmu Krajowego Galicji. W 1879 r. odziedziczył po ojcu miejsce w wiedeńskiej Izbie Panów. W czasie powstania styczniowego po ucieczce z lwowskiego więzienia został komisarzem Rządu Narodowego na Francję i Anglię. W latach 1875–1899 piastował funkcję prezesa Galicyjskiego Towarzystwa Gospodarczego. W 1894 r. stanął na czele Komisji Wystawowej Powszechnej Wystawy Krajowej we Lwowie – przedsięwzięcia nowatorskiego i o dużym rozgłosie. Odznaczony m.in. Orderem Złotego Runa (rycerski order domu Habsburgów), wśród kilkunastu honorowych obywatelstw także lwowskie. W 1852 r. poślubił Jadwigę Klementynę, księżniczkę z Sanguszków, mieli siedmioro dzieci, wśród nich pierworodnego Władysława Leona, prapradziadka Matyldy, królowej Belgów, i najmłodszego Adama Stefana, kardynała metropolity krakowskiego (por. s. 370–371). Zmarł 21 lipca 1903 r. w bawarskim Bad Reichenhall; pochowany w krypcie Sapiehów pod kaplicą zamkową w Krasiczynie.





Na poprzedniej stronie Adam Stanisław Sapicha na fotografii Edwarda Trzemeskiego z lat 1880–1887 oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry reprodukcja wpisu do Złotej księgi miasta Podgórze; niżej miejsce spoczynku Adama Stanisława Sapiechy w Baszcie Boskiej w Zespole Zamkowo-Parkowym w Krasnymieście (widok ogólny i zbliżenie tablicy nagrobnej).

Tytuł nadany uchwałą Rady Miejskiej L. 856 podjętą na posiedzeniu 22 listopada 1894 r. (ANK, sygn. 29/53/7, s. 805), gdy stanowisko burmistrza sprawował Roman Klein. W uzasadnieniu wyeksponowano zasługi przy organizacji Wystawy Krajowej we Lwowie. Z tego tytułu honorowe obywatelstwa Adamowi Stanisławowi Sapieżu nadali też inne średnie miasta Galicji; wspólne wręczenie 30 dyplomów, w tym i podgórskiego, nastąpiło 28 kwietnia 1895 r. we Lwowie w pałacu Sapiechów (patrz s. 175). Jego honorowe obywatelstwo uwiecznione zostało w *Księdze obywateli Miasta Podgórze* zwanej *Złotą księgą* (ANK, sygn. 29/53/33, s. 17). Mocą uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVIII/319/15 z 24 czerwca 2015 r. włączony został w poczet honorowych obywateli miasta Krakowa.



KAZIMIERZ HRABIA BADENI

namiestnik Galicji

**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA PODGÓRZA
NADANY 9 MAJA 1895 ROKU**



*...we wdzięcznem uznaniu Jego niespożytych zasług i obfi-
tej w zbawienne skutki działalności dla dobra kraju...*

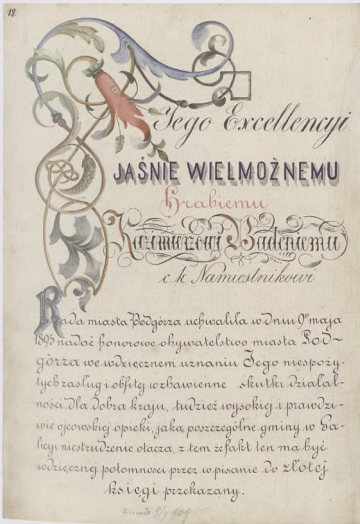
(z wpisu do Złotej księgi – ANK, sygn. 29/53/33, s. 18)



Badeni

Kazimierz Feliks Badeni, hrabia, herbu Bończa, polityk, premier austriacki, namiestnik Galicji. Urodzony 14 października 1846 r. w Surochowie k. Jarosławia, syn Władysława, posła do Sejmu Krajowego, i Cecylii z domu Mier, brat Stanisława Marcina (por. s. 356–357). Ukończył Uniwersytet Jagielloński z tytułami doktora praw i filozofii. Po praktyce w Namiestnictwie we Lwowie został starostą powiatowym: od 1871 r. w Żółkwi, od 1873 r. w Rzeszowie i od 1886 r., już w randze radcy Namiestnictwa, w Krakowie. W 1888 r. mianowany namiestnikiem Galicji, urząd ten sprawował do 1895 r. W tymże roku cesarz powierzył mu urząd premiera rządu austriackiego (Przedlitawii). Rząd ten upadł w 1897 r. (jedną z przyczyn było zrównanie języków czeskiego i niemieckiego). Przez 5 kadencji, od 1882 r. do śmierci, był posłem do Sejmu Krajowego Galicji. Od 1878 r. cesarski szambelan, od 1888 r. rzeczywisty tajny radca. Kawaler wielu orderów, w tym Krzyża Wielkiego Orderu Leopolda. Honorowy obywatel m.in. także Lwowa. Żonaty z Marią Apolonią ze Skrzyńskich, ojciec Ludwika Józefa oraz Marii 1° v. Krasieńskiej, 2° v. Zamoyskiej. Zmarł 9 lipca 1909 r. w miejscowości Krasne; pochowany w nieistniejącej już krypcie Badenich w Busku koło Lwowa, gdzie miał majątek.





Na poprzedniej stronie portret Kazimierza Badeniego – kadr z fotografii wykonanej ok. 1890 r. w lwowskiej pracowni Trzemeski & Blachowski oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie reprodukcja wpisu do Złotej księgi miasta Podgórza oraz notatka prasowa z dziennika „Nowa Reforma” z 1909 r., nr 309, zgonie w drodze powrotnej z kolejnego pobytu w Karlsbadzie.

Tytuł nadany uchwałą Rady Miejskiej L. 944 podjętą na posiedzeniu 9 maja 1895 r. (ANK, sygn. 29/53/7, s. 833), gdy stanowisko burmistrza sprawował Roman Klein. W uzasadnieniu przywołano ogólne zasługi dla Kraju – Galicji. W sierpniu 1895 r. Rada zadecydowała o pokryciu kosztów delegacji mającej wręczyć dyplom ozdobiony przez Jerzego Kossaka i oprawiony przez Roberta Jahodę. Honorowe obywatelstwo Kazimierza Badeniego uwiecznione zostało w Księdze obywateli Miasta Podgórza zwanej Złotą księgą (ANK, sygn. 29/53/33, s. 18). Wcześniej, w 1894 r., został on honorowym obywatelem Krakowa (patrz s. 292–293). Dla tej postaci nie miała więc znaczenia przywoływana wcześniej uchwała Rady Miasta Krakowa nr XVIII/319/15 z 24 czerwca 2015 r.

Nr 309.
Kraków, Sobota 10 Lipca 1909.
Rok XXVIII.

NOWA REFORMA

NUMER PORANY

† Kazimierz Badeni.

Wczoraj wieczór otrzymaliśmy z Buska telegraficzną wiadomość, że były prezydent gabinetu austriackiego, hr. Kazimierz Badeni umarł nagle o godzinie 4 po południu, wskutek udaru sercowego, na stacyi Krasne, wracając z Karlsbadu.

Ś. p. Kazimierz Badeni przeżył swój czas i swoją epokę; ale w tym czasie i w owej epoce był jednym z najwybitniejszych mężów stanu w Galicji i w Austrii.

WOJCIECH BEDNARSKI

kierownik Szkoły Ludowej,
dyrektor Kasy Oszczędności w Podgórzu

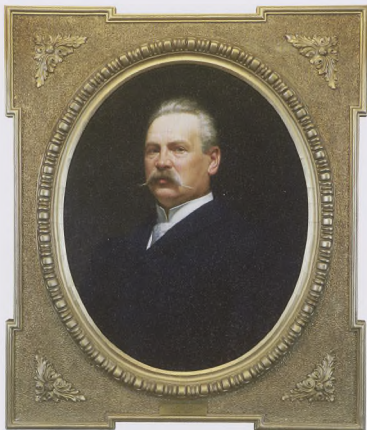


**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA PODGÓRZA
NADANY 8 PAŹDZIERNIKA 1896 ROKU**



*...w uznaniu położonych zasług około upiększenia miasta
przez założenie ogrodu miejskiego na Krzemionkach...*

(z wpisu do Złotej księgi – ANK, sygn. 29/53/33, s. 19)



Wojciech Bednarski, nauczyciel, dyrektor szkół, społecznik. Urodzony 12 stycznia 1841 r. w Kunicach k. Gdowa w rodzinie włościańskiej, syn Jana i Katarzyny z domu Kasprzyk. W latach 1863–1864 pomocniczy nauczyciel w szkole ludowej głównej w Krakowie, w 1865 r. w szkole realnej w Tarnowie. W 1866 r. nauczyciel i dyrektor w szkole ludowej trywialnej (elementarnej) w Podgórzu. W 1868 r. przekształcono ją w szkołę ludową główną (od 1874 r. ludową pospolitą męską 4-klasową, od 1894 r. 5-klasową), nadal pod dyktando (w latach 1874–1891 pod kierownictwem) Bednarskiego. W szkolnictwie pracował do 1894 r. W latach 1884–1906, tj. przez 22 lata, zasiadał w Radzie Gminnej (następnie Miejskiej) Podgórza. Organizator stowarzyszeń w Podgórzu, m.in. w 1884 r. Towarzystwa Wzajemnej Pomocy „Rodzina”, w 1895 r. Stowarzyszenia Pożyczkowo-Oszczędnościowo „Wzajemna Pomoc”; w 1894 r. inicjator Towarzystwa Upiększania Miasta Podgórza. Do historii Podgórza przeszedł jako twórca parku miejskiego na Krzemionkach, otwartego w 1896 r. (w 1906 r. nadano mu jego imię). Żonaty z Julią z Adamskich, mieli synów Tadeusza, Adama i Kazimierza oraz córkę Zofię. Zmarł 23 lutego 1914 r.; spoczywa na cmentarzu Podgórskim starym w Krakowie.





Na poprzedniej stronie portret Wojciecha Bednarskiego namalowany przez Franciszka Machnickiego w 1895 r. oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie reprodukcja wpisu do Złotej księgi miasta Podgórze oraz miejsce spoczynku – grobowiec rodziny na cmentarzu Podgórskim starym w Krakowie.

Tytuł nadany uchwałą Rady Miejskiej L. 1254 podjętą na posiedzeniu 8 października 1896 r. (ANK, sygn. 29/53/7, s. 967), gdy stanowisko burmistrza sprawował Roman Klein. W uzasadnieniu wyeksponowano założenie ogrodu miejskiego na Krzemionkach. Dyplom wręczono 3 stycznia 1897 r. w Podgórzu. Nadanie godności Wojciechowi Bednarskiemu uwiecznione zostało w Księżce obywateli Miasta Podgórze zwanej Złotą księgą (ANK, sygn. 29/53/33, s. 19). Mocą uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVIII/319/15 z 24 czerwca 2015 r. włączony został w poczet honorowych obywateli miasta Krakowa (patrz także s. 179).



EDWARD HRABIA STARZEŃSKI

starosta powiatu podgórskiego

**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA PODGÓRZA
NADANY 16 LUTEGO 1899 ROKU**



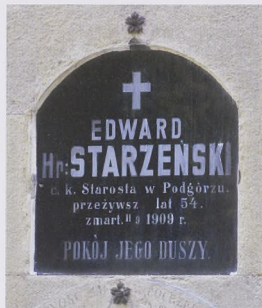
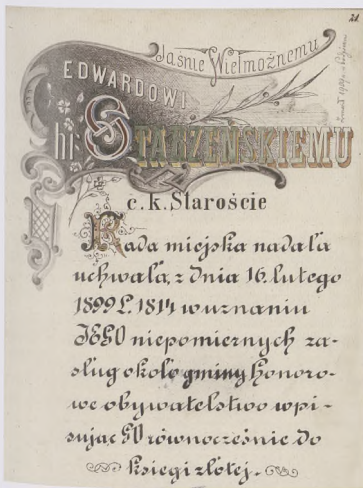
...w uznaniu Jego niepomiernych zasług około gminy...
(z wpisu do Złotej księgi – ANK, sygn. 29/53/33, s. 21)



Edward Starzeński z Grabownicy, hrabia, herbu Lis, prawnik, urzędnik administracji austriackiej, radca namiestnictwa, starosta. Urodzony 13 października 1855 r. w Górze Ropczyckiej na Podkarpaciu. Syn Kazimierza Ksawerego, ziemianina, członka wiedeńskiej Izby Panów, i Marii ze Smorągiewiczów. Gimnazjum ukończył w Krakowie, studia prawnicze na uniwersytecie w Innsbrucku. Przez 4 lata pracował w starostwach w Bozen i Schwaz, przez dalszych 12 lat w starostwach w Wiedniu i Kornenburgu. W 1894 r. skierowany do Krakowa, gdzie w randze sekretarza namiestnictwa został komisarzem powiatowym, następnie sekretarzem starostwa, z jednoczesnym pełnieniem obowiązków zastępcy delegata namiestnictwa. W roku 1896, gdy utworzono starostwo w Podgórzu, mianowany starostą powiatu podgórskiego. Stanowisko to pełnił przez 13 lat, do śmierci. W tym czasie został mianowany rzeczywistym radcą namiestnictwa oraz otrzymał Krzyż Kawalerski Orderu Franciszka Józefa. W 1881 r. w Innsbrucku poślubił Minę Filomenę Bandeson, mieli córki Marię i Kazimierę oraz synów Kazimierza i Ego-na. Po ukąszeniu przez, jak podawała prasa, „złośliwą muchę” podczas polowania w okolicach Wiednia zmarł 11 września 1909 r. w Podgórzu; pochowany na cmentarzu Rakowickim w Krakowie.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miejskiej L. 1814 podjętą na posiedzeniu 16 lutego 1899 r. (ANK, sygn. 29/53/8, s. 194–196), gdy stanowisko burmistrza sprawował Nikodem Garbaczyński. W uzasadnieniu ogólnie przywołano *niepomierne zasługi*. Dyplom został wręczony 19 marca 1899 r. podczas przyjęcia w sali podgórskiego „Sokoła”. Honorowe obywatelstwo Edwarda Starzeńskiego uwiecznione zostało w *Księżce obywateli Miasta Podgórza* zwanej *Złotą księgą* (ANK, sygn. 29/53/33, s. 21). Mocą uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVIII/319/15 z 24 czerwca 2015 r. włączony został w poczet honorowych obywateli miasta Krakowa (patrz także s. 163, 178).



Na poprzedniej stronie zdjęcie prasowe z czasopisma „Nowości Ilustrowane” z 1909 r., nr 39, oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie reprodukcja wpisu do *Złotej księgi miasta Podgórza* oraz miejsce spoczynku w katakumbie Zakładu Pogrzebowego „Concordia” Jana Wolnego w kwaterze 56 cmentarza Rakowickiego w Krakowie i zbliżenie tablicy nagrobnej.

NIKODEM GARBACZYŃSKI

radca dworu,
ustępujący burmistrz miasta Podgórze



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA PODGÓRZA
NADANY 15 LUTEGO 1900 ROKU**



*...uznając Jego niepomierne zasługi położone
około dobra miasta Podgórze...*

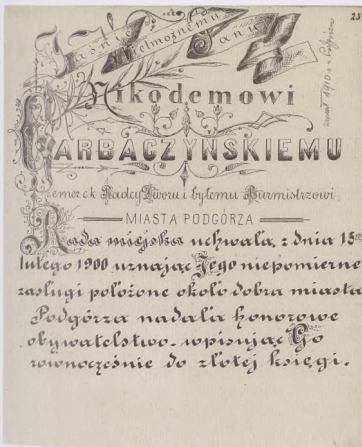
(z wpisu do Złotej księgi – ANK, sygn. 29/53/33, s. 23)



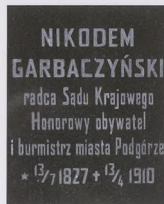
Nikodem Garbaczynski, prawnik, sędzia, radca dworu, burmistrz miasta Podgórze. Urodzony 13 lipca 1828 r. w Sepicy w powiecie ropczyckim, syn Macieja, dzierżawcy dóbr. Po ukończeniu prawa na Uniwersytecie Jagiellońskim w 1854 r. został praktykantem konceptualistą w magistracie bocheńskim, następnie zajął w Rzeszowie stanowisko radcy sądowego i zastępcy asesora sądu powiatowego w sprawach dochodów skarbowych. W latach 1879–1892 był radcą Sądu Krajowego Wyższego w Krakowie. W roku 1893 otrzymał tytuł radcy dworu. Od 1896 r. w składzie Rady Miejskiej Podgórze, rok później wybrany podgórskim burmistrzem. Wchodził wówczas w skład rady powiatowej w Wieliczce, był prezesem Kasy Oszczędności Miasta Podgórze oraz prezesem Towarzystwa Upiększania Miasta Podgórze. W 1900 r. ustąpił z burmistrzowskiego stanowiska. Należał do niego dom przy ul. Mickiewicza (obecnie Zamoyskiego). Żonaty z Bronisławą z Łopockich, po śmierci żony, nie mając własnych dzieci, zaopiekował się Celiną Garbaczynską, córką zmarłego brata. Zmarł 13 kwietnia 1910 r.; pochowany na cmentarzu Rakowickim w Krakowie, następnie – dzięki staraniom Celiny – przeniesiony wraz z żoną na krakowski cmentarz Podgórski nowy.

N. Garbaczynski





Tytuł nadany uchwałą Rady Miejskiej L. 2058 podjętą na posiedzeniu 15 lutego 1900 r. (ANK, sygn. 29/53/8, s. 322–323), gdy ze stanowiska burmistrza ustępował uhonorowany tytułem Nikodem Garbaczyński. W uzasadnieniu podniesiono całokształt zasług dla miasta. W czerwcu 1900 r. zapłacono Adamowi Jurczykiewiczowi za wykonanie dyplomu, a Robertowi Jahodzie za jego oprawę. Honorowe obywatelstwo Nikodema Garbaczyńskiego uwiecznione zostało w Księdze obywateli Miasta Podgórze zwanej Złotą księgą (ANK, sygn. 29/53/33, s. 23). Mocą uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVIII/319/15 z 24 czerwca 2015 r. włączony został w poczet honorowych obywateli miasta Krakowa.



Na poprzedniej stronie fotografia portretowa Nikodema Garbaczyńskiego i własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie reprodukcja wpisu do Złotej księgi miasta Podgórze oraz miejsce spoczynku – grobowiec rodzinny na cmentarzu Podgórkim nowym w Krakowie i zbliżenie tablicy nagrobnej.

LEON JAN HRABIA PINIŃSKI

namiestnik Galicji



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA PODGÓRZA
NADANY 26 LUTEGO 1903 ROKU**



*...w dowód wdzięczności
za Jego usilne popieranie interesów gminy...
(z wpisu do Złotej księgi – ANK, sygn. 29/53/33, s. 25)*



Leon Piniński

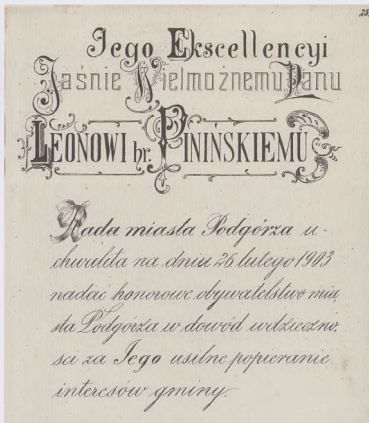
Leon Jan Piniński, hrabia, herbu Jastrzębiec, prawnik, profesor Uniwersytetu we Lwowie, polityk i dyplomata, mecenas kultury. Urodzony 8 marca 1857 r. we Lwowie, syn ziemianina Leonarda i Julii z Nikorowiczów. Po maturze w Tarnopolu ukończył Uniwersytet Lwowski i w 1880 r. z tytułem doktora praw studiował dalej w Lipsku, Berlinie i Wiedniu. Po powrocie uzyskał habilitację i profesurę na Uniwersytecie Lwowskim, na którym wykładał prawo rzymskie i którego był rektorem. Członek Akademii Umiejętności w Krakowie. W latach 1889–1898 posłował do Rady Państwa – Izby Posłów w Wiedniu, w latach 1894–1898 do Sejmu Krajowego Galicji we Lwowie; od 1894 r. był dożywotnim członkiem Trybunału Stanu, od 1904 r. dożywotnim członkiem Izby Panów. W 1898 r. powołany na urząd namiestnika Galicji, który sprawował do 1903 r. Tajny radca, kawaler Komandorii Orderu Polonia Restituta z Gwiazdą, doktor h.c. Uniwersytetu Jagiellońskiego, honorowy obywatel m.in. także Lwowa, Tarnopola, Jasła, Nowego Sącza i Nowego Targu. Zgromadził kolekcję dzieł sztuki; aktem darowizny z 1931 r. powołał Fundację Wawelską swego imienia, obejmującą przeszło 350 zabytków. Żonaty z Marią z Mniszków, byli bezdzietni. Zmarł 4 kwietnia 1938 r. we Lwowie; pochowany na tamtejszym cmentarzu Łyczakowskim.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miejskiej L. 2894 podjętą na posiedzeniu 26 lutego 1903 r. (ANK, sygn. 29/53/9, s. 115–116), gdy stanowisko burmistrza sprawował Franciszek Jerzy Maryewski. W uzasadnieniu wskazano popieranie interesów pogórskiej gminy. Dyplom oprawiony przez Roberta Jahodę wręczyła we Lwowie 7 czerwca 1903 r. delegacja w składzie burmistrz, wiceburmistrz Szczepan Kaczmarski i proboszcz ks. Antoni Gruszczyński (patrz s. 179). Honorowe obywatelstwo Leona Jana Pinińskiego uwiecznione zostało w Księżce obywateli Miasta Podgórze zwanej Złotą księgą (ANK, sygn. 29/53/33, s. 25). Mocą uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVIII/319/15 z 24 czerwca 2015 r. włączony został w poczet honorowych obywateli miasta Krakowa.



Na poprzedniej stronie portret Leona Jana Pinińskiego z 1926 r. pędzla Jacka Malczewskiego oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie reprodukcja wpisu do Złotej księgi miasta Podgórze oraz dwa portrety z lat 1905 i 1906, także dzieła Jacka Malczewskiego.



FRANCISZEK JERZY MARYEWSKI

poseł na Sejm Krajowy,
burmistrz miasta Podgórze

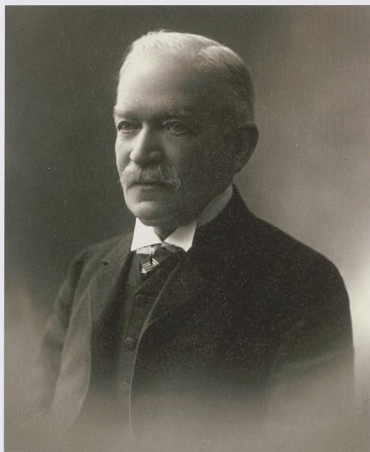


**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA PODGÓRZA
NADANY 3 MARCA 1910 ROKU**



*...w dowód uznania rzeczywistych i niespożytych zasług
około dobra i rozwoju miasta Podgórze...*

(z wpisu do Złotej księgi – ANK, sygn. 29/53/33, s. 27)



Franciszek Maryewski

Franciszek Jerzy Maryewski, poseł na Sejm Krajowy, ostatni burmistrz miasta Podgórze, zastępca prezydenta Krakowa. Urodzony 10 października 1848 r. w Warszawie, syn Stanisława i Berty z Neumarków. Do Podgórze przybył w 1868 r.; związał się z zakładami przemysłowymi Maurycego Barucha, początkowo jako kasjer w młynach, później na stanowisku dyrektora zakładów. W 1884 r. wybrany do Rady Gminnej (następnie Miejskiej) Podgórze – zasiadał w niej ponad 30 lat, do rozwiązania w 1915 r. Przez 15 lat – od 1900 r. do końca samodzielności miejskiej Podgórze – sprawował urząd burmistrza miasta. W latach 1900–1914 posłował do Sejmu Krajowego Galicji. Po połączeniu Krakowa z Podgórzem w 1915 r. wszedł do Rady Miejskiej Krakowa, został IV zastępcą prezydenta miasta (po roku zrezygnował). W 1916 r. objął dyrekcję Banku Odbudowy Kraju we Lwowie, na stanowisku tym pozostał do 1924 r. Kawaler orderów Franciszka Józefa i Żelaznej Korony III kl. Żonaty dwukrotnie: z Wandą, córką Emila Serkowskiego (patrz s. 334–335), następnie z Józefą Resch. Miał syna Józefa Stanisława, prawnika, oraz córki Marię i Zofię. Zmarł 1 marca 1925 r. w Krakowie; pochowany na tamtejszym cmentarzu Podgórskim starym w grobowcu Serkowskich i Maryewskich.





Na poprzedniej stronie portret Franciszka Jerzego Maryewskiego oraz własnoręczny podpis ubonorowanego. Na tej stronie reprodukcja wpisu do Złotej księgi miasta Podgórze oraz miejsce spoczynku – grobowiec Serkowskiich i Maryewskich na cmentarzu Podgórkim starym w Krakowie (por. s. 335).

Tytuł nadany uchwałą Rady Miejskiej L. 4846 podjętą na posiedzeniu 3 marca 1910 r. (ANK, sygn. 29/53/10, s. 132), gdy Franciszek Jerzy Maryewski sprawował stanowisko burmistrza. W uzasadnieniu ogólnie przywołano zasługi dla Podgórze. Data wręczenia dyplomu nie jest znana, zachowała się jedynie informacja, że 30 marca 1910 r. Rada postanowiła zapłacić Robertowi Jahodzie za wykonanie teczki do niego. Honorowe obywatelstwo Franciszka Jerzego Maryewskiego uwiecznione zostało w *Księżce obywateli Miasta Podgórze* zwanej *Złotą księgą* (ANK, sygn. 29/53/33, s. 27). Mocą uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVIII/319/15 z 24 czerwca 2015 r. włączony został w poczet honorowych obywateli miasta Krakowa (patrz także s. 164).



STANISŁAW MARCIN HRABIA BADENI

marszałek krajowy Galicji

TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA PODGÓRZA
NADANY 27 CZERWCA 1912 ROKU



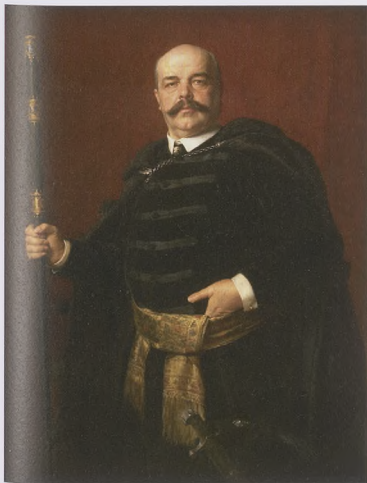
...w dowód uznania niepospolitych zasług...
(z wpisu do Złotej księgi – ANK, sygn. 29/53/33, s. 53)



Stanisław Marcin Badeni, hrabia, herbu Bończa, prawnik, polityk, marszałek krajowy Galicji. Urodzony 9 sierpnia (lub 7 września) 1850 r. w Surochowie koło Jarosławia, syn Władysława, pośła do Sejmu Krajowego, i Cecylii st. z domu Mier, brat Kazimierza Feliksa (por. s. 292–293, 344–345). Ukończył Gimnazjum św. Anny w Krakowie, a następnie prawo na Uniwersytecie Jagiellońskim. Członek Rady Szkolnej Krajowej, od 1883 r. w Sejmie Krajowym Galicji. Od 1891 r. dożywotnio zasiadał w Izbie Panów wiedeńskiej Rady Państwa. W latach 1895–1901 oraz 1903–1912 marszałek krajowy Galicji. Miał znaczny udział w odzyskaniu Wawelu od wojsk austriackich. Odznaczony m.in. Wielką Wstęgą Orderu Leopolda oraz papieską Komandorią Orderu św. Grzegorza, wyróżniony licznymi honorowymi obywatelstwami miast, w tym także Lwowa, Rzeszowa i Sanoka. Żonaty z Cecylią mł. z domu Mier, pozostawił synów: Stanisława Henryka, historyka, doktora habilitowanego prawa na UJ, Henryka, księdza dziekana infułata metropolii lwowskiej, i Stefana Rafała, po ojcu dziedzica pałacu i majątku Koropiec ma Podolu. Zmarł 12 października 1912 r. we własnych dobrach w Radziechowie koło Lwowa; tamtejsza kaplica Badenich, gdzie spoczął, nie zachowała się.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miejskiej podjętą na posiedzeniu 27 czerwca 1912 r. (ANK, sygn. 29/53/10, s. 312), gdy stanowisko burmistrza sprawował Franciszek Jerzy Maryewski. W uzasadnieniu wskazano *niepospolite zasługi*, zapewne związane z funkcją marszałka krajowego Galicji. Honorowe obywatelstwo Stanisława Marcina Badeniego uwiecznione zostało w *Księżce obywateli Miasta Podgórza* zwanej *Złotą księgą* (ANK, sygn. 29/53/33, s. 53). Mocą uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVIII/319/15 z 24 czerwca 2015 r. włączony został w poczet honorowych obywateli miasta Krakowa.



Na poprzedniej stronie Stanisław Marcin Badeni na fotografii z ok. 1875 r. oraz własnoręczny podpis ubonorowanego. Na tej stronie reprodukcja wpisu do Złotej księgi miasta Podgórze oraz portret z 1903 r. pędzla Kazimierza Pochwańskiego.

WITOLD MORA-KORYTOWSKI

namiestnik Galicji



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA PODGÓRZA
NADANY 17 MARCA 1914 ROKU**



...w dowód uznania niepospolitych zasług, w szczególności z powodu skutecznego przeprowadzenia ordynacji wyborczej sejmowej i zmiany statutu krajowego...

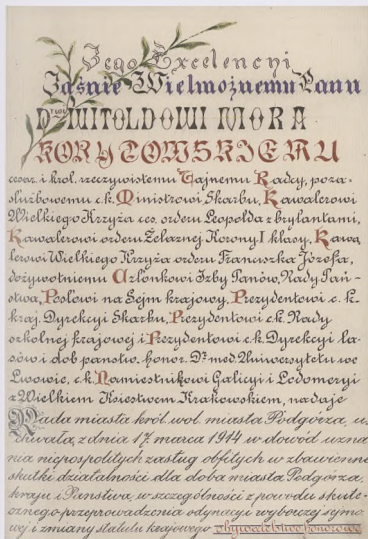
(z wpisu do Złotej księgi – ANK, sygn. 29/53/33, s. 55)



Witold Mora-Korytowski

Witold Mora-Korytowski z Korytowa, herbu Mora, prawnik, minister, poseł do Sejmu Krajowego Galicji, namiestnik Galicji. Urodzony 8 sierpnia 1850 r. w Grochowiskach Szlacheckich koło Rogowa w zaborze pruskim, syn Teofila i Anasztazji z Potockich. Ukończył gimnazjum Marii Magdaleny w Poznaniu, studiował prawo na Uniwersytecie Berlińskim. W cesarstwie austro-węgierskim wiceprezes Krajowej Dyrekcji Skarbu, od 1901 r. w randze tajnego radcy. W latach 1906–1908 minister skarbu w rządzie austriackim (Przedlitawii). W 1913 r. mianowany namiestnikiem Galicji, urząd ten sprawował do 1915 r. W latach 1908–1914 poseł do Sejmu Krajowego Galicji, w latach 1909–1918 członek Izby Panów Rady Państwa. Po przeprowadzeniu się w 1919 r. do Poznania został prezesem Naczelnej Organizacji Przemysłu Spirytusowego w Polsce oraz prezesem rad nadzorczych Zachodnio-Polskiego Zjednoczenia Spirytusowego w Poznaniu i Centrali Spirytusowej w Poznaniu. Kawaler Wielkiego Krzyża Orderu Leopolda z Brylantami, Orderu Żelaznej Korony I kl., Wielkiego Krzyża Orderu Franciszka Józefa. Żonaty z Wandą z Zaborowskich. Zmarł 10 lipca 1923 r. w Poznaniu; tymczasowo pochowany na poznańskim dawnym cmentarzu farnym, losy grobu nieznane.





Na poprzedniej stronie Witold Mora-Korytowski na fotografii sprzed 1905 r. oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie reprodukcja wpisu do Złotej księgi miasta Podgórze oraz fotografia studyjna.

Tytuł nadany uchwałą Rady Miejskiej L. 5725 podjętą na posiedzeniu 17 marca 1914 r. (ANK, sygn. 29/53/10, s. 586–587), gdy stanowisko burmistrza sprawował Franciszek Jerzy Maryewski. W uzasadnieniu przywołano prace prowadzone na rzecz nowej ordynacji wyborczej do Sejmu Krajowego oraz zmiany statutu dla Galicji. Wręczenie dyplomu nastąpiło 30 maja 1915 r. w Białej, gdzie ewakuowano Namiestnictwo z Lwowa. Uehonorowanie uwiecznione zostało w Księżce obywateli Miasta Podgórze zwanej Złotą księgą (ANK, sygn. 29/53/33, s. 55). Mocą uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVIII/319/15 z 24 czerwca 2015 r. włączony został w poczet honorowych obywateli miasta Krakowa (patrz także s. 180).



JULIUSZ FRANCISZEK LEO

poseł do Rady Państwa w Wiedniu,
prezydent miasta Krakowa



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA PODGÓRZA
NADANY 17 MARCA 1914 ROKU**



*...w dowód uznania niepospolitych zasług i obfitej w zba-
wienne skutki działalności około przeprowadzenia ordy-
nacji wyborczej sejmowej i zmiany statutu krajowego...*

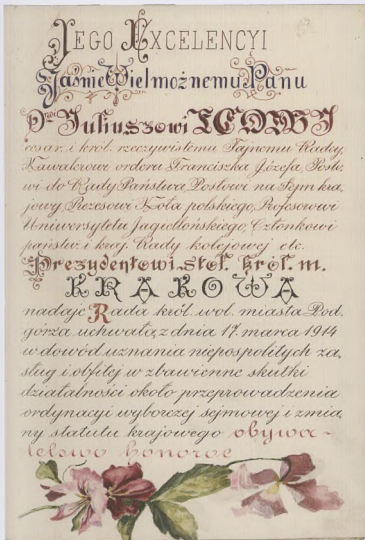
(z wpisu do Złotej księgi – ANK, sygn. 29/53/33, s. 57)



Juliusz Leo

Juliusz Franciszek Leo, prawnik, ekonomista, polityk, prezydent Krakowa. Urodzony 15 września 1861 r. w Stebniku koło Drohobycza, syn Juliusza, radcy górniczego, i Krystyny z Holzträgerów. Studiował na Uniwersytecie Jagiellońskim. W 1884 r. doktor praw, w 1888 r. docent nauk skarbowości, od 1892 r. jako profesor wykładał w UJ skarbowość i prawo skarbowe. W 1893 r. wybrany do Rady Miejskiej w Krakowie, w której zasiadał przez ćwierć wieku, do 1918 r. W 1904 r. wybrany prezydentem miasta – urząd ten pełnił do śmierci w 1918 r., z przerwą w listopadzie 1914 r., gdy wyjechał do Wiednia, a władze galicyjskie zawiesiły działanie Rady Miejskiej i powołały komisarza rządowego; szybki powrót zapewnił kontynuację prezydentury i dokończenie dzieła życia, którym było utworzenie Wielkiego Krakowa. W latach 1901–1914 zasiadał w Sejmie Krajowym Galicji, w latach 1911–1918 w wiedeńskiej Radzie Państwa, gdzie prezesował Kołu Polakiemu. W 1914 r. współtworzył Naczelny Komitet Narodowy i początkowo stał na jego czele. Piastował godność tajnego radcy. Odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Franciszka Józefa. Żonaty z Wilhelminą Cecylią z Klęskich, mieli trzech synów i dwie córki. Zmarł 21 lutego 1918 r. w Krakowie; pochowany tamże w grobowcu-pomniku na cmentarzu Rakowickim.





Na poprzedniej stronie Juliusz Franciszek Lea w stroju staropolskim na portrecie pędzla Teodora Grotta oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie reprodukcja wpisu do Złotej księgi miasta Podgórza oraz miejsce spoczynku Juliusza Franciszka Lea – grób z pomnikiem między kwaterymi 3–4 i 5–6 cmentarza Rakowickiego w Krakowie.

Tytuł nadany uchwałą Rady Miejskiej L. 5726 podjętą na posiedzeniu 17 marca 1914 r. (ANK, sygn. 29/53/10, s. 586–587), gdy stanowisko burmistrza sprawował Franciszek Jerzy Maryewski. W uzasadnieniu przywołano dzieło Wielkiego Krakowa i prace na rzecz nowej ordynacji wyborczej do Sejmu Krajowego. Dyplom (patrz s. 172) wręczono 7 czerwca 1915 r. w Pałacu Larischa (patrz s. 180). Honorowe obywatelstwo Juliusza Franciszka Lea uwiecznione zostało w Księżce obywateli Miasta Podgórza zwanej Złotą księgą (ANK, sygn. 29/53/33, s. 57). Mocą uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVIII/319/15 z 24 czerwca 2015 r. włączony został w poczet honorowych obywateli miasta Krakowa (patrz także s. 166–167).



KAZIMIERZ JUNOSZA-GAŁECKI

szeft sekcji w Ministerstwie Skarbu w Wiedniu

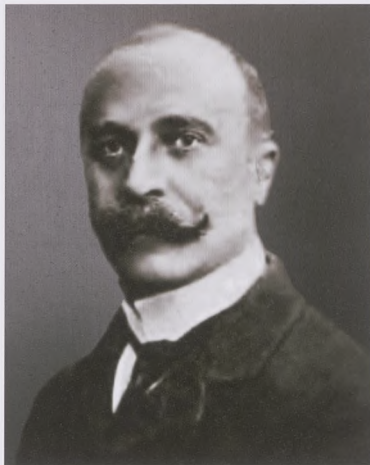


**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA PODGÓRZA
NADANY 17 MARCA 1914 ROKU**



*...w dowód uznania niepospolitych zasług
dla dobra m. Podgórze...*

(z wpisu do Złotej księgi – ANK, sygn. 29/53/33, s. 59)

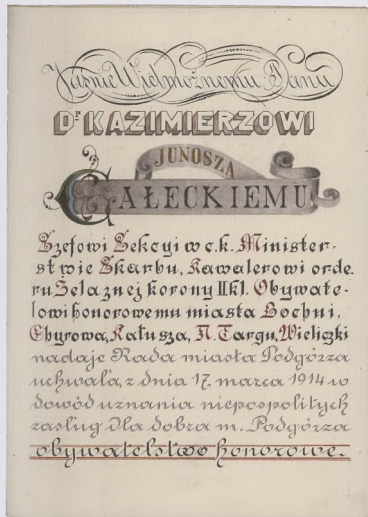


Kazimierz Bartolomeusz Junosza-Gałęcki, herbu Junosza, prawnik, urzędnik administracji austriackiej i II Rzeczypospolitej, wiedeński minister, wojewoda krakowski. Urodzony 10 lipca 1863 r. w Czarnym Dunajcu, syn Ludwika, poborcy podatkowego. Doktor praw po Uniwersytecie Jagiellońskim, praktykował w krakowskich sądach; w 1891 r. przeszedł do prokuratury skarbowej w Wiedniu i pracy w Ministerstwie Skarbu, gdzie osiągnął szczebel tajnego radcy. W 1918 r. w rządzie austriackim (Przedlitawii) objął tę funkcję ministra ds. Galicji, rok później Polska Komisja Likwidacyjna powierzyła mu reprezentację w Wiedniu. W tymże 1919 r. naczelnik państwa mianował go generalnym delegatem Rządu na Galicję z kompetencjami namiestnika Galicji; urzędował w Krakowie, później we Lwowie. Od 1921 r. pełnił urząd wojewody krakowskiego, z którego został zdymisjonowany w 1923 r. po listopadowych zamieszkach w Krakowie. Przeszedłszy na emeryturę, związał się z kilkoma towarzystwami akcyjnymi. Kawaler austriackiego Orderu Żelaznej Korony II kl. oraz polskiego Krzyża Komandorskiego z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski, honorowy obywatel m.in. Bochni, Kałuszy, Nowego Targu i Wieliczki. Zmarł 10 lipca 1941 r. w Krakowie; pochowany tamże na cmentarzu Rakowickim.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miejskiej L. 5727 podjętą po posiedzeniu 17 marca 1914 r. (ANK, sygn. 29/53/10, s. 586–587), gdy stanowisko burmistrza sprawował Franciszek Jerzy Maryewski. W uzasadnieniu przywołano zasługi związane z pełnionym stanowiskiem w wiedeńskim Ministerstwie Skarbu. Dyplom (patrz s. 173) wręczono w Wiedniu, o czym

prasa poinformowała 19 czerwca 1915 r. (patrz s. 180). Honorowe obywatelstwo Kazimierza Junoszy-Gałęckiego uwiecznione zostało w *Księżce obywateli Miasta Podgórze* zwanej *Złotą księgą* (ANK, sygn. 29/53/33, s. 59). Mocą uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVIII/319/15 z 24 czerwca 2015 r. włączony został w poczet honorowych obywateli miasta Krakowa.



Na poprzedniej stronie fotografia portretowa Kazimierza Junoszy-Gałęckiego sprzed 1928 r. oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie reprodukcja wpisu do *Złotej księgi miasta Podgórze* oraz miejsce spoczynku – grobowiec w pasie Ld na cmentarzu Rakowickim w Krakowie.



KS. WŁADYSŁAW BANDURSKI

biskup pomocniczy archidiecezji lwowskiej,
naczelný kapelan Wojska Litwy Środkowej

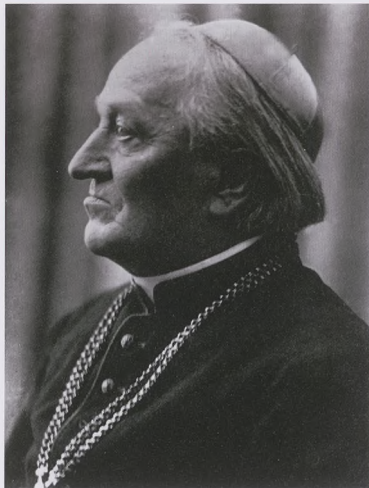


**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 28 STYCZNIA 1932 ROKU**



*...w uznaniu Jego wiekopomnych zasług budzenia miłości
Ojczyzny w najszerszych warstwach społeczeństwa ...
w dobie ciężkich walk o niepodległość Narodu...*

(z uchwały Tymczasowej Rady Miejskiej – DZRMK 1932, nr 1, s. 4)



Władysław Bandurski

Władysław Bandurski, duchowny rzymskokatolicki, biskup pomocniczy, kapelan wojskowy. Urodzony 25 maja 1863 lub 1865 r. w Sokalu nad Bugiem, obecnie na Ukrainie, syn Wincentego, rzemieślnika, i Zofii z Haraszkiewiczów. W 1887 r. otrzymał święcenia, w 1889 r. uzyskał doktorat z filozofii na rzymskim Uniwersytecie Gregoriańskim. Katecheta, prefekt szkół lwowskich, od 1894 r. w Krakowie – kapelan i sekretarz kard. Jana Puzyny, kanclerz konsystorza, prałat papieski. Natchniony, patriotyczny kaznodzieja, zwany „Złotoustym”. Od 1907 r. biskup sufragan archidiecezji lwowskiej, w okresie odzyskiwania niepodległości związany z Naczelnym Komitetem Narodowym, *de facto* biskup kapelan Legionów Polskich. Od 1918 r. w Wojsku Polskim, w 1920 r. mianowany naczelnym kapelanem Wojska Litwy Środkowej. Wspierał powstający Związek Harcerstwa Polskiego. Doktor h.c. Uniwersytetu we Lwowie, honorowy obywatel także Lwowa, odznaczony m.in. Krzyżem Srebrnym Orderu *Virtuti Militari*, Wielką Wstęgą i Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Niepodległości, Krzyżem Walecznych, Złotym Krzyżem Zasługi. Zmarł 6 marca 1932 r. w Wilnie; pochowany w tamtejszej katedrze; w 1996 r. prochy przeniesiono do Katedry Polowej Wojska Polskiego w Warszawie.



Hasło specjalny dodatek: „KURYER GOSPODARSKI I FINANSOWY”

25 gr.

ILUSTROWANY

KURYER CODZIENNY

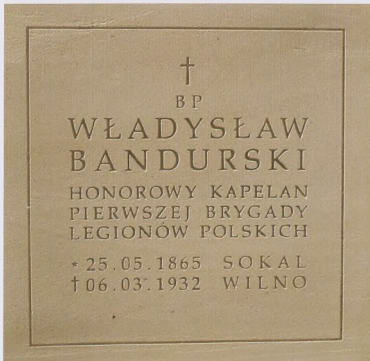
Założyciel i naczelny Redaktor Marian Gubrowski

Kraków, Wieropola 1.

ODDZIAŁY:

Rok XXIII. Kraków, sobota 30 stycznia 1932. Nr. 30.

Tytuł nadany uchwałą Tymczasowej Rady Miejskiej w Krakowie podjętą na posiedzeniu jawnym 28 stycznia 1932 r. (DzRMK 1932, nr 1, s. 3–4), gdy urząd prezydenta miasta pełnił Władysław Belina-Prażmowski. Wyróżnienie zbiegło się z jubileuszem 25-lecia sakry biskupiej uhonorowanego. Ksiądz biskup przebywał wówczas w Wilnie złożony chorobą, zmarł niebawem, niewiele ponad miesiąc później. Nie ustalono, czy delegacja miejska zdążyła przekazać mu dyplom związany z godnością honorowego obywatela miasta Krakowa.



Ze zbiorów p. Wojtyły.

Z okazji nadania obywatelstwa honorowego m. Krakowa J. E. ks. biskupowi Bandurskiemu, zamieszczamy powyżej historyczne zdjęcie z 1916 roku, przedstawiające ks. biskupa Bandurskiego w towarzyszeniu ówczesnego brygadiera J. Piłsudskiego przed ziemianką 5 p. Legionów na Górze Polskiej.

Na poprzedniej stronie fotografia portretowa ks. bp. Władysława Bandurskiego z roku 1932 i własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie fotografia prasowa z „Ilustrowanego Kuriera Codziennego” z 1932 r., nr 30, oraz płyta nagrobna w aktualnym miejscu spoczynku ks. biskupa w Katedrze Polowej Wojska Polskiego pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski w Warszawie – przeniesienie szczątków nastąpiło w roku 1996, natomiast w roku 2018 w bazylice w Wilnie w przebudowanej kaplicy, teraz nazywanej Kaplicą Czterech Biskupów, przywrócono pomnik nagrobny ks. bp. Władysława Bandurskiego.

JÓZEF PIŁSUDSKI

żołnierz, pierwszy marszałek Polski,
polityk

TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 3 PAŹDZIERNIKA 1933 ROKU



...Wódz Narodu ... Niepodległej Polski wskrzesiciel,
obrońca i budowniczy...

(z zapisu w dyplomie – ANK, sygn. 29/670/3575)



J. Piłsudski

Józef Klemens Piłsudski (przydomek: **Komendant, Działek, Marszałek, Ziuk**), herbu Kościesza (odmiana), wojskowy, marszałek, naczelny wódz i naczelnik państwa, premier. Urodzony 5 grudnia 1867 r. w Żuławie na Wileńszczyźnie, syn Józefa Wincentego Piotra i Marii z Billewiczów. Od 1893 r. w Polskiej Partii Socjalistycznej, jedna z czołowych postaci walk o niepodległą Polskę. W 1912 r. komendant polskich sił zbrojnych, w 1914 r. twórca I Kompanii Kadrowej i 1. pułku (następnie brygady) Legionów Polskich, w 1918 r. naczelnik państwa i naczelny dowódca Wojska Polskiego, od 1920 r. marszałek Polski, dowódca w wojnie polsko-rosyjskiej. W latach 1922–1923 szef Sztabu Generalnego, w 1926 r. po zbrojnym zamachu stanu przejął władzę w państwie – do śmierci minister spraw wojskowych i naczelny wódz na stan wojny, w latach 1926–1928 i 1930 premier rządu. Wprowadził w państwie reżim autorytarny. Obok wielu krajowych i obcych odznaczeń honorowy obywatel stu kilkudziesięciu miast, doktor h.c. m.in. Uniwersytetu Jagiellońskiego. Żona: z Marią z Koplewskich 1^a Juszkiewicz, następnie z Aleksandrą ze Szczerbińskich, z którą miał córki Wandę i Jadwigę. Zmarł 12 maja 1935 r. w Warszawie; spoczywa w krypcie katedry na Wawelu, jego serce umieszczono w mauzoleum Matka i Serce Syna na cmentarzu Na Rossie w Wilnie.





Na poprzedniej stronie portret Józefa Piłsudskiego pędzla Wojciecha Kossaka wykonany w 1928 r. i własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry w udekorowanej sali Obrad Rady Miejskiej w Pałacu Wielkopolskich prezydent Mieczysław Kaplicki, stojąc, referuje wniosek w sprawie honorowego obywatelstwa dla marszałka Józefa Piłsudskiego, obok sekretarz Rady Tadeusz Piotrowski, z przodu wiceprezydenci miasta, od lewej strony Witold Ostrowski, Stanisław Kłimecki i Ignacy Londau; niżej medal średnicy 60 mm wybity w brązie według projektu Stanisława Kazimierza Ostrowskiego w pierwszą rocznicę śmierci marszałka oraz miejsce spoczynku – metalowy sarkofag w krypcie pod Wieżą Srebrnych Dzwonów w katedrze na Wawelu.

Tytuł nadany uchwałą Tymczasowej Rady Miejskiej w Krakowie podjętą na nadzwyczajnym uroczystym posiedzeniu 3 października 1933 r. (DzRMK 1933, nr 10, s. 263), gdy urząd prezydenta miasta pełnił Mieczysław Kaplicki. Był on referentem wniosku i przedstawiał jego uzasadnienie. Jednocześnie na posiedzeniu tym dotychczasowej ul. Wolskiej nadano nazwę ul. Józefa Piłsudskiego. Wręczenie dyplomu miało miejsce prawdopodobnie kilka dni później, 6 października, podczas Święta Jazdy Polskiej w 250. rocznicę odsieczy wiedeńskiej, przed defiladą jazdy konnej na Błoniach, gdy w namiotach na boisku Juwenii marszałek podejmował przedstawicieli kleru, miasta, wojskowości i korpusu dyplomatycznego („Czas” 1933, nr 230).



KS. ADAM STEFAN KSIĄŻĘ SAPIEHA

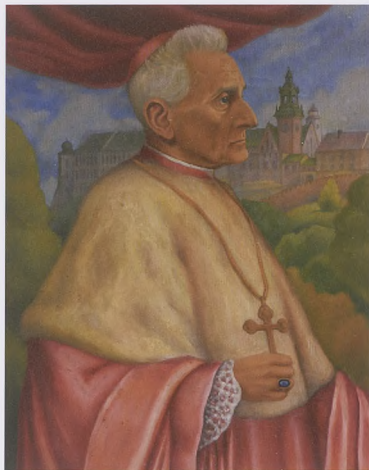
arcybiskup metropolita krakowski,
kardynał



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 12 CZERWCA 1937 ROKU



...[za] ogrom zasług położonych dla dobra Polski i miasta
Krakowa w ciągu minionego ćwierćwiecza...
(z zapisu w dyplomie – ANK, sygn. 29/645/430, poz. 40)



Adam Sapieha

Adam Stefan Stanisław Bonifacy Sapieha-Kodeński z Krasiczyna, książę, herbu Lis, duchowny rzymskokatolicki, kardynał, arcybiskup metropolita krakowski. Urodzony 14 maja 1867 r. w Krasiczynie, w powiecie przemyskim, syn Adama Stanisława, honorowego obywatela Podgórza z 1894 r. (por. s. 342–343), i Jadwigi Klementyny z Sanguszków. Doktor praw po Uniwersytecie Laterańskim, studia teologiczne ukończył w Innsbrucku. Święcenia kapłańskie przyjął w 1893 r. Kanonik archikatedry lwowskiej, od 1906 r. w Kurii Rzymskiej, w 1911 r. otrzymał sakrę biskupią – diecezją (od 1925 r. metropolią) krakowską rządził przez 40 lat. Dopiero w 1946 r. otrzymał nominację kardynalską. Stanowczy w przekonaniach, niezależny wobec władz świeckich, zyskał miano „Księcia Niezłomnego”. Odznaczony papieskim Krzyżem „Pro Ecclesia et Pontifice”, austriackimi Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Franciszka Józefa i Orderem Korony Żelaznej oraz w II RP Orderem Orła Białego, Wielką Wstęgą Orderu Odrodzenia Polski i Orderem Odrodzenia Polski II kl. Doktor h.c. teologii Uniwersytetu Jagiellońskiego i Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, honorowy obywatel także Oświęcimia i Nowego Sącza. Zmarł 23 lipca 1951 r. w Krakowie; spoczywa w krypcie biskupów w katedrze na Wawelu.





Tytuł nadany uchwałą Rady Miejskiej w Krakowie podjętą na uroczystym posiedzeniu 12 czerwca 1933 r. (GUZMK 1937, nr 6, s. 127, 129), gdy urząd prezydenta miasta pełnił Mieczysław Kaplicki. Był on sprawozdawcą wniosku i przedstawiał jego uzasadnienie. Szerszym kontekstem uhonorowania był uroczysty obchód jubileusz 25-lecia sakry biskupiej. Wręczenie dyplomu miało miejsce w tym samym dniu – delegacja z przedstawicielami prezydium miasta i Rady Miejskiej z prezydentem Mieczysławem Kaplickim na czele udała się do Pałacu Biskupiego, gdzie wręczono uhonorowanemu dokument w skórzanej tece ozdobionej kutym w srebrze herbem Krakowa (dzieło Kazimierza Witkiewicza powstałe w Muzeum Przemysłowym).

Na poprzedniej stronie centralny fragment portretu arcybiskupa metropolity namalowanego przez Czesława Cuińarowicza w 1949 r., eksponowanego w auli św. Maksymiliana klasztoru Franciszkanów w Krakowie, oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie fotografia portretowa Adama Stefana Sapiehy wykonana w 1930 r. dla *Koncernu Ilustrowany Kurier Codzienny* oraz fotografia z 12 czerwca 1937 r., gdy bezpośrednio po uchwaleniu przez Radę Miejską honorowego obywatelstwa dla Adama Stefana Sapiehy delegacja miejska w prezydentem gubinie przygotowywała się do przejścia do Pałacu Biskupiego celem wręczenia dyplomu – dyplom ten prezentuje prezydent miasta Mieczysław Kaplicki, od lewej stoją wiceprezydent Rudolf Radzyński, radny Kazimierz Kumaniecki, wiceprezydent Stanisław Klimecki i ławniczka w Zarządzie Miejskim br. Urszula Łubieńska, natomiast po przeciwległej stronie prezydenta radny ks. kanonik Andrzej Moliniski (patrz także s. 75).

HONOROWI OBYWATELE
KRAKOWA
W POLSCE LUDOWEJ

LUDWIK SOLSKI (LUDWIK NAPOLEON SOSNOWSKI)

aktor, reżyser,
były dyrektor teatru



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA
NADANY 28 KWIEŚNIA 1951 ROKU**



*...za ... wieloletni trud i zasługi
dla sztuki polskiej...*

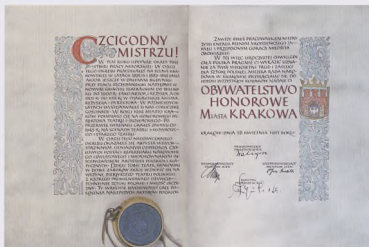
(z zapisu w dyplomie – MK, nr inw. R-37)



Ludwik Napoleon Karol Sosnowski, pseudonim **Ludwik Solski**, aktor, reżyser, dyrektor teatru. Urodzony 20 stycznia 1855 r. w Gdowie, syn Franciszka, powstańca listopadowego, i Stanisławy z Woyciechowskich. Debiutował na scenie w Krakowie w 1876 r., grał w teatrzykach objazdowych, od 1883 r. ponownie w Krakowie, od 1900 r. we Lwowie. W latach 1905–1913 był dyrektorem Teatru Miejskiego w Krakowie (od 1909 r. im. Juliusza Słowackiego). W 1913 r. przeniósł się do Warszawy – do 1939 r. grał i reżyserował na najważniejszych scenach całego kraju. W 1944 r. powrócił do Krakowa, do śmierci aktywny zawodowo. Osiągnął status jednego z najwybitniejszych polskich artystów dramatycznych. Odznaczony m.in. pod zaborem Cesarskim Austriackim Orderem Franciszka Józefa, w II RP Krzyżem Oficerskim i Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, w PRL Orderem Budowniczych Polski Ludowej. W 1954 r. w 80-lecie pracy scenicznej otrzymał doktorat h.c. Uniwersytetu Jagiellońskiego. Żonaty z aktorką Michaliną Anną Smolą, następnie z aktorką Karoliną Ireną Poświk, z którą miał córkę Annę Sosnowską, na koniec z Anną z Mrowińskich 1° Pieczyńską. Zmarł 19 grudnia 1954 r. w Krakowie; spoczywa w Krypcie Zasłużonych na krakowskiej Skałce.



Tytuł nadany uchwałą Miejskiej Rady Narodowej w Krakowie nr sesji V/51 podjętą 28 kwietnia 1951 r. (ANK, sygn. MNR 2, nllb), gdy równorzędny prezydenturze urząd przewodniczącego Prezydium Rady pełnił Marcin Waligóra. Wyróżnienie nastąpiło w ramach obchodów jubileuszu 75-letnia pracy scenicznej uhonorowanego. Wręczenie dyplomu miało miejsce 28 kwietnia 1951 r. w Teatrze im. Juliusza Słowackiego podczas uroczystej gali państwowej związanej ze wspomnianym jubileuszem. Kopia dyplomu została zdeponowana w Muzeum Krakowa.



Na poprzedniej stronie portret Ludwika Solskiego pędzla Alfonsa Karpinińskiego namalowany w Krakowie w 1935 r. oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie na fotografii z 1935 r. Ludwik Solski w swoim warszawskim mieszkaniu przy pamiętkach po zaprzyjaźnionym Stanisławie Wyspiańskim – we wrześniu 1939 r. w wyniku bombardowania mieszkanie to wraz z jego cenną zawartością doszczętnie spłonęło; z prawej strony medal o średnicy 60 mm wybity w brązie w 1925 r. wg projektu Wincentego Wabia-Wabńskiego w jubileusz 50-lecia pracy scenicznej artysty, reprodukcja oryginału dyplomu honorowego obywatelstwa Ludwika Solskiego (patrz także s. 144) oraz jego sarkofag w Krypcie Zasłużonych na Skałce w podziemiach bazyliki św. Michała Archanioła i św. Stanisława Biskupa w Krakowie.



IWAN KONIEW

marszałek
Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA
NADANY 23 KWIEŚNIA 1955 ROKU
ANULOWANY UCHWAŁĄ RADY MIASTA KRAKOWA
Z 8 MAJA 1992 ROKU



...dla dowódcy I Frontu Ukraińskiego Armii Radzieckiej,
którego bohaterskie wojska ... wyzwoliły Kraków spod
okupacji hitlerowskiej i ocaliły go przed zniszczeniem...

(z notatki w dzienniku „Echo Krakowskie” z 1955 r., nr 97)



Iwan Stepanowicz Koniew, rosyjski wojskowy, marszałek ZSRR. Urodzony 28 grudnia 1897 r. we wsi Łodejno w rosyjskim obwodzie kirowskim. Od 1916 r. w armii carskiej na Froncie Południowo-Zachodnim, zdemobilizowany w 1918 r. W 1934 r., po ukończeniu Akademii Wojskowej w Moskwie, dowodził na Dalekim Wschodzie, Zabajkału i północnym Kaukazie. W czasie II wojny światowej dowodził Frontem Zachodnim i Frontem Kalinińskim, od 1943 r. Frontem Stepowym, uczestnik bitwy na łuku kurskim. Od 1944 r. marszałek na czele 1. Frontu Ukraińskiego – jego wojska przeszły przez Kraków (ukuto określenie *manewr, który ocalił Kraków*), Górny Śląsk i wzięły udział w zdobyciu Berlina. Po wojnie wiceminister obrony ZSRR, w 1955 r. pierwszy dowódca powstałych sił zbrojnych Układu Warszawskiego. W 1956 r. tłumił powstanie węgierskie, w latach 1961–1962 w czasie kryzysu berlińskiego dowodził wojskami radzieckimi w NRD. Odznaczony m.in. Złotą Gwiazdą Bohatera Związku Radzieckiego, wśród polskich odznaczeń Krzyż Wielki Orderu Wojennego Wirtuti Militari i Krzyż Wielki Orderu Odrodzenia Polski. Zmarł 21 maja 1973 r. w Moskwie; pochowany tamże pod Murem Kremłowski.





Na poprzedniej stronie zdjęcie portretowe Iwana Koniewa z 1945 r. oraz własnoręczny podpis uhonorowanego złożony w księdze pamiątkowej miasta podczas uroczystości nadania honorowego obywatelstwa 23 kwietnia 1955 r. Na tej stronie fotografie z pobytu delegacji partyjno-rządowej ZSRR w Krakowie w tymże dniu z godzin przedpołudniowych spędzonych w Nowej Hucie; na zdjęciu u góry od lewej strony marszałek Związku Radzieckiego, zastępca ministra obrony narodowej Iwan Koniew i sekretarz generalny KC KPZR Nikita Chruszczow; na zdjęciu obok podczas występu Zespołu Pieśni i Tańca Nowej Huty od lewej strony Iwan Koniew, Nikita Chruszczow, I sekretarz KC PZPR Bolesław Bierut i dyrektor Huty im. Lenina Antoni Czechowicz.

Tytuł nadany uchwałą Miejskiej Rady Narodowej w Krakowie nr 17/55 sesji IV podjętą 23 kwietnia 1955 r. (ANK, sygn. MNR 15, nlb), gdy przewodniczącym prezydium Rady był Tadeusz Mrugacz. Akt ten miał miejsce w czasie wizyty delegacji partyjno-rządowej ZSRR w Krakowie z I sekretarzem KC KPZR Nikitą Chruszczowem na czele i Iwanem Koniewem w składzie, przy asyście Bolesława Bieruta. W tym samym dniu władze miasta wydały przyjęcie na cześć delegacji w swojej siedzibie, gdzie wręczono dyplom honorowego obywatelstwa. Nadto Tadeusz Mrugacz nałożył na ramiona uhonorowanego jakoby oryginalny łańcuch średnowiecznych burmistrzów Krakowa (Garlicki 2003). Uchwałą Miejskiej Rady Narodowej o nadaniu honorowego obywatelstwa Iwanowi Koniewowi anulowano uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LI/357/92 podjętą 8 maja 1992 r. (patrz także s. 120–122, 155).



JÓZEF CYRANKIEWICZ

premier Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

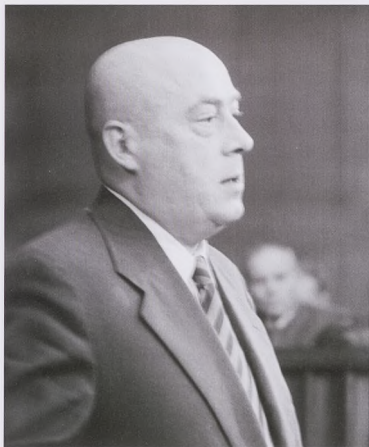


TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA
NADANY 26 KWIEŹNIA 1961 ROKU
ANULOWANY UCHWAŁĄ RADY MIASTA KRAKOWA
Z 8 MAJA 1992 ROKU



...[wyraz] najwyższego uznania i podziękowania za ...
zasługi dla całego kraju –
a w tym i dla rozwoju miasta...

(z notatki w „Dzienniku Polskim” z 1961 r., nr 142)



Józef - Cyrankiewicz

Józef Adam Zygmunt Cyrankiewicz, polityk Polski Ludowej, działacz Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, premier rządu z 23-letnim stażem na tym urzędzie, przewodniczący Rady Państwa PRL. Urodzony 23 kwietnia 1911 r. w Tarnowie. Od 1931 r. działacz Polskiej Partii Socjalistycznej okręgu krakowskiego, we wrześniu 1939 r. jako podporucznik w artylerii konnej, zbiegł z niewoli, działał w podziemnej PPS Wolność–Równość–Niepodległość i Gwardii Ludowej w Krakowskiem. W latach 1941–1945 więziony przy ul. Montelupich w Krakowie i w Konzentrationslager Auschwitz, uczestnik konspiracji obozowej. Po wojnie w kierownictwie PPS, od 1948 r. w PZPR – do 1975 r. w jej władzach centralnych. Wielokadencyjny poseł na Sejm PRL z Krakowa. W czasach Bolesława Bieruta i Władysława Gomułki w latach 1947–1952 i 1954–1970 prezes Rady Ministrów, po wydarzeniach grudnia 1970 r., za Edwarda Gierka, do roku 1972 przewodniczący Rady Państwa. Od 1973 r. na czele Ogólnopolskiego Komitetu Pokoju. Odznaczony m.in. Orderem Budowniczych Polski Ludowej, Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski i Orderem Sztandaru Pracy I kl., wśród zagranicznych odznaczeń francuski Krzyż Wielki Orderu Legii Honorowej. Zmarł 20 stycznia 1989 r. w Warszawie; pochowany tamże na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach.



Tytuł nadany uchwałą Rady Narodowej w m. Krakowie nr I/1/61 podjętą 26 kwietnia 1961 r. (ANK, sygn. MNR 34, nlb), gdy przewodniczącym Prezydium Rady był Zbigniew Skolicki. Tenże wnioskował o uhonorowanie prezesa Rady Ministrów za popieranie spraw krakowskich, w tym rozbudowy Huty im. Lenina. Okolicznością dodatkową była 50. rocznica urodzin Józefa Cyrankiewicza. Wręczenie dyplomu nastąpiło 16 czerwca 1961 r. w gabinecie przewodniczącego Prezydium Rady (prezydenckim). Uehonorowanemu towarzyszyła mieszkająca w Krakowie jego matka, Regina. Uchwałą Rady Narodowej w m. Krakowie o nadaniu honorowego obywatelstwa Józefowi Cyrankiewiczowi anulowano uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LI/357/92 podjętą 8 maja 1992 r. (patrz także s. 120–122).



Na poprzedniej stronie zdjęcie portretowe Józefa Cyrankiewicza z 1956 r. oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie wręczenie przez Zbigniewa Skolickiego dyplomu honorowego obywatelstwa 16 czerwca 1961 r. w gabinecie prezydenckim (widoczna dekoracja gabinetu inicjałem uhonorowanego), matka Józefa Cyrankiewicza, Regina, oglądająca dyplom oraz scena po wręczeniu Józefowi Cyrankiewiczowi dodatkowego wyróżnienia w postaci złotej odznaki „Za pracę społeczną dla miasta Krakowa”.

LUDVÍK SVOBODA

generał armii,
prezydent Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA
NADANY 2 WRZEŚNIA 1969 ROKU
ANULOWANY UCHWAŁĄ RADY MIASTA KRAKOWA
Z 8 MAJA 1992 ROKU



...dając wyraz najwyższego uznania za wspólną
i zwycięską walkę
z hitlerowskim najeźdźcą...

(z zapisu w kopii dyplomu – kopia ta tylko w reprodukcji UMK)



Ludvík Svoboda, czechosłowacki wojskowy, polityk, prezydent Czechosłowacji. Urodzony 25 listopada 1895 r. w Hroznatinie na czeskiej Wysoczyźnie. Od 1915 r. w armii austro-węgierskiej, jeniec rosyjski, uczestnik rosyjskiej wojny domowej po stronie antybolszewickiej („białych”). Od 1921 r. w wojsku czechosłowackim, dowódca batalionu. Po udziale w polskiej kampanii wrześniowej 1939 r. internowany w ZSRR, organizator czechosłowackiego wojska u boku Armii Czerwonej. W 1945 r. z awansem na generała armii objął Ministerstwo Obrony Narodowej, w latach 1950–1951 pełnił funkcję wicepremiera rządu. Odsunięty od władzy, zrehabilitowany w 1954 r., został rektorem Akademii Wojskowej im. Klementa Gottwalda. Od 1948 r. członek Komunistycznej Partii Czechosłowacji, w centralnych władzach, w latach 1948–1968 parlamentarzysta. Od 1958 r. na emeryturze, po „praskiej wiosnie” w 1968 r. objął urząd prezydenta Czechosłowacji – pełnił go do 1975 r. Odznaczony m.in. Złotą Gwiazdą Bohatera Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej, wśród polskich odznaczeń Krzyż Wielki Orderu Wojennego Wirtuti Militari i Krzyż Wielki Orderu Odrodzenia Polski. Zmarł 20 września 1979 r. w Pradze; pochowany także w Narodowym Miejscu Pamięci na Žižkovie; w 1993 r. prochy przeniesiono na cmentarz w Kromieryżu.



W ponad tysiącletnich dziejach bratnich naszych narodów doniosłą rolę odegrały długowiekowe więzy narodu polskiego oraz czeskiego i słowackiego, bohaterski opór naszych narodów w latach drugiej wojny światowej przeciwko ludobójczemu faszyzmowi, a szczególnie lata budowy w naszych krajach ustroju socjalistycznego.

*P*omni przeto na te zwiazki – dajac wyraz najwzajemniejszemu umiarkowaniu i zwycięskiej walce z hitlerowskim najeźdźcą, za wielki wkład w dzieło umacniania wspólnoty państw socjalistycznych oraz przyjaźni i współpracy między naszymi narodami, w trzydziestą rocznicę powołania w naszym mieście Krakowie Legionu Czechosłowackiego i podjęcia przez niego razem z żołnierzami polskimi działań bojowych przeciwko agresji niemieckiego imperializmu –

RADA NARODOWA MIASTA KRAKOWA
rada
GENERALOWI ARMII LUDWIKOWI SWOBODZIE

Przewodniczący Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej
Organizatorowi i Dowódcy Legionu Czechosłowackiego

Honorowe Obywatelstwo Miasta Krakowa

SEKRETARZ PRZEDSIADANIA
Kazimierz Lepiński

Przewodniczący
Władysław
Jędrzejko
Alina Graczyńska
Stanisław Hrybiński
Władysław Kłopot



PRZEWODNICZĄCY PRZESIEDZANIA
Jerzy Pękala

Zastępcy Przewodniczącego Przewodnic
Edward Cichoń
Jan Gucioński
Jan Sokoł

W Krakowie, 2 września 1969 r.

Tytuł nadany uchwałą Rady Narodowej m. Krakowa nr II/9/69 podjętą 2 września 1969 r., gdy przewodniczącym Prezydium Rady był Jerzy Pękala. Honorowe obywatelstwo wręczono podczas odbywającej się w dniach 1–3 września tegoż roku oficjalnej wizyty państwowej w Polsce delegacji Czechosłowacji z prezydentem Ludvíkem Svobodą na czele. Delegacja bawiła w Krakowie 2 września, w tym dniu Rada Narodowa przyznała tytuł, podkreślając przy tym rolę uhonorowanego w utworzeniu i dowodzeniu Legionem Czechów i Słowaków wspierającym Polaków we wrześniu 1939 r. Po przerwie w posiedzeniu na sali Obrad zjawił się prezydent Czechosłowacji celem odebrania dyplomu. Uchwałą Rady Narodowej m. Krakowa o nadaniu honorowego obywatelstwa Ludvíkowi Svobodzie anulowano uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LI/357/92 podjętą 8 maja 1992 r. (patrz także s. 120–122).



Na poprzedniej stronie zdjęcie portretowe Ludvíka Svobody z 1968 r. oraz własnoręczny podpis uhonorowanego złożony 2 września 1969 r. w księdze pamiątkowej miasta podczas uroczystości nadania honorowego obywatelstwa. Na tej stronie u góry reprodukcja kopii dyplomu honorowego obywatelstwa Ludvíka Svobody (patrz także s. 145); niżej wręczenie dyplomu przez Jerzego Pękala w sali Obrad Rady.

MICHAŁ ROLA-ŻYMIERSKI (MICHAŁ ŁYŻWIŃSKI)

marszałek Polski
w Ludowym Wojsku Polskim



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA
NADANY 27 KWIEŹNIA 1981 ROKU
ANULOWANY UCHWAŁĄ RADY MIASTA KRAKOWA
Z 8 MAJA 1992 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Polski Ludowej, jej niepodległości
i pokojowego rozwoju...

(z zapisu w kopii dyplomu – kopia ta tylko w reprodukcji UMK)



Rola-Żymierski

Michał Rola-Żymierski (przed zmianą nazwiska Michał Łyżwiński), wojskowy, marszałek Polski, minister obrony, naczelny dowódca Wojska Polskiego. Urodzony 4 września 1890 r. w Krakowie. Od 1914 r. w Legionach Polskich, dowódca pułku Strzelców Polskich. Od 1919 r. pułkownik w Wojsku Polskim, w wojnie polsko-rosyjskiej dowodził dywizją. W 1924 r. generał brygady, w przewrocie majowym 1926 r. po stronie rządowej. Rok później skazany za korupcję na 5 lat więzienia i wydalony z wojska. Po 1931 r. we Francji, wstąpił do Komunistycznej Partii Polski, zwerbowany przez wywiad Armii Czerwonej. Pod okupacją niemiecką związany z Polską Partią Robotniczą, w 1944 r. stanął na czele Armii Ludowej. Wszedł do Prezydium Krajowej Rady Narodowej, od 1945 r. marszałek Polski, do 1949 r. minister obrony narodowej i naczelny dowódca Wojska Polskiego. W latach 1953–1955 aresztowany z zarzutem agenturalności – po zwolnieniu odsunięty od aktywności. W latach 1956–1967 wiceprezes Narodowego Banku Polskiego, od 1975 r. honorowy prezes Związku Bojowników o Wolność i Demokrację. Odznaczony m.in. Orderem Budowniczych Polski Ludowej, Krzyżem Wielkim Orderu Virtuti Militari i Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski. Zmarł 15 października 1989 r. w Warszawie; pochowany tamże na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach.



Historyczną tradycją społeczności krakowskiej jest oddawanie czci i najwyższego szacunku ludziom, których życie i praca poszła na społeczność tej szczyt się związkami z nimi.

Wierna tym tradycjom

RADA NARODOWA MIASTA KRAKOWA

nadaje

**HONOROWE OBYWATELSTWO
MIASTA KRAKOWA**

**MARSZAŁKOWI POLSKI
MICHAŁOWI ROLI-ŻYMIERSKIEMU**

uznając Jego szczególne zasługi dla Polski
Ludowej, jej niepodległości i pokojowego
rozwoju, mając we wdzięcznej pamięci Jego
niezrównalną więź z rodzinnym Krakowem.



Przewodniczący Rady

ANDRZEJ KURZ

w Krakowie, 27 kwietnia 1981 r.

Tytuł nadany uchwałą Rady Narodowej Miasta Krakowa nr IX/36/69 podjętą 27 kwietnia 1981 r., gdy przewodniczącym Rady był Andrzej Kurz, a urząd prezydenta miasta sprawował Józef Gajewicz. Tytuł przyznano, podkreślając, że uhonorowany jest krakowianinem z urodzenia. Wręczenie dyplomu nastąpiło 6 maja tegoż roku podczas uroczystej wspólnej sesji Rady Narodowej Miasta Krakowa i Zarządu Wojewódzkiego Związku Bojowników o Wolność i Demokrację w Krakowie poświęconej 60. rocznicy III powstania śląskiego. Uchwałą Rady Narodowej Miasta Krakowa o nadaniu honorowego obywatelstwa Michałowi Roli-Żymierskiemu anulowano uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LI/357/92 podjętą 8 maja 1992 r. (patrz także s. 120–122).



Na poprzedniej stronie zdjęcie portretowe Michała Roli-Żymierskiego oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry reprodukcja kopii dyplomu honorowego obywatelstwa; niżej uwiecznienie aktu wręczenia Michałowi Roli-Żymierskiemu oryginału tego dyplomu przez przewodniczącego Rady Narodowej Andrzeja Kurza podczas jej uroczystej sesji 6 maja 1981 r. w sali Obrad Rady.

HENRYK JABŁOŃSKI

były przewodniczący Rady Państwa
Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej,
przewodniczący Społecznego Komitetu
Odnowy Zabytków Krakowa



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA
NADANY 5 STYCZNIA 1988 ROKU
ANULOWANY UCHWAŁĄ RADY MIASTA KRAKOWA
Z 8 MAJA 1992 ROKU**



*... dzięki osobistemu zaangażowaniu ... dzięki Społecznemu
Komitetowi ... Polacy w kraju i za granicą traktują ocalenie
dziedzictwa narodowego jako patriotyczny obowiązek...*

(z notatki w „Dzienniku Polskim” z 1988 r., nr 14)



Henryk Jabłoński

Henryk Jan Jabłoński, historyk, profesor, działacz partyjny Polskiej Partii Socjalistycznej i Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, polityk Polski Ludowej, przewodniczący Rady Państwa PRL. Urodzony 27 grudnia 1909 r. w Starym Waliszewie w powiecie łowickim. Od 1931 r. w PPS, od 1948 w PZPR – w najwyższych władzach centralnych. Po wrześniu 1939 r. we Francji, walczył o Narwik, działał we francuskim ruchu oporu. Od 1950 r. profesor zwyczajny na Uniwersytecie Warszawskim, od 1956 r. w Polskiej Akademii Nauk, jej długoletni wiceprezes. Posel do Krajowej Rady Narodowej i Sejmu Ustawodawczego z PPS, w latach 1952–1989 w Sejmie PRL w ławach PZPR. Od 1965 minister szkolnictwa wyższego, w latach 1966–1972 minister oświaty i szkolnictwa wyższego. Przez trzy kadencje, w latach 1972–1985, przewodniczący Rady Państwa. W latach 1978–1990 przewodniczący Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa – na cel tej odnowy wprowadził stałą pozycję w budżecie państwa (obecnie w gestii prezydenta RP). Doktor h.c. Uniwersytetu Jagiellońskiego i innych uczelni. Odznaczony m.in. Orderem Budowniczych Polski Ludowej, Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski i Orderem Sztandaru Pracy I kl., wśród zagranicznych odznaczeń francuski Krzyż Wielki Orderu Legii Honorowej i austriacka Wielka Gwiazda Odznaki Honorowej za Zasługi. Zmarł 27 stycznia 1989 r. w Warszawie; pochowany tamże na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach.





Na poprzedniej stronie zdjęcie portretowe Henryka Jabłońskiego z ok. 1975 r. oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry w sali Obrad Rady 18 stycznia 1988 r. wręczenie dyplomu oraz ozdobnej pater z motywami krakowskich zabytków, widoczní: drugi od prawej strony – Henryk Jabłoński, trzeci – przewodniczący Rady Apolinary Kozub, czwarty – prezydent miasta Tadeusz Salwa; niżej wystąpienie uhonorowanego z mównicy przydzielonej sali Obrad Rady.

Tytuł nadany uchwałą Rady Narodowej Miasta Krakowa nr XXXIII/193/88 podjętą 5 stycznia 1988 r., gdy przewodniczącym Rady był Apolinary Kozub, a urząd prezydenta miasta sprawował Tadeusz Salwa. W uzasadnieniu uchwały nadającej honorowy tytuł wyeksponowano zasługi Henryka Jabłońskiego w utworzeniu i prowadzeniu Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa. Wręczenie dyplomu honorowego obywatelstwa nastąpiło na uroczystej sesji Rady Narodowej 18 stycznia 1988 r. zwołanej w 43. rocznicę wyzwolenia Krakowa spod okupacji niemieckiej. Uchwałą Rady Narodowej Miasta Krakowa o nadaniu honorowego obywatelstwa Henrykowi Jabłońskiemu anulowano uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LI/357/92 podjętą 8 maja 1992 r. (patrz także s. 120–122).



SŁAWOMIR MROŻEK

dramatopisarz, prozaik,
rysownik



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA
NADANY 8 CZERWCA 1990 ROKU**



...w uznaniu Jego zasług dla kultury polskiej i światowej
jako pisarza, rysownika i dramaturga; Jego roli
w zwalczaniu totalitaryzmu i ludzkiej głupoty...
(z zapisu w dyplomie – MK, nr inw. R-1776)



Sławomir Mrożek

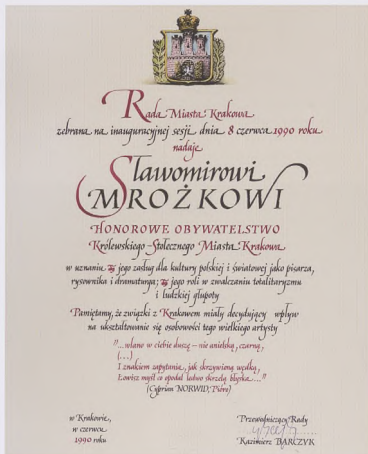
Sławomir Mrożek, pisarz i rysownik, dramaturg. Urodzony 29 czerwca 1930 r. w Borzęcinie w powiecie brzeskim. Ukończył Liceum im. Nowodworskiego w Krakowie, w 1950 r. zadebiutował jako rysownik, w 1953 r. jako literat, pierwszą sztukę teatralną (*Policja*) wydał w 1958 r. Dramatem *Tango* z 1964 r. zdobył światowy rozgłos. Związany z krakowskimi tygodnikami: publikował rysunki w „Przekroju”, prowadził rubrykę satyryczną w „Życiu Literackim”. W 1963 r. wyemigrował, przebywał we Francji, Stanach Zjednoczonych, Niemczech, Włoszech. Ostatecznie osiadł w Meksyku na ranchu La Epifania. Autor listów protestacyjnych: w 1968 r. przeciwko zdławieniu „praskiej wiosny”, w 1981 r. przeciwko stanowi wojennemu w Polsce. W 1996 r. powrócił do kraju, zamieszkał w Krakowie – tu powstała jego autobiografia. W 2008 r. przeniósł się do francuskiej Nicei. Odznaczony Krzyżem Wielkim i Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski oraz francuskim Orderem Narodowym Legii Honorowej. Doktor h.c. m.in. Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zmarł 15 sierpnia 2013 r. w Nicei; spoczął w Krakowie w Panteonie Narodowym przy kościele św.św. Apostołów Piotra i Pawła w Krakowie.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr I/6/90 podjętą 8 czerwca 1990 r. na posiedzeniu inauguracyjnym nowo wybranej, odrodzonej Rady. W tym też dniu funkcję przewodniczącego tego organu objął Kazimierz Barczyk. 20 czerwca tegoż roku Rada Miasta wybrała na prezydenta miasta Jacka Woźniakowskiego. Na tym samym posiedzeniu nastąpiło wręczenie dyplomu honorowego obywatelstwa Sławomirowi Mrożkowi. Wyróżnienie miało miejsce w jubileusz 60-lecia urodzin uhonorowanego oraz 40-lecia debiutu jako rysownika. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa (patrz także s. 130).



Z uroczystości wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 20 czerwca 1990 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Sławomir Mrożek w sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry duplikat dyplomu honorowego obywatelstwa; niżej wręczenie oryginału dyplomu przez przewodniczącego RMK (przy laureacie metropolita krakowski kard. Franciszek Macharski); po lewej stronie uhonorowany podczas wystąpienia.



LECH WAŁĘSA

przewodniczący Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, przyszły prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, laureat Pokojowej Nagrody Nobla

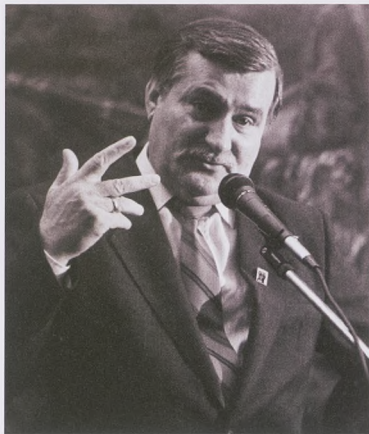


TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 24 SIERPNIĄ 1990 ROKU



...w uznaniu Jego zasług w walce o Polskę wolną i sprawiedliwą, pamiętając, że pokojowymi metodami doprowadził do załamania światowego systemu komunistycznego...

(z zapisu w dyplomie – MK, nr inw. R-1775)

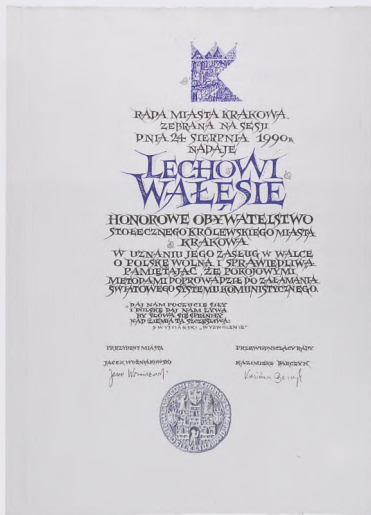


Lech Wałęsa, elektryk, przywódca związkowy, polityk, prezydent RP. Urodzony 29 września 1943 r. w Popowie w województwie kujawsko-pomorskim. Od 1967 r. zatrudniony jako elektryk w Stoczni Gdańskiej, aktywny w nielegalnym ruchu związkowym, uczestnik wydarzeń grudniowych 1970 r. – zwolniony z pracy w 1976 r. Przywódca strajkowy w sierpniu 1980 r., doprowadził do zawarcia z rządem tzw. porozumień sierpniowych; współzałożyciel i pierwszy przewodniczący NSZZ „Solidarność”. W stanie wojennym internowany do zimy 1982 r., do końca lat 80. XX w. na czele podziemnej „Solidarności”. W 1989 r. przeprowadził stronie opozycyjno-solidarnościowej podczas obrad tzw. okrągłego stołu, współtwórca sukcesu wyborczego opozycji demokratycznej w wyborach 4 czerwca 1989 r. Pierwszy pochodzący z wyborów powszechnych prezydent RP – sprawował urząd w kadencji 1990–1995. Później nadal aktywny politycznie po stronie demokratycznej, m.in. w ramach założonej przez siebie fundacji Instytut Lecha Wałęsy. Laureat Pokojowej Nagrody Nobla z roku 1983, kawaler Orderu Orła Białego.





Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr V/34/90 podjętą 24 sierpnia 1990 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Woźniakowski, a Radzie przewodniczył Kazimierz Barczyk. Wyróżnienie zbiegło się z jubileuszem 10-lecia powstania NSZZ „Solidarność” pod przewodnictwem uhonorowanego. Wręczenie dyplomu nastąpiło 17 października 1990 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



Z uroczystości wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 17 października 1990 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Lech Wałęsa w sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie wręczenie przez prezydenta miasta i przewodniczącego RMK dyplomu oraz reprodukcja duplikatu tego dyplomu.

MARGARET THATCHER

była premier Wielkiej Brytanii



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 27 WRZEŚNIA 1991 ROKU



*...w uznaniu zasług w przełomowym dziele tworzenia
Europy Ojczyzn ... [za] duchowe poparcie udzielane na-
szemu narodowi i „Solidarności”...*

(z zapisu w dyplomie – MK, nr inw. R-1774)

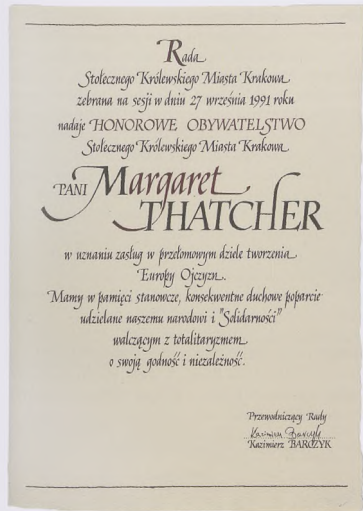


Margaret Thatcher

Margaret Hilda Thatcher, chemik, prawnik, brytyjska polityk, premier Wielkiej Brytanii. Urodzona 13 października 1925 r. w Grantham w hrabstwie Lincolnshire, z domu Roberts. Ukończyła chemię na Uniwersytecie Oksfordzkim oraz prawo na Uniwersytecie w Londynie. W 1959 r. wybrana do Izby Gmin z ramienia Partii Konserwatywnej. Po wygranych przez konserwatystów wyborach w 1970 r. została ministrem edukacji, po utracie władzy przez to ugrupowanie stanęła w 1975 r. na jej czele, stając się pierwszą brytyjską liderką partii politycznej. W 1979 r. utworzyła rząd konserwatywny – jako pierwsza w brytyjskiej historii kobieta premier. Rządem kierowała do 1990 r., stając się najdłuższym urzędującym brytyjskim premierem w XX w. Zwolenniczka liberalnej polityki gospodarczej, autorka doktryny łączącej konserwatyzm, neo-liberalizm i monetaryzm, nazwanej thatcheryzmem. Dzięki konsekwentnej postawie w trakcie zimnej wojny z obozem wschodnim oraz nieustępliwości w polityce wewnętrznej (m.in. wobec związków zawodowych) zyskała miano Żelaznej Damy. Zmarła 8 kwietnia 2013 r. w Londynie; pochowana tamże na terenie domu opieki dla weteranów Royal Hospital Chelsea.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XXXI/216/91 podjętą 27 września 1991 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Krzysztof Bachmiński, a Radzie przewodniczył Kazimierz Barczyk. Wręczenie dyplomu nastąpiło 3 października 1991 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



Z uroczystości wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 3 października 1991 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Margaret Thatcher w sali Obrad RMK oraz własnoręcznie podpis uhonorowanej. Na tej stronie duplikat dyplomu honorowego obywatelstwa oraz akt wręczenia dyplomu przez przewodniczącego RMK w obecności prezydenta miasta.

EDWARD RACZYŃSKI

były prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
na uchodźstwie



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 14 MAJA 1993 ROKU**



*...w uznaniu zasług
dla sprawy niepodległości Polski...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXXXII/532/93)



z raczyńskich

Edward Bernard Raczyński, prawnik, dyplomata, polityk, prezydent RP na uchodźstwie (patrz przypis na s. 39). Urodzony 19 grudnia 1891 r. w Zakopanem, pochodził z wielkopolskiej, hrabiowskiej rodziny herbu Nałęcz. Ukończył Gimnazjum im. Sobieskiego w Krakowie, studiował prawo w Lipsku, doktorat z nauk prawnych uzyskał na Uniwersytecie Jagiellońskim. W 1919 r. podjął służbę w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, był m.in. sekretarzem w Poselstwie RP w Kopenhadze i w Londynie, od 1932 r. posłem i ministrem oraz p.o. delegatem RP przy Lidze Narodów w Genewie. W 1934 r. objął stanowisko ambasadora RP w Londynie – pełnił je do 1945 r., gdy rząd brytyjski cofnął uznanie dla rządu RP na uchodźstwie. W latach 1941–1943 na stanowisku ministra spraw zagranicznych w emigracyjnym rządzie. W 1979 r. objął urząd prezydenta RP na uchodźstwie, który sprawował do 1986 r. W 1990 r. utworzył Fundację im. Raczyńskich z siedzibą w Poznaniu, której przekazał prawa do pałacu i parku w Rogalinie oraz Galerii Rogalińskiej. Kawaler Orderu Orła Białego i wielu innych odznaczeń. Doktor h.c. m.in. UJ. Zmarł 30 lipca 1993 r. w Londynie; spoczywa w Rogalinie.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXXXII/532/93 podjętą 14 maja 1993 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Józef Lassota, a Radzie przewodniczył Tadeusz Kołaczek. Wyróżnienie zbiegło się ze 102. rocznicą urodzin uhonorowanego. Dyplom honorowego obywatelstwa przekazano wyróżnionemu za pośrednictwem polskiej placówki dyplomatycznej („Gazeta w Krakowie” z 1993 r., nr 133). Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



Na poprzedniej stronie fotografia portretowa Edwarda Raczyńskiego oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie duplikat dyplomu honorowego obywatelstwa oraz notatka prasowa z „Dziennika Polskiego” z 1993 r., nr 110, dotycząca nadania tytułów honorowych obywateli Krakowa 14 maja 1993 r.



Rada Miasta Krakowa
zebrana na sesji w dniu 14 maja 1993 roku
nadaje
Panu

Edwardowi Raczyńskiemu

HONOROWE OBYWATELSTWO
Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa
w uznaniu zasług
dla sprawy niepodległości Polski

Prezydent Miasta Krakowa
Józef Lassota
Józef Lassota

Przewodniczący Rady
Tadeusz Kołaczek
Tadeusz Kołaczek



w Krakowie w maju 1993 r.

WACŁAW JĘDRZEJEWICZ

dypłomata, polityk, historyk



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 14 MAJA 1993 ROKU



...w uznaniu zasług
dla sprawy niepodległości Polski...
(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXXXII/533/93)



W. Jędrzejewicz.

Wacław Jędrzejewicz, działacz niepodległościowy, dyplomata, polityk, generał Wojska Polskiego, historyk. Urodzony 29 stycznia 1893 r. w Spiczynicach, obecnie w obwodzie winickim na Ukrainie, brat Janusza, przyszłego prezesa Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej. Ukończył gimnazjum w Warszawie, studiował rolnictwo na Uniwersytecie Jagiellońskim. Od 1913 r. w Związku Strzeleckim, współtwórca Polskiej Organizacji Wojskowej, od 1918 r. w Sztabie Generalnym WP. Uczestnik rokowań w Rydze w 1921 r. W latach 1925–1928 na placówce dyplomatycznej w Tokio, do 1933 r. dyrektor departamentu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, w latach 1934–1935 minister wyznań religijnych i oświecenia publicznego. Od 1945 r. w USA, tam współtwórca oraz wieloletni dyrektor i prezes Instytutu Józefa Piłsudskiego, gdzie działał do 1978 r. W 1992 r. awansowany do stopnia generała brygady. Odznaczony m.in. Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari i pośmiertnie Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski. Zmarł 1 grudnia 1993 r. w Cheshire w stanie Connecticut w USA; spoczywa na cmentarzu Powązkowskim w Warszawie.





Rada Miasta Krakowa
zebrana na sesji w dniu 14 maja 1993 roku
nadaje
Panu

Wacławowi Jędrzejewiczowi

HONOROWE OBYWATELSTWO
Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa
w uznaniu zasług
dla sprawy niepodległości Polski

Prezydent Miasta Krakowa

Józef Lassota
Józef Lassota

Przewodniczący Rady

Tadeusz Kołaczek
Tadeusz Kołaczek



w Krakowie w maju 1993 r.

Na poprzedniej stronie fotografia portretowa Wacława Jędrzejewicza oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie duplikat dyplomu honorowego obywatelstwa oraz notatka prasowa z „Gazety w Krakowie” z 1993 r., nr 113, dotycząca nadania tytułów honorowych obywateli Krakowa 14 maja 1993 r.

Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXXXII/533/93 podjętą 14 maja 1993 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Józef Lassota, a Radzie przewodniczył Tadeusz Kołaczek. Wyróżnienie zbiegło się z 100. rocznicą urodzin uhonorowanego. Dyplom honorowego obywatelstwa został przekazany wyróżnionemu za pośrednictwem polskiej placówki dyplomatycznej („Gazeta w Krakowie” z 1993 r., nr 133). Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.

gazeta
W KRAKOWIE

KRAKÓW
TARNÓW
NOWY SĄCZ

NR 113 (941)

Porządek
17 maja 1993

Redaktor prowadzący:

Wojciech Głuchwa

Dziennikarstwo

do „Gazety Wyborczej”

Nakład 65 tys.

Pięciu wspaniałych

Radni przyznali honorowe obywatelstwo Stołeczno-Królewskiego Miasta Krakowa: Edwardowi Raczynskiemu – prezydentowi RP na uchodźstwie, Brorowi Hanssonowi – obywatelowi Norwegii od lat wspierającemu bezinteresownie krakowską służbę zdrowia, Adamowi Bieniowi – ostatniemu z żyjących skazanych w „procesie 16” w Moskwie, Wacławowi Jędrzejewiczowi – ministrowi II RP i gen. Stanisławowi Maczkowi – dowódcy 1 Dywizji Pancernej.

STANISŁAW MACZEK

generał Wojska Polskiego



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 14 MAJA 1993 ROKU



...w uznaniu zasług
dla sprawy niepodległości Polski...
(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXXXII/534/93)



Stanisław Maczek, wojskowy, dowódca pancernych jednostek frontowych, generał Wojska Polskiego. Urodzony 31 marca 1892 r. w Szczercu, obecnie w obwodzie lwowskim na Ukrainie. Podczas studiów na Uniwersytecie we Lwowie w 1912 r. wstąpił do Związku Strzeleckiego, w czasie I wojny światowej powołany do armii austro-węgierskiej, walczył w jednostkach strzelców alpejskich. W 1918 r. wstąpił do odrodzonego WP w randze podporucznika, wziął udział w wojnie polsko-ukraińskiej, a 1920 r. w randze kapitana w wojnie polsko-bolszewickiej. Uzyskał uprawnienia oficera Sztabu Generalnego, w 1931 r. został awansowany do rangi pułkownika, po kampanii wrześniowej 1939 r. uzyskał szlify generalskie. Po walkach we Francji dotarł do Wielkiej Brytanii, w 1942 r. stanął na czele 1 Dywizji Pancernej, po lądowaniu w Normandii wyzwalał tereny belgijskie i holenderskie. Odznaczony m.in. Orderem Orła Białego, Wielką Wstęgą Orderu Odrodzenia Polski i Krzyżem Kawalerskim Orderu Virtuti Militari, honorowy obywatel Holandii. Zmarł 11 grudnia 1994 r. w Edynburgu w Wielkiej Brytanii; pochowany na cmentarzu żołnierzy polskich w holenderskiej Bredzie.





Rada Miasta Krakowa
zebrana na sesji dnia 14 maja 1993 roku
nadaje

Panu Generałowi

Stanisławowi Maczkowi

HONOROWE OBYWATELSTWO
Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa
w uznaniu zasług
dla Ojczyzny, Narodu i Miasta

w Krakowie
w maju 1993 r.

Przewodniczący Rady

Tadeusz Ł. Kołaczek
Tadeusz Kołaczek



Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXXXII/534/93 podjętą 14 maja 1993 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Józef Lassota, a Radzie przewodniczył Tadeusz Kołaczek. Wyróżnienie zbiegło się ze 101. rocznicą urodzin Stanisława Maczka. Dyplom honorowego obywatelstwa w imieniu Rady Miasta Krakowa przekazała na przełomie maja i czerwca 1993 r. w szkockim Edynburgu do rąk wyróżnionego radny Kazimierz Trafas, przewodniczący Komisji ds. Współpracy z Zagranicą i Współpracy z Gminami RMK. W Muzeum Krakowa zdeponowano egzemplarz dyplomu odbiegający od ostatecznego jego kształtu, o czym w podpisie do ilustracji (patrz także s. 154).

Na poprzedniej stronie fotografia portretowa Stanisława Maczka oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie dyplom honorowego obywatelstwa (egzemplarz z Muzeum Krakowa z widocznym przekreśleniem – zdeponowany w muzeum dyplom odbiega od ostatecznego kształtu, w którym zgodnie z uchwałą RMK winna być formuła: w uznaniu zasług dla sprawy niepodległości Polski oraz podpis także prezydenta miasta); po prawej stronie fotografia z przełomu maja i czerwca 1993 r. ze spotkania przedstawicieli miasta Kazimierza Trafasa w edynburskim mieszkaniu uhonorowanego – przekazanie dyplomu honorowego obywatelstwa Krakowa.

ADAM BIEŃ

były minister w podziemnej
Krajowej Radzie Ministrów

TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 14 MAJA 1993 ROKU



...w uznaniu zasług
dla sprawy niepodległości Polski...
(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXXXII/535/93)



Adam Bień

Adam Bień, prawnik, polityk, współtwórca Polskiego Państwa Podziemnego. Urodzony 14 grudnia 1899 r. w Ossali koło Osieku w powiecie staszowskim, w rodzinie chłopskiej. Uczestnik wojny polsko-bolszewickiej. W 1925 r. ukończył prawo na Uniwersytecie Warszawskim, po czym został sędzią w okręgu warszawskim. Jednocześnie współtworzył Związek Młodzieży Wiejskiej RP „Wici”, na czele którego stał w latach 1929–1931. W czasie okupacji związany z konspiracyjnym Stronnictwem Ludowym „Roch”. Z tego ramienia nominowany w 1943 r. przez prezydenta RP na uchodźstwie na stanowisko I zastępcy delegata Rządu RP na kraj – członka Krajowej Rady Ministrów. W powstaniu warszawskim był faktycznym kierownikiem władzy cywilnej. W 1945 r. aresztowany przez NKWD i skazany w moskiewskim procesie przywódców Polskiego Państwa Podziemnego, tzw. procesie szesnastu. Uwolniony w 1949 r., w 1954 r. otworzył w Przasnyszu praktykę adwokacką. Na emeryturze (od 1975 r.) zajął się działalnością pisarską. Kawaler Orderu Orła Białego. Zmarł 4 marca 1998 r. w Warszawie; pochowany na cmentarzu w Niekrasowie w gminie Osiek.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXXXII/535/93 podjętą 14 maja 1993 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Józef Lassota, a Radzie przewodniczył Tadeusz Kołaczek. Wyróżnienie nastąpiło w przededniu jubileuszu 95-lecia urodzin uhonorowanego. Wręczenie dyplomu miało miejsce 18 czerwca 1993 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



Rada Miasta Krakowa
zebrana na sesji w dniu 14 maja 1993 roku
nadaje
Panu

Adamowi Bieniowi

HONOROWE OBYWATELSTWO
Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa
w uznaniu zasług
dla sprawy niepodległości Polski

Prezydent Miasta Krakowa

Józef Lassota
Józef Lassota

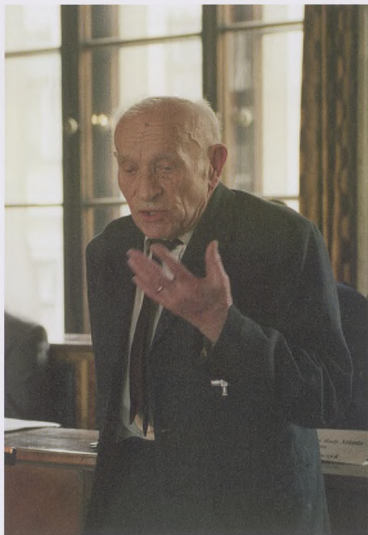
Przewodniczący Rady

Tadeusz Kołaczek
Tadeusz Kołaczek

Adam Bienia



w Krakowie w maju 1993 r.



Na poprzedniej stronie fotografia portretowa Adama Bienia wykonana podczas „Spotkania Krakowian”, które miało miejsce 18 czerwca 1994 r. w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich, oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie duplikat dyplomu honorowego obywatelstwa oraz wystąpienie Adama Bienia, wówczas już od ponad roku honorowego obywatela Krakowa, podczas wspomnianego „Spotkania Krakowian”.

BROR HANSSON

szwedzki działacz
charytatywny, filantrop



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA
NADANY 14 MAJA 1993 ROKU



...w uznaniu zasług w działalności charytatywnej
dla mieszkańców Krakowa...

(z zapisu w dyplomie – MK, nr inw. 1769)



Bror Hansson

Bror Hansson, szwedzki filantrop, organizator pomocy medycznej dla Polski. Urodzony w 1914 r. w Vellinge w szwedzkim regionie Skania, był pracownikiem Uniwersytetu w Lund. Na emeryturze, w latach 1978–2007, prowadził pomoc dla Polski, w szczególności Krakowa – dostarczał sprzęt medyczny i rehabilitacyjny zasilający placówki opieki zdrowotnej, jak i przekazywany bezpośrednio potrzebującym. Organizował także na terenie Skandynawii zbiórki pieniężne na pokrycie kosztów operacji polskich dzieci w szwedzkich szpitalach. Wspierał krakowskie organizacje charytatywne, w tym Fundację Brata Alberta i jej Schronisko dla Niepełnosprawnych w Radwanowicach. Dzięki swojej działalności i przymiotom serca, ale także charakterystycznej brodzie, zyskał popularne miano Świętego Mikołaja z Lund. Ze strony polskiej współpracował z Zofią i Zdzisławem Żelaznymi (por. s. 632–633), założycielami Stowarzyszenia Filantropów im. Brora Hanssona w Krakowie, działającego od 1997 r. do dziś. Zmarł 6 lipca 2008 r. w miejscowości Lund w szwedzkiej Skanii; tamże pochowany.





Rada Miasta Krakowa
zebrana na sesji dnia 14 maja 1993 roku

nadaje

Panu

Brorowi Hanssonowi

HONOROWE OBYWATELSTWO
Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa
w uznaniu zasług w działalności charytatywnej
dla mieszkańców Krakowa

w Krakowie
w maju 1993 r.

Przewodniczący Rady
Tadeusz Kofalczyk
Tadeusz Kofalczyk



Bror Hansson

Na poprzedniej stronie Bror Hansson na fotografii wykonanej podczas „Spotkania Krakowian” 18 czerwca 1994 r. w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie duplikat dyplomu honorowego obywatelstwa oraz prezentacja dokumentu w obecności przewodniczącego RMK i prezydenta miasta podczas wręczenia dyplomu 2 lipca 1993 r. w Pałacu Wielopolskich, uhonorowanemu towarzyszy Zofia Gałuszka-Zelazny, późniejsza (w 2007 r.) laureatka medalu „Cracovie Merenti”.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXXXII/536/93 podjętą 14 maja 1993 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Józef Lassota, a Radzie przewodniczył Tadeusz Kofalczyk. Wyróżnienie nastąpiło w przededniu jubileuszu 80-lecia urodzin uhonorowanego. Wręczenie dyplomu miało miejsce 2 lipca 1993 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.

CZESŁAW MIŁOSZ

poeta, historyk literatury,
laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury

TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA
NADANY 15 PAŹDZIERNIKA 1993 ROKU



...w uznaniu zasług dla Kultury Polskiej...
(z zapisu w dyplomie – MK, nr inw. R-1767)



Czesław Miłosz

Czesław Miłosz, poeta, prozaik, historyk literatury. Urodzony 30 czerwca 1911 r. w Szetejniach, obecnie w okręgu kowieńskim na Litwie, w szlacheckiej rodzinie herbu Lubicz. Ukończył Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie, tam debiutował jako poeta. Okupację niemiecką przeżył w Warszawie i Krakowie. Po wojnie pozostawał w służbie dyplomatycznej na placówkach w USA i Francji. W 1951 r. zwrócił się w Paryżu o azyl polityczny; wówczas zacieśnił związki z paryską „Kulturą” Jerzego Giedroycia. W 1960 r. przeprowadził się do Stanów Zjednoczonych, do Kalifornii, gdzie przez 20 lat jako profesor języków i literatur słowiańskich wykładał na uniwersytetach w Berkeley i Harvarda. Od 1989 r. często bywał w Krakowie, przeniósł się tu na stałe w 1993 r. W 1980 r. otrzymał Nagrodę Nobla w dziedzinie literatury za całokształt twórczości. Wśród innych godności: Krzyż Kawalerski Orderu Orła Białego, medal „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata”, doktorat h.c. Uniwersytetu Jagiellońskiego, honorowe obywatelstwo Wilna. Zmarł 14 sierpnia 2004 r. w Krakowie; spoczywa tamże w Krypcie Zasłużonych na Skałce.





Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XCIV/625/93 podjętą 15 października 1993 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Józef Lassota, a Radzie przewodniczył Tadeusz Kołaczyk. Wyróżnienie to było wyrazem uznania zasług dla kultury polskiej. Wręczenie dyplomu nastąpiło 6 listopada 1993 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.

Na poprzedniej stronie fotografia portretowa Czesława Miłosza wykonana podczas uroczystości wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 6 listopada 1993 r. w Pałacu Wielopolskich oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie prezentacja oryginału tego dyplomu przez Czesława Miłosza, któremu asystują prezydent miasta i przewodniczący RMK.

PIOTR SKRZYNECKI

reżyser i scenarzysta,
twórca i kierownik artystyczny Piwnicy pod Baranami



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 22 KWIETNIA 1994 ROKU



...jako wyraz uznania i wdzięczności za wieloletnie ho-
dowanie w Piwnicy pod Baranami szlachetnego szczerpu
sztuki, humoru i opinii...

(z zapisu w dyplomie – MK, nr inw. R-1768)



Piotr Skrzynecki

Piotr Cezary Skrzynecki, reżyser i scenarzysta, twórca i kie-
rownik artystyczny kabaretu Piwnica pod Baranami. Uro-
dzony 12 września 1930 r. w Warszawie. Ukończył Państwo-
wą Szkołę Instruktorów Teatrów Ochotniczych przy łódzkiej
Szkołę Filmowej, w 1951 r. przeniósł się do Krakowa, gdzie
organizował robotnicze teatryki amatorskie. Jednocześnie
podjął (nieukończzone) studia z zakresu historii sztuki na
Uniwersytecie Jagiellońskim. W 1956 r. utworzył klub arty-
styczny w ramach Krakowskiego Domu Kultury w Pałacu
Pod Baranami przy Rynku Głównym w Krakowie – prze-
mieniony w kabaret Piwnica pod Baranami. Nawiązał w nim
do krakowskiej tradycji artystycznej cyganerii z przełomu
XIX i XX w. Prowadząc tę scenę, do swej śmierci był jej sta-
łym *spiritus movens* (kabaret działa nadal, w 2021 r. otwarto
65. sezon). Był inspiratorem szeregu happeningowych zda-
rzeń artystycznych w Krakowie, w kilku tytułach prasowych
prowadził rubryki poświęcone sztuce. Odznaczony pośmiert-
nie Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodze-
nia Polski. Zmarł 27 kwietnia 1997 r. w Krakowie; pocho-
wany tamże w Alei Zasłużonych na cmentarzu Rakowickim.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr CXI/729/94 podjętą 22 kwietnia 1994 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Józef Lassota, a Radzie przewodniczył Tadeusz Kołaczyk. Wręczenie dyplomu nastąpiło 7 maja 1994 r. w Teatrze im. Juliusza Słowackiego podczas koncertu z okazji święta Piwnicy pod Baranami. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



Rada Miasta Krakowa
zebrana na sesji w dniu 22 kwietnia 1994 roku
nadaje
Panu

Piotrowi Skrzyneckiemu
HONOROWE OBYWATELSTWO
Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa

jako wyraz uznania i wdzięczności
za wieloletnie hodowanie w Piwnicy pod Baranami
szlachetnego szczepu sztuki, humoru i opinii,
który rozpięł się w Krakowie i w Polsce.

Prezydent Miasta Krakowa

Józef Lassota
Józef Lassota



w Krakowie w kwietniu 1994 r.

Przewodniczący Rady

Tadeusz Kołaczyk
Tadeusz Kołaczyk

Na poprzedniej stronie Piotr Skrzynecki podczas wieńczącego święta Piwnicy pod Baranami koncertu w Teatrze im. Juliusza Słowackiego 7 maja 1994 r. oraz własnoręcznie podpis uhonorowanego. Na tej stronie duplikat dyplomu honorowego obywatelstwa, a także wręczenie oryginału podczas wspomnianego koncertu przez prezydenta miasta i przewodniczącego RMK oraz prezentacja dyplomu przez Piotra Skrzyneckiego.



GEORGE H.W. BUSH

były prezydent Stanów Zjednoczonych
Ameryki Północnej



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA
NADANY 27 MAJA 1994 ROKU



*...za wsparcie Narodu Polskiego w walce o wolność,
za pomoc w przywracaniu
godnych warunków życia mieszkańcom naszego miasta...*
(z zapisu w dyplomie – MK, nr inw. R-1986)



George Herbert Walker Bush (George Bush sen.), przedsiębiorca naftowy i polityk, prezydent Stanów Zjednoczonych. Urodzony 12 czerwca 1924 r. w Milton w amerykańskim stanie Massachusetts, ojciec przyszłego prezydenta USA George'a W. Busha. W czasie II wojny światowej jako pilot marynarki wojennej walczył na Pacyfiku. Po studiach na Uniwersytecie Yale w 1948 r. został przedsiębiorcą naftowym w Teksasie, po 1960 r. poświęcił się polityce i wstąpił do Partii Republikańskiej. Wszedł do Izby Reprezentantów Kongresu, został ambasadorem USA przy ONZ; w latach 1976–1977 dyrektor Centralnej Agencji Wywiadowczej, w latach 1981–1989 wiceprezydent USA w administracji prezydenta Ronalda Reagana. W 1989 r. został 41. prezydentem Stanów Zjednoczonych, urząd ten pełnił jedną kadencję, do 1993 r. Prowadził operacje militarne w Panamie i w czasie I wojny w Zatoce Perskiej, wspierał przemiany w Europie Środkowo-Wschodniej w trakcie tzw. jesieni ludów. Zmarł 30 listopada 2018 r. w Houston w stanie Teksas; spoczął w Prezydenckiej Bibliotece swego imienia w College Station nieopodal Houston.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr CXIV/775/94 podjętą 27 maja 1994 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Józef Lassota, a Radzie przewodniczył Tadeusz Kołaczyk (w chwili wręczenia dyplomu Stanisław Handzlik). Wyróżnienie zbiegło się z jubileuszem 70-lecia urodzin uhonorowanego. Wręczenie dyplomu nastąpiło 20 lipca 1995 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



Z uroczystości wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 20 lipca 1995 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie George H.W. Bush w sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie w górę wręczenie dyplomu honorowego obywatelstwa przez prezydenta miasta i przewodniczącego RMK oraz wystąpienie uhonorowanego; niżej akt podpisania duplikatu dyplomu w obecności małżonki Barbary i gratulacje od Jana Nowaka-Jeziorańskiego, przyszłego (w 2001 r.) honorowego obywatela Krakowa.



RONALD REAGAN

były prezydent Stanów Zjednoczonych
Ameryki Północnej



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 27 MAJA 1994 ROKU**



*...za stanowcze, konkretne poparcie udzielane Narodowi
Polskiemu i „Solidarności” walczącym z totalitaryzmem
o swoją godność i niezależność...*

(z zapisu w dyplomie – MK, nr inw. R-1985)



Ronald Reagan

Ronald Wilson Reagan, aktor, polityk, prezydent Stanów Zjednoczonych. Urodzony 6 lutego 1911 r. w Tampico w amerykańskim stanie Illinois. Po studiach od 1932 r. był komentatorem radiowym, od 1937 r. poświęcił się aktorstwu filmowemu – związał się z Hollywood, zagrał w ponad 50 filmach, pracował też dla telewizji. Od 1962 r. w Partii Republikańskiej, w 1967 r. został gubernatorem Kalifornii, sprawował ten urząd do 1975 r. W 1981 r. został 40. prezydentem Stanów Zjednoczonych; funkcję tę pełnił przez dwie kadencje, do 1989 r. Twórca prorozwojowej doktryny społeczno-gospodarczej zwanej reaganomiką, bliskiej brytyjskiemu thatcheryzmowi. Filar antykomunistycznej polityki bloku zachodniego u schyłku zimnej wojny, walczył przyczynił się do rozpadu ZSRR i wyzwolenia państw dawnego bloku wschodniego. W latach 50. XX w. niósł ważną pomoc dla zdelegalizowanej „Solidarności” i demokratycznej opozycji w Polsce. Zmarł 5 czerwca 2004 r. w Bel Air w Los Angeles w stanie Kalifornia; spoczął w Bibliotece Prezydenckiej swego imienia w Simi Valley, w rejonie Los Angeles.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr CXIV/776/94 podjętą 27 maja 1994 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Józef Lassota, a Radzie przewodniczył Tadeusz Kołaczyk (w chwili wręczenia dyplomu Stanisław Handzlik). Przekazanie dyplomu nastąpiło 4 grudnia 1995 r. w Los Angeles podczas wizyty delegacji władz miasta Krakowa z prezydentem miasta i przewodniczącym RMK w składzie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



Rada Miasta Krakowa
zebrana na sesji w dniu 27 maja 1994 roku
nadaje
Panu

Ronaldowi Reaganowi

HONOROWE OBYWATELSTWO
Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa

za stanowcze, konkretne poparcie
udzielane Narodowi Polskiemu i „Solidarności”
walczącym z totalitaryzmem o swoją godność i niezależność
oraz za współudział w doprowadzeniu
do załamania systemu komunistycznego

Prezydent Miasta Krakowa

Józef Lassota
Józef Lassota

Ronald Reagan
Los Angeles, California
December 4, 1995



w Krakowie w maju 1994 r.

Przewodniczący Rady

Tadeusz Kołaczyk
Tadeusz Kołaczyk



Z uroczystego wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 4 grudnia 1995 r. w Los Angeles. Na poprzedniej stronie fotografia portretowa Rolanda Reagana oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie w gabinecie wręczenie dyplomu honorowego obywatelstwa przez prezydenta miasta i przewodniczącego RMK, obok prezydenta USA Tomasza Trafasa, pracownika Konsulatu Generalnego RP w Los Angeles, brata Kazimierza Trafasa, byłego przewodniczącego Komisji Spraw Zagranicznych Rady Miasta Krakowa I kadencji; niżej duplikat dyplomu oraz złożenie przez Ronald Reagana podpisu na tym duplikacie.

SIERGIEJ KOWALIOW (KOWALOW)

były dysydent,
rosyjski działacz na rzecz praw człowieka



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 24 MAJA 1995 ROKU



*...w uznaniu zasług dla obrony praw człowieka
oraz suwerenności narodów świata...*

(z uzasadnienia do uchwały Rady Miasta Krakowa nr XXI/210/95)



S. Kowal

Siergiej Adamowicz Kowaliow (Kowalow; Сергей Адамович Ковалёв), rosyjski naukowiec, były radziecki dysydent, działacz praw człowieka, polityk. Urodzony 2 marca 1930 r. w Serebnyne-Budzie koło Sumów na Ukrainie, w 1932 r. rodzina osiadła pod Moskwą. Po ukończeniu Uniwersytetu Moskiewskiego w 1954 r. podjął badania naukowe w dziedzinie biofizyki. W 1969 r. założył Grupę Inicjatywną dla Obrony Praw Człowieka w ZSRR – pierwszą tego rodzaju organizację na terenie Związku Radzieckiego; podjął współpracę z ruchami dysydenckimi na Litwie, publikował w prasie podziemnej. Uwięziony w 1974 r., 10 lat spędził w obozach pracy, więzieniach i na zesłaniu na Kolymie. W 1986 r., w warunkach tzw. pieriestrojki, powrócił do Moskwy, gdzie założył moskiewski oddział Amnesty International. Po rozpadzie ZSRR został deputowanym do Dumy Państwowej i członkiem Prezydium Rady Federacji, a także komisarzem ds. praw człowieka w Dumie. W latach 1996–2003 reprezentował Rosję w Zgromadzeniu Parlamentarnym Rady Europy. Odznaczony m.in. Krzyżem Wielkim Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej. Zmarł 9 sierpnia 2021 r. w Moskwie; pochowany na tamtejszym cmentarzu Dońskim.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XXI/210/95 podjętą 24 maja 1995 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Józef Lassota, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Wyróżnienie zbiegło się z jubileuszem 65-lecia urodzin uhonorowanego. Wręczenie dyplomu nastąpiło 6 czerwca 1995 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



Z uroczystości wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 6 czerwca 1995 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Stergij Kowaliov podczas wystąpienia w sali Obrad RMK. Na tej stronie wręczenie dyplomu honorowego obywatelstwa przez prezydenta miasta i przewodniczącego RMK oraz prezentacja dyplomu przez Stergij Kowaliowa.

Ks. ZDZISŁAW PESZKOWSKI

pralarz, kapelan rodzin katyńskich
i pomordowanych na Wschodzie



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 20 MARCA 1996 ROKU**



*...za patriotyczną postawę podczas całego swojego życia
oraz w uznaniu wielkiego osobistego wkładu
w zapobieżenie fałszowaniu historii najnowszej Polski...
(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XLIV/412/96)*



Zdzisław Aleksander Jastrzębiec Peszkowski, duchowny rzymskokatolicki, kapelan ofiar zbrodni sowieckich. Urodzony 23 sierpnia 1918 r. w Sanoku. Ukończył szkołę podchorążych, w kampanii wrześniowej dowodził plutonem pułku, wzięty do niewoli przez Armię Czerwoną został skierowany do obozu w Kozielsku. Uniknął wywózki do Kатыnia, przez obóz w Gрязowcu dostał się do polskiej armii gen. Władysława Andersa. Awansowany do rangi rotmistrza dowodził kompanią w 2 Korpusie Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie. Po wojnie pozostał w Anglii, podjął studia duchowne (wyświęcony w 1954 r.), a także świeckie – na Polskim Uniwersytecie na Obczyźnie w Londynie (doktorat z filozofii). W 1970 r. uzyskał tytuł prałata domowego Jego Świątobliwości. Do Polski powrócił w 1989 r., został kapłanem rodzin katyńskich i pomordowanych na wschodzie, był też naczelnym kapłanem Związku Harcerstwa Polskiego poza granicami kraju. Odznaczony m.in. Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. Zmarł 8 października 2007 r. w Warszawie; spoczywa także w Panteonie Wielkich Polaków Świątyni Opatrzności Bożej.





Z uroczystości wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 15 maja 1996 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie ks. Zdzisław Peszkowski podczas wystąpienia w sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie duplikat dyplomu honorowego obywatelstwa oraz ks. Zdzisław Peszkowski podczas uroczystej sesji obok ks. kard. Franciszka Machburskiego i prezydenta miasta, jak też prezentacja przez uhonorowanego oryginału dyplomu.



Rada Miasta Krakowa
zebrana na sesji w dniu 20 marca 1996 roku
nadaje

Księdzu Prałatowi
Zdzisławowi Peszkowskiemu

HONOROWE OBYWATELSTWO
Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa

za patriotyczną postawę,
osobisty wkład w zapobieżenie fałszowaniu prawdy
o tragedii katyńskiej oraz za pracę na rzecz podtrzymania
poczucia narodowej tożsamości w środowisku
Polonii amerykańskiej

Prezydent Miasta Krakowa

Jożef Lassota
Jożef Lassota

Przewodniczący Rady

Stanisław Handzlik
Stanisław Handzlik

*Wzrost 170 cm
Ciężar ciała 70 kg
Data urodzenia 15.05.1916 r.
Miejsce urodzenia Kraków
Data śmierci 15.05.1996 r.
Miejsce śmierci Kraków*



w Krakowie w maju 1996 roku

Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XLIV/412/96 podjętą 20 marca 1996 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Józef Lassota, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Wręczenie dyplomu nastąpiło 15 maja 1996 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.

HANK BROWN

polityk republikański,
członek Senatu Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej

TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 23 PAŹDZIERNIKA 1996 ROKU



*...za niestrudzoną działalność na rzecz
włączenia Polski do sojuszu
obronnego państw demokratycznych...*
(z zapisu w dyplomie – MK, nr inw. R-2172)



Hank Brown

Hank Brown (właściwie: **George Hanks Brown**), prawnik, polityk republikański. Urodzony 12 lutego 1940 r. w Denver w amerykańskim stanie Kolorado. W 1969 r. ukończył Szkołę Prawa na Uniwersytecie Kolorado, następnie uzyskał tytuł magistra prawa na Uniwersytecie Jerzego Waszyngtona. W latach 1962–1966 w stopniu porucznika służył w marynarce wojennej USA. W 1969 r. został przyjęty do palestry w Kolorado, otworzył kancelarię prawniczą – specjalizował się w podatkach, w 1988 r. uzyskał uprawnienia dyplomowanego księgowego. Związany z Partią Republikańską, w latach 1972–1976 polityk stanowy, zasiadający w senacie stanu Kolorado. W 1981 r. uzyskał mandat do Izby Reprezentantów Stanów Zjednoczonych, który sprawował do 1991 r. W tym też 1991 r. wybrany na fotel senatora w Senacie Stanów Zjednoczonych – funkcję tę pełnił do 1997 r. W latach 1997–1998 współprowadził Centrum Polityki Publicznej i Problemów Współczesnych Uniwersytetu Kolorado w Denver, w latach 1998–2002 był prezesem Uniwersytetu Północnego Kolorado, w latach 2002–2005 pełnił funkcję prezesa Fundacji Danielsa, zaś w latach 2005–2008 sprawował prezesurę Uniwersytetu Kolorado.





Na poprzedniej stronie Hank Brown z dyplomem honorowego obywatelstwa Krakowa podczas uroczystości jego wręczenia w ambasadzie polskiej w Waszyngtonie 22 listopada 1996 r. oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie uhonorowany przyjmujący gratulacje od przewodniczącego RMK oraz wystąpienie wiceprezydenta miasta podczas tej uroczystości, w środku widoczny Hank Brown, po prawej stronie fotografii przewodniczący RMK.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXII/612/96 podjętą 23 października 1996 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Józef Lassota, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. W uzasadnieniu eksponowano działania uhonorowanego na rzecz wejścia Polski do NATO i dozbrajania armii RP. Delegacja władz miasta z przywołanym wyżej przewodniczącym RMK oraz wiceprezydentem miasta Jackiem Banaśm wręczyła dyplom 22 listopada 1996 r. w ambasadzie polskiej w Waszyngtonie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.

EDWARD J. MOSKAL

prezes Kongresu Polonii Amerykańskiej



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 8 STYCZNIA 1997 ROKU**



*...w uznaniu zasług w ... umacnianiu polskiej tradycji
religijnej i kulturowej wśród Polaków zamieszkałych
w Stanach Zjednoczonych...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXVIII/678/97)



Edward J. Moskal

Edward J. Moskal, przedsiębiorca, działacz polonijny, prezes Kongresu Polonii Amerykańskiej. Urodzony w rodzinie polonijnej 21 maja 1924 r. w Chicago, w amerykańskim stanie Illinois. Po ukończeniu tamtejszej polskiej szkoły katolickiej oraz służbie w armii amerykańskiej w trakcie II wojny światowej podjął pracę zawodową jako broker ubezpieczeniowy, następnie objął prezesurę firmy wydającej prasę polonijną: „Dziennik Związkowy” i dwutygodnik „Zgoda”. Od 1942 r. był członkiem Związku Narodowego Polskiego, założonej w 1880 r., największej w USA, samopomocowo-ubezpieczeniowej organizacji polonijnej. W 1988 r. został wybrany jej prezesem. Od 1967 r. był skarbnikiem Kongresu Polonii Amerykańskiej, stanowiącego polityczną reprezentację Amerykanów polskiego pochodzenia. Wybór w 1988 r. na prezesa Związku Narodowego oznaczał jednoczesną prezesurę Kongresu. Oba te stanowiska pełnił do śmierci. Odznaczony Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej. Zmarł 22 marca 2005 r. w Chicago; pochowany na cmentarzu St. Adalbert w Niles, w aglomeracji chicagowskiej.





Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXVIII/678/97 podjętą 8 stycznia 1997 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Józef Lassota, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Wyróżnienie zbiegło się z jubileuszem 30-lecia czynnej pracy uhonorowanego w Kongresie Polonii Amerykańskiej. Wręczenie dyplomu nastąpiło 6 kwietnia 1997 r. w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.

Z uroczystości wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 6 kwietnia 1997 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Edward J. Moskal podczas wystąpienia w sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie duplikat dyplomu honorowego obywatelstwa oraz prezentacja oryginału przez Edwarda J. Moskala w obecności prezydenta miasta i przewodniczącego Rady.

STANISŁAW LEM

pisarz, filozof, futurolog

TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 29 STYCZNIA 1997 ROKU



...wybitnemu pisarzowi, filozofowi i uczonemu
w uznaniu zasług dla kultury polskiej i światowej...
(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXX/693/07)



*Stanisław
Lem*

Stanisław Herman Lem, pisarz, twórca fantastyki naukowej, futurolog, krytyk. Urodzony 12 września 1921 r. we Lwowie, obecnie na Ukrainie. Studiował medycynę na Uniwersytecie Lwowskim, studia kontynuował na Uniwersytecie Jagiellońskim, gdy w 1945 r. osiadł w Krakowie w ramach repatriacji – od końcowych egzaminów odstąpił. Rozwinął rozpoczętą we Lwowie działalność pisarską, książkowo debiutował w 1951 r. powieścią *Astronauci*. Od 1983 r. zamieszkiwał z rodziną w Wiedniu, powrócił do Krakowa w 1988 r. Jego dzieła weszły do kanonu gatunku science fiction. Niezależnie od tego nurtu swojej twórczości publikował w czasopiśmie eseje oraz felietony literackie i popularnonaukowe. Najczęściej tłumaczony polski pisarz, jego książki ukazały się w ponad 40 językach, w nakładzie łącznym ponad 30 milionów egzemplarzy. Był kandydatem do Literackiej Nagrody Nobla (przyznano ją w 1980 r. Czesławowi Miłoszowi). Odznaczony Orderem Orła Białego, doktor h.c. UJ. Jego nazwiskiem oznaczono planetoidę (3836) Lem. Zmarł 27 marca 2006 r. w Krakowie; pochowany tamże na cmentarzu Salwatorskim.





Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXX/693/97 podjętą 29 stycznia 1997 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Józef Lassota, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Wręczenie dyplomu nastąpiło 22 marca 1997 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



Rada Miasta Krakowa
zebrana na sesji w dniu 29 stycznia 1997 roku
nadaje

HONOROWE OBYWATELSTWO
Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa

Panu Stanisławowi Lemowi

wybitnemu pisarzowi, filozofowi i uczonemu
w uznaniu zasług dla kultury polskiej i światowej

Prezydent Miasta Krakowa

Józef Lassota

Przewodniczący Rady

Stanisław Handzlik



w Krakowie w marcu 1997 roku

Z uroczystości wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 22 marca 1997 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Stanisław Lem w sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie wręczenie oryginału dyplomu przez prezydenta miasta i przewodniczącego RMK oraz wpis do książki pamiątkowej miasta; po prawej stronie duplikat dyplomu honorowego obywatelstwa.

RYSZARD KUKLIŃSKI

pułkownik Wojska Polskiego,
były agent wywiadu amerykańskiego

TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA
NADANY 7 MAJA 1997 ROKU



*...w uznaniu zasług i zaangażowania w odzyskaniu
przez Rzeczpospolitą Polską niepodległości,
jak również ofiary poniesionej dla Ojczyzny...*

(z zapisu w dyplomie – MK, nr inw. R-2558)



Ryszard Jerzy Kukliński (pseudonimy: „Jack Strong”, „Mewa”), pułkownik Ludowego Wojska Polskiego (pośmiertnie generał WP), agent wywiadu USA. Urodzony 13 czerwca 1930 r. w Warszawie, w wojsku od 1947 r. W 1964 r. ukończył Akademię Sztabu Generalnego WP, był już wówczas związany z polskim wywiadem i kontrwywiadem wojskowym. W służbie w Sztabie Generalnym WP, w Zarządzie I Operacyjnym, w randze pułkownika. Od 1972 r. współpracował z Centralną Agencją Wywiadowczą, przekazywał wężłowe dane militarne dotyczące Polski i Układu Warszawskiego oraz przygotowywanego po sierpniu 1980 r. stanu wojennego. Ewakuowany przez Amerykanów z Polski do Stanów Zjednoczonych w listopadzie 1981 r. W 1984 r. skazany przez sąd wojskowy za zdradę na karę śmierci, w 1990 r. mocą amnestii zamienioną na 25 lat więzienia. W 1995 r. wyrok uchylono, kierując sprawę do ponownego rozpoznania, w 1997 r. śledztwo umorzono. W Polsce Ludowej odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, od CIA otrzymał Distinguished Intelligence Medal. Zmarł 11 lutego 2004 r. w Tampie na Florydzie; pochowany na cmentarzu Powązkowskim w Warszawie.



Ryszard Jerzy Kukliński

Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXXXI/67/97 podjętą 7 maja 1997 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Józef Lassota, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Wyróżnienie zbiegło się z jubileuszem 70-lecia urodzin uhonorowanego. Wręczenie dyplomu nastąpiło 28 kwietnia 1998 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



Rada Miasta Krakowa
zebrana na sesji w dniu 7 maja 1997 roku

nadaje

HONOROWE OBYWATELSTWO
Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa

Panu Pułkownikowi
Ryszardowi Kuklińskiemu

w uznaniu zasług i zaangażowania w odzyskanie
przez Rzeczpospolitą Polską, niepodległości,
jak również ofiary poniesionej
dla Ojczyzny

Józef Lassota
Prezydent Miasta Krakowa

Stanisław Handzlik
Przewodniczący Rady Miasta



w Krakowie w kwietniu 1998 roku



Z uroczystości wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 28 kwietnia 1998 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Ryszard Kukliński w sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie duplikat dyplomu honorowego obywatelstwa oraz wręczenie oryginału przez prezydenta miasta i przewodniczącego RMK.

WISŁAWA SZYMBORSKA

poetka, laureatka Nagrody Nobla
w dziedzinie literatury



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA
NADANY 10 WRZEŚNIA 1997 ROKU



...za zasługi w rozwijaniu piękna języka polskiego
oraz rozświecenie
kultury polskiej i miasta Krakowa...
(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXXXIX/853/97)



Wisława Szymborska

Wisława Szymborska (właściwie: Maria Wisława Anna Szymborska-Włodek), poetka, eseistka, felietonistka, tłumaczka. Urodzona 2 lipca 1923 r. w Prowencji, obecnie część Kórnika. Od 1929 r. w Krakowie, po ukończeniu Gimnazjum Sióstr Urszulanek studiowała filologię polską i socjologię na Uniwersytecie Jagiellońskim. Debiutowała w 1945 r. w „Dzienniku Polskim” wierszem *Szukam słowa*. Krakowska radna miejska w kadencji 1954–1957. W latach 1953–1981 pracowała w „Życiu Literackim”, prowadziła tam dział poezji i publikowała felietony, ogłaszała teksty w „Piśmie”, „Tygodniku Powszechnym”, „Odrze”, „NaGłosie”. Wydała 13 tomików poezji, przetłumaczonych na ponad 40 języków. Przekładała poezję obcojęzyczną, głównie francuską i niemiecką. Od 1952 r. członkini Związku Literatów Polskich, w 1988 r. współzałożycielka Stowarzyszenia Pisarzy Polskich, wtedy też weszła do polskiego PEN Clubu, od 1995 r. członkini Polskiej Akademii Umiejętności. W 1996 r. laureatka Nagrody Nobla w dziedzinie literatury. Odznaczona m.in. Orderem Orła Białego. Zmarła 1 lutego 2012 r. w Krakowie; spoczywa tamże na cmentarzu Rakowickim.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXXXIX/853/98 podjętą 10 września 1997 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Józef Lassota, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Wyróżnienie nastąpiło w zbliżającą się 1. rocznicę przyznania uhonorowanej Nagrody Nobla w dziedzinie literatury. Wręczenie dyplomu miało miejsce 11 marca 1998 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



Rada Miasta Krakowa
zebrana na sesji w dniu 10 września 1997 roku
nadaje

HONOROWE OBYWATELSTWO
Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa

Pani Wisławie Szymborskiej

wybitnej poetce, Laureatce Literackiej Nagrody Nobla,
za zasługi w rozwijaniu piękna języka polskiego
oraz rozświetnianie kultury polskiej
i miasta Krakowa

Józef Lassota
Prezydent Miasta Krakowa

Stanisław Handzlik
Przewodniczący Rady Miasta

Wisława Szymborska



w Krakowie w marcu 1998 roku



Z uroczystości wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 11 marca 1998 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Wisława Szymborska w sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanej. Na tej stronie duplikat dyplomu honorowego obywatelstwa Wisławy Szymborskiej oraz prezentacja dyplomu przez wyróżnioną w obecności prezydenta miasta, złożenie podpisu na duplikacie dyplomu, jak też scena z sali Obrad.

RYSZARD KACZOROWSKI

ostatni prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
na uchodźstwie



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 22 PAŹDZIERNIKA 1997 ROKU



*...w uznaniu zasług w działalności na rzecz odzyskania
niepodległości Polski poprzez walkę zbrojną i aktywną
działalność polityczną oraz społeczną na emigracji...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XCII/883/97)



Ryszard Kaczorowski, polityk, działacz społeczny, ostatni prezydent RP na uchodźstwie (patrz przypis na s. 39). Urodzony w rodzinie szlacheckiej herbu Jelita 26 listopada 1919 r. w Białymstoku. Związany z harcerstwem, w 1939 r. organizował Szare Szeregi, był komendantem okręgu białostockiego. Aresztowany przez NKWD, skazany na śmierć, wywieziony na Kołymę, w 1942 r. wstąpił do armii polskiej formowanej przez gen. Władysława Andersa. W randze starszego strzelca walczył o Monte Cassino. Po wojnie pozostał na emigracji w Wielkiej Brytanii, po ukończeniu Szkoły Handlu Zagranicznego pracował jako księgowy. Harcmistrz, w latach 1967–1988 przewodniczący Związku Harcerstwa Polskiego na uchodźstwie. Działał w Radzie Narodowej – parlamencie emigracyjnym, w 1986 r. w rządzie emigracyjnym został ministrem ds. krajowych. W 1989 r. objął urząd prezydenta RP na uchodźstwie. Z końcem 1990 r. insygnia prezydenckie przekazał Lechowi Wałęsie. Odznaczony m.in. Orderem Orła Białego i Wielką Wstęgą Orderu Odrodzenia Polski. Zginął 10 kwietnia 2010 r. w katastrofie lotniczej w rosyjskim Smoleńsku; spoczywa w Panteonie Wielkich Polaków Świątyni Opatrzności Bożej w Warszawie.

Ryszard Kaczorowski





Rada Miasta Krakowa
zebrana na sesji w dniu 22 października 1997 roku
nadaje

HONOROWE OBYWATELSTWO
Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa
Panu Ryszardowi Kaczorowskiemu

Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej na Wychodźstwie
w uznaniu zasług w działalności na rzecz odzyskania
niepodległości Polski
poprzez walkę zbrojną i aktywną działalność
polityczną oraz społeczną na emigracji

Józef Lassota
Józef Lassota
Przewodniczący Rady

Stanisław Handzlik
Stanisław Handzlik
Przewodniczący Rady



w Krakowie w styczniu 1998 roku



Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XCII/883/97
podjętą 22 października 1997 r., gdy urząd prezydenta mia-
sta pełnił Józef Lassota, a Radzie przewodniczył Stanisław
Handzlik. Wręczenie dyplomu nastąpiło 6 stycznia 1998 r.
podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad
RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplo-
mu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.

Z uroczystości wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 6 stycznia 1997 r.
w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Ryszard Kaczorowski w sali Obrad
RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie duplikat dyplomu
honorowego obywatelstwa oraz prezentacja oryginału dyplomu przez Ryszarda
Kaczorowskiego, któremu towarzyszy małżonka Karolina, w latach 1989–1990
z rąk prezydentury męża pierwsza dama Polski na uchodźstwie.

BOHDAN ZIELIŃSKI „TYTUS”

generał Wojska Polskiego,
były oficer Komendy Głównej Armii Krajowej



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 13 STYCZNIA 1999 ROKU**



*...w uznaniu zasług za działalność na rzecz odzyskania
niepodległości Rzeczypospolitej poprzez walkę zbrojną
w szeregach Jej „Armii Podziemnej” ...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr VII/77/99)



Bohdan Tytus

Bohdan Zieliński (pseudonimy: „Tytus”, „Legus”, „We-
sołowski”), generał Wojska Polskiego, oficer Armii Krajo-
wej. Urodzony 14 lutego 1906 r. w Lublinie, w wojsku od
1925 r., dosłużył stopnia podpułkownika dyplomowanego
WP. Po kampanii wrześniowej i ucieczkach z obozu jeniec-
kiego i aresztu Gestapo organizował Komendę Obszaru
Krakowsko-Śląskiego Związku Walki Zbrojnej, następnie
w Warszawie wszedł w skład Komendy Głównej Armii Kra-
jowej – Oddziału II Informacyjno-Wywiadowczego. W po-
wstaniu warszawskim przeszedł szlak bojowy Wola – Stare
Miasto – kanały – Śródmieście Północ. Po wojnie ujawnił się,
został aresztowany i skazany na więzienie, w 1955 r. zwol-
niony i zrehabilitowany. Osiadł w Krakowie, do emerytury
w 1974 r. zajmował się pracą biurową. W 1992 r. awanso-
wany na stopień generała broni (wcześniej odmówił przy-
jęcia awansu generalskiego z rąk Wojciecha Jaruzelskiego).
Honorowy przewodniczący Światowego Związku Żołnie-
rzy Armii Krajowej. Odznaczony m.in. Krzyżem Srebrnym
Orderu Wojennego Virtuti Militari i czterokrotnie Krzyżem
Walecznych. Zmarł 21 maja 2001 r. w Krakowie; pochowa-
ny na cmentarzu parafialnym w Raciborowicach w powiecie
krakowskim.





Rada Miasta Krakowa
zebrana na sesji w dniu 13 stycznia 1999 roku
nadaje

HONOROWE OBYWATELSTWO
Stożecznego Królewskiego Miasta Krakowa

Panu Generałowi
Bohdanowi Zielińskiemu
„Tytusowi”

w uznaniu zasług za działalność
na rzecz odzyskania niepodległości Rzeczypospolitej
poprzez walkę zbrojną w szeregach
Jej „Armii Podziemnej”

Andrzej Gales
Prezydent Miasta Krakowa

Stanisław Handzlik
Przewodniczący Rady Miasta



w Krakowie w styczniu 1999 roku

*Władysław Tytus
27.1.1999 r.
Kraków*

Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr VII/77/99 podjętą 13 stycznia 1999 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Andrzej Golaś, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Wręczenie dyplomu nastąpiło 27 stycznia 1999 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



Z uroczystości wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 27 stycznia 1999 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie gen. Bohdan Zieliński „Tytus” w sali Obrad RMK oraz własnoręcznie podpis ubonorowanego. Na tej stronie duplikat dyplomu honorowego obywatelstwa, wręczenie oryginału przez prezydenta miasta i przewodniczącego RMK oraz podpisanie przez Bohdana Zielińskiego duplikatu dyplomu.

NORMAN DAVIES

brytyjsko-polski historyk,
naukowiec i publicysta



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 31 MARCA 1999 ROKU**



*...za przybliżenie świata dziejów Polski, za szlachetny
trud i przyjaźń okazaną Polakom w latach walki
o restytucję niepodległego państwa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XIV/110/99)



Norman Davies

Ivor Norman Richard Davies, brytyjsko-polski historyk, profesor zwyczajny Uniwersytetu Londyńskiego. Urodzony 8 czerwca 1939 r. w angielskim Bolton. Studiował historię na Uniwersytecie Oksfordzkim, w Grenoble, w Perugii i na Uniwersytecie Sussex. Doktoryzował się w 1973 r. na Uniwersytecie Jagiellońskim. Od 1971 r. wykładowca, od 1985 r. profesor zwyczajny w Szkole Studiów Słowiańskich i Wschodnioeuropejskich w University College London. Autor dzieł historycznych dotyczących Europy, Polski i Wielkiej Brytanii, nieunikających spornych obszarów tematycznych – od syntez i monografi naukowych po literaturę faktu. Propagator historii i kultury Polski. Członek Akademii Brytyjskiej, członek korespondent Polskiej Akademii Umiejętności. Odznaczony m.in. brytyjskim Orderem św. Michała i św. Jerzego oraz polskimi Orderem Orła Białego i Krzyżem Wielkim Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej. Honorowy obywatel także Warszawy, Lublina i Wrocławia. Doktor h.c. m.in. UJ. W 2014 r. otrzymał polskie obywatelstwo; zamieszkuje w Londynie.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XIV/110/99 podjętą 31 marca 1999 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Andrzej Gołaś, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Wyróżnienie zbieгло się z jubileuszem 60-lecia urodzin uhonorowanego. Wręczenie dyplomu nastąpiło 8 maja 1999 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



Z uroczystości wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 8 maja 1999 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Norman Davies w sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie Norman Davis podczas wystąpienia oraz reprodukcja duplikatu dyplomu honorowego obywatelstwa, jak też prezentacja oryginału dyplomu, uhonorowanemu towarzyszy małżonka Maria.



Rada Miasta Krakowa
zebrana na sesji w dniu 31 marca 1999 roku
nadaje

HONOROWE OBYWATELSTWO
Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa

Panu
Normanowi Daviesowi

za przybliżenie światu dziejów Polski,
za szlachetny trud i przyjaźń okazaną Polakom
w latach walki o restytucję niepodległego państwa

Andrzej Gołaś
Prezydent Miasta Krakowa

Stanisław Handzlik
Przewodniczący Rady Miasta

Norman Davies



w Krakowie w maju 1999 roku



o ADAM FRANCISZEK STUDZIŃSKI

dominikanin, prezbiter, pułkownik Wojska Polskiego,
duszpasterz kombatanatów



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 12 MAJA 1999 ROKU



*...za odwagę w głoszeniu prawdy, za opiekę
nad narodowym dziedzictwem,
za troskę o dusze i serca Krakowian...
(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XIX/137/99)*



Adam Franciszek Studziński

Adam Franciszek Studziński, duchowny rzymskokatolicki, dominikanin, prezbiter, kapelan Polskich Sił Zbrojnych podczas II wojny światowej, generał WP. Urodzony 2 czerwca 1911 r. w Strzemieszynie w powiecie żółkiewskim, obecnie na Ukrainie. W 1928 r. w Krakowie wstąpił do zakonu dominikanów, po studiach teologicznych we Lwowie i Warszawie otrzymał w 1937 r. święcenia kapłańskie. Był katechetą, od września 1939 r. duszpasterzem polskich żołnierzy internowanych na Węgrzech, następnie w polskim wojsku w Palestynie i Iraku. Jako kapelan pułkowy w kampanii włoskiej uczestniczył w bitwie o Monte Cassino. Po wojnie w 1947 r. wrócił do kraju, do 1958 r. był proboszczem w Warszawie, po powrocie do Krakowa ukończył konserwację dzieł sztuki w Akademii Sztuk Pięknych. Duszpasterz środowisk kombatanckich i harcerzy. Awansowany do stopnia pułkownika, następnie generała broni. Odznaczony m.in. Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari, Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Walecznych. Zmarł 2 kwietnia 2008 r. w Krakowie; pochowany tamże w Alei Zasłużonych na cmentarzu Rakowickim.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XIX/137/99 podjętą 12 maja 1999 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Andrzej Gołaś, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Wręczenie dyplomu nastąpiło 5 czerwca 1999 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



Z uroczystości wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 5 czerwca 1999 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie ks. Adam Franciszek Studziński w gabinecie prezydenta miasta oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie wyróżniony w sali Obrad RMK oraz w jej foyer akt podpisania duplikatu dyplomu honorowego obywatelstwa miasta.

JAN NOWAK-JEZIORAŃSKI

emigracyjny kurier, były dyrektor Rozgłośni
Polskiej Radia Wolna Europa



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 7 LISTOPADA 2001 ROKU**



*...za zasługi dla Niepodległości Polski ...
za podtrzymywanie Ducha Narodu
w najtrudniejszych powojennych latach...
(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XC/857/01)*



Jan Nowak-Jeziorański

Jan Nowak-Jeziorański (właściwie: Zdzisław Antoni Jeziorański; pseudonimy: „Janek”, „Jan Nowak”, „Jan Zych”), polityk, politolog, dziennikarz, żołnierz. Urodzony 2 października 1914 r. w Berlinie. Po ukończeniu gimnazjum w Warszawie i studiach ekonomicznych w 1936 r. pracował jako st. asystent na Uniwersytecie w Poznaniu. W kampanii wrześniowej służył w artylerii, zbiegł z niewoli. Działal w podziemiu w Związku Walki Zbrojnej, od 1942 r. Armii Krajowej. Został kurierem i emisariuszem między Komendą Główną AK a londyńskimi władzami wojskowymi i rządowymi; zyskał miano „kuriera z Warszawy”. Po wojnie pozostał na emigracji, w latach 1948–1951 pracował w polskiej redakcji rozgłośni BBC, od 1951 r. współtworzył Rozgłosień Polską Radia Wolna Europa, którą kierował do 1976 r. Przez następnych 20 lat działał w Kongresie Polonii Amerykańskiej, był w nim dyrektorem krajowym. W 2002 r. po 57 latach emigracji wrócił do kraju, zamieszkał w Warszawie. Odznaczony m.in. Orderem Orła Białego i Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari oraz medalem „Cracoviae Merenti” (patrz s. 550–551). Doktor h.c. m.in. Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zmarł 20 stycznia 2005 r. w Warszawie; pochowany tamże na cmentarzu Powązkowskim.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XC/857/01 podjętą 7 listopada 2001 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Andrzej Gołaś, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Wręczenie dyplomu nastąpiło 27 kwietnia 2002 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



Z uroczystości wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 27 kwietnia 2002 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Jan Nowak-Jeziorański na sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie uhonorowany prezentuje oryginał dyplomu honorowego obywatelstwa i podpisuje jego duplikat.

ZBIGNIEW BRZEZIŃSKI

polsko-amerykański politolog,
były doradca prezydentów Stanów Zjednoczonych,
profesor nauk politycznych



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 7 LISTOPADA 2001 ROKU**



*...za niestrudzoną obronę polskiej racji stanu ...
za pomoc udzielaną Ojczyźnie w najtrudniejszych
momentach naszych najnowszych dziejów...
(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XIX/137/99)*



Z. Brzeziński

Zbigniew Kazimierz Brzeziński, polsko-amerykański politolog, profesor nauk politycznych, dyplomata, geostrateg, doradca ds. bezpieczeństwa narodowego USA. Urodzony 28 marca 1928 r. w Warszawie w szlacheckiej rodzinie herbu Trąby z Brzezin. W 1939 r. rodzina przeniosła się do Montrealu, gdzie ojciec Zbigniewa został konsulem generalnym RP – na tamtejszym uniwersytecie Brzeziński w 1950 r. ukończył politologię. Dalsza kariera w USA: doktorat i wykłady na Uniwersytecie Harvarda, profesura w 1959 r. na Uniwersytecie Columbia; na tej ostatniej uczelni prowadził Instytut Badań nad Komunizmem. Był członkiem zespołów doradczych prezydentów Johna F. Kennedy'ego i Lyndona Johnsona, w latach 1977–1981 piastował stanowisko doradcy ds. bezpieczeństwa narodowego USA prezydenta Jimmiego Cartera. W latach 80. XX w. silnie wspierał polską opozycję demokratyczną i Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”. Członek zagraniczny Polskiej Akademii Umiejętności. Wyróżniony m.in. Orderem Orła Białego i doktoratami h.c. uniwersytetów Warszawskiego i Jagiellońskiego. Zmarł 26 maja 2017 r. w Falls Church w aglomeracji waszyngtońskiej w Wirginii; tam też został pochowany.





Z uroczystości wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 14 maja 2002 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Zbigniew Brzezinski podczas wystąpienia w sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry wręczenie dyplomu honorowego obywatelstwa przez prezydenta miasta i przewodniczącego RMK; niżej akt podpisania duplikatu tego dyplomu.

Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XIX/137/99 podjętą 7 listopada 2001 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Andrzej Gołaś, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Wręczenie dyplomu nastąpiło 14 maja 2002 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.

ISTVÁN KOVÁCS

historyk i dyplomata, pierwszy konsul generalny
Republiki Węgierskiej w Krakowie



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 21 MAJA 2003 ROKU**



*...w uznaniu zasług w upowszechnianiu
kultury polskiej, wzmacnianiu
tradycyjnego braterstwa węgiersko-polskiego...
(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVI/114/03)*



Kovács István

István Kovács, węgierski dyplomata, historyk, pisarz, tłumacz literatury polskiej. Urodzony 19 sierpnia 1945 r. w Budapeszcie. W 1968 r. ukończył historię i polonistykę na Uniwersytecie im. Loránda Eötvösa w Budapeszcie, w 1976 r. otrzymał stopień doktora na podstawie rozprawy o Norwidzie. Na tej uczelni był wykładowcą, prowadząc w latach 1981–1990 Katedrę Filologii Polskiej. Od 1995 r. prowadził utworzoną przez siebie Katedrę Polonistyki na Katolickim Uniwersytecie Petera Pazmánya w Píllscsabie koło Budapesztu. W latach 2004–2011 współpracownik naukowy Instytutu Historii Węgierskiej Akademii Nauk. Autor wielu tomów poezji, esejów i monografii historycznych, w tym dotyczących historii Polski. Przełożył na język węgierski szereg dzieł literatury polskiej. W latach 1990–1994 radca ds. kultury Ambasady Węgier w Warszawie, w latach 1999–2003 organizował Konsulat Generalny Węgier w Krakowie i był jego pierwszym konsulem. Od 2012 r. członek zagraniczny Polskiej Akademii Umiejętności. Odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski i złotym medalem „Opiekun Miejsc Pamięci Narodowej”.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XVI/114/03 podjętą 21 maja 2003 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Paweł Pytko. Wręczenie dyplomu nastąpiło 5 czerwca 2003 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



Z uroczystości wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 5 czerwca 2003 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie István Kovács w sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie uhonorowany i prezydent miasta z małżonkami, wystąpienie z mównicy prezydialnej Rady oraz podczas nieformalnego spotkania z uczestnikami uroczystości w Sali Kupieckiej Pałacu Wielopolskich.

o. TOMASZ PAWŁOWSKI

dominikanin, prezbiter, duszpasterz akademicki,
twórca krakowskiej „Beczki”



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA
NADANY 6 PAŹDZIERNIKA 2004 ROKU



*...twórca krakowskiej „Beczki”,
wychowawcy wielu pokoleń studentów
w duchu prawdy oraz patriotycznej powinności...
(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LIX/570/04)*



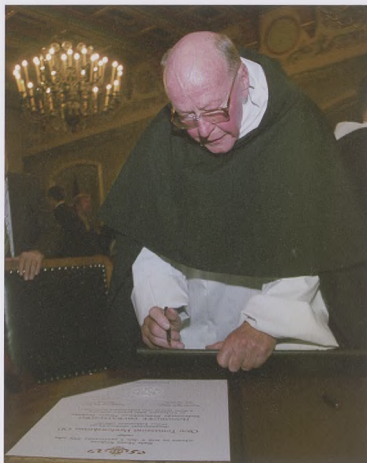
Tomasz Pawłowski (świeckie imię: **Zygmunt**), duchowny rzymskokatolicki, dominikanin, duszpasterz akademicki. Urodzony 18 stycznia 1927 r. w Poznaniu. Po wojnie studiował na Uniwersytecie Poznańskim, związał się wówczas z duszpasterstwem akademickim oo. dominikanów. W 1949 r. wstąpił do Zakonu Braci Kaznodziejów, śluby zakonne złożył w 1950 r., święcenia kapłańskie otrzymał w 1956 r. Studia kontynuował na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim i w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, gdzie obronił doktorat. Wtedy też otrzymał stopień prezbitera. Początkowo prowadził duszpasterstwo akademickie we Wrocławiu i Poznaniu, w 1964 r. przeniesiony do Krakowa założył przy dominikańskim klasztorze Św. Trójcy ośrodek duszpasterski „Beczka”. W 1987 r. kontynuował pracę w Rzeszowie, w latach 1994–2005 w Gdańsku był wykładowcą i duszpasterzem grup apostołsko-formacyjnych, po czym powrócił do Rzeszowa. Odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Zmarł 23 maja 2016 r. w miejscowości Turza w powiecie rzeszowskim; pochowany na cmentarzu Wilkowyja w Rzeszowie.





Z uroczystości wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 15 października 2004 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie o. Tomasz Pawłowski w sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie wystąpienie o. Tomasza Pawłowskiego z mównicy prezydenckiej Rady oraz akt podpisania duplikatu dyplomu.

Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LIX/570/04 podjętą 6 października 2004 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Paweł Pytko. Przyznanie godności nastąpiło w jubileusz 40-lecia działalności krakowskiego duszpasterstwa „Beczka”. Wręczenie dyplomu miało miejsce 15 października 2004 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



Ks. ALBIN MAŁYSIAK

misjonarz, biskup pomocniczy
senior archidiecezji krakowskiej



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 26 STYCZNIA 2005 ROKU



*...wybitnemu kapłanowi, duszpasterzowi kilku pokoleń
krakowskiej młodzieży, Polakowi odznaczonemu
Medalem „Sprawiedliwy wśród narodów świata”...
(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXX/649/05)*



+ Albin Małysiak

Albin Małysiak, duchowny rzymskokatolicki, biskup pomocniczy. Urodzony 12 czerwca 1917 r. w Koconiu koło Żywca. Po ukończeniu krakowskiego Gimnazjum Księża Misjonarzy w 1936 r. złożył śluby zakonne w Zgromadzeniu Księża Misjonarzy św. Wincentego à Paulo w Krakowie. W 1941 r. przyjął, także w Krakowie, święcenia kapłańskie, w 1950 r. ukończył teologię na Uniwersytecie Jagiellońskim, w 1954 r. uzyskał stopień doktora teologii. Od 1954 r. wykładał w Instytucie Teologicznym Księża Misjonarzy w Krakowie, w 1959 r. został proboszczem krakowskiej parafii pw. Najświętszej Maryi Panny z Lourdes. Równocześnie działał jako duszpasterz akademicki. W 1970 r. mianowany biskupem pomocniczym archidiecezji krakowskiej, której został wikariuszem generalnym. W 1993 r. jako biskup senior przeszedł w stan spoczynku. Odznaczony Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski, wyróżniony izraelskim tytułem „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata”. Zmarł 16 lipca 2011 r. w Krakowie; pochowany tamże na cmentarzu Salwatorskim.





Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXX/649/05 podjętą 26 stycznia 2005 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Paweł Pytko. Przyznanie godności nastąpiło w jubileusz 35-lecia sakry biskupiej uhonorowanego. Wręczenie dyplomu miało miejsce 22 czerwca 2005 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



Z uroczystości wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 22 czerwca 2005 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie ks. bp Albin Malysiak w sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry prezentacja oryginału dyplomu i wystąpienie do uczestników uroczystości; niżej akt podpisania duplikatu dyplomu w asyście przewodniczącego RMK oraz gratulacje od krakowskiego Towarzystwa Strzeleckiego „Bractwo Kurkowe”.

FRIEDRICH MAGIRIUS

pastor, biskup ewangelicki,
były przewodniczący Rady Miejskiej Lipska



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 8 CZERWCA 2005 ROKU



*...za przekazywanie młodemu pokoleniu Niemców
prawdy o czasach faszyzmu, okupacji i zbrodniach hitle-
rowskich w Polsce w latach II wojny światowej...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXXX/805/05)



Friedrich Magirius

Friedrich Magirius, niemiecki pastor ewangelicki, biskup, teolog, polityk. Urodzony 26 czerwca 1930 r. w Dreźnie. Absolwent Wyższej Szkoły Kościelnej w Berlinie i Uniwersytetu w Greifswaldzie. Przez szereg lat jako superintendent (biskup) Kościoła ewangelicznego w Lipsku prowadził duszpasterstwo w kościele pw. św. Mikołaja, który stał się jednym z opozycyjnych ośrodków w ówczesnej NRD. Działając w demokratycznej, wschodnioniemieckiej opozycji, Friedrich Magirius utrzymywał kontakty z polską opozycją, w tym z kręgami kościelnymi. Był współtwórcą dialogu ekumenicznego i międzyreligijnego, w latach 1974–1982 kierował ruchem na rzecz pojednania niemiecko-polskiego Akcja Znak Pokuty. Po przełomie ustrojowym w latach 1990–2004 był radnym miasta Lipska z ramienia Partii Zielonych i przewodniczącym lipskiej Rady Miejskiej. Gorący orędownik odnowienia i nadania nowej treści relacjom między Lipskiem i Krakowem – już w 1991 r. władze tych miast wydały wspólną deklarację o kształtowaniu stosunków partnerskich. Odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXXX/805/05 podjętą 8 czerwca 2005 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Paweł Pyrko. Przyznanie godności miało miejsce w roku jubileuszu 75-lecia urodzin uhonorowanego. Wręczenie dyplomu nastąpiło 3 października 2005 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich, podczas Dni Lipska w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



Rada Miasta Krakowa
zebrana na sesji w dniu 8 czerwca 2005 roku
nadaje

Pastorowi

Friedrichowi Magiriusowi

w uznaniu zasług dla rozwoju kontaktów i współpracy
z Rzeczypospolitą Polską
oraz za przekazywanie młodemu pokoleniu Niemców
prawdy o czasach faszyzmu, okupacji
i zbrodniach hitlerowskich w Polsce
w latach II wojny światowej

**HONOROWE OBYWATELSTWO
Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa**

Friedrich Magirius

Przewodniczący Rady Miasta
Jacek Majchrowski
Paweł Pyrko



Kraków, październik 2005 r.

Z uroczystości wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 3 października 2005 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie pastor Friedrich Magirius w gabinecie prezydenckim oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie reprodukcja duplikatu dyplomu oraz wręczenie oryginału przez przewodniczącego RMK.

KS. MARIAN
JAWORSKI

kardynał, arcybiskup metropolita lwowski,
profesor filozofii



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA
NADANY 24 MAJA 2006 ROKU



...w uznaniu zasług dla nauki i kultury polskiej
oraz pojednania
Narodów Polski i Ukrainy...
(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr CX/1096/06)



+ Marian kard. Jaworski

Marian Franciszek Jaworski, duchowny rzymskokatolicki, kardynał, metropolita lwowski, teolog i filozof. Urodzony 21 sierpnia 1926 r. we Lwowie. W 1945 r. wstąpił do tamtejszego Arcybiskupiego Wyższego Seminarium Duchownego, studia kontynuował w Kalwarii Zebrzydzkiej, gdzie w 1950 r. otrzymał święcenia kapłańskie. W 1952 r. uzyskał doktorat z teologii na Uniwersytecie Jagiellońskim, następnie z filozofii na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Habilitował się z filozofii religii w 1965 r. w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. W 1976 r. został profesorem zwyczajnym na Papieskim Wydziale Teologicznym w Krakowie, w 1981 r. pierwszym rektorem Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. Mianowany w 1984 r. biskupem, w 1991 r. arcybiskupem metropolitą lwowskim obrządku łacińskiego, w 2001 r. dostał kapelusza kardynalskiego. W 2005 r. towarzyszył umierającemu papieżowi Janowi Pawłowi II – udzielił swemu przyjacielowi wiatyku. Kawaler Orderu Orła Białego. Zmarł 5 września 2020 r. w Krakowie; pochowany w krypcie Kaplicy Cudownego Obrazu Matki Boskiej Kalwaryjskiej w Kalwarii Zebrzydzkiej.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr CX/1096450/06 podjętą 24 maja 2006 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Paweł Pytko. Przyznanie godności miało miejsce w jubileusz 80-lecia urodzin uhonorowanego. Wręczenie dyplomu nastąpiło 8 czerwca 2006 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



Z uroczystego wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 8 czerwca 2006 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie ks. kard. Marian Jaworski w sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie wystąpienie kardynała oraz podpisanie duplikatu dyplomu, jak też uhonorowany opuszczający Pałac Wielopolskich po zamknięciu uroczystej sesji Rady.

DANUTA MICHAŁOWSKA

aktorka, reżyser teatralny, pedagog,
profesor sztuk teatralnych



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 27 LUTEGO 2008 ROKU



*...za Jej poświęcenie dla sztuki i teatru,
umiejętne przekazywanie
piękną słowa i pobudzanie wyobraźni...*
(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XXXV/450/08)



Danuta Michałowska

Maria Danuta Michałowska, aktorka, reżyser i pedagog. Urodzona 7 stycznia 1923 r. w Krakowie. Podczas okupacji niemieckiej współtworzyła krakowski konspiracyjny Teatr Rapsodyczny, w którym występował również Karol Wojtyła – była pierwszą interpretatorką poezji przyszłego papieża. Od 1953 r. grała na deskach Starego Teatru, od 1957 r. ponownie w reaktywowanym Teatrze Rapsodycznym. W 1961 r. związała się jako wykładowca z Państwową Wyższą Szkołą Teatralną (obecnie Akademia Sztuk Teatralnych) w Krakowie. W 1963 r. uzyskała habilitację, w 1980 r. profesurę zwyczajną. W latach 1966–1969, 1974–1975 i 1978–1981 sprawowała na tej uczelni funkcję prorektora, w kadencji 1981–1984 na stanowisku rektorskim. W 1961 r. utworzyła własny Teatr Jednego Aktora realizujący dzieła literatury polskiej i światowej w jej adaptacji i reżyserii. W 1978 r. przekształciła go w Teatr Godziny Słowa i tworzyła spektakle na kanwie tekstów Pisma Świętego. Odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Zmarła 11 stycznia 2015 r. w Krakowie; pochowana tamże na cmentarzu Salwatorskim.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XXXV/450/08 podjętą 27 lutego 2008 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczyła Małgorzata Radwan-Ballada. Przyznanie godności zbiegło się z jubileuszem 85-lecia urodzin uhonorowanej. Wręczenie dyplomu nastąpiło 16 kwietnia 2008 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie (sala ta uzyskała patrona w 2007 r.). Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



Rada Miasta Krakowa
zebrana na sesji w dniu 27 lutego 2008 roku
nadaje

Pani Profesor

Danucie Michałowskiej

Wielkiej Damie Polskiej Sceny

HONOROWE OBYWATELSTWO
Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa

za Jej poświęcenie dla sztuki i teatru,
umiejętne przekazywanie piękna słowa
i pobudzanie wyobraźni

Jacek Majchrowski
[Signature]
Prezydent Miasta Krakowa

Małgorzata Radwan-Ballada
[Signature]
Przewodnicząca Rady Miasta Krakowa

[Signature]
[Signature]



Z uroczystego wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 16 kwietnia 2008 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Danuta Michałowska w Sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanej. Na tej stronie reprodukcja duplikatu dyplomu, wręczenie oryginału dyplomu przez prezydenta miasta i przewodniczącą RMK oraz prezentacja tego dyplomu.

BOLESŁAW MICHAŁ NIECZUJA-OSTROWSKI

generał Wojska Polskiego, kombatanat września 1939
i Armii Krajowej



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA
NADANY 28 MAJA 2008 ROKU



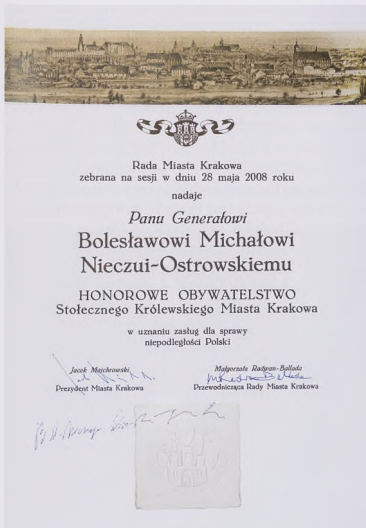
...w uznaniu zasług
dla sprawy niepodległości Polski...
(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XLIV/534/08)



Bolesław Michał Nieczuja-Ostrowski (pseudonimy: „Ty-siąc”, „Bolk”, „Grzmot”), żołnierz, dowódca wojskowy, generał brygady Wojska Polskiego. Urodzony 29 września 1907 r. w Haliczu, obecnie na Ukrainie. Kształcił się w Przeworsku, tam też był komendantem hufca Związku Harcerstwa Polskiego. Po ukończeniu szkoły podchorążych w 1931 r. rozpoczął służbę w pułku strzelców w Przemyśle. W wojnie obronnej 1939 r. dowodził kompanią piechoty, wzięty do niewoli zbiegł. Przystąpił do Związku Walki Zbrojnej, w ramach Komendy Okręgu Krakowskiego organizował konspiracyjną produkcję broni. W 1943 r., już w Armii Krajowej, awansowany do stopnia majora, w 1944 r. podpułkownika. Dowodził 106 Dywizją Piechoty AK, walczył na terenie Małopolski. Po wojnie osiadł w Elblągu, założył samopomocową spółdzielnię dla byłych żołnierzy AK. Aresztowany, dwukrotnie skazany na śmierć, więziony przez 7 lat. W 1991 r. awansowany na generała brygady. Odznaczony m.in. Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski, Orderem Wojennym Virtuti Militari, Krzyżem Walcznych. Zmarł 13 lipca 2008 r. w Elblągu; pochowany tamże na Cmentarzu Komunalnym Agrykola.



Bolesław Nieczuja-Ostrowski



Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XLIV/534/08 podjętą 28 maja 2008 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczyła Małgorzata Radwan-Ballada. Nadanie to zbiegło się z jubileuszem 80-lecia urodzin uhonorowanego. Wręczenie dyplomu nastąpiło 5 lipca 2008 r. w Elblągu, gdzie Bolesław Michał Nieczuja-Ostrowski gościł delegację władz miasta Krakowa z zastępcą prezydenta i wiceprzewodniczącym RMK na czele. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.

Z uroczystego wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 5 lipca 2008 r. w Elblągu, miejscu zamieszkania uhonorowanego. Na poprzedniej stronie gen. Bolesław Michał Nieczuja-Ostrowski w domowym gabinecie oraz własnoręcznie podpisał uhonorowanego. Na tej stronie reprodukcja duplikatu dyplomu honorowego obywatelstwa oraz wręczenie oryginału dyplomu przez zastępcę prezydenta miasta Elżbietę Łęcznarowicz i wiceprzewodniczącą RMK Stanisława Rachwałę.

KS. STANISŁAW DZIWIŚ

kardynał,
arcybiskup metropolita krakowski



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA
NADANY 4 MARCA 2009 ROKU



*...za jego duszpasterską troskę,
którą otacza krakowian oraz
za opiekę nad spuścizną Jana Pawła II...*
(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXV/832/09)



Stanisław Jan Dziwisz, duchowny rzymskokatolicki, kardynał, sekretarz papieża Jana Pawła II, metropolita krakowski. Urodzony 27 kwietnia 1939 r. w Rabie Wyżnej, w powiecie nowotarskim. Studia odbył w Wyższym Seminarium Duchownym Archidiecezji Krakowskiej oraz na Wydziale Teologicznym w Krakowie, w 1981 r. uzyskał doktorat z teologii na tamtejszym Papieskim Wydziale Teologicznym. Święcenia diakonatu i prezbiteriatu otrzymał w 1963 r. Od roku 1966 pracował jako kapelan i sekretarz abp. metropolity krakowskiego Karola Wojtyły, po objęciu przez niego w 1978 r. tronu papieskiego pozostał jego sekretarzem osobistym. W 1985 r. mianowany prałatem papieskim, w 1998 r. prefektem pomocniczym Domu Papieskiego. W 1998 r. wyniesiony do godności biskupiej, w 2002 r. arcybiskupiej. W 2005 r. mianowany na urząd arcybiskupa metropolity krakowskiego, w 2006 r. otrzymał kapelusze kardynalski. Od 2016 r. arcybiskup senior w archidiecezji krakowskiej. Odznaczony m.in. Orderem Orła Białego. Okres działalności u boku Jana Pawła II pozostaje przedmiotem wyjaśnień.



Steeniusz Karol Dziwisz

Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXV/832/09 podjętą 4 marca 2009 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczyła Małgorzata Radwan-Ballada. Wyróżnienie zbiegło się z jubileuszem 70-lecia urodzin uhonorowanego. Wręczenie dyplomu nastąpiło 22 kwietnia 2009 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



Rada Miasta Krakowa
zebrana na sesji w dniu 4 marca 2009 roku
nadaje

Księdzu Kardynałowi
Stanisławowi Dziwiszowi
Arcybiskupowi Metropolii Krakowskiej
HONOROWE OBYWATELSTWO
Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa

za Jego duszpasterską troskę, którą otacza krakowian
oraz za opiekę nad spójnością Jana Pawła II

Jacek Majchrowski
Jacek Majchrowski
Prezydent Miasta Krakowa

Małgorzata Radwan-Ballada
Małgorzata Radwan-Ballada
Przewodnicząca Rady Miasta Krakowa



Stanisław Dziwisz
Stanisław Dziwisz

Kraków, kwiecień 2009 r.

Z uroczystego wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa
22 kwietnia 2009 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie
ks. kard. Stanisław Dziwisz w Sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhono-
rowanego. Na tej stronie reprodukcja duplikatu dyplomu honorowego obywatelstwa
oraz gratulacje i upominki od krajów z Raby Wyżnej.

GABRIEL TUROWSKI

profesor nauk przyrodniczych,
immunolog kliniczny, działacz i publicysta katolicki



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 14 WRZEŚNIA 2011 ROKU**



*...za wkład dla utrwalania pamięci i nauczania
Największego z Polaków –
Ojca Świętego Bł. Jana Pawła II...
(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XXIV/322/11)*



Gabriel Turowski

Gabriel Turowski, profesor nauk przyrodniczych, biotechnolog, immunogenetyk, immunolog kliniczny, działacz i publicysta katolicki. Urodzony 21 lutego 1929 r. w Monasterzyskach na Podolu, obecnie na Ukrainie. Po II wojnie światowej wysiedlony, związał się z Krakowem. W 1952 r. ukończył na Uniwersytecie Jagiellońskim chemię i biologię, przez 12 lat pracował w Wytwórni Surowic i Szczepionek, 4 lata w Wojewódzkiej Stacji Krwiodawstwa. Od 1970 r. związany z Wydziałem Lekarskim Akademii Medycznej w Krakowie (od 1993 r. w strukturze UJ). W III Katedrze i Klinice Chirurgii Ogólnej przez 22 lata prowadził Pracownię Immunologii Transplantacyjnej oraz samodzielny Zakład Immunologii Klinicznej Collegium Medicum UJ. Od 1953 r. uczestnik tzw. środowiska Wujka – przyjacielskiego kręgu pod bezpośrednim duchowym przywództwem ks. Karola Wojtyły, także po konklawe w 1978 r. Publicysta prasy katolickiej, znawca pontyfikatu Jana Pawła II, członek Katolickiego Stowarzyszenia Dziennikarzy oraz Zespołu Wspierania Radia Maryja. Kawaler (od 2015 r. komandor) Zakonu Rycerskiego Grobu Bożego w Jerozolimie. Zmarł 2 grudnia 2021 r. w Krakowie; pochowany tamże na cmentarzu Salwatorskim.





Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XXIV/322/11 podjętą 14 września 2011 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Wyróżnienie zbiegło się z jubileuszem 60-lecia podjęcia pracy zawodowej przez uhonorowanego. Wręczenie dyplomu nastąpiło 28 października 2011 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



Z uroczystego wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 28 października 2011 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Gabriel Turowski w Sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie wystąpienie Gabriela Turowskiego z mównicy prezydiulnej Rady oraz prezentacja dyplomu honorowego obywatelstwa.

MIECZYŚLAW TOMASZEWSKI

profesor muzykologii,
wykładowca teorii i historii muzyki



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY II LIPCA 2012 ROKU



*...za wkład w rozwój krakowskiej muzykologii,
propagowanie wartości
humanistycznych oraz kultury narodowej...
(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr L.II/703/12)*



Mieczysław Aleksander Tomaszewski, muzykolog, teoretyk i estetyk muzyki, edytor, profesor Akademii Muzycznej w Krakowie. Urodzony 17 listopada 1921 r. w Poznaniu, tam uczył się w szkołach muzycznych. Ochotnik w kampanii wrześniowej 1939 r., przydzielony do Brześcia nad Bugiem, zbiegł z internowania. Po wojnie osiadł w Bydgoszczy, brał udział w odbudowywaniu życia teatralnego i muzycznego w Polsce; od 1949 r. dyrektor naczelny Pomorskiej Orkiestry Symfonicznej. W 1952 r. zamieszkał w Krakowie; redaktor naczelny i dyrektor Polskiego Wydawnictwa Muzycznego. W 1959 r. ukończył muzykologię na Uniwersytecie Jagiellońskim, do 1966 r. wykładał tam teorię i estetykę muzyczną, od 1959 r. był wykładowcą w Wyższej Szkole Muzycznej, w 1979 r. przemianowanej na Akademię Muzyczną (od 1971 r. docent, od 1989 r. profesor). W latach 1966–1986 kierował założonym przez siebie Podyplomowym Studium Edytorstwa Muzycznego. Centrum jego zainteresowań stanowiła twórczość Fryderyka Chopina. Odznaczony m.in. Orderem Orła Białego i Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski. Zmarł 14 stycznia 2019 r. w Krakowie; pochowany także na cmentarzu Rakowickim.





Rada Miasta Krakowa
zebrana na sesji w dniu 11 lipca 2012 roku
nadaje

Panu Profesorowi

Mieczysławowi Tomaszewskiemu
HONOROWE OBYWATELSTWO
Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa

za wkład w rozwój krakowskiej muzykologii,
propagowanie wartości humanistycznych
oraz kultury narodowej

Jacek Majchrowski
Prezydent Miasta Krakowa

Bogusław Kośmider
Przewodniczący Rady Miasta Krakowa



Kraków, wrzesień 2012 r.

Na poprzedniej stronie fotografia portretowa Mieczysława Tomaszewskiego i własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie z uroczystego wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 25 września 2012 r. w Pałacu Wielopolskich – reprodukcja duplikatu dyplomu oraz z Sali Obrad RMK: wręczenie oryginału przez prezydenta miasta i przewodniczącego RMK na ręce małżonki uhonorowanego, Wandy, a także gratulacje od ks. kard. abp. metropolity seniora Franciszka Macharskiego.

Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LII/703/12 podjętą 11 lipca 2012 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Przyznanie godności zbiegło się z jubileuszami 90-lecia urodzin oraz 60-lecia związku uhonorowanego z Krakowem. Wręczenie dyplomu nastąpiło 25 września 2012 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Nieobecnego uhonorowanego podczas uroczystości reprezentowała małżonka Wanda Tomaszewska. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



WŁADYSŁAW BARTOSZEWSKI

historyk, publicysta,
dyplomata, polityk



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 19 GRUDNIA 2012 ROKU**



*...za wkład w działalność publicystyczną i naukową dla
zachowania pamięci o dziedzictwie Polskiego Państwa
Podziemnego i Powstania Warszawskiego...
(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXIII/897/13)*



Władysław Bartoszewski (pseudonimy: „Ludwik”, „Teofil”), historyk, publicysta, dziennikarz, polityk, dyplomata, profesor wizytujący. Urodzony 19 lutego 1922 r. w Warszawie. Podczas okupacji pracował w Polskim Czerwonym Krzyżu, osadzony w obozie Auschwitz, zwolniony po interwencji PCK. Od 1942 r. w Armii Krajowej przy Komendzie Głównej, członek „Żegoty”, powstaniec warszawski, podporucznik. W 1946 r. aresztowany, skazany za szpiegostwo, zwolniony w 1954 r., zrehabilitowany. Od 1956 r. w redakcji „Stolicy”, działał w opozycyjnym Polskim Stronnictwie Ludowym, od 1963 r. współpracownik Radia Wolna Europa, związany z opozycją demokratyczną i Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym „Solidarność”, w 1981 r. internowany. W III RP w latach 1990–1995 ambasador RP w Austrii, w 1995 r. i w latach 2000–2001 minister spraw zagranicznych, w latach 2001–2015 przewodniczący Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa. Odznaczony m.in. Orderem Orła Białego, Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą, Orderu Odrodzenia Polski, izraelskim medalem „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata”. Zmarł 24 kwietnia 2015 r. w Warszawie; pochowany tamże w Alei Zasłużonych na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXIII/897/13 podjętą 19 grudnia 2012 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Nadanie to zbiegło się z jubileuszem 90-lecia urodzin uhonorowanego. Wręczenie dyplomu (patrz s. 147) nastąpiło 6 lutego 2013 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



Z uroczystego wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 6 lutego 2013 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Władysław Bartoszewski w Sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie prezentacja dyplomu w obecności prezydenta miasta i przewodniczącego RMK oraz wystąpienie Władysława Bartoszewskiego z mównicy prezydialnej Rady.



KRZYSZTOF PENDERECKI

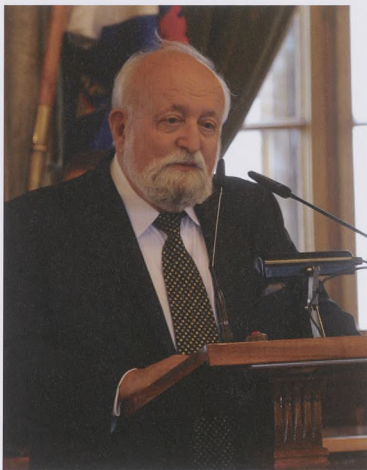
kompozytor i dyrygent,
profesor sztuk muzycznych



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 12 CZERWCA 2013 ROKU**



*...jednemu z największych współczesnych
kompozytorów i dyrygentów,
w dowód uznania Jego szczególnych zasług...*
(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXXVI/1103/13)



Krzysztof Penderecki

Krzysztof Eugeniusz Penderecki, kompozytor i dyrygent, pedagog, profesor i rektor Akademii Muzycznej w Krakowie. Urodzony 23 listopada 1933 r. w Dębicy. Studiował kompozycję w krakowskiej Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej, w 1979 r. przemianowanej na Akademię Muzyczną w Krakowie, od 2021 r. jego imienia; od 1958 r. pracował na tej uczelni, w latach 1972–1987 był jej rektorem, a w latach 1987–1990 dyrektorem artystycznym Filharmonii Krakowskiej. Autor czterech oper, ośmiu symfonii i szeregu innych utworów, od dzieł orkiestrowych, koncertów instrumentalnych i opraw chóralskich po utwory kameralne i muzykę filmową. Członek Polskiej Akademii Umiejętności, honorowy prezes Związku Kompozytorów Polskich, doktor h.c. m.in. Uniwersytetu Jagiellońskiego i macierzystej uczelni. Odznaczony m.in. Orderem Orła Białego i Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski, a także medalem „Cracoviae Merenti” (patrz s. 531–532). Zmarł 29 marca 2020 r. w Krakowie; tamże w bazylice pw. św. Floriana złożona została urna z prochami – w przygotowaniu docelowe miejsce spoczynku w Panteonie Narodowym w kościele pw. św.św. Apostołów Piotra i Pawła w Krakowie.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXXVI/1103/13 podjętą 12 czerwca 2013 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Nadanie to zbieгло się z jubileuszem 80-lecia urodzin uhonorowanego. Wręczenie dyplomu nastąpiło 26 września 2013 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



Rada Miasta Krakowa
zebrana na sesji w dniu 12 czerwca 2013 roku
nadaje

Panu

Krzysztofowi Pendereckiemu

HONOROWE OBYWATELSTWO
Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa

w dowód uznania
Jego szczególnych zasług

Jacek Majchrowski
Prezydent Miasta Krakowa

Bogusław Kośmider
Przewodniczący Rady Miasta Krakowa



Kraków, 26 września 2013 r.

Z uroczystego wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 26 września 2013 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Krzysztof Penderecki w Sali Obrad RMK podczas wystąpienia oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie reprodukcja duplikatu dyplomu honorowego obywatelstwa oraz w foyer Sali Obrad UMK złożenie podpisu przez Krzysztofa Pendereckiego na tym duplikacie w obecności prezydenta miasta.

WŁADYSŁAW STRÓŻEWSKI

filozof, profesor nauk humanistycznych,
działacz naukowy



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 25 WRZEŚNIA 2013 ROKU



*...za zasługi dla nauki polskiej,
Uniwersytetu Jagiellońskiego i Miasta Krakowa...
(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXXXIII/1260/13)*



Władysław Stróżewski

Władysław Antoni Stróżewski, filozof, profesor nauk humanistycznych, działacz naukowy. Urodzony 8 czerwca 1933 r. w wielkopolskim Krotoszynie. Po ukończeniu liceum w Koźminie Wielkopolskim podjął studia filozoficzne na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim (do 1955 r.), tam także obronił doktorat. Od 1957 r. związany naukowo i dydaktycznie z Uniwersytetem Jagiellońskim – zatrudniony w Katedrze Historii Filozofii, prowadził zajęcia m.in. w uniwersyteckim podyplomowym Studium Literacko-Artystycznym. Na UJ w 1968 r. uzyskał habilitację, a w 1984 r. profesurę. Od 1972 r. przez 20 lat wykładał filozofię w Akademii Muzycznej w Krakowie. W kolejnym okresie nauczał w Wyższej Szkole Filozoficzno-Pedagogicznej „Ignatianum” w Krakowie, przemianowanej w 2011 r. na Akademię Ignatianum. Członek Polskiej Akademii Umiejętności i Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, przewodniczący Polskiego Towarzystwa Filozoficznego, tutor w Collegium Invisibile. Doktor h.c. UJ i innych uczelni. Odznaczony m.in. Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski oraz watykańskim Orderem św. Sylwestra.





Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXXXIII/1260/13 podjętą 25 września 2013 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Przyznanie godności miało miejsce w jubileusz 80-lecia urodzin uhonorowanego. Wręczenie dyplomu nastąpiło 11 grudnia 2013 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



Z uroczystego wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 11 grudnia 2013 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Władysław Stróżewski w Sali Obrad RMK oraz uhonorowany podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry wystąpienie Władysława Stróżewskiego z mównicy prezydiualnej Rady; niżej złożenie podpisu na duplikacie dyplomu.

STANISŁAW JUCHNOWICZ

architekt, urbanista,
profesor nauk technicznych



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 25 WRZEŚNIA 2013 ROKU



...za wybitne zasługi dla rozwoju Krakowa...
(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXXXIII/1261/13)



Stanisław Juchnowicz

Stanisław Juchnowicz, architekt, urbanista, profesor nauk technicznych. Urodzony 10 czerwca 1923 r. w Lidzie na Grodzieńszczyźnie, obecnie na Białorusi. Studia architektoniczne odbywał we Lwowie i w Krakowie, ukończył je na Politechnice Gdańskiej, gdzie w 1948 r. został asystentem wolontariuszem. W 1950 r. za sprawą architekta Tadeusza Ptaszyckiego dołączył do zespołu projektantów Nowej Huty – przez 9 lat projektował tam zespoły mieszkaniowe. Od 1954 r. podjął pracę na Politechnice Krakowskiej. W latach 1984–1987 był dziekanem Wydziału Architektury. W 1991 r. zorganizował Instytut Projektowania Miast i Regionów, którym kierował. W latach 1973–1981 działał w Afryce Zachodniej, gdzie m.in. na Uniwersytecie im. Ahmadu Bella w nigeryjskiej Zarii zorganizował Wydział Urbanistki i Planowania Przemysłowego; był też rządowym doradcą przy projekcie budowy Abudży, nowej stolicy tego kraju. Członek komitetów i komisji Polskiej Akademii Nauk. Odznaczony m.in. Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski. Zmarł 31 stycznia 2020 r. w Krakowie; pochowany tamże na cmentarzu Salwatorskim.





Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXXXIII/1261/13 podjętą 25 września 2013 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Godność przyznano w jubileusz 90-lecia urodzin uhonorowanego. Wręczenie dyplomu nastąpiło 27 listopada 2013 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.

Z uroczystego wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 27 listopada 2013 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Stanisław Juchnowicz w Sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry prezentacja dyplomu w asyście prezydenta miasta; niżej Stanisław Juchnowicz podczas uroczystości z małżonką Krystyną, także architektem.



RYSZARD HOROWITZ

artysta fotografik
tworzący w Stanach Zjednoczonych

TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 26 MARCA 2014 ROKU



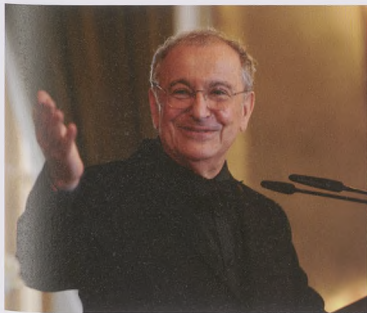
*...światowej sławy fotografikowi,
w dowód uznania Jego szczególnych zasług...
(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr C/1528/14)*



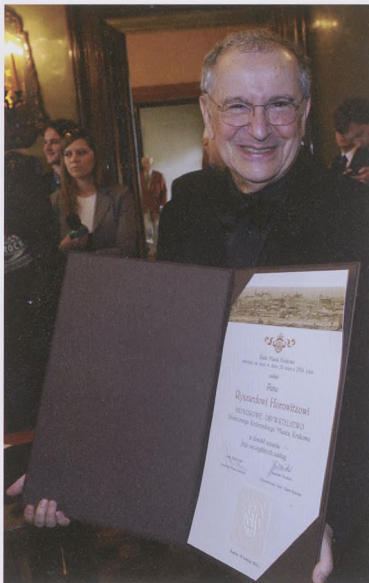
Ryszard Horowitz, polski fotografik tworzący w Stanach Zjednoczonych. Urodzony 5 maja 1939 r. w Krakowie. W czasie okupacji niemieckiej wraz z rodziną przesiedlony został do getta w Podgórzu, następnie znalazł się w obozie koncentracyjnym Auschwitz – był najmłodszy z ponad tysiąca uratowanych przez Oskara Schindlera. Ukończył krakowskie Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych, studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. W 1959 r. wyjechał do Nowego Jorku, tam kształcił się w prywatnym college'u Pratt Institute wchodzącym w skład konsorcjum czołowych amerykańskich szkół artystycznych. W 1967 r. otworzył własną agencję fotograficzną wyspecjalizowaną w fotografii reklamowej i wydawniczej. Stał się jednym z prekursorów komputerowego przetwarzania fotografii, w grafice cyfrowej zaliczany do nurtu surrealistycznego. Współzałożyciel amerykańskiego Stowarzyszenia Fotografików Reklamowych APA. Doktor h.c. Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie i Wrocławiu. odznaczony m.in. Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski i złotym medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr C/1528/14 podjętą 26 marca 2014 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Wręczenie dyplomu nastąpiło 30 kwietnia 2014 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



Z uroczystego wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 30 kwietnia 2014 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Ryszard Horowitz w Sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie prezentacja dyplomu oraz wystąpienie Ryszarda Horowitza w czasie uroczystości.



LEOPOLD KOZŁOWSKI-KLEINMAN

pianista, kompozytor,
„ostatni klezmer Galicji”



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 26 MARCA 2014 ROKU



*...wybitnemu kompozytorowi, dyrygentowi, pianście,
w dowód uznania Jego szczególnych zasług...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr C/1529/14)



Leopold Kozłowski-Kleinman (לֵאָפּוֹלְדִּי קֹזְלוֹבְסְקִי-קְלַיִמאַן), pianista, kompozytor, dyrygent, „ostatni klezmer Galicji”. Urodzony 26 listopada 1918 r. w Przemyślanach koło Lwowa, obecnie na Ukrainie. W 1941 r. ukończył konserwatorium we Lwowie, później kszałcił się też w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej w Krakowie. Podczas okupacji zbiegł z obozu pracy, przystąpił do żydowskiego oddziału partyzanckiego, włączonego do Armii Krajowej, następnie z Wojskiem Polskim przeszedł szlak do Berlina. Założył Zespół Pieśni i Tańca Krakowskiego Okręgu Wojskowego, przemianowany na Zespół Wojskowy „Desant”, i kierował nim przez 23 lata; w 1968 r. w stopniu pułkownika odsunięty od wojska. W latach 70. XX w. był kierownikiem muzycznym Teatru Żydowskiego w Warszawie i cygańskiego zespołu Roma. Po 1989 r. artystyczne życie związał z muzyką klezmerską, koncertując i komponując, w tym dla teatru i filmu. Rozsławił tradycyjną muzykę i pieśni żydowskie. Odnaczony złotym medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”. Zmarł 12 marca 2019 r. w Krakowie; pochowany tamże na nowym cmentarzu żydowskim.





Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr C/1529/14 podjętą 26 marca 2014 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Wręczenie dyplomu nastąpiło 28 maja 2014 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.

Z uroczystego wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 28 maja 2014 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Leopold Kozłowski-Kleinman w Sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry występ w towarzystwie aktorki Marty Bizoni i skrzypaczki Haliny Jarczyk; niżej prezentacja dyplomu.

KS. JERZY BRYŁA

ksiądz infułat, były proboszcz salwatorski,
duszpasterz środowisk twórczych

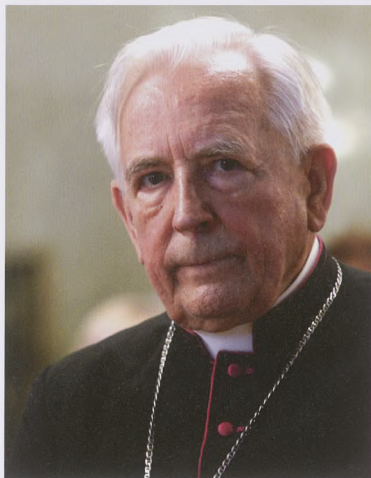


TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATEŁA
NADANY 21 MAJA 2014 ROKU



*...wybitnemu duszpasterzowi wielu krakowskich środo-
wisk, w dowód uznania Jego szczególnych zasług...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr CVI/1617/14)



Jerzy Bryła

Jerzy Franciszek Bryła, duchowny rzymskokatolicki, ksiądz infułat, duszpasterz osób głuchoniemych oraz środowisk twórczych. Urodzony 24 maja 1928 r. w Nowym Brzesku w powiecie proszowickim. W 1947 r. wstąpił do krakowskiego Seminarium Duchownego, studiował teologię na Uniwersytecie Jagiellońskim. W 1952 r. przyjął święcenia kapłańskie, był wikariuszem w Rajczy i Bielsku-Białej, a w latach 1958–1969 w parafii pw. św. Floriana w Krakowie – tam po ks. Karolu Wojtyłę objął duszpasterstwo akademickie. W 1962 r. został mianowany archidiecezjalnym duszpasterzem głuchych, od 1968 r. jest też duszpasterzem środowisk twórczych. W latach 1975–2005 był proboszczem Prepozytury Najświętszego Salwatora na Zwierzyńcu i dziekanem Dekanatu Kraków-Śródmieście. W 1979 r. został honorowym kapłanem Ojca Świętego, w 1991 r. honorowym prałatem, w 1997 r. protonotariuszem apostolskim – infułatem. Od 1980 r. kapłan Towarzystwa Strzeleckiego „Bractwo Kurkowe”. Odznaczony m.in. Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski i złotym medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”, a także medalem „Cracoviae Merenti” (patrz s. 606–607).



Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr CVI/1617/14 podjętą 21 maja 2014 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Wręczenie dyplomu nastąpiło 5 czerwca 2014 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



Z uroczystego wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 5 czerwca 2014 r. Na poprzedniej stronie ks. infułat Jerzy Bryła w Sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry prezentacja dyplomu w asyście prezydenta miasta i przewodniczącego RMK oraz gratulacje od uczestników uroczystości; niżej wystąpienie z mównicy przysiadalnej Rady.



ADAM MACEDOŃSKI

artysta plastyk, poeta,
były działacz opozycji demokratycznej



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 10 WRZEŚNIA 2014 ROKU



*...wybitnemu krakowskiemu artyście plastykowi
oraz działaczowi niepodległościowemu,
w dowód uznania Jego szczególnych zasług...
(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr CXIV/1781/14)*



Adam Macedoński

Adam Jan Macedoński, artysta plastyk, poeta, działacz niepodległościowy, opozycjonista. Urodzony 29 stycznia 1931 r. we Lwowie, obecnie na Ukrainie. W 1940 r. rodzina osiadła w Krakowie; po ukończeniu liceum plastycznego studiował w Akademii Sztuk Pięknych i na Uniwersytecie Jagiellońskim. Zmuszony do przerywania nauki pracował w hucie szkła. W 1956 r. uczestnik Studenckiego Komitetu Rewolucyjnego Politechniki Krakowskiej i organizator pomocy dla powstań na Węgrzech. W 1960 r. bronił krzyża w Nowej Hucie. Od 1976 r. współpracował z Komitetem Obrony Robotników, w 1979 r. sygnował akt utworzenia Konfederacji Polski Niepodległej. Od 1980 r. w Niezależnym Samorządnym Związku Zawodowym „Solidarność”, działał w Komitecie Obrony Uwięzionych za Przekonania. W latach 1981–1982 internowany. W 1989 r. współtworzył Niezależny Komitet Historyczny Badania Zbrodni Katyńskiej. Od 1953 r. publikuje w prasie krajowej i zagranicznej rysunki satyryczne, wiersze i małe formy prozą, autor szeregu wystaw plastycznych. Odznaczony m.in. Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski i Złotym Krzyżem Zasługi, nagrodzony tytułem „Kustosz Pamięci Narodowej”.





Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr CXIV/1781/14 podjętą 10 września 2014 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Wręczenie dyplomu nastąpiło 29 października 2014 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.

Z uroczystego wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 29 października 2014 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Adam Macedoński w Sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis ubonorowanego. Na tej stronie u góry w foyer Sali Obrad RMK złożenie podpisu na duplikacie dyplomu w asyście prezydenta miasta i przewodniczącego RMK; niżej wystąpienie z mównicy przydziałnej Rady.



JERZY BUZEK

polityk, były prezes Rady Ministrów,
były przewodniczący Parlamentu Europejskiego,
profesor nauk technicznych



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 8 LIPCA 2015 ROKU



*...w dowód uznania Jego szczególnych zasług
dla Krakowa, dla przemian demokratycznych
w Polsce i modernizacji Europy...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XXI/320/15)



Jerzy Karol Buzek, inżynier, profesor nauk technicznych, polityk, prezes Rady Ministrów, przewodniczący Parlamentu Europejskiego. Urodzony 3 lipca 1940 r. w Śmiłowicach w Czechach, na historycznym Śląsku Cieszyńskim. Po edukacji w Chorzowie w 1963 r. ukończył Politechnikę Śląską ze specjalizacją w zakresie mechaniki i energetyki. W 1969 r. uzyskał doktorat, w 1979 r. habilitację, w 1997 r. profesurę. Od 1963 r. pracował w Instytucie Inżynierii Chemicznej Polskiej Akademii Nauk w Gliwicach, od 1974 r. na Politechnice Śląskiej, od 1994 r. na Politechnice Opolskiej. W 2001 r. został wykładowcą i prorektorem Akademii Polonijnej w Częstochowie. W 1981 r. był delegatem na I Krajowy Zjazd Delegatów „Solidarności”, w stanie wojennym utworzył nielegalną strukturę solidarnościową. Od 1996 r. współtworzył Akcję Wyborczą Solidarność, w latach 1999–2001 był przewodniczącym Ruchu Społecznego AWS. W latach 1997–2001 poseł na Sejm, a równocześnie premier Rady Ministrów. Od 2004 r. przez kolejne kadencje europoseł z list Platformy Obywatelskiej, w latach 2009–2012 przewodniczący Parlamentu Europejskiego. Odznaczony m.in. Orderem Orła Białego.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XXI/320/15 podjętą 18 lipca 2015 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Nadanie to zbiegło się z jubileuszem 75-lecia urodzin uhonorowanego. Wręczenie dyplomu nastąpiło 30 października 2015 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



Z uroczystego wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 30 października 2015 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Jerzy Buzek w Sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie prezentacja oryginału dyplomu i sygnowanie jego duplikatu w obecności przewodniczącego RMK i prezydenta miasta oraz wystąpienie z mównicy prezydialnej Rady.

BISERKA RAJČIĆ

serbska tłumaczka, głównie literatury polskiej,
związana z krakowskimi twórcami



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 25 KWIETNIA 2018 ROKU



*...popularyzatorce literatury polskiej za granicą,
ambasadorce polskiej kultury
w Serbii, w dowód uznania Jej szczególnych zasług...*
(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr C/2583/18)

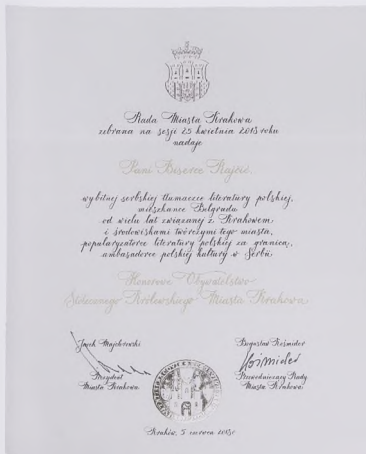


Biserka Rajčić

Biserka Rajčić (Бисерка Ражич), serbska tłumaczka literatury polskiej. Urodzona w 1940 r. w Jelašnicy koło Zaječaru w ówczesnym Królestwie Jugosławii, obecnie w Serbii. Ukończyła studia sławistyczne na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu w Belgradzie, gdzie osiadła na stałe. Tłumaczy głównie z języka polskiego, ale ma w dorobku przekłady także z innych języków słowiańskich. Ponadto pisze własne książki (np. *Polska cywilizacja, Mój Kraków*), eseje, słuchowiska radiowe i liczne publikacje czasopiśmiennicze. Przed wojnami bałkańskimi etatowo trudniła się także bibliotekarstwem w jednostkach naukowych: Serbskiej Bibliotece Narodowej oraz Instytucie Historycznym i Instytucie Języka Serbskiego Serbskiej Akademii Nauki i Sztuki. Członkini Serbskiego Towarzystwa Literackiego, od dziesiątków lat związana z krakowskim środowiskiem naukowców, literaturoznawców, teatrologów i literatów. Odznaczona Orderem Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej, wyróżniona m.in. nagrodą Instytutu Książki w Krakowie „Transatlantyk” dla wybitnych ambasadów literatury polskiej za granicą.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr C/2583/18 podjętą 25 kwietnia 2018 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Nadanie to nastąpiło w 50-lecie związków uhonorowanej z krakowskimi środowiskami naukowców, literaturoznawców, teatrologów i literatów. Wręczenie dyplomu miało miejsce 5 czerwca 2018 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



Z uroczystego wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 5 czerwca 2018 r. Na poprzedniej stronie Biserka Rajcić w Sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanej. Na tej stronie reprodukcja duplikatu dyplomu honorowego obywatelstwa, wystąpienie Biserki Rajcić oraz prezentacja oryginału dyplomu.

JANUSZ SKALSKI

lekarz, kardiolog, profesor nauk medycznych, kierownik
Kliniki Kardiologii Dziecięcej Uniwersytetu Jagiellońskiego



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 25 KWIETNIA 2018 ROKU



...kardiologowi ... który jako ofiarowy lekarz uratował wiele istnień ludzkich, w osobach małych dzieci, w dowód uznania Jego szczególnych zasług...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr C/2584/18)



Janusz Skalski

Janusz Hieronim Skalski, lekarz, kardiolog, profesor nauk medycznych. Urodzony 1 grudnia 1951 r. w Krakowie. Absolwent krakowskiego I Liceum im. Nowodworskiego, w 1975 r. ukończył krakowską Akademię Medyczną, w 1984 r. uzyskał doktorat, w 1996 r. habilitację, w 2013 r. profesurę zwyczajną. Specjalista w zakresie chirurgii dziecięcej i kardiologii. Od 1976 r. w Klinice Chirurgii Dziecięcej Instytutu Pediatrii AM w Krakowie, w latach 1985–1990 ordynator tamtejszego Oddziału Rehabilitacji Kardiologicznej. Od 1990 r. w Klinice Kardiologii Śląskiej Akademii Medycznej w Zabrze, w latach 1997–2007 ordynator Oddziału Kardiologii Dziecięcej Śląskiego Centrum Chorób Serca w Zabrze. W latach 2008–2012 dyrektor Polsko-Amerykańskiego Instytutu Pediatrii Collegium Medicum UJ, od 2016 r. dyrektor Instytutu Pediatrii tego Collegium. Członek (a od 2014 r. przewodniczący) Komisji Historii i Filozofii Polskiej Akademii Nauk. Odznaczony m.in. Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski i Złotym Krzyżem Zasługi, wśród wyróżnień tytuł „Przyjaciel Piwnicy pod Baranami”.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr C/2584/18 podjętą 25 kwietnia 2018 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Nadanie to miało miejsce w przededniu jubileuszu 45-lecia pracy zawodowej uhonorowanego. Wręczenie dyplomu nastąpiło 5 czerwca 2018 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława

Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.

Z uroczystego wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 5 czerwca 2018 r. Na poprzedniej stronie Janusz Skalski w Sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie uczestnicy uroczystości, wśród których w pierwszym rzędzie z lewej strony małżonka uhonorowanego Anna, także profesor medycyny, oraz prezentacja przez Janusza Skalskiego oryginału dyplomu; niżej wystąpienie uhonorowanego z mównicy prezydiальной Rady.



ANTONI DZIATKOWIAK

lekarz, kardiochirurg,
profesor nauk medycznych



TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 8 MAJA 2019 ROKU



*...w dowód uznania Jego szczególnych zasług
dla powstania i rozwoju kardiochirurgii krakowskiej...
(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XV/272/19)*



Antoni Jan Dziatkowiak.

Antoni Jan Dziatkowiak, lekarz, kardiochirurg, profesor nauk medycznych. Urodzony 26 maja 1931 r. w wielkopolskim Rogaczewie Wielkim. Dyplom lekarza medycyny uzyskał w 1956 r. w Akademii Medycznej w Poznaniu, doktorat w 1962 r., habilitację w 1967 r., profesurę w 1987 r. Jest specjalistą chirurgii ogólnej, torakochirurgii, kardiochirurgii i transplantologii klinicznej. Pracował w Szpitalu Miejskim w Poznaniu, Akademii Medycznej w Poznaniu, Akademii Medycznej w Łodzi, od 1979 r. w Akademii Medycznej w Krakowie, przekształconej w Collegium Medicum UJ – tu przez 22 lata kierował Instytutem Kariologii oraz Kliniką Chirurgii Serca i Naczyń. W 1988 r. dokonał pierwszego w Krakowie przeszczepu serca. Założyciel Fundacji Rozwoju Kardiochirurgii „Cor Aegrum” w Krakowie. Odznaczony m.in. Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski i Złotym Krzyżem Zasługi, wyróżniony doktoratami h.c. Lwowskiego Uniwersytetu Medycznego i Uniwersytetu Medycznego w Łodzi oraz honorowymi członkostwami Towarzystwa Chirurgów Polskich, Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego i Polskiego Towarzystwa Transplantacyjnego.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XV/272/19 podjętą 8 maja 2019 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Dominik Jaśkowicz. Nadanie to uświetniło jubileusz 40-lecia pracy zawodowej i społecznej uhonorowanego. Wręczenie dyplomu nastąpiło 5 czerwca 2019 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



Z uroczystego wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 5 czerwca 2019 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Antoni Działkowiak podczas wystąpienia w Sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie duplikat dyplomu honorowego obywatelstwa oraz prezentacja jego oryginału przez uhonorowanego; niżej Antoni Działkowiak z małżonką Hanną, także profesorem medycyny.

OLGA TOKARCZUK

pisarka, eseistka, poetka,
laureatka Nagrody Nobla w dziedzinie literatury



**TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 9 CZERWCA 2021 ROKU**



...w dowód uznania Jej szczególnych zasług...
(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LIX/1734/21)



Olga Nawoja Tokarczuk

Olga Nawoja Tokarczuk, pisarka, eseistka, poetka i autorka scenariuszy. Urodzona 29 stycznia 1962 r. w Sulechowie, w powiecie zielonogórskim, w rodzinie nauczycielskiej. Ukończyła Liceum Ogólnokształcące w Kietrzu w powiecie głubczyckim, absolwentka Wydziału Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego. Po studiach była psychoterapeutką w Wałbrzychu. Zadebiutowała w 1979 r. opowiadaniem opublikowanym na łamach czasopisma „Na Przelaj”. Debiutem powieściopisarskim była wydana w 1993 r. *Podróż ludzi Księgi*; w dorobku ma kilkanaście powieści, liczne eseje, scenariusze teatralne i filmowe – Akademia Szwedzka, honorując ją Nagrodą Nobla w dziedzinie literatury, wyróżniła pisarkę za wyobrażenie narracyjną, która z encyklopedyczną pasją pokazuje przekraczanie granic jako formę życia. Trwale związana z krakowskim Wydawnictwem Literackim. Honorowa obywatelka m.in. Wrocławia i Warszawy oraz doktor h.c. Uniwersytetu Warszawskiego i Uniwersytetu Jagiellońskiego.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LIX/1734/21 podjętą 9 czerwca 2021 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Dominik Jaśkowicz. Uchonorowanie nastąpiło w uznaniu szczególnych zasług Olgi Tokarczuk, laureatki Nagrody Nobla w dziedzinie lite-

ratury. Wręczenie dyplomu honorowego obywatelstwa miało miejsce 8 października 2021 r. na uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie. Duplikat dyplomu zdeponowany został w Muzeum Krakowa.



Z uroczystego wręczenia dyplomu honorowego obywatelstwa 8 października 2021 r. Na poprzedniej stronie Olga Tokarczuk podczas uroczystości w Sali Obrad RMK oraz własnoręcznie podpis ubonorowanej. Na tej stronie prezentacja oryginału dyplomu przez Olę Tokarczuk w towarzystwie przewodniczącego RMK i prezydenta miasta, wystąpienie z mównicy prezydialnej oraz składanie podpisu na duplikacie dyplomu.

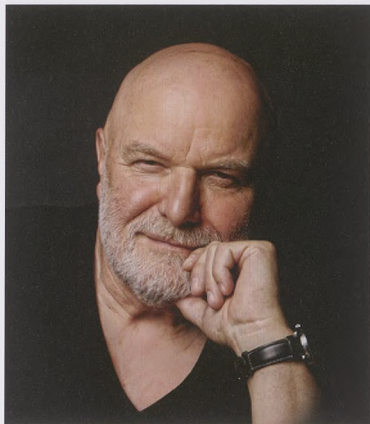
ANDRZEJ MLECZKO

artysta, rysownik, satyryk

TYTUŁ HONOROWEGO OBYWATELA
NADANY 9 CZERWCA 2021 ROKU



...w dowód uznania Jego szczególnych zasług...
(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LIX/1735/21)

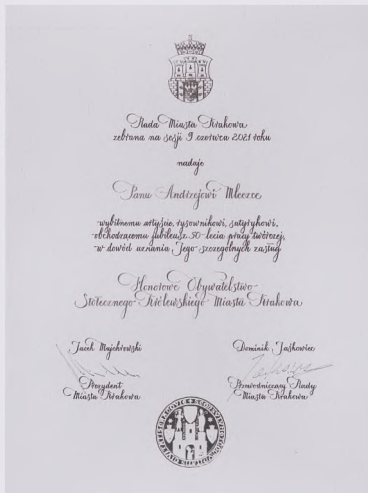
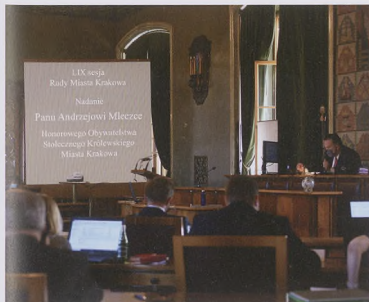


Andrzej Mleczko

Andrzej Mleczko, artysta, rysownik, satyryk, scenograf, autor rysunków satyrycznych. Urodzony 5 stycznia 1949 r. w Tarnobrzegu. Ukończył Liceum Ogólnokształcące w Kolbuszowej, studiował na Wydziale Architektury Politechniki Krakowskiej – wówczas związał się z Krakowem już na stałe. Efekt 50-lecia pracy twórczej to ponad 40 tys. rysunków i ilustracji opublikowanych w kilkudziesięciu tytułach prasowych i w internecie, ponad 50 książek i albumów ze zbiorami prac, prezentacje na kilkuset indywidualnych wystawach krajowych i zagranicznych. Dorobek obejmuje także prace z obszarów malarstwa, ilustracji książkowej, grafiki reklamowej, plakatu i scenografii. Uczestnik szeregu przedsięwzięć promujących Kraków. W 1982 r. powstała w Krakowie przy ul. św. Jana Galeria Autorska Andrzeja Mleczki, od 2002 r. działa w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej jej filia; galeria ta jest najstarszą z działających tego typu placówek w Polsce. Odznaczony medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”, wyróżniony m.in. Nagrodą Miasta Krakowa za wybitne dokonania twórcze w dziedzinie kultury i sztuki.



Tytuł nadany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LIX/1735/21 podjętą 9 czerwca 2021 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Dominik Jaśkowicz. Wyróżnienie honorowym obywatelstwem Krakowa nastąpiło w uznaniu szczególnych zasług w jubileusz 50-lecia pracy twórczej Andrzeja Mleczki. Uroczyste wręczenie dyplomu towarzyszącego tytułowi odłożono na czas po ustąpieniu nadzwyczajnej okoliczności, jaką stała się panująca wówczas pandemia koronawirusa SARS-CoV-2.



Na poprzedniej stronie fotografia portretowa Andrzeja Mleczki i własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie widok Sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich podczas sesji Rady 9 czerwca 2021 r., w chwili rozpatrywania wniosku o nadanie Andrzejowi Mleczce honorowego obywatelstwa Krakowa, o czym informacja na ekranie w głębi (na sali tylko przedstawiciele klubów radnych, uczestnictwo pozostałych radnych zdalne, zgodnie z rygorami obowiązującymi w czasie trwania pandemii koronawirusa SARS-CoV-2); po prawej stronie reprodukcja przygotowanego dyplomu honorowego obywatelstwa Andrzeja Mleczki, pozostającego ze względu na pandemię w oczekiwaniu na wręczenie uhonorowanemu w terminie umożliwiającym zwołanie uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa.

MEDAL
„CRACOVIAE MERENTI”

O MEDALU
„CRACOVIAE MERENTI”

SPIS – USTANOWIENIE, KONSTRUKCJA – WNIOSKODAWCA I PRZYZNĄCĄCY – LAUREACI – WRĘCZENIE

SPIS

Poniżej pełne zestawienie laureatów medalu „Cracoviae Merenti” w zróżnicowaniu na trzy klasy, w porządku wynikającym z numeracji odznaczeń w obrębie każdej z klas wraz z datą przyznania oraz datą wręczenia medalu i dyplomu – według stanu na koniec roku 2021. Podane stanowiska i funkcje uhonorowanych aktualne dla chwili nadania tytułu.

LAUREACI MEDALU „CRACOVIAE MERENTI” DO KOŃCA ROKU 2021			
NR	ODZNACZONY	DATA PRZYZNANIA	DATA WRĘCZENIA
MEDAL ZŁOTY			
1	Jan Paweł II w 35-lecie sakry biskupiej i 15-lecie pontyfikatu papieskiego	24.09.1993	24.10.1993
2	Biskupstwo Krakowskie w 1000-lecie ustanowienia	9.06.1999	12.05.2000
3	Uniwersytet Jagielloński w 600-lecie odnowienia	7.07.1999	12.05.2000
4	Towarzystwo Strzeleckie „Bractwo Kurkowe” w Krakowie w 440-lecie ufundowania srebrnego kura	27.04.2005	5.06.2005
5	Szpital Zakonu Bonifratrów św. Jana Grandego w Krakowie w 400-lecie uruchomienia	15.04.2009	27.05.2009
6	Krakowska Kongregacja Kupiecka w 600-lecie pierwszego udokumentowanego wzmiankowania	28.04.2010	2.06.2010
7.	Zamek Królewski na Wawelu w 80-lecie powstania Muzeum – Zbiórów Sztuki na Wawelu	8.07.2020	12.07.2021
MEDAL SREBRNY			
1	Krzysztof Penderecki kompozytor, dyrygent, b. rektor Państwowej Wyższej Szkoły Muzycznej	10.12.1993	10.12.1993
2	Karolina Lanckorońska historyk sztuki, ofiarodawczyni rodzinnych zbiorów dzieł sztuki	24.01.1995	13.03.1995

3	Andrzej Wajda i Krystyna Zachwatowicz-Wajda reżyser filmowy i teatralny oraz aktorka, reżyserka i scenografka	24.01.1995	24.04.1995
4	Jerzy Turowicz dziennikarz i publicysta, redaktor naczelny „Tygodnika Powszechnego”	26.04.1995	24.05.1995
5	Jerzy Wyrozumski historyk, profesor nauk humanistycznych, sekretarz generalny PAU	26.04.1995	24.05.1995
6	Peter Schönlein nadburmistrz miasta Norymbergi, organizator współpracy z Krakowem	6.03.1996	22.06.1996
7	Karl Dedecius niemiecki tłumacz i popularyzator polskiej literatury	8.01.1997	30.04.1997
8	Jan Deszcz lekarz chirurg, współzałożyciel Hospicjum św. Łazarza w Krakowie	8.01.1997	8.03.1997
9	Ludwik Piechnik ks. jezuita, historyk, organizator instytucji opiekuńczo-wychowawczych	8.01.1997	8.03.1997
10	Jack Woźniakowski historyk sztuki, profesor nauk humanistycznych, b. prezydent Krakowa	8.01.1997	30.04.1997
11	Jan Nowak-Jeziorański emigracyjny kurier, b. dyrektor Rozgłówni Polskiej Radia Wolna Europa	10.09.1997	12.11.1997
12	Jerzy Nowosielski artysta malarz, rysownik, pisarz ikon, profesor sztuk plastycznych	14.04.1999	5.06.1999
13	Józef Mońko zakonnik, przełożony krakowskiego klasztoru OO. Kapucynów	17.05.2000	5.06.2000
14	Zbigniew Stanisław Chojnacki prawnik, właściciel hotelu Pollera, starszy Arcybractwa Miłosierdzia	17.05.2000	5.06.2000
15	Miejska Państwowa Straż Pożarna w Krakowie w 130-lecie powołania krakowskiej miejskiej zawodowej straży pożarnej	21.05.2003	5.06.2003
16	Akademia Ekonomiczna w Krakowie w 80-lecie otwarcia i pierwszej inauguracji roku akademickiego	12.05.2004	5.06.2004
17	Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie w 85-lecie otwarcia i pierwszej inauguracji roku akademickiego	27.04.2005	5.06.2005
18	Klub Sportowy „Cracovia” i Towarzystwo Sportowe „Wisła” w 100-lecie powołania do życia	11.10.2006	27.10.2006
19	Spółeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa w 30-lecie powstania	23.05.2007	30.10.2007
20	Chorągiew Krakowska Związku Harcerstwa Polskiego i Okręg Małopolski Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej w 100-lecie inauguracji ruchu skautingu w polskich ziemiach	7.05.2008	8.10.2010

21	Akademicki Związek Sportowy w Krakowie w 100-lecie powstania	15.04.2009	24.06.2009
22	Krakowskie Pogotowie Ratunkowe w 120-lecie działalności	25.05.2011	13.10.2011
23	Małopolski Cech Rzemieślników i Przedsiębiorców Budowlanych w Krakowie w 500-lecie działalności	21.03.2012	10.05.2012
24	Radio Kraków w 85-lecie działalności	21.03.2012	5.06.2012
25	Arka Pana – Parafia Matki Bożej Królowej Polski w Krakowie w 60-lecie istnienia parafii i 35-lecie konsekracji kościoła	25.04.2012	19.09.2012
26	Komisja Robotnicza Hutników Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” w Krakowie w 25-lecie wiosny Solidarności '88	10.07.2013	18.09.2013
27	Okręgowa Izba Lekarska w Krakowie w 120-lecie krakowskiego samorządu lekarskiego	10.07.2013	8.11.2013
28	Franciszek Macharski ks. kardynał, b. arcybiskup metropolita krakowski	23.09.2015	10.12.2015
29	Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa w 120-lecie działalności	12.04.2017	5.06.2017
30	Jan Andrzej Kłoczowski o. dominikanin, profesor teologii Papieskiej Akademii Teologicznej	30.08.2017	4.10.2017
31	Muzeum Historyczne Miasta Krakowa – Muzeum Krakowa w 120-lecie powołania do życia	8.05.2019	11.12.2019
32	Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie w 200-lecie istnienia uczelni	8.07.2020	5.10.2020
33	Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie najstarsza polska uczelnia pedagogiczna	8.07.2020	14.10.2020

MEDAL BRĄZOWY

1	Kazimierz Fugiel przewodniczący nowohuckiego Towarzystwa Solidarnej Pomocy	3.06.1998	19.06.1998
2	Elie Gervois prezes francuskiej organizacji Solidarité-Solidarność Comité d'Artois	3.06.1998	19.06.1998
3	Marjorie Salisbury markiza, założycielka brytyjskiej fundacji pomocowej Help Poland Fund	3.06.1998	14.05.1999
4	Karol Paluch prezes Fundacji Rozwoju Kardiologii „Cor Aegrum”	17.05.2000	5.06.2000

5	Jerzy Bryła ks. infułat, b. proboszcz salwatorski, duszpasterz środowisk twórczych	23.05.2001	5.06.2001
6	Tadeusz Piekarz współzałożyciel NSZZ „Solidarność” w Krakowie, b. wojewoda krakowski	23.05.2001	5.06.2001
7	Adam Bielański profesor nauk chemicznych, zasłużony dla rozwoju środowiska naukowego	5.02.2002	5.06.2002
8	Stanisław Małyśiak ks. infułat, b. kapelan środowisk kombatanckich Armii Krajowej	22.05.2002	5.06.2002
9	Czesław Marchewczyk inż. budowlany w zakresie architektury, sportowiec – trzykrotny olimpijczyk	22.05.2002	5.06.2002
10	Władysław Godyń filantrop, działacz charytatywny na rzecz środowisk wykluczonych	12.05.2004	5.06.2004
11	Józef Skotnicki dyrektor Fundacji Miejski Park i Ogród Zoologiczny w Krakowie	12.05.2004	5.06.2004
12	Edward Szymański wiceprzewodniczący Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa	12.05.2004	5.06.2004
13	Stanisław Jan Gалоński dyrygent i muzykolog, twórca zespołu Capella Cracoviensis	27.04.2005	5.06.2005
14	Bronisław Chromy artysta rzeźbiarz, profesor Akademii Sztuk Pięknych	27.04.2005	5.06.2005
15	Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Krakowie w 140-lecie powstania na ziemiach polskich organizacji sokolej	23.05.2007	30.10.2007
16	Hospicjum św. Łazarza w Krakowie w 25-lecie powstania placówki	23.05.2007	3.10.2007
17	Zdzisław Żygulski jun. historyk sztuki i teoretyk sztuki, profesor nauk humanistycznych	23.05.2007	30.10.2007
18	Zofia Żelazny i Zdzisław Żelazny założyciele Stowarzyszenia Filantropów im. Brora Hanssona	23.05.2007	3.10.2007
19	Chór Mariański w Krakowie w przededniu 60-lecia reaktywacji przedwojennego chóru	7.05.2008	5.06.2008
20	Eugeniusz Waniek artysta malarz, grafik, scenograf, profesor sztuk plastycznych	7.05.2008	5.06.2008
21	Andrzej Kosiniak-Kamysz lekarz, polityk, b. minister zdrowia i opieki społecznej	21.03.2012	20.06.2012
22	Stefan Dousa artysta rzeźbiarz, medalier, profesor sztuk plastycznych	10.07.2013	16.10.2013

23	Jadwiga Romańska-Gabrys artystka śpiewaczka operowa, profesor sztuk muzycznych	10.07.2013	16.10.2013
24	Stanisława Centkowska założycielka i prezes Fundacji „Dom z Marzeń”	10.07.2013	16.10.2013
25	Wincenty Kućma artysta rzeźbiarz, rysownik, profesor Akademii Sztuk Pięknych	9.07.2014	15.10.2014
26	Małopolska Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w 25-lecie przystąpienia do organizacji samorządu pielęgniarek i położnych	9.07.2014	15.10.2014
27	Opera Krakowska w 60-lecie inauguracji krakowskiej sceny operowej	1.04.2015	17.06.2015
28	Sobiesław Zasada b. kierowca rajdowy, prezes w grupie kapitałowej „Grupa Zasada”	1.04.2015	17.06.2015
29	Okręgowa Izba Aptekarska w Krakowie w 25-lecie reaktywowania samorządu aptekarskiego	8.06.2016	2.11.2016
30	Towarzystwo Lekarskie Krakowskie w 150-lecie utworzenia	12.04.2017	21.06.2017
31	Studencki Komitet Solidarności w Krakowie w 40-lecie powstania	12.04.2017	10.05.2017
32	Okręgowa Izba Radców Prawnych w Krakowie w 35-lecie działalności	9.05.2018	3.10.2018
33	Ruch Komitetów Obywatelskich w Krakowie w przeddzień 30-lecia kształtowania się ruchu	23.05.2018	3.10.2018
34	Wojciech Plewiński artysta fotografik, portrecista i dokumentalista teatralny	23.05.2018	19.09.2018
35	Antoni Borgosz nauczyciel, matematyk, dyrektor Zespołu Szkół Łączności w Krakowie	23.05.2018	19.09.2018
36	Krzysztof Wielgus dr inż. architekt, rewaloryzator dzieł inżynierii i techniki	8.05.2019	11.12.2019
37	Jan Ostrowski historyk sztuki, profesor nauk humanistycznych	8.07.2020	29.09.2021
38	Mieczysław Kozłowski organizator opieki nad dziećmi i młodzieżą z dysfunkcją wzroku	8.07.2020	29.09.2021
39	Kazimierz Barczyk prawnik, samorządowiec, działacz polityczny i społeczny	8.07.2020	29.09.2021

USTANOWIENIE, KONSTRUKCJA

Odrodzona w 1990 r. Rada Miasta Krakowa w kategorii najwyższych miejskich wyróżnień przejęła i praktykowała nadawanie godności honorowego obywatela miasta Krakowa – o tym była już mowa w pierwszej części tego tomu. Natomiast nie kontynuowała przyznawania odznaczenia „Za pracę społeczną dla Miasta Krakowa”, utworzonego w trzech klasach w 1957 r., aktualnego do 1990 r. (wcześniej, w okresie międzywojennym, nadawano odznakę „Za zasługi dla Miasta Krakowa”, w jeszcze głębszej perspektywie historycznej miasto praktykowało wydawanie indywidualnych medali dla uhonorowania zasłużonych postaci).

Zatem Rada Miasta Krakowa dysponowała wolnym polem dla ustanowienia krakowskiego odznaczenia, które wraz z honorowym obywatelstwem wypełniałoby kategorię najwyższych uhonorowań miejskich. I pole to wypełniła, ustanawiając w 1992 r. medal „Cracoviae Merenti” („Zasłużonemu dla Krakowa”).

Jest naszym kronikarskim obowiązkiem próba określenia, co dało asumpt Radzie Miasta Krakowa do powołania do życia tego medalu. Niestety, nie mówi o tym żadna dokumentacja magistratu. W tej sytuacji sięgnijmy do relacji bezpośredniego uczestnika wydarzeń – ponownie (por. s. 130) oddajmy głos przywoływanemu już wcześniej Kazimierzowi Barczykowi, pierwszemu przewodniczącemu nowej Rady Miasta Krakowa, relacjonującemu nadanie honorowego obywatelstwa Krakowa Sławomirowi Mrozkowi na pierwszym posiedzeniu odrodzonej RMK 8 maja 1990 r.:

Podjęta w pośpiechu uchwała zamknęła drogę nie tylko moim planom nadania Honorowego Obywatelstwa jako pierwszemu Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II. Do czego wszyscy byliśmy w istocie przekonani, jako do rzeczy najbardziej oczywiście, absolutnie uzasadnionej i koniecznej. [...] Dla wybrnięcia z tej sytuacji zrodził się pomysł wrę-

czenia polskiemu papieżowi specjalnie nowo ustanowionego w tym celu, najwyższego odznaczenia Samorządu Krakowa. 12 czerwca 1992 r. Rada podjęła uchwałę numer LIV/370/92 w sprawie ustanowienia Medalu Cracoviae Merenti za zasługi dla Miasta Krakowa. Uchwała wprowadzała dwie kategorie, czyli medale złote i srebrne, później dodano także medal brązowy. Postanowiono, że nagradzane nimi będą zarówno osoby, jak i instytucje. Założono jednocześnie, że jedyną osobą, która w przyszłości otrzyma Złoty Medal Cracoviae Merenti będzie Ojciec Święty Jan Paweł II (Barczyk 2021).

Jakkolwiek by nie był zaczyn, to faktem jest, że prace nad nowym odznaczeniem podjęto i ich efektem był nowy, miejski honor wprowadzony przywoływaną już uchwałą Rady Miasta Krakowa z 12 czerwca 1992 r. w sprawie ustanowienia Medalu „Cracoviae Merenti” za zasługi dla Miasta Krakowa, podjętą jeszcze za kadencji przewodniczącego Rady Kazimierza Barczyka.

Ustalono, że dwustronny medal będzie krążkiem o średnicy 24–34 mm, z herbem Krakowa i napisem CRACOVIAE MERENTI na awersie oraz wizerunkiem królowej Jadwigi wg portretu Jana Matejki i napisem HEDVIGIS REGINA POLONIAE PRINCEPS LITHUANIAE ET HERES RUSSIAE na rewersie. Szczegółowy projekt miał zostać wyłoniony w drodze konkursu, którego późniejszym zwycięzcą, a zatem autorem końcowego kształtu medalu, został krakowski rzeźbiarz i medalier Kazimierz Adamski. Postanowiono, że odznaczenie będzie noszone na biało-niebieskiej wstążce na sposób, który miał normować przyszły regulamin. Medale miały być numerowane w obrębie klas, z cyfrą bitą na rancie.

Organem upoważnionym do przyznawania medalu została Rada Miasta Krakowa, działająca na wniosek powoływanej przez tę Radę na 6 lat Kapituły Medalu z prezydentem miasta jako jej przewodniczącym. Wedle ówczesnych założeń w składzie miały zasiadać, w miarę możliwości, osoby z grona

już wyróżnionych odznaczeniem. Ustalono też limity przyznawania wyróżnienia: dla medalu złotego najwyżej 3 w ciągu 3 lat, dla medalu srebrnego najwyżej 6 rocznie.

Medal „Cracoviae Merenti” w konstrukcji przyjętej w roku 1992 kwalifikował się do kategorii orderów (w rozumieniu potocznym). Najbardziej widowym tu wyróżnikiem był sposób jego ekspozycji – uchwałą Rady Miasta uregulowano noszenie go na wstążce, typowe dla orderów było także zróżnicowanie na klasy oraz nazwanie kapitułą gremium uczestniczącego w procedowaniu. Sposób noszenia – na szyi lub przypięty do ubrania – miał określić regulamin, którego uchwalenie przy rychłej zmianie koncepcji stało się bezprzymiotowe. Z bezpośredniej relacji przywoływanego już wcześniej ówczesnego radnego Antoniego Leona Dawidowicza, przewodniczącego Komisji Kultury i Ochrony Zabytków Rady Miasta Krakowa w latach 1992–1994, wynika, że na tamtym etapie przeważała wizja noszenia tego wyróżnienia w sposób w większości systemów orderowych przewidziany dla klasy komandora: przez mężczyzn na wstędze na szyi, natomiast przez kobiety na wstędze upiętej w kokardę, na lewej piersi.

Ta przyjęta już przez Radę konstrukcja medalu – orderu nie przetrwała roku. Oto Rada Miasta Krakowa uchwałą nr LXXX/512/93 z 2 kwietnia 1993 r. wprowadziła istotne zmiany do opisanej wyżej podstawowej uchwały z 1992 r. Przede wszystkim zlikwidowano zapis o noszeniu medalu na wstążce oraz podwojono jego średnicę – teraz miała ona liczyć sobie 60 mm. Zrezygnowano też z nazwy „Kapituła Medalu” na rzecz „Komisja Medalu”.

Tym samym dopiero co ustanowione odznaczenie „Cracoviae Merenti” utraciło charakter orderu i stało się sporej wielkości medalem wręczanym „do ręki”. Skąd ta zmiana? Jak wynika z relacji zastrzegającego sobie anonimowość uczestnika tamtych zdarzeń sprzed prawie 30 lat, trwały już wówczas przygotowania do uhonorowania medalem Jana Pawła II i zmiana ta była odpowiedzią Rady Miasta Krakowa na su-

gestię strony kościelnej, że akt wręczenia odznaczenia w etui do ręki byłby bardziej stosowny niż bezpośrednie operowanie przy papieskich szatach. Według przywołanej relacji konsultacji w tej sprawie przeprowadził sekretarz miasta Mieczysław Pieronek z bp. Tadeuszem Pieronkiem (swoim bratem). Zatem formuła medalu została od razu zmieniona i tak już została.

Wspomniano wyżej o Komisji Medalu wnioskującej do Rady Miasta Krakowa w przedmiocie przyznania odznaczenia. Z mocy uchwały RMK z 1992 r. w skład gremium wchodził jako przewodniczący urzędujący prezydent miasta, natomiast członków Rada powołała po raz pierwszy uchwałą nr XCII/608/93 z 10 września 1993 r., wskazując, także instytucjonalnie, metropolię krakowskiego oraz rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego. Od tego czasu skład ten jest niezmienny; obowiązująca 6-letnia kadencja komisji została w 2006 r. zniesiona nowelą do uchwały RMK z 1992 r.

Pierwszy skład Komisji Medalu w osobach prezydenta miasta Józefa Lassoty, abp. metropolity Franciszka Macharskiego i rektora UJ prof. Andrzeja Pelczara złożył wniosek do Rady Miasta Krakowa, a Rada działająca pod przewodnictwem radnego Tadeusza Kołaczka podjęła 24 września 1993 r. uchwałę w sprawie przyznania Jego Świątobliwości Papieżowi Janowi Pawłowi II medalu „Cracoviae Merenti”. Był to złoty medal z numerem 1, jednocześnie pierwszy medal w ogóle – inaugurujący nadawanie tej nowej miejskiej godności.





Umocowanym w Statucie Miasta Krakowa najwyższym miejskim odznaczeniem jest medal „Cracoviae Merenti”. Jest to okrągły medal o średnicy 60 mm, na awersie z herbem Krakowa umieszczonym na renesansowej tarczy oraz napisem: CRACOVIAE MERENTI (w tłumaczeniu z łaciny ZASŁUŻONEMU DLA KRAKOWA), na rewersie z wizerunkiem królowej Jadwigi według portretu Jana Matejki z lat 1890–1892 oraz napisem: HEDVIGIS REGINA POLONIAE PRINCEPS LITHUANIAE ET HERES RUSIAE (w tłumaczeniu z łaciny: JADWIGA KRÓLOWA POLSKI, KSIĄŻKA LITWY I DZIEDZIC RUSI). Rysunek medalu jest identyczny dla wszystkich jego trzech klas: złotej, srebrnej i brązowej; projekt autorstwa krakowskiego rzeźbiarza i medaliera Kazimierza Adamskiego.

Medale są numerowane w obszernie wymienionych wyżej klas, kolejny numer wybijany jest na rancie krążka. Pierwszy medal złoty z numerem 1, otrzymał w 1993 r. papież Jan Paweł II. Srebrny medal z numerem 1 otrzymał w tym samym roku Krzysztof Penderecki, zaś brązowy z numerem 1 przyznano w 1998 r. Kazimierzowi Fugielowi.

UCHWAŁA NR XCIII/610/93

Rady Miasta Krakowa
z dnia 24 września 1993 r.

w sprawie przyznania Jego Świątobliwości Papieżowi Janowi Pawłowi II
medalu «Cracoviae Merenti».

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym /Dz. U. Nr 16 poz. 95, Nr 32 poz. 191, Nr 34 poz. 199, Nr 43 poz. 253, Nr 89 poz. 518, z 1991 r. Nr 4 poz. 18, Nr 110 poz. 473, z 1992 r. Nr 85 poz. 428, Nr 100 poz. 499 i z 1993 r. Nr 17 poz. 78/ w nawiązaniu do § 6 uchwały Nr LIV/370/92 Rady Miasta Krakowa z dnia 12 czerwca 1992 r. zmienionej uchwałą Nr LXXX/512/93 z dnia 2 kwietnia 1993 r. – Rada Miasta Krakowa uchwala, co następuje:

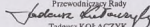
§ 1.

Przyznaje się Jego Świątobliwości Janowi Pawłowi II Papieżowi – w uznaniu Jego szczególnych zasług dla Stolecznego Królewskiego Miasta Krakowa – Złoty Medal «Cracoviae Merenti» oznaczony Nr 1 (numerem pierwszym).

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady



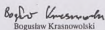
Tadeusz KOŁACZYK

Wiceprzewodniczący Rady:

Wanda Zacharewicz-Białowąs



Bogusław Krasnowolski



Jerry Ronikier



Reprodukcja oryginału uchwały RMK z 1993 r. przyznającej pierwszy złoty medal „Cracoviae Merenti”,
jednocześnie pierwszy przyznany bez względu na klasę tego medalu – otwarcie historii najwyższego współczesnego
odznaczenia miasta Krakowa i pocztu laureatów.

Akt wręczenia laureatowi medalu i towarzyszącego mu dyplomu przez delegację miejską nastąpił w Watykanie już 24 października tegoż 1993 roku.

Jeszcze w tym samym 1993 roku uchwałą z 10 grudnia Rada Miasta Krakowa nadała odznaczenie „Cracoviae Merenti” prof. Krzysztofowi Pendereckiemu – był to srebrny medal z numerem 1, drugi z w ogóle nadanych. Sięgnijmy do pozyskanego z Archiwum Zakładowego UMK stenogramu z tej właśnie sesji RMK, do fragmentu zapisu referowanego przez prezydenta Józefa Lassotę wniosku dotyczącego Krzysztofa Pendereckiego:

Pojawiła się propozycja, ażeby uhonorować tego Obywatela Krakowa, najpierw ażeby przyznać, ażeby Rada przyznała Honorowe Obywatelstwo, później został złożony wniosek przez Fundację Promocji Kultury Miasta Krakowa na moje ręce, wniosek o przyznanie Panu Krzysztofowi Pendereckiemu Srebrnego Medalu Cracoviae Merenti Nr 1.

Z zapisu tego wynika, że procedowano kwestię honorowego obywatelstwa dla Krzysztofa Pendereckiego, co związane było z jubileuszem 60-lecia urodzin, i że w pewnym momencie uznano, że lepiej będzie przyznać mu medal „Cracoviae Merenti”, co też uczyniono. Zamiany honorowego obywatelstwa na odznaczenie dokonano w trybie pilnym, wręczenie nastąpiło tego samego dnia wieczorem w Teatrze im. Juliusza Słowackiego. Honorowe obywatelstwo Krakowa Krzysztof Penderecki otrzymał 20 lat później, w 2013 r.

Rada Miasta Krakowa już przy początkowych nadaniach zadbała o wysokie znaczenie medalu. Oczywiście o jego sile decyduje postać Karola Wojtyły – papieża Jana Pawła II, ale także nazwiska pierwszych laureatów srebrnego medalu: Krzysztofa Pendereckiego (1993), Karoliny Lancorońskiej (1995), Andrzeja Wajdy i Krystyny Zachwatowicz-Wajdy (1995), Jerzego Turowicza (1995) czy Jerzego Wyrozumskiego (1995) już na początku usytuowały to od-

znaczenie wysoko i skutecznie wyznaczyły pułap na kolejne dekady. Zadbane też o wyłączność Jana Pawła II jako laureata złotego medalu – przyznawano tylko medale srebrne. Tę praktykę formalnie utrwalono uchwałą nr LXXXIV/795/97 RMK z 4 czerwca 1997 r. zawierającą zapis, że medal: Złoty – przyznany uchwałą [...] z dnia 24 września 1993 r. Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II pozostaje jedynym Złotym Medalem „Cracoviae Merenti” przyznany osobie.

Zawsze powstaje kłopot, gdy sprawa indywidualna pozostaje w splotie ze sprawą systemową. Podane wyżej wykluczenie możliwości uhonorowania kolejnej osoby złotym medalem spowodowało swego rodzaju załamanie całej konstrukcji zróżnicowanych klas odznaczenia. Dostrzegli to radni i już niebawem uchwałą RMK nr CIII/954/98 z 7 stycznia 1998 r. wprowadzili jego trzecią klasę – medal brązowy.

Od opisanych zmian z lat 1997 i 1998 podstawowa uchwała z 1992 r. nie była nowelizowana w kwestiach zasadniczych. W roku 2006 zniesiono kadencyjność Komisji Medalu, o czym już wspomniano, nadto w zasadzie w każdej kadencji Rady Miasta Krakowa korygowane są limity medali w trzech klasach do przyznania w danej kadencji – limity te są samoograniczeniem czynionym przez Radę dla ochrony odznaczenia przed inflacją, wymagają jednak elastycznego dostosowywania do aktualnej sytuacji i potrzeb.

WNIOSKODAWCA I PRYZYNAJĄCY

Jak już wskazywano, jedynym podmiotem uprawnionym do wnioskowania przed Radą Miasta Krakowa w sprawie przyznania medalu „Cracoviae Merenti” jest Komisja Medalu. Jej skład został ustalony w sposób instytucjonalny przez wskazanie w 1993 r. urzędów lub stanowisk i od tego czasu nie zmienił się. Tworzą ją zatem prezydent miasta Krakowa jako jej przewodniczący, metropolita krakowski oraz rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Komisja Medalu działa w sposób rzeczywisty, zbiera się co najmniej raz w roku, z reguły z końcem I kwartału, i rozpatruje przedstawione jej propozycje przyznania odznaczeń; kandydatury mają prawo zgłaszać na piśmie z uzasadnieniem i ewentualnymi opiniami oraz wyrazami poparcia wszelkie oficjalnie działające instytucje i organizacje. Komisja może też zgłaszać własne propozycje, niejako „z urzędu”. W oparciu o konsensus wyłaniane zostają te kandydatury, co do których decyduje się ona na sformułowanie wniosku do przedstawienia Radzie Miasta Krakowa celem dalszego procedowania. Funkcję sekretarza Komisji pełni sekretarz Miasta Krakowa, a jej obsługę biurową sprawuje Kancelaria Prezydenta Urzędu Miasta Krakowa.

Przyznawanie medalu „Cracoviae Merenti” jest jedną z wyłącznych kompetencji Rady Miasta Krakowa. Wnioski Komisji dotyczące nadania odznaczenia przedstawiane są

Radzie w formie odrębnego dla każdego wniosku prezydenckiego projektu stosownej uchwały z uzasadnieniem (prezydent działa wówczas w imieniu Komisji jako jej przewodniczący). Prezydencki projekt uchwały z uzasadnieniem oraz pozytywną opinią prawną kierowany jest na ręce przewodniczącego RMK, a ten przekazuje go Radzie do rozpatrzenia na zwyczajnym posiedzeniu sesyjnym tego organu. Sekretarz miasta, będący jednocześnie sekretarzem Komisji Medalu, przedstawia radnym w imieniu wnioskodawcy, czyli Komisji Medalu, projekt uchwały. Na koniec w trybie jednego czytania poddawany jest on głosowaniu, w którym Rada rozstrzyga zwykłą większością głosów.

Poniżej zestawienie ilościowe przyznanych w latach 1993–2021 przez Radę Miasta Krakowa medali „Cracoviae Merenti”, z uwzględnieniem trzech klas odznaczenia.

MEDALE „CRACOVIAE MERENTI”
PRZYZNANE PRZEZ RADĘ MIASTA KRAKOWA W LATACH 1993–2021
– LICZBA I KLASY

Kadencja Rady Miasta Krakowa	Medale łącznie	w tym klasy:		
		złote medale	srebrne medale	brązowe medale
I – lata 1990–1994 (od wprowadzenia w roku 1993)	2	1	1	wprowadzono w 1998
II – lata 1994–1998	13	–	10	3
III – lata 1998–2002	11	2	3	6
IV – lata 2002–2006	10	1	4	5
V – lata 2006–2010	11	2	3	6
VI – lata 2010–2014	12	–	6	6
VII – lata 2014–2018	12	–	3	9
VIII – lata 2018–2021 (to jest pierwsze 3 lata kadencji)	8	1	3	4
ŁĄCZNIE w latach 1993–2021	79	7	33	39

LAUREACI

Wielokrotnie przywoływana tu uchwała Rady Miasta Krakowa z 1992 r. konstytuująca medal już w swoim tytule, który brzmi w sprawie ustanowienia Medalu „Cracoviae Merenti” za zasługi dla Miasta Krakowa, wskazuje krąg potencjalnych laureatów – są to podmioty zasłużone dla naszego miasta. (Tu uwaga na marginesie: użyta w tytule uchwały formuła za zasługi dla Miasta Krakowa nie jest częścią nazwy medalu, jak czasem mylnie się uważa, lecz ogólną przesłanką honorowania).

Dalej w uchwale tej zamieszczono zapis: *Ustanawia się Medal „Cracoviae Merenti” dla osób, organizacji i instytucji szczególnie zasłużonych dla Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa*. Z jednej strony jest to powtórzenie, nawet dobitniejsze, tytułowej dla uchwały podstawy legitymującej laureatów – „szczególne zasługi dla Krakowa”, określenie bardzo pojemne, uniwersalne, słusznie oddające pole wnioskującej Komisji Medalu oraz przyznającej ten honor Radzie Miasta Krakowa do swobodnej, nieograniczonej oceny całokształtu w każdym rozpatrywanym przypadku.

Z drugiej strony przywołany tu zapis wprowadza dwie podstawowe kategorie laureatów: osoby oraz organizacje i instytucje. Kategorie te także określone są bardzo pojemnie, ujęte najogólniej, bez stosowania dodatkowych kryteriów uszczegółwiających, a przez to wykluczających.

W całej konstrukcji medalu brak jest ograniczeń uniemożliwiających odstępstwa od klasycznego, a przez

to w oczywisty sposób dominującego modelu, w którym krajowy zasłużony laureat otrzymuje medal – w dotychczasowej historii tego wyróżnienia mamy więc kilka medali dla osób pochodzących z zagranicy, uhonorowanie pośmiertne (jedno), uhonorowania wspólnym medalem par małżeńskich w jednym egzemplarzu (dwa przypadki) czy wspólnym medalem w dwóch egzemplarzach (także dwa przypadki).

Ta „otwartość” medalu jest jedną z wyróżniających go cech.

W latach 1993–2021 Rada Miasta Krakowa przyznała 79 medali „Cracoviae Merenti”, w tym:

- + 33 medale dla osób,
- + 46 medali dla organizacji i instytucji.

Z punktu widzenia klas natomiast statystyka ta wygląda następująco:

- + 7 złotych medali,
- + 33 srebrne medale,
- + 39 brązowych medali.

Poniżej jeszcze kilka zestawień zbiorczych dotyczących przyznawania medalu „Cracoviae Merenti” w latach 1993–2021. W zestawieniach tych zastosowano różne kryteria, w tym klasy medalu, aktywności w przyznawaniu go w kolejnych kadencjach, balansowanie między honorowaniem osób a wyróżnianiem organizacji i instytucji. Ukazano też zestawienie porównujące liczbę nadań medalu z liczbą nadań honorowego obywatelstwa Krakowa.

MEDALE „CRACOVIAE MERENTI” PRZYZNANE W LATACH 1993–2021
– MEDALE WEDŁUG KLASY

Klasa medalu	Medale dla osób indywidualnych	Medale dla instytucji i organizacji	ŁĄCZNIE
złoty medal	1	6	7
srebrny medal	16	17	33
brązowy medal	29	10	39
ŁĄCZNIE	46	33	79

**MEDALE „CRACOVIAE MERENTI” PRZYZNANE W LATACH 1993–2021
– MEDALE WEDŁUG KADENCJI**

Kadencja Rady Miasta Krakowa	Medale łącznie	w tym:	
		medale dla osób indywidualnych	medale dla instytucji i orga- nizacji
I – lata 1990–1994 (od wprowadzenia w 1993 r.)	2	2	0
II – lata 1994–1998	13	13	0
III – lata 1998–2002	11	9	2
IV – lata 2002–2006	10	5	5
V – lata 2006–2010	11	3	8
VI – lata 2010–2014	12	5	7
VII – lata 2014–2018	12	5	7
VIII – lata 2018–2021 (pierwsze 3 lata kadencji)	8	4	4
ŁĄCZNIE	79	46	33

**MEDALE „CRACOVIAE MERENTI” PRZYZNANE W LATACH 1993–2021
– LICZBA MEDALI A LICZBA UHONOROWANYCH**

Klasa medalu	Liczba przysznanych medali	Liczba uhonorowanych osób i instytucji
złoty medal	7	7
srebrny medal	33	36*
brązowy medal	39	40**
ŁĄCZNIE	79	83

* Srebrne medale nr 3 (dla Andrzeja Wajdy i Krystyny Zachwatowicz-Wajdy), nr 18 (dla KS „Cracovia” i TS „Wisła”) oraz nr 20 (dla harcerskich instancji ZHP i ZHR) przyznane łącznie dla dwóch podmiotów – osób lub instytucji.

** Brązowy medal nr 18 (dla Zofii i Zdzisława Żelaznych) przyznany łącznie dla dwóch osób.

Powyższe zestawienie tłumaczy różnicę między liczbą przyznanych medali (79) a liczbą uhonorowanych podmiotów (83). W przypadku osób indywidualnych dwukrotnie jeden medal przyznano małżeństwom. Przyznanie następo-

wało wówczas jedną uchwałą, wręczany był jeden medal i jeden dyplom. Natomiast w przypadku instytucji dwukrotnie połączono wspólnymi medalami organizacje. Rada Miasta Krakowa eksponowała w ten sposób płaszczyzny łączące i oczywistość przewag zgodnego współdziałania; przyznano wówczas medal wspólny, lecz sporządzony w dwóch egzemplarzach, wręczono także dwa dyplomy.

**MEDALE „CRACOVIAE MERENTI” PRZYZNANE W LATACH 1990–2021
– ZESTAWIENIE Z HONOROWYM OBYWATELSTWEM**

Kadencje Rady Miasta Krakowa	Medale „Cracoviae Merenti” przysznane:		Honorowe obywatelstwa (liczba osób)
	instytucjom (liczba instytucji)*	osobom (liczba osób)*	
I – lata 1990–1994 (od wprowadzenia w 1993 r.)	0	2	12
II – lata 1994–1998	0	14	8
III – lata 1998–2002	2	9	5
IV – lata 2002–2006	6	5	5
V – lata 2006–2010	9	4	3
VI – lata 2010–2014	7	5	10
VII – lata 2014–2018	7	5	3
VIII – lata 2018–2021 (pierwsze 3 lata kadencji)	4	4	1
ŁĄCZNIE	35	48	47

* Uwzględniono liczbę nie medali, lecz instytucji i organizacji, oraz liczbę osób uhonorowanych medalem.

WRĘCZENIE

Ostatnią fazą procedowania w związku z przyznawaniem medalu „Cracoviae Merenti” jest jego wręczenie wraz z towarzyszącym mu dyplomem. Podkreślić należy, że odznaczenie przyznane zostaje z chwilą podjęcia przez Radę Miasta Kra-

kowa uchwały w tym przedmiocie – dana osoba czy instytucja staje się laureatem medalu z datą podjęcia stosownej uchwały RMK.

Zawsze mamy do czynienia z różnicą czasową między aktem nadania a uroczystością wręczenia. Najmniejsza, bo liczona w godzinach, zdarzyła się 10 grudnia 1993 r., kiedy to w południe Rada Miasta Krakowa przyznała srebrny medal Krzysztofowi Pendereckiemu, a delegacja miejska wręczyła go tego samego dnia wieczorem podczas jubileuszowej uroczystości laureata w Teatrze im. Juliusza Słowackiego. Natomiast największa dotychczas różnica czasowa miała miejsce w przypadku srebrnego medalu wspólnego dla Chorągwi Krakowskiej ZHP i Okręgu Małopolskiego ZHR – przyznanie 7 maja 2008 r., wręczenie 8 października 2010 r. Znacząca różnica czasowa wystąpiła także między przyznaniem 8 lipca 2020 r. brązowych medali Janowi Ostrowskiemu, Mieczysławowi Kozłowskiemu i Kazimierzowi Barczykowi, a ich wręczeniem, które z powodu trwającej pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 i związanymi z tym rygorami nastąpiło 29 września 2021 r.

Jak wskazano, najczęściej wręczenie medalu z dyplomem następuje na specjalnie zwoływanych ku temu uroczystych sesjach Rady Miasta Krakowa w jej siedzibie w Pałacu Wielopolskich, od czego zdarzają się jednak odstępstwa. Poniżej zestawienie obrazujące tę kwestię w odniesieniu do wszystkich 79 do tej pory przyznanych odznaczeń:

- + 67 medali wręczonych na uroczystych sesjach RMK w sali Obrad w Pałacu Wielopolskich;
- + 6 medali wręczonych na uroczystych sesjach RMK poza siedzibą rady (złote medale Biskupstwa Krakowskiego i Uniwersytetu Jagiellońskiego – nawa główna katedry na Wawelu w 2000 r., srebrny medal Krakowskiego Pogotowia Ratunkowego – Muzeum Inżynierii Miejskiej w 2011 r., oraz brązowe medale Jana Ostrowskiego, Mieczysława Kozłowskiego i Kazimierza Barczyka – Centrum Kongresowe ICE Kraków w 2021 r.);

- + 4 medale wręczone przez delegację Miasta Krakowa w kraju (srebrne medale: Krzysztofowi Pendereckiemu – Teatr im. Juliusza Słowackiego w 1993 r., Akademii Sztuk Pięknych – aula Akademii w 2020 r., i Uniwersytetowi Pedagogicznemu – aula Uniwersytetu w 2020 r., jak też brązowy medal Eugeniuszowi Wańkowi – locum laureata w Krakowie w 2008 r.);
- + 2 medale wręczone przez delegację Miasta Krakowa za granicą (złoty medal Jana Pawła II – Watykan w 1993 r., i srebrny medal Karoliny Lanckorońskiej – Rzym w 1995 r.).

Paragraf 12 przywoływanego już wcześniej *Statutu Miasta Krakowa* stwierdza:

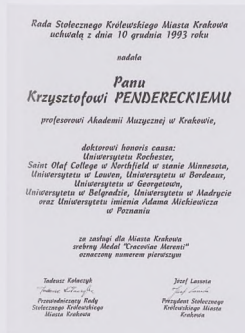
Dla nadania odpowiedniego wyrazu wydarzeniom szczególnej rangi, wręczenia odznaczeń, nadawania tytułów honorowych i wyróżnień, Przewodniczący zwołuje uroczystą sesję Rady, z tym że porządek obrad tej sesji obejmuje wyłącznie realizację celu jej zwołania.

Właśnie w sformułowaniu *wręczenia odznaczeń* zawiera się również wręczenie medalu „Cracoviae Merenti”.

Przytoczony zapis *Statutu* nie wyklucza wręczenia na jednej i tej samej uroczystej sesji więcej niż jednego odznaczenia, co miało też miejsce. Najwięcej medali, w liczbie 4, wręczono na uroczystej sesji Rady 5 czerwca 2004 r., gdy srebrny medal otrzymała Akademia Ekonomiczna (obecnie Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie), a brązowe medale Władysław Godyń, Józef Skotnicki i Edward Szymański; z kolei 3 medale wręczono na uroczystej sesji 30 października 2007 r., gdy srebrny medal odebrał Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa, a brązowe medale wręczono Zdzisławowi Żygulskiemu oraz Polskiemu Towarzystwu Gimnastycznemu „Sokół” w Krakowie oraz na uroczystej sesji 29 września 2021 r., gdy brązowe medale wręczone zostały Janowi Ostrowskiemu, Mieczysławowi Kozłowskiemu i Kazimierzowi Barczyko-

wi. Zdarzają się także sesje, podczas których medale wręczane są dwóm laureatom, jednak przeważają uroczystości organizowane dla pojedynczych osób i taka jest też ogólna zasada w tej mierze.

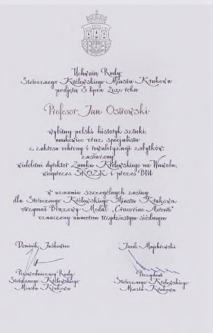
Dyplom, któremu nadaje się uroczystą formę, ma rozmiary 35 x 47 cm, wykonany jest na papierze czerpanym, wypisany pismem kaligraficznym (od 2011 r. ze złoconiami) i oprawiony w herbową okładkę.



w roku 1993



w latach 1995–2010



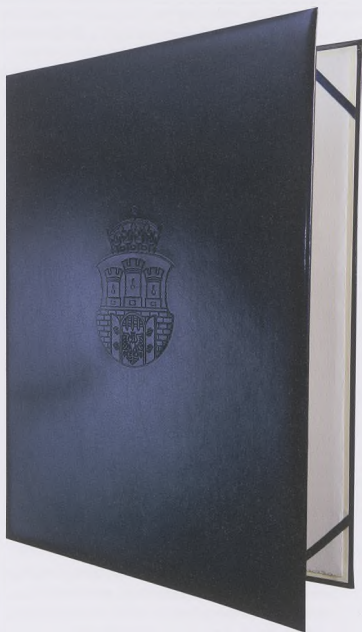
od roku 2011

Medal „Cracoviae Merenti” zawsze wręczany jest wraz z dyplomem. Przez dotychczasowe prawie trzy dekady zawartość i układ treści nie ulegały przekształceniom, natomiast dwukrotnie zmiany dotyczyły samego pisma. Początkowo, w 1993 r., był to skład drukarski, od 1995 r. zastąpiony kaligrafą. Z kolei w 2011 r. nastąpiła zmiana kaligrafu i w ślad za tym kształtu litermistrzów; dodatkowo wprowadzono wówczas złoconia.

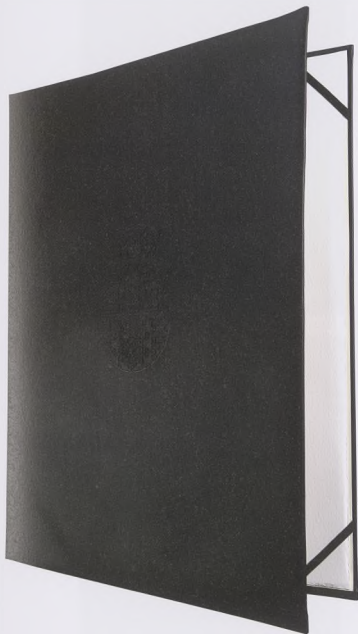
Dla każdej z klas prowadzona jest osobna księga, założona z chwilą pierwszego nadania danej klasy: księga złotego medalu oraz księga srebrnego medalu w 1993 r., zaś księga brązowego medalu w 1998 r.

Wszystkie trzy rodzaje ksiąg prowadzone są systematycznie i zawierają pełny poczet laureatów w każdej z klas medalu. Każdy wpis zawiera:

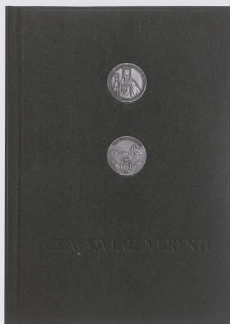
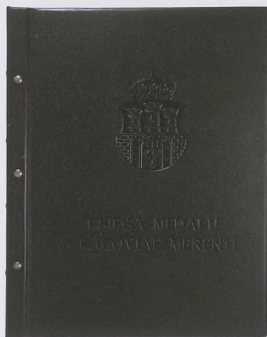
- odpis protokołu z posiedzenia Komisji Medalu zawierającego wniosek o nadanie odznaczenia z jego uzasadnieniem,
- odpis uchwały Rady Miasta Krakowa nadającej medal,
- kopię dyplomu towarzyszącego medalowi,
- co najmniej własnoręczny podpis, często obszerniejszy wpis dokonany przez laureata w ramach uroczystości wręczenia medalu.



*Medal „Cracoviae Merenti” wręczany jest w stosownym etui, dyplom w korespondującej z etui okładce.
Utrzymywana jest stała kolorystyka tych dodatków: dla złotego medalu kolor granatowy,
dla srebrnego medalu kolor czarny i dla brązowego medalu kolor brązowy.*









Od ustanowienia medalu „Cracoviae Merenti” oraz pierwszych nadań i wróżen prowadzone są księgi medalu, osobne dla każdej z jego klas – dla dokumentowania i utrwalenia dla przyszłości faktów i laureatów. Tutaj przykładowe trzy spośród pięciu ksiąg medalu „Cracoviae Merenti” (przednie okładziny i karty otwierające): na poprzedniej stronie księgi dla złotego medalu i jednej z dwóch dla srebrnego medalu, na tej stronie jednej z dwóch dla brązowego medalu. Co do zasady w księgach tych znajdują się kopie dyplomów wręczanych wraz z medalem oraz oryginalne podpisy laureatów, czasem szersze ich wpisy. Księgi mają jednolite wymiary 111 x 22 cm; w karty tytułowe wkomponowane są kopie medali odpowiadającej księdze klasy.

Pełne zestawienie tych ksiąg według stanu na rok 2021:

- księga złotego medalu prowadzona od roku 1993,
- księga srebrnego medalu I prowadzona w latach 1993–2010,
- księga srebrnego medalu II prowadzona od roku 2011,
- księga brązowego medalu I prowadzona w latach 1998–2014,
- księga brązowego medalu II prowadzona od roku 2015.

LAUREACI
ZŁOTEGO MEDALU
„CRACOVIAE MERENTI”

JAN PAWEŁ II (KAROL WOJTYŁA)

papież



ZŁOTY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 1
PRZYZNANY 24 WRZEŚNIA 1993 ROKU



...w uznaniu Jego szczególnych zasług
dla Stolecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XCIII/610/93)



Jan Paweł II (Karol Józef Wojtyła), duchowny rzymskokatolicki, święty Kościoła katolickiego, papież – głowa Kościoła i suweren Państwa Watykańskiego, przedtem kardynał, arcybiskup metropolita krakowski. Urodzony 18 maja 1920 r. w Wadowicach. Ukończył Metropolitalne Studium Duchowne w Krakowie i Wydział Teologiczny Uniwersytetu Jagiellońskiego, w 1948 r. uzyskał doktorat w rzymskiej uczelni papieskiej. Świecenia kapłańskie przyjął w 1946 r. W 1948 r. był wikariuszem w Niegowici, w latach 1949–1951 w parafii pw. św. Floriana w Krakowie, następnie pracował naukowo oraz wykładał w seminariach duchownych i na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. W 1958 r. otrzymał sakrę biskupią – dewiza *Totus Tuus* (z łac. Cały Twój), od 1962 r. krajowy duszpasterz środowisk twórczych i inteligencji. Uczestnik Soboru Watykańskiego II. W latach 1964–1978 arcybiskup metropolita krakowski, w 1967 r. dostał biletu kardynalskiego. W 1978 r. wyniesiony na tron papieski (ponad 26-letni pontyfikat „papieża pielgrzymującego”). W 2011 r. beatyfikowany, w 2014 r. kanonizowany. Zmarł 2 kwietnia 2005 r. w Watykanie; spoczywa tamże w Bazylice św. Piotra.



Jan Paweł II papież

Złoty medal nr 1 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XCIII/610/93 podjętą 24 września 1993 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Józef Lassota, a Radzie przewodniczył Tadeusz Kołaczyk. Uehonorowanie nastąpiło w 35-lecie sakry biskupiej oraz 15-lecie pontyfikatu. Wręczenie medalu i dyplomu miało miejsce 24 października 1993 r. podczas audiencji w ramach wizyty delegacji miasta w Watykanie; w jej składzie oprócz prezydenta miasta i przewodniczącego RMK znalazł się m.in. abp metropolita krakowski kard. Franciszek Macharski. Uroczystość została upamiętniona podpisem papieża Jana Pawła II w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”. Uchwałą nr LXXXIV/795/97 podjętą 4 czerwca 1997 r. RMK postanowiła, że złoty medal przyznany Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II pozostanie jedynym złotym medalem „Cracoviae Merenti” przyznany osobie.



**Uchwała Rady Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa
podjętą w dniu 24 września 1993 roku**

**Jego Świątobliwość
Ojciec Święty**

Jan Paweł II

**Biskup Rzymski
Namiestnik Pana Naszego Jezusa Chrystusa
Następca Księcia Apostołów
Najwyższy Kapłan Kościoła Katolickiego
Patriarcha Zachodu
Prymas Italii
Arcybiskup i Metropolita Rzymskiej
Prowincji Kościelnej
Suwerenny Władca Państwa Watykańskiego**

**przedtem
Karol kardynał Wojtyła
Arcybiskup Metropolita Krakowski**

**w uznaniu zasług dla Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa otrzymał
Złoty Medal „Cracoviae Merenti” oznaczony numerem pierwszym.**

**Tadeusz Kołaczyk,
Tadeusz Kołaczyk
Przewodniczący Rady
Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa**

**Józef Lassota
Józef Lassota
Prezydent Stołecznego
Królewskiego Miasta
Krakowa**

Na poprzedniej stronie centralny fragment portretu Jana Pawła II namalowanego w 2005 r. przez Terezę Sliwkę-Moskal, eksponowanego w krużgankach klasztoru Franciszkanów w Krakowie, oraz własnoręczny podpis ubiorowanego złożony podczas wręczenia medalu i dyplomu. Na tej stronie z audiencji papieskiej udzielonej przez papieża Jana Pawła II delegacji miasta Krakowa 24 października 1993 r. w Sali Klementyńskiej Pałacu Apostolskiego w Watykanie akt złożenia podpisu w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti” w asyście prezydenta miasta i przewodniczącego RMK oraz reprodukcja duplikatu dyplomu wręczonego wraz z medalem.





Z audyencji papieskiej udzielonej przez papieża Jana Pawła II delegacji miasta Krakowa 24 października 1993 r. w Sali Klementyńskiej Pałacu Apostolskiego w Watykanie. Na poprzedniej stronie odczytanie i przekazanie dyplomu złotego medalu „Cracoviae Merenti” przez przewodniczącego RMK. Na tej stronie zdjęcie zbiorowe delegacji z Ojcem Świętym; oprócz władz miejskich w składzie m.in. abp metropolita krakowski kard. Franciszek Macharski.

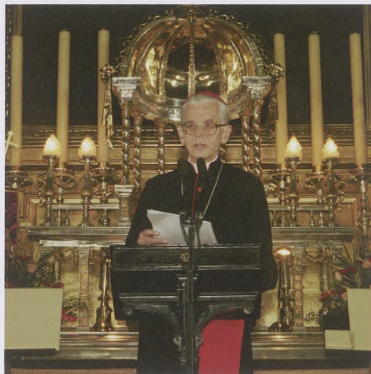
BISKUPSTWO KRAKOWSKIE

ZŁOTY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 2
PRZYZNANY 9 CZERWCA 1999 ROKU



*...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XXIII/158/99)



Biskupstwo Krakowskie, lokalny Kościół rzymskokatolicki skupiony i zorganizowany wokół biskupa (arcybiskupa) krakowskiego, jednostka terytorialna wyższej administracji kościelnej szczebla diecezjalnego pod jurysdykcją tego hierarchy. W ujęciu historycznym to zachowująca swoją 1000-letnią tożsamość krakowska, diecezjalna (archidiecezjalna) wspólnota religijna skupiona wokół pastorału biskupa, w jej dziejowej ciągłości. Przyjmuje się, że biskupstwo krakowskie ustanowione zostało w 1000 r., pierwszym biskupem diecezjalnym został Poppon, podległy metropolii gnieźnieńskiej. Od 1807 r. w metropolii lwowskiej, od 1818 r. w warszawskiej, od 1880 r. bezpośrednio podlegało Stolicy Apostolskiej. W 1925 r. utworzono archidiecezję i metropolię krakowską – pierwszym arcybiskupem metropolitą krakowskim został kard. Adam Stefan Sapieha. Obecnie metropolia ta obejmuje archidiecezję krakowską oraz diecezje bielsko-żywiecką, kielecką i tarnowską (łącznie ponad 1400 parafii). Miasto Kraków uhonorowało Biskupstwo złotym medalem „Cracoviae Merenti” w 1999 r. w 1000-lecie powstania.



Złoty medal nr 2 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XXIII/158/99 podjętą 9 czerwca 1999 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Andrzej Gółaś, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Wyróżnienie to nastąpiło w jubileusz 1000-lecia ustanowienia biskupstwa dla diecezji krakowskiej w ramach nowo erygowanej metropolii polskiej. Wręczenie medalu z dyplomem miało miejsce 12 maja 2000 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa, która odbyła się w bazylice archikatedralnej św. Stanisława i św. Wacława na Wawelu (uroczystość połączona z wręczeniem tej samej klasy medalu Uniwersytetowi Jagiellońskiemu). Akt nadania i wręczenia odznaczenia uwieczniono w *Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”*.



Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 12 maja 2000 r. w katedrze na Wawelu. Na poprzedniej stronie wystąpienie abp. metropolity krakowskiego kard. Franciszka Macharskiego oraz herb biskupstwa krakowskiego. Na tej stronie odbiór medalu i dyplomu z rąk prezydenta miasta i przewodniczącego RMK oraz akt wpisu do *Księgi Medalu „Cracoviae Merenti”*.

UNIwersytet Jagielloński



ZŁOTY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 3
PRZYZNANY 7 LIPCA 1999 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XXV/177/99)



Uniwersytet Jagielloński, publiczna szkoła wyższa, najstarszy polski, jeden z najstarszych w Europie uniwersytet; ufundowany w 1364 r. przez króla Kazimierza III Wielkiego, odnowiony w 1400 r. dzięki fundacji królowej Jadwigi. Pierwotnie pod nazwą Studium Generale, od końca XVI w. Akademia Krakowska, w latach 1777–1786 Szkoła Główna Koronna, po 1795 r. Szkoła Główna Krakowska, od 1817 r. Uniwersytet Jagielloński. W 1950 r. wyłączono z niego Wydział Lekarski, tworząc Akademię Medyczną w Krakowie – przywrócenie do Uniwersytetu nastąpiło w 1993 r. W 1953 r. wydzielono z UJ wydziały Rolniczy i Leśny, które dały początek dzisiejszemu Uniwersytetowi Rolniczemu w Krakowie, w 1954 r. zlikwidowano Wydział Teologiczny, jego kontynuatorem stał się dzisiejszy Wydział Teologiczny Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Obecnie na Uniwersytecie działa 16 wydziałów, w tym 3 medyczne, które tworzą Collegium Medicum, aktualnie uczelnia kształci ponad 38 tys. studentów. Miasto Kraków uhonorowało Uniwersytet złotym medalem „Cracoviae Merenti” w 1999 r. w 600-lecie odnowienia.





Złoty medal nr 3 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XXV/177/99 podjętą 7 lipca 1999 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Andrzej Gołaś, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Wyróżnienie to nastąpiło w jubileusz 600-lecia odnowienia Akademii Krakowskiej. Wręczenie medalu z dyplomem miało miejsce 12 maja 2000 r. podczas uroczystej sesji RMK, która odbyła się w bazylice archikatedralnej św. Stanisława i św. Wacława na Wawelu (uroczystość połączona z wręczeniem tej samej klasy medalu Biskupstwu Krakowskiemu). Akt nadania i wręczenia odznaczenia uwieczniono w *Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”*.



Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 12 maja 2000 r. w katedrze na Wawelu. Na poprzedniej stronie wystąpienie rektora UJ prof. Franciszka Jeżyka oraz herb uczelni. Na tej stronie u góry odbiór medalu i dyplomu z rąk prezydenta miasta i przewodniczącego RMK; niżej akt wpisów do *Księgi Medalu „Cracoviae Merenti”*.

TOWARZYSTWO STRZELECKIE „BRACTWO KURKOWE” W KRAKOWIE



ZŁOTY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 4
PRZYZNANY 27 KWIEŹNIA 2005 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXXVI/743/05)



Towarzystwo Strzeleckie „Bractwo Kurkowe” w Krakowie, ukształtowana przez wieki organizacja mieszczan krakowskich, obecnie w formie stowarzyszenia o statusie organizacji pożytku publicznego. Powstała z początkiem XIV w. jako ponadcechowa, paramilitarna organizacja kurkowa, tzn. ucząca mieszczan posługiwania się bronią dla obrony murów miejskich. Tradycją stało się strzelanie do kura, co wyłaniało króla kurkowego. W 1564 r. Bractwo (ówczesna Szkoła Strzelecka) uzyskało statut, od 1565 r. posiada srebrnego kura. Po III rozbiórze działalność zamarła, reaktywacja pod nazwą Towarzystwo Strzeleckie Krakowskie nastąpiła w 1831 r. Po przerwie wymuszonej przez II wojnę światową organizacja wznowiła aktywność pod dzisiejszą nazwą. Miejscem ćwiczeń Bractwa był Celestat, umiejscowiony najpierw za Bramą Mikołajską, później obok niej w międzymurzu, następnie w królewskim parku w Łobzowie, zaś od 1837 r. w ogrodzie przy obecnej ul. Lubicz, gdzie znajduje się budynek z siedzibą Towarzystwa. Miasto Kraków uhonorowało Bractwo złotym medalem „Cracoviae Merenti” w 2005 r. w 440-lecie ufundowania symbolu organizacji – srebrnego kura.





Złoty medal nr 4 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXXVI/743/05 podjętą 27 kwietnia 2005 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Paweł Pytko. Wyróżnienie to przypadło w jubileusz 440-lecia ufundowania srebrnego kura, symbolu Towarzystwa. Wręczenie medalu z dyplomem nastąpiło 5 czerwca 2005 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.

Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 5 czerwca 2005 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie wystąpienie starszego Bractwa Kurkowego Leszka Góldy na sali Obrad RMK oraz symbol Bractwa. Na tej stronie w foyer sali Obrad król kurkowy Piotr Skalski w asyście marszałków dokonuje wpisu do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti”; niżej bracia kurkowi podczas uroczystości.

SZPITAL ZAKONU BONIFRATRÓW ŚW. JANA GRANDEGO W KRAKOWIE



ZŁOTY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 5
PRZYZNANY 15 KWIETNIA 2009 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

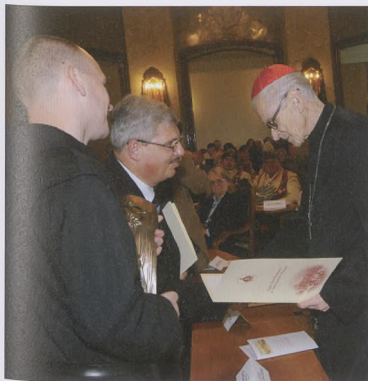
(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXVIII/889/09)



Szpital Zakonu Bonifratrów św. Jana Grandego Sp. z o.o. w Krakowie, specjalistyczny szpital będący najstarszą w mieście, ciągle działającą lecznicą. Założyli go w 1609 r. sprowadzeni przez krakowskich mieszczan bonifratrzy – hiszpański szpitalny Zakon Braci Miłosierdzia, fundatorem był kupiec Walerian Montelupi. Dewiza szpitala brzmi „Czyńmy dobro”. Placówka ulokowana została pierwotnie u zbiegu ulic św. Jana i obecnej św. Marka, od 1812 r. w obiektach potrynitańskich przy obecnej ul. Krakowskiej, od 1906 r. w gmachu szpitalnym przy ul. Trynitańskiej, wzniesionym za przeora o. Laetusa Bernatka. W czasie okupacji niemieckiej szpital nadal pozostawał w rękach bonifratrów, w 1949 r. upaństwowiono go i znalazł się pod zarządem miasta; wtedy też nadano mu imię Edmunda Biernackiego, profesora medycyny. Powrócił do zakonu w 1994 r.; za patrona przyjął św. Jana Grandego, hiszpańskiego bonifratra szpitalnika wyniesionego na ołtarze w 1996 r. Działa w ramach ogólnopolskiego systemu ochrony zdrowia. Miasto Kraków uhonorowało Szpital złotym medalem „Cracoviae Merenti” w 2009 r. w jubileusz 400-lecia uruchomienia.



Złoty medal nr 5 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXVIII/889/09 podjętą 15 kwietnia 2009 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczyła Małgorzata Radwan-Ballada. Wyróżnienie to przypadło w jubileusz 400-lecia sprowadzenia Zakonu Braci Miłosierdzia do Krakowa, a zarazem 400-lecia działalności szpitala. Wręczenie medalu z dyplomem nastąpiło 27 maja 2009 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w *Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”*.



Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 27 maja 2009 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie prezentacja medalu i dyplomu w Sali Obrad RMK (medal w rękach dyrektora Szpitala dr. Marka Krobickiego, dyplom prezentuje goścący specjalnie brat Donatus Forkan, przełożony generalny zakonu bonifratrów) oraz logo Szpitala. Na tej stronie u góry przysidium RMK z przemawiającym dyrektorem Szpitala; niżej przedstawiciele zakonu i Szpitala z apb. metropolitą krakowskim seniorem kard. Franciszkiem Macharskim oraz bracia bonifratrzy podczas uroczystości.

KRAKOWSKA KONGREGACJA KUPIECKA



ZŁOTY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 6
PRZYZNANY 28 KWIEŹNIA 2010 ROKU



*...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

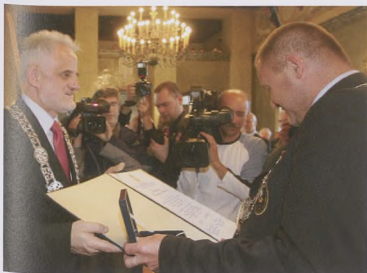
(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XCVIII/1316/10)



Krakowska Kongregacja Kupiecka, obecnie zrzeszenie w ramach samorządu gospodarczego, dawna gildia – stowarzyszenie kupieckie dla współbrackiej obrony i organizacji handlu. Powstała przed 1410 r., z którego to roku pochodzi najstarsza wzmianka w księgach miejskich o istniejącej już wspólnocie kupieckiej. Tworzyli ją kupcy handlujący m.in. sukniem, miedzią i ołowiem; przynależność do niej była obowiązkowa. W XVI w. działalność ustała, odnowiono ją z początkiem XVIII w.; statut pochodzi z 1722 r. Po wojennej okupacji, w 1949 r., Kongregacja została rozwiązana; jej reaktywacja nastąpiła w 1989 r. Obecnie tworzą ją związki branżowe handlu: rolno-spożywczego, przemysłowego, gastronomii, usług i spółek oraz placów targowych, działa także w oddziałach terenowych w Brzesku, Limanowej, Myślenicach i Proszowicach; obejmuje również Przemysłą Kongregację Kupiecką jako swego członka zbiorowego. Aktualnie zrzesza 340 członków zatrudniających ok. 6500 osób. Miasto Kraków uhonorowało Kongregację złotym medalem „Cracoviae Merenti” w 2010 r. w 600-lecie pierwszego udokumentowanego wzmiankowania.



Złoty medal nr 6 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XCVIII/1316/10 podjętą 28 kwietnia 2010 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Józef Pilch. Wyróżnienie to przypadło w jubileusz 600-lecia działalności kongregacji krakowskich kupców. Wręczenie medalu z dyplomem nastąpiło 2 czerwca 2010 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w *Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”*.



Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 2 czerwca 2010 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie prezes Kongregacji Wiesław Jopek dokonujący wpisu do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti”, a także godło Kongregacji. Na tej stronie u góry zastępca prezesa Jan Wiesław Nalepa z darem od Kongregacji dla miasta w postaci łańcucha przewodniczącego Rady Miasta Krakowa; niżej akt przekazania przez przewodniczącego RMK medalu i dyplomu na ręce prezesa Kongregacji.

ZAMEK KRÓLEWSKI NA WAWELU



ZŁOTY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 7
PRZYZNANY 8 LIPCA 2020 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XLII/1117/20)



ZAMEK
KRÓLEWSKI
NA WAWELU

Zamek Królewski na Wawelu, symbol polskości, strażnik bezcennego dziedzictwa kulturowego, miejsce o wyjątkowym i niezrównanym znaczeniu na mapie Polski (z dyplomu złotego medalu „Cracoviae Merenti”). Historycznie główna siedziba królów polskich na wzgórzu wawelskim, w kompleksie z katedrą krakowską, gdzie znajduje się królewska nekropolia. W IX w. gród obronny Wiślan, w drugiej połowie X w. jedna z siedzib Mieszka I i jego następców, za czasów Kazimierza Wielkiego, Władysława Jagiełły i Kazimierza Jagiellończyka doprowadzona do gotyckiej, obronno-rezydencjalnej świetności. Za Zygmunta I Starego zamek przebudowano w stylu włoskiego renesansu, prace ukończono w 1540 r. Na przełomie XIX i XX w. został odzyskany z rąk zaborcy, przez dziesięciolecia restaurowany i konserwowany. Od 1930 r. skarbница muzealnych dzieł sztuki. Po okupacji w zarządzie Państwowych Zbiorów Sztuki na Wawelu, od 1994 r. narodowej instytucji kultury Zamek Królewski na Wawelu – Państwowe Zbiory Sztuki. Miasto Kraków uhonorowało Zamek złotym medalem „Cracoviae Merenti” w 2010 r. w 80-lecie powstania placówki muzealnej.



Złoty medal nr 7 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XLII/1117/20 podjętą 8 lipca 2020 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Dominik Jaśkowicz. Wyróżnienie to przypadło w jubileusz 90-lecia powstania muzeum – zbiorów sztuki na Wawelu, aktualnie pod nazwą „Zamek Królewski na Wawelu – Państwowe Zbiory Sztuki”. Wręczenie medalu z dyplomem nastąpiło 12 lipca 2021 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w *Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”*.



Uchwała Rady
Miasteczkiego Królewskiego Miasta Krakowa
podjęta: 8 lipca 2020 roku

Zamek Królewski na Wawelu

symbol polskości
stażnik brzoźnego dziedzictwa kulturowego;
miejsce o wyjątkowym
i niezastępnym znaczeniu na mapie Polski

w uznaniu Szczególnych zasług
dla Miasteczkiego Królewskiego Miasta Krakowa
otrzymał Złoty Medal „Cracoviae Merenti”
oznaczony numerem siedmym

Dominik Jaśkowicz

[Signature]
Przewodniczący Rady
Miasteczkiego Królewskiego
Miasta Krakowa

Jacek Majchrowski

[Signature]
Prezydent
Miasteczkiego Królewskiego
Miasta Krakowa

Na poprzedniej stronie wystąpienie w Sali Obrad RMK w imieniu Zamku Królewskiego na Wawelu – Państwowych Zbiorów Sztuki dyr. Andrzeja Betleja, widoczny także przewodniczący RMK; tam również logo ubonorowanego. Na tej stronie u góry reprodukcja dyplomu złotego medalu „Cracoviae Merenti”; poniżej wręczenie odznaczenia przez prezydenta miasta na ręce dyr. Andrzeja Betleja oraz migawka z uroczystości przebiegającej w warunkach rygorów związanych z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2.

LAUREACI
SREBRNEGO MEDALU
„CRACOVIAE MERENTI”

KRZYSZTOF PENDERECKI

kompozytor, dyrygent, profesor sztuk muzycznych

**SREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM I
PRZYZNANY 10 GRUDNIA 1993 ROKU**



*...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XCIX/644/93)



Krzysztof Penderecki

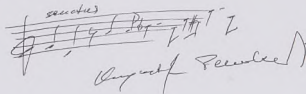
Krzysztof Eugeniusz Penderecki, kompozytor i dyrygent, pedagog, profesor i rektor Akademii Muzycznej w Krakowie. Urodzony 23 listopada 1933 r. w Dębicy. Studiował kompozycję w krakowskiej Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej, w 1979 r. przemianowanej na Akademię Muzyczną w Krakowie, od 2021 r. jego imienia; od 1958 r. pracował na tej uczelni, w latach 1972–1987 był jej rektorem, a w latach 1987–1990 dyrektorem artystycznym Filharmonii Krakowskiej. Autor czterech oper, ośmiu symfonii i szeregu innych utworów, od dzieł orkiestrowych, koncertów instrumentalnych i opracowań chóralnych po utwory kameralne i muzykę filmową. Członek Polskiej Akademii Umiejętności, honorowy prezes Związku Kompozytorów Polskich, doktor h.c. m.in. Uniwersytetu Jagiellońskiego i macierzystej uczelni. Wśród odznaczeń Order Orła Białego i Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski. Honorowy obywatel miasta Krakowa (patrz s. 460–461). Zmarł 29 marca 2020 r. w Krakowie; tamże w bazylice pw. św. Floriana złożona została urna z prochami – w przygotowaniu docelowe miejsce spoczynku w Pantheonie Narodowym w kościele pw. św.św. Apostołów Piotra i Pawła w Krakowie.



Srebrny medal nr 1 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XCIX/644/93 podjętą 10 grudnia 1993 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Józef Lassota, a Radzie przewodniczył Tadeusz Kołaczyk. Wyróżnienie to zbiegło się z jubileuszem 60-lecia urodzin uhonorowanego. Wręczenie medalu z dyplomem nastąpiło w tymże dniu podczas uroczystości jubileuszowych uhonorowanego w Teatrze im. Juliusza Słowackiego, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.



2 medalu srebrnego przyznawany
i uhonorowania dla Miasta
które uhonorowane: dwa
jest to jest to jest to jest to



10 XII 93

Na poprzedniej stronie fotografia portretowa Krzysztofa Pendereckiego oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie z wręczenia medalu z dyplomem w Sali Lustrzanej Teatru im. Juliusza Słowackiego w Krakowie 10 grudnia 1993 r.: przekazanie medalu przez prezydenta miasta oraz akt wpisu do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti”, po lewej stronie zdjęcia małżonka uhonorowanego Elżbieta Penderecka, po prawej stronie przewodniczący RMK i prezydent miasta; niżej reprodukcja wpisu – na pięciolini zapis nutowy frazy ukończonej właśnie w 1993 r. utworu Sanctus, który stał się kolegią, XI części wielkiego dzieła wokально-instrumentalnego Polskie Requiem, skomponowanego przez Krzysztofa Pendereckiego dla NSZZ „Solidarność” w latach 1980–1984.

KAROLINA LANCKOROŃSKA

profesor historii sztuki,
ofiarodawczyni rodzinnych kolekcji dzieł

**SREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 2
PRZYZNANY 24 STYCZNIA 1995 ROKU**



*...w uznaniu Jej szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XII/123/95)



*Karolina
Lanckorońska*

Karolina Maria Adelajda Franciszka Ksawera Małgorzata Edina z Brzezia Lanckorońska, hrabianka, herbu Zadora, historyk sztuki, pedagog, filantropka. Urodzona 11 sierpnia 1898 r. w Gars am Kamp w Dolnej Austrii. Po studiach i uzyskaniu doktoratu na Uniwersytecie Wiedeńskim w 1935 r. habilitowała się i wykladała na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie. W trakcie wojny była porucznikiem Armii Krajowej, uczestniczyła też w pracach Rady Głównej Opiekuńczej w Krakowie. W 1942 r. została aresztowana, przebywała w obozie w Ravensbrück do 1945 r. Po wojnie osiadła we Włoszech. Współzałożycielka Polskiego Instytutu Historycznego w Rzymie publikującego teksty źródłowe do historii Polski. Utworzyła dwie fundacje: Lanckorońskich i z Brzezia Lanckorońskich, finansujące stypendia dla polskich uczonych – pod zarządem Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie, której została członkiem. W 1994 r. ofiarowała polskim instytucjom, w tym Zamkowi Królewskiemu na Wawelu, część bezcennej kolekcji dzieł sztuki Lanckorońskich. Doktor h.c. Uniwersytetu Jagiellońskiego. Odznaczona m.in. Wielkim Krzyżem Orderu Odrodzenia Polski. Zmarła 25 sierpnia 2002 r. w Rzymie; pochowana na tamtejszym cmentarzu Campo Verano.





Srebrny medal nr 2 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XII/123/95 podjętą 24 stycznia 1995 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Józef Lassota, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Uhonorowanie związane było z dokonanym rok wcześniej przez prof. Karolinę Lanckorońską darem na rzecz Zamku Królewskiego na Wawelu bezcennej kolekcji dzieł sztuki. W celu wręczenia medalu wraz z dyplomem do Rzymu udała się delegacja miasta z prezydentem miasta i wiceprzewodniczącym RMK Pawłem Pytką na czele – przekazanie nastąpiło 13 marca 1995 r., co zostało uwiecznione w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.

*Karolina
Lanckorońska*

*Z gorącym podziękowaniem
za wielki honor którym
mnie zaszczylił ukoścau
KRAKÓW.*

Z wręczenia przez delegację miejską Karolinie Lanckorońskiej srebrnego medalu „Cracoviae Merenti” w Rzymie 13 marca 1995 r. Na poprzedniej stronie fotografia laureatki oraz własnoręczny podpis uhonorowanej. Na tej stronie u góry akt wręczenia medalu z dyplomem (stoi: prezydent miasta oraz członkowie Komisji Medalu bp metropolita kard. Franciszek Macharski i rektor UJ prof. Aleksander Koj); niżej laureatka podczas uroczystości oraz wpis Karoliny Lanckorońskiej do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti”.



ANDRZEJ WAJDA I KRYSZYNA ZACHWATOWICZ-WAJDA

reżyser filmowy i teatralny oraz aktorka, reżyserka i scenografka

SREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 3
PRZYZNANY 24 STYCZNIA 1995 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stolecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XII/124/95)



Andrzej Wajda

Krystyna Zachwatowicz-Wajda

Andrzej Witold Wajda, reżyser filmowy i teatralny, scenarzysta. Urodzony 6 marca 1926 r. w Suwałkach. Podczas okupacji łącznik w Armii Krajowej. Studiował malarstwo w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, ukończył Państwową Wyższą Szkołę Filmową w Łodzi. Pełnometrażowo debiutował w 1955 r., był współtwórcą tzw. polskiej szkoły filmowej. Laureat honorowego Oscara w 2000 r. Doktor h.c. Uniwersytetu Jagiellońskiego i innych uczelni. Odznaczony m.in. Orderem Orła Białego. Zmarł 9 października 2016 r. w Warszawie; pochowany na cmentarzu Salwatorskim w Krakowie.

Krystyna Anna Zachwatowicz-Wajda, aktorka, reżyserka, scenografka teatralna i filmowa, profesor sztuk plastycznych. Urodzona 16 maja 1930 r. w Warszawie. W powstaniu warszawskim łączniczka w Szarych Szeregach. Absolwentka historii sztuki na UJ i w ASP w Krakowie – tam uzyskała profesurę. Związana m.in. z krakowskim Starym Teatrem i Piwnicą pod Baranami. Doktor h.c. Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. W 1974 r. poślubiła Andrzeja Wajdę; jednym z ich wspólnych dzieł jest Fundacja Kyoto-Kraków z Muzeum „Manggha” w Krakowie.





*Uchwała Rady
Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa
podjęta w dniu 24 stycznia 1995 roku*

*Pan
Andrzej Wajda*

*Światowowi sławny reżyser filmowy i teatralny, doctor honoris
causa Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, współtwórca polskiej
szkoły filmowej i teatralnej; związany z Krakowem, którego artystyczną
atmosferę kształtuje i inspirował, honory ofiarodawca i inspirator budo-
wy powstałego w Krakowie Centrum Kultury i Techniki
Japońskiej.*

*Pani
Krystyna Zachwatowicz-Wajda*

*Wydolny scenograf teatralny, artystka kizmatująca polską,
a szczególnie krakowską scenę teatralną, animator życia artysty-
cznego w Krakowie, aktywnie wspierająca powstanie Centrum
Kultury i Techniki Japońskiej.*

*W uznaniu zasług dla Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa,
a szczególnie krakowskiej sztuki, w dziedzinie sztuki, artysta jest jak
„oboz, który bierze nas, nowym znanym tak wybijając pa-
teczkami” – otrzymali Srebrny Medal „Cracoviae Merenti” – oznaczony numerem trzecim.*

Stanisław Handzik

*Przewodniczący Rady
Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa*

Józef Lassota

*Prezydent
Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa*

Z uroczystości wręczenia medalu i dyplomu 26 kwietnia 1995 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Andrzej Wajda i Krystyna Zachwatowicz-Wajda prezentują medal. Na tej stronie reprodukcja dyplomu oraz laureaci z przewodniczącym RMK w sali Obrad RMK, jak też w jej foyer podczas wpisu do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti”.

Srebrny medal nr 3 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XII/124/95 podjętą 24 stycznia 1995 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Józef Lassota, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzik. Wyróżnienie zbiegło się z jubileuszami 70-lecia urodzin uhonorowanego i 65-lecia urodzin uhonorowanej. Wręczenie medalu z dyplomem nastąpiło 26 kwietnia 1995 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.



JERZY TUROWICZ

dziennikarz i publicysta,
redaktor naczelny „Tygodnika Powszechnego”

SREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 4
PRZYZNANY 26 KWIECZNIA 1995 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stolecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVIII/195/95)



Jerzy Turowicz

Jerzy Turowicz, dziennikarz i publicysta, redaktor naczelny „Tygodnika Powszechnego”, działacz katolicki. Urodzony 10 grudnia 1912 r. w Krakowie. Od 1934 r. studiował filozofię i historię na Uniwersytecie Jagiellońskim. W okresie okupacji należał do podziemnej Federacji Organizacji Narodowo-Katolickich „Unia”. W 1945 r. był współzałożycielem czasopisma „Tygodnik Powszechny”, a w latach 1945–1953 i 1956–1999 jego naczelnym redaktorem. W latach 1960–1990 prezes Społecznego Instytutu Wydawniczego „Znak”. W 1989 r. uczestnik okrągłego stołu, we władzach Unii Demokratycznej i Unii Wolności. Członek Klubu Inteligencji Katolickiej, Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich z honorową prezesurą od 1990 r., Stowarzyszenia Pisarzy Polskich, a także dwóch Komisji Episkopatu: ds. Apostolstwa Świeckich i ds. Dialogu z Judaizmem oraz prezydenckiej Społecznej Rady ds. Stosunków Polsko-Żydowskich. Doktor h.c. UJ i innych uczelni. Odznaczony m.in. Orderem Orła Białego i Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski. Zmarł 27 stycznia 1999 r. w Krakowie; pochowany na cmentarzu parafialnym w Krakowie-Tyńcu.



Z wielką wdzięcznością i wzruszeniem
dziękuję za ten wielki zaszczyt przyznany
mi przez moje miasto.

Jerzy Turowicz

24.V.1995

Srebrny medal nr 4 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XVIII/195/95 podjętą 26 kwietnia 1995 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Józef Lassota, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Wyróżnienie zbiegło się z jubileuszami 50-lecia istnienia czasopisma „Tygodnik Powszechny”. Wręczenie medalu z dyplomem nastąpiło 24 maja 1995 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.



Z uroczystości wręczenia medalu i dyplomu 24 maja 1995 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Jerzy Turowicz w sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis ubonorowanego. Na tej stronie wystąpienie laureata z mównicy przydzielonej Rady, akt wpisu do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti” oraz reprodukcja wpisu.

JERZY WYROZUMSKI

historyk, profesor nauk humanistycznych,
sekretarz generalny Polskiej Akademii Umiejętności



**SREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 5
PRZYZNANY 26 KWIEŚNIA 1995 ROKU**



*...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVIII/196/95)



Jerzy Wyrozumski

Jerzy Lesław Wyrozumski, historyk, mediewista, profesor nauk humanistycznych. Urodzony 7 marca 1930 r. w Trembowli, obecnie w ukraińskim obwodzie tarnopolskim. Po repatriacji do Koźła złożył tam egzamin maturalny. W 1955 r. ukończył historię na Uniwersytecie Jagiellońskim; w kolejnych latach związany trwale z tą uczelnią – doktorat w 1963 r., profesura zwyczajna w 1993 r., kierownik Zakładu Historii Polski Średniowiecznej, w latach 1981–1987 dziekan Wydziału Filozoficzno-Historycznego, w latach 1987–1990 prorektor UJ. Uczestniczył także w reaktywacji Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie, od 1989 r. jej członek, w latach 1994–2015 sekretarz generalny. Członek Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, zasiadał w jej prezydium. W latach 1980–2015 prezes Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa. Od 1988 r. przewodniczący Rady Naukowej Zamku Królewskiego na Wawelu. Odnznaczony m.in. Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski i watykańskim Krzyżem Komandorskim Orderu św. Sylwestra. Zmarł 2 listopada 2018 r. w Krakowie; pochowany tamże w Alei Zasłużonych cmentarza Rakowickiego.



Z wielkim wzruszeniem i wdzięcznością przyjęłem to wielkie wyróżnienie. Jest ono dla mnie zobowiązaniem wobec siebie i wobec Miasta, które zawsze ukochałem. Chciałbym to zobowiązanie spełnić.

24 V 1995

Jerzy Wyrozumski

Srebrny medal nr 5 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XVIII/196/95 podjętą 26 kwietnia 1995 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Józef Lassota, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Wyróżnienie zbiegło się z jubileuszem 65-lecia urodzin uhonorowanego. Wręczenie medalu z dyplomem nastąpiło 24 maja 1995 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.



Z uroczystości wręczenia medalu i dyplomu 24 maja 1995 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Jerzy Wyrozumski w sali Obrad RMK. Na tej stronie wręczenie medalu i dyplomu przez prezydenta miasta i przewodniczącego RMK, akt wpisu do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti” oraz reprodukcja wpisu.

PETER SCHÖNLEIN

nadburmistrz miasta Norymbergi,
organizator współpracy z Krakowem



SREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 6
PRZYZNANY 6 MARCA 1996 ROKU



*...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stolecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XLIII/407/96)



Peter Schönlein

Peter Wilhelm Schönlein, niemiecki polityk lokalny, nadburmistrz bawarskiej Norymbergi. Urodzony 16 marca 1939 r. w Norymberdze. Ukończył grekę, łacinę i historię na metro-politalnym Uniwersytecie Fryderyka i Aleksandra w Erlanger i Norymberdze, studiował język francuski na paryskiej Sorbonie. W 1966 r. otrzymał stopień doktora filozofii, podjął pracę pedagogiczną w norymberskim gimnazjum, a następnie liceum. Od 1972 r. w Radzie Miejskiej Norymbergi, od 1978 r. przewodził w niej frakcji Socjaldemokratycznej Partii Niemiec. W 1987 r. wybrany nadburmistrzem miasta, urząd ten pełnił do 1996 r. Orędownik współpracy z Krakowem, w 1991 r. podpisał umowę o bliźniaczym partnerstwie Norymbergi i Krakowa, później zaś umowy o utworzeniu Domu Krakowskiego w Norymberdze i Domu Norymberskiego w Krakowie – otwarte w 1996 r. W latach 1996–2002 był dyrektorem norymberskiego Gimnazjum im. Albrechta Dürera. Odznaczony Krzyżem Zasługi I Klasy Orderu Zasługi Republiki Federalnej Niemiec. Zmarł 30 listopada 2016 r. w Norymberdze; pochowany na tamtejszym cmentarzu Rochusfriedhof.



Cracoviae
totius Europae
urbis celeberrimae
gratias agit maxime

civis

Norimbogensis

Peter Schönléin

22/6/1996



Srebrny medal nr 6 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XLIII/407/96 podjętą 6 marca 1996 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Józef Lassota, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Wyróżnienie to zbieгло się z otwarciem Domu Krakowskiego w Norymberdze oraz Domu Norymberskiego w Krakowie. Wręczenie medalu z dyplomem nastąpiło 22 czerwca 1996 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.



Z uroczystości wręczenia medalu i dyplomu 22 czerwca 1996 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie wystąpienie Petera Schönléina w sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie wręczenie medalu i dyplomu przez prezydenta miasta i przewodniczącego RMK, akt wpisu do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti” oraz reprodukcja wpisu (w tłumaczeniu z łaciny: Krakowowi, najslawniejszemu miastu w całej Europie, wielce dziękuje mieszczanin norymberski).

KARL DEDECIOUS

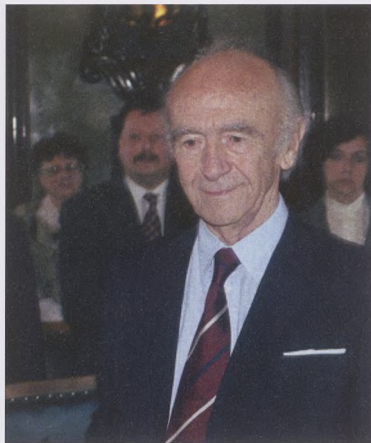
niemiecki tłumacz
i popularyzator literatury polskiej

SREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 7
PRZYZNANY 8 STYCZNIA 1997 ROKU



*...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stolecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXVIII/674/97)



Karl Dedecius, niemiecki tłumacz i publicysta, propagator literatury polskiej i rosyjskiej. Urodzony 20 maja 1921 r. w Łodzi w rodzinie niemieckiej. W rodzinnym mieście ukończył gimnazjum. Po wybuchu wojny wcielony do Wehrmachtu, w 1942 r. pod Stalingradem wzięty do rosyjskiej niewoli, zwolniony w 1950 r. W 1952 r. osiadł we Frankfurcie nad Menem, pracował w towarzystwie ubezpieczeniowym. W 1959 r. zadebiutował jako tłumacz, czemu poświęcił dalszą aktywność zawodową. W 1980 r. został założycielem i na 20 następnych lat dyrektorem Niemieckiego Instytutu Kultury Polskiej w Darmstadzie. Utrzymywał trwałe kontakty z krakowskim środowiskiem twórczym, w 1991 r. zainicjował utworzenie Akademii Europejskiej zlokalizowanej w Willi Decjusza – ideę realizowało powołane w 1995 r. Stowarzyszenie Willa Decjusza, od 2019 r. kontynuuje je Instytut Kultury Willa Decjusza. Doktor h.c. Uniwersytetu Jagiellońskiego i innych uczelni. Odznaczony m.in. Orderem Orła Białego i Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej. Zmarł 26 lutego 2016 r. we Frankfurcie nad Menem; pochowany na tamtejszym cmentarzu Südfriedhof.



*Życzę Miastu ażeby jaknajprędzej
złakło starą nową mniemającą
wspaniałą*

Karl Dedecius
30. kwietnia 1997

Srebrny medal nr 7 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXVIII/674/97 podjętą 8 stycznia 1997 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Józef Lassota, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Wręczenie medalu z dyplomem nastąpiło 30 kwietnia 1997 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.



Z uroczystości wręczenia medalu i dyplomu 30 kwietnia 1997 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Karl Dedecius w sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie gratulacje od prezydenta miasta, akt wpisu do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti”, reprodukcja wpisu oraz laureat z Wisławą Szymborską (za kilka miesięcy honorową obywatelką Krakowa).

JAN DESZCZ

lekarz chirurg, współzałożyciel
Hospicjum św. Łazarza w Krakowie

**SREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 8
PRZYZNANY 8 STYCZNIA 1997 ROKU**



*...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXVIII/675/97)



Jan Deszcz

Jan Deszcz, lekarz chirurg, społecznik oddany idei hospicjalnej. Urodzony 20 czerwca 1918 r. w Pittsfield w stanie Massachusetts w USA. W 1920 r. rodzina reemigrowała i osiadła w podtarnowskich Wietrzychowicach. Po maturze w 1937 r. rozpoczął studia medyczne na Uniwersytecie Jagiellońskim – przerwane przez wojnę. Żołnierz Batalionów Chłopskich i Armii Krajowej, zabezpieczał medycznie operacje bojowe. Po wojnie kontynuował studia, w latach 1947–1949 przewodniczył Bratniej Pomocy Studentów UJ. Po obronie dyplomu w 1949 r. pracował w szpitalu miejskim w Gliwicach, w 1953 r. w poradni chirurgicznej przy nowohuckim kombinacie, od 1954 r. w Szpitalu im. Stefana Żeromskiego w Krakowie-Nowej Hucie, gdzie w latach 1966–1990 był ordynatorem oddziału chirurgii urazowej. Współzałożyciel działającego od 1996 r. Hospicjum św. Łazarza w Krakowie-Nowej Hucie (por. s. 628–629). Członek Zakonu Rycersko-Szpitalnego św. Łazarza z Jerozolimy, w którym został polskim wielkim przeorem. Wśród pacjentów zyskał miano współczesnego Judyty. Zmarł 15 marca 2003 r. w Krakowie; pochowany tamże na cmentarzu Podgórskim nowym.





*Uchwała Rady
Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa
podjęta w dniu 8 stycznia 1997 roku*

Pan dr Jan Deszcz

uczestnik kampanii wrześniowej, żołnierz Armii Krajowej, lekarz, społecznie nieustraszony w działaniach na rzecz utworzenia krakowskiego Hospicjum, Wielki Przeor Zakonu Rycersko-Spitalnego św. Łazarza w Jerozolimie, człowiek o nieskazitelnej postawie moralnej; zawsze wierny swoim poglądom i swojemu zawodowemu powołaniu.

W uznaniu zasług dla Stolecznego Królewskiego Miasta Krakowa otrzymał srebrny medal „Cracoviae Merenti” oznaczony numerem ósmym.

Stanisław Handelik
Przewodniczący Rady
Miejscowej w Krakowie

Józef Lassota
Prezydent
Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa



Srebrny medal nr 8 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXVIII/675/97 podjętą 8 stycznia 1997 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Józef Lassota, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Wyrocznino to zbiegło się z jubileuszem 50-lecia pracy lekarskiej uhonorowanego. Wręczenie medalu z dyplomem nastąpiło 8 marca 1997 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w *Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”*.



Z uroczystości wręczenia medalu i dyplomu 8 marca 1997 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Jan Deszcz w sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie reprodukcja dyplomu, wręczenie medalu i dyplomu przez prezydenta miasta i przewodniczącego RMK oraz laureat prezentujący odznaczenie.

KS. LUDWIK PIECHNIK SJ

jezuita, historyk,
organizator instytucji opiekuńczo-wychowawczych



SREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 9
PRZYZNANY 8 STYCZNIA 1997 ROKU



*...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXVIII/676/97)



Ludwik Piechnik SJ

Ludwik Piechnik, duchowny rzymskokatolicki, ksiądz jezuita, historyk, pedagog oddany pracy społeczno-wychowawczej. Urodzony 9 lipca 1920 r. w Krzesławicach pod Mysłenicami. W 1938 r. wstąpił do zakonu jezuitów w Krakowie. Oprócz filozofii i teologii studiował w latach 1949–1952 pedagogikę na Uniwersytecie Jagiellońskim, w 1962 r. obronił doktorat. Naukowo zaangażowany w historię wychowania jezuickiego, przez wiele lat wykładał pedagogikę na Wydziale Filozoficznym Towarzystwa Jezusowego i w Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. W 1980 r. zainicjował akcję wypoczynku dla dzieci pozostających pod opieką społeczną w beskidzkiej wsi Żmiąca; w 1993 r. powstało tam jezuickie Centrum Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych i filia Ośrodka Adopcyjnego Dzieło Pomocy Dzieciom Fundacji im. Ruperta Mayera. W 1992 r. został prezesem Bursy o. Mieczysława Kuznowicza – placówki wychowawczej reerygowanego Związku Młodzieży Przemysłowej i Rękodzielniczej w odzyskanym budynku przy ul. Skarbowej w Krakowie, gdzie działał Teatr Rapsodyczny. Zmarł 26 czerwca 2006 r. w Przegorzalach; pochowany na krakowskim cmentarzu Rakowickim.



Srebrny medal nr 9 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXVIII/676/97 podjętą 8 stycznia 1997 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Józef Lassota, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Wyróżnienie to zbieгло się z jubileuszem 35-lecia pracy naukowej uhonorowanego. Wręczenie medalu z dyplomem nastąpiło 8 marca 1997 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w *Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”*.



Z uroczystości wręczenia medalu i dyplomu 8 marca 1997 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie ks. Ludwik Piechnik w sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie wręczenie odznaczenia przez prezydenta miasta, a także laureat prezentujący medal.

JACEK WOŹNIAKOWSKI

historyk sztuki,
profesor nauk humanistycznych,
były prezydent Krakowa

SREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 10
PRZYZNANY 8 STYCZNIA 1997 ROKU



*...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXVIII/677/97)



Jacek Woźniakowski

Jacek Woźniakowski, historyk sztuki, wydawca, prezydent Krakowa. Urodzony 23 kwietnia 1920 r. w Biórkowie Wielkim w powiecie proszowickim. Po maturze w 1938 r. wstąpił do szkoły podchorążych, brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r., podczas której został ranny; później w Armii Krajowej jako adiutant komendanta obwodu mieleckiego. Po wojnie studiował filologię polską i filozofię na Uniwersytecie Jagiellońskim, studia ukończył w 1951 r. W latach 1948–1953 sekretarz redakcji „Tygodnika Powszechnego”, od 1953 r. wykładowca Katolickiego Uniwersytetu w Lublinie, w latach 1980–1990 profesor tej uczelni. Założyciel Wydawnictwa Znak w Krakowie, w latach 1957–1990 jego redaktor naczelny. W 1988 r. członek Komitetu Obywatelskiego przy przewodniczącym Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, w 1989 r. uczestnik obrad okrągłego stołu. W latach 1990–1991 pierwszy prezydent Krakowa w odrodzonym samorządzie. Członek założyciel Klubów Inteligencji Katolickiej w Krakowie i Warszawie. Odznaczony m.in. Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski i Złotym Krzyżem Zasługi. Zmarł 29 listopada 2012 r. w Warszawie; pochowany na cmentarzu leśnym w Laskach k. Izabelina.





Srebrny medal nr 10 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXVIII/677/97 podjętą 8 stycznia 1997 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Józef Lassota, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Wręczenie medalu z dyplomem nastąpiło 30 kwietnia 1997 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.

Z uroczystości wręczenia medalu i dyplomu 30 kwietnia 1997 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Jacek Woźniukowski prezentujący w sali Obrad RMK medal oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry wystąpienie laureata; niżej wręczenie medalu i dyplomu przez prezydenta miasta i przewodniczącego RMK.



JAN NOWAK-JEZIORAŃSKI

emigracyjny kurier,
były dyrektor Rozgłośni Polskiej Radia Wolna Europa

SREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM II
PRZYZNANY 10 WRZEŚNIA 1997 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stolecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXXXIX/854/97)



Jan Nowak-Jeziorański

Jan Nowak-Jeziorański (właściwie: Zdzisław Antoni Jeziorański; pseudonimy: „Janek”, „Jan Nowak”, „Jan Zych”), polityk, politolog, dziennikarz, żołnierz. Urodzony 2 października 1914 r. w Berlinie. Po ukończeniu gimnazjum w Warszawie i studiach ekonomicznych w 1936 r. pracował jako st. asystent na Uniwersytecie w Poznaniu. W kampanii wrześniowej służył w artylerii, zbiegł z niewoli. Działal w podziemiu w Związku Walki Zbrojnej, od 1942 r. w Armii Krajowej. Został kurierem i emisariuszem między Komendą Główną AK a londyńskimi władzami wojskowymi i rządowymi; zyskał miano „kuriera z Warszawy”. Po wojnie pozostał na emigracji, w latach 1948–1951 pracował w polskiej redakcji rozgłośni BBC, od 1951 r. współtworzył Rozgłośnię Polską Radia Wolna Europa, którą kierował do 1976 r. Przez następnych 20 lat działał w Kongresie Polonii Amerykańskiej, był w nim dyrektorem krajowym. W 2002 r. po 57 latach emigracji wrócił do kraju, zamieszkał w Warszawie. Odznaczony m.in. Orderem Orła Białego i Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari. Honorowy obywatel Krakowa (patrz s. 434–435). Doktor h.c. m.in. Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zmarł 20 stycznia 2005 r. w Warszawie; pochowany tamże na cmentarzu Powązkowskim.



JERZY NOWOSIELSKI

artysta malarz, rysownik, pisarz ikon,
profesor sztuk plastycznych

SREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 12
PRZYZNANY 14 KWIETNIA 1999 ROKU



*...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XV/115/99)



Jerzy Nowosielski

Jerzy Nowosielski, malarz, ikonopisarz, rysownik, scenograf. Urodzony 7 stycznia 1923 r. w Krakowie w rodzinie o korzeniach łemkowskich (jego ojciec był Łemkiem wyznania unickiego). Od 1940 r. uczył się w Instytucie Sztuk Plastycznych w Krakowie (wówczas pod niemiecką nazwą Kunstgewerbeschule), w latach 1942–1943 odbywał nowicjat unicki, studiując ikonopisarstwo w Ławrze Uniowskiej św. Jana Chrzyciela w Uniowie pod Lwowem. Po powrocie do Krakowa w latach 1945–1947 pobierał nauki w Akademii Sztuk Pięknych. Od 1950 r. zamieszkiwał w Łodzi, był kierownikiem artystycznym Państwowej Dyrekcji Teatrów Lalek, od 1957 r. wykładowcą w Łódzkiej Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych. W 1962 r. wrócił do Krakowa, od 1976 r. profesor ASP. Był też członkiem Polskiej Akademii Umiejętności. W 1996 r. wspólnie z żoną Zofią założył Fundację Nowosielskich z siedzibą w Krakowie, mającą wspierać stypendialnie młodych twórców oraz nagradzać wybitne osiągnięcia artystyczne. Doktor h.c. Uniwersytetu Jagiellońskiego. Odznaczony m.in. Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski. Zmarł 21 lutego 2011 r. w Krakowie; pochowany tamże na cmentarzu Rakowickim.





Srebrny medal nr 12 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XV/115/99 podjętą 14 kwietnia 1999 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Andrzej Gołaś, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Wyróżnienie to wieńczyło jubileusz 75-lecia urodzin uhonorowanego. Wręczenie medalu z dyplomem nastąpiło 5 czerwca 1999 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w *Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”*.

Z uroczystości wręczenia medalu i dyplomu 5 czerwca 1999 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie wystąpienie Jerzego Nowosielskiego w sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie wręczenie medalu i dyplomu przez prezydenta miasta i przewodniczącego RMK oraz akt wписu do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti”.

o. JÓZEF
MOŃKOzakonnik, przełożony krakowskiego
klasztoru OO. KapucynówSREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 13
PRZYZNANY 17 MAJA 2000 ROKU...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

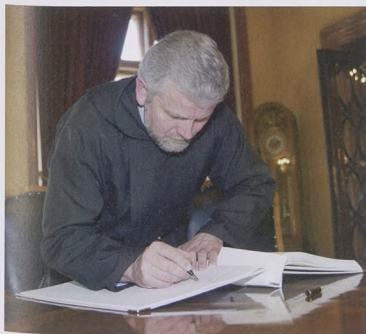
(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LI/387/00)



Józef Mońko, duchowny rzymskokatolicki, ksiądz kapucyn, kaznodzieja patriotyczny. Urodzony 28 marca 1952 r. w Lubniu pod Myślenicami. Ukończył seminarium u oo. franciszkanów w Krakowie, uzyskał licencjat z teologii w Wyższym Seminarium Duchownym we Wrocławiu. W 1969 r. wstąpił do Zakonu Braci Mniejszych Kapucynów, święcenia kapłańskie otrzymał w 1977 r. Był wikariuszem, następnie w latach 1985–1991 i 1994–1999 gwardianem krakowskiego klasztoru tego zgromadzenia. Skupił wokół konwentu i prowadzonego przez zakon kościoła pw. Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny przy ul. Loretańskiej w Krakowie zróżnicowane środowiska niepodległościowe – od legionistów, sybiraków i pilsudczyków po działaczy byłego podziemnego Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, tworząc nieformalny ośrodek życia patriotyczno-religijnego. W 2000 r. skierowany do posługi duszpasterskiej w Skomielnej Czarnej, od 2009 r. we wspólnocie parafii pw. św. Franciszka w Asyżu w Kielcach prowadzonej przez braci mniejszych kapucynów; tam w 2020 r. obchodził 50-lecie życia zakonnego. Odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Złotym Krzyżem Zasługi.



o. Józef Mońko OFM Cap.



Srebrny medal nr 13 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LI/387/00 podjętą 17 maja 2000 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Andrzej Gołaś, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Wyróżnienie to zbiegło się z jubileuszem 15-lecia sprawowania przez uhonorowanego funkcji przełożonego krakowskiego klasztoru OO. Kapucynów. Wręczenie medalu z dyplomem nastąpiło 5 czerwca 2000 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.

Z uroczystości wręczenia medalu i dyplomu 5 czerwca 2000 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie wystąpienie o. Jerzego Mołki w sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie akt wręczenia przez prezydenta miasta medalu oraz wpis laureata do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti”.

ZBIGNIEW STANISŁAW CHOJNACKI

prawnik, właściciel hotelu Pollera,
starszy Arcybractwa Miłosierdzia



SREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 14
PRZYZNANY 17 MAJA 2000 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LI/388/00)



Zbigniew Chojnacki

Zbigniew Stanisław Chojnacki, prawnik, działacz katolicki, społecznik. Urodzony 8 kwietnia 1920 r. w Krakowie. Po ukończeniu liceum w Radomiu w 1938 r. wstąpił do podchorążówki w Brześciu nad Bugiem, w kampanii wrześniowej 1939 r. służył w artylerii przeciwlotniczej, dostał się do niewoli, z której zbiegł, i powrócił do Krakowa. Ucząc się w tajnych kompletach, w 1946 r. ukończył studia prawnicze. Prowadził istniejący od 1832 r. rodzinny hotel Pollera przy ul. Szpitalnej w Krakowie, praktykując jako radca prawny i służąc pomocą Kościołowi krakowskiemu, np. przy budowie Arki Pana. W latach 1980–1983 prowadził obsługę prawną regionu małopolskiego i częstochowskiego Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”. Od 1990 r. pełnił funkcję starszego Arcybractwa Miłosierdzia sięgającego genezę ks. Piotra Skargi i roku 1584. W 1992 r. założył Fundację Pro Humanae Vitae, w 1995 r. Fundację Ratowania Kościoła Świętego Krzyża. W 1996 r. współtworzył Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Archidiecezji Krakowskiej, którego został honorowym prezesem. Kawaler watykańskiego Orderu św. Sylwestra. Zmarł 5 marca 2005 r. w Krakowie; pochowany na tamtejszym cmentarzu Rakowickim.





*Uchwała Rady
Miastecznego Królewskiego Miasta Krakowa
podjęta w dniu 17 maja 2000 roku*

Jan Zbigniew Stanisław Chojnacki

*inicjator odnowy i stansy brat
Arcebractwa Miastecznego im. św. Piotra i Pawła,
twórca Fundacji „Pro Humano Vita”,
Fundacji „De Senectute”,
przy Klinice Kardiologii Szpitala Jona Pawła II,
Fundacji dla Kliniki Neurologicznej,
Fundacji Ratowania Księstwa św. Krysty,
fundator i twórca
Pracowni „Złoty Książki” i Fundacji „Najlepszego Złota”*

*w uznaniu zasług dla
Miastecznego Królewskiego Miasta Krakowa,
dlażymy Prezydentowi Miasta „Cracoviae Merenti”
nawracany numerem odznaczonym*

Stanisław Handzlik

Andrzej Gołaś

*Przewodniczący Rady
Miastecznego Królewskiego
Miasta Krakowa*

*Prezydent
Miastecznego Królewskiego
Miasta Krakowa*

Srebrny medal nr 14 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LI/388/00 podjętą 17 maja 2000 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Andrzej Gołaś, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Wyróżnienie to nastąpiło w jubileusz 80-lecia urodzin uhonorowanego. Wręczenie medalu z dyplomem nastąpiło 5 czerwca 2000 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.



Z uroczystości wręczenia medalu i dyplomu 5 czerwca 2000 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Zbigniew Chojnacki w sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie reprodukcja dyplomu oraz akt wpisu do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti”.

MIĘJSKA PAŃSTWOWA STRAŻ POŻARNA W KRAKOWIE

SREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 15
PRZYZNANY 21 MAJA 2003 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVI/113/03)



Miejska Państwowa Straż Pożarna w Krakowie, jednostka zawodowego pożarnictwa szczebla miejskiego (powiatowego) w strukturze resortu spraw wewnętrznych i administracji. W dawnych wiekach obrona pożarowa Krakowa spoczywała w rękach mieszczan pod wodzą hutmana ratusznego i dziesiętników, od 1794 r. powierzona została Kongregacji Kupańskiej i cechom rzemieślniczym pod pieczęć magistrackiego szprymagistra. W 1865 r. założono po patronatem Magistratu stowarzyszenie Ochotnicza Straż Ogniowa, w 1873 r. Rada Miejska utworzyła Miejską Zawodową Straż Pożarną z siedzibą w Sukiennicach, następnie w odwachu przy Ratuszu, od 1879 r. w okazałym budynku przy ul. Kolejowej (obecnie Westerplatte). Od 1950 r. funkcjonowała w ramach państwowej, scentralizowanej struktury straży pożarnych, po reformie pożarnictwa od 1992 r. jako Miejska Państwowa Straż Pożarna dla Krakowa i powiatu krakowskiego. Aktualnie realizuje zadania poprzez 8 jednostek ratowniczo-gaśniczych. Miasto Kraków uhonorowało krakowską Straż Pożarną srebrnym medalem „Cracoviae Merenti” w 2003 r. w 130-lecie jej powstania.



Srebrny medal nr 15 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XVI/113/03 podjętą 21 maja 2003 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Paweł Pytko. Uehonorowanie to nastąpiło w jubileusz 130-lecia powołania krakowskiej miejskiej zawodowej straży pożarnej. Wręczenie medalu wraz z dyplomem nastąpiło 5 czerwca 2003 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.



*Uchwałą Rady
Miastowego Krakowskiego Miasta Krakowa
podjętą w dniu 21 maja 2003 roku*

*Księga Świątowa
Strażi Pożarnej w Krakowie
niasząca od 130 lat pomoc i ratunek
Miastu i jego mieszkańcom*

*w uznaniu szczególnych zasług dla
Miastowego Krakowskiego Miasta Krakowa
dostawiają Srebrny Medal „Cracoviae Merenti”
oznaczony numerem piątnastym.*

*Paweł Pytko
Przewodniczący Rady
Miastowego Krakowskiego
Miasta Krakowa*

*Jacek Majchrowski
Prezydent
Miastowego Krakowskiego
Miasta Krakowa*



Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 5 czerwca 2003 r. w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie komendant miejski PSP w Krakowie Antoni Nawrot z dyplomem medalu oraz godło laureata. Na tej stronie u góry akt wpisu do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti”, widoczni od lewej: gen. Piotr Buk, zastępca komendanta głównego PSP, wspomniany komendant miejski PSP w Krakowie oraz bryg. Seweryn Dyja, małopolski komendant PSP; niżej poczet sztabowy Komendy Miejskiej PSP oraz reprodukcja dyplomu.

AKADEMIA EKONOMICZNA W KRAKOWIE (OBECNIE UNIWERSYTET EKONOMICZNY W KRAKOWIE)



SREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 16
PRZYZNANY 12 MAJA 2004 ROKU



*...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XLVII/436/04)



Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, publiczna szkoła wyższa poświęcona naukom ekonomicznym z rodowodem czerpanym z prywatnego Wyższego Studium Handlowego, wyodrębnionego z inicjatywy prof. Arnolda Bollanda w 1925 r. ze średniej Szkoły Handlowej w Krakowie. W 1937 r. uczelnia zyskała status jednowydziałowej szkoły akademickiej pod nazwą Akademii Handlowej w Krakowie. Po okupacyjnej przerwie uruchomiona w 1945 r., upaństwowiona w 1950 r. i przemianowana na Wyższą Szkołę Ekonomiczną, w 1952 r. uzyskała lokalizację w gmachu przy ul. Rakowickiej. W miarę rozwoju, w tym uzyskiwania uprawnień do doktoryzowania, podwyższano status uczelni: w 1974 r. przemianowana na Akademię Ekonomiczną, w 2005 r. na Uniwersytet Ekonomiczny. Obecnie w strukturze uczelni 3 kolegia (ekonomii, finansów i prawa, gospodarki i administracji publicznej oraz nauk o zarządzaniu i jakości) grupujące 9 instytutów, a w nich 65 katedr; na Uniwersytecie kształcą się aktualnie ok. 15,5 tys. słuchaczy. Miasto Kraków uhonorowało uczelnię srebrnym medalem „Cracoviae Merenti” w 2004 r. w 80-lecie jej powstania.



UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE



Srebrny medal nr 16 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XLVII/436/04 podjętą 12 maja 2004 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Paweł Pytko. Uhonorowanie to nastąpiło w jubileusz 80-lecia otwarcia w Krakowie Wyższego Studium Handlowego. Wręczenie medalu wraz z dyplomem nastąpiło 5 czerwca 2004 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.



*Uchwały Rady
Nadzwyczajnej Krakowskiego Miasta Krakowa
podjętej w dniu 12 maja 2004 roku*

Akademia Ekonomiczna w Krakowie

*Alma Mater wielu autorów: we wszystkich
dziedzinach ekonomii,
zastawionych dla polskiej gospodarki, edukacji i służby publicznej,
Uczelnia, która od powstania jej
przyczynia się do rozwoju i dobro*

*u uczelni, szczególnie dzięki dla
Nadzwyczajnej Akademii Ekonomicznej
dostawia Srebrny Medal „Cracoviae Merenti”
czcującemu numerem następnym.*

Przewodniczący

Jacek Majchrowski

*Przewodniczący Rady
Nadzwyczajnej Krakowskiego
Miasta Krakowa*

*Prezydent
Nadzwyczajnej Akademii
Ekonomicznej*

Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 5 czerwca 2004 r. w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie akt wpisu rektora AE prof. Ryszarda Borowieckiego do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti” oraz logo laureata. Na tej stronie reprodukcja dyplomu oraz prezentacja przez rektora AE oryginału.

AKADEMA GÓRNICZO- -HUTNICZA IM. STANISŁAWA STASZICA W KRAKOWIE

SREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 17
PRZYJANY 27 KWIEŃNIA 2005 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stolecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXXVI/744/05)



Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszcza, publiczna szkoła wyższa, największa w Polsce uczelnia techniczna. Już w 1913 r. pod zaborem cesarz Franciszek Józef I zatwierdził utworzenie w Krakowie wyższej szkoły górniczej, czemu przeszkodziła wojna. Projekt zrealizowano w II RP – w 1919 r. Józef Piłsudski dokonał w auli Uniwersytetu Jagiellońskiego otwarcia Akademii Górniczej w Krakowie, już w 1922 r. uzupełnionej o Wydział Hutniczy. Pierwszą siedzibą uczelni był budynek szkolny przy ul. Loretańskiej, w 1930 r. oddano do użytku gmach głównej siedziby przy al. Adama Mickiewicza. W czasie okupacji w miejsce uczelni utworzono na Krzemionkach Państwową Szkołę Techniczną Górniczo-Hutniczo-Mierniczą – „ukrytą akademię”. Po wojnie w 1949 r. zmieniono nazwę uczelni na Akademię Górniczo-Hutniczą w Krakowie; w 1969 r. otrzymała ona imię Stanisława Staszcza. Obecnie w jej strukturze działa 16 wydziałów grupujących 79 katedr i 3 instytuty, na 70 kierunkach nauczania studiuje ponad 25 tys. słuchaczy. Miasto Kraków uhonorowało Akademię srebrnym medalem „Cracoviae Merenti” w 2005 r. w jubileusz 85-lecia jej otwarcia.





Srebrny medal nr 17 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXXXVI/744/05 podjętą 27 kwietnia 2005 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Paweł Pytko. Uhonorowanie to nastąpiło w jubileusz 85-lecia otwarcia w Krakowie Akademii Górniczej. Wręczenie medalu wraz z dyplomem nastąpiło 5 czerwca 2005 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.

Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 5 czerwca 2005 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie wystąpienie rektora AGH prof. Ryszarda Tadeusiewicz-a oraz logo uczelni. Na tej stronie wręczenie medalu i dyplomu przez prezydenta miasta i przewodniczącego RMK oraz prezentacja odznaczenia.

KLUB SPORTOWY „CRACOVIA” I TOWARZYSTWO SPORTOWE „WISŁA” KRAKÓW



**SREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 18
PRZYZNANY 11 PAŹDZIERNIKA 2006 ROKU**



*...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr CXVIII/1246/06)



Klub Sportowy „Cracovia” (popularna nazwa: „Pasy”), związany w 1906 r. pod nazwą Akademicki Klub Footballistów „Cracovia”. Aktualnie w strukturze organizacji znajdują się Klub Sportowy „Cracovia”, będący stowarzyszeniem kontynuującym tradycję swojego poprzednika, posiadający 12 sekcji sportowych, oraz Miejski Klub Sportowy „Cracovia” Sportowa Spółka Akcyjna, powstały w 1998 r., z 2 zawodowymi sekcjami (piłka nożna i hokej na lodzie). Stadion Cracovii to pierwotnie miejski obiekt wybudowany w 1912 r. przy obecnej ul. Józefa Kałuży, od 1936 r. im. Józefa Piłsudskiego; w latach 2009–2010 miasto dokonało generalnej przebudowy stadionu; jego pojemność wynosi ponad 15 tys. widzów.

Towarzystwo Sportowe „Wisła” (popularna nazwa: „Biała Gwiazda”), klub sportowy, którego załączkiem była drużyna piłkarska utworzona w 1906 r. Obecnie w strukturze organizacji znajdują się klub Towarzystwo Sportowe „Wisła” Kraków w formie stowarzyszenia, z 14 sekcjami sportowymi, oraz wydzielone z niego w 1997 r. Towarzystwo Sportowe „Wisła” Kraków Sportowa Spółka Akcyjna, od 1999 r. Spółka Akcyjna, z 1 zawodową sekcją (piłkarstwo). Towarzystwo użytkuje Stadion Miejski, od 2008 r. im. Henryka Reymana, o pojemności ponad 33 tys. widzów, wybudowany przez miasto w latach 2004–2010 na miejscu dawnego obiektu, otwartego w 1953 r. na terenach za Parkiem im. Henryka Jordana przy ul. Władysława Reymonta.

Kluby te uhonorowano wspólnym srebrnym medalem „Cracoviae Merenti” w 2006 r. w ich 100-lecie powstania i działalności.



*Uchwała Rady
Miastecznego Królewskiego Miasta Krakowa
podjęta w dniu 11 października 2006 roku*

„Klub Sportowy „Cracovia”

*powołany w 1906 roku jako organizacja sportowa,
od stu lat kulturyzujący szerokie wiało sportu
w duchu rywalizacji fair-play,
wielokrotny zdobywca sportowych tytułów mistrzowskich,
przewodzący godną uznania pracę wychowawczą z młodzieżą,
funkcjonujący tradycyjnie narodową i dorobek historyczny,
promujący miasto, jego dziedzictwo i wieloletnią tradycję
w Polsce, Europie i na świecie*

*w uznaniu zasług dla
Miastecznego Królewskiego Miasta Krakowa
otrzymał Srebrny Medal „Cracoviae Merenti”
oznaczony numerem osiemnaścim*

Paweł Pytko

Jacek Majchrowski

*Przewodniczący Rady
Miastecznego Królewskiego
Miasta Krakowa*

*Prezydent
Miastecznego Królewskiego
Miasta Krakowa*



*Uchwała Rady
Miastecznego Królewskiego Miasta Krakowa
podjęta w dniu 11 października 2006 roku*

Towarzystwo Sportowe „Wisła”

*siatki klub sportowy
nieporównalnie związany z Krakowem,
wielokrotny zdobywca tytułów mistrzowskich,
promujący kulturę fizyczną i sport
w duchu najlepszych tradycji sportowej rywalizacji,
dobijący o osiągnięcie wysokich wyników sportowych swych zawodników
i o kształtowanie właściwych postaw etycznie-moralnych,
wieloletni organizator karety sportowych dzieł miasto
i funkcjonujący się do przynajmniej „Cracoviae
w krajach i poza granicami*

*w uznaniu zasług dla
Miastecznego Królewskiego Miasta Krakowa
otrzymał Srebrny Medal „Cracoviae Merenti”
oznaczony numerem osiemnaścim*

Paweł Pytko

Jacek Majchrowski

*Przewodniczący Rady
Miastecznego Królewskiego
Miasta Krakowa*

*Prezydent
Miastecznego Królewskiego
Miasta Krakowa*



Z uroczystości wręczenia medalu w dwóch egzemplarzach z dyplomami 27 października 2006 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie widok sali Obrad podczas laudacji oraz logo laureatów. Na tej stronie u góry reprodukcje dyplomów; niżej medale i dyplomy prezentujący przedstawicieli Rad Seniorów w drugim rzędzie z medalami w rękach prezesi Jerzy Łudzik (KS „Cracovia”) i Leszek Snopkowski (TS „Wisła”), w pierwszym rzędzie z dyplomami Jan Balaśowski (KS „Cracovia”) i Kazimierz Mamro (TS „Wisła”).

Wspólny srebrny medal nr 18 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr CXVIII/1246/06 podjętą 11 października 2006 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Paweł Pytko. Uhonorowanie to zbiegło się z dwoma jubileuszami: 100-lecia powstania i działalności obu tych klubów sportowych. Medal złożono na ręce ich Rad Seniorów, wręczenie egzemplarzy wraz z dyplomami nastąpiło 27 października 2006 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.

SPOŁECZNY KOMITET ODNOWY ZABYTEKÓW KRAKOWA



SREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 19
PRZYZNANY 23 MAJA 2007 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XIV/172/07)



Spółeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa, organizacja społeczna powołana w 1978 r. przez sekretariat Ogólnopolskiego Komitetu Frontu Jedności Narodu w związku z wpisaniem Krakowa na listę UNESCO. Na czele 176-osobowego gremium z całego kraju stanął przewodniczący Rady Państwa Henryk Jabłoński, wystosowano także *Apel do Narodu* (patrz s. 71, 384–385). Przełomowy okazał się rok 1985, w którym ustalono stałe źródło zasadniczego finansowania potrzeb związanych z ratowaniem krakowskiego dziedzictwa narodowego – ustawowo powołano Narodowy Fundusz Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, lokalizując go w budżecie kancelarii Rady Państwa, od 1989 r. Kancelarii Prezydenta RP, jednocześnie oddając prawo dysponowania nim Komitetowi. W 1990 r. zmienił się skład Komitetu z krajowego – „reprezentacyjnego” na krakowski – profesjonalno-ekspertki. Najwyższa dotacja Funduszu to 45,5 mln zł w 2007 r., w następnych latach ponad 40 mln zł, zaś w ostatnich latach 30 mln zł rocznie. Miasto Kraków uhonorowało Komitet srebrnym medalem „Cracoviae Merenti” w 2007 r. w 30-lecie powstania.



Srebrny medal nr 19 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XIV/172/07 podjętą 23 maja 2007 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Paweł Klimowicz. Uehonorowanie to miało miejsce w przededniu jubileuszu 30-lecia powstania i działalności SKOZK. Wręczenie medalu wraz z dyplomem nastąpiło 30 października 2007 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.



Dziśkując bardzo serdecznie Radzie Miasta Krakowa
za to wyjątkowe wyróżnienie SKOZK grane
zapewnić Rajców i Uniohlik Mienkanców naszego
Grodu, że nie zostanie w gracy alla Krakowa,
przywracając jego zabytłok wrods i piskno

Franciszek Ziętka
/przewodniczący SKOZK/

Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 30 października 2007 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie przewodniczący SKOZK prof. Franciszek Ziętka podczas wystąpienia w sali Obrad RMK oraz logo laureata. Na tej stronie u góry w foyer sali Obrad akt wpisu przewodniczącego SKOZK do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti”; niżej reprodukcja wpisu.

CHORĄGIEW KRAKOWSKA ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO I OKRĘG MAŁOPOLSKI ZWIĄZKU HARCERSTWA RZECZYPOSPOLITEJ

SREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 20
PRZYJANY 7 MAJA 2008 ROKU



*W uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XLIII/519/08)



Chorągiew Krakowska Związku Harcerstwa Polskiego im. Tadeusza Kościuszki, jednostka terenowa Związku Harcerstwa Polskiego, organizacji społecznej powstałej w 1918 r. Utworzona w latach 1919–1920, osobno dla harcerzy i harcerek, w trakcie II wojny światowej jako Chorągiew Krakowska Szarych Szeregów oraz Pogotowie Harcerek, po okupacji od 1949 r. połączone. Obecnie działa na obszarze województwa małopolskiego, w jej skład wchodzi 22 hufce skupiające ponad 7 tys. harcerek i harcerzy.

Okręg Małopolski Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej, jednostka terenowa Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej, organizacji społecznej powstałej w 1989 r. jako alternatywa wobec ZHP, odwołującej się do tradycji organizacji harcerskiej z 1918 r. oraz idei Kregów Instruktorów Harcerskich ZHP z 1980 r. Okręg tworzą odrębne struktury Małopolskiej Chorągwi Harcerek i Małopolskiej Chorągwi Harcerzy. Skupia on 24 szczepy, w jego ramach znajduje się także Obwód Tatrzański – łącznie ponad 1600 harcerek i ponad 950 harcerzy.

Organizacje te uhonorowano wspólnym srebrnym medalem „Cracoviae Merenti” w 2008 r. w nadchodzące 100-lecie inauguracji ruchu skautingowego na ziemiach polskich.



Związek
Harcerstwa
Polskiego
Chorągiew Krakowska



Okręg Małopolski
Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej





Wspólny srebrny medal nr 20 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XLIII/519/08 podjętą 7 maja 2008 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczyła Małgorzata Radwan-Ballada. Medal przyznano w przededniu jubileuszu 100-lecia inauguracji ruchu skautingowego na ziemiach polskich. Wręczenie egzemplarzy wraz z dyplomami nastąpiło 8 października 2010 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.



Z uroczystości wręczenia dwóch egzemplarzy medalu z dyplomami 8 października 2010 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie w Sali Obrad RMK poczyt sztabdarow laureatów oraz ich loga. Na tej stronie u góry egzemplarze medalu i dyplomy w asyście prezydenta miasta i przewodniczącego RMK prezentują komendant Chorągwi Krakowskiej ZHP hm. Andrzej Żugaj i przewodnicząca Okręgu Małopolskiego ZHR hm. Marta Serwin; niżej w foyer Sali Obrad ci sami reprezentanci podczas wpisów do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti”.

AKADEMICKI ZWIĄZEK SPORTOWY W KRAKOWIE

SREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 21
PRZYZNANY 15 KWIEŹNIA 2009 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXVIII/890/09)



Akademicki Związek Sportowy w Krakowie, obecnie jednostka terenowa ogólnopolskiego stowarzyszenia AZS, będącego studencką organizacją sportu akademickiego. W ujęciu historycznym był pierwszym tego rodzaju związkiem na ziemiach polskich, który stał się zaczątkiem dla powstania kolejnych, z organizacją ogólnokrajową włącznie – w 1909 r. utworzono go na Uniwersytecie Jagiellońskim; po nim w latach 1918–1922 powstały następne, w tym w Warszawie, Poznaniu, Wilnie i Lwowie. W 1923 r. w celu koordynacji powołano Centralę Polskich AZS. Po okupacji utworzono kluby AZS na wszystkich uczelniach wyższych, w 1948 r. powstał w Warszawie Zarząd Główny AZS. Obecnie Akademicki Związek Sportowy w Krakowie ma status organizacji środowiskowej działającej na obszarze Małopolski w ramach stowarzyszenia ogólnopolskiego; skupia 12 klubów uczelnianych, 2 kluby sportowe i 5 sekcji wyczynowych. Miasto Kraków uhonorowało krakowski Związek srebrnym medalem „Cracoviae Merenti” w 2009 r. w jubileusz 100-lecia powstania.





Srebrny medal nr 21 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXVIII/890/09 podjętą 15 kwietnia 2009 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczyła Małgorzata Radwan-Ballada. Uhonorowanie to nastąpiło w jubileusz 100-lecia powstania w Krakowie Akademickiego Związku Sportowego. Wręczenie medalu wraz z dyplomem nastąpiło 24 czerwca 2009 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze „Medalu Cracoviae Merenti”.



Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 24 czerwca 2009 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie wystąpienie w Sali Obrad RMK prezesa krakowskiego AZS prof. Kazimierza Trybalskiego. Na tej stronie u góry akt wpisania prezesa do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti”; niżej przedstawiciele AZS prezentują medal i dyplom.

KRAKOWSKIE POGOTOWIE RATUNKOWE

SREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 22
PRZYZNANY 25 MAJA 2011 ROKU



*...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XVI/185/11)



Krakowskie Pogotowie Ratunkowe, jednostka organizacyjna ratownictwa medycznego w systemie opieki zdrowotnej, włączona do systemu operacyjnego Państwowego Ratownictwa Medycznego. Organem założycielskim jest Wojewoda Małopolski, organem doradczym Rada Społeczna powoływana przez Sejmik Województwa Małopolskiego. Wywodzi się z utworzonego w 1891 r. przez lekarzy, społeczników i filantropów Krakowskiego Towarzystwa Ratunkowego – pierwszego pogotowia na ziemiach polskich, drugiego (po wiedeńskim) w Europie; finansowane było ono z subwencji Rady Miejskiej. Siedziba mieściła się wówczas nieopodal Straży Pożarnej przy ul. Kolejowej (obecnie Westerplatte). Pogotowie działało nieprzerwanie także w trakcie dwóch wojen światowych. Tę społeczną organizację ratunkową rozwiązano w 1950 r., w jej miejsce powołując jednostkę zawodową Krakowskie Pogotowie Ratunkowe z siedzibą w Domu Zdrowia przy ul. Siemiradzkiego, od 1977 r. we własnej siedzibie przy ul. św. Łazarza. Miasto Kraków uhonorowało krakowskie Pogotowie srebrnym medalem „Cracoviae Merenti” w 2011 r. w jubileusz 120-lecia działalności.





Srebrny medal nr 22 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XVI/185/11 podjętą 25 maja 2011 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Uhonorowanie to nastąpiło w jubileusz 120-lecia działalności Krakowskiego Pogotowia Ratunkowego. Wręczenie medalu wraz z dyplomem nastąpiło 13 października 2011 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa, która odbyła się w Muzeum Inżynierii Miejskiej w Krakowie (dawna zajezdnia tramwajowa przy ul. św. Wawrzyńca), co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.



Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 13 października 2011 r. w Muzeum Inżynierii Miejskiej w Krakowie, w historycznej zajezdni tramwajowej. Na poprzedniej stronie wystąpienie dyrektor Krakowskiego Pogotowia Ratunkowego dr Małgorzaty Popławskiej oraz logo laureata. Na tej stronie u góry wręczenie przez prezydenta miasta i przewodniczącego RMK na ręce dyrektor Pogotowia medalu i dyplomu; niżej widok sali ze zgromadzonymi uczestnikami uroczystości.

MAŁOPOLSKI CECH RZEMIEŚLNIKÓW I PRZEDSIĘBIORCÓW BUDOWLANYCH W KRAKOWIE

SREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 23
PRZYZNANY 21 MARCA 2012 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XL/519/12)



Małopolski Cech Rzemieślników i Przedsiębiorców Budowlanych w Krakowie, branżowa organizacja samorządu społeczno-zawodowego rzemieślników i małych przedsiębiorców sztuki budowlanej, zrzeszona w Małopolskiej Izbie Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Krakowie, a przez nią w Związku Rzemiosła Polskiego. Wywodzi się ze średnio-wiecznej struktury cechowej – w księgach miejskich zachował się statut nadany przez rajców krakowskich w 1512 r. dla tutejszych murarzy i kamieniarzy wraz ze zgodą na utworzenie cechu. Pod koniec XVII w. z murarzami i kamieniarzami jednoczył on cieśli i sztukatorów, pełniąc w mieście ważne role w dziedzinach rzeczoznawstwa i architektury. W czasie okupacji niemieckiej rozwiązany, w 1948 r. odrodzony, w 1948 r., przemianowany na Cech Budowlany, od 1950 r. Cech Rzemiosł Budowlanych. Pod aktualną nazwą od 2001 r., obecnie skupia w sekcjach dekarzy i blacharzy, budowlanych, instalatorów, kamieniarzy, kominiarzy i malarzy; łącznie liczy 90 członków. Miasto Kraków uhonorowało organizację srebrnym medalem „Cracoviae Merenti” w 2012 r. w 500-lecie istnienia.





Srebrny medal nr 23 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XL/519/12 podjętą 21 marca 2012 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Uehonorowanie to nastąpiło w jubileusz 500-lecia działania krakowskich cechów budowlanych. Wręczenie medalu wraz z dyplomem nastąpiło 10 maja 2012 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.



Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 10 maja 2012 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie wystąpienie Janusza Chwajola, starszego Małopolskiego Cechu Rzemieślników i Przedsiębiorców Budowlanych, oraz logo laurcata. Na tej stronie u góry prezentacja medalu i dyplomu przez starszego Cechu i dwóch podstarzych (pierwszy z lewej Jerzy Nenka, drugi z prawej Stanisław Knap) w asyście prezydenta miasta i przewodniczącego RMK; niżej wręczenie przez prezydenta miasta nestorowi knakowskich kominiarzy Marianowi Łazarkowi odznaki Honoris Gratia.

RADIO KRAKÓW

SREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 24
PRZYZNANY 21 MARCA 2012 ROKU



*...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XL/520/12)



Radio Kraków, od 1993 r. Radio Kraków S.A., krakowska regionalna stacja radiowa utworzona w 1927 r., niespełna półtora roku po rozpoczęciu działalności radiostacji warszawskiej. Od roku swej inauguracji powszechnie rozpoznawana dzięki transmisjom południowego hejnału z wieży Mariackiej; jej wizytówką stały się bezpośrednie transmisje z wydarzeń o ogólnokrajowym znaczeniu. Tuż przed okupacją zlikwidowana, już w styczniu 1945 r. działała jako Rozgłośnia Polskiego Radia w Krakowie, od 1950 r. z siedzibą w Pałacu Tarnowskich przy ul. Szlak. Od 1993 r. funkcjonuje jako jednoosobowa spółka Skarbu Państwa, obecnie pod nazwą Polskie Radio – Regionalna Rozgłośnia w Krakowie „Radio Kraków” S.A. Jest jedną z 17 samodzielnych rozgłośni Polskiego Radia, nadającą całodobowy program na obszar Małopolski, od 1999 r. z siedzibą w charakterystycznym budynku przy al. Słowackiego. Miasto Kraków uhonorowało krakowskie Radio srebrnym medalem „Cracoviae Merenti” w 2012 r. w 85-lecie działalności.

**RADIO
KRAKÓW**



Wakowscy, radni i dziennikarze – talie laureatów
 towarzyszą nam przy okazji otrzymywania nagrodzonego
 w Krakowie wyróżnienia. Dziękujemy za imienia
 pokoleń studentów i ludzi, którzy przez 87 lat
 kształtowali i kształtują Radio Kraków.

Marcin Pulit
 Janusz Andrzejowski

Srebrny medal nr 24 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XL/520/12 podjętą 21 marca 2012 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Uhonorowanie to związane było z jubileuszem 85-lecia powstania i działalności krakowskiego Radia. Wręczenie medalu wraz z dyplomem nastąpiło 5 czerwca 2012 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad Rady Miasta Krakowa im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.

Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 5 czerwca 2012 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie w Sali Obrad RMK prezentacja medalu i dyplomu przez prezesa Radia Kraków Marcina Pulitę oraz wiceprezesa Janusza Andrzejowskiego oraz logo laureata. Na tej stronie w foyer Sali Obrad akt wpisu do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti” oraz reprodukcja wpisu.



ARKA PANA – PARAFIA MATKI BOŻEJ KRÓLOWEJ POLSKI W KRAKOWIE

SREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 25
PRZYZNANY 25 KWIETNIA 2012 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XLIII/574/12)



Arka Pana – Parafia Matki Bożej Królowej Polski w Krakowie, rzymskokatolicki kościół i parafia w krakowskiej Dzielnicy XVI Bieńczyce, z siedzibą przy ul. Obrońców Krzyża. Parafia erygowana pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w 1952 r., wówczas rozpoczęła się walka o zgodę na postawienie pierwszej w Nowej Hucie świątyni. W 1957 r. poświęcono krzyż na placu przyszłej budowy, w 1960 r. władza krzyż ten podczas drastycznych, ulicznych zamieszek z jego obrońcami zlikwidowała. Budowa stała się możliwa dopiero w 1965 r.; w 1977 r., po ćwierć wieku zmagania, konsekrowano świątynię – Arkę Pana z 70-metrową wieżą-masztem. Z czasem stała się ona jednym z sanktuariów fatimskich, a jednocześnie nowohuckim centrum wolnego słowa i oporu społecznego w czasach PRL. Miasto Kraków uhonorowało świątynię i parafię srebrnym medalem „Cracoviae Merenti” w 2012 r. – w jubileusz 60-lecia istnienia parafii, 55-lecia poświęcenia krzyża na placu budowy kościoła, 35-lecia konsekracji kościoła i 20-lecia koronacji figury Matki Boskiej Fatimskiej koroną papieską.





*Władzino, Rady
Miasteczkiego Miasta Krakowa
pajęta, 23 kwietnia 2022 roku*

*Arka świąt
-Parafia Matki Bożej Królowej Polski*

*pięćdziesiąt lat, co roku, po latach, przepięknie
i walec o kręgu i walec o kręgu,
pod kręgiem, kręgiem, kręgiem, kręgiem,
i kręgiem, kręgiem, kręgiem, kręgiem,
ośmiu, ośmiu, ośmiu, ośmiu, ośmiu,
i ośmiu, ośmiu, ośmiu, ośmiu, ośmiu*

*do uczczenia jubileuszu 60-lecia działalności parafii
i uczczenia szczególnego zasługi
dla Miasteczkiego Miasta Krakowa
otrzymała Srebrny Medal „Cracoviae Merenti”
uczczony nauczyciel, dydaktyk, piąty*

*Bożena Kosińska
Przewodnicząca Rady
Miasteczkiego Miasta Krakowa*

*Jacek Majchrowski
Prezydent
Miasteczkiego Miasta Krakowa*



Srebrny medal nr 25 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XLIII/574/12 podjętą 25 kwietnia 2012 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Koźmider. Uchwalenie nastąpiło w jubileusz 60-lecia istnienia parafii, 55-lecia poświęcenia krzyża na placu budowy, 35-lecia konsekracji kościoła i 20-lecia koronacji figury Matki Boskiej Fatimskiej koroną papieską. Wręczenie medalu wraz z dyplomem miało miejsce 19 września 2012 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.

Wzrost 170 cm, 170 cm
Data urodzenia 1942 r.
Wzrost 170 cm, 170 cm
Data urodzenia 1942 r.
Wzrost 170 cm, 170 cm
Data urodzenia 1942 r.

*Bożena Kosińska
Przewodnicząca Rady
Miasteczkiego Miasta Krakowa*

Jacek Majchrowski

Bożena Kosińska

*„Wzrost 170 cm, 170 cm
Data urodzenia 1942 r.
Wzrost 170 cm, 170 cm
Data urodzenia 1942 r.”*

Bożena Kosińska

Jacek Majchrowski

*„Wzrost 170 cm, 170 cm
Data urodzenia 1942 r.
Wzrost 170 cm, 170 cm
Data urodzenia 1942 r.”*

Bożena Kosińska

*„Wzrost 170 cm, 170 cm
Data urodzenia 1942 r.
Wzrost 170 cm, 170 cm
Data urodzenia 1942 r.”*

Jacek Majchrowski

*„Wzrost 170 cm, 170 cm
Data urodzenia 1942 r.
Wzrost 170 cm, 170 cm
Data urodzenia 1942 r.”*

Bożena Kosińska

Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 5 czerwca 2012 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie w Sali Obrad RMK ks. Edward Baniak, proboszcz Parafii Matki Bożej Królowej Polski, prezentujący medal (dyplom trzymają prezydent miasta i przewodniczący RMK), oraz logo lauratu. Na tej stronie reprodukcja dyplomu, ks. proboszcz podczas wpisu do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti” oraz reprodukcja strony z wpisami także innych uczestników uroczystości.

KOMISJA ROBOTNICZA HUTNIKÓW NIEZALEŻNEGO SAMORZĄDNEGO ZWIĄZKU ZAWODOWEGO „SOLIDARNOŚĆ” W KRAKOWIE

SREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 26
PRZYZNANY 10 LIPCA 2013 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXXIX/1175/13)



Komisja Robotnicza Hutników Niezależnego Samorząd-
nego Związku Zawodowego „Solidarność” w Krakowie,
zakładowa organizacja związków zawodowych w krakow-
skim kombinacie hutniczym. Początek wzięła z założonego
podczas sierpnia 1980 r. strajkowego Komitetu Robotniczego
Hutników Huty im. Lenina, który po rejestracji NSZZ „So-
lidarność” wszedł do struktur tego związku, inicjując jed-
nocześnie zawiązanie w Krakowie Międzyzakładowego
Komitetu Robotniczego Hutników NSZZ „Solidarność”
obejmującego 60 zakładów pracy. W stanie wojennym na te-
renie Huty im. Lenina powstała tajna Komisja Robotnicza
Hutników NSZZ „Solidarność”. W 1986 r. wzorem struktur
centralnych związku reaktywowano jawną Komisję Robot-
niczą Hutników NSZZ „Solidarność” – jej Komitet Straj-
kowy stanął w 1988 r. na czele prowadzących do przemiany
ustrojowej kwietniowo-majowych strajków w kombinacie
i mieście. Struktura związkowa działa nadal przy hucie Arce-
lorMittal Poland S.A. Miasto Kraków uhonorowało Komisję
srebrnym medalem „Cracoviae Merenti” w 2013 r. w 25-lecie
wiosny Solidarności ’88.



Srebrny medal nr 26 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXXIX/1175/13 podjętą 10 lipca 2013 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Uchonorowanie to związane było z jubileuszem 25-lecia wiosny Solidarności '88. Wręczenie medalu wraz z dyplomem nastąpiło 18 września 2013 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.



Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 18 września 2013 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie pocztą sztandarowe oraz logo laureatów. Na tej stronie u góry widok Sali Obrad RMK po wręczeniu medalu i dyplomu, na pierwszym planie przy dyplomie od lewej strony: Władysław Kielian, Wojciech Grzeszek, Mieczysław Gil i Maciej Mach; niżej zdjęcie grupowe uczestników uroczystości na schodach wiodących z holu Kamiennego do Sali Obrad Pałacu Wielopolskich.

OKRĘGOWA IZBA LĘKARSKA W KRAKOWIE

SREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 27
PRZYZNANY 10 LIPCA 2013 ROKU



*...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXXIX/1176/13)



Okręgowa Izba Lekarska w Krakowie, organizacja samorządu zawodowego tworząca wraz z 22 izbami innych okręgów, Izbą Wojskową i Naczelną Izbą Lekarską samorząd zawodu lekarskiego i dentystycznego. Jej rodowód sięga czasów zaboru, gdy w 1893 r. powołano w Krakowie Izbę Lekarską Zachodnio-Galicyską pod prezesurą Macieja Leona Jakubowskiego (patrz s. 294–295). Samorządy lekarzy i stomatologów rozwiązane zostały w 1950 r., reaktywacja nastąpiła na mocy ustawy majowej 1989 r. Aktualnie pod rządami ustawy z 2009 r. wspólna dla lekarzy i lekarzy dentystów krakowska Okręgowa Izba obejmuje obszar województw małopolskiego i podkarpackiego, zrzeszając ponad 17 tys. członków. Reprezentuje ich, sprawuje pieczę nad prawidłowym wykonywaniem zawodów lekarza i lekarza dentysty w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony, realizuje funkcje samopomocowe oraz kształceniowe. Przyznaje prawo wykonywania zawodu. Miasto Kraków uhonorowało Okręgową Izbę srebrnym medalem „Cracoviae Merenti” w 2013 r. w jubileusz 120-lecia krakowskiego samorządu lekarskiego.





Srebrny medal nr 27 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXXIX/1176/13 podjętą 10 lipca 2013 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Uehonorowanie to związane było z jubileuszem 120-lecia krakowskiego samorządu lekarskiego. Wręczenie medalu wraz z dyplomem nastąpiło 8 listopada 2013 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.

CZUJĄC SIĘ NIEZWYKLE DUMNI I ZASZCZYZCENI
PRZYZNANYM MEDALEM CRACOVIAE MERENTI
ODBIERAMY GO JAKO WYRAZ UZNANIA
DLA CAŁEGO ŚRODOWISKA LEKARSKIEGO
ZA JEGO DZIAŁALNOŚĆ
ORAZ JAKO ZOBOWIĄZANIE DO DALESZEGO POSTĄNNICTWA
NA RZECZ ZDROWIA MIESZKAŃCÓW KRAKOWA

A. Matyja

Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 8 listopada 2013 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie w Sali Obrad RMK występuje prezes Izby Andrzej Matyja. Na tej stronie w góry prezentacja medalu i dyplomu przez aktualnego prezesa Izby oraz jego poprzedników w krakowskim samorządzie lekarskim: Jana Ciećkiewicza (w środku) i Bogdaną Badowskiego (z lewej); niżej reprodukcja wpisu do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti”.

KS. FRANCISZEK MACHARSKI

kardynał, arcybiskup senior archidiecezji krakowskiej

SREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 28
PRZYZNANY 23 WRZEŚNIA 2015 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stolecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XXV/410/15)



Franciszek Antoni Macharski, duchowny rzymskokatolicki, kardynał, arcybiskup metropolita krakowski. Urodzony 20 maja 1927 r. w Krakowie. Po ukończeniu krakowskiego seminarium duchownego w 1950 r. przyjął święcenia kapłańskie z rąk kard. Adama Stefana Sapiehy. W latach 1950–1956 wikariusz w bielskich Kozach. Po ukończeniu studiów w szwajcarskim Fryburgu i uzyskaniu doktoratu z teologii pastoralnej od 1962 r. wykładał na Papieskim Wydziale Teologicznym w Krakowie. W latach 1970–1978 był rektorem krakowskiego Wyższego Seminarium Duchownego, od 1977 r. kanonikiem kapitularnym. Nominację biskupią otrzymał w 1978 r., kreację kardynalską w 1979 r. Od 1979 r. przez 27 lat arcybiskup metropolita krakowski. W latach 1979–1994 zastępca przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski. Od 2005 r. arcybiskup senior w archidiecezji krakowskiej. Członek honorowy Polskiej Akademii Nauk, doktor h.c. Uniwersytetu Jagiellońskiego i innych uczelni. Odznaczony m.in. Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski. W 2005 r. uhonorowany przez prezydenta Krakowa odznaką Honoris Gratia z nr. 1. Zmarł 2 sierpnia 2016 r. w Krakowie; spoczywa tamże w krypcie biskupów w katedrze na Wawelu.



Franciszek kard. Macharski



Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 10 grudnia 2015 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie ks. kardynał Franciszek Macharski w Sali Obrad RMK oraz własnорęczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry akt wręczenia medalu przez prezydenta miasta oraz laureata podczas laudacji; niżej w trakcie towarzyszącego uroczystości występu Chóru Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie „Psalmidia” pod batutą Włodzimierza Sićlika.

Srebrny medal nr 28 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XXV/410/15 podjętą 23 września 2015 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Wręczenie medalu wraz z dyplomem nastąpiło 10 grudnia 2015 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.



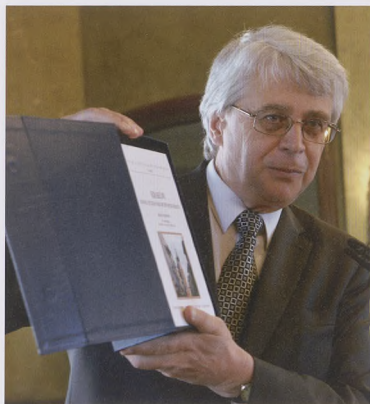
TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW HISTORII I ZABYTKÓW KRAKOWA

SREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 29
PRZYZNANY 12 KWIEŹNIA 2017 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stolecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXIX/1679/17)



Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, stowarzyszenie, organizacja pozarządowa o charakterze naukowym i popularyzatorskim, jak głosi zatwierdzony w 1897 r. statut: *Celem Towarzystwa jest a) poznawanie dziejowej przeszłości Krakowa i jego okolic; b) obudzenie poszanowania dla pamiątek i zabytków Krakowa wśród ogółu jego mieszkańców* – cele te są nieprzerwanie aktualne. Organizacja rozpoczęła działalność w styczniu 1897 r. najpierw w siedzibie Archiwum Aktów Dawnych Miasta Krakowa przy ul. Siennej, następnie od 1953 r. pod opieką Polskiej Akademii Nauk w jej siedzibie przy ul. Sławkowskiej, aż w końcu od 1972 r. we własnej siedzibie przy ul. św. Jana. Wśród form działania znajdują się stałe wydawnictwa naukowe, m.in. od 1987 r. *Biblioteka Krakowska* (165 tomów) od 1898 r. *Rocznik Krakowski* (85 tomów), od 1981 r. roczniki sesyjne *Kraków w Dziejach Narodu* (39 tomów), od 1993 r. źródłowe *Fontes Cracovienses* (13 tomów). Przy Towarzystwie działa Komitet Opieki nad Kopcem Józefa Piłsudskiego. Miasto Kraków uhonorowało Towarzystwo srebrnym medalem „Cracoviae Merenti” w 2017 r. w 120-lecie działalności.



TOWARZYSTWO
MIŁOŚNIKÓW
HISTORII
I ZABYTKÓW
KRAKOWA



Srebrny medal nr 29 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXIX/1679/17 podjętą 12 kwietnia 2017 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Uchonorowanie to związane było z jubileuszem 120-lecia działalności Towarzystwa. Wręczenie medalu wraz z dyplomem nastąpiło 5 czerwca 2017 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w *Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”*.



Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 5 czerwca 2017 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie prezes Towarzystwa prof. Jacek Purchla podczas wystąpienia w Sali Obrad RMK oraz logo laureata. Na tej stronie uczestnicy wydarzenia oraz w asyście prezydenta miasta i przewodniczącego RMK prezentacja medalu przez byłego, wieloletniego prezesa Towarzystwa prof. Jerzego Wyrozumskiego i dyplomu przez jego następcę, obecnego prezesa TMHiZK.

o. JAN ANDRZEJ KŁOCZOWSKI OP

dominikanin, profesor teologii

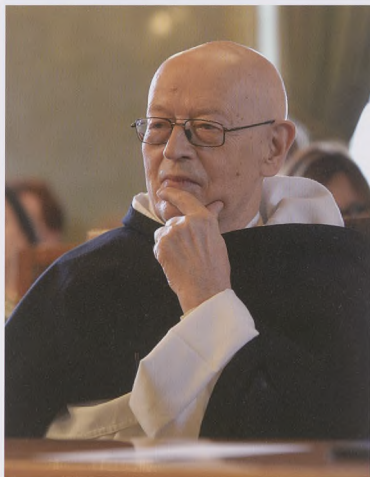


SREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 30
PRYZNANY 30 SIERNIA 2017 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXXXI/1955/17)



Jan Andrzej Kłoczowski, duchowny rzymskokatolicki, dominikanin, teolog, profesor filozofii, duszpasterz akademicki. Urodzony 5 lipca 1937 r. w Warszawie. W 1960 r. ukończył studia w Instytucie Historii Sztuki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, następnie był asystentem na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Wstąpił do zakonu dominikanów, śluby zakonne złożył w 1964 r., święcenia kapłańskie przyjął w 1970 r. W latach 1970–1986 był duszpasterzem krakowskiego duszpasterstwa akademickiego „Beczka”. Od 1971 r. wykładał w Kolegium Filozoficzno-Teologicznym Dominikanów w Krakowie, w latach 1990–1998 był jego rektorem. Doktorat obronił w 1975 r. w uczelni lubelskiej, od 1979 r. jest wykładowcą Papieskiego Wydziału Teologicznego, od 1982 r. Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie – po uzyskaniu tytułu profesora w 1999 r. objął kierownictwo Katedry Filozofii Religii tej uczelni. W 2014 r. od generała zakonu otrzymał najwyższy tytuł naukowy dominikanów – mistrza świętej teologii. Odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, a w 2018 r. mędalem „Per Artem ad Deum” Papieskiej Rady ds. Kultury.



o. Jan Andrzej Kłoczowski OP



Srebrny medal nr 30 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXXXI/1955/17 podjętą 30 sierpnia 2017 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Uhonorowanie to uświetniało jubileusz 80-lecia urodzin laureata. Wręczenie medalu wraz z dyplomem nastąpiło 4 października 2017 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w *Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”*.

Z uroczystości wręczenia medalu i dyplomu 4 października 2017 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie o Jan Andrzeju Kłoczowski w Sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie wystąpienie laureata z mównicy prezydenialnej Rady.

MUZEUM HISTORYCZNE MIASTA KRAKOWA (OBEĆNIE MUZEUM KRAKOWA)



SREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 31
PRZYZNANY 8 MAJA 2019 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XV/271/19)



Muzeum Historyczne Miasta Krakowa, obecnie Muzeum Krakowa, instytucja miejska, placówka muzealna stanowiąca w chwili powstania w 1899 r. oddział Archiwum Aktów Dawnych Miasta Krakowa z siedzibą w jego budynku przy ul. Siennej, od 1937 r. w Domu pod Krzyżem przy obecnej ul. Szpitalnej, od 1952 r. przy ul. św. Jana, od 1965 r. w Pałacu Pod Krzysztoforą przy Rynku Głównym. Usamodzielnienie Muzeum jako odrębnego zakładu miejskiego z wyjściowym zbiorem pozyskany od Archiwum nastąpiło w 1945 r. Jako oddziały Muzeum funkcjonują: Pałac Pod Krzysztoforą, Wieża Ratuszowa, Rynek Podziemny, Celestat, Barbakan, Mury Obrończe, Stara Synagoga, Kamienica Hipolitów, Dom Zwierzyniecki, Dom pod Krzyżem, Rydlówka, Muzeum Podgórze, Muzeum Nowej Huty, Podziemna Nowa Huta, Fabryka Emalia Oskara Schindlera, Apteka pod Orłem, Ulica Pomorska, Konzentrationslager Płaszów, Thesaurus Cracoviensis (otwarty magazyn muzealny). Miasto Kraków uhonorowało Muzeum Krakowa srebrnym medalem „Cracoviae Merenti” w 2019 r. w jubileusz 120-lecia utworzenia.



Muzeum Krakowa





Srebrny medal nr 31 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XV/271/19 podjętą 8 maja 2019 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Dominik Jaśkowiec. Uehonorowanie to nastąpiło w jubileuszowym roku 120-lecia działalności Muzeum, uświetniając jego obchody. Wręczenie medalu wraz z dyplomem odbyło się 11 grudnia 2019 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.



Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 11 grudnia 2019 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie prezentacja wyróżnienia przez dyrektora Muzeum Krakowa Michała Niezabitowskiego oraz logo laureata. Na tej stronie u góry Sala Obrad RMK podczas wystąpienia dyrektora, widoczne prezentowane przez pracowników Muzeum hasło promocyjne #JESTEM KRAKÓW; niżej w foyer Sali Obrad przewodniczący RMK Dominik Jaśkowiec z uczestnikami uroczystości.

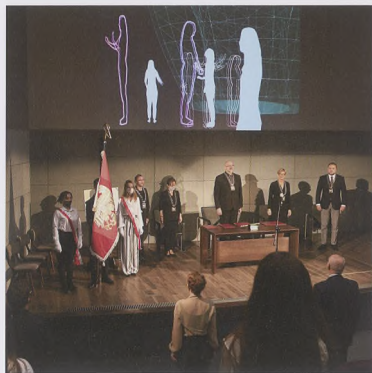
AKADEMIA SZTUK PIĘKNYCH IM. JANA MATEJKI W KRAKOWIE

SREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 32
PRZYNYANY 8 LIPCA 2020 ROKU



*...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XLII/1118/20)

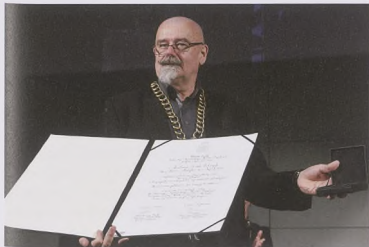


Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, publiczna szkoła wyższa, najstarsza polska uczelnia plastyczna z 200-letnim rodowodem. Jej początki sięgają powstania w 1818 r. w ramach Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego Szkoły Rysunku i Malarstwa, w 1826 r. wydzielonej z UJ jako samodzielna jednostka. W 1833 r. utraciła ona status akademicki i od tego czasu działała w ramach Instytutu Technicznego (szkoły zawodowej). Dopiero w 1873 r. przekształcono ją w samodzielną, jednowydziałową Szkołę Sztuk Pięknych. Jej dyrektorem został Jan Matejko (pełnił tę funkcję przez 20 lat) – wówczas to przy obecnym pl. Jana Matejki powstał gmach szkoły. W 1900 r. przekształcona została w pełnoprawną uczelnię wyższą pod nazwą Akademia Sztuk Pięknych, w 1979 r. nadano jej patrona. Obecnie w skład Akademii wchodzi 7 wydziałów złożonych z 24 katedr grupujących łącznie ponad 130 pracowników; uczelnia prowadzi 9 kierunków studiów, gdzie studiuje ok. 1,1 tys. osób. Miasto Kraków uhonorowało Akademię srebrnym medalem „Cracoviae Merenti” w 2020 r. w 200-lecie utworzenia.



Akademia Sztuk Pięknych
im. Jana Matejki w Krakowie
1818





Srebrny medal nr 32 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XLII/1118/20 podjętą 8 lipca 2020 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Dominik Jaśkowicz. Wyróżnienie to stało się dopełnieniem niedawnego jubileuszu 200-lecia istnienia uhonorowanej uczelni. Wręczenie medalu z dyplomem nastąpiło 5 października 2020 r. podczas uroczystej inauguracji roku akademickiego w auli Akademii przy pl. Jana Matejki w Krakowie. Połączenie tych dwóch uroczystości związane było z panującą wówczas epidemią koronawirusa SARS-CoV-2. Akt wręczenia medalu uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.

Z uroczystego wręczenia medalu z dyplomem w ramach inauguracji roku akademickiego 5 października 2020 r. w auli Akademii przy pl. Jana Matejki w Krakowie. Na poprzedniej stronie otwarcie uroczystości oraz logo lauratkii. Na tej stronie u góry wręczenie przez prezydenta miasta i przewodniczącego RMK medalu i dyplomu do rąk rektora ASP prof. Andrzeja Bochnarczyka; niżej prezentacja przez rektora ASP symboli uhonorowania.

UNIwersytet PEDAGOGICZNY IM. KOMISJI EDUKACJI NARODOWEJ W KRAKOWIE

SREBRNY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 33
PRZYJANY 8 LIPCA 2020 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XLII/1119/20)

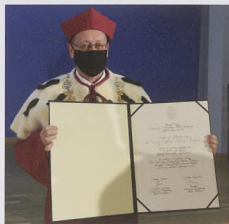


Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, publiczna szkoła wyższa o profilu pedagogicznym, zapoczątkowana powołaniem w Krakowie w 1946 r. Wyższej Szkoły Pedagogicznej – z 3-letnimi studiami dyplomowymi, od 1954 r. 4-letnimi magisterskimi, wydłużonymi wkrótce do 5 lat. W 1973 r. krakowska Wyższa Szkoła Pedagogiczna otrzymała imię Komisji Edukacji Narodowej. W ślad za rozwojem uczelni i w miarę uzyskiwania przez nią odpowiedniej liczby uprawnień do nadawania stopnia naukowego podwyższała ona swój status. W 1999 r. uzyskała pozycję Akademii Pedagogicznej, natomiast w 2008 r. nadano jej miano Uniwersytetu Pedagogicznego. Obecnie struktura uczelni jest oparta na 5 wydziałach (nauk humanistycznych, nauk ścisłych i przyrodniczych, nauk społecznych, pedagogiki i psychologii oraz sztuki), w których działają 23 instytuty skupiające łącznie 140 katedr; kształci ok. 12 tys. słuchaczy. Miasto Kraków uhonorowało Uniwersytet srebrnym medalem „Cracoviae Merenti” w 2020 r. jako najstarszą polską uczelnię pedagogiczną.





Srebrny medal nr 33 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XLII/1119/20 podjętą 8 lipca 2020 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Dominik Jaśkowiec. Wręczenie medalu z dyplomem nastąpiło 14 października 2020 r. podczas uroczystej inauguracji roku akademickiego w auli uczelni przy ul. Podchorążych w Krakowie. Połączenie tych dwóch uroczystości związane było z panującą wówczas epidemią koronawirusa SARS-CoV-2. Akt wręczenia medalu uwieczniono w *Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”*.



Z uroczystego wręczenia medalu z dyplomem w ramach inauguracji roku akademickiego 14 października 2020 r. w auli uczelni przy ul. Podchorążych w Krakowie. Na poprzedniej stronie sztandar uczelni, w tle jej władze podczas otwarcia uroczystości oraz logo laureata. Na tej stronie u góry wręczenie medalu i dyplomu przez prezydenta miasta i przewodniczącego RMK na ręce rektora UP prof. Piotra Borka; niżej prezentacja przez rektora dyplomu.

LAUREACI
BRĄZOWEGO MEDALU
„CRACOVIAE MERENTI”

KAZIMIERZ FUGIEL

przewodniczący nowohuckiego
Towarzystwa Solidarnej Pomocy



BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM I
PRZYZNANY 3 CZERWCA 1998 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stolecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr CXIX/1054/98)



Fugiel

Kazimierz Fugiel, robotnik, społecznik, działacz opozycji w okresie Polski Ludowej. Urodzony 30 marca 1941 r. w Markowej w powiecie łancuckim. W 1957 r. ukończył Zasadniczą Szkołę Metalowo-Odlewniczą Towarzystwa Salezjańskiego w Łodzi. W latach 1960–1992 był tokarzem w Zakładzie Mechanicznym M-3 Huty im. Lenina w Krakowie-Nowej Hucie (od 1990 r. Huta im. Tadeusza Sendzimira). W sierpniu 1980 r. organizator strajku w Zakładzie M-3, tam też przewodniczący Komisji Wydziałowej Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”. W stanie wojennym w konspiracji, internowany w 1982 r. W 1984 r. współzałożyciel Ruchu Odwaga i Prawda im. ks. Jerzego Popiełuszki. W 1988 r. współorganizator strajku w Hucie im. Lenina, aresztowany. W latach 1989–1992 wiceprzewodniczący Zarządu Komisji Robotniczej Hutników NSZZ „Solidarność” ds. socjalnych, w 1990 r. założyciel i prezes Towarzystwa Solidarnej Pomocy przy tej Komisji – organizował pomoc humanitarną w kraju i za wschodnią granicą. Pośmiertnie odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. Zmarł 8 sierpnia 2007 r. w Krakowie; pochowany tamże na cmentarzu Grębałowskim.





*Uchwałą Rady
Miastecznego Królewskiego Miasta Krakowa
podjętą w dniu 3 czerwca 1998 roku*

Pan Kazimierz Fugiel

*społecznik, działacz NSZZ Solidarności,
współorganizator Towarzystwa Solidarności Pomocy,
iniciator konwencji pomocy humanitarnej dla Polaków na Wschodzie,
prowodźnik, bezdomnych i ubogich*

*w uznaniu zasług dla Miastecznego Królewskiego Miasta Krakowa
otrzymał Brązowy Medal „Cracoviae Merenti”
oznaczony numerem pierwszym.*

*Stanisław Handzlik
Przewodniczący Rady
Miastecznego Królewskiego
Miasta Krakowa*

*Józef Lassota
Przewodniczący
Miastecznego Królewskiego
Miasta Krakowa*



Brązowy medal nr 1 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr CXIX/1054/98 podjętą 3 czerwca 1998 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Józef Lassota, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Wyróżnienie nastąpiło w jubileusz 10-lecia współorganizowanych przez uhonorowanego strajków robotniczych w Hucie im. Lenina. Wręczenie medalu z dyplomem miało miejsce 19 czerwca 1998 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.

Z uroczystości wręczenia medalu i dyplomu 19 czerwca 1998 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Kazimierz Fugiel w sali Obrad RMK oraz własnoręcznie podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry reprodukcja dyplomu oraz prezentacja medalu i dyplomu przez Kazimierza Fugiel; niżej w joyer sali Obrad akt wpisu do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti”.



ELIE GERVOIS

prezes francuskiej organizacji
Solidarité-Solidarność Comité d'Artois



**BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 2
PRZYZNANY 3 CZERWCA 1998 ROKU**



*...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr CXIX/1055/98)



Elie
GERVOIS.

Elie Gervois, francuski policjant, działacz charytatywny. Związany z górniczym regionem Nord-Pas-de-Calais, wyrażał wśród licznej tam emigracji polskiej. Służył w policji, po wypadku niepełnosprawny, przeszedł na rentę. W 1982 r., gdy w Polsce trwał stan wojenny i kryzys gospodarczy, podjął apel polskiej parafii w Roubaix, przyłączając się do organizowania zbiórek i transportu darów z Francji do Polski. Współpracował z Francuską Konfederacją Katolickich Robotników, założył i poprowadził organizację pomocową Solidarité-Solidarność Comité d'Artois czynną w departamentach północnej Francji. Zorganizował ponad 100 transportów z darami – od artykułów podstawowej potrzeby po lekarstwa i specjalistyczny sprzęt medyczny. Po stronie polskiej współdziałał m.in. z Towarzystwem Solidarnej Pomocy przy Komisji Robotniczej Hutników Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” Huty im. Lenina w Krakowie-Nowej Hucie. W 1997 r. zorganizował akcję pomocową dla powodziń w Polsce. Dzięki jego inspiracji w 2012 r. zawarto porozumienia o współpracy partnerskiej między Hersin-Coupigny a gminą Zielonki.





Brązowy medal nr 2 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr CXIX/1055/98 podjętą 3 czerwca 1998 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Józef Lassota, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Wyróżnienie zbiegło się z jubileuszem 15-lecia działalności charytatywnej uhonorowanego na rzecz polskich środowisk na emigracji i w kraju. Wręczenie medalu z dyplomem miało miejsce 19 czerwca 1998 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.

*Saisissez parler votre cœur et votre
sans retenue ce qu'il vous dicte
Dien les ailes votre plus fidèle
allie.
Vive la liberté et l'affection entre
les peuples.*

Elie Gervois.



Pozwólcie mówić swemu sercu
i żyć bez wahan, co wam dyktuje.
Bóg będzie wówczas waszym najwierniejszym sprzymierzeńcem.
Niech żyje wolność i miłość między narodami!
Elie Gervois
(tłum. z j. franc. Joanna Mrowiec)

Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 19 czerwca 1998 r. Na poprzedniej stronie Elie Gervois podczas wystąpienia w sali Obrad RMK oraz własnoręcznie podpisał uhonorowanego. Na tej stronie u góry prezentacja dyplomu oraz w foyer sali Obrad akt wpisu laureata do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti”; niżej reprodukcja wpisu wraz z tłumaczeniem.

MARJORIE SALISBURY

markiza, założycielka brytyjskiej fundacji
pomocowej Help Poland Fund



**BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 3
PRZYZNANY 3 CZERWCA 1998 ROKU**



*...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr CXIX/1056/98)



Marjorie Salisbury

Marjorie Salisbury (Marjorie Olein Gascoyne-Cecil Marchioness of Salisbury, z domu Wyndham-Quin), brytyjska markiza, działaczka charytatywna. Urodzona 15 lipca 1922 r., zamieszkała w Hatfield House w hrabstwie Hertfordsahire w Anglii, posiadłości rodzinnej wybudowanej w 1611 r. przez pierwszego hrabiego Salisbury (pasją i spełnionym dziełem lady Salisbury było przywrócenie świetności rozległym ogrodom Hatfield House). W 1982 r. założyła fundację Help Poland Fund charytatywnie wspierającą krakowskie kliniki, szpitale, apteki, sierocińce – organizacja ta przekazała do Polski pomoc o wartości ok. 2 mln funtów, współpracując przy jej dystrybucji z krakowską Kurią Metropolitalną. Marjorie Salisbury związała się również z założoną w 1999 r. młodzieżową organizacją World Youth Alliance (WYA, Światowy Sojusz Młodzieży) z siedzibą w Nowym Jorku (w Polsce działa jej filia WYA-Poland), promującą godność człowieka i solidarność międzynarodową – w 2005 r. markiza przyjęła funkcję członkini Rady Doradczej i patronki. Zmarła 12 grudnia 2016 r. Pozostawiła legat, dzięki któremu w 2017 r. powstała w Krakowie stypendialna Fundacja Edukacyjno-Charytatywna im. Marjorie Salisbury.





Brązowy medal nr 3 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr CXIX/1056/98 podjętą 3 czerwca 1998 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Józef Lassota, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Wyróżnienie zbiegło się z jubileuszem 15-lecia działalności charytatywnej w zakresie opieki medycznej na rzecz polskich środowisk w kraju. Wręczenie medalu z dyplomem miało miejsce 14 maja 1999 r., za kadencji prezydenta Andrzeja Gołasia i kolejnej kadencji przewodniczącego Stanisława Handzlika, podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w *Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”*.



Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 14 maja 1999 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Marijorje Salisbury w sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis ubonorowanej. Na tej stronie u góry laureatka obok prezentowanego uczestnikom uroczystości medalu i towarzyszącego mu dyplomu; niżej akt wręczenia medalu przez wiceprezydenta miasta Jerzego Jedlińskiego.

KAROL PALUCH

współzałożyciel i prezes
Fundacji Rozwoju Kardiologii „Cor Aegrum”



BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 4
PRZYZNANY 17 MAJA 2000 ROKU



*...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stolecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LI/389/00)



Karol Paluch, ekonomista, współtwórca nowej siedziby krakowskiej Kliniki Kardiologii. Urodzony 26 grudnia 1923 r. w Krempachach w powiecie nowotarskim (wówczas na Spiszu). W wojennych warunkach kształcił się w Lewoczy (słow. Levoča) na Słowacji, w 1945 r. ukończył liceum w Nowym Targu. W 1950 r. uzyskał tytuł magistra nauk ekonomiczno-handlowych w Akademii Handlowej w Krakowie. Uczestniczył w projektowaniu Huty Ostrowiec Świętokrzyski, Huty Katowice oraz Kopalni Miedzi w Lubinie i Polkowicach, brał udział w realizacji Dziecięcego Sanatorium Kardiologicznego w Busku Zdroju. Dziełem jego życia stało się urzeczywistnienie projektu budowy nowego obiektu dla Kliniki Kardiologii działającej w Szpitalu im. dr Anki w Krakowie. W 1990 r. wraz z innymi stworzył Fundację Rozwoju Kardiologii „Cor Aegrum”, której został prezesem; fundacja kontynuowała wstrzymaną budowę i doprowadziła do jej włączenia do planu inwestycji centralnych. Odznaczony Krzyżem Kawalerskim i Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski. Zmarł 21 sierpnia 2003 r. w Krakowie; pochowany na tamtejszym cmentarzu Salwatorskim.



Brązowy medal nr 4 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LI/389/00 podjętą 17 maja 2000 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Andrzej Gołaś, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Wyróżnienie zbiegło się z jubileuszem 10-lecia powstania i działalności współzałożonej przez uhonorowanego Fundacji Rozwoju Kardiochirurgii „Cor Aegrum”. Wręczenie medalu z dyplomem miało miejsce 5 czerwca 2000 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.



Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 5 czerwca 2000 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Karol Paluch w sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie akt wręczenia medalu przez prezydenta miasta, wystąpienie laureata oraz wpis do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti”.

KS. JERZY BRYŁA

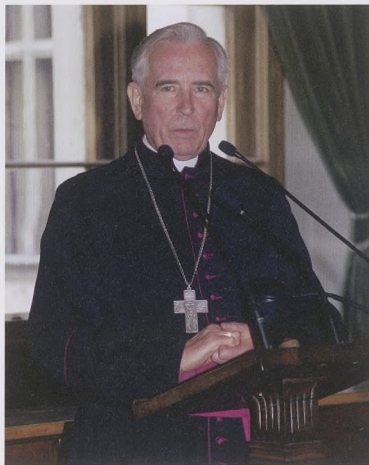
ksiądz infułat, były proboszcz salwatorski,
duszpasterz środowisk twórczych

**BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 5
PRZYZNANY 23 MAJA 2001 ROKU**



*...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXXVIII/671/01)



Ks. Jerzy Bryła

Jerzy Franciszek Bryła, duchowny rzymskokatolicki, ksiądz infułat, duszpasterz osób głuchoniemych oraz środowisk twórczych. Urodzony 24 maja 1928 r. w Nowym Brzesku w powiecie proszowickim. W 1947 r. wstąpił do krakowskiego Seminarium Duchownego, studiował teologię na Uniwersytecie Jagiellońskim. W 1952 r. przyjął święcenia kapłańskie, był wikariuszem w Rajczy i Bielsku-Białej, a w latach 1958–1969 w parafii pw. św. Floriana w Krakowie – tam po ks. Karolu Wojtyłę objął duszpasterstwo akademickie. W 1962 r. został mianowany archidiecezjalnym duszpasterzem głuchych, od 1968 r. jest też duszpasterzem środowisk twórczych. W latach 1975–2005 był proboszczem Prepozytury Najświętszego Salwatora na Zwierzyńcu i dziekanem Dekanatu Kraków-Śródmieście. W 1979 r. został honorowym kapłanem Ojca Świętego, w 1991 r. honorowym prałatem, w 1997 r. protonotariuszem apostolskim – infułatem. Od 1980 r. kapłan Towarzystwa Strzeleckiego „Bractwo Kurkowe”. Odznaczony m.in. Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski i złotym medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”, honorowy obywatel miasta Krakowa (patrz s. 470–471).





Brązowy medal nr 5 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXXVIII/671/01 podjętą 23 maja 2001 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Andrzej Gołaś, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Wyróżnienie nastąpiło w przededniu jubileuszu 50-lecia przyjęcia święceń kapłańskich przez uhonorowanego. Wręczenie medalu z dyplomem miało miejsce 5 czerwca 2001 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.

Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 5 czerwca 2001 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie ks. Jerzy Bryła podczas wystąpienia w sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry wręczenie medalu i dyplomu przez prezydenta miasta i przewodniczącego RMK; niżej wpis laureata do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti”.



TADEUSZ PIEKARZ

współzałożyciel Niezależnego Samorządnego
Związku Zawodowego „Solidarność” w Krakowie,
były wojewoda krakowski

BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 6
PRZYZNANY 23 MAJA 2001 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXXVIII/672/01)



Tadeusz Piekarski

Tadeusz Ludwik Piekarz, ekonomista, działacz opozycyjny, wojewoda krakowski. Urodzony 27 października 1941 r. w Krakowie. W 1967 r. ukończył tamtejszą Akademię Ekonomiczną oraz Studium Doskonalenia Kadr Kierowniczych, po czym podjął pracę w krakowskiej Wytwórni Sprzętu Komunikacyjnego Państwowych Zakładów Lotniczych (popularnej „Błaszance”). Po sierpniu 1980 r. stanął tam na czele Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, był delegatem na 1. Zjazd „Solidarności”. W stanie wojennym współtworzył Robotniczy Komitet Strajkowy w Hucie im. Lenina i podziemną Regionalną Komisję Wykonawczą NSZZ „Solidarność” Małopolska; w 1982 r. internowany. Po uwolnieniu nadal związany z macierzystą „Błaszanką” – z czasem został dyrektorem zakładu. W 1989 r. został powołany na pierwszego po przełomie ustrojowym wojewodę krakowskiego; urząd ten pełnił do 1995 r. Odznaczony Krzyżem Kawalerskim i pośmiertnie Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, wyróżniony tytułem „Krakowianina Roku” i medalem św. Brata Alberta. Zmarł 1 marca 2005 r. w Krakowie; pochowany tamże na cmentarzu Rakowickim.



Brązowy medal nr 6 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXXVIII/672/01 podjętą 23 maja 2001 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Andrzej Gołaś, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Wyróżnienie zbiegło się z jubileuszem 60-lecia urodzin uhonorowanego. Wręczenie medalu z dyplomem miało miejsce 5 czerwca 2001 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.



Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 5 czerwca 2001 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Tadeusz Piekarczyk w sali Obrad RMK podczas wystąpienia do uczestników uroczystości oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie wręczenie medalu i dyplomu przez prezydenta miasta i przewodniczącego RMK, akt wpisu do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti” oraz reprodukcja wpisu.



Tępisuje się lewa ręką.
To jest dowód mojej pracy.

Przepraszam Wam
za wstytek

Tadeusz Piekarczyk

5.06.2001r.

ADAM BIELAŃSKI

profesor nauk chemicznych,
czynny dla rozwoju środowiska naukowego



**BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 7
PRZYZNANY 5 LUTEGO 2002 ROKU**



*...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XCIX//937/02)



Adam Bielański

Adam Bielański, chemik, profesor nauk chemicznych. Urodzony 14 grudnia 1912 r. w Krakowie. Ukończył chemię na Uniwersytecie Jagiellońskim w 1936 r., doktorat obronił na tajnych kompletach w 1944 r., profesurę nadzwyczajną uzyskał w 1955 r., zwyczajną po 7 latach (specjalność: chemia fizyczna, chemia nieorganiczna). W latach 1936–1964 był zatrudniony w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, w latach 1951–1955 jako prorektor tej uczelni. Z kolei w latach 1964–1983 pracował na Uniwersytecie Jagiellońskim, gdzie w latach 1966–1968 był prorektorem. Członek rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk, w której honorowo przewodniczył Komisji Chemii. Członek czynny Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie, zasłużony m.in. w jej odnowieniu po przełomie 1989 r. Od 1968 r. pracował w Instytucie Katalizy i Fizykochemii Powierzchni Oddziału Krakowskiego PAN, kierował tam grupą badawczą. Doktor h.c. UJ, AGH i Uniwersytetu Wrocławskiego. Odznaczony m.in. Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski i Złotym Krzyżem Zasługi. Zmarł 4 września 2016 r. w Krakowie; pochowany tamże na cmentarzu Salwatorskim.





Brązowy medal nr 7 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XCIX/937/02 podjętą 6 lutego 2002 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Andrzej Gołaś, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Wyróżnienie nastąpiło w jubileusz 90-lecia urodzin uhonorowanego. Wręczenie medalu z dyplomem miało miejsce 5 czerwca 2002 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w *Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”*.



Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 5 czerwca 2002 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Adam Bielański w sali Obrad RMK oraz własnoręcznie podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry akt wręczenia medalu przez prezydenta miasta; niżej wystąpienie laureata z mównicy prezydialnej Rady.

KS. STANISŁAW MAŁYSIAK

ksiądz infułat, były kapelan
środowisk kombatanckich Armii Krajowej



BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 8
PRZYZNANY 22 MAJA 2002 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stuletnego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr CXIII//1048/02)



Stanisław Małysiak, duchowny rzymskokatolicki, ksiądz infułat, partyzant Armii Krajowej, kapelan środowisk kombatanckich. Urodzony 5 maja 1925 r. w Ślemieniu w powiecie żywieckim. W 1940 r. rodzina została wysiedlona przez Niemców do Majdanu Kasztelańskiego na Zamojszczyźnie. Pracował w młynie, działał w konspiracyjnym Związku Walki Zbrojnej, w latach 1942–1944 walczył w partyzantce AK (m.in. w bitwie w Puszczy Soleckiej). Schwytany, zbiegł z obozu w Lublinie. Powrócił do Krakowa, w 1947 r. zdał maturę, wtedy też wstąpił do Krakowskiego Seminarium Duchownego i rozpoczął studia teologiczne na Uniwersytecie Jagiellońskim – ukończył je w 1952 r., wtedy też otrzymał święcenia kapłańskie. Był wikariuszem w Niegowici, następnie w Kobierzynie, tam także kapelanem szpitala psychiatrycznego. Od 1963 r. trwale związany z bazyliką Mariacką w Krakowie. Kanonik, infułat, przewodniczący Wydziału Duszpasterstwa Kurii Metropolitalnej. W 1990 r. mianowany kapelanem organizacji kombatanckich AK. Odznaczony m.in. Krzyżem Walecznych. Zmarł 1 kwietnia 2017 r. w Krakowie; pochowany tamże na cmentarzu Rakowickim.



Ks. Stanisław Małysiak



Brązowy medal nr 8 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr CXIII/1048/02 podjętą 22 maja 2002 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Andrzej Gołaś, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Wyróżnienie zbiegło się z jubileuszem 50-lecia posługi kapłańskiej uhonorowanego. Wręczenie medalu z dyplomem miało miejsce 5 czerwca 2002 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.

Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 5 czerwca 2002 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie ks. infułat Stanisław Małysiak podczas wystąpienia w sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry akt wręczenia medalu przez prezydenta miasta i przewodniczącego RMK; niżej prezentacja dyplomu.



CZESŁAW MARCHEWCZYK

inżynier budowlany w zakresie architektury,
sportowiec, trzykrotny olimpijczyk

BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 9
PRZYZNANY 22 MAJA 2002 ROKU



*...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr CXIII/1049/02)



Prof. Czesław Marchewczyk

Czesław Marchewczyk, inżynier budowlany, sportowiec, trzykrotny olimpijczyk. Urodzony 1 października 1912 r. w Krakowie. Ukończył tamtejszą Państwową Szkołę Techniczną, w 1949 r. uzyskał dyplom inżyniera budowniczego w zakresie architektury w krakowskiej Akademii Górniczej. Zatrudniony m.in. w Wydziale Budowlanym Zarządu Miejskiego (współpraca przy konserwacji Bramy Floriańskiej i murów obronnych), a także w Zjednoczonym Budownictwie Miejskim, gdzie był dyrektorem technicznym. Dzięki jego inicjatywie wybudowano w latach 1957–1961 sztuczne lodowisko, obecnie „Krakowianka” (stał na czele Społecznego Komitetu Budowy). Karierę sportową rozpoczął w „Sokole”, od 1927 r. wierny barwom „Cracovii”. Jako członek drużyny hokeja na lodzie uczestniczył w 3 zimowych igrzyskach olimpijskich (w latach 1932, 1936 i 1948) i 5 mistrzostwach świata; 3-krotny drużynowy mistrz Polski. Jako zawodnik piłki ręcznej 2-krotny drużynowy mistrz polski. Odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Krzyżem Armii Krajowej. Zmarł 10 listopada 2003 r. w Krakowie; pochowany tamże na cmentarzu wojskowym przy ul. bp. Jana Prandoty.





Brązowy medal nr 9 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr CXIII/1049/02 podjętą 22 maja 2002 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Andrzej Golaś, a Radzie przewodniczył Stanisław Handzlik. Wyróżnienie nastąpiło w jubileusz 90-lecia urodzin uhonorowanego. Wręczenie medalu z dyplomem miało miejsce 5 czerwca 2002 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w *Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”*.

Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 5 czerwca 2002 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Czesław Marchewczyk podczas wystąpienia w sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry akt wpisu laureata do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti”; niżej prezentacja dyplomu.

WŁADYSŁAW GODYŃ

filantrop, działacz charytatywny
na rzecz środowisk wykluczonych

BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 10
PRZYZNANY 12 MAJA 2004 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XLVII/437/04)



Władysław Godyń

Władysław Godyń, ogrodnik, restaurator, kolekcjoner, darczyńca wspierający ubogich. Urodzony w 1921 r. w Czernej koło Krzeszowic. Podczas okupacji wywieziony do prac przymusowych do Rzeszy, gdzie był robotnikiem rolnym. Po wojnie założył gospodarstwo ogrodnicze, z zysków przez lata tworzył kolekcję malarstwa polskiego, finalnie obejmującą ok. 250 obrazów. W 1990 r. przekazał gospodarstwo swym dzieciom i kupił oraz wyremontował kamienicę na Kazimierzu przy ul. Szerokiej – założył w niej galerię sztuki judaistycznej i otworzył restaurację Ariel. Dorobkiem życia podzielił się z najbardziej potrzebującymi. Sprzedał kolekcję obrazów, fundusze przeznaczając na wybudowanie 6 domów dla bezdomnych, chorych i repatriantów z Kazachstanu, łącznie dla ok. 300 osób. Ostatni, wybudowany w 2003 r. obiekt, Dom Pomocy Społecznej przy ul. Sołtysowskiej w Krakowie, dzisiaj nosi jego imię. Wyróżniony przez „Caritas” Archidiecezji Krakowskiej w 2000 r. medalem „Bogaci Miłosierdziem”, zaś przez miasto tytułem „Filantrop Krakowa A.D. 2001”. Zmarł 8 czerwca 2008 r. w Krakowie; pochowany tamże na cmentarzu Wola Duchacka.





*Serdecznie dziękuję za to piękne
 wyróżnienie. Jestem dla mnie
 pochwila wyróżnienia. Gadyń
 wiersz na ten dzień
 pamiątki bliźniem jest
 Władysław Gadyń
 Kraków, 12 2004 r.*

Brązowy medal nr 10 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XLVII/437/04 podjętą 12 maja 2004 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Paweł Pytko. Wręczenie medalu z dyplomem miało miejsce 5 czerwca 2004 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.

Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 5 czerwca 2004 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Władysław Gadyń w sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry akt wpisu laureata do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti”; niżej reprodukcja wpisu.

JÓZEF SKOTNICKI

dyrektor Fundacji Miejski Park
i Ogród Zoologiczny w Krakowie



**BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM II
PRZYZNANY 12 MAJA 2004 ROKU**



*...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XLVII/438/04)



Józef Skotnicki, zoolog, dyrektor Ogródu Zoologicznego w Krakowie. Urodzony 22 maja 1940 r. w Rzeszowie. W 1964 r. ukończył Wydział Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Jagiellońskiego, w 1970 r. uzyskał doktorat z nauk przyrodniczych i odbył staż naukowy w zachodnioniemieckim Instytucie Maxa Plancka. W 1975 r. objął stanowisko dyrektora Ogródu Zoologicznego w Krakowie, od 2001 r. dyrektora Fundacji Miejski Park i Ogród Zoologiczny w Krakowie (fundacja miasta Krakowa) – funkcję tę pełnił nieprzerwanie przez 45 lat. W 1991 r. został przyjęty do grona Światowej Unii Dyrektorów Ogródów Zoologicznych, rok później wprowadził krakowskie zoo do Światowej Organizacji Ogródów Zoologicznych i Akwariów. Członek Komisji Nauk Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych Polskiej Akademii Umiejętności, wykładowca zoogeografii w Akademii Rolniczej w Krakowie, członek Polskiego Towarzystwa Zoologicznego. Odznaczony m.in. Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski i Złotym Krzyżem Zasługi. Zmarł 21 października 2020 r. w Krakowie; pochowany także na cmentarzu parafialnym na Bielanach.





*Z okazji wręczenia dyplomu to wyrażę
szczerze, wielkie słowa i z całego serca
na Jego nasz prezydent, Dziękuję!*

Kraków, 5-06-2004 r.

Brązowy medal nr 11 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XLVII/438/04 podjętą 12 maja 2004 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Paweł Pytko. Wyróżnienie zbiegło się z jubileuszem 40-lecia pracy zawodowej uhonorowanego. Wręczenie medalu z dyplomem miało miejsce 5 czerwca 2004 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.

Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 5 czerwca 2004 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie uhonorowany prezentuje w sali Obrad RMK dyplom; poniżej własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie i góry wręczenie medalu przez prezydenta miasta; niżej reprodukcja wpisu dokonanego przez laureata w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.

EDWARD SZYMAŃSKI

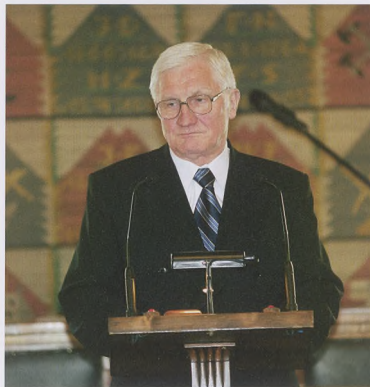
działacz państwowy, wiceprzewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa

BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 12
PRZYZNANY 12 MAJA 2004 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Społecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XLVII/439/04)



Edward Szymański, działacz partyjny i państwowy, podsekretarz stanu w Kancelarii Prezydenta RP. Urodzony 7 września 1936 r. w Wylatowie k. Mogilna w województwie kujawsko-pomorskim. W 1966 r. ukończył studia na Wydziale Ekonomicznym Wyższej Szkoły Nauk Społecznych w Warszawie. Od 1955 r. w Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, m.in. wicewojewoda bydgoski, I sekretarz PZPR we Włocławku, do 1981 r. członek Komitetu Centralnego PZPR. W latach 1975–1989 poseł na Sejm PRL. Po przełomie ustrojowym od 1990 r. dyrektor sejmowych klubów poselskich lewicy, w 1996 r. powołany na stanowisko podsekretarza stanu w Kancelarii Prezydenta RP, gdzie zajmował się m.in. nadzorem nad Biurem Finansowym i Biurem Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa – miał wpływ na kształt Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, zabiegał o potrzeby miasta. Dzięki niemu pomimo czynionych na forum sejmowej Komisji Kultury i Środków Przekazu prób ograniczenia Funduszu pozostał on niezmienny. W SKOZK pełnił funkcję zastępcy przewodniczącego Komitetu. Odznaczony Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski.





Brązowy medal nr 12 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XLVII/439/04 podjętą 12 maja 2004 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Paweł Pytko. Wyróżnienie zbiegło się z jubileuszem 40-lecia pracy zawodowej uhonorowanego. Wręczenie medalu z dyplomem miało miejsce 5 czerwca 2004 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.

Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 5 czerwca 2004 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie wystąpienie Edwarda Szymańskiego w sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry w foyer sali Obrad akt wpisu do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti”; niżej reprodukcja wpisu.

Dzień dobry, dzień dobry, dzień dobry.
 Ja ten medal sobie bierz i podziękuj.
 To jest bóg i jest i jest mój
 wielki miłośnik.

5. czerwca 2004.
 J. Szymański.

STANISŁAW JAN GAŁOŃSKI

dyrygent, muzykolog,
twórca zespołu Capella Cracoviensis



BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 13
PRZYZNANY 27 KWIETNIA 2005 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXXVI/745/05)



Stanisław Jan Gałoński, dyrygent i muzykolog, animator życia muzycznego. Urodzony 7 maja 1930 r. w Ostrowczyku w obwodzie tarnopolskim, obecnie na Ukrainie. Od 1948 r. w Krakowie, tu ukończył w 1953 r. muzykologię na Uniwersytecie Jagiellońskim oraz w 1955 r. dyrygenturę w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej. Grał na organach i dyrygował chórem w Filharmonii Krakowskiej, od 1958 r. kierował chórem Teatru Muzycznego w Krakowie. W latach 1960–1970 pracował w Bydgoszczy – przy Filharmonii Pomorskiej zorganizował i prowadził zespół Capella Bydgosciensis pro Musica Antiqua oraz Zespół Madrygalistów. W Krakowie w 1970 r. utworzył przy Filharmonii Krakowskiej i poprowadził do międzynarodowych sukcesów zespół Capella Cracoviensis, na który składają się orkiestra i chór kameralny mające w repertuarze muzykę od średniowiecznej po współczesną. Był dyrektorem naczelnym i artystycznym zespołu (z czasem usamodzielnionego organizacyjnie) do 2008 r. W 1976 r. powołał do życia Międzynarodowy Festiwal „Muzyka w Starym Krakowie” – w 2020 r. odbyła się jego 45. edycja. Kawaler Krzyża Orderu Odrodzenia Polski.



Stanisław Gałoński



Brązowy medal nr 13 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXXXVI/745/05 podjętą 27 kwietnia 2005 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Paweł Pytko. Wyróżnienie zbiegło się z jubileuszami 75-lecia urodzin uhonorowanego i 35-lecia utworzenia zespołu Capella Cracoviensis. Wręczenie medalu z dyplomem miało miejsce 5 czerwca 2005 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.

Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 5 czerwca 2005 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Stanisław Jan Gałoński w sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry wystąpienie z mównicy prezydenckiej Rady; niżej w foyer sali Obrad akt wpisu laureata do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti”.



BRONISŁAW CHROMY

artysta rzeźbiarz,
profesor sztuk plastycznych

BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 14
PRZYZNANY 27 KWIETNIA 2005 ROKU



*...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXXVI/746/05)



Bronisław Chromy, artysta rzeźbiarz, medalier, malarz, profesor sztuk pięknych. Urodzony 3 czerwca 1925 r. we wsi Leńcze koło Lanckorony. Pracował na roli, po wojnie zatrudnił się w artystycznej odlewni metalu w Krakowie. Eksperternistycznie ukończył krakowskie Liceum Sztuk Plastycznych, podjął studia w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie (uczeń Xawerego Dunikowskiego). W 1956 r. podjął pracę dydaktyczną w katowickiej filii ASP, w połowie lat 70. XX w. powrócił do Krakowa, gdzie wykładał w Pracowni Rzeźby Wydziału Grafiki ASP. W latach 1981–1984 pełnił funkcję prorektora Akademii, od 1983 r. był profesorem na Wydziale Rzeźby, od 1986 r. na Wydziale Grafiki ASP. Członek Polskiej Akademii Umiejętności. W Parku Decjusza urządził autorską Galerię Rzeźby; wpisał w przestrzeń publiczną Krakowa szereg dzieł, np. Smoka Wawelskiego przy Smoczej Jamie, fontannę Grajków na pl. Wolnica, Sowy na Plantach, pomnik psa Dżoka na bulwarze Czerwieńskim. Odznaczony Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski. Zmarł 4 października 2017 r. w Krakowie; pochowany tamże na cmentarzu Salwatorskim.



Bronisław Chromy



Brązowy medal nr 14 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXXVI/746/05 podjętą 27 kwietnia 2005 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Paweł Pytko. Wyróżnienie nastąpiło w jubileusz 80-lecia urodzin uhonorowanego. Wręczenie medalu z dyplomem nastąpiło 5 czerwca 2005 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.

Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 5 czerwca 2005 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie w sali Obrad RMK Bronisław Chroмы prezentujący medal oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry w foyer sali Obrad akt wpis u laureata do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti”; niżej reprodukcja wpisu.

Przyszedłem zabrać ten
początek i jego pisanie
w miastu moim i kochanym
gaciem. Dziękuję Krakowie za
to że mnie przyjęli i swojego
umienkowania.
Bronisław Chroмы
Kraków 5.06.2005

POLSKIE TOWARZYSTWO GIMNASTYCZNE „SOKÓŁ” W KRAKOWIE

BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 15
PRZYZNANY 23 MAJA 2007 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stuletnego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XIV/173/07)



Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Krakowie, organizacja sportowo-wychowawcza o patriotycznym przesłaniu, kontynuująca dawny ruch sokoli na ziemiach polskich, zapoczątkowany powołaniem we Lwowie w 1867 r. Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. W 1885 r. utworzono Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Krakowie, od 1889 r. w okazałej, rozbudowanej w 1894 r. siedzibie przy obecnej ul. Piłsudskiego. Organizacja wpisała się w historię początków polskiego sportu i zasłużyła w zbrojnej, legionowej walce o niepodległość. W 1947 r. Towarzystwo rozwiązano, próby wskrzeszenia po październiku 1956 r. i sierpniu 1980 r. nie powiodły się. Przełom ustrojowy w czerwcu 1989 r. przyniósł jego reaktywację – już w lipcu tegoż roku zarejestrowano Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Krakowie, kontynuujące tradycje przedwojennego „Sokoła”. W 1990 r. zakończono rewindykację z rąk Skarbu Państwa wspomnianej siedziby. Miasto Kraków uhonorowało Towarzystwo brązowym medalem „Cracoviae Merenti” w 2007 r. w jubileusz 140-lecia powstania na ziemiach polskich organizacji sokolej.





*Uchwałą Rady
Polecanego Królewskiego Miasta Krakowa
podjętą w dniu 23 maja 2007 roku*

*Polskie
Towarzystwo Gimnastyczne
„Sokół”*

*powstałe w 1907 roku we Lwowie,
działające w Krakowie od 1935 roku,
czynnie walczące o odzyskanie niepodległości,
kultywujące patriotyczne tradycje swoich założycieli,
przechodzące rewolucję fizyczną młodzieży,
organizujące krajowe i międzynarodowe zawody sportowe*

*w uznaniu szczególnych zasług dla
Polecanego Królewskiego Miasta Krakowa
otrzymało Brązowy Medal „Cracoviae Merenti”
oznaczony numerem świątecznym*

Paweł Klimowicz

Jacek Wyżychowski

*Przewodniczący Rady
Polecanego Królewskiego
Miasta Krakowa*

*Prezydent
Polecanego Królewskiego
Miasta Krakowa*

Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 30 października 2007 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie prezes Zarządu Towarzystwa Konrad Firlej z wiceprezesem Andrzejem Łopatą i skarbnikiem Stanisławem Doboszem w trakcie aktu wpisu do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti” oraz logo laureata. Na tej stronie u góry reprodukcja dyplomu medalu; niżej wręczenie medalu i dyplomu przez prezydenta miasta i przewodniczącego RMK.

Brązowy medal nr 15 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XIV/173/07 podjętą 23 maja 2007 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Paweł Klimowicz. Uhonorowanie to zbiegło się z jubileuszem 140-lecia powstania na ziemiach polskich organizacji sokolej. Wręczenie medalu wraz z dyplomem nastąpiło 30 października 2007 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.



HOSPICIUM ŚW. ŁAZARZA W KRAKOWIE

BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 16
PRZYZNANY 23 MAJA 2007 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XIV/174/07)



Hospicjum św. Łazarza w Krakowie – Towarzystwo Przyjaciół Chorych „Hospicjum im. św. Łazarza” w Krakowie, stowarzyszenie realizujące ideę samarytańskiego hospicjum, która pojawiła się z końcem lat 70. XX w., gdy wznoszono kościół Arka Pana w Bięczytach. Z inicjatywy abp. metropolity Karola Wojtyły powstał Synodalny Zespół Studyjny, który podjął starania o wybudowanie obok świątyni domu hospicyjnego. W 1981 r. członkowie Zespołu oraz pracownicy Instytutu Onkologii i Szpitala im. Stefana Żeromskiego w Krakowie zawiązali Towarzystwo Przyjaciół Chorych „Hospicjum im. św. Łazarza”, które przejęło inicjatywę. Kamień węgielny pod budowę poświęcił na Błoniach w 1983 r. papież Jan Paweł II, dom Hospicjum św. Łazarza został otwarty w 1996 r. W strukturze instytucji prowadzonej przez Towarzystwo znajdują się m.in. Oddział Stacjonarny, Poradnia Medycyny Paliatywnej, Hospicjum Domowe i Zespół Wsparcia Osieroconych. Miasto Kraków uhonorowało Towarzystwo i jego dzieło brązowym medalem „Cracoviae Merenti” w 2007 r. w 25-lecie powstania organizacji i 10-lecie otwarcia domu hospicyjnego.





Brązowy medal nr 16 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XIV/174/07 podjętą 23 maja 2007 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Paweł Klimowicz. Uehonorowanie to zbiegło się z jubileuszem 25-lecia powstania Towarzystwa i 10-lecia otwarcia domu hospicyjnego. Wręczenie medalu wraz z dyplomem nastąpiło 3 października 2007 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.

To mieli zaszczyt dla Towarzystwa Przyjaciół Chorych
Hospicjum im. św. Łazarza być odznaczonym brązowym
Medalem „Cracoviae Merenti”. Zaszczyt ale i radość, że
Członkiem „Merenti” i Stowarzyszenia Chorych
na długie, chwytliwe, i miłe, towarzyszy Towarzystwu
do końca jego ziemskiej drogi. Ten Medal jest
podkreśleniem dla Władcy Krakowa, dla Władcy
Ludu Dobrej Woli, dla Władcy Wsi i Władcy
Hospicjum „Cracoviae Merenti”.

W imieniu Zarządu, Prezesa
Prof. dr hab. n. med. Józef Słomka

Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 3 października 2007 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie prezes Zarządu Towarzystwa Przyjaciół Chorych „Hospicjum im. św. Łazarza” Jolanta Stokłosa dokonująca wpisu do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti” oraz logo uhonorowanego. Na tej stronie u góry wystąpienie prezesa Zarządu z mównicy prezydenckiej Rady; niżej reprodukcja wpisu.

ZDZISŁAW ŻYGULSKI JUN.

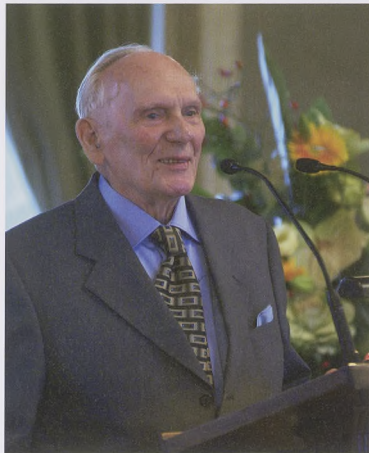
historyk i teoretyk sztuki,
profesor nauk humanistycznych

BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 17
PRZYZNANY 23 MAJA 2007 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XIV/176/07)



Zdzisław Żygulski jun., historyk i teoretyk sztuki, muzealnik, profesor nauk humanistycznych. Urodzony 18 sierpnia 1921 r. w Borystawiu w obwodzie lwowskim, obecnie na Ukrainie. W 1939 r. zdał maturę we Lwowie, repatriowany do Krakowa w 1945 r., ukończył w 1950 r. anglistykę i historię sztuki na Uniwersytecie Jagiellońskim, w 1960 r. uzyskał doktorat, a w 1978 r. profesurę. Trwale związał się z Muzeum Książąt Czartoryskich, w latach 1949–2010 (przez ponad 60 lat) był jego kustoszem. Wykładał w Akademii Sztuk Pięknych i na UJ. Specjalista w dziedzinie muzealnictwa, historii uzbrojenia, kostiumologii, sztuki orientalnej, szczególnie sztuki islamu na Bliskim Wschodzie. Członek Polskiej Akademii Umiejętności i Komitetu Nauk o Sztuce Polskiej Akademii Nauk. Zrzeszony w Stowarzyszeniu Historyków Sztuki, honorowy prezes Stowarzyszenia Miłośników Dawnej Broni i Barwy, w latach 1975–1981 prezes Międzynarodowego Stowarzyszenia Muzeów Broni i Historii Wojskowej. Odznaczony m.in. Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. Zmarł 14 maja 2015 r. w Krakowie; pochowany także na cmentarzu Salwatorskim.





Brązowy medal nr 17 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XIV/176/07 podjętą 23 maja 2007 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Paweł Klimowicz. Przyznanie medalu nastąpiło w jubileusz 85-lecia urodzin uhonorowanego. Wręczenie medalu z dyplomem miało miejsce 30 października 2007 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.

*Peter najgłębszego wzruszenia kreśli tych
kilkaset słów z dniowością dla Krakowa,
który w swojej dostojnej murach przyjął mnie,
wraz z żoną Ewą, w katedrze i muzeum
między o wielkim Muzeum Cracoviae,
którego w ciągu blisko 60 lat nie zdradziłem
i nigdy nie opuściłem. Chwała temu miastu!*

[Signature]
30 x 07

Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 30 października 2007 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Zdzisław Żygulski podczas wystąpienia w sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie wręczenie medalu przez prezydenta miasta; niżej reprodukcja wpisu laureata do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti”.

ZOFIA ŻELAZNY I ZDZISŁAW ŻELAZNY

(ZDZISŁAW ŻELAZNY POŚMIERTNIE)

założyciele Stowarzyszenia Filantropów im. Brora Hanssona

BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 18
PRZYZNANY 23 MAJA 2007 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XIV/175/07)



Zofia Gałuszkowa-Żelazna, urodzona 13 maja 1934 r. w Rudniku nad Sanem, Zdzisław Żelazny, urodzony 19 kwietnia 1932 r. we Lwowie, małżeństwo filantropów pracujące charytatywne na rzecz osób chorych i niepełnosprawnych. W warunkach kryzysu końca lat 70. XX w. podejmowali społeczne akcje pomocowe, w 1980 r. nawiązali ścisłą współpracę ze szwedzkim filantropem Brorem Hanssonem (patrz s. 402–403), tworząc długoletni system pozyskiwania ze Skandynawii i dystrybuowania w Krakowie darów, głównie sprzętu medycznego i rehabilitacyjnego dla szpitali, hospicjów, domów dziecka, domów pomocy społecznej i niepełnosprawnych, także leków i środków higieny, w stanie wojennym również żywności i odzieży. W 1997 r. założyli Stowarzyszenie Filantropów im. Brora Hanssona, nadal czynnie działające. W okresie 1980–2007 do Polski przejechało ponad 300 TIR-ów z darami, co oddaje skalę pomocy. Uehonorowani przez miasto tytułem „Filantropa Krakowa A.D. 1999–2000”, Zofia Żelazna została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi. Zdzisław Żelazny zmarł 23 października 2006 r. w Krakowie, Zofia 9 lipca 2019 r. tamże; spoczywają na krakowskim cmentarzu Rakowickim.





*Uchwała Rady
Połączonego Królewskiego Miasta Krakowa
podjęta w dniu 23 maja 2007 roku*

*Zofia Żelazny
Zdzisław Żelazny (pośmiertnie)*

*ratownicy
Powarzenia Filantropów im. Obrera Hanssona
organizatorzy wielu akcji niesienia pomocy
ludziom chorym i niepełnosprawnym,
twórcy idei nieodpłatnego konsultowania sprzętu rehabilitacyjnego,
wyposażenia szpitali, szkół, przedszkoli i domów dzieciąt,
laureaci konkursu „Filantrop Krakowa”*

*w uznaniu szczególnych zasług dla
Połączonego Królewskiego Miasta Krakowa,
otrzymali Brązowy Medal „Cracoviae Merenti”
ocenachony numerem osiemnastym*

Paweł Klimowicz

Jacek Rychlewski

*Encyklicujący Rady
Połączonego Królewskiego
Miasta Krakowa*

*Przewodni
Połączonego Królewskiego
Miasta Krakowa*

Brązowy medal nr 18 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XIV/175/07 podjętą 23 maja 2007 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Paweł Klimowicz. Odznaczeniem wspólnym dla małżonków Żelaznych, Zdzisław Żelazny, zmarły rok wcześniej, został uhonorowany pośmiertnie. Wręczenie medalu z dyplomem miało miejsce 3 października 2007 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w sali Obrad RMK w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.

Na poprzedniej stronie Zofia Gałuszka-Żelazny i Zdzisław Żelazny w sali Obrad RMK Pałacu Wielopolskich w roku 2001 podczas nadania tytułów „Filantropa Krakowa” oraz własnoręcznie podpisy uhonorowanych. Na tej stronie z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 3 października 2007 r. w Pałacu Wielopolskich: u góry wystąpienie laureatki z mównicy prezydenckiej RMK oraz reprodukcja dyplomu; niżej ujęcie z sali Obrad.

CHÓR MARIĄŃSKI W KRAKOWIE

BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 19
PRZYJANY 7 MAJA 2008 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XLIII/520/08)



Chór Mariński w Krakowie, mieszański, amatorski, kilkunastuosobowy zespół wokalny działający przy parafii pw. Najświętszej Maryi Panny z Lourdes w Krakowie, prowadzonej przez księżę misjonarzy. Powstał z początku lat 30. XX w., po wojnie reaktywowany w 1950 r. Specjalizuje się w muzyce sakralnej, mając jednocześnie w repertuarze utwory muzyki klasycznej od średniowiecznej, przez renesansową i barokową, po kompozycje współczesne; przy tej różnorodności zespół dba o trwałe zakorzenienie w tradycji kulturalnej Krakowa. Wielokrotnie nagradzany w kraju i za granicą na festiwalach pieśni chóralskich oraz w konkursach chórów amatorskich i kościelnych. Laureat szeregu edycji Krakowskiego Międzynarodowego Festiwalu Chóralskiego „Cracovia Cantans”. Wraz z wieloletnim (1968–2018) dyrygentem Janem Rybarskim Chór został wyróżniony medalem papieskim Jana Pawła II „Pro Ecclesia et Pontifice” za zasługi dla muzyki kościelnej i Kościoła. Miasto Kraków uhonorowało Chór Mariński brązowym medalem „Cracoviae Merenti” w 2008 r. w przededniu 60-lecia reaktywacji przedwojennego zespołu.



Andrzej Marianowski wraz z dyrygentem

*dr Janem Rybarskim
wyraża wdzięczność za serdeczne
jego pracy oraz wkład
w dorobek życia kulturalnego
i duchowego Stowarzyszenia
Krakowa.*

Miasta Krakowa



Brązowy medal nr 19 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XLIII/520/08 podjętą 7 maja 2008 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczyła Małgorzata Radwan-Ballada. Uehonorowanie to nastąpiło w przeddzień jubileuszu 60-lecia reaktywacji przedwojennego Chóru. Wręczenie medalu wraz z dyplomem miało miejsce 5 czerwca 2008 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.

Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 5 czerwca 2008 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie wystąpienie w Sali Obrad RMK dyrygenta i kierownika artystycznego Chóru Marianskiego Jana Rybarskiego oraz logo laureata.

Na tej stronie występ Chóru uświetniający uroczystość oraz reprodukcja wpisu do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti”.



EUGENIUSZ WANIEK

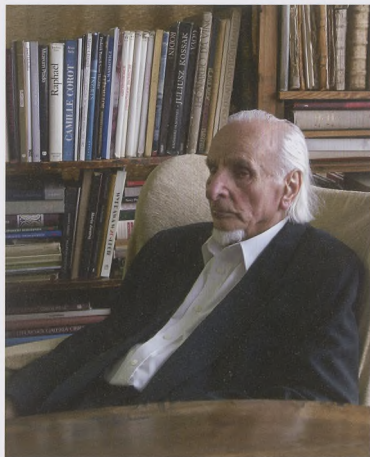
artysta malarz, grafik, scenograf,
profesor nauk plastycznych

BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 20
PRZYZNANY 7 MAJA 2008 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stolecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

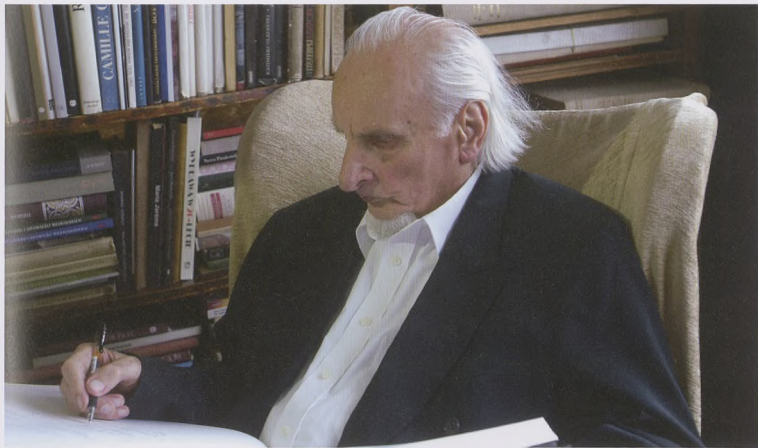
(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XLIII/521/08)



Eugeniusz Waniek, artysta malarz, rysownik, grafik, scenograf, profesor sztuk pięknych. Urodzony 28 października 1906 r. w Ustrzykach Dolnych w powiecie bieszczadzkim. Ukończył gimnazjum we Lwowie, od 1926 r. studiował w krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych – uczeń m.in. Teodora Axentowicza. Po studiach wykonywał z Józefem Mehofferem polichromie kościelne. Podczas okupacji niemieckiej był żołnierzem Armii Krajowej działającym na swoim rodzinnym terenie – Podkarpaciu. Po wojnie wrócił do Krakowa, gdzie od 1946 r. był pedagogiem w Liceum Sztuk Plastycznych, a w latach 1950–1977 wykładowcą w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie na Wydziale Malarstwa i Grafiki, na którym uzyskał tytuł profesora. Od 1977 r. formalnie na emeryturze, faktycznie aktywny twórczo. Jego ostatnia indywidualna wystawa miała miejsce w 2002 r. w krakowskiej Galerii pod Rejentem (eksponowano wówczas 50 obrazów). Kawaler Krzyża Orderu Odrodzenia Polski, odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi i złotym medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”. Zmarł 19 kwietnia 2009 r. w Krakowie w wieku 103 lat; pochowany tamże w Alei Zasłużonych na cmentarzu Rakowickim.

Eugeniusz Waniek





Brązowy medal nr 20 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XLIII/521/08 podjętą 7 maja 2008 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczyła Małgorzata Radwan-Ballada. Wręczenie medalu z dyplomem nastąpiło 5 czerwca 2008 r. w krakowskim mieszkaniu uhonorowanego nestora polskich malarzy, gdzie udała się delegacja miasta z prezydentem miasta i przewodniczącą RMK, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.

Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 5 czerwca 2008 r. w krakowskim mieszkaniu laureata. Na poprzedniej stronie Eugeniusz Wanicki w domowym gabinecie oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry akt wpisu laureata do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti”; niżej przewodnicząca RMK przekazuje dyplom.



ANDRZEJ KOSINIAK-KAMYSZ

lekarz, polityk,
były minister zdrowia i opieki społecznej



BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 21
PRZYZNANY 21 MARCA 2012 ROKU



*...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XL/521/12)



Andrzej Kosiniak-Kamysz, lekarz, polityk, mister zdrowia i opieki społecznej. Urodzony 3 lutego 1947 r. w Siedliszowicach w powiecie tarnowskim. Ukończył liceum w Olkuszu, w 1971 r. uzyskał dyplom lekarza w Akademii Medycznej w Krakowie, następnie specjalizację I i II stopnia w zakresie chorób wewnętrznych, a w 1986 r. stopień doktora nauk medycznych. W latach 1971–1981 pracował jako lekarz w Szpitalu im. Edmunda Biernackiego w Krakowie, od 1979 r. był zastępcą ordynatora. Współorganizował krakowski Szpital Specjalistyczny im. Józefa Dietla, otwarty w 1981 r. W 1985 r. został tam naczelnym lekarzem, w 1991 r. w drodze konkursu dyrektorem – kieruje tą placówką nadal (przełom lat 2020/2021). Od 1968 r. członek Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego, następnie od 1990 r. Polskiego Stronnictwa Ludowego. W latach 1980–1988 radny Rady Narodowej Miasta Krakowa, w 1989 r. wiceminister zdrowia i główny inspektor sanitarny, w latach 1989–1990 minister zdrowia i opieki społecznej w rządzie Tadeusza Mazowieckiego, w latach 2002–2003 ponownie wiceminister w tym resorcie. Odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.



Andrzej Kosiniak-Kamysz



Brązowy medal nr 21 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XL/521/12 podjętą 21 marca 2012 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Przyznanie odznaczenia nastąpiło w jubileusz 30-lecia pracy uhonorowanego w Szpitalu Specjalistycznym im. Józefa Dietla w Krakowie. Wręczenie medalu z dyplomem miało miejsce 20 czerwca 2012 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.

Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 20 czerwca 2012 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Andrzej Kosiniak-Kamysz podczas uroczystości oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry laureat wraz z prezydentem miasta i przewodniczącym RMK prezentują medal i dyplom; niżej ujęcie z Sali Obrad RMK.



STEFAN DOUSA

artysta rzeźbiarz, medalier,
profesor sztuk plastycznych

BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 22
PRZYJANY 10 LIPCA 2013 ROKU



*...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXXIX/1177/13)



Stefan Douśa

Stefan Douśa, artysta rzeźbiarz, medalier, profesor sztuk plastycznych. Urodzony 11 listopada 1945 r. w Będzinie w Zagłębiu Dąbrowskim. Od 1946 r. zamieszkały we Wrocławiu, tam ukończył Liceum Sztuk Plastycznych. W latach 1964–1970 studiował na Wydziale Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, od 1971 r. zatrudniony na Wydziale Architektury Politechniki Krakowskiej w Pracowni Rzeźby. W 1997 r. uzyskał tytuł naukowy profesora sztuk plastycznych. Jego twórczość to rzeźba monumentalna, medalierstwo, malarstwo witrażowe i grafika w technikach własnych. Do jego dzieł należą m.in. Pomnik Ofiar Stalinizmu w Tarnowie, Pomnik Katyński w Kętach, Pomnik Ofiar Komunizmu na krakowskim cmentarzu Rakowickim, popiersia Jana Pawła II, ks. Jerzego Popiełuszki i marszałka Józefa Piłsudskiego w Parku Jordana w Krakowie, na krakowskich Błoniach Głaz Papieski, na dziedzińcu Politechniki Krakowskiej pomnik Tadeusza Kościuszki, w Łobzowie pomnik Józefa Piłsudskiego; zaprojektował także fontannę na pl. Szczepańskim. Odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Złotym Krzyżem Zasługi.





Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 16 października 2013 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Stefan Dousa w Sali Obrad RMK oraz własnoročný podpis uhonorowanego. Na tej stronie w górę akt wpisu laureata do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti” w asyście przewodniczącego RMK; niżej laureat podczas wystąpienia w Sali Obrad RMK.

Brązowy medal nr 22 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXXIX/1177/13 podjętą 10 lipca 2013 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Przyznanie odznaczenia nastąpiło w jubileusz 35-lecia przewodniczenia przez uhonorowanego Radzie Programowej Galerii Politechniki Krakowskiej. Wręczenie medalu z dyplomem miało miejsce 16 października 2013 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w *Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”*.

JADWIGA ROMAŃSKA-GABRYŚ

artystka śpiewaczka operowa,
profesor sztuk muzycznych

BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 23
PRZYNYANY 10 LIPCA 2013 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXXIX/1179/13)



Y. Romanicz

Jadwiga Romańska-Gabryś, śpiewaczka operowa, prima-donna Opery Krakowskiej, profesor sztuk muzycznych. Urodzona 23 lipca 1928 r. w Sosnowcu, ukończyła Państwową Wyższą Szkołę Muzyczną w Katowicach. Pierwszy publiczny koncert dała w 1950 r. w Filharmonii Śląskiej, na scenie operowej debiutowała rolą Gildy w *Rigoletcie* Verdiego w 1954 r. podczas premiery na otwarcie Opery Krakowskiej. Z Operą tą związała się na trwałe – była jej prima-donną, wybitnym sopranem koloraturowym. W dorobku artystycznym ma 26 partii operowych (m.in. w: *Lakmé*, *Lucji z Lammermooru*, *Orfeuszu*, *Weselu Figara*, *Opowieściach Hoffmanna*, *Cyganerii*, *Madame Butterfly*, *Królu Rogerze*, *Traviacie*), 45 pozycji z repertuaru oratoryjno-kantatowego (Bach, Haydn, Mozart, Szymanowski, Vivaldi) i ok. 300 pieśni. W latach 1973–1977 była pedagogiem w PWSM w Krakowie, w latach 1978–1981 na stanowisku docenta kierowała Katedrą Wokalistyki PWSM (od 1979 r. Akademii Muzycznej) w Katowicach. W 2002 r. uzyskała tytuł profesora sztuk muzycznych. Odznaczona Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, złotym medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”.





Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 16 października 2013 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Jadwiga Romańska-Gabrys w Sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanej. Na tej stronie laureatka podczas wystąpienia, prezentacja medalu oraz reprodukcja dyplomu.



*Uchwała Rady
Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa
podjęta 10 lipca 2013 roku*

profesor Jadwiga Romańska-Gabrys

*artystka polska, specjalista operowa,
żona „Gilda Strusia”, „miejscowa „Butterfly”,
„największego polskiego soprana”,
artystka nieustraszenie zacięta z Krakowa,
żona publicystki w sile krajach Europy*

*w uznaniu wszechstronnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa
strzegła Brązowy Medal Cracoviae Merenti
wzroczny wzorem dwadzieścia trzecim*

*Bogusław Kośmider
Przewodniczący Rady
Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa*

*Jacek Majchrowski
Przewodniczący
Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa*

Brązowy medal nr 23 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXXIX/1179/13 podjętą 10 lipca 2013 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Przyznanie odznaczenia nastąpiło w jubileusz 85-lecia urodzin uhonorowanej. Wręczenie medalu z dyplomem miało miejsce 16 października 2013 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.

STANISŁAWA CENTKOWSKA

założycielka i prezes fundacji „Dom z Marzeń”

BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 24
PRZYJANY 10 LIPCA 2013 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXXIX/1178/13)



Stanisława Centkowska, w krakowskiej służbie szpitalnej, kierująca domami opieki społecznej, twórczyni Fundacji „Dom z Marzeń”. Urodzona 14 stycznia 1939 r. w Brzączowicach k. Dobczyc, z zawodu pielęgniarka. Od 1956 r. pracowała w Szpitalu Miejskim im. Stefana Żeromskiego w Krakowie, od 1982 r. w miejskiej opiece społecznej, prowadziła Dom Pomocy Społecznej przy ul. Ułanów w Krakowie. Chcąc zrealizować wizję wysokostandardowej pomocy potrzebującym, w 1991 r. powołała do życia Fundację dla Domu Pomocy Społecznej Dzieci Głęboko Upośledzonych w Krakowie, od 2011 r. pod nazwą Fundacja dla Dzieci, Młodzieży i Dorosłych Niepełnosprawnych Intelaktualnie „Dom z Marzeń” – przewodniczy Zarządowi Fundacji od jej utworzenia. Dzieło organizacji to nowy dom przy ul. Ułanów otwarty w 2006 r.; zlokalizowano w nim Dom Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekłe Somatycznie Chorych i Zespół Szkół Specjalnych im. Ludwika Jerzego Kerna. Odznaczona Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, uhonorowana przez prezydenta Krakowa odznaką Honoris Gratia; otrzymała tytuł „Ambasador Dobrej Woli UNICEF”, jest też damą Orderu Uśmiechu.



Stanisława Centkowska

Brązowy medal nr 24 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXXIX/1178/13 podjętą 10 lipca 2013 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Przyznanie odznaczenia nastąpiło w przededniu jubileuszu 75-lecia urodzin uhonorowanej. Wręczenie medalu z dyplomem miało miejsce 16 października 2013 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w *Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”*.

Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 16 października 2013 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie wystąpienie Stanisławy Centkowskiej w Sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanej. Na tej stronie w górę akt wpisu laureatki do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti”; niżej prezentacja dyplomu w asyście prezydenta miasta i przewodniczącego RMK oraz podopiecznych Fundacji.



WINCENTY KUĆMA

artysta rzeźbiarz, rysownik,
profesor sztuk plastycznych



BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 25
PRZYZNANY 9 LIPCA 2014 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr CXII/1696/14)



Wincenty Kućma, rzeźbiarz, medalier, rysownik, projektant wnętrz, profesor sztuk plastycznych. Urodzony 25 maja 1935 r. w Starej Zbelutce w powiecie kieleckim. W 1962 r. ukończył Wydział Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, na tej uczelni w 1967 r. rozpoczął pracę naukowo-dydaktyczną – do przejścia na emeryturę w 2000 r. prowadził Pracownię Przestrzeni w Katedrze Sztuk Wizualnych Wydziału Form Przemysłowych. Profesurę uzyskał w 1995 r. Zajmuje się rzeźbą monumentalną, małymi formami rzeźbiarskimi, medalierstwem, rysunkiem, projektowaniem wnętrz sakralnych i urbanistyką. Z ważniejszych realizacji monumentalnych: Idea Kopernika w indyjskim New Delhi, Pomnik Obrońców Poczty Polskiej w Gdańsku, Pomnik Poległym w Obronie Ojczyzny w Częstochowie, Pomnik Powstania Warszawskiego w Warszawie, Wiosłarz w angielskim Doncaster, pomnik Jana Pawła II w Sochaczewie, pomnik Armii Krajowej w Kielcach. Odznaczony m.in. Orderem Orła Białego, Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, watykańskim Krzyżem Komandorskim Orderu św. Grzegorza Wielkiego.





*To MIASTO BARDZIEŻ DŁUGIE I DOBRE
formy
Młody*

Brązowy medal nr 25 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr CXII/1696/14 podjętą 9 lipca 2014 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Przyznanie odznaczenia nastąpiło w przededniu jubileuszu 80-lecia urodzin uhonorowanego. Wręczenie medalu z dyplomem miało miejsce 15 października 2014 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.

Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 15 października 2014 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Wincenty Kućma podczas uroczystości oraz uhonorowany podpis uhonorowanego. Na tej stronie laureant w trakcie wystąpienia w Sali Obrad RMK; mijając akt wpisów do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti” oraz reprodukcja wpisu.



MAŁOPOLSKA OKRĘGOWA IZBA PIELĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 26
PRZYZNANY 9 LIPCA 2014 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr CXII/1697/14)



Małopolska Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych, organizacja samorządu zawodowego tworząca wraz z 44 izbami innych regionalnych okręgów oraz Naczelną Izbą Pielęgniarek i Położnych samorząd zawodu pielęgniarskiego i położniczego. Powstanie tego samorządu było realizacją jednego z ustaleń tzw. okrągłego stołu; po czerwcowych wyborach 1989 r. zawiązano Ogólnopolski Komitet Organizacyjny Pielęgniarek i Położnych, w 1991 r. odbył się Małopolski Zjazd Pielęgniarek i Położnych powołujący samorządową Małopolską Okręgową Izbę. Reprezentuje ona osoby trudniące się pielęgniarstwem i położnictwem oraz sprawuje pieczę nad należytym wykonywaniem tych zawodów o szczególnym znaczeniu społecznym, w tym stwierdza prawa ich wykonywania i uznaje kwalifikacje zawodowe. Aktualnie skupia ok. 22,3 tys. członków z obszaru województwa małopolskiego bez jego wschodnich powiatów. Miasto Kraków uhonorowało Okręgową Izbę brązowym medalem „Cracoviae Merenti” w 2014 r. w jubileusz 25-lecia przystąpienia do organizacji izb samorządu pielęgniarek i położnych.





Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 15 października 2014 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie wystąpienie stojącego na czele Izby przewodniczącego Stanisława Łukasika oraz logo laureatki. Na tej stronie u góry akt wpisu przewodniczącego Izby do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti” w asyście prezydenta miasta i przewodniczącego RMK; niżej ujęcia z Sali Obrad RMK oraz reprodukcja wspomnianego wpisu.

Brązowy medal nr 26 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr CXII/1697/14 podjętą 9 lipca 2014 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Uehonorowanie to nastąpiło w jubileusz 25-lecia przystąpienia do organizacji izb samorządu pielęgniarek i położnych. Wręczenie medalu wraz z dyplomem miało miejsce 15 października 2014 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.



Medal dla Wielopolskiej Okręgowej Izby
Pielęgniarek i Położnych to ogromny zaszczytek
– między jego symbolizację i dodaje nam
sił do snucia dla drugiego człowieka
Stanisław Łukasik

OPERA KRAKOWSKA

BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 27
PRYZNANY I KWIEŃNIA 2015 ROKU



*...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr X/168/154)



Opera Krakowska, teatr operowy, operetkowy i baletowy w Krakowie, instytucja kultury województwa małopolskiego. Kontynuatorka tradycji swoich poprzedników: w 1914 r. powstało Krakowskie Towarzystwo Operowe wystawiające opery i operetki na deskach Teatru im. Juliusza Słowackiego, zaś od 1921 r. działał Teatr Miejski – Opera i Operetka z własną sceną przy ul. Rajskiej, zamknięty w 1923 r. Zespół operowy reaktywowano w 1931 r.; zarówno wówczas, jak i w pierwszych powojennych latach ponownie korzystał z gościnności Teatru Słowackiego. W 1954 r. powołano do życia dwa zespoły: operowy przy Teatrze Słowackiego i operetkowy w dawnej ujeżdżalni koni przy ul. Lubicz. Połączono je w 1958 r. w Miejski Teatr Muzyczny – Opera i Operetka, przekształcany kolejno w Krakowski Teatr Muzyczny, następnie Operę i Operetkę w Krakowie, w końcu od 2002 r. Operę Krakowską. Po latach „tułaczki” w 2008 r. otwarto siedzibę Opery Krakowskiej – nowoczesny, przestronny budynek przy ul. Lubicz. W 2015 r. Miasto Kraków uhonorowało Operę brązowym medalem „Cracoviae Merenti” w związku z 60-leciem powstania krakowskiej sceny operowej.



INSTITUCJA KULTURY
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO





Brązowy medal nr 27 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr X/168/15 podjętą 1 kwietnia 2015 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Uehonorowanie to nastąpiło w jubileusz 60-lecia inauguracji krakowskiej sceny operowej. Wręczenie medalu wraz z dyplomem miało miejsce 17 czerwca 2015 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w *Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”*.

Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 17 czerwca 2015 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie dyrektor naczelny Opery Krakowskiej Bogusław Nowak podczas wpisów do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti” oraz logo laureatki. Na tej stronie u góry medal i dyplom w azyście przewodniczącego RMK i dyrektora naczelnego Opery prezentują Barbara Bajer i Andrzej Biegun; obok Katarzyna Oleś-Błacha (w głębi Marek Lewandowski), niżej zaś Tomasz Kuk w trakcie występów uświetniających uroczystość.



SOBIESŁAW ZASADA

były kierowca rajdowy,
przemysławiec, ekonomista

BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 28
PRZYZNANY 1 KWIEŹNIA 2015 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stolecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr X/169/15)



Sobiesław Zasada, ekonomista, sportowiec automobilowy, biznesmen, przedsiębiorca. Urodzony 27 stycznia 1930 r. w Dąbrowie Górniczej. Studiował ekonomię w krakowskiej Akademii Handlowej. Początkowo uprawiał lekkoatletykę, jednak po zwycięstwie w 1952 r. w samochodowym rajdzie „O Błękitną Wstęgę Ojcową” (był to jego debiut w tej dyscyplinie) i uczestnictwie w rajdach na Dolnym Śląsku pozostał przy tym sporcie. Jest 3-krotnym złotym (1966, 1967, 1971) i 3-krotnym srebrnym medalistą rajdowych mistrzostw Europy, 11-krotnym mistrzem Polski, zwyciężył w 148 rajdach samochodowych. Był kierowcą fabrycznym marek Steyr Puch, Porsche, BMW i Mercedes-Benz. W 1977 r. założył w Krakowie działającą nadal firmę polonijną Alpha, zaczął odnosić sukcesy gospodarczo-biznesowe, zwieńczeniem których było utworzenie grupy kapitałowej Grupa Zasada S.A., działającej w branżach motoryzacji, nieruchomości, produkcji i lifestyle'owej. Jest autorem popularnych książkowych poradników dotyczących bezpiecznej jazdy autem. Odznaczony Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski oraz 5-krotnie złotym medalem „Za Wybitne Osiągnięcia Sportowe”.

Sob. Zasada





Brązowy medal nr 28 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr X/169/15 podjętą 1 kwietnia 2015 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Wyróżnienie to zbiegło się z jubileuszem 85-lecia urodzin uhonorowanego. Wręczenie medalu z dyplomem nastąpiło 17 czerwca 2015 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.



*Żyta i bogatę piskną krakową
pozwalać nam żyć i tworzyć.
Ku pamięci Tymu który dąży
do obnawy celów bezpiernie i
potrafią dawać to, co jest im dane.*

Feb. Dąs cher

Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 17 czerwca 2015 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Sobiesław Zasada w Sali Obrad RMK oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry laureat w trakcie wystąpienia z mównicy przydialnej Rady oraz wraz z małżonką Ewą prezentacja medalu i towarzyszącego mu dyplomu; niżej reprodukcja wpisu laureata do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti”.

OKRĘGOWA IZBA APTEKARSKA W KRAKOWIE

BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 29
PRZYZNANY 8 CZERWCA 2016 ROKU



*...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XLVII/799/16)



Okręgowa Izba Aptekarska w Krakowie, organizacja samorządu zawodowego tworząca wraz z 19 izbami innych okręgów i Naczelną Izbą Aptekarską samorząd zawodu aptekarskiego. Historia organizacji krakowskich aptekarzy sięga zaborów, samorząd został zlikwidowany po nacjonalizacji aptek w 1951 r., reaktywacja nastąpiła na mocy ustawy o izbach aptekarskich z 1991 r. – wtedy też odbył się zjazd Komitetu Założycielskiego Tymczasowej Okręgowej Izby Aptekarskiej w Krakowie. Aktualnie Izba działa na obszarze województwa małopolskiego bez powiatów suskiego i oświęcimskiego, skupiając ponad 3400 osób. Do jej zadań należą m.in. wydawanie prawa wykonywania zawodu przez aptekarzy, reprezentowanie ich interesów zawodowych i społecznych, sprawowanie pieczy nad należytym wykonywaniem tego zawodu, strzeżenie zasad etyki i deontologii zawodowej. Krakowska Okręgowa Izba jest twórcą i właścicielem internetowego portalu edukacyjnego dla farmaceutów umożliwiającego samokształcenie w systemie e-learningowym. Miasto Kraków uhonorowało Okręgową Izbę brązowym medalem „Cracoviae Merenti” w 2016 r. w 25-lecie reaktywowania samorządu aptekarskiego.





Miasto Kraków
Młodzieżowe Miasto Kraków
podjęła 8 czerwca 2016 roku

Obręgowi Izby Aptekarskiej
w Krakowie

brązowy medal
za wybitne osiągnięcia
w dziedzinie farmacji,
długą i owocną pracę
o podniesienie kwalifikacji zawodowych
i promowanie zdrowia publicznego
w jubileuszowe roku 25-lecia powstania

w uznaniu szczególnych zasług
dla Młodzieżowego Miasta Kraków
otrzymała Obręgowi Izby Aptekarskiej
w Krakowie

Bogusław Kośmider

Bogusław Kośmider
Prezydent
Młodzieżowego Miasta Kraków

Jacek Majchrowski
Prezydent
Młodzieżowego Miasta Kraków

Brązowy medal nr 29 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XLII/799/16 podjętą 8 czerwca 2016 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Uchonorowanie to nastąpiło w jubileusz 25-lecia reaktywowania samorządu aptekarskiego. Wręczenie medalu wraz z dyplomem miało miejsce 2 listopada 2016 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.



Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 2 listopada 2016 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie wystąpienie w Sali Obrad RMK prezes Izby Barbary Jękot oraz logo laureatki. Na tej stronie reprodukcja dyplomu oraz aktu wpisów do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti” w asyście prezydenta miasta i przewodniczącego RMK.

TOWARZYSTWO LEKARSKIE KRAKOWSKIE

BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 30
PRZYZNANY 12 KWIEŹNIA 2017 ROKU



*...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXIX/1680/17)



Towarzystwo Lekarskie Krakowskie, stowarzyszenie lekarzy o charakterze naukowym powstałe w 1866 r. w wyniku usamodzielnienia się sekcji lekarskiej działającego od 1816 r. Towarzystwa Naukowego Krakowskiego. W 1905 r. Towarzystwo otwarło przy ul. Radziwiłłowskiej swój Dom Towarzystwa Lekarskiego, wyposażony w sprzęty projektu Stanisława Wyspiańskiego – utracony po 1945 r., odzyskany w 1991 r. Od 1951 r. Towarzystwo działa jako oddział regionalny Polskiego Towarzystwa Lekarskiego, stowarzyszenia o statusie organizacji pożytku publicznego, zachowując autonomię (odrębna osobowość prawna, własny zarząd i władze rewizyjno-sądownicze). Posiada koła terenowe prowadzące swoją działalność w Chrzanowie, Gorlicach, Miechowie, Myślenicach, Nowym Sączu, Proszowicach, Suchej Beskidzkiej i Wadowicach. Głównym jego celem jest uprawianie nauk medycznych ujętych interdyscyplinarnie; jest wydawcą czasopisma „Przegląd Lekarski”. Miasto Kraków uhonorowało Towarzystwo brązowym medalem „Cracoviae Merenti” w 2017 r. w jubileusz 150-lecia utworzenia.



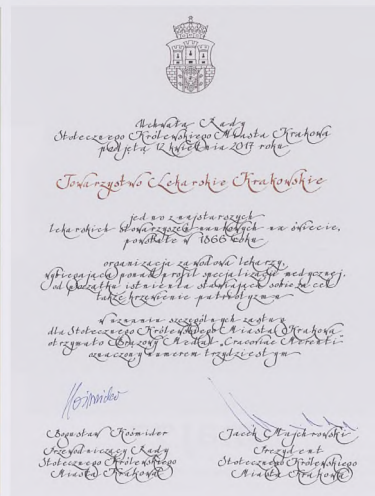
TOWARZYSTWO
LEKARSKIE
KRAKOWSKIE



Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 21 czerwca 2017 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie wystąpienie prezesa Towarzystwa Ignaci Gościńskiego oraz logo laureata. Na tej stronie uroczysta sesja RMK w Sali Obrad, akt wpisu prezesa do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti” oraz reprodukcja dyplomu.



Brązowy medal nr 30 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXIX/1680/17 podjętą 12 kwietnia 2017 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Uchonorowanie to nastąpiło w jubileusz 150-lecia utworzenia Towarzystwa. Wręczenie medalu wraz z dyplomem miało miejsce 21 czerwca 2017 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.



STUDENCKI KOMITET SOLIDARNOŚCI W KRAKOWIE

BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 31
PRZYZNANY 12 KWIEŹNIA 2017 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stolecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXIX/1681/17)



^x
maj 77

STOWARZYSZENIE

Studencki Komitet Solidarności w Krakowie, studencka organizacja opozycyjna z końca lat 70. XX w. działająca nielegalnie, ale jawnie. Komitet zawiązało w maju 1977 r. dziewięcioro studentów, głównie polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, współpracujących z Komitetem Obrony Robotników, w odpowiedzi na tragiczną śmierć Stanisława Pyjasa należącego do kręgu opozycyjnych studentów. Żądaniu wyjaśnienia jego zabójstwa towarzyszyły postulaty związane z obroną wolności i praw obywatelskich; uruchomiono kolportaż wydawnictw tzw. drugiego obiegu, wydawano też własne pozycje. Krakowska organizacja liczyła ok. 2 tys. studentów, komitety pod tą samą nazwą powstały także w 5 innych ośrodkach akademickich. Kres działalności nastąpił w 1980 r., gdy rozpoczęto intensywną budowę struktur Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” i Niezależnego Zrzeszenia Studentów. Spadkobiercą tradycji i idei krakowskiego SKS i pozostałych komitetów stało się zawiązane w 2002 r. w Krakowie Stowarzyszenie „Maj 77”. Miasto Kraków uhonorowało Komitet brązowym medalem „Cracoviae Merenti” w 2017 r. w 40-lecie jego powstania.





Brązowy medal nr 31 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXIX/1681/17 podjętą 12 kwietnia 2017 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Uhonorowanie związane zostało z jubileuszem 40-lecia powstania Studenckiego Komitetu Solidarności. Wręczenie medalu wraz z dyplomem nastąpiło 10 maja 2017 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.



Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 10 maja 2017 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie w Sali Obrad RMK wystąpienie w imieniu Komitetu Liliany Sonik oraz logo laureata. Na tej stronie u góry zdjęcie zbiorowe uczestników uroczystości; niżej z grona współtwórców Studenckiego Komitetu Solidarności małżeństwo Bogusław Sonik i Liliana Sonik z d. Batko.

OKRĘGOWA IZBA RADCÓW PRAWNYCH W KRAKOWIE

BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 32
PRZYJANY 9 MAJA 2018 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr CI/2609/18)



Okręgowa Izba Radców Prawnych w Krakowie, organizacja samorządu zawodowego tworząca wraz z 18 izbami innych okręgów i Krajową Izbą Radców Prawnych samorząd radców prawnych i aplikantów radcowskich. Samorząd ten powołany został ustawą o radcach prawnych z 1982 r. – do tej pory radcowie i aplikanci związani byli ze strukturą Państwowego Arbitrażu Gospodarczego bez możliwości samostanowienia. Samorząd prowadzi listy radców prawnych i aplikantów radcowskich, reprezentuje ich oraz ochrania interesy zawodowe, a także prowadzi nadzór nad należytym wykonywaniem tego zawodu, stwarza ramy doskonalenia zawodowego i prowadzenia nieodpłatnej pomocy prawnej – za to ostatnie krakowska organizacja nagrodzona została tytułem „Izba Pro Publico Bono”. Okręgowa Izba działa na obszarze województwa małopolskiego bez powiatów północnych i zachodnich, ale z włączeniem powiatu dębickiego (województwo podkarpackie); obecnie skupia prawie 4900 członków. Miasto Kraków uhonorowało Okręgową Izbę brązowym medalem „Cracoviae Merenti” w 2018 r. w jubileusz 35-lecia działalności.

OKRĘGOWA IZBA
RADCÓW PRAWNYCH
W KRAKOWIE





*Uchwała Rady
Stolecznego Królewskiego Miasta Krakowa
podjęta 4 maja 2018 roku*

Okręgowa Izba Radców Prawnych

*stojąc na straży wysokich standardów zawodowych,
iniciator wielu akcji pro-bono mieszkańców Krakowa
z okazji jubileuszu 35-lecia powstania*

*z uznaniem szczególnych zasług
dla Stolecznego Królewskiego Miasta Krakowa
przyznaje Brązowy Medal „Cracoviae Merenti”
oznaczony numerem trzydziestym drugim*

*Bogusław Kośmider
Wiceprezydent
Stolecznego Królewskiego
Miasta Krakowa*

*Jacek Majchrowski
Prezydent
Stolecznego Królewskiego
Miasta Krakowa*

Brązowy medal nr 32 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr CI/2609/18 podjętą 9 maja 2018 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Uchonorowanie to zbiegło się z jubileuszem 35-lecia działalności Okręgowej Izby Radców Prawnych. Wręczenie medalu wraz z dyplomem nastąpiło 3 października 2018 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.



Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 3 października 2018 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie wystąpienie dziekana Rady Okręgowej Izby Marcina Sali-Szczyńskiego oraz logo laureata. Na tej stronie prezentacja dyplomu przez dziekana Izby z udziałem prezydenta miasta i przewodniczącego RMK, uczestnicy uroczystości oraz reprodukcja dyplomu.

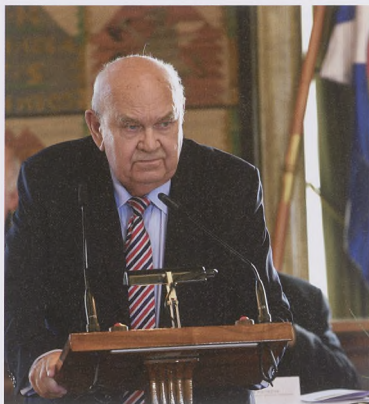
RUCH KOMITETÓW OBYWATELSKICH W KRAKOWIE

BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 33
PRZYZNANY 23 MAJA 2018 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr CII/2640/18)



Ruch Komitetów Obywatelskich w Krakowie, krakowska część sieci tworzonych w 1989 r. społeczno-politycznych organizacji pod nazwą „komitety obywatelskie” o rodowodzie solidarnościowym – struktur organizujących demokratyczną opozycję i społeczeństwo w okresie przełomu ustrojowego, szczególnie do wyborów parlamentarnych 1989 r. i samorządowych 1990 r. Zaczynem było powstanie w 1988 r. Komitetu Obywatelskiego przy Przewodniczącym Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” Lechu Wałęsie, przekształconego w Komitet Obywatelski „Solidarność”. Po obradach tzw. okrągłego stołu w całej Polsce masowo powstawały terenowe komitety obywatelskie przygotowujące udział opozycji demokratycznej w nadchodzących wyborach. Kraków był wówczas jednocześnie województwem miejskim, stąd powołano tu Małopolski Komitet Obywatelski „Solidarność” (on poprowadził do wyborów parlamentarnych), natomiast dla samego miasta powstał Krakowski Komitet Obywatelski „Solidarność” z podporządkowanymi mu komitetami osiedlowymi (ich domeną były wybory samorządowe). Wybory zostały wygrane przez demokratyczną opozycję, komitety przeszły do historii. W przeddzień 30-lecia ukształtowania się tych obywatelskich struktur w Małopolsce i w Krakowie miasto Kraków uhonorowało je w 2018 r. brązowym medalem „Cracoviae Merenti”.





Brązowy medal nr 33 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr CII/2640/18 podjętą 23 maja 2018 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Uhonorowanie to nastąpiło w przeddzień jubileuszu 30-lecia kształtowania się Ruchu. Wręczenie medalu wraz z dyplomem nastąpiło 3 października 2018 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.

Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 3 października 2018 r. w Pałacu Wielopolskich – na poprzedniej stronie wystąpienie w imieniu Ruchu Komitetów Obywatelskich Zygmunta Kolenydy oraz logo laureata. Na tej stronie u góry wpis do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti” dokonywany przez Bolesława Kosiora; niżej prezentacja medalu i dyplomu w asyście prezydenta miasta i przewodniczącego RMK – medal w rękach Zygmunta Kolenydy, dyplom przedstawiają Janusz Orkisz i Bolesław Kosior.



WOJCIECH PLEWIŃSKI

artysta fotografik,
portrecista i dokumentalista teatralny



BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 34
PRZYZNANY 23 MAJA 2018 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr CII/2641/18)



Wojciech Pleviński, fotografik i fotograf. Urodzony 31 sierpnia 1928 r. w Warszawie, w okresie okupacji niemieckiej mieszkał w Skórcicach w województwie świętokrzyskim, w tamtejszym majątku ziemskim. Studiował na Wydziale Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, w 1955 r. ukończył architekturę na Politechnice Krakowskiej i podjął pracę konserwatora zabytków. Już podczas studiów zajął się fotografią, pierwszy konkurs wygrał w 1953 r. W 1955 r. został przyjęty do Związku Polskich Artystów Fotografików, w 1957 r. zaczął fotografować dla tygodnika „Przekrój” – współpraca ta trwała przez prawie 40 lat i zaowocowała ponad 500 okładkami, które stały się wizytówką jego twórczości. Równocześnie uprawiał fotografię reportażową, jest autorem powstających latami cykli oraz fotograficznej dokumentacji teatralnej – udokumentował ponad 800 spektakli czołowych krajowych scen i reżyserów. Ma w dorobku również portrety i akty. Przez lata związany był z Piwnicą pod Baranami. Jest laureatem prestiżowych nagród fotograficznych. Odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”.

Wojciech Pleviński



Brązowy medal nr 34 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr CII/2641/18 podjętą 23 maja 2018 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Wyróżnienie to miało miejsce w jubileusz 70-lecia urodzin uhonorowanego. Wręczenie medalu z dyplomem nastąpiło 19 września 2018 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.



Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 19 września 2018 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Wojciech Plewiński w Sali Obrad RMK oraz włośniegręczy podpis uhonorowanego. Na tej stronie w górę wręczenie medalu i dyplomu przez prezydenta miasta i przewodniczącego RMK oraz reprodukcja dyplomu; niżej wystąpienie laureata z mównicy prezydiальной Rady.



Uchwała Rady
Stoletniego Królewskiego Miasta Krakowa
podjęta 23 maja 2018 roku

Wojciech Plewiński

jeden z najwybitniejszych polskojęzycznych fotografów,
znakomity autor zdjęć portretowych, reklamowych, reportażu,
niekwestionowany mistrz fotografii teatralnej

z uwagi na wyjątkowe zasługi
dla Stoletniego Królewskiego Miasta Krakowa
otrzymał Brązowy Medal „Cracoviae Merenti”
znanący numerem trzydziestym czwartym

Bogusław Kośmider
Przewodniczący Rady
Stoletniego Królewskiego
Miasta Krakowa

Jacek Majchrowski
Prezydent
Stoletniego Królewskiego
Miasta Krakowa



ANTONI BORGOSZ

nauczyciel, matematyk

BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 35
PRZYZNANY 23 MAJA 2018 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr CII/2642/18)



Antoni Władysław Borgosz, matematyk, nauczyciel, dyrektor Zespołu Szkół Łączności w Krakowie. Urodzony 13 lutego 1943 r. w Wadowicach. W 1961 r. uzyskał maturę w Liceum Ogólnokształcącym im. Marii Skłodowskiej-Curie w Andrychowie. Studia na Wydziale Matematyczno-Fizycznym Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie (obecnie Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie) ukończył w 1966 r. W latach 1966–1968 był asystentem w Katedrze Logiki Wydziału Filozoficznego na Uniwersytecie Jagiellońskim. Od 1967 r. nauczał matematyki w krakowskim Zespole Szkół Łączności im. Obrońców Poczty Polskiej w Gdańsku, złożonej z 4 szkół: Technikum Łączności, Liceum Zawodowe, Technikum Łączności po Zasadniczej Szkole Łączności i Zasadniczej Szkoły Łączności, placówki o ogólnopolskiej renomie, znanej z systemowego łączenia programów edukacyjnych z potrzebami rynku pracy. W latach 1981–1990 był jej wicedyrektorem, od 1990 r. dyrektorem naczelnym – kierował nią przez 27 lat, do emerytury w 2017 r. Odznaczony m.in. Złotym Krzyżem Zasługi i Medalem Komisji Edukacji Narodowej.



Antoni Borgosz

Brązowy medal nr 35 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr CII/2642/18 podjętą 23 maja 2018 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Bogusław Kośmider. Wyróżnienie to uświetniało jubileusz 50-lecia pracy nauczycielskiej uhonorowanego. Wręczenie medalu z dyplomem nastąpiło 19 września 2018 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.



Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 19 września 2018 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Antoni Borgosz w Sali Obrad RMK oraz własnoręcznie podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry reprodukcja dyplomu oraz wystąpienie laureata z mównicy przedplodnej Rady; niżej widok Sali Obrad podczas uroczystej sesji RMK.



Uchwałą Rady
Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa
podjętą 23 maja 2018 roku

Antoni Borgosz

znakomity, ceniony przez uczniów i nauczycieli matematyki,
przez wielu dydaktołów
krakowskiego Zespołu Szkół i Liceów
im. Obrońców Powoli Polskiej w Gdańsku,
który dzięki swej wieloletniej pracy zaradczania Szkoły
zapewniał jej wysoki poziom nauczania
i rozwój jednej z najlepszych placówek w Polsce

w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa
otrzymał Brązowy Medal „Cracoviae Merenti”
z numerem 35

Przewodniczący Rady

Jacek Majchrowski

Przewodniczący Rady
Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa

Jacek Majchrowski

Przewodniczący Rady
Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa



KRZYSZTOF WIELGUS

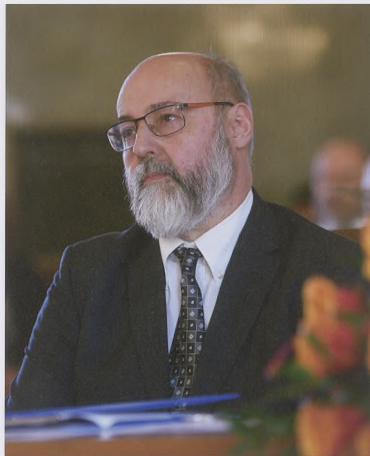
architekt, rewaloryzator dzieł inżynierii i techniki

BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 36
PRZYZNANY 8 MAJA 2019 ROKU



*...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XV/270/19)



Krzysztof Wielgus

Krzysztof Wielgus, doktor inżynier, architekt, pracownik naukowo-dydaktyczny. Urodzony 3 sierpnia 1958 r. w Krakowie. Maturę uzyskał w 1977 r., studia architektoniczne ukończył na Politechnice Krakowskiej, od 1984 r. zatrudniony w Wydziale Architektury tej uczelni, w 1997 r. otrzymał stopień doktora. Obecnie adiunkt w Katedrze Architektury Krajobrazu Wydziału Architektury krakowskiej Politechniki. Działa na polu ochrony, rewaloryzacji i adaptacji dawnych dzieł inżynierii, przedmiotem jego badań i projektów jest kilkadziesiąt obiektów dawnej Twierdzy Kraków, prowadzi także prace konserwatorskie przy zabytkach lotniczych z I wojny światowej wraz z projektem utworzenia Lotniczego Parku Kulturowego Rakowice-Czyżyny. W latach 1990–2001 adiunkt w Muzeum Lotnictwa Polskiego w Krakowie. Od 2010 r. członek Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa oraz Wojewódzkiego Komitetu Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa (od 2017 r. komitet działa przy krakowskim Oddziale Instytutu Pamięci Narodowej) w Krakowie. Odznaczony m.in. Złotym Krzyżem Zasługi, w 2012 r. uhonorowany przez prezydenta Krakowa odznaką Honoris Gratia.



Brązowy medal nr 36 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XV/270/19 podjętą 8 maja 2019 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Dominik Jaskowiec. Wręczenie medalu z dyplomem nastąpiło 11 grudnia 2019 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Sali Obrad RMK im. Stanisława Wyspiańskiego w Pałacu Wielopolskich w Krakowie, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.



Honor i Praca
dla Krakowa
– moim obowiązkiem
Janusz Wielgus

Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 11 grudnia 2019 r. w Pałacu Wielopolskich. Na poprzedniej stronie Krzysztof Wielgus w Sali Obrad RMK oraz własnoręcznie podpisał uhonorowanego. Na tej stronie u góry wystąpienie laureata z mównicy prezydenckiej Rady oraz reprodukcja dyplomu; niżej reprodukcja wpisu do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti” oraz prezentacja medalu i dyplomu przez laureata.



Uchwała Rady
Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa
z dnia 8 maja 2019 roku

dr inż. arch. Krzysztof Wielgus

spoteczni
naukowiec oddany ochronie i rewaloryzacji zabytków
szczególnie fortyfikacji
działalności pracownik Muzeum Lotnictwa Polskiego
członkowie SKOK

W uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa
czymnat Brązowy Medal „Cracoviae Merenti”
oznaczonego numerem trzydziestym siódmym

Dominik Jaskowiec

Prezydent Rady
Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa

Jacek Majchrowski

Prezydent
Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa



JAN OSTROWSKI

historyk sztuki, profesor nauk humanistycznych

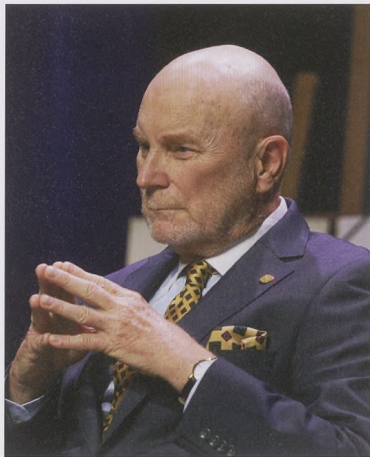


BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 37
PRZYZNANY 8 LIPCA 2020 ROKU



*...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...*

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XLII/1120/20)

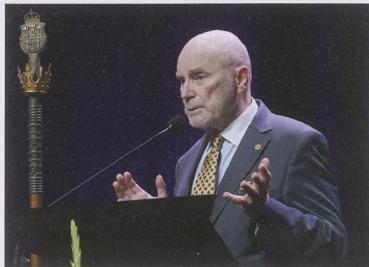


Jan Ostrowski

Jan Juliusz Ostrowski, historyk sztuki, profesor nauk humanistycznych, dyrektor muzeum na Wawelu, prezes Polskiej Akademii Umiejętności. Urodzony 12 czerwca 1947 r. w Krakowie. Po studiach na Uniwersytecie Jagiellońskim od 1970 r. związany z Instytutem Historii Sztuki UJ, tam uzyskał doktorat, habilitację i w 1992 r. profesurę. W latach 1989–2020 przez 30 lat piastował stanowisko dyrektora Zamku Królewskiego na Wawelu – Państwowych Zbiorów Sztuki. Członek czynny Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie, w 2018 r. wybrany jej prezesem na kadencję 2018–2021. Członek Komitetu Nauk o Sztuce Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. Od 1990 r. zastępca przewodniczącego Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa. Odznaczony m.in. Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski i austriacką Odznaką Honorową za Naukę i Sztukę I kl.; kawaler francuskiego Orderu Legii Honorowej, oficer monachijskiego Orderu św. Karola. Przez miasto wyróżniony Nagrodą Miasta Krakowa, przez macierzystą uczelnię medalem „Plus Ratio Quam Vis”.



Brązowy medal nr 37 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XLII/1120/20 podjętą 8 lipca 2020 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Dominik Jaśkowiec. Wyróżnienie to nastąpiło po 30 latach sprawowania przez laureata stanowiska dyrektora Zamku Królewskiego na Wawelu – Państwowych Zbiorów Sztuki. Medal z dyplomem wręczone zostały 29 września 2021 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Centrum Kongresowym ICE Kraków, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.



Uchwała Rady
Stołecznej Królewskiego Miasta Krakowa
podjęta 8 lipca 2020 roku

Profesor Jan Ostrowski

wybitny polski historyk sztuki,
naukowiec oraz specjalista
z zakresu ochrony i restauracji zabytków;
Zasłużony
wieloletni dyrektor Zamku Królewskiego na Wawelu,
wiceprezes SKOK i prezes PAM

w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznej Królewskiej Miasta Krakowa
otrzymał Brązowy Medal „Cracoviae Merenti”
oznaczony numerem trzydziestym siódmym

Dominik Jaśkowiec

Przewodniczący Rady
Stołecznej Królewskiego
Miasta Krakowa

Jacek Majchrowski

Prezydent
Stołecznej Królewskiej
Miasta Krakowa

Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 29 września 2021 r. w Centrum Kongresowym ICE Kraków. Na poprzedniej stronie Jan Ostrowski podczas uroczystości oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry wręczenie medalu i dyplomu przez prezydenta miasta i przewodniczącego RMK oraz reprodukcja dyplomu; niżej wystąpienie laureata.

MIECZYŚŁAW KOZŁOWSKI

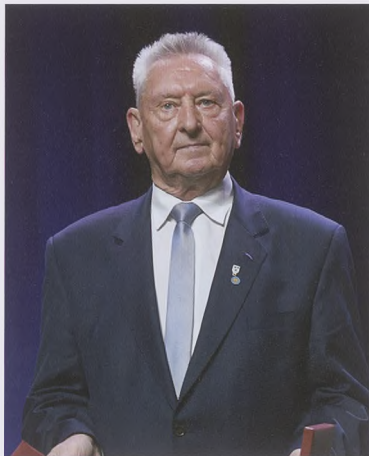
organizator opieki nad dziećmi i młodzieżą
z dysfunkcją wzroku

BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 38
PRZYZNANY 8 LIPCA 2020 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stolecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XLII/1121/20)



Mieczysław Kozłowski, nauczyciel, dyrektor Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Krakowie. Urodzony 6 lipca 1939 r. w Woli Wilsona na Wołyniu, obecnie na Ukrainie. W 1961 r. ukończył Wydział Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, specjalizował się w historii średniowiecza. Chciał kontynuować naukę w Krakowie, okoliczności zmusiły go jednak do podjęcia pracy nauczyciela historii w liceach w Krynicy i w Skawinie. W 1980 r. znalazł się w Krakowie-Nowej Hucie, gdzie został zatrudniony jako dzielnicowy inspektor oświaty. Wrócił do pracy w szkolnictwie w 1985 r., podejmując się kierowania krakowską Szkołą Specjalną dla Niewidomych, do której uczęszczało wówczas 77 uczniów. Z czasem placówka, której dyrektorem był do 2007 r., została przekształcona w Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących przy ul. Tynieckiej w Krakowie – wówczas składała się już z 9 szkół i 2 internatów, uczyło się w niej 680 uczniów. Mieczysław Kozłowski jest współzałożycielem i fundatorem powołanej w 1990 r. Fundacji na Rzecz Osób Niewidomych i Słabowidzących w Krakowie. Odznaczony m.in. Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski i Złotym Krzyżem Zasługi. Kawaler Orderu Uśmiechu, w 2007 r. uhonorowany odznaką Honoris Gratia.



Mieczysław Kozłowski

Brązowy medal nr 38 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XLII/1121/20 podjętą 8 lipca 2020 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Dominik Jaśkowski. W uzasadnieniu uchwały w szczególnie sposób wyeksponowano zasługi uhonorowanego na rzecz środowiska dzieci i młodzieży niewidzących i słabo widzących. Medal z dyplomem wręczone zostały 29 września 2021 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Centrum Kongresowym ICE Kraków, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.



Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 29 września 2021 r. w Centrum Kongresowym ICE Kraków. Na poprzedniej stronie Mieczysław Kozłowski podczas uroczystości oraz własnoręczny podpis uhonorowanego. Na tej stronie u góry reprodukcja towarzyszącego medalowi dyplomu; niżej laureat w trakcie wystąpienia do zgromadzonych oraz podczas uroczystości wraz z małżonką Janiną.



Wznowia Rada
Stołeczna: Krakowskiego Miasta Krakowa
podjęta 8 lipca 2020 roku

Pan Mieczysław Kozłowski

społecznik,
całym sercem oddany sprawie dzieci i młodzieży
z dysfunkcją wzroku,
wieloletni dyktator Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego
dla Dzieci Niepełnosprawnych i Słabowidzących
w Krakowie

W uznaniu szczególnych zasług
dla Stołeczna: Krakowskiego Miasta Krakowa
otrzymał Brązowy Medal „Cracoviae Merenti”
oznaczony numerem trzydziestym ósmym

Dominik Jaśkowski

Przewodniczący Rady
Stołeczna: Krakowskiego Miasta Krakowa

Jacek Majchrowski

Prezydent
Stołeczna: Krakowskiego Miasta Krakowa



KAZIMIERZ BARCZYK

prawnik, samorządowiec,
działacz polityczny i społeczny

BRĄZOWY MEDAL OZNACZONY NUMEREM 39
PRZYZNANY 8 LIPCA 2020 ROKU



...w uznaniu szczególnych zasług
dla Stołecznego Królewskiego
Miasta Krakowa...

(z uchwały Rady Miasta Krakowa nr XLII/1122/20)



Kazimierz Barczyk

Kazimierz Barczyk, prawnik, sędzia i adwokat, polityk, samorządowiec. Urodzony 25 stycznia 1950 r. w Wolbromiu. Absolwent prawa na Uniwersytecie Jagiellońskim. Założyciel i w latach 1980–1992 prezes Centrum Obywatelskich Inicjatyw Ustawodawczych „Solidarność”, które przygotowało kilkadziesiąt społecznych projektów ustaw składających się na podstawy ustroju III RP. Poseł na Sejm RP I i III kadencji, w latach 1990–1993 pierwszy przewodniczący Rady Miasta Krakowa, radny miasta Krakowa w I i II kadencji władz samorządowych, od roku 1998 radny Sejmiku Województwa Małopolskiego, od 2006 r. wiceprzewodniczący, a w latach 2010–2014 przewodniczący tego gremium samorządowego. W latach 1989–1991 sędzia Trybunału Stanu, z kolei w latach 2006–2019 zastępca przewodniczącego tego sądu. Minister sekretarz stanu w Kancelarii Premiera Jerzego Buzka, główny doradca premiera ds. samorządu terytorialnego. Założyciel i od 1991 r. przewodniczący Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Małopolski oraz od 1996 r. Federacji Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP, zrzeszającej 1000 gmin, powiatów, województw. Autor ustawy dotyczącej budowy Kampusu 600-lecia Odnowienia UJ. Współautor Rządowego Centrum Legislacji. Współtwórca Muzeum Armii Krajowej w Krakowie. Współautor reform samorządowych: gminnej, powiatowej i wojewódzkiej. Odznaczony m.in. Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski i Krzyżem Wolności i Solidarności.



Brązowy medal nr 39 przyznany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XLII/1122/20 podjętą 8 lipca 2020 r., gdy urząd prezydenta miasta pełnił Jacek Majchrowski, a Radzie przewodniczył Dominik Jaśkowiec. Wyróżnienie to nastąpiło w jubileusz 70-lecia urodzin laureata. Medal z dyplomem wręczone zostały 29 września 2021 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa w Centrum Kongresowym ICE Kraków, co uwieczniono w Księdze Medalu „Cracoviae Merenti”.



Krzysztof Król i żonie mu u obywateli
od ponad 50 lat. Moje miłości i specyficzne prace
edukacyjne i kreowanie go wieloletni cyfrowy
swoim reprezentantem – wiceburmistrz, sekretarzem
i Radzie Miasta Krakowa, i Sejmiku Republiki
Miastopolskiego, i Sejmiku R.P. Działając obywateli
Władzom Miasta za użycie i angażowanie miłosci
i gościć Medalu „Cracoviae Merenti”.

Krzysztof Król

Z uroczystości wręczenia medalu z dyplomem 29 września 2021 r. w Centrum Kongresowym ICE Kraków. Na poprzedniej stronie Kazimierz Barczyk podczas uroczystej sesji RMK oraz własnoręcznie podpis ubonorowanego. Na tej stronie wręczenie laureatowi medalu i dyplomu przez prezydenta miasta i przewodniczącego RMK, laureat wraz z małżonką Anną prezentujący medal i dyplom oraz podczas wystąpienia do zgromadzonych, a także reprodukcja wpisu do Księgi Medalu „Cracoviae Merenti”.

WYKAZY
SKRÓTÓW I LITERRATURY
ORAZ
SPIS ŹRÓDEŁ ILUSTRACJI

WYKAZ SKRÓTÓW

AE	Akademia Ekonomiczna w Krakowie	GUZMK	„Gazeta Urzędowa Zarządu Miejskiego w stol. król. mieście Krakowie”
AGH	Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie	h.c.	<i>honoris causa</i>
AK	Armia Krajowa	HO	honorowe obywatelstwo, honorowy obywatel, honorowi obywatele
AKM	Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie	IPN	Instytut Pamięci Narodowej
AM	Akademia Medyczna w Krakowie	KC	Komitet Centralny
ANPAN/PAU	Archiwum Nauki PAN i PAU w Krakowie	KPZR	Komunistyczna Partia Związku Radzieckiego
ANK	Archiwum Narodowe w Krakowie	KRH	Komisja Robotnicza Hutników
AP	Akademia Pedagogiczna w Krakowie (później Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie)	KS	Klub Sportowy
AR	Akademia Rolnicza w Krakowie (później Uniwersytet Rolniczy w Krakowie)	LNGS	Lwowska Narodowa Galeria Sztuki we Lwowie
ASP	Akademia Sztuk Pięknych w Krakowie	MCM	Medal „Cracoviae Merenti”
AUJ	Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego	MCRiPB	Małopolski Cech Rzemieślników i Przedsiębiorców Budowlanych w Krakowie
AZ UMK	Archiwum Zakładowe Urzędu Miasta Krakowa	MK	Muzeum Krakowa (Muzeum Historyczne Miasta Krakowa)
AZS	Akademicki Związek Sportowy	MNK	Muzeum Narodowe w Krakowie
b.d.	brak datowania, brak daty	MNW	Muzeum Narodowe w Warszawie
BJ	Biblioteka Jagiellońska	MOiPiP	Małopolska Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Krakowie
BK PAN	Biblioteka Kórnicka Polskiej Akademii Nauk	MPSP	Miejska Państwowa Straż Pożarna
BKC	Biblioteka Książąt Czartoryskich w Krakowie	MUJ	Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego
BN	Biblioteka Narodowa w Warszawie	NAC	Narodowe Archiwum Cyfrowe
BNPAU/PAN	Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie	NATO	Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego
CAF	Centralna Agencja Fotograficzna	nlb	nieliczbowane (nienumerowane)
CIA	Centralna Agencja Wywiadowcza	NKWD	Ludowy Komisariat Spraw Wewnętrznych ZSRR
CM	patrz MCM	NSZZ	Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Okręgowa Izba Aptekarska w Krakowie
DzRMK	<i>Diennik Rozporządzeń dla stol. król. miasta Krakowa</i>	OIA	
ECMKP	Europejskie Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Łusławicach		

OIRP	Okręgowa Izba Radców Prawnych w Krakowie	TLK	Towarzystwo Lekarskie Krakowskie
ONZ	Organizacja Narodów Zjednoczonych	TMHiZK	Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa
ÖNB	Austriacka Biblioteka Narodowa	TS	Towarzystwo Sportowe
PAN	Polska Akademia Nauk	UE	Uniwersytet Ekonomiczny
PAP	Polska Agencja Prasowa S.A.	UJ	Uniwersytet Jagielloński
PAU	Polska Akademia Umiejętności w Krakowie	UMK	Urząd Miasta Krakowa
PCK	Polski Czerwony Krzyż	UP	Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie
PK	Politechnika Krakowska	USA	Stany Zjednoczone Ameryki
PKZ	Przedsiębiorstwo Konserwacji Zabytków	WMK	Wolne Miasto Kraków
PPR	Polska Partia Robotnicza	WP	Wojsko Polskie
PPS	Polska Partia Socjalistyczna	ZBoWiD	Związek Bojowników o Wolność i Demokrację
PRL	Polska Rzeczpospolita Ludowa	ZHP	Związek Harcerstwa Polskiego
PSL	Polskie Stronnictwo Ludowe	ZHR	Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej
PWSM	Państwowa Wyższa Szkoła Muzyczna	ZKC	Zarząd Cmentarzy Komunalnych
PZPR	Polska Zjednoczona Partia Robotnicza	ZKW	Zamek Królewski na Wawelu – Państwowe
RMK	Rada Miasta Krakowa	ZKO	Zbiory Sztuki w Krakowie
RP	Rzeczpospolita Polska	ZNO	Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Wrocławiu
SKOZK	Spółeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa	ZSRR	Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich



WYKAZ LITERATURY WRAZ Z JEJ SKRÓTAMI

16 lat 2006

16 lat odrodzonego samorządu krakowskiego, oprac. Michał Koziół et. al., Kraków 2006.

20 lat 2010

20 lat odrodzonego samorządu Krakowa, red. Wojciech Machnicki, Kraków 2010.

25 lat 2015

25 lat odrodzonego samorządu Krakowa, red. Grzegorz Słacz, Kraków 2015.

Adler 2008

Roman Adler, *Gotthilf Zygmunt Bogatsch (Bogacz) i Karol Fryderyk August von Boscamp-Lasopolski. Utworzenie i wzrost znaczenia Urzędu Górniczego w Tarnowskich Górach*, „Bezpieczeństwo Pracy i Ochrona Środowiska w Górnictwie” 2008, nr 4.

Barczyk 2020

Kazimierz Barczyk, *Refleksje w 30. rocznicę odrodzenia samorządu gminnego w Polsce i I kadencji Rady Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa po wyborach 27 maja 1990 r.*, „Wspólnota Małopolska. Pismo marszałków, prezydentów, starostów, burmistrzów, wójtów i radnych” R. 29, 2020, nr 62.

Barczyk 2021

Kazimierz Barczyk, *Kardynał Franciszek Macharski. Partner samorządowej wspólnoty*, [w:] *Kardynał Franciszek Macharski, kultura, media. W 5 rocznicę śmierci Metropolity Krakowskiego*, red. Robert Nęcek, Joanna Sobczyk-Pająk, Kraków 2021.

BLKÖ 1856–1891

Biographisches Lexikon des Kaiserthums Österreich, Wiedeń 1856–1891.

Chmiel 1932

Adam Chmiel, *Ustrój miasta Krakowa w XIX wieku (w zarysie)*, [w:] *Kraków w XIX w.*, t. 1, Kraków 1932 (*Biblioteka Krakowska*, nr 72).

Clogg 2006

Richard Clogg, *Historia Grecji nowożytnej*, tłum. Włodzimierz Gałuska, Warszawa 2006.

Cyrankiewicz 1908

Stanisław Cyrankiewicz, *Przewodnik po cmentarzach Krakowa, Podgórze i Zwierzyńca*, Kraków 1908.

Czy wiesz 1938

Czy wiesz kto jest, red. Stanisław Łoza, Warszawa 1938.

Demel 1951

Juliusz Demel, *Stosunki gospodarcze i społeczne Krakowa w latach 1846–1853*, Kraków 1951.

Demel 1958

Janusz Demel, *Stosunki gospodarcze i społeczne Krakowa w latach 1853–1866*, Wrocław–Kraków 1958.

Dołęga-Cieszkowski 1891

Stanisław Dołęga-Cieszkowski, *Senatorowie Księstwa Warszawskiego i Królestwa Kongresowego 1807–1815–1831*, Warszawa 1891.

Drożdż 2014

Mateusz Drożdż, 76 honorowych obywateli Krakowa, czyli historia zaszczytów z polityką w tle, „Nasza Historia” 2014, nr 10 (wydawnictwo w ramach „Dziennika Polskiego”).

Drożdż, Follprecht 2015

Mateusz Drożdż, Kamila Follprecht, 31 zapomnianych przez całe stulecie. Wywiad z dr Kamilą Follprecht, „Kraków” 2015, nr 9.

Encyklopedia 2000

Encyklopedia Krakowa, red. Antoni Henryk Stachowski et al., Warszawa–Kraków 2000.

EP PWN 1973–1976

Encyklopedia Powszechna PWN, Warszawa 1973–1976.

Estraicherówna 1968

Maria Estraicherówna, *Życie towarzyskie i obyczajowe Krakowa w latach 1948–1863*, Kraków 1968.

Follprecht 2014

Kamila Follprecht, „Prawo miejskie Królewskiego Wolnego Handlowego Miasta Podgórze udzielone zostaje” czyli o obywatelach i mieszkańcach miasta Podgórze (1784–1914), [w:] *Symposium z okazji 100-lecia połączenia Podgórze z Krakowem*. Wydawnictwo posesyjne, Kraków 2014.

Follprecht 2015

Kamila Follprecht, *Obywatele Królewskiego Wolnego Miasta Podgórze 1784–1915*, Kraków 2015.

Gajl 2007

Tadeusz Gajl, *Herbarz polski: od średniowiecza do XX wieku*, Gdańsk 2007.

Garlicki 2003

Jan Garlicki, *Wspomnienia z magistratu (1935–1987)*, Kraków 2003.

Gordziałkowski 1990

Jan Gordziałkowski, *Obywatelstwo honorowe miasta Krakowa i jego obywateli honorowi*, Kraków 1990.

Grodziska-Ożóg 1983

Karolina Grodziska-Ożóg, *Cmentarz Rakowicki w Krakowie*, Kraków–Wrocław 1983.

Grodziski 1963

Stanisław Grodziski, *Obywatelstwo w szlacheckiej Rzeczypospolitej*, Kraków 1963.

Grodziski 1992

Stanisław Grodziski, *Samorząd gminny i powiatowy w Galicji epoki autonomizacji*, „Krakowskie Studia Prawnicze” R. 25, 1992.

Grodziski 1994

Stanisław Grodziski, *Zarys ustroju politycznego Galicji*, [w:] *Galicja i jej dziedzictwo*, t. 1: *Historia i polityka*, red. Włodzimierz Bonusiak, Józef Buszko, Rzeszów 1994.

Grodziski 2007

Stanisław Grodziski, *Studia galicyjskie. Rozprawy i przyczynki do historii ustroju Galicji*, Kraków 2007.

Grodziski 2012

Stanisław Grodziski, *Rzeczpospolita Krakowska, jej lata i ludzie*, Kraków 2012.

Handbuch 1893

Marcelli Janecki, *Handbuch des Preussischen Adels*, Bd. 2, Berlin 1893.

Herresthal 1993

Harald Herresthal, *Carl Arnold (1794–1873). Ein europäischer Musiker des 19. Jahrhunderts*, Wilhelmshaven 1993.

Homola 1984

Irena Homola, „Kwiat społeczeństwa”. (Struktura społeczna i zarys położenia inteligencji krakowskiej w latach 1860–1914), Kraków–Wrocław 1984.

Homola-Skąpska 2000

Irena Homola-Skąpska, *W salonach i traktierniach Krakowa: przemiany w środowisku społecznym Krakowa lat 1795–1846*, Kraków 2000.

Kadich, Błażek 1899

Heinrich Kadich, Konrad Błażek, *Der mährische Adel*, Norymberga 1899.

Kalendarz Czecha

Kalendarz Krakowski Józefa Czecha, Kraków 1832–1917 (pod różnymi tytułami).

Kępieński 1883

Mieczysław Krzywosąd-Kępieński, Stanisław hr. Wodzicki, prezes Senatu Rzeczypospolitej Krakowskiej (przyczynek do dziejów Krakowa 1815–1830), Warszawa 1883 (Biblioteka Warszawska, t. 172/IV).

Kofalczkowski 1898–1901

Klemens Kołaczkowski, *Wspomnienia generała Klemensa Kołaczkowskiego*, Kraków 1898–1901.

Kronika 1996

Kronika Krakowa, red. Jan M. Małecki, Andrzej Kurz, Jerzy Wyrozumski, Warszawa 1996.

Kto był kim 1994

Kto był kim w Drugiej Rzeczypospolitej, red. nauk. Jacek Majchrowski, współpr. Grzegorz Mazur, Kamil Stepan, Warszawa 1994.

Lexicon 1837

Neues preussisches Adels-Lexicon, Bd. 3, Leipzig 1837.

Małecki 1994

Jan M. Małecki, *W dobie autonomii galicyjskiej (1866–1918)*, [w:] *Dzieje Krakowa*, t. 3: *Kraków w latach 1796–1918*, red. Janina Bieniarzówna, Jan M. Małecki, Kraków 1994.

Malec, Malec 2003

Jerzy Malec, Dorota Malec, *Historia administracji i myśli administracyjnej*, Kraków 2003.

ÖBL 1957–2005

Österreichisches Biographisches Lexikon 1815–1950, Wiedeń 1957–2005.

Olszewicz 1921

Bolesław Olszewicz, *Polska kartografia wojskowa (Zarys historyczny)*, Warszawa 1921.

Poczet 2010

Bogdan Kasprzyk et al., *Poczet sołtysów, wójtów, burmistrzów i prezydentów miasta Krakowa (1228–2010)*, Kraków 2010.

Poczet 2013

Bogdan Kasprzyk, *Poczet sołtysów, wójtów i burmistrzów miast, jurydyk, wsi i gmin przyłączonych do Krakowa do 1915 roku*, Kraków 2013.

Poczet 2015

Bogdan Kasprzyk, *Poczet sołtysów i wójtów wsi, gmin i gromad przyłączonych do Krakowa po 1915 roku*, Kraków 2015.

Poczet 2018

Bogdan Kasprzyk, *Poczet zwierzchników dzielnic Miasta Krakowa (1396–2018)*, Kraków 2018;

Poczet 2020

Bogdan Kasprzyk, *Symbole i insygnia Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa od średniowiecza po współczesność*, Kraków 2020.

PSB 1935–2021

Polski słownik biograficzny, Kraków 1935–2021.

Purchla 1990

Jacek Purchla, *Kraków u progu autonomii galicyjskiej*, „Rocznik Krakowski” 1990, t. 56.

Röskau-Rydel 2011

Isabel Röskau-Rydel, *Niemiecko-austriackie rodziny urzędnicze w Galicji 1772–1918: kariery zawodowe, środowisko, akulturacja i asymilacja*, Kraków 2011.

Sasinowski 2012

Adam Sasinowski, *Podgórzanin w Hóldzie Pruskim*, portal Stowarzyszenie Podgorze.pl, 2012.

Sokołowski 1904

August Sokołowski, *Dzieje porozbiorowe narodu polskiego ilustrowane*, Warszawa 1904.

Szematyzm 1781–1914

Szematyzm Królestwa Galicji i Lodomerii z Wielkim Księstwem Krakowskim, Lwów–Kraków 1781–1914 (pod różnymi tytułami).

Szematyzm armii 1809–1878

Militär-Schematismus des Österreichischen Kaiserthumes, od 1869 r. *Kais. Königl. Militär-Schematismus*, Wiedeń 1809–1878

Tyrański 2000

Władysław Tyrański, *Kto jest kim w Krakowie*, Kraków 2000.

Wachholz 1957

Szczęśny Wachholtz, *Rzeczpospolita Krakowska okres od 1815 do 1830 r.*, Warszawa 1957.

WB 1890, nr 117

„Welt-Blatt” 1890, nr 117 z dn. 23.05.

WZ 1870, nr 62

„Wiener Zeitung” 1870, nr 62 z dn. 17.03.

Zoll 2012

Andrzej Zoll, *Zollowie. Opowieść rodzinna*, Kraków 2012.

ZW 1899, nr 78

„Znaimer Wochenblatt” 1899, nr 78 z dn. 30.09.



SPIS ŹRÓDEŁ I LUSTRACJI

1. Pełne opisy ilustracji zawarto w podpisach do nich wewnątrz tomu, na przylegających tu stronach.
2. Tutaj podano: numer strony, ogólny przedmiot ilustracji, źródło pozyskania, ewentualnie autora fotografii lub reprodukcji.
3. W przypadku braku nazwiska autora oznacza to, że fotografię/reprodukcję wykonała pracownia reprograficzna placówki będącej źródłem pozyskania ilustracji lub źródła nie podają autora.
4. Odmienne oznaczone ilustracje pobrane z internetowej domeny publicznej, w tych przypadkach podano: * ogólny przedmiot ilustracji (por. pkt 1), * pełną nazwę pliku, * źródło – adres domeny publicznej * autora, o ile został uwidoczniiony, * ewentualne przeróbki, jeżeli nastąpiły, * przywołanie licencji w wymagających tego przypadkach.

okładka
Herb Krakowa. UMK. Wiesław Maika

Herb Krakowa, UMK, Wiesław Maika

Herb Krakowa, UMK

4
Logo, ANK

4
Ekslibris. UI

19
Portret Majchrowskiego, UMK, Wiesław
Maika

21
Podpis, UMK

WPROWADZENIE

29
Berelko Matejki, MNK, nr inw. IX-3503,
Bartosz Cygan

29
Drzeworyt. „Kłosy” 1878, t. 27, nr 702

30
Beretko Solskiego i dyplom, MK, nr inw.
949/VI/1 i 2, Tomasz Kalarus

39
Portret Kapodistriasi * *File:Kapodhistrias.jpg* * domena publiczna <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kapodhistrias.jpg>
 * autor nieznany * kadrowanie popiersia

39
Portret Piłsudskiego * File:Piłsudski 1921.
jpg * domena publiczna [https://commons.
wikimedia.org/wiki/File:Piłsudski_1921.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Piłsudski_1921.jpg) * autor nieznany * kadrowanie
popiersia

Portret Svobody * *File:Luďvik Svoboda*
(Author – Stanislav Tereba).jpg * domena
publiczna [https://commons.wikimedia.
Org/wiki/File:Ludv%C3%ADk_Svoboda](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ludv%C3%ADk_Svoboda_(Author_Stanislav_Tereba).JPG)
(Author _Stanislav _Tereba).JPG *
autor Stanislav Tereba * przycięcie kra-
wędzi * CC-BY-SA 3.0 CZ [https://cre-
ativecommons.Org/licenses/by-sa/3.0/
cz/deed.en](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/cz/deed.en)

39
Portret Raczyńskiego, Fundacja im. Ra-
czyńskich przy Muzeum Narodowym
w Poznaniu

Portret Jana Pawła II * *Plik:Jan Paweł II Kotyło (cropped).jpg* * domena publiczna [https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Jan_Paweł_C5%82_II_Koty%C5%82%C5%82o_\(cropped\).jpg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Jan_Paweł_C5%82_II_Koty%C5%82%C5%82o_(cropped).jpg) * autor mal. Zbigniew Kotyło * kadrowanie popiersia * CC-BY-SA 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.pl>

Portret Wałęsy * *File:Lech Wałęsa - 2009.jpg* * domena publiczna https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Lech_Wale-sa_-_2009.jpg * autor MEDEF * przycięcie krawędzi * CC BY-SA 2.0 https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.0/deed.en

Portret Busha * *File:George H. W. Bush, President of the United States, 1989 official portrait.jpg* * domena publiczna [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:George_H._W._Bush,_President_of_the_United_States,_1989_official_portrait_\(cropped\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:George_H._W._Bush,_President_of_the_United_States,_1989_official_portrait_(cropped).jpg) * autor nieznany * kadrowanie popiersia

39
Portret Reagana * File:Official Portrait
of President Reagan 1981.jpg * domena
publiczna [https://en.wikipedia.org/wiki/
File:Official_Portrait_of_President_Re-
agan_1981.jpg](https://en.wikipedia.org/wiki/File:Official_Portrait_of_President_Reagan_1981.jpg) * autor nieznany * przycięcie
krawędzi

Portret Kaczorowskiego * *File:Ryszard Kaczorowski 2008 corrected.jpg* * domena publiczna https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ryszard_Kaczorowski_2008_corrected.jpg * autor Cezary_p * *przycięcie krawędzi* * GNU FDL https://en.wikipedia.org/wiki/GNU_Free_Documentation_License CC BY-SA 3.0 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.en>

40
Portret Belcrediego * Plik:Richard Belcredi
(1823-1902).jpg * domena publiczna
[https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Richard_Belcredi_\(1823%E2%80%931902\).jpg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Richard_Belcredi_(1823%E2%80%931902).jpg) *
autor R. Heinrich * przycięcie krawędzi

40
Portret Badeniego, MNW, nr inw. DI
86460/1, Jakub Henner

- 40 **Portret** Piłsudskiego * *File:Jozef Pilsudski1.jpg* * domena publiczna https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jozef_Pilsudski1.jpg * autor Witold Pikiel * przycięcie krawędzi
- 40 **Portret** Cyrankiewicz, NAC, sygn. 51-13-22
- 40 **Portret** Thatcher * *File:Margaret Thatcher.png* * domena publiczna https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Margaret_Thatcher.png * autor nieznany * kadrowanie popiersia * CC BY-SA 3.0 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.en>
- 40 **Portret** Buzka * *File:PRESS CO-NEFERENCE ENERGY 2016-07-13 (28298866695) (01).jpg* * domena publiczna [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:PRESS_CO-NEFERENCE_ENERGY_2016-07-13_\(28298866695\)_\(01\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:PRESS_CO-NEFERENCE_ENERGY_2016-07-13_(28298866695)_(01).jpg) * autor <https://www.flickr.com/people/142675453@N02> EU2016 SK * przycięcie krawędzi * CC0 1.0 <https://creativecommons.org/publicdomain/zero/1.0/deed.en>
- 41 **Podpis** Seidlera, ANK, sygn. IT 693, s. 43
- 41 **Portret** Dietla, tableau RMK 1868 r., UMK, Wiesław Majka
- 41 **Portret** Zyblikiewicza * *File:Mikolaj Zyblikiewicz by Rzewuski.jpg* * domena publiczna https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mikołaj_Zyblikiewicz_by_Rzewuski.jpg * autor Walery Rzewuski * kadrowanie portretu
- 41 **Portret** Szlachetkowskiego, tableau RMK 1868 r., UMK, Wiesław Majka
- 41 **Portret** Lea, NAC, sygn. 1-A-3217b
- 41 **Portret** Woźniakowskiego, archiwum fotograficzne UMK
- 42 **Portret** Jana Pawła II, bazylika Franciszkanów w Krakowie, Wiesław Majka
- 42 **Portret** Sapiehy, bazylika Franciszkanów w Krakowie, Wiesław Majka
- 42 **Portret** Jaworskiego, UMK, Wiesław Majka
- 42 **Portret** Dziwisza * *File:Stanisław Dziwisz (2018).jpg* * domena publiczna [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Stanisław_Dziwisz_\(2018\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Stanisław_Dziwisz_(2018).jpg) * autor Joanna Adamik * przycięcie krawędzi
- 42 **Portret** Macharskiego * *File:Cardinal Franciszek Macharski cropped (2010).jpg* * domena publiczna [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Cardinal_Franciszek_Macharski_cropped_\(2010\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Cardinal_Franciszek_Macharski_cropped_(2010).jpg) * autor KSAF AGH * przycięcie krawędzi * CC BY 2.0 <https://creativecommons.org/licenses/by/2.0/deed.en>
- 42 **Portret** Dietla, MUJ, nr inw. 1792
- 42 **Portret** Zolla st., MUJ, nr inw. 2054
- 42 **Portret** Majera * *File:Jozef Majer 3.jpg* * domena publiczna https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Józef_Majer_3.jpg * autor nieznany * przycięcie krawędzi
- 42 **Portret** Dunajewskiego, MUJ, nr inw. 1827
- 42 **Portret** Jakubowskiego, MUJ, nr inw. 2055
- 43 **Portret** Walęsy * *File:Lech Walesa - 2009.jpg* * domena publiczna https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Lech_Walesa_-_2009.jpg * CC BY 2.0 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.0/deed.en>
- 43 **Portret** Szymborskiej * *Restra:Szymborska (closeup).jpg* * domena publiczna [https://br.wikipedia.org/wiki/Restra:Szymborska\(closeup\).jpg](https://br.wikipedia.org/wiki/Restra:Szymborska(closeup).jpg) * autor Michał Kobylński * CC BY-SA 2.5 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.5/>
- 43 **Portret** Tokarczuk * *File:Olga Tokarczuk-9739.jpg* * domena publiczna https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Olga_Tokarczuk-9739.jpg * autor Harald Krichel * CC BY-SA 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.en>
- 43 **Portret** Pendereckiego, z archiwum uhonorowanego, Krzysztof Wojciewski
- 43 **Portret** Nowaka-Jeziorańskiego, UMK, Wiesław Majka
- 43 **Portret** Bryli, UMK, Wiesław Majka
- 44 **Portret** Jalbzykowskiej, MK, nr inw. 2346/III, Tomasz Kalarus
- 44 **Portret** Thatcher * *File:Margaret Thatcher.jpg* * domena publiczna https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Margaret_Thatcher.jpg * autor NASA * kadrowanie popiersia
- 44 **Portret** Lanckorońskiej, archiwum fotograficzne UMK
- 44 **Portret** Arnolda, z archiwum naukowego prof. Harald Herresthala z Oslo
- 44 **Portret** Raczyńskiego, Fundacja im. Raczyńskich przy Muzeum Narodowym w Poznaniu
- 44 **Portret** Wańka, UMK, Wiesław Majka
- 45 **Order** Orła Białego – Księstwo Warszawskie * *File:Order of the White Eagle badge (Kingdom of Poland) - Tallinn Museum of Orders.jpg* * domena publiczna [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Order_of_the_White_Eagle_badge_\(Kingdom_of_Poland\)_-_Tallinn_Museum_of_Orders.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Order_of_the_White_Eagle_badge_(Kingdom_of_Poland)_-_Tallinn_Museum_of_Orders.jpg) * autor Borođ * wycięcie tła * CC BY-SA 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.en>
- 45 **Order** Orła Białego – II Rzeczpospolita * *File:Cross of Order of the White Eagle from 1921.PNG* * domena publiczna https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Cross_of_Order_of_the_White_Eagle_from_1921.PNG * autor Maciej Szczepańczyk * wycięcie tła * GNU FDL https://en.wikipedia.org/wiki/GNU_FDL * *Free Documentation License CC PRZEZ 3.0* <https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/deed.en>
- 45 **Order** Orła Białego – III Rzeczpospolita * *File:Order of White Eagle Poland.jpg* * domena publiczna https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Order_of_White_Eagle_Poland.jpg * autor polski rząd
- 46 **Order** Odrodzenia Polski – insygnia * *Pliki:Krzysztof Wielki OOP.jpg* * domena publiczna https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Krzysztof_Wielki_OOP.jpg * autor Wulfstan * CC BY-SA 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.en>
- 47 **Medal** UMK, Wiesław Majka

48	Tablica z ul. Piłsudskiego, UMK, Roman Tekieli	63	Epitafium Czartoryskiego i Kieszowskiego, UMK, Wiesław Majka	74	Pomnik Koniewa odsłonięcie, UMK, arch. fotograficzne	110	Okladka nut, BJ, zbiory muzyczne
50	Pomnik Dietla, UMK, Bogusław Świerczowski	64	Epitafium Żeleńskiego, UMK, Wiesław Majka	74	Pomnik Koniewa demontaż, Stanisław Gawliński/FOTONOVA	111	Medal , MNK, nr inw. VII-MdP-501, Paweł Czernicki
51	Pomnik Żybkiewiczza, UMK, Wiesław Majka	64	Popiersie Sapiehy, UMK, Roman Tekieli	75	Sarkofag Piłsudskiego, płyta Sapiehy, UMK, Roman Tekieli	112	Plan demarkacyjny, ANK, sygn. WMK Okr. 472
51	Pomnik Matejki, UMK, Roman Tekieli	65	Epitafium Bandurskiego, UMK, Wiesław Majka	76	Sarkofagi Sołskiego i Miłosa, UMK, Roman Tekieli	113	Herb i portret, udostępnione ze zbiorów rodzinnych, Wiesław Majka
52	Pomnik Bednarskiego, UMK, Roman Tekieli	65	Epitafium Małysiaka, UMK, Roman Tekieli	77	Sarkofagi Mrożka i Pendereckiego, UMK, Wiesław Majka	115	Medal , MNK, nr inw. VII-MdP-2116, Mateusz Szczypiński
52	Pomnik Lea, UMK, Wiesław Majka	66	Tablica Matejki, UMK, Roman Tekieli	O HONOROWYM OBYWATELSTWIE KRAKOWA		118	Tableau posłów, MK, nr inw. 2/Dép., Tomasz Kalarus
53	Pomniki Sapiehy i Piłsudskiego, UMK, Roman Tekieli	66	Popiersie Matejki, UMK, Wiesław Majka			121	Projekt uchwały z 1992 r., UMK, Adam Sasinowski
54	Pomnik Jana Pawła II, UMK, Roman Tekieli	66	Medalion Żybkiewiczza, UMK, Roman Tekieli	93	Spis uhonorowanych, ANK, sygn. IT 1315, s. 285	124–129	Dokumenty z 1987 r., UMK, Adam Sasinowski
55	Pomniki Skrzynckiego i Kuklińskiego, UMK, Roman Tekieli	67	Tablice Bednarskiego i Dunajewskiego, UMK, Roman Tekieli	94	Spis uhonorowanych, ANK, sygn. IT 978, s. 867	133	Dyplom Arnolda, udostępniony ze zbiorów rodzinnych
56–58	Popiersia z Parku Jordana, UMK, Roman Tekieli	68	Tablice Żeleńskiego i Landkorońskiego, UMK, Wiesław Majka	97	Spis <i>Księga obywatelska...</i> , ANK, sygn. WM 622, nlb	134–135	Dyplom Ettmayera i pieczęć, udostępnione ze zbiorów rodzinnych, Wiesław Majka
59	Popiersia z PAU/PAN, UMK, Wiesław Majka	69	Tablice Miłosa i Szymborskiej, UMK, Roman Tekieli	99	Czasopismo „Gazeta Lwowska” z 1920 r., nr 23	135	Stempel , ANK, sygn. T 53
60	Popiersie Piłsudskiego, UMK, Wiesław Majka	69	Tablice pozostałe, UMK, Wiesław Majka	102	Regulamin , ANK, sygn. IT 1315, s. 291	136–137	Dyplom Seidlera, MK, nr inw. R 386, Wiesław Majka
61	Tablica z popiersiem Jana Pawła II, UMK, Wiesław Majka	70	Tablice , UMK, Roman Tekieli	108	Medal , ze zbiorów prywatnych	138	Dyplom Czartoryskiego, BKC, sygn. rkps 7101, Jarosław Cyganik
62	Epitafia Dietla i Matejki, UMK, Wiesław Majka	71	Tablice , UMK, Roman Tekieli	108	Pieczęć , BN PAU/PAN, sygn. rkps 718, k. 967v	139	Dyplom Żybkiewiczza, ANK, sygn. D 14
		72–73	Kaplica , ZCK z arch. PKZ, nr neg. 14747, J. Bięgus	109	Posąg , Muzeum – Zamek w Łańcutie, nr inw. S 2232, Maria Szewczuk i Marek Kosior		

- 140
Dyplom Matejki, ANK, sygn. D 13
- 141
Dyplom Żeleńskiego, MK, nr inw. R 765, Wiesław Majka
- 142
Fotografie dyplomu Piłsudskiego, ANK, sygn. 29/670/3575 i 29/670/3576
- 143
Dyplom Sapiehy, AKM, sygn. TW 1
- 144
Dyplom Solaskiego, MK, nr inw. R 37, Wiesław Majka
- 145
Fotografia okładki i dyplom Swobody, UMK, Adam Sasinowski
- 146
Okładzina, UMK, Wiesław Majka
- 146
Dyplom Mrożka, MK, nr inw. R 1776, Wiesław Majka
- 146
Dyplom Wałęsy, MK, nr inw. R 1775, Wiesław Majka
- 146
Dyplom Thatcher, MK, nr inw. R 1774, Wiesław Majka
- 147
Okładzina, UMK, Wiesław Majka
- 147
Dyplom Bartoszewskiego, MK, nr inw. R 4710, Wiesław Majka
- 147
Dyplom Dziarkowiaka, UMK, Wiesław Majka
- 148
Stempel z 1895 r., ANK, sygn. T 654, Małgorzata Janikowska
- 148
Stempel współczesny, UMK, Wiesław Majka
- 148
Pieczęć z dyplomu Czarnoryskiego, BKC, sygn. rkps 7101, Wiesław Majka
- 148
Pieczęć z dyplomu Żeleńskiego, MK, nr inw. R 765, Wiesław Majka
- 148
Pieczęć z dyplomu Wałęsy, MK, nr inw. R 1775, Wiesław Majka
- 148
Pieczęć z dyplomu Bartoszewskiego, MK, nr inw. R 4710, Wiesław Majka
- 148
Pieczęć z dyplomu Dziarkowiaka, UMK, Wiesław Majka
- 149
Czasopismo „Gazeta Krakowska” z 1818 r., nr 75
- 149
Czasopismo „Gazeta Krakowska – Doda-rek” z 1820 r., nr 17
- 150–151
Księga z 1854 r. i wpiś, ANK, sygn. rkps 1443, Małgorzata Janikowska
- 152
Czasopismo „Głos Narodu” z 1895 r., nr 224
- 152
Czasopismo „Czas” z 1857 r., nr 149 i z 1859 r., nr 2
- 153
Czasopismo „Nowa Reforma” z 1909 r., nr 14 i z 1917 r., nr 82
- 154
Czasopismo „Gazeta w Krakowie” z 1993 r., nr 133
- 161
Księga uchwał, ANK, sygn. P 10, s. 586–587
- 163
Czasopismo „Głos Narodu” z 1899 r., nr 40 i z 1900 r., nr 272
- 164
Czasopismo „Nowa Reforma” z 1910 r., nr 101
- 167
Wykaz *Księżka obywateli...*, ANK, sygn. 29/53/33, przed okładką
- 168
Wykaz *Księżka obywateli...*, ANK, sygn. 29/53/33, s. 5, 57 i 59
- 170
Dyplom Płaźnińskiego z pieczęcią, ANK, sygn. rkps 1285, Małgorzata Janikowska
- 171
Dyplom Nowaczyńskiego, zbiory prywatne, Wiesław Majka
- 172
Dyplom Lea z okładką i pieczęcią, ANK, sygn. R 376, Wiesław Majka
- 173
Dyplom Gałęckiego z okładką i pieczęcią, ANK, sygn. R 276
- 177
Okólnik, ANK, sygn. 29/53/964, s. 1141
- 178
Czasopismo „Gazeta Lwowska” z 1884 r., nr 17
- 178
Czasopismo „Kurier Krakowski” z 1887 r., nr 37
- 178
Czasopismo „Słowo Polskie” z 1899 r., nr 69
- 179
Czasopismo „Głos Narodu” z 1897 r., nr 4
- 179
Czasopismo „Nowiny dla Wszystkich” z 1903 r., nr 5
- 180
Czasopismo „Głos Narodu” z 1915 r., nr 272
- 180
Czasopismo „Ilustrowany Kurier Codzienny” z 1915 r., nr 149
- 180
Czasopismo „Nowa Reforma” z 1915 r., nr 284
- 181
Portret * *Plik:Matejko – Portret Adama Sapiehy.jpg* * domena publiczna https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Matejko_-_Portret_Adama_Sapiehy.jpg * autor www.ostoya.pl
- 181
Studium konia, MNK, nr inw. XII-452, Mirosław Żak
- HONOROWI OBYWATELE MIASTA KRAKOWA
- 184
Portret Kapodistriasa, Historical Archives, National Historical Museum, Athens Greece, Inv. N. NHM 227
- 184
Podpis * *Plik:Ioannis Kapodistrias signature.svg* * domena publiczna https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Ioannis_Kapodistrias_signature.svg * autor Ioannis Kapodistrias
- 185
Dokument, ANK, sygn. WMK IV-4, s. 208
- 185
Portret Kapodistriasa * *File:Sir Thomas Lawrence (1769–1830) – John, Count Capo d'Istria (1776–1831) – RCIN 404947 – Royal Collection.jpg* * domena publiczna [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sir_Thomas_Lawrence_\(1769-1830\)_-_John_Count_Capo_d'Istria_\(1776-1831\)_-_RCIN_404947_-_Royal_Collection.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sir_Thomas_Lawrence_(1769-1830)_-_John_Count_Capo_d'Istria_(1776-1831)_-_RCIN_404947_-_Royal_Collection.jpg) * autor Thomas Lawrence
- 186
Papiersie Kapodistriasa, Historical Archives, National Historical Museum, Athens Greece, Inv. N. NHM 2172

- 186
Pomnik Kapodistrias w Korfu *
File:Ιόνιος Ακαδημία και άγαλμα του Καποδιστρια.jpg * domena publiczna <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ιόνιος Ακαδημία και άγαλμα του Καποδιστρια.JPG> * autor Enrique Iñiguez Rodríguez (Qoon) * kadrowanie pomnika * CC BY-SA 3.0 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.en>
- 186
Pomnik Kapodistrias w Lozannie, UMK, Justyna Pytel
- 187
Banknot, moneta i znaczek pocztowy, prywatne zbiory
- 187
Grób * *File:Kapodistrias grave in the monastery of Platitera, Corfu.jpg* * domena publiczna https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kapodistrias_grave_in_the_monastery_of_Platitera,_Corfu.jpg * autor Dr.K. * kadrowanie dwóch nagrobków * CC BY-SA 3.0 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.en>
- 188
Portret Sobolewskiego, za Sokołowski 1904, t. 1
- 188
Podpis, BN PAU/PAN, sygn. rkps 718, s. 966v
- 189
Wiersz, z zasobów BJ, Magazyn Starych Druków
- 189
Portret Sobolewskiego, za Sokołowski 1904, t. 2, cz. 1
- 190
Portret Lubomirskiego, LNSG, nr inw. Ж-4839
- 190
Podpis, Dział Rękopisów Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu, sygn. 4364/III
- 191
Portret Lubomirskiego, Muzeum w Przeworsku, nr inw. MP-S-824, Henryk Górecki
- 191
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 192
Portret Arnolda, z archiwum naukowego prof. Harald Herresthala z Oslo
- 192
Podpis, ANK, sygn. 29/575/2, poz. 285
- 193
Pociąg Arnolda, z archiwum naukowego prof. Harald Herresthala z Oslo
- 193
Grób * *Plik:Carl Arnold sr i Carl Arnold jr. gravminne in Vår Frelses gravlund, Oslo.jpg* * domena publiczna https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Carl_Arnold_s.r._og_Carl_Arnold_j.r._gravminne_p%C3%A5_V%C3%A5_Frelses_gravlund,_Oslo.jpg * autor Anne-Sophie Ofrim * zdjęcie krawędzi * CC BY-SA 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.en>
- 194
Portret Świętęs-Sporka, MUJ, nr inw. 1773
- 194
Podpis, ANK, sygn. WMK I-7, s. 32v
- 195
Dokument, ANK, sygn. WMK IV-5, s. 21
- 195
Pociąg, ANK, sygn. WMK I-7, s. 32v
- 195
Grób, UMK, Anna Maria Elsnierowa
- 196
Portret Mięczyńskiego, MUJ, nr inw. 1773
- 196
Podpis, ANK, sygn. WMK I-7, s. 32v
- 197
Frak, MNK, nr inw. V-3968, Bartosz Cygan
- 197
Pociąg, ANK, sygn. WMK I-7, s. 32v
- 197
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 198
Portret Reinbiza, MUJ, nr inw. 1773
- 198
Podpis, ANK, sygn. WMK I-7, s. 32v
- 199
Dokument, ANK, sygn. WMK IV-5, s. 21
- 199
Pociąg, ANK, sygn. WMK I-7, s. 32v
- 199
Pociąg, ANK, sygn. WMK I-5, nlb
- 199
Grób * *File:Graveyards Halledes Tor2 Berlin.jpg* * domena publiczna https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Graveyards_Halledes_Tor2_Berlin.JPG * autor Lienhard Schulz * kadrowanie krzyży i świątyni * GNU FDL https://en.wikipedia.org/wiki/GNU_Free_Documentation_License CC BY-SA 3.0 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.en> CC PRZEZ 2.5 <https://creativecommons.org/licenses/by/2.5/deed.en>
- 200
Portret d'Auray, Państwowe Muzeum Ermitaż w St. Petersburgu, nr inw. GE-8138, Yuriy Molodkovets
- 200
Podpis, ANK, sygn. WMK Okr. 472
- 201
Plan demarkacyjny, ANK, sygn. WMK Okr. 472
- 201
Grób * *Plik:Volkovskoe cemetery Church of Saint Job 5.jpg* * domena publiczna https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Volkovskoe_cemetery_Church_of_Saint_Job_5.jpg * autor FearChild * zdjęcie krawędzi
- 202
Herb * *Plik:POL COA Junosza.svg* * domena publiczna https://de.wikipedia.org/wiki/Datei:POL_COA_Junosza.svg * autor proj.graf. Tadeusz Gajl * GNU FDL https://commons.wikimedia.org/wiki/Commons:GNU_Free_Documentation_License CC BY-SA 3.0 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.de>
- 202
Podpis, ANK, sygn. WMK Okr. 472
- 202
Spis *Spis Księg obywatelska...*, ANK, sygn. WM 622, nlb
- 203
Obraz, MNK, nr inw. II-a-533
- 203
Grób, UMK, Artur Jankowski
- 204
Spis Kossa, BN, sygn. G.10042/III
- 204
Podpis, ANK, sygn. 29/575/2, poz. 13
- 205
Spis *Spis Księg obywatelska...*, ANK, sygn. WM 622, nlb
- 205
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 206
Portret Kołaczewskiego, BN, sygn. 100.809
- 206
Podpis, ANK, sygn. 29/575/2, poz. 12
- 207
Pistolety, MNK, nr inw. V-779/1-2, Anna Olchawska
- 207
Tablica, Roman Tekieli
- 207
Grób, UMK, Artur Jankowski

- 208
Herb * *File:POL_COA_Arnold.svg* * domena publiczna https://commons.wikimedia.org/wiki/File:POL_COA_Arnold.svg * autor Tadeusz Gajl * GNU Free Documentation License / Creative Commons ShareAlike License 3.0
- 208
Podpis, ANK, sygn. 29/575/2, poz. 91
- 209
Spis Księga obywatelska..., ANK, sygn. WM 622, nlb
- 209
Tablica, Muzeum Ziemi Augustowskiej
- 209
Grób, p portalu Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP www.flickr.com/people/polandmf
- 210
Herb * *Plik:POL_COA_Gozdawa.svg* * domena publiczna https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:POL_COA_Gozdawa.svg * autor proj. graf. Tadeusz Gajl * GNU FDL https://pl.wikipedia.org/wiki/GNU_Free_Documentation_License CC BY-SA 3.0 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.pl>
- 210
Podpis, BN, sygn. rkps akc. 15929
- 211
Dokument, BN, sygn. rkps akc. 15929
- 211
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 212
Portret Lipowskiego, udostępniony ze zbiorów rodzinnych, Wiesław Majka
- 212
Podpis, ANK, sygn. WMK Okr. 472
- 213
Okladka nut, BJ, zbiory muzyczne
- 213
Medalion, MK, nr inw. 470/III, Tomasz Kalarus
- 213
Czasopismo, *Gazeta Lwowska* * z 1820 r., nr 23
- 213
Herb * *File:POL_COA_Gryf.svg* * domena publiczna https://commons.wikimedia.org/wiki/File:POL_COA_Gryf.svg * autor Tadeusz Gajl * GNU Free Documentation License / Creative Commons ShareAlike License 3.0
- 214
Stempel, ANK, sygn. T 222, Małgorzata Janikowska
- 214–215
Podpis, pieczęć, dokument, BN, sygn. rkps, akc. 15929
- 216
Pieczęć, ANK, sygn. WMK V-6, s. 276
- 216
Podpis, ANK, sygn. WMK Okr. 472
- 217
Spis Księga obywatelska..., ANK, sygn. WM 622, nlb
- 217
Plan demarkacyjny, ANK, sygn. WMK Okr. 472
- 218
Herb * *Plik:Dabrowa-niemodlinska-kartusz.jpg* * domena publiczna <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Dabrowa-niemodlinska-kartusz.JPG> * autor Kso * wycięcie tła * CC BY-SA 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.en>
- 219
Spis Księga obywatelska..., ANK, sygn. WM 622, nlb
- 219
Plan demarkacyjny, ANK, sygn. WMK Okr. 472
- 220
Stempel, ANK, sygn. T 222, Małgorzata Janikowska
- 221
Czasopismo, *Wiener Zeitung* * z 1855 r., nr 200
- 221
Grób * *File:Stadtfriedhof Baden 6476.jpg* * domena publiczna https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Stadtfriedhof_Baden_6476.JPG * autor Karl Gruber * zdjęcie krawędzi * CC BY-SA 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.en>
- 222
Herb * *Plik:Rothkirch-St-Wappen SWB.png* * domena publiczna https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Rothkirch-St-Wappen_SWB.png * autor Adolf Matthias Hildebrandt * usunięcie podpisu
- 223
Spis Księga obywatelska..., ANK, sygn. WM 622, nlb
- 223
Plan demarkacyjny, ANK, sygn. WMK Okr. 472
- 224
Pieczęć, ANK, sygn. WMK V-6, s. 276
- 225
Spis Księga obywatelska..., ANK, sygn. WM 622, nlb
- 225
Czasopismo, *Gazeta Krakowska* * z 1820 r., nr 17
- 226
Stempel, ANK, sygn. T 222, Małgorzata Janikowska
- 227
Spis Księga obywatelska..., ANK, sygn. WM 622, nlb
- 227
Plan demarkacyjny, ANK, sygn. WMK Okr. 472
- 228
Pieczęć, ANK, sygn. WMK V-6, s. 276
- 229
Grób * *Fichier:Bucurist Sf. Arhangheli din Calinesti-Cuparensu3.jpg* * domena publiczna https://ro.wikipedia.org/wiki/Fichier:Bucurist_Sf._Arhangheli_din_Calinesti-Cuparensu3.jpg * autor: Cezar Suceavna * zdjęcie krawędzi, odrębne powiększenie napisu nagrobnego * CC PRZEZ 3.0 <https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/deed.ro>
- 230
Herb * *Plik:Wappen Hohenzollern.svg* * domena publiczna https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Wappen_Hohenzollern.svg * autor Haus Hohenzollern
- 231
Spis Księga obywatelska..., ANK, sygn. WM 622, nlb
- 231
Czasopismo, *Gazeta Lwowska* * z 1820 r., nr 23
- 232
Portret Haukego, MNK, nr inw. III-1-min-739, Paweł Czernicki
- 232
Podpis, BN, sygn. rkps akc. 15929
- 233
Dokument, ANK, sygn. WMK IV-6, s. 283
- 233
Epitafium i herb, UMK, Roman Tekieli
- 234
Portret Pfüglka, MNK, nr inw. III-ryc-37001, Ewelina Słowińska
- 234–235
Podpis i pieczęć, ANK, sygn. WMK I-19, s. 21
- 235
Spis Księga obywatelska..., ANK, sygn. WM 622, nlb
- 235
Grób * *File:Friedhofschubertpark.jpg* * domena publiczna <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Friedhofschubertpark.JPG> * autor Andrea Schaulfer de Schauffi * zdjęcie krawędzi

- 236
Portret Forckenbecka, MNK, nr inw. III-ryc-37001, Ewelina Słowińska
- 236–237
Podpis i pieczęć, ANK, sygn. WMK I-19, s. 21
- 237
Spis *Księga obywatelska...*, ANK, sygn. WM 622, nlb
- 237
Grób * *File:Zentralfriedhof Muenster 8105.jpg* * domena publiczna https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Zentralfriedhof_Muenster_8105.jpg * autor Rüdiger Wölk * zdjęcie krawędzi, usunięcie pojazdu * CC BY-SA 2.5 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.5/deed.en>
- 238
Portret Tęgoborskiego, BN, sygn. G. 10828/III
- 238–239
Podpis i pieczęć, ANK, sygn. WMK I-19, s. 21
- 239
Spis *Księga obywatelska...*, ANK, sygn. WM 622, nlb
- 239
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 240
Stempel, ANK, sygn. T 222, Małgorzata Janikowska
- 240
Podpis, ANK, sygn. WMK V-3a, s. 41
- 241
Pieczęć, ANK, sygn. WMK V-6, s. 276
- 241
Dokument, ANK, sygn. WMK IV-24, s. 219
- 241
Grób * *Datei:Märzpark-Denkmal für die Gefallenen der Märzrevolution 1848.jpg* * domena publiczna https://de.m.wikipedia.org/wiki/File:Märzpark-Denkmal_für_die_Gefallenen_der_Märzrevolution_1848.jpg * autor Haefel * zdjęcie krawędzi * CC BY-SA 3.0 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.de>
- 242
Stempel, ANK, sygn. T 222, Małgorzata Janikowska
- 242
Podpis, ANK, sygn. WMK V-4, s. 707
- 243
Dokument, ANK, sygn. WMK IV-32, s. 106
- 243
Pismo, ANK, sygn. WMK V-4, s. 537
- 246
Portret Ettmayera, udostępniony ze zbiorów rodzinnych, Wiesław Majka
- 246
Dedykacja, ANK, sygn. IT 732, s. 157
- 247
Dyplom Ettmayera i pieczęć, udostępnione ze zbiorów rodzinnych, Wiesław Majka
- 247
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 248
Portret Clam-Martinica i podpis * *Plik-Heinrich_Jaroslav_Clam-Martinic_Litho.jpg* * domena publiczna https://pl.wikipedia.org/wiki/File:Heinrich_Jaroslav_Clam-Martinic_Litho.jpg * autor Josef Kriehuber * wykadrowanie popiersia, wykadrowanie podpisu
- 249
Herb * *File:Clam-Martinic-Wappen.png* * domena publiczna <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Clam-Martinic-Wappen.png> * autor nieznany
- 249
Grób * *File:Tomb of Clam-Martinic family in Smečno (2322).jpg* * domena publiczna [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Tomb_of_Clam-Martinic_family_in_Smečno\(2322\).jpg * autor Gampe * zdjęcie krawędzi * CC BY-SA 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.en>](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Tomb_of_Clam-Martinic_family_in_Smečno(2322).jpg)
- 250
Stempel, ANK, sygn. T 53, Małgorzata Janikowska
- 250
Podpis, ANK, sygn. IT 693, s. 43
- 251
Dyplom Seidler, MK, nr inw. R 386, Wiesław Majka
- 251
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 252
Pieczęć i podpis Wukasowicza, ANK, sygn. Mag II 508
- 253
Czasopismo „Czas” z 1860 r., nr 108
- 253
Okladka nut, Biblioteka Uniwersytetu w Toruniu
- 254
Portret Smolki * *Plik:Franciszek_Smolka (1810–99).jpg* * domena publiczna [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Franciszek_Smolka_\(1810-99\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Franciszek_Smolka_(1810-99).jpg) * autor Adele Lwów * zdjęcie krawędzi
- 254–255
Podpis i portret * *Plik:Smolka 1861 Kaiser Litho.jpg* * domena publiczna https://pl.wikipedia.org/wiki/File:Smolka_1861_Kaiser_Litho.jpg * autor Eduard Kaiser (Peter Geymayer) * osobne wykadrowanie podpisu, dla portretu wycięcie podpisów
- 255
Medal, MNW, nr inw. NPO 19371, Piotr Liger
- 255
Grób, UMK, Agnieszka Staniszevska
- 256
Portret Potockiego, MNW, nr inw. 128952, Piotr Ligier
- 256–257
Podpis i list, ANK, sygn. IT 978, s. 885
- 257
Miniatura Potockiego, M.M. Daffinger, MNW, nr inw. 455
- 257
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 258
Portret Dierla, MK, nr inw. 2430/III, Tomasz Kalarus
- 258
Podpis, BJ, sygn. rkps 9675 IV, s. 11
- 259
Portrety Dierla, UMK, Wiesław Majka
- 259
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 260
Portret Rygera, Galeria Morawska w Birmie online, nr inw. C 23371
- 261
Czasopismo „Gazeta Lwowska” z 1863 r., nr 91
- 261
Karykatura * *File:Anton_Ryger.jpg* * domena publiczna [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Anton_Ryger.jpg * autor nieznany](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Anton_Ryger.jpg)
- 261
Grób, * *File:Holešov, kaple sv. Kříže.jpg* * domena publiczna https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Holešov,C5%A1ow,_kaple_sv_Kříže,C5%99%C3%AD%C5%BE.jpg * autor Palidap * zdjęcie krawędzi, usunięcie grafiki * HYPERLINK https://en.wikipedia.org/wiki/en:Creative_Commons Attribution-Share Alike 3.0 Unported

- 264
Portret Belcrediego * *Plik:Richard Belcredi (1823–1902).jpg* * domena publiczna [https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Richard_Belcredi_\(1823%E2%80%931902\).jpg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Richard_Belcredi_(1823%E2%80%931902).jpg) * autor R. Heinrich * przycięcie krawędzi
- 264
Podpis, księga ślubów parafii rzymsko-katolickiej pw. Św. Krzyża w Znojmo 1785–1872, s. 140
- 265
Portret Belcrediego * *Plik:Richard Belcredi.png* * domena publiczna https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Richard_Belcredi.png * autor Josef Mukařovský, Václav Mára * przycięcie krawędzi
- 265
Grób, udostępnione ze zbiorów Zdenki Skrochovej
- 266
Portret Goluchońskiego * *Plik:Agenor Goluchoński (senior).jpg* * domena publiczna [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Agenor_Go%C5%82uchoński_\(senior\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Agenor_Go%C5%82uchoński_(senior).jpg) * autor Emil Rabending * przycięcie krawędzi
- 266
Podpis, ANK, sygn. IT 978, s. 675
- 267
Pomnik, BN, sygn. Pocz. 2038
- 267
Grób * *Plik:Skala-Podільська Каплиця Голуховських.jpg* * domena publiczna https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Skala-Podільська_Каплиця_Голуховських.jpg * autor Andrii Bondarenko * przycięcie krawędzi * CC BY-SA 3.0 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.pl>
- 268
Portret Possingera, Österreichische Nationalbibliothek, zb. 92062 Ag
- 268
Podpis, BJ, sygn. rkps 9676 IV, s. 252
- 269
Dokument, ANK, sygn. IT 978, s. 485
- 269
Wizytówka, BJ, sygn. rkps 9098 III, s. 147
- 270
Portret Rulikowskiego, MNW, sygn. MP 4225, Zbigniew Reszka
- 270
Podpis, ANK, sygn. IT 978, s. 291
- 271
Portret, ANK, sygn. IT 978, s. 330
- 271
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 272
Portret Czarotryskiego, MNK, nr inw. XII-612, Karol Kowalik
- 272
Podpis, MNK, nr inw. IX-2755, Tomasz Fiołka
- 273
Dyplom Czarotryskiego, BKC, sygn. rkps 7101, Jarosław Cyganik
- 273
Popiersie i grób, UMK, Roman Tekieli
- 274
Portret Zyblikiewicza, MNK, nr inw. II-a-523
- 274
Podpis, BJ, sygn. rkps 9143 III, k. 51v
- 275
Dyplom Zyblikiewicza, ANK, sygn. D 14
- 275
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 276
Portret Majera, PAU w Krakowie, Wiesław Majka
- 276
Podpis, AN PAU/PAU, sygn. TNK-4, k. 6v
- 277
Czasopismo „Czas” z 1881 r., nr 121
- 277
Medal, MNK, nr inw. VII-MdP-1915, Mateusz Szczypiński
- 277
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 278
Portret Matejki, MNK, nr inw. IX-2714, Paweł Czernicki
- 278
Podpis, ANK, sygn. D 13, s. 10
- 279
Dokument, DzRmk 1882, nr 6, UMK
- 279
Medal, MNK, nr inw. VII-MdP-1370, Bartosz Cygan
- 279
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 280
Portret Kieszczkowskiego, „Tygodnik Ilustrowany” z 1905 r., nr 13
- 280
Podpis, ANK, sygn. IT 978, s. 456
- 281
Dyplom Kieszczkowskiego, ANK, sygn. IT 978, s. 755, 757
- 281
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 282
Portret Pietruskiego, „Tygodnik Powszechny” z 1883 r., nr 19
- 282
Podpis, BJ, sygn. rkps 8075 III, k. 424
- 283
Dokument, DzRmk 1886, nr 16, UMK
- 283
Grób, UMK, Agnieszka Staniszevska
- 284
Portret Dunajewskiego i podpis, BN PAU/PAU, sygn. BZS, rkps 6624-18
- 285
Dokument, ANK, sygn. IT 978, s. 515
- 285
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 286
Portret Smolki * *Plik:Franciszek Jan Smolka cropped.jpg* * domena publiczna https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Franciszek_Jan_Smolka_cropped.jpg * autor nieznany
- 286
Podpis, BJ, sygn. rkps 7888 III, k. 36
- 287
Dokument, ANK, sygn. IT 978, s. 941
- 287
Pomnik Smolki, BN, sygn. Pocz. 225
- 288
Portret Popiela, BN PAU/PAU, sygn. BZS, rkps 6624-59
- 288
Podpis, ANK, nr inw. IT 908, s. 164
- 289
Płyta, bazylika Mariacka w Krakowie, Wiesław Majka
- 289
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 290
Portret Szlachetowskiego, BN PAU/PAU, sygn. BZS, rkps 6624-77
- 290
Podpis, ANK, sygn. IT 978, s. 2a
- 291
Portret Szlachetowskiego, UMK, Wiesław Majka
- 291
Czasopismo „Głos Narodu” z 1894 r., nr 26
- 291
Grób, UMK, Roman Tekieli

- 292
Portret Badeniego, MNW, nr inw. DI 86460/I, Jakob Henner
- 292
Podpis, ANK, sygn. IT 978, s. 212
- 293
Dyplom Badeniego, ANK, sygn. IT 978, s. 203
- 293
Medal Badeniego, MNW, nr inw. DI 130998, Trzemeski&Blachowski
- 293
Tablica, UMK, Mariusz Kisiel
- 294
Portret Jakubowskiego, BN PAU/PAN, sygn. BZS, rkps 6624, t. 1, k. 27
- 294
Podpis, ANK, sygn. Kr 4423, s. 265
- 295
Dokument, ANK, sygn. Kr 4423, s. 283
- 295
Medal, MNW, nr inw. NPO 6319, Piotr Ligier
- 295
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 296
Portret Żeleńskiego, MNW, nr inw. MP 1209, Piotr Ligier
- 296
Podpis, BJ, sygn. rkps 9143 III, k. 56
- 297
Dyplom Żeleńskiego, MK, sygn. R 765, Wiesław Majka
- 297
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 298
Portret Rutowskiego, NAC, sygn. 1-A-3267-2
- 298
Podpis, BJ, sygn. rkps 10067 IV, s. 269
- 299
Dokument, ANK, sygn. IT 1315, s. 269
- 299
Medal, MNK, nr inw. II-rz-989, Tomasz Markowski
- 299
Grób, UMK, Agnieszka Staniszevska
- 302
Portret Zolla st., MNK, nr inw. III-ryc-29282
- 302
Podpis, BKC, sygn. rkps 7101, s. 3, Jarosław Cyganik
- 303
Wpis do Księgi obywateli..., ANK, sygn. 29/53/33, s. 5
- 303
Portret Zolla, BN PAU/PAN, sygn. BZS, rkps 6624.93
- 303
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 304
Stempel, ANK, sygn. T 180, Małgorzata Janikowska
- 304
Podpis, ANK, sygn. 29/1251/5/427
- 305
Wpis do Księgi obywateli..., ANK, sygn. 29/53/33, s. 5
- 305
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 306
Portret Scherschenia, ZKW, nr inw. 8323, Stanisław Michta
- 306
Podpis, ANK, sygn. Perg. 1285
- 307
Wpis do Księgi obywateli..., ANK, sygn. 29/53/33, s. 5
- 307
Kaplica, ZCK z arch. PKZ, nr neg. 14747, J. Biegus
- 308
Portret Smolarskiego, ANK, sygn. 29/670/3457
- 308
Podpis, ANK, sygn. 29/1989/14507/11
- 309
Wpis do Księgi obywateli..., ANK, sygn. 29/53/33, s. 6
- 309
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 310
Stempel, ANK, sygn. T 180, Małgorzata Janikowska
- 310
Podpis, ANK, sygn. 29/328/137, s. 90
- 311
Wpis do Księgi obywateli..., ANK, sygn. 29/53/33, s. 6
- 311
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 312
Portret Seelinga de Saulenfelsa, Poczet 2013, z archiwum rodzinnego Zöllów
- 312
Podpis, ANK, sygn. Perg. 1285
- 313
Wpis do Księgi obywateli..., ANK, sygn. 29/53/33, s. 6
- 313
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 314
Pieczęć, ANK, sygn. Perg. 1285
- 314
Podpis, ANK, sygn. 29/53/6, s. 450
- 315
Dyplom Płazińskiego, ANK, sygn. Perg. 1285
- 315
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 316
Stempel, ANK, sygn. T 180, Małgorzata Janikowska
- 317
Wpis do Księgi obywateli..., ANK, sygn. 29/53/33, s. 7
- 317
Fort w Podgórzu, UMK, Wiesław Majka
- 318
Portret Nowaczyńskiego, MK, nr inw. 3666, Tomasz Kalarus
- 318
Podpis, ANK, sygn. 29/53/6, s. 450
- 319
Dyplom Nowaczyńskiego, ze zbiorów rodzinnych, Wiesław Majka
- 319
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 320
Portret Pina von Friedenthala, czasopismo „Neue Illustrierte Zeitung” z 1874 r., nr 32
- 321
Wpis do Księgi obywateli..., ANK, sygn. 29/53/33, s. 9
- 321
Grób * *File:Pfarrkirche St. Ruprecht (Völkernmarkt).jpg* * domena publiczna [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Pfarrkirche_St._Ruprecht_\(Völkernmarkt\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Pfarrkirche_St._Ruprecht_(Völkernmarkt).jpg) * autor Raul de Chissota * *przypięcie krawędzi*
- 322
Stempel, ANK, sygn. T 180, Małgorzata Janikowska
- 323
Wpis do Księgi obywateli..., ANK, sygn. 29/53/33, s. 10

- 323
Grób * *File:Zentralfriedhof, Vienna.jpg* * domena publiczna https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Zentralfriedhof,_Vienna.jpg * autor dana j * "przecięcie krawędzi" CC BY-SA 2.0 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.0/deed.en>
- 324
Stempel, ANK, sygn. T 180, Małgorzata Janikowska
- 324
Podpis, ANK, sygn. 29/53/964, s. 1111
- 325
Wpis do Książki obywateli..., ANK, sygn. 29/53/33, s. 11
- 325
Grób * *File:Döblinger Friedhof-Kreuz.jpg* * domena publiczna https://commons.wikimedia.org/wiki/File:D%C3%9B-6blinger_Friedhof_-_Kreuz.JPG * autor Michael Kranewitter * "przecięcie krawędzi" CC BY-SA 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/> CC PRZEZ 2.5 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed-en>
- 326
Stempel, ANK, sygn. T 180, Małgorzata Janikowska
- 327
Wpis do Książki obywateli..., ANK, sygn. 29/53/33, s. 10
- 327
Grób * *File:Hittinger Friedhof-Friedhofsdenkmal.jpg* * domena publiczna https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hittinger_Friedhof_-_Friedhofsdenkmal.jpg * autor Michael Kranewitter * "przecięcie krawędzi" CC BY-SA 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/> CC BY-SA 2.5 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.5/deed.en>
- 328
Medalion nagrobny, UMK, Agnieszka Staniszevska
- 328
Podpis, BJ, rkps 7888 III, k. 36
- 329
Wpis do Książki obywateli..., ANK, sygn. 29/53/33, s. 11
- 329
Grób, UMK, Agnieszka Staniszevska
- 330
Stempel, ANK, sygn. T 180, Małgorzata Janikowska
- 330
Podpis, ANK, sygn. 29/53/964, s. 1108
- 331
Dokument, ANK, sygn. 29/53/7, s. 70
- 331
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 332
Portret Jalbrzykowskiej, MK, nr inw. 2346/III, Tomasz Kalarus
- 332
Podpis, ANK, sygn. 29/53/287, s. 726
- 333
Wpis do Książki obywateli..., ANK, sygn. 29/53/33, s. 12
- 333
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 334
Portret Serkowski, Poczet 2013, s. 662
- 334
Podpis, ANK, sygn. Perg 1285
- 335
Wpis do Książki obywateli..., ANK, sygn. 29/53/33, s. 13
- 335
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 336
Stempel, ANK, sygn. T 180, Małgorzata Janikowska
- 336
Podpis, ANK, sygn. 29/1473/43, s. 49
- 337
Wpis do Książki obywateli..., ANK, sygn. 29/53/33, s. 14
- 337
Grób * *Plik:Simmering (Wien) - Luegerkirche (1).jpg* * domena publiczna [https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Simmering_\(Wien\)_-_Luegerkirche_\(1\).JPG](https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Simmering_(Wien)_-_Luegerkirche_(1).JPG) * autor Bwag * "przecięcie krawędzi" CC BY-SA 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed-pl>
- 338
Stempel, ANK, sygn. T 180, Małgorzata Janikowska
- 338
Podpis, ANK, sygn. 29/247/485, s. 315
- 339
Wpis do Książki obywateli..., ANK, sygn. 29/53/33, s. 16
- 339
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 340
Stempel, ANK, sygn. T 180, Małgorzata Janikowska
- 340
Podpis, ANK, sygn. 29/1236/70, s. 51
- 341
Wpis do Książki obywateli..., ANK, sygn. 29/53/33, s. 15
- 341
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 342
Portret Sapiehy, MNW, nr inw. DI 126670
- 342
Podpis * *Plik:Adam Sapieha Litbo.jpg* * domena publiczna https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Adam_Sapieha_Litbo.jpg * autor Eduard Kaiser * kadrowanie własnoręcznego podpisu
- 343
Wpis do Książki obywateli..., ANK, sygn. 29/53/33, s. 17
- 343
Grób, archiwum Zamku w Krasycynie
- 344
Portret Badeniego, MNW, nr inw. DI 130998, Piotr Ligier
- 344
Podpis, ANK, sygn. IT 978, s. 212
- 345
Wpis do Książki obywateli..., ANK, sygn. 29/53/33, s. 18
- 345
Czasopismo, "Nowa Reforma" z 1909 r., nr 309
- 346
Portret Bednarskiego, udostępnione z rodzinnych zbiorów Wojciech Tadeusz Bednarski
- 346
Podpis, ANK, sygn. 29/53/7, s. 877
- 347
Wpis do Książki obywateli..., ANK, sygn. 29/53/33, s. 19
- 347
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 348
Portret Starzeńskiego, czasopismo "Nowości Ilustrowane" z 1909 r., nr 39
- 348
Podpis, ANK, sygn. 29/1473/46, s. 1
- 349
Wpis do Książki obywateli..., ANK, sygn. 29/53/33, s. 21
- 349
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 350
Portret Garbaczynskiego i podpis, archiwum parafii św. Józefa w Krakowie

- 351
Wpis do *Książki ohywateli...*, ANK, sygn. 29/53/33, s. 23
- 351
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 352
Portret Pinińskiego w zbroi, LNGS, nr inw. 7-3149
- 352
Podpis, BJ, sygn. rkps 6998 IV, k. 91v
- 353
Portret Pinińskiego w zbroi z krajobrazem, ZKW, nr inw. 7226, Anna Skankiewicz
- 353
Portret Pinińskiego z książką, LNGS, nr inw. 7-823
- 353
Wpis do *Książki ohywateli...*, ANK, sygn. 29/53/33, s. 25
- 354
Portret Maryewskiego, ANK, sygn. A-III-858
- 354
Podpis, ANK, sygn. Dok. Pap. 34, s. 9
- 355
Wpis do *Książki ohywateli...*, ANK, sygn. 29/53/33, s. 27
- 355
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 356
Portret Badeniego, BN, sygn. F15059
- 356
Podpis, BJ, sygn. rkps 10046 III, k. 145
- 357
Wpis do *Książki ohywateli...*, ANK, sygn. 29/53/33, s. 53
- 357
Portret Badeniego, MNK, nr inw. II-a-524
- 358
Portret Mory-Korytowskiego, czasopismo „Nowości Ilustrowane” z 1905 t., nr 40
- 358
Podpis, ÓNB, 7267743
- 359
Wpis do *Książki ohywateli...*, ANK, sygn. 29/53/33, s. 55
- 359
Portret Mory-Komorowskiego, ÓNB, 7267743
- 360
Portret Lea, UMK, Wiesław Majka
- 360
Podpis, ANK, sygn. Dok. Pap. 34, s. 9
- 361
Wpis do *Książki ohywateli...*, ANK, sygn. 29/53/33, s. 57
- 361
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 362
Portret Junoszy-Galeckiego * *Plik:Kazimierz Galecki.jpg* * domena publiczna https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Kazimierz_Ga%C5%82eckij.jpg * autor unknown-anonymous * przycięcie krawędzi
- 362
Podpis, BJ, sygn. rkps 9006 III, k. 101
- 363
Wpis do *Książki ohywateli...*, ANK, sygn. 29/53/33, s. 59
- 363
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 366
Portret Bandurskiego, NAC, sygn. 1-R-15
- 366
Podpis * *File:Signature of Władysław Bandurski (1931-10-05).jpg* * domena publiczna [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Signature_of_W%C5%82adys%C5%82aw_Bandurski_\(1931-10-05\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Signature_of_W%C5%82adys%C5%82aw_Bandurski_(1931-10-05).jpg) * autor Władysław Bandurski
- 367
Czasopismo „Ilustrowany Kurier Codzienny” z 1932 r., nr 30
- 367
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 368
Portret Piłsudskiego, MNW, nr inw. MP 189
- 368
Podpis * *File:Józef Piłsudski Signature.svg* * domena publiczna https://commons.wikimedia.org/wiki/File:J%C3%B3zef_Pi%C5%82sudski_Signature.svg * autor Józef Piłsudski
- 369
Sala obrad, NAC, sygn. 1-A-3193-2
- 369
Medal, MNK, nr inw. VII-MdP-2642
- 369
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 370
Portret Sapieży, bazylika Franciszkanów w Krakowie, Wiesław Majka
- 370
Podpis, AKM, sygn. TS XXXVIII-264
- 371
Portret Sapieży, NAC, sygn. 1-R-161
- 371
Gabinet prezydenta, NAC, sygn. 1-R-166-2
- 372
Portret Solskiego, MK, nr inw. 858/VI, Tomasz Kalarus
- 372
Podpis, UMK, Adam Sasinowski
- 373
Dyplom Solskiego, MK, nr inw. R 37, Wiesław Majka
- 373
Widok mieszkania, MK, nr inw. Fs-3986-VI
- 373
Medal, MNK, nr inw. VII-MdP-1074
- 373
Grób, UMK, Roman Tekieli
- 374
Portret Koniewa * *File:Ivan S. Konev.jpg* * domena publiczna https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ivan_S._Konev.jpg * autor nieznany
- 374
Podpis, UMK, z księgi pamiątkowej, Wiesław Majka
- 375
Fotografie, MK, nr inw. Fs-14119-IX i Fs-14120-IX
- 376
Portret Cyrankiewiczza, NAC, sygn. 51-13-22, Zbyszek Siemaszko
- 376
Podpis, UMK, Adam Sasinowski
- 377
Fotografie, PAP S.A. z NAC – CAF, sygn. 3/4/108956-5, -6 i -7
- 378
Portret Swobody * *Plik:Ludvik Svoboda (Author – Stanislav Tereba).jpg* * domena publiczna [https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Ludvik%C3%ADK_Svoboda_\(Author_-_Stanislav_Tereba\).JPG](https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Ludvik%C3%ADK_Svoboda_(Author_-_Stanislav_Tereba).JPG) * autor Stanislav Tereba * przycięcie krawędzi * CC BY-SA 3.0 CZ <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/cz/deed.pl>
- 378
Podpis z księgi pamiątkowej, UMK, Wiesław Majka
- 379
Dyplom Swobody, UMK, Adam Sasinowski
- 379
Fotografia, PAP S.A. z NAC – CAF, sygn. 3/4/217768-3 i -7, Zbigniew Matuszewski
- 380
Portret Reli-Zymińskiego, NAC, sygn. 20-124, Władysław Miernicki

- 380
Podpis * *File:Michał Rola-Żymierski - signature.png* * domena publiczna https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mich%C5%82_Rola_%C5%BBymierski_-_signature.png * autor Happa
- 381
Dyplom Roli-Żymierskiego, UMK, Adam Sasinowski
- 381
Fotografia, PAP S.A. z NAC – CAF, sygn. 3/4/396287, Tadeusz Sochor
- 382
Portret Jabłońskiego * *Plik:Henryk Jabłoński. The Chairman of the Council of State (Head of State) of the People's Republic of Poland 1972-1985.jpg* * domena publiczna [https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Henryk_Jab%C5%82o%C5%84ski_The_Chairman_of_the_Council_of_State_\(Head_of_State\)_of_the_People%27s_Republic_of_Poland_1972-1985.jpg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Henryk_Jab%C5%82o%C5%84ski_The_Chairman_of_the_Council_of_State_(Head_of_State)_of_the_People%27s_Republic_of_Poland_1972-1985.jpg) * autor nieznany * przycięcie krawędzi
- 382
Podpis * *Plik:Henryk Jabłoński Signature.jpg* * domena publiczna https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Henryk_Jab%C5%82o%C5%84ski_Signatura.jpg * autor nieznany
- 383
Fotografia z wręczenia, archiwum fotograficzne UMK
- 383
Fotografia z wystąpienia, PAP S.A. z NAC – CAF, sygn. 3/4/436236-23
- 388
Portret Mrożka, archiwum fotograficzne UMK
- 388
Podpis z książki pamiątkowej miasta, UMK, Wiesław Majka
- 389
Dyplom Mrożka, MK, nr inw. R 1776, Wiesław Majka
- 389
Fotografia, PAP S.A. z NAC – CAF, sygn. 3/4/451500-12, -15 i -21, Tadeusz Sochor
- 390
Portret Walęsy, archiwum fotograficzne UMK
- 390
Podpis * *Plik:Lech Walesa Signature.svg* * domena publiczna https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Lech_Walesa_Signatura.svg * autor Lech Walesa
- 391
Dyplom Walęsy, MK, nr inw. R 1775, Wiesław Majka
- 391
Fotografia z wręczenia dyplomu, archiwum fotograficzne UMK
- 392
Portret Thatcher, Grzegorz Kozakiewicz
- 392
Podpis, UMK, z książki pamiątkowej, Wiesław Majka
- 393
Dyplom Thatcher, MK, nr inw. R 1774, Wiesław Majka
- 393
Fotografia grupowa, archiwum RMK
- 394
Portret Raczyńskiego i podpis, Fundacja im. Raczyńskich przy Muzeum Narodowym w Poznaniu
- 395
Dyplom Raczyńskiego, MK, nr inw. R 1771, Wiesław Majka
- 395
Czasopismo „Dziennik Polski” z 1993 r., nr 110
- 396
Portret Jedrzejewicza, NAC, sygn. I-A-2668-3
- 396
Podpis, ze zbiorów prywatnych
- 397
Dyplom Jedrzejewicza, MK, nr inw. R 1770, Wiesław Majka
- 397
Czasopismo „Gazeta w Krakowie” z 1993 r., nr 113
- 398
Portret Maczka * *File:Stanisław Maczek 1.jpg* * domena publiczna https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Stanis%C5%82aw_Maczek_1.jpg * autor nieznany
- 398
Podpis, ze zbiorów prywatnych
- 399
Dyplom Maczka, MK, nr inw. R 1772, Wiesław Majka
- 399
Fotografia, z archiwum rodziny Kazimierza Trafasa
- 400
Fotografie Bienia, UMK, Wiesław Majka
- 400–401
Dyplom Bienia i podpis, MK, nr inw. R 1773, Wiesław Majka
- 402
Fotografia Hanssona, UMK, Wiesław Majka
- 402–403
Dyplom Hanssona i podpis, MK, nr inw. R 1769, Wiesław Majka
- 403
Fotografia grupowa, archiwum fotograficzne UMK
- 404–405
Fotografie Miłosza, Grzegorz Kozakiewicz
- 404–405
Dyplom Miłosza i podpis, MK, nr inw. R 1767, Wiesław Majka
- 406–407
Fotografie Skrzynskiego, Ryszard Kornecki
- 406–407
Dyplom Skrzynskiego i podpis, MK, nr inw. R 1768, Wiesław Majka
- 408
Portret Busha * *File:George H. W. Bush, President of the United States, 1989 official portrait.jpg* * domena publiczna https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:George_H._W._Bush,_President_of_the_United_States,_1989_official_portrait.jpg * autor nieznany * kadrowanie popiersia
- 408
Podpis, MK, nr inw. R 1986, Wiesław Majka
- 409
Fotografie Busha bez poniższej, UMK, Wiesław Majka
- 409
Fotografia Busha z Nowakiem-Jeziorańskim – z archiwum Tadeusza Kołaczka
- 410
Portret Reagana * *File:Official Portrait of President Reagan 1981.jpg* * domena publiczna https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Official_Portrait_of_President_Reagan_1981.jpg * autor nieznany * przycięcie krawędzi
- 410–411
Dyplom Reagana i podpis, MK, nr inw. R 1985, Wiesław Majka
- 411
Fotografie Reagana, z archiwum fotograficznego UMK
- 412
Podpis, książka pamiątkowa, UMK, Wiesław Majka
- 412–413
Fotografie Kowaliowa, UMK, Wiesław Majka
- 414–415
Fotografie Peszkowskiego, UMK, Wiesław Majka

414–415 Dyplom Peszkowskiego i podpis, MK, nr inw. R 2171, Wiesław Majka	428–429 Dyplom Zielińskiego i podpis, MK, nr inw. R 2559, Wiesław Majka	442–443 Fotografie Małysiaka, UMK, Wiesław Majka	456 Podpis, z archiwum rodzinnego uhonorowa- wanego
416 Podpis, MK, nr inw. R 2172, Wiesław Majka	430–431 Fotografie Daviesa, UMK, Wiesław Majka	444–445 Fotografie Magirusa, UMK, Wiesław Majka	457 Fotografie z sali obrad, UMK, Wiesław Majka
416–417 Fotografie Browna, z archiwum Stanisława Handzika	430–431 Dyplom Daviesa i podpis, MK, nr inw. R 2560, Wiesław Majka	444–445 Dyplom Magirusa i podpis, MK, nr inw. R 4704, Wiesław Majka	457 Dyplom Tomaszewskiego, MK, nr inw. R 4709, Wiesław Majka
418–419 Fotografie Moskala, UMK, Wiesław Majka	432 Podpis, MK, nr inw. R 3625, Wiesław Majka	446 Podpis, MK, nr inw. R 4705, Wiesław Majka	458 Podpis, MK, nr inw. R 4710, Wiesław Majka
418–419 Dyplom Moskala i podpis, MK, nr inw. R 2555, Wiesław Majka	432–433 Fotografie Studzińskiego, UMK, Wiesław Majka	446–447 Fotografie Jaworskiego, UMK, Wiesław Majka	458–459 Fotografie Bartoszewskiego, UMK, Wie- sław Majka
420–421 Fotografie Lema, UMK, Wiesław Majka	434 Podpis, MK, nr inw. R 4701, Wiesław Majka	448–449 Fotografie Michałowskiej, UMK, Wiesław Majka	460–461 Fotografie Pendereckiego, UMK, Wiesław Majka
420–421 Dyplom Lema i podpis, MK, nr inw. R 2554, Wiesław Majka	434–435 Fotografie Nowaka-Jeziorańskiego, UMK, Wiesław Majka	448–449 Dyplom Michałowskiej i podpis, MK, nr inw. R 4706, Wiesław Majka	460–461 Dyplom Pendereckiego i podpis, MK, nr inw. R 4711, Wiesław Majka
422–423 Fotografie Kuklińskiego, UMK, Wiesław Majka	436 Podpis, MK, nr inw. R 4700, Wiesław Majka	450–451 Fotografie Niczui-Ostrowskiego, UMK, Marta Warmuz	462 Podpis, MK, nr inw. R 4712, Wiesław Majka
422–423 Dyplom Kuklińskiego i podpis, MK, nr inw. R 2558, Wiesław Majka	436–437 Fotografie Brzezińskiego, UMK, Wiesław Majka	450–451 Dyplom Niczui-Ostrowskiego i podpis, MK, nr inw. R 4707, Wiesław Majka	462–463 Fotografie Stróżewskiego, UMK, Wiesław Majka
424–425 Fotografie Szyborskiej, UMK, Wiesław Majka	438 Podpis, MK, nr inw. R 4702, Wiesław Majka	452–453 Fotografie Dziwisza, UMK, Wiesław Majka	464 Podpis, MK, nr inw. R 4713, Wiesław Majka
424–425 Dyplom Szyborskiej i podpis, MK, nr inw. R 2557, Wiesław Majka	438–439 Fotografie Kovácsa, UMK, Wiesław Majka	452–453 Dyplom Dziwisza i podpis, MK, nr inw. R 4708, Wiesław Majka	464–465 Fotografie Juchnowicza, UMK, Wiesław Majka
426–427 Fotografie Kaczorowskiego, UMK, Wie- sław Majka	440 Podpis, MK, nr inw. R 3626, Wiesław Majka	454 Podpis, MK, nr inw. R 4252, Wiesław Majka	466 Podpis, MK, nr inw. R 4715, Wiesław Majka
426–427 Dyplom Kaczorowskiego i podpis, MK, nr inw. R 2556, Wiesław Majka	440–441 Fotografie Pawłowskiego, UMK, Wiesław Majka	454–455 Fotografie Turowskiego, UMK, Wiesław Majka	466–467 Fotografie Horowitza, UMK, Wiesław Majka
428–429 Fotografie Zielińskiego, UMK, Wiesław Majka	442 Podpis, MK, nr inw. R 4703, Wiesław Majka	456 Portret Tomaszewskiego, Anna Kaczmarz	468 Podpis, MK, nr inw. R 4714, Wiesław Majka

468–469	482	LAUREACI MEDALU „CRACOVIAE MERENTI”	526
Fotografie Kozłowskiego, UMK, Wiesław Majka	Podpis, udostępniony przez uhonorowaną		Fotografia z wystąpienia, UMK, Wiesław Majka
470	483		527
Podpis, MK, nr inw. R 4716, Wiesław Majka	Fotografie Tokarczuk, UMK, Wiesław Majka	512	Dyplom dla Zamku, UMK, Wiesław Majka
470–471	484	512–513	527
Fotografie Bryli, UMK, Wiesław Majka	Portret Mleczki z archiwum uhonorowanego, Adam Gólda	Dyplom Jana Pawła II i podpis, UMK, Wiesław Majka	Fotografia z wręczenia, UMK, Bogusław Świerżowski
472	484	513–515	527
Podpis, MK, nr inw. R 4717, Wiesław Majka	Podpis, udostępniony przez uhonorowanego	Fotografie Jana Pawła II, z archiwum Tadeusza Kołczyka, Arturo Mari	Fotografia z Salii Obrad, UMK, Wiesław Majka
472–473	485	516	530
Fotografie Macedońskiego, UMK, Wiesław Majka	Dyplom Mleczki, UMK, Wiesław Majka	Herb, Kuria Arcybiskupia w Krakowie	Portret Pendereckiego, z archiwum ECMKP sygn. P0086, Krzysztof Wojciechowski
474	485	516–517	530
Podpis, MK, nr inw. R 4718, Wiesław Majka	Fotografia z uchwalenia tytułu, UMK, Wiesław Majka	Fotografie z katedry wawelskiej, UMK, Wiesław Majka	Podpis, UMK, Wiesław Majka
474–475		518	531
Fotografie Buzka, UMK, Wiesław Majka	O MEDALU „CRACOVIAE MERENTI”	Herb, Uniwersytet Jagielloński	Fotografie Pendereckiego, Agora S.A., Adam Golec
476	498	518–519	531
Podpis, udostępniony przez uhonorowaną	Medale „Cracoviae Merenti”, klasa złoty, srebrny i brązowy, UMK, Wiesław Majka	Fotografie z katedry wawelskiej, UMK, Wiesław Majka	Wpis do <i>Księgi Medalu...</i> , UMK, Wiesław Majka
476–477	499	520	532–533
Fotografie Rajčić, UMK, Wiesław Majka	Uchwała RMK z 1993 r., UMK	Symbol, Bractwo Kurkowe	Fotografie Lanckorońskiej, z archiwum fotograficznego UMK
477	505	520–521	532–533
Dyplom Rajčić, UMK, Wiesław Majka	Dyplom Pendereckiego, udostępniony przez rodzinę uhonorowanego, Pracownia Reprografii BJ	Fotografie z sali Obrad, UMK, Wiesław Majka	Podpis i wpis do <i>Księgi Medalu...</i> , UMK, Wiesław Majka
478	505	522	534–535
Podpis, udostępniony przez uhonorowanego	Dyplom Fugiela, udostępniony przez rodzinę uhonorowanego, Wiesław Majka	Logo, Szpital Zakonu Bonifratrów w Krakowie	Fotografie Wajdów, UMK, Wiesław Majka
478–479	505	522–523	534–535
Fotografie Skalskiego, UMK, Wiesław Majka	Dyplom Ostrowskiego, UMK, Wiesław Majka	Fotografie z sali Obrad, UMK, Wiesław Majka	Dyplom Wajdów i podpisy, UMK, Wiesław Majka
480–481	506–510	524	536–537
Fotografie Dziatkowiaka, UMK, Wiesław Majka	Ustensylnia introligatorskie, UMK, Wiesław Majka	Godło, Krakowska Kongregacja Kupiecka	Fotografie Turowicza, UMK, Wiesław Majka
480–481		524–525	536–537
Dyplom Dziatkowiaka i podpis, UMK, Wiesław Majka		Fotografie z sali Obrad, UMK, Anna Kaczmarsz	Podpis i wpis do <i>Księgi Medalu...</i> , UMK, Wiesław Majka
482		526	
Fotografia Tokarczuk, UMK, Bogusław Świerżowski		Logo, Zamek Królewski na Wawelu	

538–539 Fotografie Wyrzumskiego, UMK, Wiesław Majka	552–553 Fotografie Nowosielskiego, UMK, Wiesław Majka	564–565 Dyplomy dla klubów i fotografie z sali Obrad, UMK, Wiesław Majka	578 Logo , parafia i kościół Arka Pana
538–539 Podpis i wpis do <i>Księgi Medalu...</i> , UMK, Wiesław Majka	554 Podpis , UMK, Wiesław Majka	566 Logo , SKOZK w Krakowie	578–579 Fotografie z Sali Obrad, UMK, Anna Kaczmarz
540–541 Fotografie Schönleina, UMK, Wiesław Majka	554–555 Fotografie Motko, UMK, Wiesław Majka	566–567 Fotografie z sali Obrad, UMK, Wiesław Majka	579 Dyplom dla Arki Pana i wpis do <i>Księgi Medalu...</i> , UMK, Wiesław Majka
540–541 Dyplom Deszcza i podpis, UMK, Wiesław Majka	556–557 Fotografie Chojnackiego, UMK, Wiesław Majka	567 Wpis do <i>Księgi Medalu...</i> , UMK, Wiesław Majka	580 Logo , KRH „Solidarność” w Krakowie
542–543 Fotografie Dedeccusa, UMK, Wiesław Majka	556–557 Dyplom Chojnackiego i podpis, UMK, Wiesław Majka	568 Logo , ZHP w Krakowie i ZHR w Krakowie	580–581 Fotografie z Sali Obrad, UMK, Wiesław Majka
542–543 Podpis i wpis do <i>Księgi Medalu...</i> , UMK, Wiesław Majka	558 Godło , MPSP w Krakowie	568–569 Fotografie z Sali Obrad, UMK, Wiesław Majka	582 Logo , Okręgowa Izba Lekarska w Krakowie
544–545 Fotografie Deszcza, UMK, Wiesław Majka	558–559 Fotografie z sali Obrad, UMK, Wiesław Majka	570 Logo , AZS w Krakowie	582–583 Fotografie z Sali Obrad, UMK, Wiesław Majka
544–545 Dyplom Deszcza i podpis, UMK, Wiesław Majka	559 Dyplom dla MPSP, UMK, Wiesław Majka	570–571 Fotografie z Sali Obrad, UMK, Wiesław Majka	583 Wpis do <i>Księgi Medalu...</i> , UMK, Wiesław Majka
546 Podpis , UMK, Wiesław Majka	560 Logo , Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie	571–572 Logo , Krakowskie Pogotowie Ratunkowe	584 Podpis , UMK, Wiesław Majka
546–547 Fotografie Piechnika, UMK, Wiesław Majka	560–561 Fotografie z sali Obrad, UMK, Wiesław Majka	572 Logo , Krakowskie Pogotowie Ratunkowe	584–585 Fotografie Macharskiego, UMK, Wiesław Majka
548 Podpis , UMK, Wiesław Majka	561 Dyplom dla UE, UMK, Wiesław Majka	572–573 Fotografie z miejsca sesji, UMK, Wiesław Majka	586 Logo , TMHIZK
548–549 Fotografie Woźniakowskiego, UMK, Wiesław Majka	562 Logo , Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie	574 Logo , MCRiPB w Krakowie	586–587 Fotografie z Sali Obrad, UMK, Wiesław Majka
550–551 Fotografie Nowaka-Jeziorańskiego, UMK, Wiesław Majka	562–563 Fotografie z sali Obrad, UMK, Wiesław Majka	574–575 Fotografie z Sali Obrad, UMK, Wiesław Majka	588 Podpis , UMK, Wiesław Majka
550–551 Podpis i wpis do <i>Księgi Medalu...</i> , UMK, Wiesław Majka	564 Widok sali Obrad podczas laudacji, UMK, Wiesław Majka	576 Logo , Radio Kraków	588–589 Fotografie Kłoczowskiego, UMK, Wiesław Majka
552 Podpis , UMK, Wiesław Majka	564 Logo , KS „Cracovia” i TS „Wisła”	576–577 Fotografie z Sali Obrad, UMK, Wiesław Majka	590 Logo , Muzeum Krakowa
		577 Wpis do <i>Księgi Medalu...</i> , UMK, Wiesław Majka	

- 590–591
Fotografie z Sali Obrad, UMK, Wiesław Majka
- 592
Logo, ASP w Krakowie
- 592–593
Fotografie z auli ASP, UMK, Wiesław Majka
- 594
Logo, UP w Krakowie
- 594–595
Fotografie z auli UR, UMK, Wiesław Majka
- 598
Podpis, UMK, Wiesław Majka
- 598–599
Fotografie Fugiela, UMK, Wiesław Majka
- 599
Dyplom Fugiela, udostępniony przez rodzinę, Wiesław Majka
- 600–601
Fotografie Gervois, UMK, Wiesław Majka
- 600–601
Dyplom Gervois i podpis, UMK, Wiesław Majka
- 601
Wpis do *Księgi Medalu...*, UMK, Wiesław Majka
- 602–603
Fotografie Salisburys i podpis, UMK, Wiesław Majka
- 604–605
Fotografie Palucha i podpis, UMK, Wiesław Majka
- 606–607
Fotografie Bryty i podpis, UMK, Wiesław Majka
- 608–609
Fotografie Piekarczyka, UMK, Wiesław Majka
- 608–609
Podpis i wpis do *Księgi Medalu...*, UMK, Wiesław Majka
- 610–611
Fotografie Bielańskiego i podpis, UMK, Wiesław Majka
- 612–613
Fotografie Małyska i podpis, UMK, Wiesław Majka
- 614–615
Fotografie Marchewczyka i podpis, UMK, Wiesław Majka
- 616–617
Fotografie Godynia, UMK, Wiesław Majka
- 616–617
Podpis i wpis do *Księgi Medalu...*, UMK, Wiesław Majka
- 618–619
Fotografie Skotnickiego, UMK, Wiesław Majka
- 618–619
Podpis i wpis do *Księgi Medalu...*, UMK, Wiesław Majka
- 620–621
Fotografie Szymańskiego, UMK, Wiesław Majka
- 620–621
Podpis i wpis do *Księgi Medalu...*, UMK, Wiesław Majka
- 622–623
Fotografie Gatońskiego i podpis, UMK, Wiesław Majka
- 624–625
Fotografie Chromego, UMK, Wiesław Majka
- 624–625
Podpis i wpis do *Księgi Medalu...*, UMK, Wiesław Majka
- 626
Logo, "Towarzystwo „Sokół” w Krakowie
- 626–627
Fotografie z sali Obrad, UMK, Wiesław Majka
- 627
Dyplom dla „Sokoła”, UMK, Wiesław Majka
- 628
Logo, Hospicjum św. Łazarza w Krakowie
- 628–629
Fotografie z sali Obrad, UMK, Wiesław Majka
- 629
Wpis do *Księgi Medalu...*, UMK, Wiesław Majka
- 630–631
Fotografie Żygalskiego, UMK, Wiesław Majka
- 630–631
Podpis i wpis do *Księgi Medalu...*, UMK, Wiesław Majka
- 632
Podpis uhonorowanego, z rodzinnego archiwum
- 632–633
Fotografie Żelaznych, UMK, Wiesław Majka
- 632–633
Dyplom Żelaznych i podpis uhonorowanej, UMK, Wiesław Majka
- 634
Logo, Chór Marianski w Krakowie
- 634–635
Fotografie z Sali Obrad, UMK, Wiesław Majka
- 635
Wpis do *Księgi Medalu...*, UMK, Wiesław Majka
- 636
Podpis, UMK, Wiesław Majka
- 636–637
Fotografie Wańka, UMK, Wiesław Majka
- 638
Podpis, UMK, Wiesław Majka
- 638–639
Fotografie Kosiniaka-Kamysza, UMK, Wiesław Majka
- 640
Podpis, UMK, Wiesław Majka
- 640–641
Fotografie Dousy, UMK, Wiesław Majka
- 642–643
Fotografie Romańskiej-Gabryś, UMK, Wiesław Majka
- 642–643
Dyplom Romańskiej-Gabryś i podpis, UMK, Wiesław Majka
- 644
Podpis, UMK, Wiesław Majka
- 644–645
Fotografie Centkowskiej, UMK, Wiesław Majka
- 646–647
Fotografie Kućmy, UMK, Wiesław Majka
- 646–647
Podpis i wpis do *Księgi Medalu...*, UMK, Wiesław Majka
- 648
Logo, MOIPI w Krakowie
- 648–649
Fotografie z Sali Obrad, UMK, Wiesław Majka
- 649
Wpis do *Księgi Medalu...*, UMK, Wiesław Majka
- 650
Logo, Opera Krakowska
- 650–651
Fotografie z Sali Obrad, UMK, Wiesław Majka
- 652–653
Fotografie Zasady, UMK, Wiesław Majka

652–653	660	666–667	673
Podpis i wpis do <i>Księgi Medalu...</i> , UMK, Wiesław Majka	Logo, Okręgowa Izba Radców Prawnych w Krakowie	Dyplom Borgosza i podpis, UMK, Wiesław Majka	Dyplom Kozłowskiego, UMK, Wiesław Majka
654	660–661	668–669	673
Logo, Okręgowa Izba Aptekarska w Krakowie	Fotografie z Sali Obrad, UMK, Wiesław Majka	Fotografie Wielgusa, UMK, Wiesław Majka	Fotografia postaci, UMK, Wiesław Majka
654–655	661	668–669	673
Fotografie z Sali Obrad, UMK, Wiesław Majka	Dyplom dla OIRP, UMK, Wiesław Majka	Dyplom Wielgusa i podpis, UMK, Wiesław Majka	Fotografia dwóch postaci, UMK, Bogusław Świerczowski
655	662	669	674
Dyplom dla OIA, UMK, Wiesław Majka	Logo, Ruch Komitetów Obywatelskich w Krakowie	Wpis do <i>Księgi Medalu...</i> , UMK, Wiesław Majka	Fotografia Barczyka, UMK, Wiesław Majka
656	662–663	670	674
Logo, Towarzystwo Lekarskie Krakowskie	Fotografie z Sali Obrad, UMK, Wiesław Majka	Fotografia Ostrowskiego, UMK, Bogusław Świerczowski	Podpis, udostępniony przez laureata
656–657	664–665	670	675
Fotografie z Sali Obrad, UMK, Wiesław Majka	Fotografie Plewińskiego, UMK, Wiesław Majka	Podpis, udostępniony przez laureata	Fotografie z wręczenia i prezentacji, UMK, Wiesław Majka
657	664–665	671	675
Dyplom dla TLK, UMK, Wiesław Majka	Dyplom Plewińskiego i podpis, UMK, Wiesław Majka	Fotografie z Sali Obrad, UMK, Wiesław Majka	Fotografia z wystąpienia, UMK, Bogusław Świerczowski
658	666–667	672	675
Logo, Studencki Komitet Solidarności w Krakowie	Fotografie Borgosza, UMK, Wiesław Majka	Fotografia Kozłowskiego, UMK, Wiesław Majka	Wpis do <i>Księgi Medalu...</i> , UMK, Wiesław Majka
658–659		672	712
Fotografie z Sali Obrad, UMK, Wiesław Majka		Podpis, udostępniony przez laureata	Herb Krakowa, UMK, Wiesław Majka



SPISY
ALFABETYCZNE
UHONOROWANYCH

SPISY ALFABETYCZNE UHONOROWANYCH

Spisy obejmują wszystkich honorowych obywateli miasta Krakowa wraz z miastem Podgórzem oraz laureatów medalu „Cracoviae Merenti”. Na całość składają się dwie części:

1. spis honorowych obywateli miasta Krakowa wraz z miastem Podgórzem oraz laureatów medalu „Cracoviae Merenti” będących osobami;
2. spis laureatów medalu „Cracoviae Merenti” będących organizacjami i instytucjami.

Uwagi:

- Przy nazwiskach podano w nawiasach dodatkowe informacje, tam skróty oznaczające:
 - o HO – honorowe obywatelstwo nadane w Krakowie,
 - o HO-P – honorowe obywatelstwo nadane w Podgórzu,
 - o CM-Z – złoty medal „Cracoviae Merenti”,
 - o CM-S – srebrny medal „Cracoviae Merenti”,
 - o CM-B – brązowy medal „Cracoviae Merenti”;
 po tych skrótach w nawiasie oznaczono także rok nadania tytułu lub medalu.
- Podane numery stron odsyłają do głównych części tomu poświęconych opisom postaci, organizacji i instytucji oraz ich honorowym tytułom i medalom.
- Spisy chronologiczne zawarte zostały w treści tomu, na początku rozdziałów:
 - *O honorowym obywatelstwie Krakowa (Historia krakowska oraz Historia podgórska),*
 - *O medalu „Cracoviae Merenti”.*

Funkcję pełnego spisu chronologicznego pełni także spis treści całego tomu.

1. HONOROWI OBYWATELE MIASTA KRAKOWA WRAZ Z MIASTEM PODGÓRZEM ORAZ LAUREACI MEDALU „CRACOVIAE MERENTI” – OSOBY

ARNOLD JERZY (HO 1819) – s. 208–209

ARNOLD KAROL (HO 1818) – s. 192–193

AUVRAY FRYDERYK AUGUST D' (HO 1819) – s. 200–201

BADENI KAZIMIERZ HRABIA (HO 1894, HO-P 1895) –
s. 292–293, 344–345

BADENI STANISŁAW MARCIN HRABIA (HO-P 1912) –
s. 356–357

BANDURSKI WŁADYSŁAW (HO 1932) – s. 366–367

BARCZYK KAZIMIERZ (CM-B 2020) – s. 674–675

BARTOSZEWSKI WŁADYSŁAW (HO 2013) – s. 458–459

BEDNARSKI WOJCIECH (HO-P 1896) – s. 346–347

BELCREDI RYSZARD HRABIA (HO 1866) – s. 264–265

BIELAŃSKI ADAM (CM-B 2002) – s. 610–611

BIEŃ ADAM (HO 1993) – s. 400–401

BLAGOEVIH EMMERICH VON (HO 1819) – s. 214–215

BOJANOWICZ ADAM (HO 1819) – s. 202–203
 BORGOSZ ANTONI (CM-B 2018) – s. 666–667
 BOS CAMP FRYDERYK ADOLF (HO 1819) – s. 216–217
 BROWN HANK (HO 1996) – s. 416–417
 BRYŁA JERZY (CM-B 2001, HO 2014) – s. 470–471, 606–607
 BRZEZIŃSKI ZBIGNIEW (HO 2001) – s. 436–437
 BUSH GEORGE H.W. (HO 1994) – s. 408–409
 BUZEK JERZY (HO 2015) – s. 474–475

CENTKOWSKA STANISŁAWA (CM-B 2013) – s. 644–645
 CHOJNACKI ZBIGNIEW STANISŁAW (CM-S 2000) – s. 556–557
 CHROMY BRONISŁAW (CM-B 2005) – s. 624–625
 CLAM-MARTINIC HENRYK JAROSŁAW HRABIA (HO 1857)
 – s. 248–249
 CYRANKIEWICZ JÓZEF (HO 1961, anulowane) – s. 378–379
 CZARTORYSKI WŁADYSŁAW KSIĄŻĘ (HO 1880) – s. 272–
 273

DAVIES NORMAN (HO 1999) – s. 430–431
 DEDECIUS KARL (CM-S 1997) – s. 542–543
 DESZCZ JAN (CM-S 1997) – s. 544–545
 DIETL JÓZEF (HO 1861) – s. 258–259
 DOUSA STEFAN (CM-B 2013) – s. 640–641
 DUNAJEWSKI JULIAN (HO 1887) – s. 284–285
 DZIATKOWIAK ANTONI (HO 2019) – s. 480–481
 DZIWIŚ STANISŁAW (HO 2009) – s. 452–453

ETTMAYER D'ADELSBURG ANDRZEJ (HO 1850) – s. 246–247

FORCKENBECK AUGUST VON (HO 1833) – s. 236–237
 FUGIEL KAZIMIERZ (CM-B 1998) – s. 598–599

GAŁECKI JUNOSZA- KAZIMIERZ (HO-P 1914) – s. 362–363
 GAŁOŃSKI STANISŁAW JAN (CM-B 2005) – s. 622–623
 GAŁUSZKA-ŻELAZNY ZOFIA (CM-B 2007) – s. 632–633
 GARBACZYŃSKI NIKODEM (HO-P 1900) – s. 350–351
 GERVOIS ELIE (CM-B 1998) – s. 600–601
 GODYŃ WŁADYSŁAW (CM-B 2004) – s. 616–617
 GOŁUCHOWSKI AGENOR HRABIA (HO 1867) – s. 266–267

HANNEKART FRANCISZEK VON BARON (HO 1819) –
 s. 220–221

HANSSON BROR (HO 1993) – s. 402–403
 HARTMANN OTTO EMIL VON (HO 1843) – s. 242–243
 HAUKE JÓZEF (HO 1819) – s. 232–233
 HERBERT LEOPOLD (HO 1819) – s. 226–227
 HOFMANN MICHAŁ LEON (HO-P 1872) – s. 310–311
 HOROWITZ RYSZARD (HO 2014) – s. 466–467

JABŁOŃSKI HENRYK (HO 1988, anulowane) – s. 384–385
 JAKUBOWSKI MACIEJ LEON (HO 1908) – s. 294–295
 JAŁBRZYKOWSKA AGNIESZKA Z MAJEWSKICH (HO-P
 1887) – s. 332–333
 JAN PAWEŁ II (CM-Z 199) – s. 512–515
 JAWORSKI MARIAN (HO 2006) – s. 446–447
 JĘDRZEJEWICZ WACŁAW (HO 1993) – s. 396–397
 JUCHNOWICZ STANISŁAW (HO 2013) – s. 464–465
 JUNOSZA-GAŁECKI KAZIMIERZ (HO-P 1914) – s. 362–363

KACZOROWSKI RYSZARD (HO 1997) – s. 426–427
 KAPODISTRIAS IOANNIS ANTONIOS HRABIA (HO 1818)
 – s. 184–187
 KIESZKOWSKI HENRYK (HO 1886) – s. 280–281
 KIRSCHNER PAWEŁ (HO-P 1882) – s. 316–317

KLEMENSOWSKI MARCIN (HO 1819) – s. 210–211
KŁOCZOWSKI JAN ANDRZEJ (CM-S 217) – s. 588–589
KOŁACZKOWSKI KLEMENS (HO 1819) – s. 206–207
KONIEW IWAN STIEPANOWICZ (HO 1955, anulowane) –
s. 376–377
KORYTOWSKI MORA- WITOLD (HO-P 1914) – s. 358–359
KOSINIAK-KAMYSZ ANDRZEJ (CM-B 2012) – s. 638–639
KOSS FRANCISZEK (HO 1819) – s. 204–205
KOSTRZEWSKI JAN (HO-P 1893) – s. 338–339
KOVÁCS ISTVÁN (HO 2003) – s. 438–439
KOWALIOW (KOWALOW) SIERGIEJ (HO 1995) – s. 412–413
KOWNACKI JÓZEF (HO-P 1893) – s. 340–341
KOZŁOWSKI MIECZYSLAW (CM-B 2020) – s. 672–673
KOZŁOWSKI-KLEINMAN LEOPOLD (HO 2014) – s. 468–469
KRONHELM VON NORDHEIM HENRYK (HO-P 1886) –
s. 330–331
KUĆMA WINCENTY (CM-B 2014) – s. 646–647
KUKLIŃSKI RYSZARD (HO 1997) – s. 422–423
KURYKOWSKI LEON (HO-P 1893) – s. 336–337

LANCKOROŃSKA KAROLINA (CM-S 1995) – s. 532–533
LEM STANISŁAW (HO 1997) – s. 420–421
LEO JULIUSZ FRANCISZEK (HO-P 1914) – s. 360–361
LIPOWSKI EMANUEL BARON (HO 1819) – s. 212–213
LORENZ FRANCISZEK (HO 1835) – s. 240–241
LUBOMIRSKI HENRYK KSIĄŻĘ (HO 1818) – s. 190–191

MACEDOŃSKI ADAM (HO 2014) – s. 472–473
MACHARSKI FRANCISZEK (CM-S 2015) – s. 584–585
MACZEK STANISŁAW (HO 1993) – s. 398–399
MAGIRIUS FRIEDRICH (HO 2005) – s. 444–445
MAJER JÓZEF (HO 1881) – s. 276–277

MAŁYSIAK ALBIN (HO 2005) – s. 442–443
MAŁYSIAK STANISŁAW (CM-B 2002) – s. 612–613
MARCHEWCZYK CZESŁAW (CM-B 2002) – s. 614–615
MARIN ADOLF (HO 1819) – s. 228–229
MARYEWSKI FRANCISZEK JERZY (HO-P 1910) – s. 354–355
MATEJKO JAN (HO 1882) – s. 278–279
METTICH JAN NEPOMUCEN HRABIA (HO 1819) –
s. 218–219
MIĄCZYŃSKI IGNACY HRABIA (HO 1818) – s. 196–197
MICHAŁOWSKA DANUTA (HO 2008) – s. 448–449
MIŁOSZ CZESŁAW (HO 1993) – s. 404–405
MLECZKO ANDRZEJ (HO 2021) – s. 484–485
MOŃKO JÓZEF (CM-S 2000) – s. 554–555
MORA-KORYTOWSKI WITOLD (HO-P 1914) – s. 358–359
MOSKAL EDWARD J. (HO 1997) – s. 418–419
MROŻEK SŁAWOMIR (HO 1990) – s. 388–389

NIECZUJA-OSTROWSKI BOLESŁAW (HO 2008) – s. 450–451
NOWACZYŃSKI ANTONI (HO-P 1882) – s. 318–319
NOWAK-JEZIORAŃSKI JAN (CM-S 1997, HO 2001) –
s. 434–435, 550–551
NOWOSIELSKI JERZY (CM-S 1999) – s. 552–553

OSTROWSKI JAN (CM-B 2020) – s. 670–671

PALUCH KAROL (CM-B 2000) – s. 604–605
PAWŁOWSKI TOMASZ (HO 2004) – s. 440–441
PENDERECKI KRZYSZTOF (CM-S 1993, HO 2013) –
s. 460–461, 530–531
PEŠZKOWSKI ZDZISŁAW (HO 1996) – s. 414–415
PFLÜGL WILHELM VON BARON (HO 1833) – s. 234–235
PIECHNIK LUDWIK (CM-S 1997) – s. 546–547

PIEKARZ TADEUSZ (CM-B 2001) – s. 608–609
 PIETRUSKI OKTAW (HO 1886, HO-P 1886) – s. 282–283,
 328–329
 PIŁSUDSKI JÓZEF (HO 1933) – s. 368–369
 PINIŃSKI LEON JAN HRABIA (HO-P 1903) – s. 352–353
 PINO VON FRIEDENTHAL FELIKS BARON (HO-P 1883) –
 s. 320–321
 PISCHOF MACIEJ VON (HO-P 1883) – s. 322–323
 PLENIGER KAROL (HO-P 1883) – s. 324–325
 PLEWIŃSKI WOJCIECH (CM-B 2018) – s. 664–665
 PŁAZIŃSKI LEOPOLD (HO-P 1879) – s. 314–315
 POPIEL PAWEŁ (HO 1890) – s. 288–289
 POSCHACHER VON ARELSHÖH JAN WILHELM
 (HO-P 1883) – s. 326–327
 POSSIGER VON CHOBORSKI LUDWIK (HO 1868) –
 s. 268–269
 POTOCKI ADAM JÓZEF KSIĄŻĘ (HO 1861) – s. 256–257
 PRESEN VON FERDYNAND LEO (HO 1819) – s. 224–225

 RACZYŃSKI EDWARD (HO 1993) – s. 394–395
 RAJČIČ BISERKA (HO 2018) – s. 476–477
 REAGAN RONALD (HO 1994) – s. 410–411
 REIBNITZ ERNEST WILHELM VON BARON (HO 1818) –
 s. 198–199
 ROLA-ŻYMIERSKI MICHAŁ (HO 1981, anulowane) – s. 382–383
 ROMAŃSKA-GABRYŚ JADWIGA (CM-B 2013) – s. 642–643
 ROTHKIRCH UND PANTEN JAN VON BARON (HO 1819)
 – s. 222–223
 RULIKOWSKI ZE ŚWITARZOWA LUDWIK (HO 1869) –
 s. 270–271
 RUTOWSKI TADEUSZ (HO 1917) – s. 298–299
 RYGER ANTON (HO 1863) – s. 260–261

SALISBURY MARJORIE (CM-B 1998) – s. 602–603
 SAPIEHA ADAM STANISŁAW KSIĄŻĘ (HO-P 1894) –
 s. 342–343
 SAPIEHA ADAM STEFAN KSIĄŻĘ (HO 1937) – s. 370–371
 SCHÖNLEIN PETER (CM-S 1996) – s. 540–541
 SEELING DE SAULENFELS FERDYNAND (HO-P 1875) –
 s. 312–313
 SEIDLER ANDRZEJ (HO 1858) – s. 250–251
 SERKOWSKI EMIL (HO-P 1888) – s. 334–335
 SERSCHEŃ EDWARD (HO-P 1870) – s. 306–307
 SIEDLECKI ALEKSANDER (HO-P 1867) – s. 304–305
 SKALSKI JANUSZ (HO 2018) – s. 478–479
 SKOTNICKI JÓZEF (CM-B 2004) – s. 618–619
 SKRZYŃSKI PIOTR (HO 1994) – s. 406–407
 SMOLARSKI PIOTR (HO-P 1871) – s. 308–309
 SMOLKA FRANCISZEK JAN (HO 1861, HO powtórnie 1888) –
 s. 254–255, 286–287
 SOBOLEWSKI IGNACY HRABIA (HO 1818) – s. 188–189
 SOLSKI LUDWIK (HO 1951) – s. 374–375
 STARZEŃSKI EDWARD HRABIA (HO-P 1899) – s. 348–349
 STRÓŻEWSKI WŁADYSŁAW (HO 2013) – s. 462–463
 STUDZIŃSKI ADAM FRANCISZEK (HO 1999) – s. 432–433
 SVOBODA LUDWIK (HO 1969, anulowane) – s. 380–381
 SWÉERTS-SPORK JÓZEF HRABIA (1818) – s. 194–195
 SZLACHTOWSKI FELIKS (HO 1894) – s. 290–291
 SZYMAŃSKI EDWARD (CM-B 2004) – s. 620–621
 SZYMBORSKA WISŁAWA (HO 1997) – s. 424–425

 TĘGOBORSKI LUDWIK (HO 1833) – s. 238–239
 THATCHER MARGARET (HO 1991) – s. 392–393
 TOKARCZUK OLGA (HO 2021) – s. 482–483
 TOMASZEWSKI MIECZYSLAW (HO 2012) – s. 456–457

TUROWICZ JERZY (CM-S 1995) – s. 536–537

TUROWSKI GABRIEL (HO 2011) – s. 454–455

WAJDA ANDRZEJ (CM-S 1995) – s. 534–535

WAŁĘSA LECH (HO 1990) – s. 390–391

WANIEK EUGENIUSZ (CM-B 2008) – s. 636–637

WIELGUS KRZYSZTOF (CM-B 2019) – s. 668–669

WOŹNIAKOWSKI JACEK (CM-S 1997) – s. 548–549

WUKASOWICZ FRYDERYK (HO 1860) – s. 252–253

WYROZUMSKI JERZY (CM-S 1995) – s. 538–539

ZACHWATOWICZ-WAJDA KRYSTYNA (CM-S 1995) –
s. 534–535

ZASADA SOBIESŁAW (CM-B 2015) – s. 652–653

ZIELIŃSKI „TYTUS” BOHDAN (HO 1999) – s. 428–429

ZOLL ST. FRYDERYK (HO-P 1867) – s. 302–303

ZOLLERN WOLFGANG VON HRABIA (HO 1819) – s. 230–231

ZYBLIKIEWICZ MIKOŁAJ (HO 1881) – s. 274–275

ŻELAZNY ZDZISŁAW (CM-B 2007) – s. 632–633

ŻELAZNY ZOFIA (CM-B 2007) – s. 632–633

ŻELEŃSKI WŁADYSŁAW (HO 1912) – s. 296–297

ŻYGULSKI ZDZISŁAW JUN. (CM-B 2007) – s. 630–631



2.

LAUREACI MEDALU „CRACOVIAE MERENTI” – ORGANIZACJE I INSTYTUCJE

AKADEMIA EKONOMICZNA W KRAKOWIE (CM-S 2004) –
s. 560–561

AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA IM. STANISŁAWA
STASZICA W KRAKOWIE (CM-S 2005) – s. 562–563

AKADEMIA SZTUK PIĘKNYCH IM. JANA MATEJKI W KRA-
KOWIE (CM-S 2020) – s. 592–593

AKADEMICKI ZWIĄZEK SPORTOWY W KRAKOWIE (CM-S
2009) – s. 570–571

ARKA PANA – PARAFIA MATKI BOŻEJ KRÓLOWEJ POLSKI
W KRAKOWIE (CM-S 2012) – s. 578–579

BISKUPSTWO KRAKOWSKIE (CM-Z 1999) – s. 516–517

CHORĄGIEW KRAKOWSKA ZWIĄZKU HARCERSTWA
POLSKIEGO (CM-S 2008) – s. 568–569

CHÓR MARIAŃSKI (CM-B 2008) – s. 634–635

HOSPICIUM ŚW. ŁAZARZA (CM-B 2007) – s. 628–629

KLUB SPORTOWY „CRACOVIA” (CM-S 2006) – s. 564–565

KOMISJA ROBOTNICZA HUTNIKÓW NIEZALEŻNEGO
SAMORZĄDNEGO ZWIĄZKU ZAWODOWEGO „SOLI-
DARNOŚĆ” (CM-S 2013) – s. 580–581

KRAKOWSKA KONGREGACJA KUPIECKA (CM-Z 2010) –
s. 524–525

KRAKOWSKIE POGOTOWIE RATUNKOWE (CM-S 2011) –
s. 572–573

MAŁOPOLSKA OKRĘGOWA IZBA PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH (CM-B 2014) – s. 648–649

MAŁOPOLSKI CECH RZEMIEŚNIKÓW I PRZEDSIĘBIORCÓW BUDOWLANYCH (CM-S 2012) – s. 574–575

MIEJSKA PAŃSTWOWA STRAŻ POŻARNA W KRAKOWIE (CM-S 2003) – s. 558–559

MUZEUM HISTORYCZNE MIASTA KRAKOWA – MUZEUM KRAKOWA (CM-S 2019) – s. 590–591

OKRĘG MAŁOPOLSKI ZWIĄZKU HARCERSTWA RZECZYPOSPOLITEJ (CM-S 2008) – s. 568–569

OKRĘGOWA IZBA APTEKARSKA W KRAKOWIE (CM-B 2016) – s. 654–655

OKRĘGOWA IZBA LEKARSKA W KRAKOWIE (CM-S 2013) – s. 582–583

OKRĘGOWA IZBA RADCÓW PRAWNYCH W KRAKOWIE (CM-B 2018) – s. 660–661

OPERA KRAKOWSKA (CM-B 2015) – s. 650–651

POLSKIE TOWARZYSTWO GIMNASTYCZNE „SOKÓŁ” (CM-B 2007) – s. 626–627

RADIO KRAKÓW (CM-S 2012) – s. 576–577

RUCH KOMITETÓW OBYWATELSKICH W KRAKOWIE (CM-B 2018) – s. 662–663

SPOŁECZY KOMITET ODNOWY ZABYTKÓW KRAKOWA (CM-S 2007) – s. 566–567

STUDENCKI KOMITET SOLIDARNOŚCI (CM-B 2017) – s. 658–659

SZPITAL ZAKONU BONIFRATRÓW ŚW. JANA GRANDEGO W KRAKOWIE (CM-Z 2009) – s. 522–523

TOWARZYSTWO LEKARSKIE KRAKOWSKIE (CM-B 2017) – s. 656–657

TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW HISTORII I ZABYTKÓW KRAKOWA (CM-S 2017) – s. 586–587

TOWARZYSTWO SPORTOWE „WISŁA” (CM-S 2006) – s. 564–565

TOWARZYSTWO STRZELECKIE „BRACTWO KURKOWE” W KRAKOWIE (CM-Z 2005) – s. 520–521

UNIwersytet Ekonomiczny w Krakowie (CM-S 2004) – s. 560–561

UNIwersytet Jagielloński (CM-Z 1999) – s. 518–519

UNIwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie (CM-S 2020) – s. 594–595

ZAMEK KRÓLEWSKI NA WAWELU (CM-Z 2020) – s. 526–527





